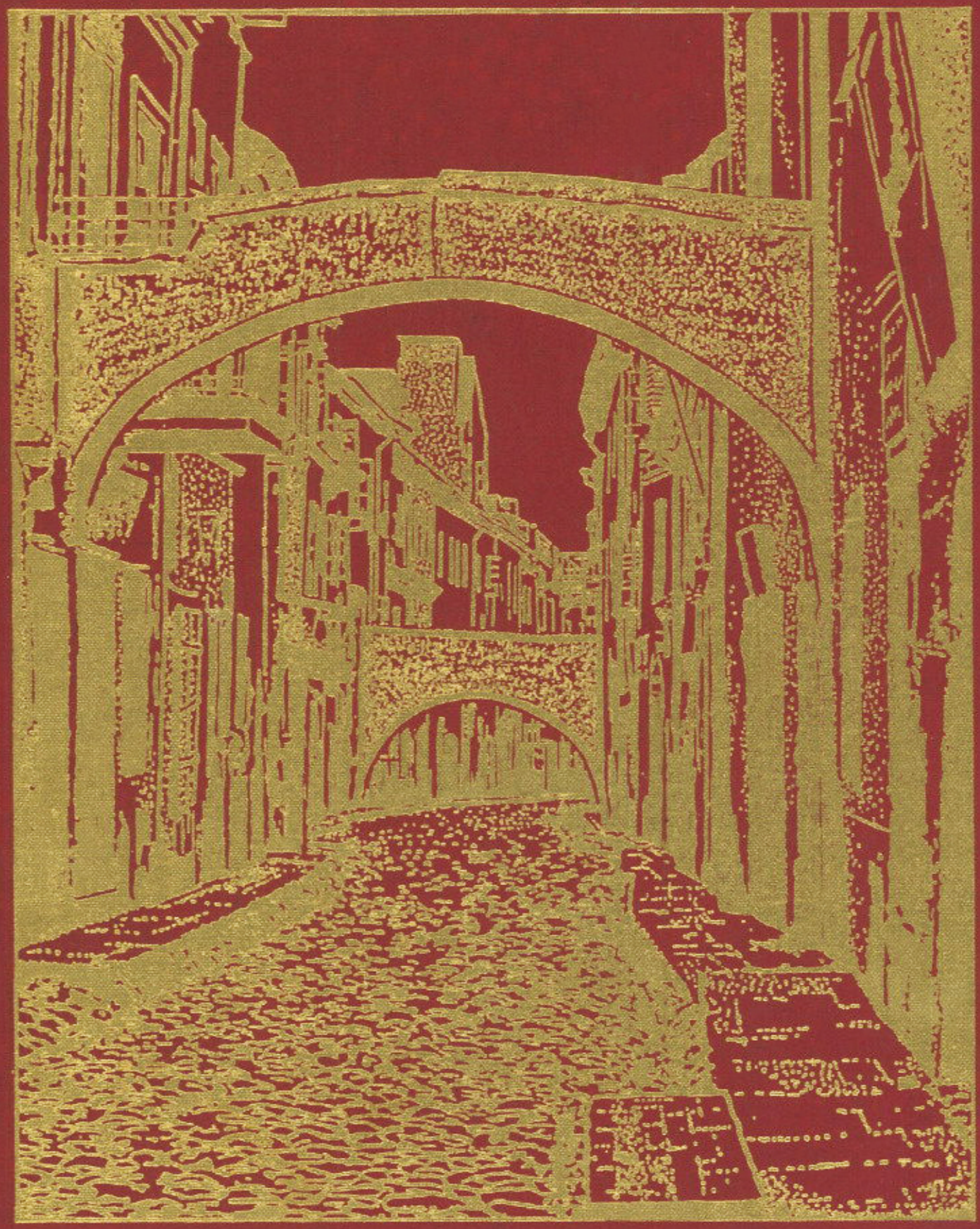

ירושלים דליטא

אילוסטרירט און דאָקומענטירט

געזאַמלט און צוזאַמענגעשטעלט
לייזער דאַן

צווייטער באַנד

JERUSALEM OF LITHUANIA

ILLUSTRATED AND DOCUMENTED

Collected and Arranged

by Leyzer Ran

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2024

Volume II

New York, 1974 ניו־יארק, תשל"ד

COLLABORATORS

INTRODUCTIONS BY

Professor Ben-Zion Dinur (Jerusalem),
Professor Abraham Joshua Heschel (New York),
Doctor Israel Klausner (Jerusalem).

TRANSLATORS AND CONSULTANTS

ENGLISH

Translator — Leah Indelman (New York),
Intorductions — Doctor Shlomo Noble (New York),
Haym Greenberg (New York),
Consultant — Doctor Shlomo Noble (New York).

RUSSIAN

Translators — Doctor Michael C. Astour (Collinsville, Ill),
Engineer Chaim Epshtein (Montreal),
Song — Leon Feinberg (New York),
Introductions — Yitshak Lapidot (Tel-Aviv),
Consultant — Israel Rudnitski (Tel-Aviv).

HEBREW

Translator — Elhanan Indelman (New York),
Introductions — Tzvi Arad (Tel-Aviv),
Consultant — Doctor Shlomo Kodesh (Jerusalem).

YIDDISH

Introduction — M. Karpinowitz

TECHNICAL ASSISTANCE

Leibel Korisky (Tel-Aviv), Rubin Wagner, Bernhard Weinreb, Menahem Flaxer, Basheva Ran, Murray Shumel (New York),
Drawings — Shlomo Cohen (New York),
Photography — Harry Reischer (New York),
Printing shop — The Laureate Press, Egg Harbor City, New Jersey

PUBLISHED BY "VILNO ALBUM COMMITTEE"

Rubin Wagner, Bernhard Weinreb, Jack Trocki, Harry Reischer, Leyzer Ran (New York), Doctor Alexander Libo, Leibl Korisky (Tel-Aviv).

מיטאַרבעטער

פאָרווערטער

פּראָפעסאָר בן־ציון דינור (ירושלים),
פּראָפעסאָר אברהם־יהושע העשל (ניו־יאָרק),
דאָקטאָר ישראל קלויזנער (תל־אביב).

איבערזעצער און קאָנסולטאַנטן

העברעאיש

איבערזעצער — אלחנן אינדעלמאַן (ניו־יאָרק),
פאָרווערטער — צבי ארד (תל־אביב),
קאָנסולטאַנט — ד״ר שלמה קודש (ירושלים).

ענגליש

איבערזעצער — לאה אינדעלמאַן (ניו־יאָרק),
פאָרווערטער — חיים גרינבערג (ניו־יאָרק),
ד״ר שלמה נאָבל (ניו־יאָרק),
קאָנסולטאַנט — ד״ר שלמה נאָבל (ניו־יאָרק).

רוסיש

איבערזעצער — דר. מיכאל אַסטור (קאָלענסוויל, איל׳)
און אינזש׳ חיים עפשטיין (מאָנטרעאָל).
ליד — לעאָן פיינבערג (ניו־יאָרק),
פאָרווערטער — יצחק לאַפּידוס (תל־אביב),
קאָנסולטאַנט — ישראל רודניצקי (תל־אביב).

ייִדיש

פאָרוואָרט — מלך קאַרפּינאָוויטש (תל־אביב).

טעכנישע הילף

לייבל קאָריסקי (תל־אביב), ראובן וואַגנער, בערל ווײַנרעב, מנחם פלאַקסער, בתשבע ראַן, משה שומעל (ניו־יאָרק).

פאָטאָגראַפיע — הערי רײַשער (ניו־יאָרק),
צייכענונגען — שלמה כהן (ניו־יאָרק).

דרוקערײַ — „לאַוריעט פּרעס", עג האַרבאָר, נו־דזשוירזי.

אַרויסגעבער „ווילנער אַלבאָם קאָמיטעט"

ראובן וואַגנער, בערל ווײַנרעב, יאַנקל טראָצקי, הערי רײַשער, אײַזיק ליײזער ראַן (ניו־יאָרק), ד״ר אַלעקסאַנדער ליבאָ און לייבל קאָריסקי (תל־אביב).

ירושלים דליטא

נאויר ומותעד

ליקט וערך לייזר ראן

כרך ב׳

ЛИТОВСКИЙ ИЕРУСАЛИМ

В ИЛЛЮСТРАЦИЯХ И ДОКУМЕНТАХ

Собрал и составил

ЛЕЙЗЕР РАН

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2024

Том II

Нью–Йорк, 1974 ניויארק, תשל״ד

המשתתפים

הקדמות

פרופסור בן־ציון דינור (ירושלים),
פרופסור אברהם־יהושע השל (ניו־יורק),
דוקטור ישראל קלויזנר (תל־אביב).

מתרגמים ויועצים

עברית

מתרגם — אלחנן אינדלמן (ניו־יורק),
הקדמות — צבי ארד (תל־אביב),
יועץ — ד"ר שלמה קודש (ירושלים),

אנגלית

מתרגם — לאה אינדלמן (ניו־יורק),
הקדמות — חיים גרנבערג וד"ר שלמה נובל (ניו־יורק),
יועץ — ד"ר שלמה נובל (ניו־יורק).

רוסית

מתרגמים — ד"ר מיכאל אסטור (קאלנסוויל, איל'),
מהנדס חיים אפשטין (מונטריאול),
שיר — ליאון פיינברג (ניו־יורק),
הקדמות — יצחק לפידות (תל־אביב),
יועץ — ישראל רודניצקי (תל־אביב).

יידיש

הקדמה — מלך קרפינוביץ' (תל־אביב).

עזרה טכנית

לייבל קוריסקי, (תל־אביב), ראובן וואגנר, בער ווינרב, מנחם פלקסר, בת־שבע ראן, משה שומל (ניו־יורק).

ציורים — שלמה כהן (ניו־יורק),
צילום — הרי ריישר (ניו־יורק),
דפוס — „לאורט פרס", אג הרבור, ניו־ג'רסי.

המוציא לאור „ועד אלבום וילנה"

ראובן וגנר, בער ווינרב, יעקב טרוצקי, הרי ריישר, לייזר ראן (ניו־יורק), ד"ר אלכסנדר ליבו, לייבל קוריסקי (תל־אביב)

СОТРУДНИКИ

ПРЕДИСЛОВИЯ

Профессор Бен–Цион Динур (Иерусалим),
Профессор Авраам Иегошуа Гешл (Нью–Йорк),
Доктор Исраэл Клаузнер (Иерусалим).

ПЕРЕВОДЧИКИ И КОНСУЛЬТАНТЫ

ПО РУССКИЙ

Переводчики – Доктор Михаэль Ч. Астур (Колинсвил, Илл),
Инженер Хаим Эпштейн (Монтреаль),
Песня – Леонид Гребнев–Файнберг (Нью–Йорк),
Предисловия – Ицхак Лапидот (Тель–Авив),
Консультант – Исраэл Рудницкий (Тель–Авив).

ПО АНГЛИЙСКИЙ

Переводчик – Леа Индельман (Нью–Йорк),
Предисловия – Хаим Гринберг, Доктор Шломо Нобль (Нью–Йорк),
Консультант – Доктор Шломо Нобл (Нью–Йорк).

НА ИВРИТ

Переводчик – Элханан Инделман (Нью–Йорк),
Предисловия – Цви Арад (Тель–Авив),
Консультант – Доктор Шломо Кодеш (Иерусалим).

НА ИДИШ

Предисловие – Меилех Карпинович (Тель–Авив).

ТЕХНИЧЕСКИЕ СОТРУДНИКИ

Лейбл Кориский (Тель–Авив), Рувен Вагнер, Берл Вайнреб, Менахем Флаксер, Башева Ран, Мойше Шумель (Нью–Йорк),

Рисунки – Шломо Коген (Нью–Йорк),
Фотография – Герри Райшер (Нью–Йорк),
Типография – „Лаурет Пресс", Эг Гарбор, Нью–Джерси.

ИЗДАТЕЛЬ

„КОМИТЕТ АЛЬБОМА О ВИЛЬНЕ"

Рувен Вагнер, Берл Вайнреб, Яков Троцкий, Герри Рейшер, Лейзер Ран (Нью–Йорк), Доктор Александр Дибо и Лейбл Кориский (Тель–Авив).

ירושלים דליטא
אילוסטרירט און דאקומענטירט

JERUSALEM OF LITHUANIA
Illustrated and Documented

ירושלים דליטא
נואויר ומתועד

ЛИТОВСКИЙ ИЕРУСАЛИМ
В иллюстрациях и документах

COPYRIGHT 1974
by Leyzer Ran
Jackson Heights, New York

Library of Congress Catalog Number 73-90918

Printed in the United States of America
THE LAUREATE PRESS, EGG HARBOR CITY, NEW JERSEY

CHILDHOOD YEARS
On the narrow streets of Jewish poverty

קינדער־יאָרן
אין די ענגע געסלעך פון יידישער נויט

ДЕТСКИЕ ГОДЫ
в узких уличках еврейской нищеты

שנות ילדות
בסמטאות הצרות של הדלות היהודית

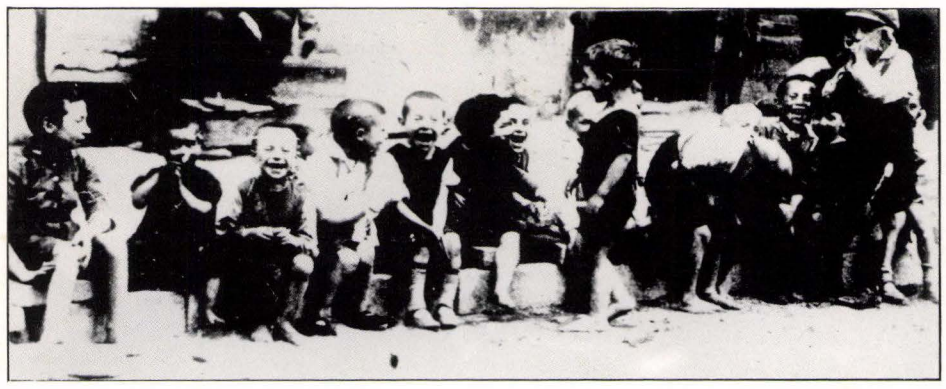

CHILDHOOD IN THE GUTTER

ДЕТСТВО У СТОЧНОЙ КАНАВЫ

קינדהייט ביים רינשטאָק

ילדות בביבים

Shabby shoes

Ботинки „просят каши"

די שיך „בעטן עסן"

נעליים מרופטות

אַ פּאָר ווילנער „קישעניקעס"

A pair of "pickpockets" from Vilna

„זוג כייסים" וילנאיים

Парочка виленских „карманщиков"

העלפט אַ הונגעריקן יתום!

Help a hungry orphan!

רחמו על יתום רעב!

Помогите голодному сироте!

9 יאָר אַלט און 4 מאָל אַרעסטירט פאַר גנבה

9 years old and 4 times arrested for theft

בן 9 — וכבר נאסר 4 פעמים על גנבה

Девять лет – и четыре ареста за кражу

1935

יודקע, דעם בעטלער „ראַספוטינס" אַ זון

Yudke, son of the beggar "Rasputin"

יודקה, בנו של הקבצן „ראספוטין"

Юдка, сын нищего „Распутина"

1935

געצייכנט הערמאַן שטרוק

1917

יתומים־פֿאַרזאָרגונג

ORPHANS' CARE

ТИПОЛ БИТОМИМ

ПРИЗРЕНИЕ СИРОТ

מאַרק און בעלאַ שאַגאַל, פֿרוי טשאַרני, שמעון דובנאָוו און דניאל טשאַרני
אין דעם היים פֿאַר אונטערגעוואָרפענע קינדער

Max and Bella Chagall, Mrs. D. Charney, Shimon Dubnoff and Daniel Charney in the home for foundlings

Марк и Белла Шагаль, Г–жа Чарный, проф. Шимон Дубнов и Даниел Чарный в доме подкидышей

1935

יתומים־הויז א"ג פון גאָלדע מאַרקס אויף פּאָלאָצקער גאַס נ. 5 (געגרינדעט 4 אָקט., 1917)

בית־יתומים ע"ש גולדה מארקס ברחוב פולוצק מס' 5 (נוסד ב־4 באוקטובר 1917)

Orphanage named after Golda Marx at Polutsker Street No. 5 (founded Oct. 4, 1917)

Сиротский дом имени Голды Маркс на Полоцкой № 5 (основан 4 октября 1917 г.)

1928

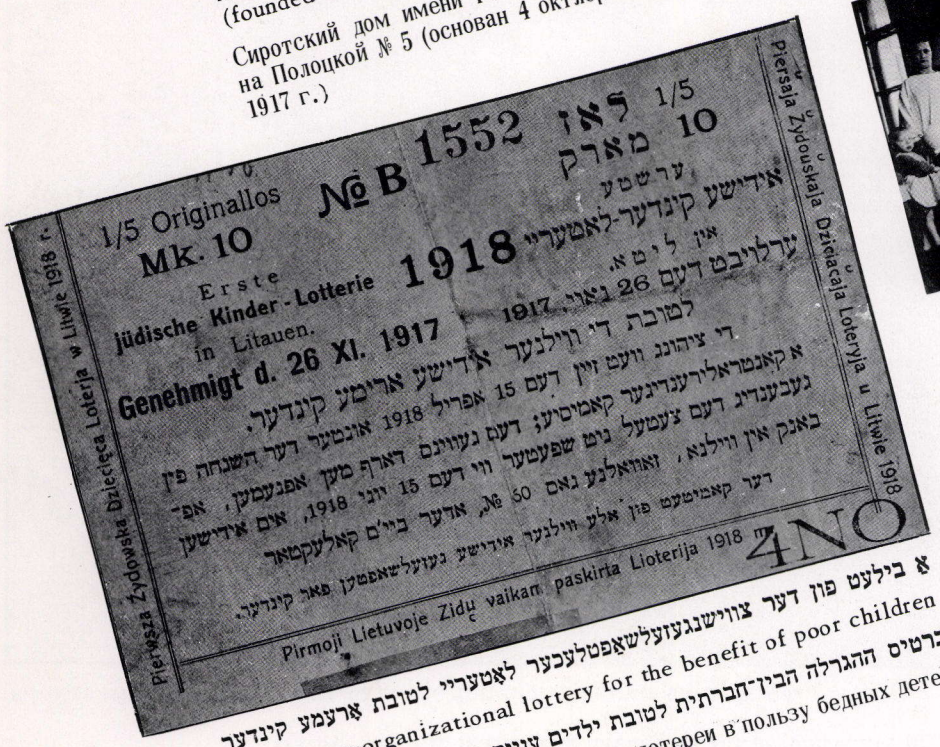
אַנאָנימער אויפֿרוף אויפֿן שול־הויף, הלמאי מען פֿאַרזעט צו לערנען יידישקייט מיט די יתומים אין די קינדערהיימען

Anonymous poster in the synagogue yard dealing with the neglect to teach Jewishness to the orphans in childrens' homes

Анонимное воззвание на синагогальном дворе: почему сирот в детских домах не обучают иудейской религии

1920

א בילעט פון דער צווישנגעזעלשאַפֿטלעכער לאָטעריי לטובת אַרעמע קינדער

Ticket of the inter-organizational lottery for the benefit of poor children

Билет лотереи в пользу бедных детей

1918-1917

א דאָקטערס „רעצעפּט" פֿאַר ג. מאַרקס־קינדערהיים: „ליינוונט פֿאַר די צעריסענע סענִיקעס און זאָקן פֿאַר באַרוועסע פֿיס"

A doctor's "prescription" for G. Marx' Children's Home: "Linen for the torn mattresses and socks for the bare feet"

Врачебный „рецепт" для сиротского дома имени Голды Маркс: „полотно для порванных тюфяков и чулки для босых ног"

1923

DORMITORY AND ELEMENTARY SCHOOL FOR ORPHANS
(Ostrobrama No. 39, since 1921 – Subotch No. 29)

ИНТЕРНАТ И НАРОДНАЯ ШКОЛА ДЛЯ СИРОТ
(Остробрамская № 39, с 1921 г. – Субоч № 29)

1939 – 1898

יתומים־אינטערנאַט און פאָלקס־שול
(אָסטראָבראָם נ׳ 39 פון 1921 — סובאָטש נ׳ 29)

פנימיה ובית־ספר ליתומים
(אוסטרובראמה מס׳ 39, משנת 1921 — סובוץ׳ מס׳ 29)

The orphanage dormitory at Ostrobrama No. 39

דער יתומים־אינטערנאַט אויף אָסטראָבראָם נ׳ 39

Интернат для сирот на Остробрамской № 39

הפנימיה ליתומים באוסטרובראמה מס׳ 39

אַ קלאַס מיט די לערער צ. כהן און ה. גאָרדאָן

A class with the teachers, Ts. Cohen and H. Gordon

Класс с учителями Ц. Каганом и Р. Гордоном

כתה ומוריה צ. כהן וה. גורדון

1918

די לערער פון דער פאָלקס־שול ביים יתומים־הויז: פון רעכטס — 1־טע רייַ: י. זאַוועלס, י. סטראַשון, ברוידאַ, ר. גאָרדאָן; 2טע רייַ: זש. ידידאָוויטש, צ. כהן, — ?

Faculty of the elementary school at the orphanage

מורי בית־הספר העממי שליד בית־היתומים

Учителя народной школы при сиротском доме

1918

Учредительницы Общества попеченія объ осиротѣвшихъ и бѣдныхъ еврейскихъ дѣвочкахъ, просятъ Васъ, М. Г., пожаловать въ общее собраніе членовъ Общества, имѣющее состояться 22 сего Ноября въ 8 час. веч. въ помѣщеніи Еврейской Богадѣльни (Портовая, 17).

Предметы занятій:

1. Избраніе 12 членовъ Правленія и 5 кандидатовъ къ нимъ; 5 членовъ Ревизіонной комиссіи и 2 кандидатовъ къ нимъ.
2. Обсужденіе вопроса о принятіи въ собственность и вѣдѣніе Общества, училища съ общежитіемъ и даримаго Обществу учредительницами его принадлежащаго имъ дома по Островоротной ул.
3. Составленіе Инструкціи для Правленія Общества.
4. Учрежденіе Попечительствъ.

Въ случаѣ неявки въ собраніе 22 ноября ⅔ членовъ Общества, таковое переносится на 29 ноября и состоится въ томъ же помѣщеніи и въ то же время, причемъ собраніе это будетъ считаться дѣйствительнымъ при какомъ бы то ни было числѣ явившихся.

Тип. М. Б. Жирмунскаго, Виленская № 5.

פאַרבעטונג אויף אַ זיצונג פון דאמען־קאָמיטעט

Invitation to a meeting of the Ladies' Committee

הזמנה לישיבת ועד הנשים

Приглашение на заседание дамского комитета

1898

אַ קלאַס מיט דער פאַרוואַלטערין י. סטראַשון

A class with the administrator, Mrs. Strashun

Класс с заведующей Страшун

כתה עם המנהלת י. סטראשון

1920

אין 1920 האָט דער „צ.ב.ק." אָנגערופן די שול ביים בית־יתומים א״נ פון ש. אַן־סקי

In 1920 the school at the orphanage was named after Sh. An-ski

בשנת 1920 החליט ועד־ההשכלה המרכזי לקרוא את בית־הספר שליד בית־היתומים על שם ש. אן־סקי

В 1920 г. Ц.Б.К. назвал школу при сиротском доме именем Ш. Ан–ского

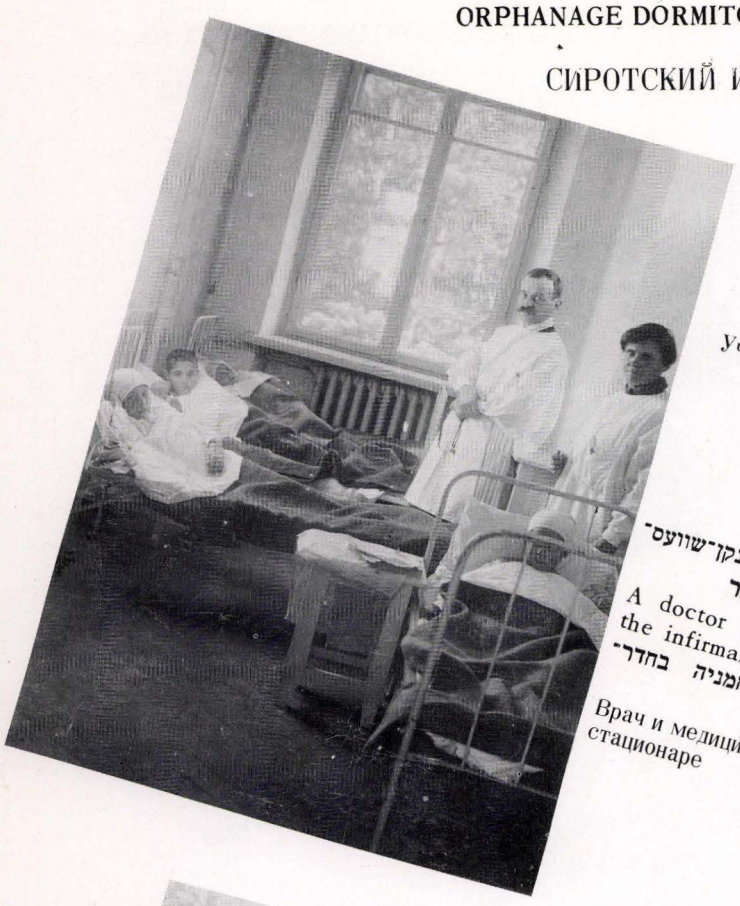
ORPHANAGE DORMITORY OF "YEKOPO" AT ANTOKOL

СИРОТСКИЙ ИНТЕРНАТ „ЕКОПО" НА АНТОКОЛЕ

יתומים־אינטערנאַט פון „יעקאָפּאָ" אויף אַנטאָקאָל

פנימיה־יתומים של „יעקאָפּאָ" באנטוקול

1922 1/V – 1920 24/II

לערער סאָלאָוויי לערנט לייענען

Mr. Solovay teaches reading

המורה סולובי מלמד קריאה

Учитель Соловей обучает чтению

א דאָקטאָר און א קראַנקן־שוועס־טער אין סטאַציאָנאַר

A doctor and a nurse at the infirmary

רופא ואחות רחמניה בחדר־החולים

Врач и медицинская сестра в стационаре

די עלטערע מיידלעך גרייטן דאָס עסן אונטער דער השגחה פון אַ קעכין

The older girls prepare food under the supervision of a cook

הנערות הבכירות מכינות את המזון בהשגחת תבחית

Старшие девочки готовят пищу под надзором поварихи

האָלץ־פאַרגרייטונג פאַרן אינטערנאַט

Preparing wood for the dormitory

הכנת עצים לפנימיה

Заготовка дров для интерната

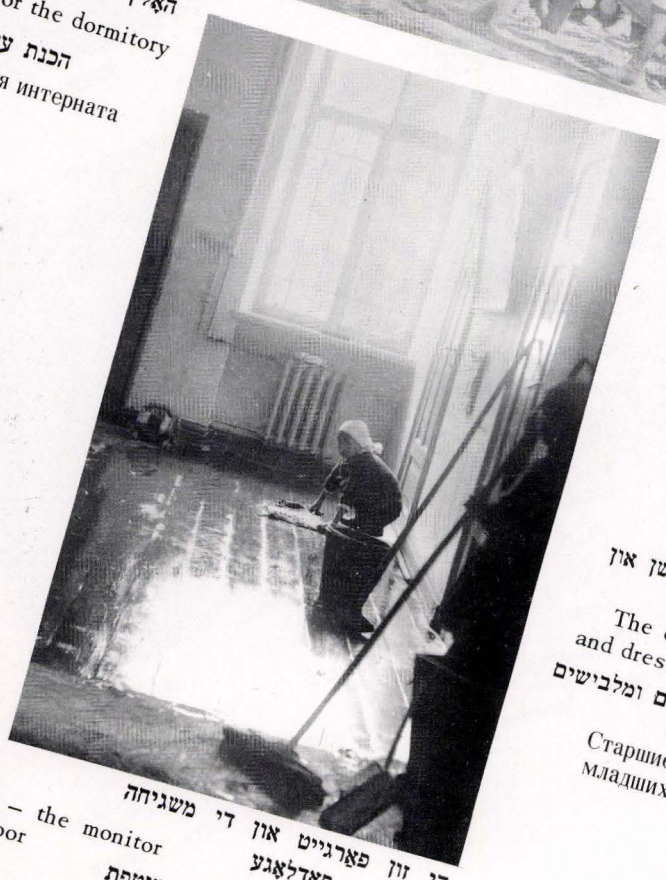

The food is weighed and measured by the children

Дети мерят и весят пищу

די שפּייז ווערט געוואויגן און געמאָסטן דורך די קינדער

המזון נשקל ונמדד על־ידי הילדים

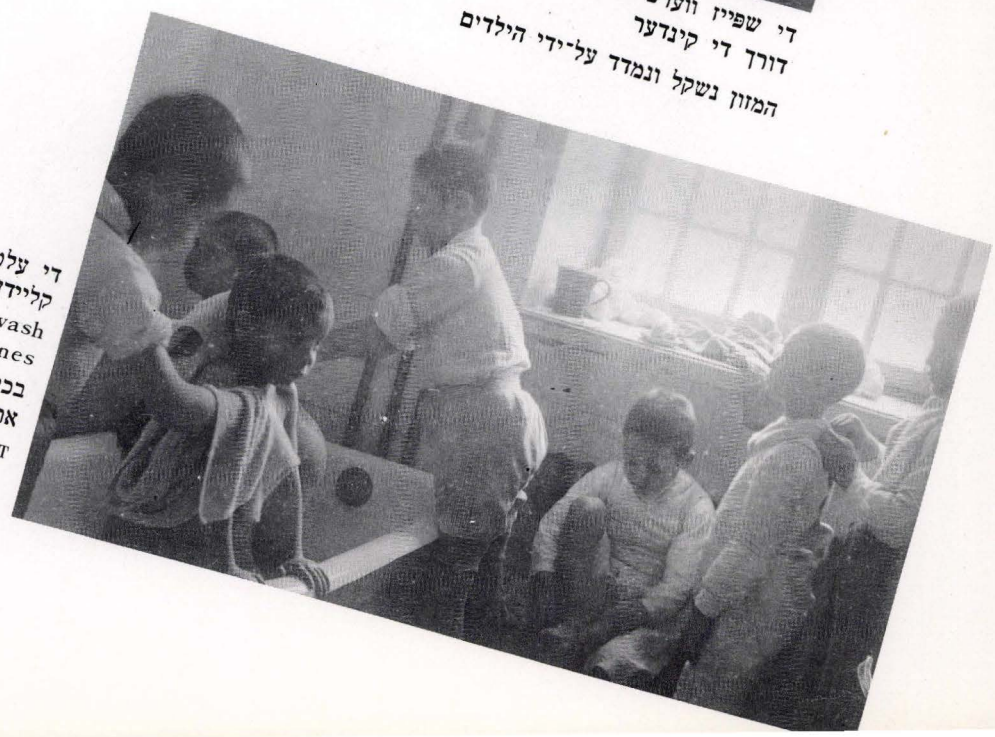

די זון פאַרגייט און די משגיחה וואַשט די פאָדלאָגע

The sun sets – the monitor washes the floor

השמש שוקעת והמשגיחה שוטפת את הרצפה

Солнце заходит: дежурная моет пол

די עלטערע קינדער וואַשן אין קליידן די קלענערע

The older children wash and dress the younger ones

בכירי־הילדים רוחצים ומלבישים את הילדים הקטנים

Старшие моют и одевают младших

HOME FOR NEGLECTED CHILDREN
ДОМ ДЛЯ БЕСПРИЗОРНЫХ ДЕТЕЙ

אַ הײם פֿאַר פֿאַרוואָרלאָזטע קינדער
בית לילדים עזובים

1933 – 1939

טילטשע טיקטין, גרינדערין און אַנפֿי־
רערין פון דער הײם, מיט די קינדער
ביים עסן

Tiltcha Tiktin, founder and director of the home, with the children at meal time

טילצ׳ה טיקטין, המיסדת והמנהלת של
בית־הילדים, עם הילדים בשעת האכילה

Тильча Тиктин основатель и руководитель дома с детьми за едой

ביים לערנען לייענען און שרייבן

Learning to read and write

בשעת לימוד הקריאה והכתיבה

Наука чтения и писания

סטאָלאַריי־אַרבעט

Carpentry

עבודת נגרות

Столярные занятия

Музыка

מוסיקה

Music

מוזיק

מען לערנט זיך שווימען

Learning to swim

לומדים לשחות

Наука плавания

סקולפּטאָר נ. אראָנסאָן ד״ר נ. פּאַץ, ד״ר ראַף צוגאַסט ביי די קינדער

Sculptor N. Aronson, Dr. G. Patz & Dr. Raff visiting the children

הפסל נ. אהרונסון, ד״ר נ. פּאַץ וד״ר ראַף בשעת ביקורם בבית־הילדים

Скульптор Г. Аронсон, др. Г. Пац, др. Раф, в гостях у детей

אויפֿן הויף — פֿאַרווייַלונג און פֿריידן

In the yard – entertainment and joy

בחצר — שעשועים וגיל

На дворе – забава и радость

SOCIETY FOR SPECIAL EDUCATION געזעלשאפט פאר ספעציעלער דערציאונג

ОБЩЕСТВО СПЕЦИАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ 1941 – 1929 חברה לחינוך מיוחד

צו אלע עלטערן און דערציער!

אַ ספעציעלע שול פאַר גייסטיק־אָפגעשטאָנענע קינדער

באלד צווישן יאָר עקזיסטירט אין ווילנע

דאָ לערנען זיך קינדער, וואָס קענען אין דער אַלגעמיינער שול קיין אָרט ניט געפינען, ווייל די אַרבעט דאָרט איז ניט צוגעפאַסט פאַר זייערע פעאיקייטן. אין עלעמענטאַרע בילדונג און דערציאונג שוין פאַר זיך, זייגען זיי פאַרמשפט צו בלייבן א לאָסט פאַר זייער משפחה און דער געזעלשאפט.

מיט גרויס ליבשאפט און אויפמערקזאמקייט ווערט יעדעס פון די קינדער באַהאַנדלט אין זייער אייגענער אנשטאַלט. דאָ האָבן זיי א מגלעכקייט זיך רואיק און בהדרגה צו אַבטוויקלען און אפשר אין עטלעכע יאָר אַלגעמיינער שול. איסצורגליכן מיט זייערע גלייכאלטערע חברים פון דער אַלגעמיינער שול. דורך דעם ווילנער שטאַטישן פסיכאַלאגישן קאַבינעט ז׳ינען שוין דורכגעגאַנגען א פאַר הונדערט יידישע קינדער, וואָס געהערן צו דער ספעציעלער פאַרמאַגט שוין הייַנט דריי קלאַסן, אין וועלכע צוזאַמען 13 קינדער, פון די שולן פון אלע ווילנער צענטראַלעס.

סובסידיע ניט גענוג. דאָס רוב קינדער געהערן צו דיי קרילה האָט אירי עד־היום קיין שום שיכטן. די גאנצע זאָרג פאַר דער שול ליגט אויף דער

געזעלשאפט פאַר ספעציעלער דערציאונג.

וואָס איז דאָ ניט לאַנג געווארן נעגרינדעט.

די געזעלשאפט שטעלט זיך בריייטע אויפגאבן: זאָרגן פאַר גייסטיק־אָפגעשטאַנענע קינדער, פאַר שוואַך־דערציעוודיקע, פאַר פאַרוואָרלאָזטע — זי פירט אויך פאַר אויפקלערונגס־אַרבעט אין פעלערן פון חושים. אָרגאַניזירט אויך פאַר שמועסן וועגן די פראַבלעמען פון דער באַפעלקערונג, אַרבעט אין דער קוראַטעל פון דער ספעציעלער דערציאונג. אויך אין אַנדערע שטעט פון פאָלין.

פסיכ. ש. געזונט צו מאכן דאס ״דשעקינד״.

די געזעלשאפט מוז פאַרברייטערן איר טעטיקייט. אָבער דערצו זייגען נייטיק מענטשן און מיטלען. מיר וענדן זיך צו דער יידישער ווילנער:

פאַרשרייבט זיך פאַר מיטגלידער פון דער געזעלשאפט זיך פאַר ספעציעלער דערציאונג!

העלפט דער געזעלשאפט אויסצובויען די ספעציעלע שול!

העלפט דער געזעלשאפט צו פירן איר ווכטיקע ארבעט!

סעקרעטאריאַט פון דער געזעלשאפט:

קאלע יאוש 15, II. 3. טעל. 704.

druk. d. krejnes, wilno

Odezwa T-wa Specjalnego Wychowania.

אויפרוף וועגן דער ספעציעלער שול

Annoucement about the school for mentally retarded children

קול קורא בענין בית־הספר לילדים נחשלים

Воззвание о школе для умственно отсталых детей 1930

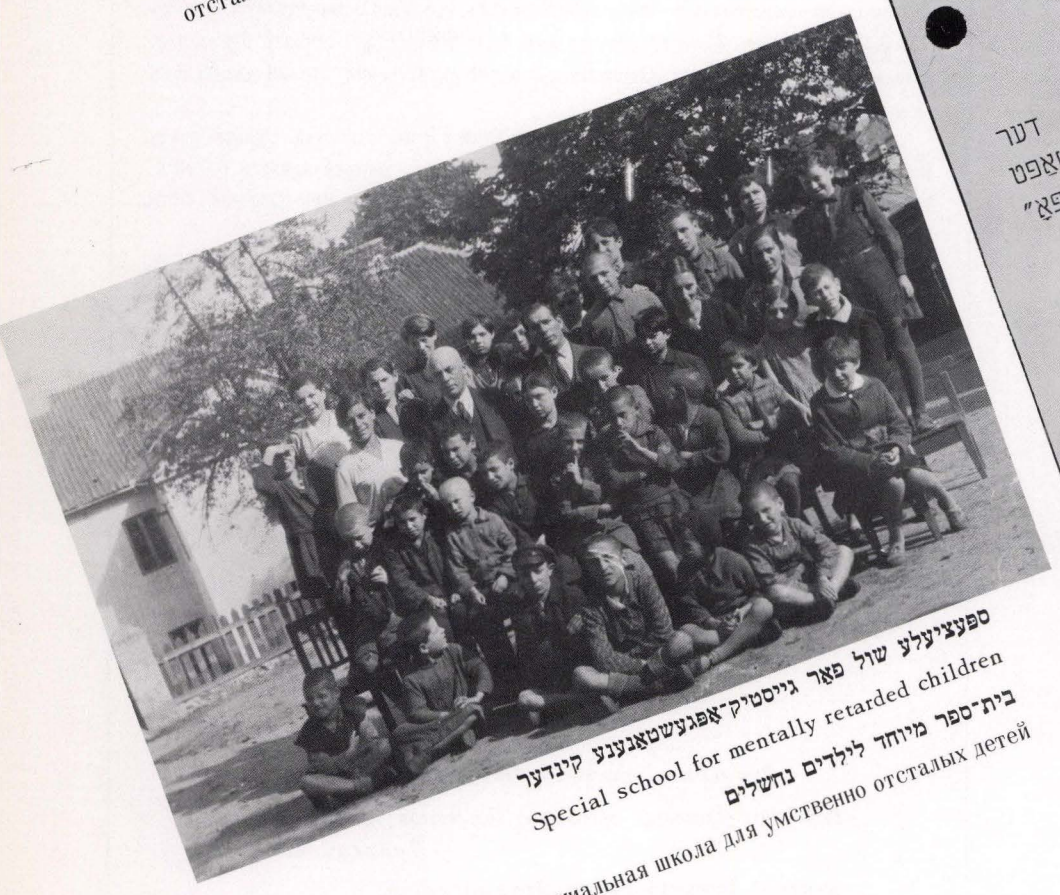

ווייטע לעווין, פאַרוואַלטערין פון דער ספעציעלער שול

Vita Levin, director of the school

ויטה לוין, מנהלת בית־הספר

Вита Левин, руководительница школы

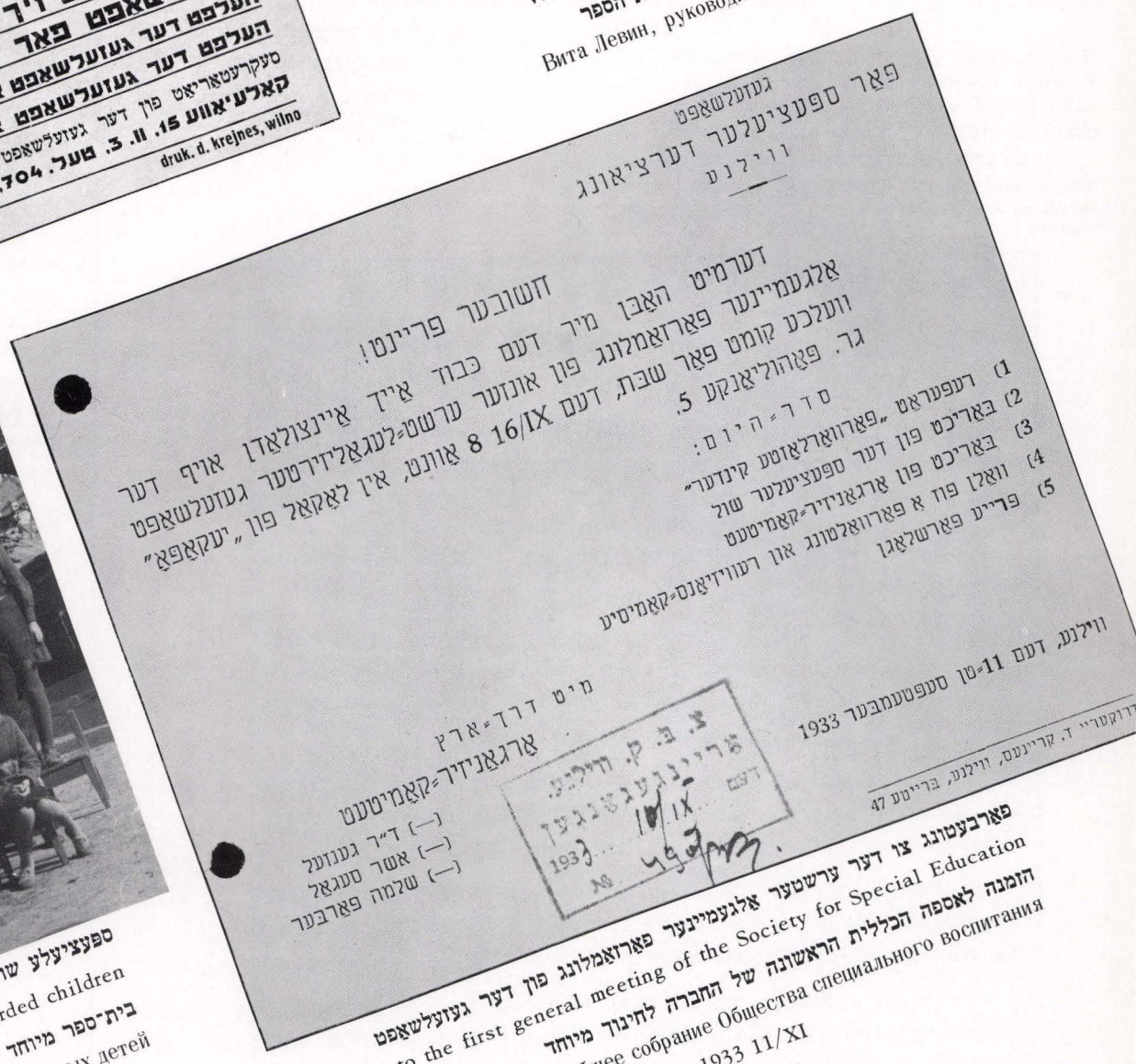

ספעציעלע שול פאַר גייסטיק־אָפגעשטאַנענע קינדער

Special school for mentally retarded children

בית־ספר מיוחד לילדים נחשלים

Специальная школа для умственно отсталых детей

חשובער פריינט!

דערמיט האָבן מיר דעם כבוד אייך איינצולאָדן אויף דער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון אונזער ערשטע־לענגאַלידיטער געזעלשאַפט ״ייִסקאַפּאַ״ וועלכע קומט פאַר שבת, דעם 8 16/IX אָוונט, אין לאָקאַל פון ״ייִסקאַפּאַ״ גר. פּאַזהוליאַנסקע 5.

ס ד ר־ה י ו ם:

1) רעפעראַט ״פאַרוואַרלאָזטע קינדער״
2) באַריכט פון דער ספעציעלער שול
3) באַריכט פון אַרגאַניזיר־קאָמיסיע
4) וואַלן פון א פאַרוואַלטונג און רעווידיאָנס־קאָמיסיע
5) פריי פאַרשלאָג

ווילנע, דעם 11־טן סעפטעמבער 1933

מיט דרך־ארץ

אַרגאַניזיר־קאָמיסיע

(—) ד״ר גענועל
(—) אשר סטראָל
(—) שלמה פאַרבער

Invitation to the first general meeting of the Society for Special Education

הזמנה לאספה הכללית הראשונה של החברה לחינוך מיוחד

Приглашение на первое общее собрание Общества специального воспитания

1933 11/XI

יידישע קינדער אין רוסישע שולן
XIX טער י"ה
ילדים יהודים בבתי־ספר רוסיים
במאה ה-XIX
JEWISH CHILDREN IN RUSSIAN SCHOOLS
in the XIX century
ЕВРЕЙСКИЕ ДЕТИ В РУССКИХ ШКОЛАХ
в XIX веке

(א)

בפעהל זייער קיזערליכן אמיפטפעם פ"ל פ"ל •

חויל רעם מיניגינאל (גוף הכתב רמסון) היום הקיסר
יר"ה איס מיניגע המנד זעלבן מונטר סריבן בזה המוסן :

רעם נייע מלוח

אלכסנדר

(א) פון רער חויפטקלעדונג • (לאודייט)

(פעטערסבורג דען 9 סטן דעצעמבר 1804
(י"ט טבת תקס"ה)

1 מלוא עבריסע קינדר קענין בלי סום חילוק לויסטן
מנדרע קינדר , חין מלוא פחלוקסוהלטו (חדרים
סל תינוקות) גימנזיטן (בתי סופרים) חוי
חויפערזיסטטן (בתי מדרטים סהם) פון גימנזן
חוי' גימערנס וכדרן .

2 כם זחל קיינר פון דיא עבריסע קינדר זוא למנע זיא
מין דיא חויפערזיסטטן (חדרים הכ"ל) לעזרנן •
בסוע

צאר אלעקסאנדערס דעם ערשטנס „יידישער סטאטוט",
קאפיטל וועגן אויפנעמען יידן אין אלע רוסישע שולן און הויכשולן

The "Jewish Code" of Czar Alexander I — Chapter about admitting Jews to all Russian schools and universities

„החוק היהודי" של הצאר אלכסנדר I הסעיף על קבלת יהודים לכל בתי־הספר והאוניברסיטאות הרוסיים

"Еврейский статут" Александра I — глава о допущении евреев во все русские школы и высшие учебные заведения 1804 9/XII

אין 1840 זיינען אין אלע רוסישע
לערן־אנשטאלטן אין ווילנער
גובערניע געווען ס"ה 14 יידן

ЦИРКУЛЯРНОЕ ПРЕДЛОЖЕНІЕ

Гг. начальникамъ среднихъ учебныхъ заведеній Виленскаго учебнаго округа отъ 24 октября 1880 г. за № 6918.

Разсмотрѣвъ представленія начальниковъ среднихъ учебныхъ заведеній ввѣреннаго мнѣ округа по дѣлу введенія преподаванія закона еврейской вѣры въ означенныхъ заведеніяхъ, и все разнообразіе заключающихся въ этихъ представленіяхъ свѣдѣній и соображеній, я рѣшилъ *начать* это дѣло на слѣдующихъ основаніяхъ:

1. Плату за обученіе закону еврейской вѣры во всѣхъ мужскихъ среднихъ учебныхъ заведеніяхъ округа взимать съ учениковъ по четыре руб. сер. въ годъ; взиманіе это производить по полугодно.

2. Отъ означенной платы освобождать совершенно бѣдныхъ учениковъ въ размѣрѣ до 10% общаго числа обучающихся закону еврейской вѣры по каждому учебному заведенію.

3. Вознагражденіе преподавателямъ еврейскаго вѣроученія производить по 32 р. за каждый годовой урокъ изъ источниковъ, указанныхъ въ прилагаемой при семъ таблицѣ.

4. Уроки назначить въ каждомъ учебномъ заведеніи (за исключеніемъ прогимназій: Мозырской, Брестской, Бобруйской и Виленскаго реальнаго училища) въ слѣдующемъ числѣ:

צירקולאר וועגן איינפירן א לימוד פון יידישער רעליגיע אין ווילנער רוסישע שולן

Circular about introducing the study of Jewish religion in the Russian schools of Vilna

מכתב חוזר על הנהגת למוד הדת היהודית בבתי־הספר הרוסיים בווילנה

Циркуляр о введении уроков еврейского Закона Божьего в виленских русских школах

1880 פראגראם פון איין־יאריקע רוסישע שולן פאר יידישע מיידלעך אין ווילנע

Curriculum of one-year Russian schools for Jewish girls in Vilna

1863 תוכנית־הלמודים של בתי־ספר רוסיים חד־שנתיים לבנות יהודיות בווילנה

Программа одногодичных русских школ для еврейских девушек в Вильне

ПРОГРАММА

УЧЕБНЫХЪ ПРЕДМЕТОВЪ ДЛЯ ОДНОКЛАССНЫХЪ ЖЕНСКИХЪ ЕВРЕЙСКИХЪ ДѢВИЧЬИХЪ ШКОЛЪ ВИЛЕНСКАГО УЧЕБНАГО ОКРУГА, УТВЕРЖДЕННАЯ ПОПЕЧИТЕЛЬСКИМЪ СОВѢТОМЪ ВЪ ЗАСѢДАНІИ 10-го НОЯБРЯ 1863 ГОДА.

1.) *Законъ Божій.* Исторія ветхаго завѣта (По руководству на русскомъ языкѣ, подъ заглавіемъ: «Библейская Исторія, сокращенно извлеченная изъ книгъ Св. Писанія») до прибытія Евреевъ въ Іерусалимъ.

2.) *Русскій языкъ.* а) Чтеніе и разсказъ своими словами статей въ повѣствовательномъ и описательномъ родѣ, съ объясненіемъ непонятныхъ словъ и предложеній. б) Заучиваніе наизустъ небольшихъ стихотвореній, особенно басенъ и статей или отрывковъ, написанныхъ прозой. в) Списываніе съ книги стиховъ и прозаическихъ статей, задаваемыхъ для изученія наизустъ; письмо подъ диктовку. г) О простомъ предложеніи и главныхъ его частяхъ, т. е. о подлежащемъ и сказуемомъ.

3.) *Ариѳметика.* Изученіе чиселъ отъ 1 до 100. (Курсъ первый Ариѳметики *Паульсона,* въ сокращеніи) Ознакомленіе дѣтей съ русскими мѣрами длины и вѣса и русскими монетами.

4.) *Географія.* Понятіе о планѣ и картѣ. Общее понятіе о землѣ. Страны свѣта. Пять климатическихъ поясовъ. Объясненіе терминовъ, употребляемыхъ въ физической географіи. Океанъ и его главныя части. Материки и ихъ главныя части. Европа.

5.) *Французскій* и 6.) *Нѣмецкій языкъ.* Чтеніе и письмо. Переводъ краткихъ, легкихъ предложеній съ русскаго языка на французскій и на нѣмецкій и на оборотъ. Изученіе басенъ и небольшихъ стихотвореній наизустъ. Спряженіе вспомогательныхъ глаголовъ.

7.) *Чистописаніе и Черченіе,* по образцамъ, одобреннымъ Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія.

Число уроковъ въ недѣлю по каждому предмету.

1. Законъ Божій	2.
2. Русскій языкъ	5.
3. Ариѳметика	3.
4. Географія	2.
5. Французскій языкъ	4.
6. Нѣмецкій языкъ	3.
7. Чистописаніе и черченіе	3.
Всего	22.

Рукодѣлія, по усмотрѣнію ближайшаго начальства.

Подлинное подписали: за болѣзнію Попечителя, Статскій Совѣтникъ *Падренъ-де-Карне.*

Виленскій Директоръ Училищъ *Малиновскій.*

Директоръ Виленскаго Раввинскаго Училища *Павловскій.*

Вѣрно: Секретарь Попечительскаго Совѣта

VILNA BRANCH OF THE SOCIETY FOR THE
DISSEMINATION OF HASKALA (ENLIGHTENMENT)

1919 – 1908

Проектъ устава

Виленскаго Отдѣленія Общества для распространенія Просвѣщенія между евреями въ Россіи

ועד הסניף הוילנאי
של „חברת מפיצי השכלה"

דער קאמיטעט
פון דער ווילנער אבטיילונג
„חברת מפיצי השכלה"
זאוואלנע, 21.

КОМИТЕТЪ
ВИЛЕНСКАГО ОТДѢЛЕНІЯ
ОБЩЕСТВА
ДЛЯ
РАСПРОСТРАНЕНІЯ ПРОСВѢЩЕНІЯ
МЕЖДУ ЕВРЕЯМИ
въ Россіи.

.....дня 19..... г.

№ .....

г. ВИЛЬНА.
Завальная 21, кв. 6.

М. Л.

Канцелярія Комитета, на основаніи § 9 Устава Общества, имѣетъ честь напомнить Вамъ, что Вами до сихъ поръ не уплаченъ членскій взносъ за .....

.....год.....

Членскіе взносы принимаются: у Казначея Комитета И. Ф. Михельсона (Жандармскій пер., 3), ежедневно отъ 10 час. утра до 5 час. веч. и въ канцеляріи Комитета (Завальная 21, кв. 6), ежедневно отъ 6 до 8 час. вечера.

Секретарь *М. Сеницкій.*

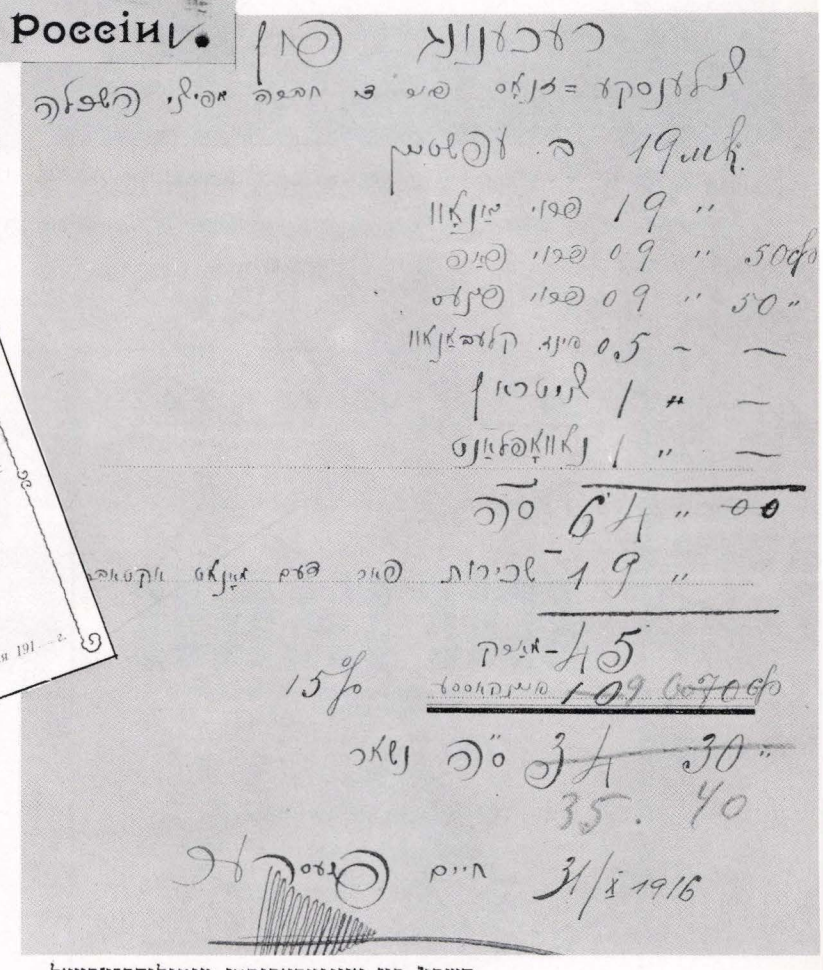
דערמאנונג וועגן איינצאלן מיטגלידס־אפצאל
Reminder to pay membership dues
תזכיר בדבר תשלום מס־חבר
Напоминание об уплате членского взноса

סטאטוט פון דער געזעלשאפט „מפיצי השכלה"
Code of the Society for the Dissemination of Haskala
התקנון של חברת „מפיצי השכלה"
Статут Общества „Мефицей–Гаскала"

БИЛЕТЪ

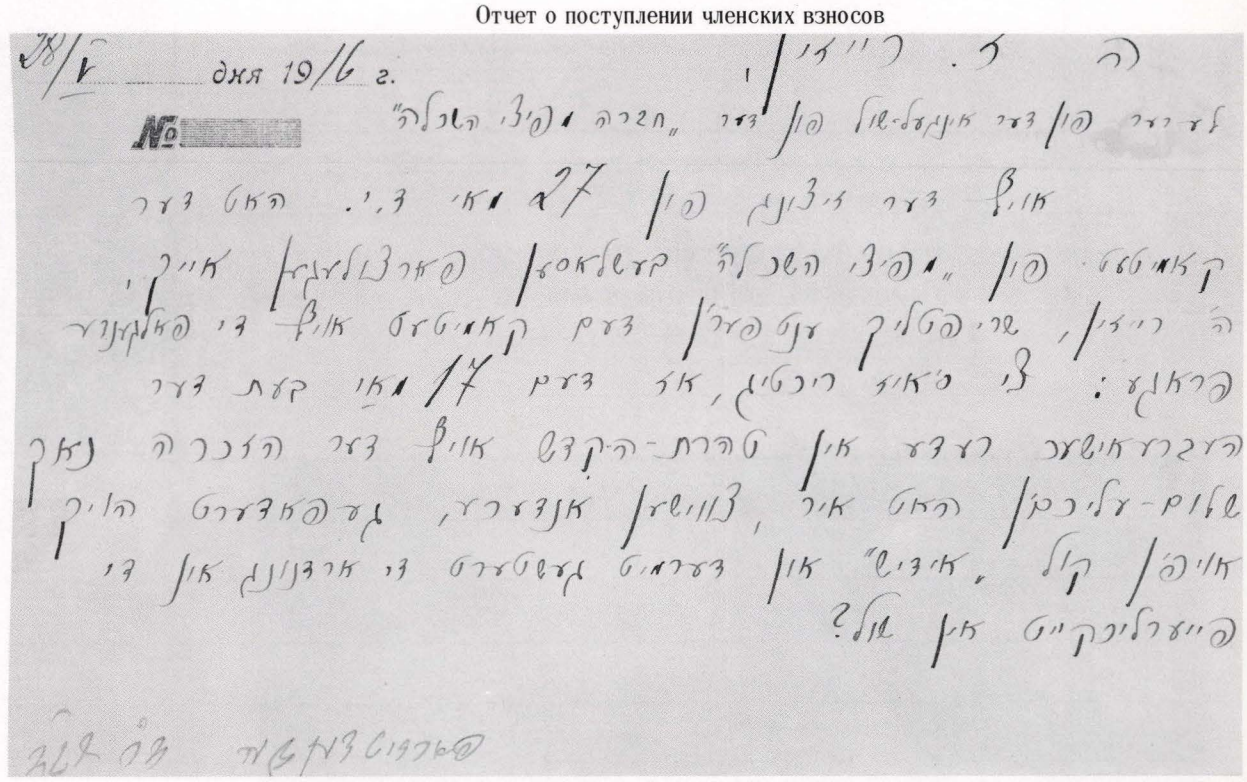
члена
ВИЛЕНСКАГО ОТДѢЛЕНІЯ ОБЩЕСТВА ДЛЯ РАСПРОСТРАНЕНІЯ ПРОСВѢЩЕНІЯ МЕЖДУ ЕВРЕЯМИ ВЪ РОССІИ.
на звание
на 191 годъ.
Председатель
Секретарь
Вильно, дня 191 г.

א מיטגלידס־קאַרטע
Membership card
כרטיס חבר
Членская карточка

חשבון פון איינגעקאָסירטן מיטגלידס־אָפּצאָל
Receipt for membership dues
שובר על תשלום מס־חבר
Отчет о поступлении членских взносов

1916

אַנפרעג: צי דער לערער זלמן רייזען האָט געמאַכט צווישנרופן „יידיש!" בעת אַ העברעאישער רעדע אויף אַ שלום־עליכם־הזכרה?
Question: Did the teacher Zalman Reisin cry out the word "Yiddish!" during a Hebrew speech made at a Sholem Aleichem memorial?
שאילתא: האם המורה זלמן רייזן קרא קריאת־ביניים „יידיש!" בשעת נאום בנשף־אזכרה לשלום - עליכם?
Запрос: действительно ли учитель Залман Рейзен производил возгласы с места: „Говорите по–еврейски!" во время древнееврейской речи на вечере памяти Шолом–Алейхема?

1916

יאנואר 1924 יאָר.

25/XII (ע.ס.א) 1913—6 I (ע. ס.) 1924

צענטראַלער
בילדונגס־קאָמיטעט
אין ווילנע.

דעם 6־טן יאנואר (נייער סטיל) ה. י. איז געווען דער 10 יאָר,
ווי דער צוזאַמע:פאָר פון דע־ חברה „מפיצי השכלה" האָט
אָנגענומען דעם באַשלוס, אז די שול דארף זיין אין יידיש.
צום 10־טן יאָרטאָג פון דער דאָזיקער וויכטיקער דאטע אָרדנט
איין דער צ. ב. ק. פרייטאָג, דעם 18 יאנואר 8 אזייגער אָוונט
אין זאל פון קולטור־הויז (גרויס־ פאַהוליאַנקע 18)

אין אַקאַדעמיע,

צו וועלכער אייער איר ווערט געבעטן צו קומען־

פּראָגראַם:

1) ערעפנונגס־וואָרט—ד"ר צ. שאבאד
2) 10 יאָר קאַמף פאר דער יידישער שול—ג. פלודערמאכער
3) זכרונות—א. גאָלאָמב, י. גורעוויטש, ז. רייזען א. א.

מיט אכטונג:

פּאָרזיצער

פארוואלטער מיט די ענינים פון צ. ב. ק

פייערונג צום 10טן יאָרטאָג ווי די ווילנער געז' „מפיצי השכלה" האָט אָנגענומען יידיש פאַר דער לערנשפּראַך אין די שולן
Celebrating the tenth anniversary of the introduction of Yiddish as the language of instruction in the schools of the Vilna Society for the Dissemination of Haskala
חגיגת העשור להנהגת השפה האידית כשפת־ההוראה בבתי־הספר של חברת „מפיצי השכלה"
Празднование десятой годовщины введения еврейского языка обучения в школах виленского отделения Общества „Мефицей–Гаскала"

1924

פּוילישׁ־יידישע גימנאַזיעס

(„א.ר.א.", „ט.ר.א.", „קליוטש", „דזיענציעלסקי", פּ. וויעלגער")

POLISH-JEWISH GYMNASIUMS

("O. R. O.," "T. R. O.", Kluca, Dziencielski, F. Veller)

גימנסיות יהודיות־פולניות

(„א.ר.א.", „ט.ר.א.", „קליוטש", „דזיינציילסקי", פּ. ולר")

ПОЛЬСКО–ЕВРЕЙСКИЕ ГИМНАЗИИ

(„O. P. O.", „T. P. O." Ключ, Дзенцельской и Велера)

1־ער קלאַס גימנאַזיע „א.ר.א." אין זאַקרעטש

1st grade, O. R. O. Gymnasium in Zakret

Первый класс гимназии O.P.O. в Закрете

הכתה הראשונה של הגימנסיה „א.ר.א." בזאקרט,

1917

7־ער קלאַס גימנאַזיע „דזיענציעלסקי"

7th grade, Dziencielski Gymnasium

Седьмой класс гимназии Дзенцельской

הכתה השביעית של הגימנסיה „דזיינציילסקי"

1931

Rok I. Styczeń 1931. № 2.

ECHO SZKOLNE

Wydaje Humanistyczne Gimnazjum Koedukacyjne T. R. O. w Wilnie, Piłsudskiego 13.

TREŚĆ:

Żydzi w Powstaniu Styczniowem.
Szalom Asz.
Żydowski Instytut Naukowy
Młode lata.
Cele i metody pracy samokształceniowej.
Kilka uwag.
Ziemia ojczysta.
Bajka.
Dzień w szkole.
Proszę o głos.
Esperanto — język międzynarodowy.
Kronika szkolna.
Od redakcji.

S. DRUKARNIA J. SZYCHTMACHERA WILNO

„שול עכא", שילער־זשורנאַל פון גימנאַזיע „ט.ר.א." (פּוילישׁ)

"School Echo," students magazine of T. R. O. Gymnasium (Polish)

„הד בית־הספר", עתון־התלמידים של הגימנסיה „ט.ר.א." (פולנית)

„Эхо школы" (по–польски), ученический журнал гимназии T.P.O.

1931

מאַטורע־ארויסלאַז פון גימנאַזיע „פּ. וועלער"

Graduating class of Gymnasium F. Veller

מחזור בוגרי הגימנסיה „פּ. ולר"

Матуральный выпуск гимназий Ф. Веллера

1927

6־ער קלאַס גימנאַזיע „קליוטש"

6th grade, Klucz Gymnasium

הכתה הששית של הגימנסיה „קליוטש"

Шестой класс гимназии Ключ

1928

רוסישע שולן פאַר יידישע קינדער

אין 1803 האָט בייַם ווילנער אוניווערסיטעט עקסיסטירט אַ יאָר צייט אַן „אָנפאַנגג־שול פאַר יידן".

אין 1822 האָט נפתלי־הערץ שולמאַן געעפנט אַ וועלטלעכע שול.

אין די יאָרן 1896־1906 איז די צאָל שולן פאַר יידישע קינדער אין ווילנער לערן־קרייז אויסגעוואַקסן אויף 52%: פון 185 ביז 281, און די צאָל שילער־ינס אויף 67%: פון 16,071 ביז 27,115

פּוילישׁ־יידישע גימנאַזיע פון ח. עפּשטיין און י. שפּייזער

CH. EPSTEIN'S AND I. SPEIZER'S POLISH – JEWISH GYMNASIUM

הגימנסיה הפולנית־יהודית של ח. אפשטיין ושפייזר

ПОЛЬСКО–ЕВРЕЙСКАЯ ГИМНАЗИЯ Х. ЭПШТЕЙНА И И. ШПАЙЗЕРА

8טער קלאַס

8th grade

Восьмой класс

הכתה השמינית

1932

6טער קלאַס

6th grade

הכתה הששית

Шестой класс

1930

„שילער אויפגאַנג"

"Student Dawn"

„שחר התלמידים"

„Ученическая Заря"

1925

JEDNODNIOWKA.

JUTRZENKA UCZNIOWSKA

Wydawnictwo „Bratniej Pomocy" Koedukacyjnego Gimnazjum Humanistycznego C. EPSZTEJNA w Wilnie.

Wilno, kwiecień 1925 r.

Nasz cel.

Naszym celem jest rozwój poczucia wspólności interesów między uczniami i zamiłowanie piękna.

Wychodząc z tego założenia, będziemy poświęcali w naszych jednodniówkach dużo miejsca sprawozdaniom z kółek, stowarzyszeń i organizacyj samopomocowych. Będziemy popierać uczciwą, cichą i owocną pracę dla dobra ogółu; obowiązkiem naszym będzie tępić demagogję, nieuczciwość, protekcję i inne wady pracy społecznej na terenie szkoły naszej i szkół wileńskich.

Piękno jest bodźcem do pracy i celem samo dla siebie. Dbali o zgodę i harmonję formy i treści, będziemy drukować artykuły teoretyczne o pięknie i jego znaczeniu, również chętnie będą widziane prace literackie uczniów.

Głównem zadaniem jest nawiązanie kontaktu z ogółem uczniów naszej i innych szkół. Wszystko, co drukować będziemy, chcemy czerpać nie z nielicznej i odosobnionej grupy, lecz z całej szkoły i dlatego wzywamy wszystkich do czynnej współpracy w naszem czasopiśmie, do rozpowszechnienia go—a placówka nasza, której hasłem jest praca i piękno, stanie na pewnym gruncie.

O naszej „Bratniej pomocy" i o pomocy wogóle.

Zarzuty. W ostatnich czasach coraz częściej spotykamy się z zarzutami, czynionemi naszej „Bratniej Pomocy". Większość zarzutów powstaje wskutek nieobeznania z jej powstaniem i funkcjonowaniem. Inne zarzuty są natury głębszej nie tyle w treści zarzutu ile w przyczynie.

Nasze zadanie. „Bratnia Pomoc" przy naszem gimnazjum istniała już w roku szkolnym 1922-23. W roku natomiast szkolnym 1923-24 nie wywołała w uczniach dość zainteresowania, i nie było nawet myśli jej zorganizowania. Dopiero w roku bieżącym 1924-25 powstała znowu o zakresie działania znacznie odmiennym.

Zwykle zadaniem „Bratniej Pomocy" jest wspieranie materjalne uczniów. Uczniowie składają się względnie ofiarują swoją pracę na rzecz niezamożnych kolegów: płacą za nich wpisowe, dostarczają im książek, ubrania, pożywienia. Potrzeby umysłowe uczniów są odsunięte, bo nauczyciele i dyrekcja mają je zaspokoić, organizując kółka naukowe, względnie artystyczne.

W naszej „Bratniej Pomocy" sprawa ma się inaczej. P. Dyrektor gimnazjum i Komitet Rodziców, podjęli się zaspokoić potrzeby materjalne uczniów. Natomiast własną pracą mamy zorganizować zaspokajanie naszych potrzeb umysłowych. I trzeba zaznaczyć, że lepiej na tem wyszli p. dyrektor i rodzice, bo mają „tylko płacić", my zaś, uczniowie, sami mamy (co prawda, pod kierownictwem naszych profesorów) pracować nad udoskonaleniem się wewnętrznem swojem i swoich kolegów, umysłowem i moralnem.

Wychowanie moralne. Szczególnie trudne jest wychowanie moralne. Albowiem, jeśli nie zawsze się udaje wyćwiczyć, udoskonalić umysł (pracowali nad tem ludzie w ciągu kilku tysięcy lat), wcale innem jest zagadnieniem udoskonalenie duszy ludzkiej „wewnętrznego w człowieku anioła". I nad duszą pracowali ludzie od stworzenia świata, lecz podobno nie tak, jak nad umysłem. Przecież tylko kultura ludzka wzrosła i rozwinęła się w niesłychany sposób, cywilizacja tylko „kroczyła" naprzód, krok za krokiem zdobywając sobie uznanie, wszędzie jednak zostawiając tysiące luk, przez które znowu wlewała się trucizna zwierzęcości. Szczególnie palącem stało się zagadnienie wychowania moralnego w naszych czasach, kiedy rodzice po większej części przestali zajmować się wychowaniem dzieci, sądząc, że po to istnieje szkoła; nauczyciel natomiast nie zawsze może wychować (nie „nau-

אויספלוג אין קראַקע

Excursion to Cracow

סיור בקראקוב

Экскурсия в Кракове

1935

6טער און 7טער קלאַס ביים אַרײַנגאַנג אין „שטאַט־טעאַטער"

6th and 7th grades at the entrance of the city theater

1938 הכתה הששית והשביעית ליד פתח התיאטרון העירוני

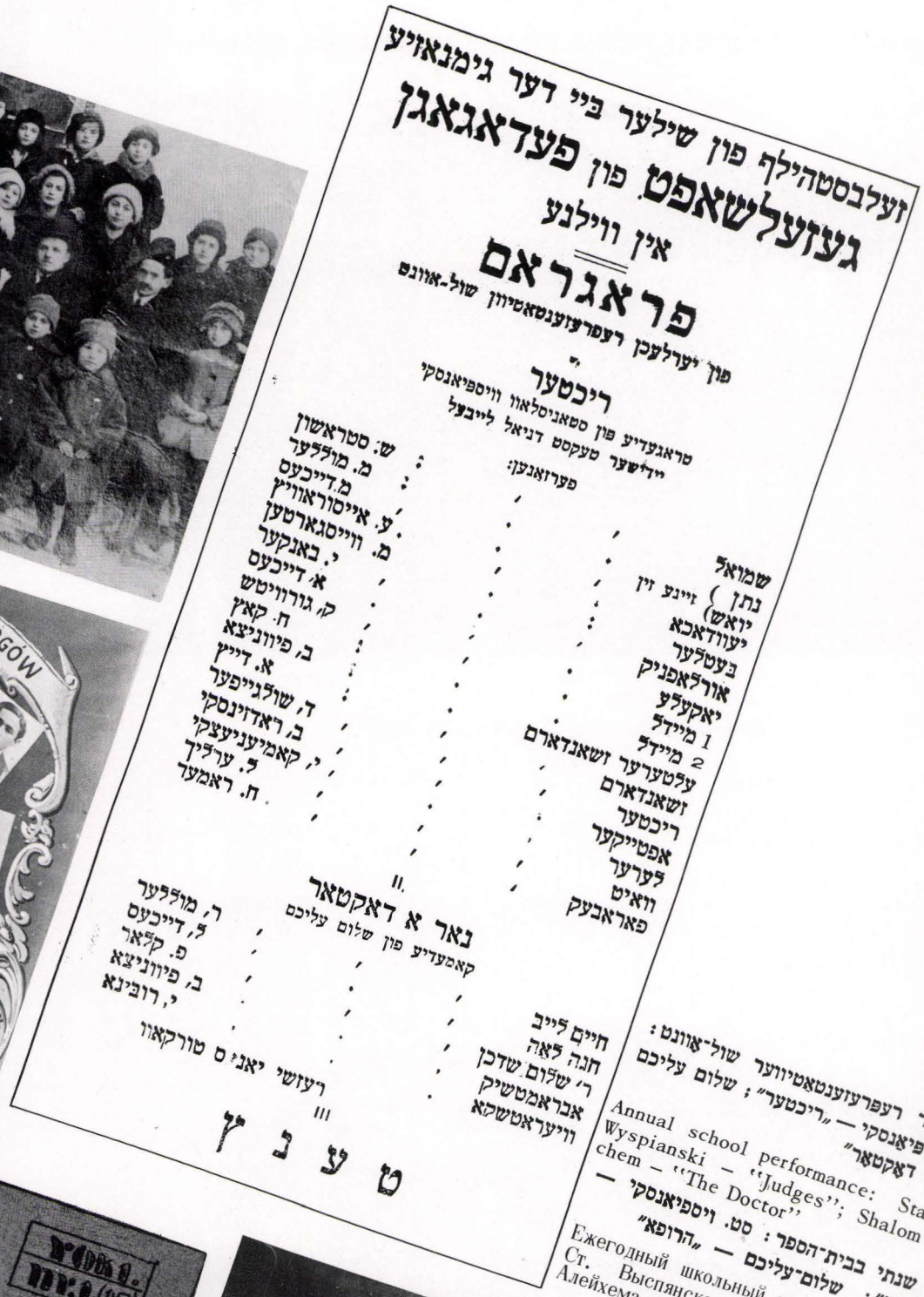
Шестой и седьмой классы у входа в Городской театр

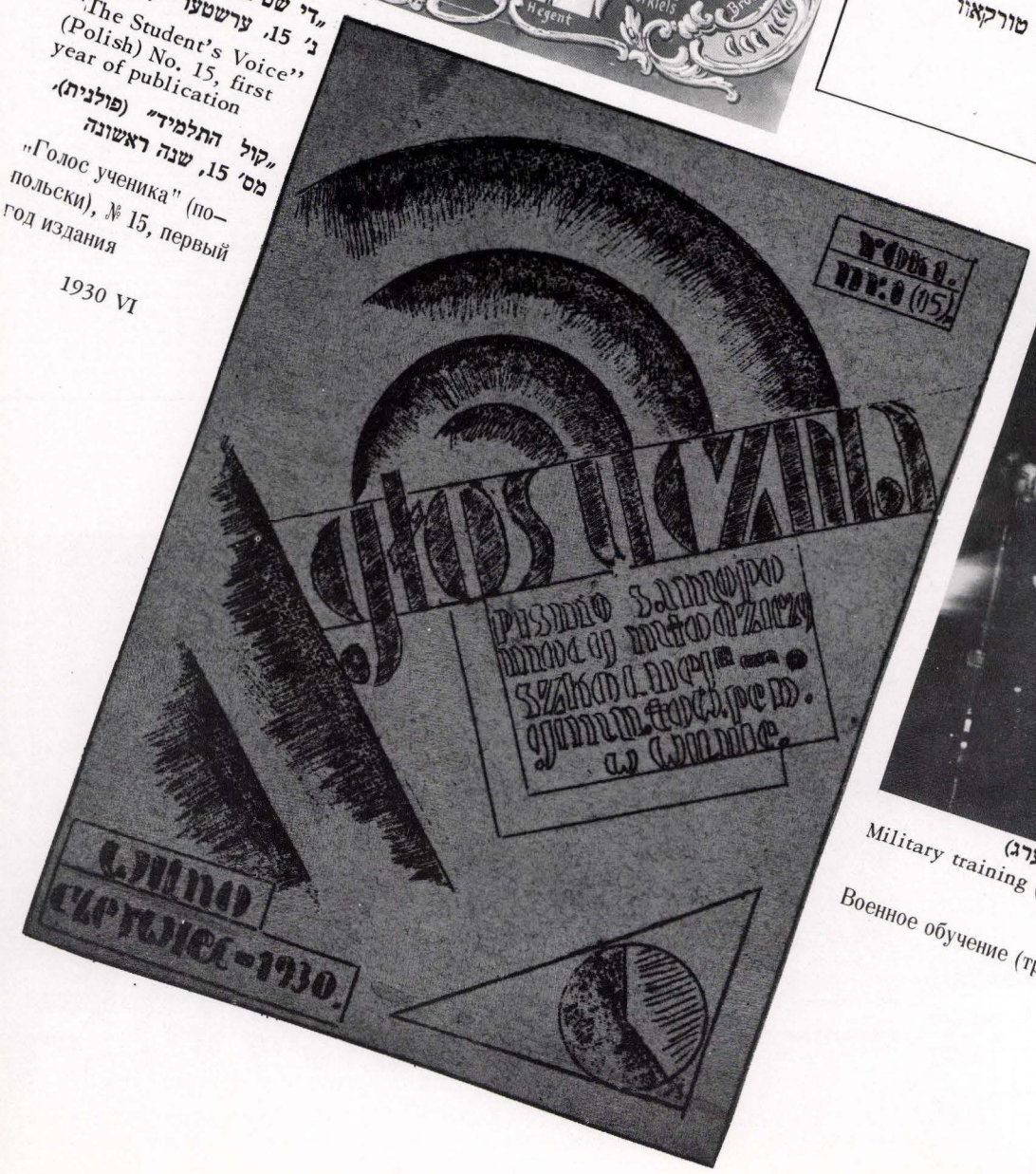
צווייטער קלאס
2nd grade
הכתה השניה
Второй класс
1923

אַרויסלאז
graduation
המחזור
Выпуск
1923/1924

זעלבסטהילף פון שילער בּיי דער גימנאזיע
געזעלשאפט פון פּעדאגאגן
אין ווילנע
פּראגראם
פון יערלעכן רעפּרעזענטאציון שול־אוונט
ריכטער
טראגעדיע פון סטאניסלאוו ווייספּיאנסקי
"דישער טעקסט דניאל לייבעל
פערזאנען:
שמואל
נתן } זיינע זין
יואש)
יעודאכא
בעטלער
אורלאפּניק
יאקעלע
1 מיידל
2 מיידל
עפּטערער זשאנדארם
זשאנדארם
ריכטער
אפּטייקער
לערער
וואיט
פּאראבעק
I.
נאר א דאקטאר
קאמעדיע פון שלום עליכם
חיים לייב
חנה לאה
ר' שלום שדכן
אבראמטשיק
וויערשטשק
II.
ר, מולער
ל, דייכעס
פ. קלאר
ב, פיוניצא
", רובינא
", קאמיענעצקי
ר' שוואבער
III
רעזשי יאנ'ס טורקאוו
ט ע נ ץ
יערלעכער רעפּרעזענטאטיוער שול־אוונט:
סט. וויספּיאנסקי — „ריכטער" ; שלום עליכם
— „דער דאקטאר"
Annual school performance: Stanislaw Wyspianski – "Judges"; Shalom Aleichem – "The Doctor"
נשף שנתי בבית־הספר: סט. וויספּיאנסקי — „הרופא"
„שופטים" ; שלום־עליכם —
Ежегодный школьный праздник: „Судьи" — Ст. Выспянского; „Доктор" — Шолом-Алейхема

„די שטים פון שילער" (פּוילישׁ)
נ' 15, ערשטער יארגאנג
"The Student's Voice" (Polish) No. 15, first year of publication
„קול התלמיד" (פולנית),
מס' 15, שנה ראשונה
„Голос ученика" (по-польски), № 15, первый год издания

1930 VI

מיליטעריש אויסשולונג (דריטער פון לינקס — דירעקטאר אדאלף הירשבערג)
Military training (third from left– Director Adolph Hirschberg)
Военное обучение (третий слева – директор Адольф Гиршберг)
חינוך צבאי (השלישי משמאל: המנהל אדולף הירשברג)

חדר „מוריה", (אוגליצקע נ' 10) דריטער קלאַס אין צענטער — הרב י. סראַעלאָוו

Religious school "Moriah" (Uglicka Street No. 10) 3rd grade in center: Rabbi I. Sraeloff

חדר „מוריה", (רחוב אוגליצקה, מס' 10), כתה שלישית במרכז — הרב י. שראלוב

Хедер „Мория" (Углицкая № 10), третий класс, в центре – раввин И. Сроэлов

מודעה

די אידישע 8-קלאסיגע

מיטעל-שול

פאר אינגלאך

עפענט זיך אויף קאנגא 2. (פאר-דינער אריינגאנג)

1. אויסער די אלגעמיינע למדים ווערען די אידישע רעליגיעזע למדים (חומש, תנ"ך, רש"י, סדר העבראישע תפילות, דאוונען, ברכות א.ז.ו.) געלערנט ווערען נאך אנאנין בריוסט פראגראם דורך די בעוואוסטע לערער-כאפט: ציאליסטען: ליב פערעלמאן, יוסף גארפינקעל, מאיר מעלץ (קיידאנער), און אנד.
2. די שול קען פאלקאם פערביטען א חדר.
3. נעטיג ידישות אין קאנצעלאריע פון דער שול. ווי אויך פערשרייבען שילער קען מען יעדען טאג פון 9-12.
4. אזוי ווי די צאהל שילער איז בענרעניצט אין יעדער קלאס, בעט מען זיך פערשרייבען באצייטענס.

דער פערוואלטער.

בית ספר לחנוך ישראל „תבונה" וילנה

מודעה ווענן א „רעליגיעזער מיטל-שול וואס קען פאַרבייטן א חדר", ארגאַניזירט פון דריי באקאַנטע מלמדים: לייב פערלמאן, יוסף גאַרפינקל און מאיר מעלץ (קיידאַנער חדר)

Announcement of "a religious secondary school which can replace a cheder", organized by three well-known teachers: Leib Perelman, Joseph Garfinkel and Meir Meltz ("Kaidaner Cheder")

מודעה על „בית-ספר תיכון דתי, שהוא תחליף לחדר", נוסד על ידי שלשה מלמדים ידועים: לייב פרלמן, יוסף גרפינקל ומאיר מלץ (ה„חדר" הקיידאני)

Извещение о „религиозной средней школе, способной заменить хедер", организованной тремя известными меламедами: Лейбом Перельманом, Иосифом Гарфинкелем и Меиром Мельцем („Кейданский хедер")

א באקאַנטער חדר: בית-ספר לחינוך ישראל „תבונה"

A well-known "cheder": School for Jewish education "Tevunah"

„חדר" ידוע: בית-ספר לחינוך ישראל „תבונה"

Известный хедер: „Бейс–сейфер лехинух Исроэл "Твуна""

ביזן אַנהויב 20טן י"ה איז בערך אויף יעדערע 28 יינגלעך אין שול-עלטער געווען אַ חדר. אין 1916 — 90 רעגיס-טרירטע חדרים (2,000 תלמידים) און 9 תלמוד-תורה'ס (1,700 תלמידים); לגבי 23 פריוואַטע און געזעלשאַפט-לעכע יידישע, העברעאישע און פרעמד-שפראַכיקע פאַלקס-שולן, גימנאַזיעס און קינדער-היימען (3,500 שילער-יגנס)

עד ראשית המאה העשרים נמצא „חדר" אחד, בערך, כנגד 28 ילדים בגיל החינוך. בשנת 1916 — 90 „חדרים" רשומים (2,000 תלמידים) ו-9 בתי תלמוד תורה (1,700 תלמידים); לעומת 23 בתי-ספר עממיים, גימנסיות ובתי-ילדים פרטיים וציבוריים, ששפת-ההוראה או שפת-השימוש בהם היתה אידית, עברית או שפה זרה (3,500 תלמידים ותלמידות).

Until the beginning of the 20th Century there was approximately one "cheder" for 28 boys of school age. In 1916 – 90 registered "cheder" – type schools (2,000 students) and 9 Talmud Torahs (1,700 students); as compared to 23 private and organizational Yiddish, Hebrew and foreign language elementary schools, gymnasiums and childrens' homes (3,500 pupils)

До начала двадцатых годов на каждых 28 мальчиков школьного возраста приходился один хедер. В 1916 г. насчитывалось 90 регистрированных хедеров (2000 учеников) и 9 талмуд–тор (1700 учеников) по сравнению с 23 частными и общественными еврейскими, древнееврейскими и иноязычными начальными школами, гимназиями и детскими домами (3500 учеников и учениц)

Hilfsverein
„ESRO"
Wilna, Wallstrasse 60.

№

הועד
של חברה „עזרה"
זאוואלנע 60.

אדון נכבד

הועד המפקח על החדרים המאורגנים זה שנה, שם לבו להמצב האיום השורר בהחנוך בהנוגע לילדי בעלי-בתים מפני סבות שונות, הן מפני הצרות ומצוקות הזמן, אשר לא יתנו להאבות לשמור כיאות את ארחות בניהם בדבר למודי ישראל, והן מפני חוסר הבנת הפדגוגיה אשר זה עמור התבון בהוראת בני ישראל בהשלמת למודים אשר יהי' נר לרגלי הבנים בימים יבאו, לכן יסד הועד המפקח על החנוך לעת עתה לדוגמא שני חדרים מ' ורגנים מן הטיפוס הישן בחדרים מרוחים ע"פ חוקי הגיניענה בר-שין הרשות. ברחובות אוגליצקע 10 ואמקאווע 12, בהחדרים האלו יתלבדו ולא יתפרדו השלמת בני ישראל בהנוגע לתורה ולתעודה, יחד עם יתר הלמודים הנהוגים לדעת לכל איש-יהודי, וכחות הנפשיות של הבנים לא יתפזרו ולא יבלו האבות את כספם לריק ובניהם את עתם לבטלה כאשר הורנו הנסיון המר לראות בהחנוך בשנים האחרונות. הועד מצא ועיד ימצא פדגוגים אשר עטרת ההוראה לילדי ישורון הולמתם במדרגה הנאותה והועד עומד על המשמר לבל יגו הצדה מן הפראגראמע אשר החוו למן למען יצא דור אשר בניו יהיו נאמנים עם ד' והפארת למין האנושי. הקאמיסיע מתכבדת לבקש את כבודן לבא אל אספה-ההורים, אשר תהי' יום [illegible] בשעה [illegible] לשמוע ולהודע מן תוכן הפראגראמע ולברור קאמיטעט מהורים אשר יבאו לעזר להקאמיסיע המפקחת על החנוך.

חברי הקאמיסיע

פאַרבעטונג פון הילפס-פאַראיין „עזרה" צו אַן עלטערן-פאַרזאַמלונג פון די חדרים

Invitation from the Relief Association "Ezra" to a meeting of parents of children attending religious schools

הזמנה של חברת „עזרה" לאספת הורים של תלמידי ה„חדרים"

Приглашение союса помощи „Эзра" на собрание родителей детей, обучающихся в хедерах

BESCHEINIGUNG

Inhaber dieses Jacob Lunski.
wohnhaft Dudzisa str. 3-24
Obost Pass № 38312
ist Schüler meiner Hebräischen Religions—Cheder schule zu Wilna.
Wallstrasse 21.
Wilna, den 191
Leiter Isaak Cinkel

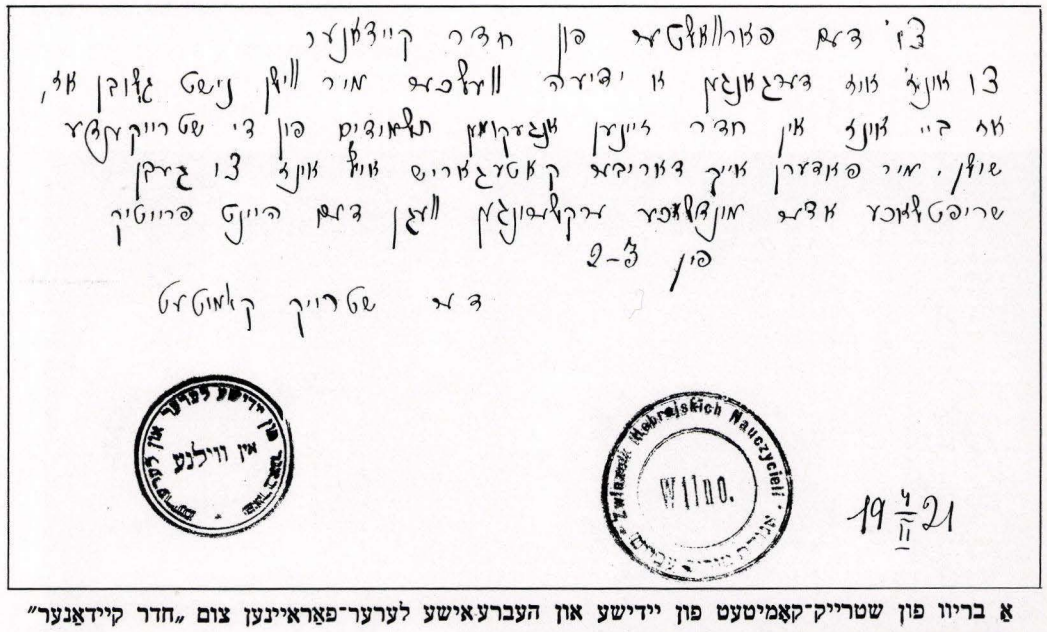
א „שיין" פאר א תלמיד פון א חדר

A certificate for a student of a "cheder"

„תעודה" לתלמיד של חדר

„Удостоверение" ученика хедера

1917

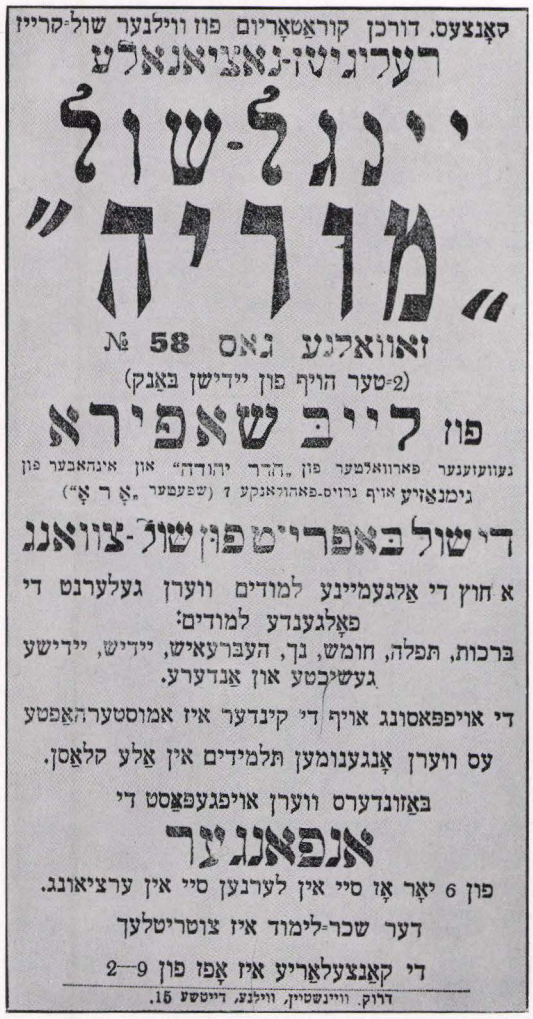
א בריוו פון שטרייק-קאמיטעט פון יידישע און העברעאישע לערער-פאַראיינען צום „חדר קיידאַנער" וועגן ניט אַננעמען שילער פון די שטרייקנדיקע שולן

A letter from a strike committee of Yiddish and Hebrew teachers' unions to the "Kaidaner Cheder" asking not to accept students from striking schools

מכתב מאת ועד השביתה של איגודי המורים האידיים והעבריים אל „החדר הקיידאני" ובן אזהרה לא לקבל תלמידים מבתי-הספר השובתים

Письмо стачечного комитета союзов еврейских и древнееврейских учителей „Кейданскому хедеру" с просьбой не принимать учеников из бастующих школ

1921

קאָנצעס. דורכן קוראַטאָריום פוז ווילנער שול־קרייז
רעליגיעז־נאציאנאלע
„מוריה"
ייִנגל־שול
№ 58 זאוואלנע גאס
(2־טער הויף פון יידישן באַנק)
פוז ליב שאפירא
געווען פארוואלטער פון „חדר יהודה" און איניהאבער פון גימנאזיע אויף נרוים־פאהולאנקע 7 (שפעטער „א ר א")
די שול באפרייט פון שול־צוואנג
א חוץ די אַלגעמיינע למודים ווערן געלערנט די פאָלגענדע למודים:
ברכות, תפלה, חומש, נך, העברעאיש, יידיש, יידישע געשיכטע און אַנדערע.
די אויפפאסונג אויף די קינדער איז אמוסטערהאַפטע
עס ווערן אָנגענומען תלמידים אין אַלע קלאַסן.
באַזונדערס ווערן אויפגענומען די
אנפאנגער
פון 6 יאָר אָן סיי אין לערנען סיי אין ערציאונג.
דער שכר־לימוד איז צוטריטלעך
די קאַנצעלאַריע איז אָפּן פון 9—2
דרוק. ווייגשטיין, ווילנע, דייטשע 15.

אויפרוף וועגען שאַפּיראָס רעליגיעזע ייִנגל־שול „מוריה"

Announcement of Shapiro's religious school for boys "Moriah"

קול קורא בענין בית־הספר הדתי לנערים „מוריה"

Об'явление религиозной мужской школы Л. Шапиро „Мория"

1926

ייִנגל־שול לייב שאַפּיראָ

Leib Shapiro Hebrew School for Boys

„בית־ספר לנערים של לייב שפירא"

Мужская школа Лейба Шапиро

פאָלקס־שול ביי „תחכמוני"
לערער : בערל צווייבוים, ל. שאַפּיראָ, אליהו רעזניק

Hebrew elementary school Tachkemoni of the central committee

בית־ספר עממי של הוועד המאוחד „תחכמוני"

„Народная школа 'Тахкемони'"

1932

אויף אַן אויספלוג איז זאַקרעטער וואַלד מיט די לערער:
פ. רעזניק, ל. שאַפּיראָ, י. מאַלץ, מ. פרידמאַן, רחל לאַפּ

On an outing with the teachers in Zakret woods

בשעת טיול עם המורים ביער זאקרט

Экскурсия с учителями в Закретском лесу

1933

דער פעדאַגאַגישער ראַט פון דער שול, פון רעכטס — 1טע ריי : פּעסיע רעזניק, לייב שאַפּיראָ, רחל לאַפּ ; 2טע ריי — י. מאַלץ, י. אַס, מ. פרידמאַן און שניידער

Pedagogic council of the school

המועצה הפדגוגית של בית־הספר

Педагогический совет школы

1931

כאראקטעריסטישע שטריכן פון דער ווילנער שטאטישער תלמוד תורה.

א) די ווילנער שטאָטישע תלמוד תורה איז די עלטסטע קינדער־אינסטיטוציע אין ווילנע. זי ווערט דערמאָנט אין „פנקס מדינת ליטא" פון ש. דובנאָוו אונטערן יאָר תנ"א, ד. ה. מיט 246 יאָר צוריק.

ב) די ווילנער שטאָטישע תלמוד תורה שטעלט מיט זיך פאָר:

1. א אינטערנאַט פאַר 140 יתומים אין שול־עלטער (פון 6 ביז 14 יאָר)
2. א 6־קלאַסיקע פאָלקס־שול פאַר 340 קינדער, וואו עס ווערן געלערנט רעליגיעז־נאציאָנאָלע למודים, לויט דער פראָגראַם און רוח פון מזרחי־שולן, און אלגעמיין־וועלטלעכע געגנשטאַנדן, לויט דער פראָגראַם פון א מלוכה'שער פאָלקס־שול.
3. א בורסע פאַר 25 יתומים — לערן־יינגלעך בייַ בעלי־מלאכות אין עלטער פון 14 — 18 יאָר.
4. בייַ דער תלמוד תורה געפינט זיך אויך א קלויז, וואו די קינדער דאַוונען בצבור 3 מאָל טעגלעך.

ג) די קינדער פון ת"ת לויט זייער פאַמיליען־צושטאַנד: 94 קיילעכדיקע יתומים, 98 יתומים אָן א פאָטער, 32 — אָן א מוטער און 141 קינדער פון אָריגע עלטערן.

ד) די קינדער פון ת"ת ווערן איינגעטיילט:

1. אויף פענסיאָנערן (165), וועלכע וואוינען אין ת"ת און באַקומען די פולע אויס־האַלטונג, און
2. קומענדע פון שטאָט (200), וועלכע באַקומען אין ת"ת אומזיסט: לערנען, לערן־ביכער און אלע איבריקע לערן־באַדערפענישן, מיטאָג־עסן (טיילווייז אויך פרישטאָק, בגדים און שיך).

ה) פאַר די יאָרן 1919 — 1936 זיינען די אַביטוריענטן פון ת"ת איינגעאָרדנט געוואָרדן אין פאָלגנדע פאַכן: שניידער 72, שלאָסער — 42, בלעכער — 24, שוסטער — 16, שטעפער — 16, סטאָלער 13, טעכניקער און מאָנטיאָרן — 12, שילדן־מאָלער — 11, בעקער — 10, אין גימנאַזיע — 9, קירזנער און פוטערקירזנער — 9, אָנגעשטעלטע — 9, טופיצער — 5, אייגבינדער — 5, קאָט־לער — 4, פאָטאָגראַפן — 3, זעמשער — 2, גראַוויאָרן — 2, באַנק־אָנגעשטעלטע — 2, לערער, סעמינאַר — 2, האַפטער — 1, רימער — 1, ביבליאָטעקאַר — 1.

1936

ווילנער שטאָטישע „תלמוד־תורה", שול און אינטערנאַט, עקזיסטירט 250 יאָר
City Talmud-Torah of Vilna, school and dormitory, in existence for 250 years
„תלמוד תורה" עירוני בווילנה, בית־ספר ופנימיה; היה קיים במשך 250 שנה
Виленская городская Талмуд-Тора (школа и интернат), существовала 250 лет
1940–1691

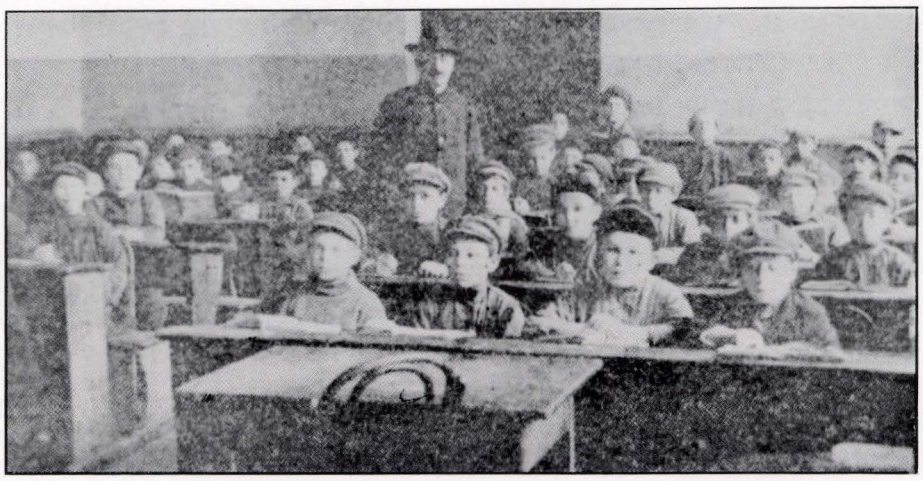
שטאָטישע „תלמוד־תורה" CITY "TALMUD-TORAH"
בית תלמוד־תורה עירוני ГОРОДСКАЯ "ТАЛМУД–ТОРА"

תלמוד תורה העירוני
שטאָטישע תלמוד־תורה
וילנה, גראָנסקא, 5.

DOM SIEROT
„TALMUD-TORA MIEJSKA"
Wilno, Gdańska, 5.

В столовой בחדר־האוכל In the dining room אין עס־צימער

Один из классов כתה Class א קלאַס

זאַמל־טאָג אָפצייכן
Appeal-Day tag
תג של יום־מגבית
Значок сбора пожертвований

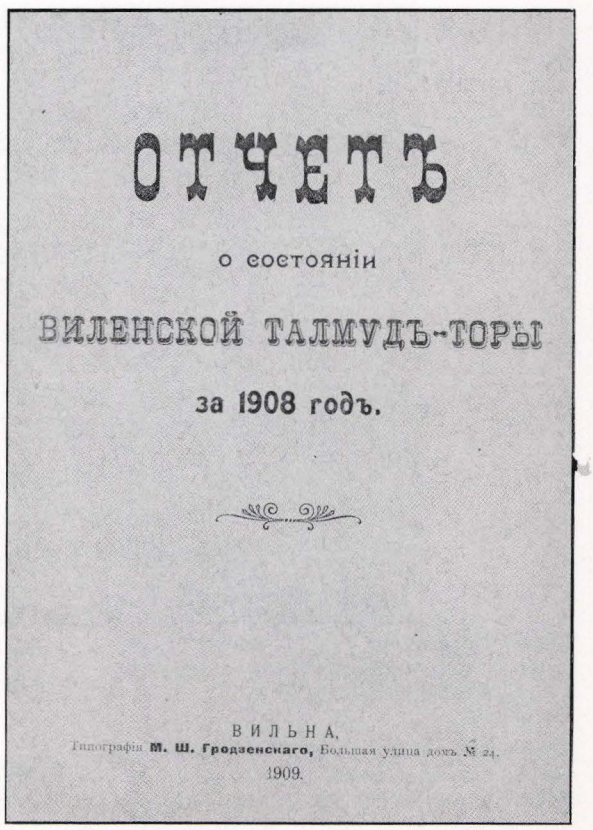

Спальня חדר־שינה Bedroom א שלאָף־צימער

יאָר־באָריכט פון דער „תלמוד־תורה"
Annual report of the Talmud Torah
דו"ח שנתי של הת"ת
Годовой отчет Талмуд - Торы

1908

ОТЧЕТЪ

о состояніи

ВИЛЕНСКОЙ ТАЛМУДЪ-ТОРЫ

за 1908 годъ.

ВИЛЬНА,
Типографія М. Ш. Гродзенскаго, Большая улица домъ № 24.
1909.

"TORAT EMET" – RELIGIOUS SCHOOL FOR POOR CHILDREN

„ТОЙРАС ЭМЕС" – РЕЛИГИОЗНАЯ ШКОЛА ДЛЯ БЕДНЫХ ДЕТЕЙ

„תורת־אמת" — רעליגיעזע שול פאַר אָרעמע קינדער

„תורת אמת" — בית־ספר דתי לילדים עניים

1939 – 1902

בײַם אַרײַנגאַנג אין „תורת־אמת" (קרופּניטשע ג' 9)

At the entrance to "Torat Emet" (Crupnicha Street No. 9)

У входа в „Тойрас–Эмес", (Крупнича № 9)

ליד הכניסה של „תורת אמת" (קרופניטשה מס' 9)

זאַמל־טאָג אַפּצייכן

Appeal-Day tag

תג של יום־מגבית

Значок сбора пожертвований

Определѣленіемъ Виленскаго Губернскаго по дѣламъ объ обществахъ и союзахъ Присутствія отъ 16 января 1907 г. разрѣшена регистрація общества для содѣйствія къ обученію бѣдныхъ еврейскихъ мальчиковъ закону вѣры „Тойрасъ Эмесъ" въ городѣ Вильнѣ и уставъ его внесенъ въ реестръ за 1907 годъ подъ № 8.

Виленскій Губернаторъ Двора
Его Величества Камергеръ *Д. Любимовъ.*

УСТАВЪ

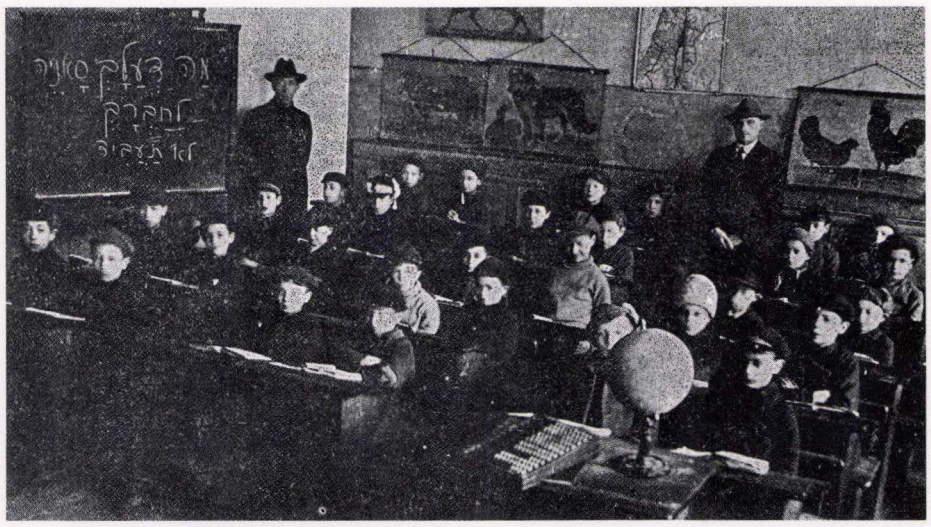
Общества для содѣйствія къ обученію бѣдныхъ еврейскихъ мальчиковъ закону вѣры, подъ названіемъ „ТОЙРАСЪ ЭМЕСЪ" (законъ истины) въ г. Вильнѣ.

§ 1. Общество заботится объ обученіи бѣдныхъ еврейскихъ мальчиковъ закону вѣры, для чего открываетъ съ соблюденіемъ дѣйствующихъ по сему предмету узаконеній, хедера, а также опредѣляетъ бѣдныхъ мальчиковъ въ хедера, содержимые меламедами и уплачиваютъ послѣднимъ за обученіе.

Code of the organization סטאַטוט פון דער געזעלשאַפט

Статут общества התקנון של החברה

1907

Урок Талмуда שיעור בתלמוד A lesson in Talmud אַ לעקציע פון תלמוד

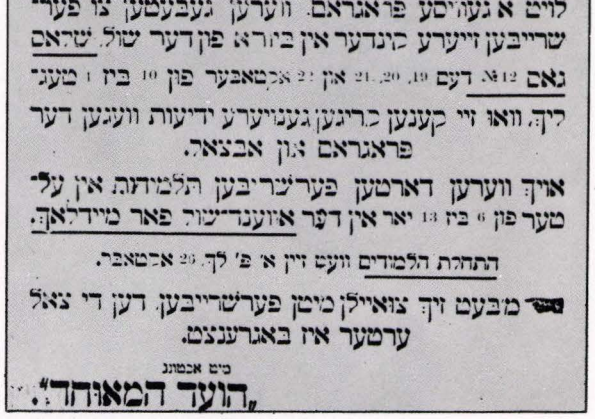
די פאַרוואַלטונג און פּעדאַגאָגישער ראַט, פון רעכטס — 1טע רייע: (פון אויבן) ב. זאלקינד, נ. קליינמאַן, מ. זאַלצבערג, י. באַקאַטורסקי, ח. באַקאַטורסקאַ, ר. בערגער, ד. לעווין, מ. לעווין, מ. גאַרפינקעל; 2טע רייע: ח. שעמיאַוויטש, ר. זימאַן, ח. שיבאַווסקאַ, פ. לעווין, ד. געזאַן, מ. זאַק, ש. סרעדניצקאַ, ח. פּערלמאַנט, מ. גאַרדאַן, מ. מייטעס, צ. אַנילאַוויטש; 3טע רייע: צ. אַסוואַרישטש, ה. שלאגמאַן, ז. קליינשטיין, ט. מ. עפּשטיין, י. מייטעס, ג. גאַרפיין, ש. אייזיקאָוו, א. וואַיטשיק; 4טע רייע: א. חזן, נ. דעזענט

Management and Pedagogic Council ההנהלה והמועצה הפדגוגית

Правление и педагогический совет

Столярная мастерская נגריות Carpentry shops סטאָלעריי־ווערשטאַטן

הודעה.

גייך נאך יום־טוב כיפור עפענט זיך אויף שלאָם נאם № 12

א אינגעל-שול

פאר בעליבתישע קינדער אין עלטער פון 6 ביז 13 יאר. וואו עס ווערט געלערנט ווי־רעכט תנך העברעאיש און אלגעמיינע לימודים.

אין עלטערען וואם ווילען אוי זיערע קינדער זאלען קריגען א ריכטיגען ייִדישען חנוך עפ"י רוח התורה והיהדות צוזאמען מיט די נויטיגע אלגעמיינע ידיעות

לויט א געוויסע פראגראם. וועלען געבעטען צו פערשרייבען זייערע קינדער אין בירא פון דער שול שראם נאם № 12 דעם 19. 20. 21 אין 22 אקטאבער פון 10 ביז 1 טעגליך. וואו זיי קענען כריגען גענויערע ידיעות וועגען דער פראגראם און אבצאל.

אויך ווערען דארטען פערשריבען תלמידות אין עלטער פון 6 ביז 13 יאר אין דער אוונט־שול פאר מיידלאך.

התחלת הלמודים וועט זיין א' פ' לך 26 אקטאבר.

מ'בעט זיך צוזאיילן מיטן פערשרייבען. דען די צאל ערטער איז באגרענצט.

מיט אכטונג

„הועד המאוחד".

Announcement by the Central Committee concerning a new religious school for boys and an evening school for girls

Извещение „Ваад гамеуход" о новой школе для мальчиков „Ал–пи руах га–тойро" и о вечерней школе для девочек

מעלדונג פון „וועד המאוחד" וועגן אַ נייער יינגל־שול „על פּי רוח התורה" און אַוונט־שול פאַר מיידלעך

הודעת הועד המאוחד על בית־ספר חדש לנערים „על פּי רוח התורה" ובית־ספר של ערב לנערות

„יבנה" („חורב") – אגורה חינוך־צענטראַלע „יבנה" („חורב") – מרכז החינוך של ה„אגורה"

"YAVNEH" ("CHOREB") CENTRAL SCHOOL ORGANIZATION OF THE "AGUDAH"

„ЯВНЭ" („ХОЙРЕВ")– ЦЕНТРАЛЬНОЕ УЧРАВЛЕНИЕ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ ПАРТИИ „АГУДАС ИСРОЭЛ"

1939-1920

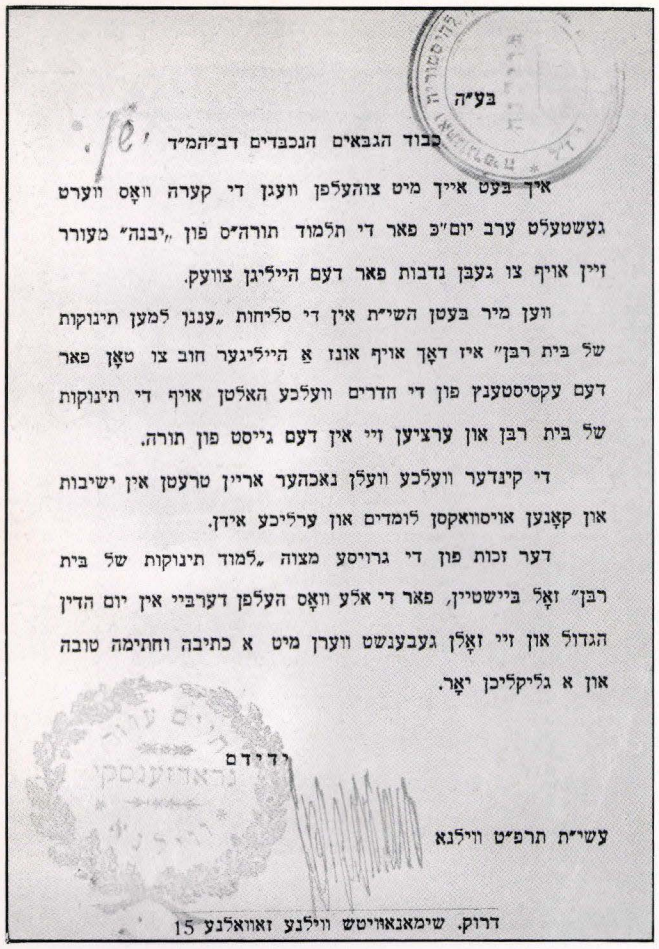

געפענט ווי אַ חדר אין די 70ער יאָרן פון 19טן י"ה. פון 1908 לעגאַליזירט ווי די נאָווי־גאָרעדער תלמוד־תורה „תורה תמימה" — געהערט צום ועד־המאוחד, שפּעטער איבערגענומען געוואָרן דורך דער אגודה א"נ בית אולפנא „יבנה" בנובגורד

Founded as a cheder in the 1870's. Since 1908 legalized as the school Torah Temimah of Novygorod – belonged to the Central Committee, later taken over by the Agudah and re-named Yavneh School of Novygorod.

נוסד כ„חדר" בשנות השבעים של המאה ה־19. אושר בשנת 1908 ע"י השלטונות כתלמוד־תורה „תורה תמימה" של נובגורד — היה שייך לוועד המאוחד, עבר אחר־כך לרשות ה„אגודה" ונקרא בשם בית־אולפנא „יבנה" בנובגורד

Основана как хедер в семидесятых годах 19–го века; с 1908 г. легализована как Новогородская Талмуд–Тора „Тойро тмимо" Принадлежала к „Ваад гамеуход", затем была перенята Агудой под названием „Бейс–улпано 'Явнэ' бе–Новгород"

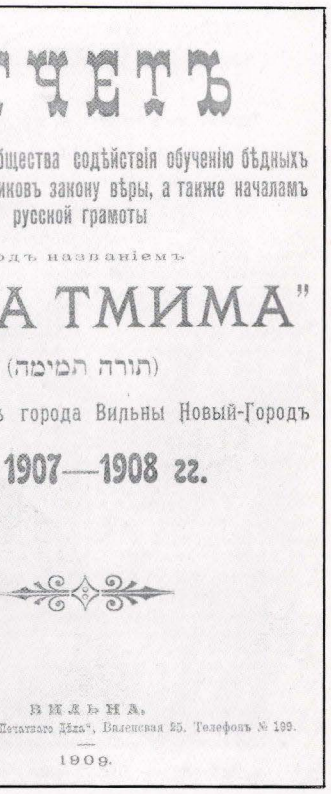
אויפרוף פון הרב ר' ח. ע. גראָדזענסקי צו אונטערשטיצן די ת"ת „יבנה"

Appeal by Rabbi Ch. O. Grodzenski for support of the Yavneh religious schools

כרוז של הרב ר' ע. גרודזנסקי הקורא לתמוך בת"ת „יבנה"

Воззвание раввина Х. О. Гродзенского о поддержке Талмуд–Торы „Явнэ"

1929

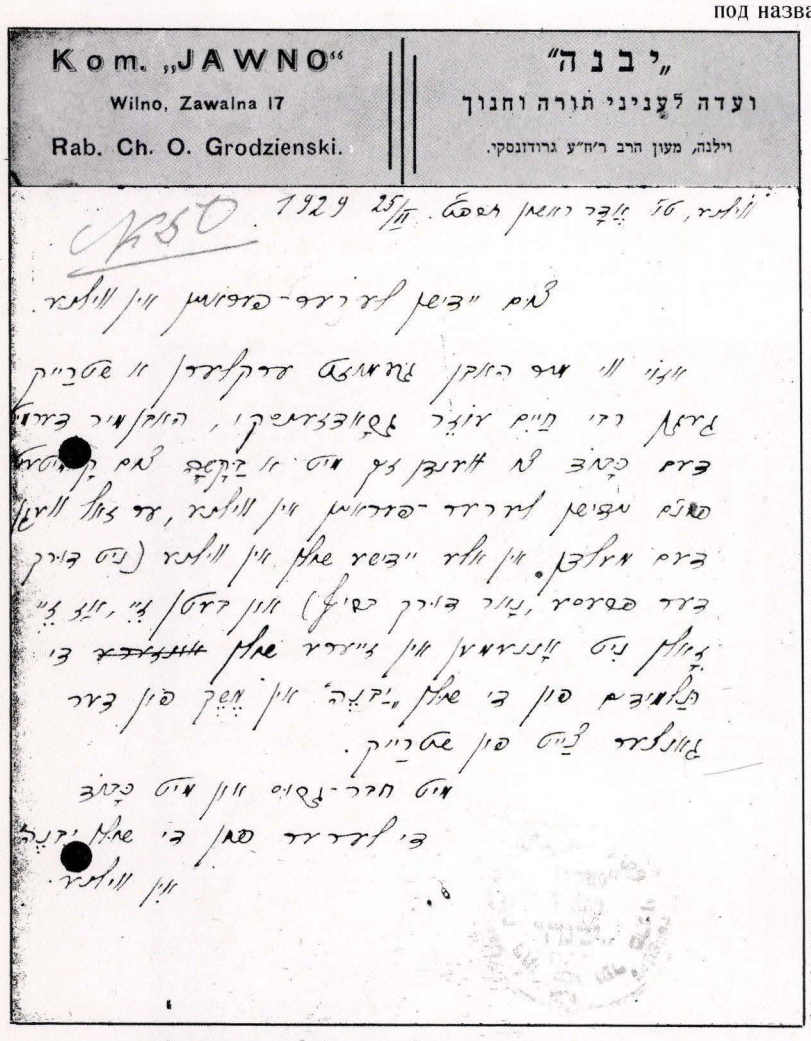
באריכט פון ת"ת־קאָמיטעט „תורה תמימה"

Committee report of the elementary Hebrew School Torah Temimah

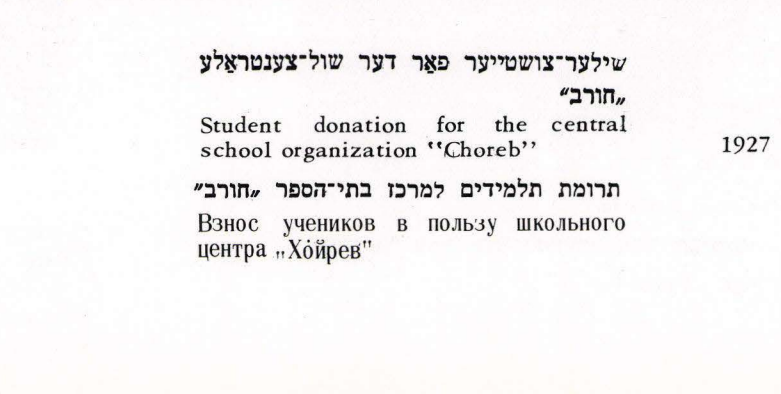
דו"ח של ועד ת"ת „תורה תמימה"

Отчет комитета талмуд–торы „Тойро Тмимо"

1908-1907

Na rzecz
Szkół Powszechn.
Centrali Szkolnej
„JAWNO"

לטובת תלמוד תורות
„י ב נ ה"
בוילנה

זאַמל־טאָג־אָפּצייכן

Appeal-Day tag

תג של יום־מגבית

Значок сбора пожертвований

ווענדונג פון די לערער פון די „יבנה"־שולן ווועגן זייער דערקלערטן „שטילן" שטרייק

Appeal by the Yavneh school teachers concerning the declared "silent" strike

1929

פניית מורים של בתי־ספר „יבנה" בענין שביתתם „החשאית"

Обращение учителей школ „Явнэ" об объявленной ими „тихой" забастовке

שילער־צושטייער פאַר דער שול־צענטראַלע „חורב"

Student donation for the central school organization "Choreb"

1927

תרומת תלמידים למרכז בתי־הספר „חורב"

Взнос учеников в пользу школьного центра „Хойрев"

"VAAD HAMEUXAD" – THE CENTRAL COMMITTEE FOR RELIGIOUS SCHOOLS OF THE "MIZRACHI"

„ВААД ГАМЕУХОД" – ЦЕНТРАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ РЕЛИГИОЗНЫХ ШКОЛ ПАРТИИ „МИЗРАХИ"

געעפנט ווי אַ חדר אין די 50ער יאָרן פון XIXטן י"ה. פון 1916 — אַ ת"ת „בית יהודה" דשניפישאָק א"נ פון יהודה־לייב אָלקעניצקי, וועלכער האָט אין 1910 אויפגעבויט דעם שול־בנין. — פינפטער קלאַס ביים לערנען נביאים

Founded as a cheder in the 1850's. Since 1916 – Talmud Torah "Bet Yehuda" of Shnipishok named after Yehuda Leib Olkenitski, who erected the building in 1910. – Fifth grade studying Prophets

נוסד כ„חדר" בשנות החמישים של המאה ה־XIX משנת 1916 – ת"ת „בית יהודה" דשניפישוק ע"ש יהודה לייב אולקניצקי, שהקים את הבנין בשנת 1910. — הכתה החמישית בשעת למוד נביאים

Религиозная школа на предместьи Снипишки: основана в пятидесятых годах XIX века как хедер, с 1916 г. – Талмуд–Тора „Бейс–Иегуда" имени Иегуды–Лейба Олькениц–кого (выстроившего в 1910 г. школьное здание). Пятый класс за изучением „Пророков"

פאַרוואַלטונג און פּעדאַגאָגישער ראַט פון שניפּישאָקער ת"ת „בית יהודה", פון רעכטס — 1טע רייה: ד. מייזעל, נ. גאָלדין, ש. ראַבינאָוויטש, א. אלקעניצקי, ל. מישקאָטין, ד. מרגליות, הרב א. לעווין; 2טע רייה: ב. זשופראַנער, ח. פ. אַלפּעראָוויטש, א. שאַגאַ, ר. אַנאָליק, ר. שאַפּירא, ג. הורוויטש, מ. שילער, ד. שאַגאַ, י. שניידער. 3טע רייה: ראָזין, א. גאָלדבערג, א. לאַטערמאַן

Management and Pedagogic Council of "Bet Yehuda" (Talmud Torah of Shnipishok)

ההנהלה והמועצה הפדגוגית של „בית יהודה" („תלמוד תורה" דשניפישוק)

Управление и педагогический совет Снипишской Талмуд–Торы „Бейс–Иегуда"

רעליגיעזע פאַלקס־שול פאַר מיידלעך „תורה תמימה"

Religious elementary school for girls "Torah Temima"

בית־ספר עממי דתי לנערות „תורה תמימה"

Религиозная начальная школа для девочек „Тойро Тмимо"

1923

„וועד המאוחד" — צענטראַלע פון רעליגיעזע שולן פון „מזרחי"

„הועד המאוחד" — מרכז בתי־הספר הדתיים של „מזרחי"

הועד המאוחד של הת"תים
ובתי ספר הדתיים-לאומיים
בוילנה
רחוב טרוקי 13, 2.

מודעה.

דער „וועד המאוחד" איז מודיע, או די למודים הויבן זיך אָן מאָנטאָג, י"א מנחם אב, 15 אוגוסט, 9 אזייגער אין דערפרי.

פון וונטאָג פ' דברים, דעם 7־טן ביז 15־טן אוגוסט, ווערן אָנגענומען תלמידים און תלמידות אין אלע קלאסן פון פאלגנדע שולן:

1. שמאטישע תלמוד תורה, —נייע גאס 5. (בלויז צו לערנען אין שול, ניט אין אינטערנאט).
2. „תורת אמת", מאקאראָווער געסל 9.
3. „עזרא", זאוואלנע, 28.
4. „ת"ת המאוחד", אסטראבראם, 25.
5. „תפארת בחורים", ראָג שווארצאָוע און בריסקע 35.
6. ת"ת דנובגורוד „תורה תמימה", נאָווגאָראָדסקי, 34.
7. ת"ת דשניפישאק „בית יהודה", ווילקאָמירסקי, 20.
8. 1־טע מידל שול פון „וועד המאוחד", ספאסקי 2.
9. בית ספר של „המזרחי", זאוואלנע, 21.
10. שעורי ערב „מזרחי", זאוואלנע, 21.
11. בי"ס „תורה וחנוך", ניזינורודסקי, 18.
12. 2־טע מידל שול פון „וועד המאוחד", קאלווארייסקי, 1.

עלטערן! וויסט איר, אז אייערע קינדער זאָלן ערצויגן ווערן אין אמת־ייִדישן גייסט, זאָלן טרעי זיין דער תורה און פאָלק און זאָלן קרינען די נויטיקע און נוצליכע ידיעות הן אין למודי קדש, הן אין למודי חול— פארשרייבט זיי אין די רעליגיעז־נאַציאָנאַלע שולן „פון ועד המאוחד"!

פארשרייבן קען מען טעגליך פון 10 ביז 1 אין די בינים פון די אויבנדערמאָנטע שולן און אויך אין ד'אקאל פון „ועד המאוחד", טראָקער גאס 13 וו. 2, פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אוגוסט, וואו מען קען זיך באקאָגען געוויער מיט דער פראָגראם פון די למודים.

„הועד המאוחד".

Wolno drukować W. P. T. K. R. Drukarnia D. Krejnesa i Sz. Kowalskiego Wielka 59.

אויפרוף פון די רעליגיעזע שולן און ת"ת פון „וועד המאוחד"

Appeal by the religious schools of the Central Committee

קול קורא של בתי־הספר הדתיים ובתי הת"ת של „הועד המאוחד"

Воззвание религиозных школ и талмуд–тор „Ваад гамеуход"

„כח עלומים" שילער־זשורנאַל פון פאָלקס־שול „עזרא"

"Strength of Youth", Student journal of elementary school "Ezra"

עתון־התלמידים „כח עלומים" של בית־ספר „עזרא"

Ученический журнал „Койах Алумим" религиозной начальной школы „Эзра"

1927

מיידל־שול אויפן נאָמען פון אסתר רובינשטיין

GIRLS' SCHOOL IN THE NAME OF ESTHER RUBINSTEIN

ЖЕНСКАЯ ШКОЛА ИМЕНИ ЭСТЕР РУБИНШТЕЙН

בית־ספר לנערות ע"ש אסתר רובינשטיין

1940 – 1920

הרבנית אסתר רובינשטיין ז"ל

די רביצין אסתר רובינשטיין
Esther Rubinstein, wife of Rabbi Rubinstein
הרבנית אסתר רובינשטיין
Раввинша Эстер Рубинштейн

תלמידות שלש המחלקות הראשונות
של בי"ס לבנות ע"ש הר. א. רובינשטיין.

שול־טוער, לערער און תלמידות פון די ערשטע דריי קלאַסן
Friends of the school, teachers and girl students of the first 3 grades
עסקני־חינוך, מורים ותלמידות של שלוש הכתות הראשונות
Школьные деятели, учителя и ученицы первых трех кдассов

בנין פון שול — ראָג גאון גאַס און יאָן גאַס
School building – corner of Gaon and St. John Streets
בנין בית־הספר — פינת רחוב הגאון ורחוב יאן
Здание школы, угол улиц Гаона и Св. Яна

שול־טוער, לערער און תלמידות פון די עלטערע קלאַסן
Friends of the school, teachers and girl students of the upper grades
עסקני־חינוך, מורים ותלמידות של הכתות הגבוהות
Школьные деятели, учителя и ученицы старших классов

פאַרוואַלטונג און פעדאַגאָגישער ראַט, פון רעכטס — 1טע רייה: ש. ברוידאַ, ב. עפשטיין, ר. אייזענשטאַט, ה. בונימאָוויטש, ס. ברוידאַ, ע. פינעס, י. מייטעס, ז. קליינשטיין; 2טע רייה: ה. מ. זאַסלאַנסקי, ח. פינעס, ס. קאַלטונאָוויטש, נ. ליבאַ, ע. קוואַסער, מ. פאַגער, ר. גוטקינאַ, ס. ראפאַפאָרט, א. בלום; 3טע רייה: מ. נאָוואפליאַנט, א. גאלדבערג, א. מאַסינזאַן, מ. סעניצקאַ, מ. לעווי, ח. פאַמאַצניק

Managing Committee and Pedagogic Council
ההנהלה והמועצה הפדגוגית
Управление и педагогический совет

זאַמלטאָג־אָפצייכן לטובת דער שול
Appeal-Day tag
תג „יום־המגבית
Значок сбора пожертвований

1924

COMMITTEE FOR YESHIVAS
СОВЕТ ЕШИБОТОВ („ВААД ГАИЕШИВЕС")

1941 – 1926

וועד הישיבות
ועד הישיבות

רוף אייניצוצאלן פאר א האלבן שקל לטובת די ישיבות

Request for the payment of half a shekel for the yeshivas

Призыв к уплате по пол-шекелю в пользу ешиботов

דיפלאָם פאר אן אונטערשטיצער פון וועד הישיבות אין מזרח-פוילן

Certificate for a supporter of the Committee for Yeshivas in Eastern Poland

Диплом вспомогателя Совета ешиботов восточной Польши

תעודה לתומך ועד־הישיבות ממזרח־פולין

1931 — תרצ"א

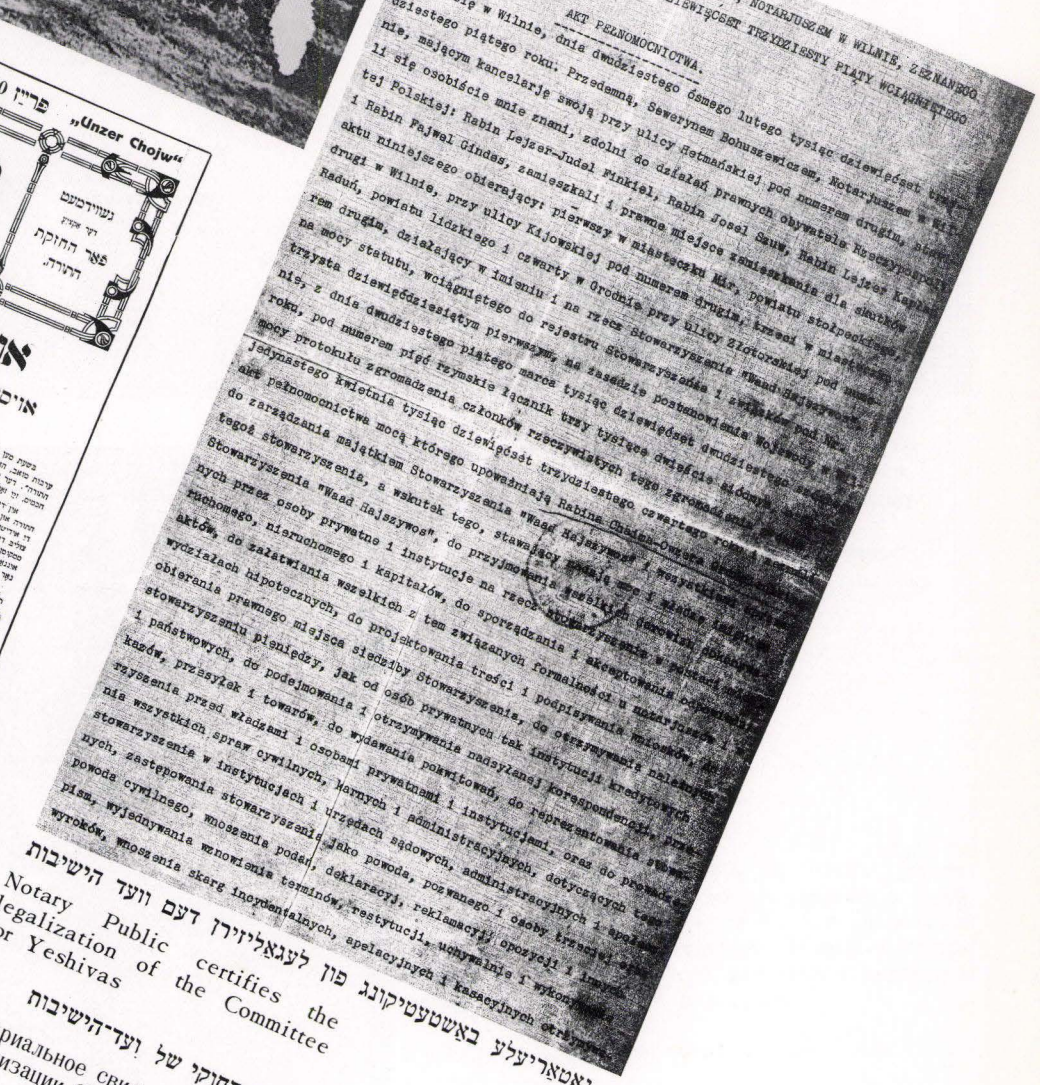

א זיצונג פון וועד הישיבות אין הרב ח. ע. גראָדזענסקיס זומער־וואוינונג

A meeting of the Committee for Yeshivas in the Rabbi Ch. O. Grodzenski summer home

Заседание Совета ешиботов раввина р. Х. О. Гродзенского на даче

ישיבת וועד־הישיבות במעון־הקיץ של הרב ח. ע. גרודזנסקי

„אונדזער חוב פאר תורה", איינמאליקע אויסגאבע פון וועד הישיבות

„Our Obligation to the Torah", one-time publication by the Committee for Yeshivas

„חובתנו כלפי התורה", פרסום חד־פעמי של ועד הישיבות

Единовременное издание Совета ешиботов: „Наш долг перед Торой"

1924

נאטאריעלע באשטעטיקונג פון לעגאליזירן דעם וועד הישיבות

Notary Public certifies the legalization of the Committee for Yeshivas

Нотариальное свидетельство о легализации Совета ешиботов

עדות נוטריונית על אישורו החוקי של ועד־הישיבות

1935 28/II

א אויפרוף
וועגן ראמאילעס ישיבה.

די היגע היסטאָרישע ראַמיילעס ישיבה עקזיסטירט שוין מער ווי הונ-
דערט יאָר. די גרעסטע גאונים זיינען דאָרטן געווען די ראשי ישיבות ווי הגאון
ר' ישראל סלאַנטער, ר' מרדכי מעלצער און ר' מאיר מיכל זכרונם לברכה, און
אנדערע באוואוסטע גדולים. די ישיבה האָט איבערגעלעבט פארשיידענע תקופות
און שטורעמונגען און זי איז געבליבן א פעסטונג פון תורה ביז הייַנטיקן טאָג.
אין די שווערסטע צייטן און אויך אין די אָקופאַציע־יאָרן האָט דאָרט ניט אויפ-
געהערט צו לייכטן דער נר תמיד, דער למוד התורה. אין דעם נייַעם שיינעם
בנין, ווי‌עלכער עס איז געבויט געווארן פאַר דער מלחמה געפינען זיך בערך
150 תלמידים איינגעטיילט אין 5 שעורים מיט אַ משגיח, און די תלמידים ווערן
באַאַרגט מיט עסן אין די ישיבה קיך און מיט געלט שטיצע.

צום גרויס באַדויערן געפינט זיך די היסטאָרישע ווילנער ישיבה אין אַ
שוועכן קאַטאַסטראָפאַלן מצב. די שטיצע וואָס זי האָט באַקומען פון אַמעריקע
דורך וועד העזרה האָט אויפגעהערט. די סובסידיע פון וועד הישיבות איז זייער
קליין, דער אָפצאָל פון די חברים איז אַבאַדייטנט און ווען מען זאָל ניט אָננע-
מען געהעריקע מיטלען דאַרף מען חלילה פאַרמאַכן די ישיבה.

איבער די שרעקליכע לאַגע איז אויף אַ בעראַטונג פון רבנים און בעלי
בתים געגריינדעט געוואָרן אַ רעטונגס קאָמיטעט וועלכער זאָל זאַרגן פאַר דער
עקזיסטענץ פון דער ישיבה, אַויסזוכן די נויטיגע מיטלען; ווי פּראָדוקטן פאַר
די קיך און געלט שטיצע.

דער קאָמיטעט וועגדעט זיך דעריבער צו אַלע ווילנער בעלי בתים,
חובבי תורה ולומדיה, אז זיי זאָלן געהעריק אָפּשאַצן די אַלטע היסטאָרישע
ווילנער ישיבה וואָס ווילנע האָט איר געשאַפן און געבויט. עס איז אַ חוב אויף
יעדער ווילנער יידן ניט לאָזן זייער ישיבה אונטערגיין און מישהעלפן ווי מעג-
לעך אויך אין די איצטיגע שווערע צייט, און די אַלטע חברים זאָלן פאַרגעסערן
זייער מיטגלידס־אָפצאָל דורך די געוועטע זאַמלער וואָס וועלן גיין קלייבן פאַר
ראַמאילעס ישיבה.

דער קאָמיטעט האָפט אַז אלע וועלן זיך אָפרופן אויף די רעטונגס־שטיצע
והעושים והמעשים יתברכו בברכת אשר יקים את התורה.

דער קאמיטעט.

פאַרשרייבן זיך געבן נדבות, פּראָדוקטן, אָדער געלט, קען מען ביים הרב
ר' חיים עוזר גראָדזענסקי אָדער אין ראַמאילעס ישיבה אויף נאָוואָגראָדסקע 5.

דרוקערייַ סלאָדקין, ווילנע באָסאָשקאָוע 1. №

אויפרוף וועגן הילף פאַר דער ישיבה

Appeal to support the Yeshiva

כרוז בדבר עזרה לישיבה

Воззвание об оказании помощи ешиботу

דער ישיבה־בנין אויף נאָוויגאָראָד נ' 5

Building of the Yeshiva at Novigored No. 5

בנין הישיבה בנוביגורד מס' 5

Здание ешибота на Новгородской улице № 5

ראַמיילעס (ר' מיילעס) ישיבה

THE RAMAILES YESHIVA

„הישיבה הגדולה והקדושה רמיילס"

ЕШИБОТ РАМАЙЛЕС

תקע"ה 1815 — 1941 תש"א

СВѢДѢНІЯ

О СОСТОЯНІИ

ЕШИБОТА „РАМАЙЛЕСЪ"

ВЪ Г. ВИЛЬНѢ,

ЗАВѢДЫВАЕМАГО РАВВИНОМЪ К. ТАУБЕРОМЪ

въ 1889 году.

ВИЛЬНА.
Типографія И. Блюмовича.
Рудницкая ул., д. кн. Оникскихъ.
1890.

באַריכט פון דער ישיבה, פאַרוואַלטער
הרב ק. טאָובער

Report of the Yeshiva, administrator
Rabbi K. Tauber

דו"ח הישיבה, המנהל: הרב ק. טאובר

Отчет заведующего ешиботом раввина
К. Таубера

1889

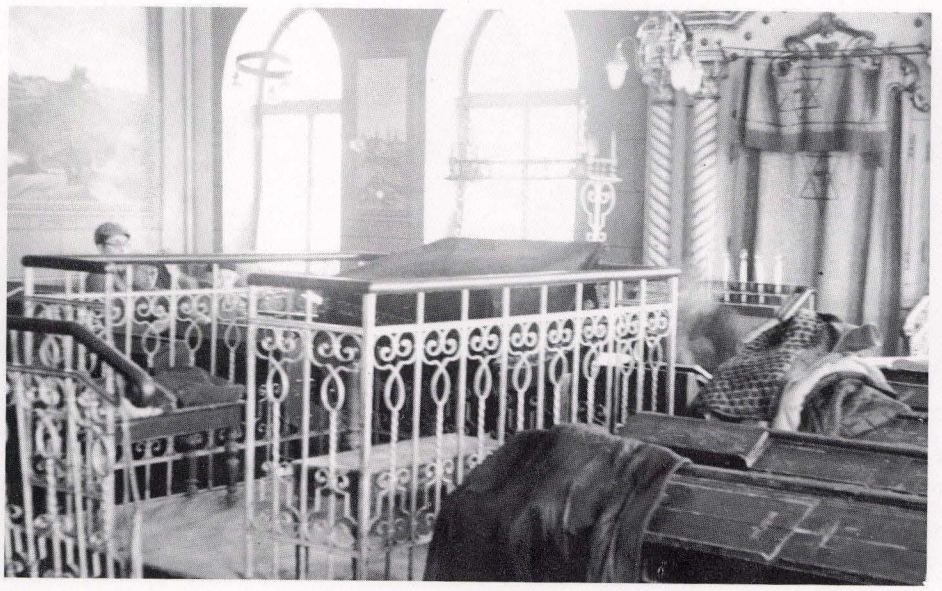

ביים מיטאָג־עסן

בשעת ארוחת־הצהריים

At lunch

За обедом

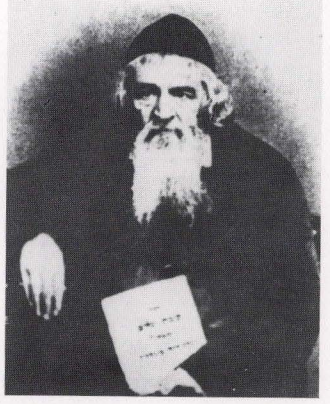
אין קלויז ביי דער ישיבה

In the Yeshiva synagogue

בית־הכנסת שליד הישיבה

В молитвенном доме при ешиботе

ראש־ישיבה ר' יעקב־דוד פּעסקין

Head of Yeshiva – Rabbi Jacob David Peskin

ראש־הישיבה ר' יעקב דוד פסקין

Глава ешибота раввин Яков Давид Пескин

1875 – 1796

אין ישיבה־אינטערנאַט

In the Yeshiva dormitory

בפנימיית הישיבה

В интернате ешибота

אין ראַמיילעס ישיבה ביים לערנען

AT STUDY IN THE RAMAILES YESHIVA

בישיבת רמיילס בשעת הלימוד

В ЕШИБОТЕ РАМАЙЛЕС ЗА УЧЕНИЕМ

אַ כיתה (ישיבה־קלאַס) מיט זייער מדריך הרב ר׳ משה איטקין

A class with the instructor Rabbi Moshe Itkin

כיתה עם המדריך הרב משה איטקין

Класс с преподавателем ешибота раввином Моисеем Иткиным

אַ כיתה מיט זייער מדריך הרב ר׳ אפרים־צבי ביאלאָסטאָצקי

A class with the instructor Rabbi Ephraim Z'vi Bialostotski

כיתה עם המדריך הרב אפרים צבי ביאלוסטוצקי

Класс с преподавателем ешибота раввином Эфраимом Цви Бялостоцким

אַ כיתה פון עלטערע ישיבה־בחורים

A class of older Yeshiva students

כיתה של תלמידי־ישיבה בכירים

Класс старших ешиботников

דער ראש־ישיבה הרב ר׳ שלמה היימאַן

Head of the Yeshiva
Rabbi Shloime Heiman

ראש־הישיבה הרב שלמה היימן

Глава ешибота раввин
Саломон Геиман

אַ כיתה מיט זייער מדריך הרב ר׳ ישראל לוואָוויטש

A class with the instructor Rabbi Israel Lvovitch

כיתה עם המדריך הרב ישראל לבוביץ׳

Класс с преподавателем ешибота раввином Израилем Львовичем

אַ כיתה מיט זייער מדריך הרב ר׳ זאב סעגאל

A class with the instructor Rabbi Z'ev Segal

כיתה עם המדריך הרב זאב סגל

Класс с преподавателем ешибота раввином Зевом Сегалем

СЛОБОДСКИЙ ЕШИБОТ „КНЕСЕС БЕЙС ИЦХОК" (Лукишский ешибот)

די ישיבה־בחורים, מנהלים, בראש מיט הרב ברוך־דוב לייבאָוויץ (שפעטער איז די ישיבה אַריבער קיין קאַמענעץ־ליטאָווסק)

The Yeshiva students, directors, headed by Rabbi Baruch Dov Leibovitch (later transferred to Kamienietz – Litovsk)

תלמידי הישיבה, המנהלים, ובראשם הרב ברוך דוב לייבוביץ' (הישיבה עברה אחר־כך לקאמייניץ ליטובסק)

Учащиеся–ешиботники и их предподаватели во главе с раввином Борух–Довом Лейбовичем (затем ешибот был переведен в Каменец–Литовск)

1924

דער לוקישקער פלאַץ — Lukishki Square — כיכר לוקישק — Лукишская площадь

קול קורא
לאַחינו בני ישראל

הישיבה הגדולה ש"ש הגאון האמתי רשכבה"ג מרן **יצחק אלחנן** זצ"ל מקובנה, המפורסמה בעולם בשם „ישיבת **כנסת בית יצחק** דסלאבאדקא" שמתנהלת על ידי זה ח"י שנה והמתקימת בזמן האחרון פה בווילנא, הישיבה, שבצלה מסתופפים הרבה בחורים מצויינים גדולים ומופלגים בתורה ויראה, נמצאת עכשיו במצב של משבר כלכלי, מפני יוקר צרכי החיים שהולך ומתגבר במדה מבהילה ומפני רבוי התלמידים שמתוספים בי"ה מיום ליום.

הישיבה הק' המפתקיפת זה יותר משלשים שנה, ואשר בין כתליה חנכו לאלפים תלמידי חכמים, ראשי ישיבות ומורי הוראה בישראל, עומדת עכשיו בפני סכנה להתבטל ח"ו אם לא יבואו לה לעזרה מיד.

אחינו מוקירי התורה! אתם, אשר תמיד הייתם מוסרים נפשכם לקיום תורתנו הק', נשמת אומתנו ורוחה, **כלום תתנו את בית-המקלט לתורה שלנו להחרב?** אתם אשר תמיד הייתם תומכים בכל כחכם ב־ישיבות שלנו, **כלום תתנו את שארית הפליטה של תלמידי חכמינו להתמוטט ח"ו?**

דעו, כי בידכם חלוי עכשיו גורלה של הישיבה הק', שאחרי כל הטלטולים והקשים והמכשולים המרובים שעלה בידנו בע"ה להתגבר עליהם ולהציל את זיך התורה מכליון, ובידכם חלוי עכשיו קיומו של אחד משרידי בקדשי ה' אם להתקים אם להתבטל ח"ו. **אל תתנו את מוסד תורתנו להתמוטט, הצילו את הישיבה מאבדון, שחדו מכחכם וממונכם לטובת הישיבה, נדבו לטובת „כנסת בית יצחק".**

ובזכות זה תתברכו מנותן התורה בכל הברכות הכתובות בתורה.

דברי המברכם ברוך דב לייבאָוויץ ר"מ ומנהל דמתי'בתא בית יצחק מסלאבאָדקא בווילנא.

דברי הגאון הצדיק מו"ה ברוך דב לייבאָוויטש הי"ו ר"מ דכנסת בית יצחק אינם צריכים חזוק, ורבריו היוצאים מן הלב יכנסו בלב חובבי תורה ולומדיה לחזק את הישיבה הגדולה והחשובה למען תוכל להחזיק מעמד גם לימים יבואו להפיץ תורה בישראל. הכו"ח ר"ש כסלו תרפ"ג, ווילנא.

חיים עוזר גראָדזענסקי.

ג" כסלו תרפ"ג, ווילנא. אדרעס: רחוב טארטאקי № 19

די באַוואוסטע **סלאבאדקער ישיבה „כנסת בית יצחק"** וועלכע איז געגרינדעט געוואָרען שוין העכער 30 יאָהר אויפן נאָמען פון ג"ם גרויסען וועלט־גאון דער קאָוונער רב ר' **יצחק אלחנן** זצ"ל און וואָס שטייט אונטער מיין הנהלה ב"ה שוין 18 יאָהר, געפינט זיך די לעצטע צייט אין ווילנא.

צוליעב דעם אונגעהויער שרעקליכן יקרות וואָס שטייגט פון טאָג צו טאָג, און צוליעב די פיל תלמידים וואָס קומען־צו ב"ה אין דער ישיבה, לעבט איצט איבער די ישיבה זעהר אשווערען מאַטעריעלען קריזיס. עס שטעהט פאָר די ישיבה, וועלכע וואָס באַווייזן ב"ה אין משך פון איהר 30 יעהריגע עקזיסטירונג פרויס צוגעבען פויזענדער תלמידי חכמים, רבנים אין ראשי ישיבות, א סכנה פון פאַלקאָמען אונטערגאַנג ח"ו אויב מ'וועט זיהר נים קומען גליך צו הילף.

ברידער יידען! איר, וועמענס הארץ עס איז שטענדיג פ"ל געווען מיט אהבה צו דער תורה הק', וועט איר דען דערלאָזען חלילה די וויכטיגע ישיבה אונטערגעהן ח"ו **איר,** וועלכע וואָס שטענדיג פערשפּאָנען אין געפיהלס וואָס די תורה איז פאַרן יידישען פאָלק, **איר,** וואָס וואָס זיך תמיד פוסר נפש געווען פאָר דער תורה און איהרע לערנער, **רופט זיך אויך איצט אָפּ מיט אייערע וואַרעמע גיכע הילף פאַר אונזער ישיבה.** ראַטעווען די בעריהמטע ישיבה „כנסת בית יצחק" פון אונטערגאַנג ח"ו.

העלפט און אָרגאַניזירט הילף פאַר די גרויסע ישיבה „כנסת בית יצחק".

Rabin B. B. Lejbowicz, ul Tartaki № 19

Drukarnia Sz. Lichtmachera, Wilno.

רוף פון הרב ח. ע. גראָדזענסקי צו העלפן די סלאָבאָדקער ישיבה אין ווילנע

Appeal by Rabbi Ch. O. Grodzenski to help the Slobodka Yeshiva in Vilna

כרוז של הרב ח. ע, גרודזנסקי הקורא לתמוך בישיבת סלובודקה בווילנה

Призыв раввина Х. О. Гродзенского помочь Слободскому ешиботу в Вильне

1923

YESHIVA "TOMCHAI TEMIMIM" OF LUBAVITCH
In the Opatov Synagogue, (Vilna Street No. 21)

ישיבה „תומכי תמימים" דליובאוויטש
אין אפאטאָווס קלויז, (ווילנער גאַס נ' 21)

1940

ЕШИБОТ „ТОМХЕЙ ТМИМИМ" ЛЮБАВИЧСКОГО ТОЛКОВАНИЯ
в синагоге Опатова (Виленская Ул. 21)

ישיבת „תומכי תמימים" דלובאוויץ
בבית־כנסת אופאטוב (הרחוב חוילנאי 21)

מען דאַוונט שחרית
At morning prayer
תפלת שחרית
За утренней молитвой

בייס לערנען
За учебой
At study
בשעת הלימוד

אַ יונגער פּליט ביי דער גמרא
A young refugee at the Gemara
פּליט צעיר ליד הגמרא
Молодой беженец за изучением Талмуда

מען וואַשט זיך צום עסן
Washing before the meal
נטילת ידיים לפני הארוחה
Умывание перед едой

בייס עסן
At the meal
בשעת הארוחה
За едой

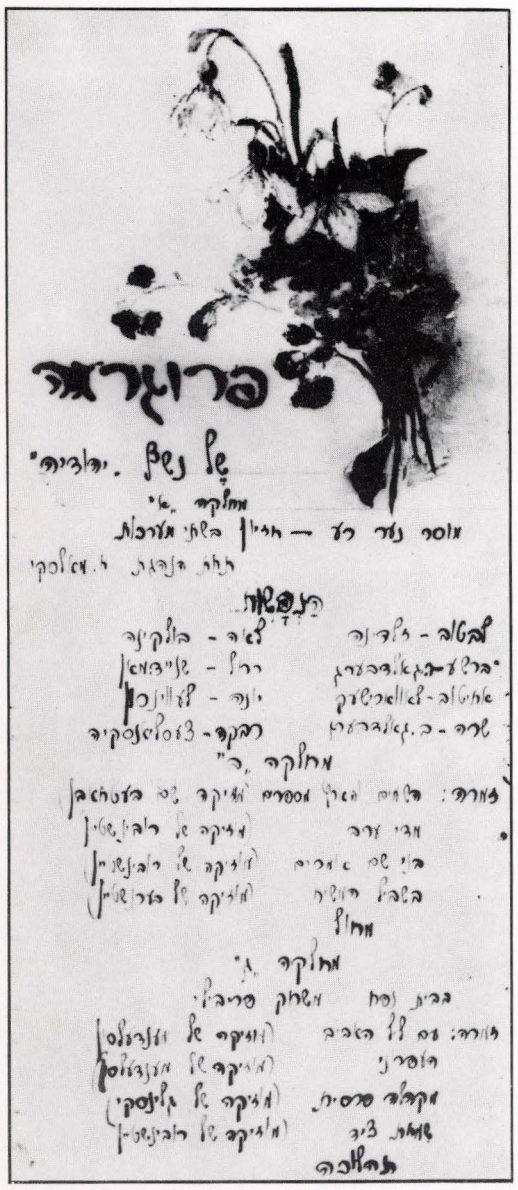

HEBREW ELEMENTARY SCHOOL FOR GIRLS "YEHUDIAH"
at the "Bnot Zion"

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКАЯ НАРОДНАЯ ЖЕНСКАЯ ШКОЛА „ИЕГУДИЯ"
при обществе „Бнойс–Цион"

העברעאישע פאָלקס־שול פאַר מיידלעך „יהודיה"
ביי די „בנות ציון"

בית־ספר עממי עברי לנערות „יהודיה"
ליד „בנות ציון"

פראָגראַם פון אַ שול־אָוונט (רעזשי ח. מאָלסקי)

Program of a school performance (directed by Ch. Molski)

תוכניה של נשף תלמידים (בבימויו של ח. מולסקי)

Программа школьного вечера (режиссура Х. Мольского)

1917 10/IV

פאַרוואַלטונג פון „בנות ציון", פון רעכטס — 1טע רייִ : מ. גורלאַנד, רבקה גיל, ציזלינג, רבקה טילעס־עפשטיין ; 2טע רייִ : ל. סעגאַל, גאָלדמאַן, מלכה פערלין, — ?, ש. שאַמבעדאַל

"Bnot Zion" Committee

הנהלת „בנות ציון"

Правление „Бнойс–Цион"

1900-1896

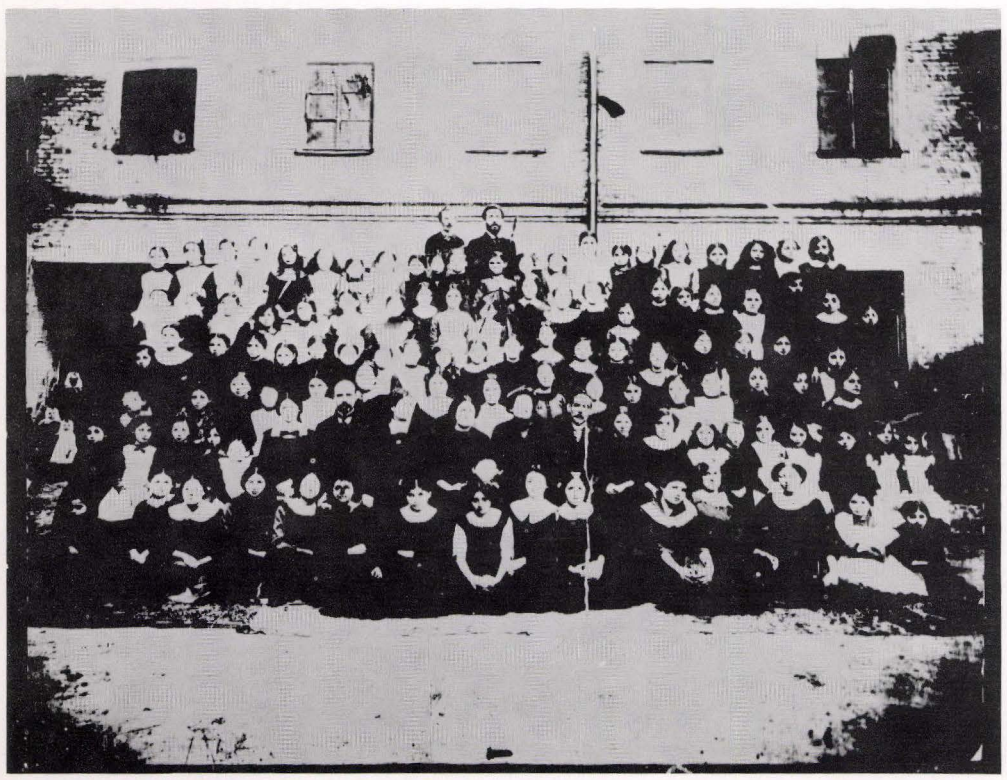

ערשטע העברעאישע פאָלקס־שול פאַר מיידלעך אין ווילנע „יהודיה" (6 קלאַסן מיט 2 פאָרשול־קלאַסן), עטאַבלירט דורך דער ציוניסטישער פרויען־גרופע „בנות ציון" אין 1896, פון עלטסטן געזעלשאַפטלעכן חדר פאַר מיידלעך „בנות ישראל"

First Hebrew elementary school for girls "Yehudia" (six grades with two pre-school grades) established by the "Bnot Zion" in 1896, formerly Cheder for Girls "Bnot Israel"

בית־הספר העברי העממי הראשון לנערות „יהודיה" (6 כתות עם 2 מכינות), נוסד ע"י „בנות ציון", בשנת 1896, לפנים ה„חדר" הציבורי לנערות „בנות ישראל".

Первая древнееврейская народная женская школа „Иегудия" (6 классов и 2 приготовительных). Создана в 1896 г. обществом „Бнойс–Цион" на основе старейшего общественного хедера для девочек „Бнойс–Исроэл"

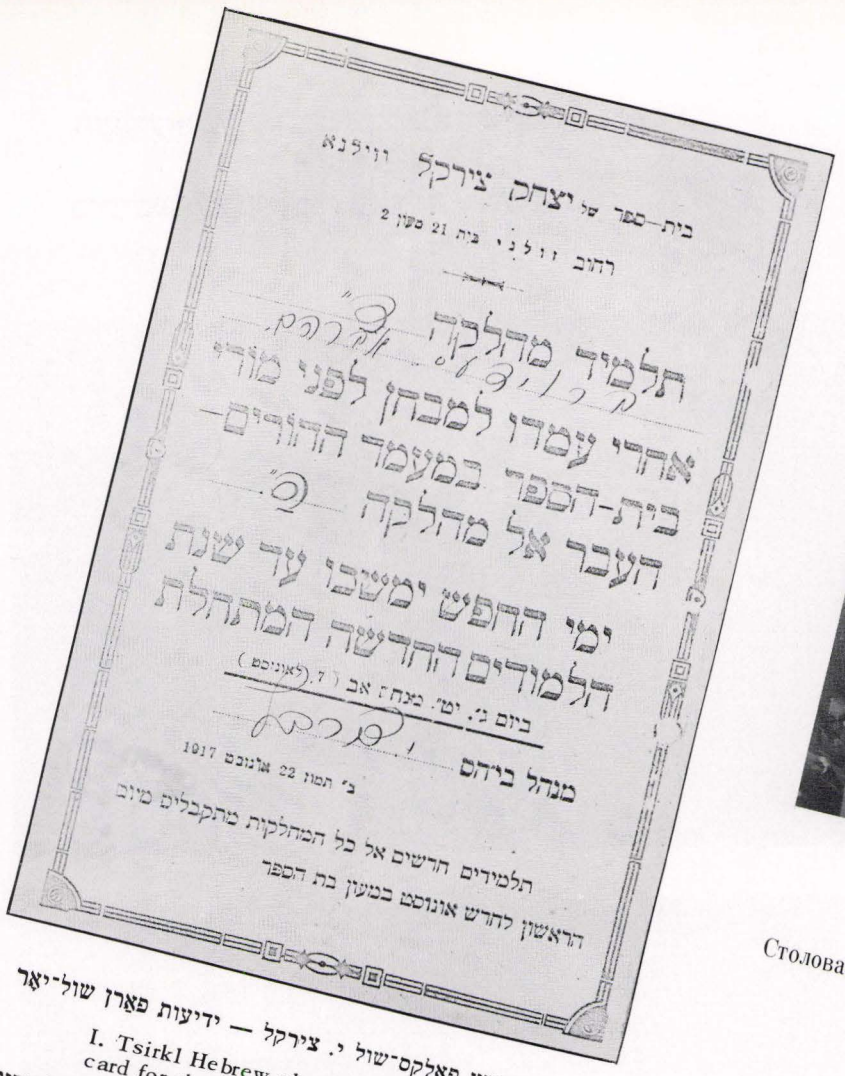
העברעאישע פאלקס־שולן „צעירי ציון" און י. צירקל
HEBREW ELEMENTARY SCHOOLS ''TSEIRAI ZION'' AND I. TSIRKL
בתי־ספר עבריים עממיים: „צעירי ציון" ו. צירקל
ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИЕ НАРОДНЫЕ ШКОЛЫ „ЦЕИРЕЙ–ЦИОН" И И. ЦИРКЛ

1916 26/I

1918

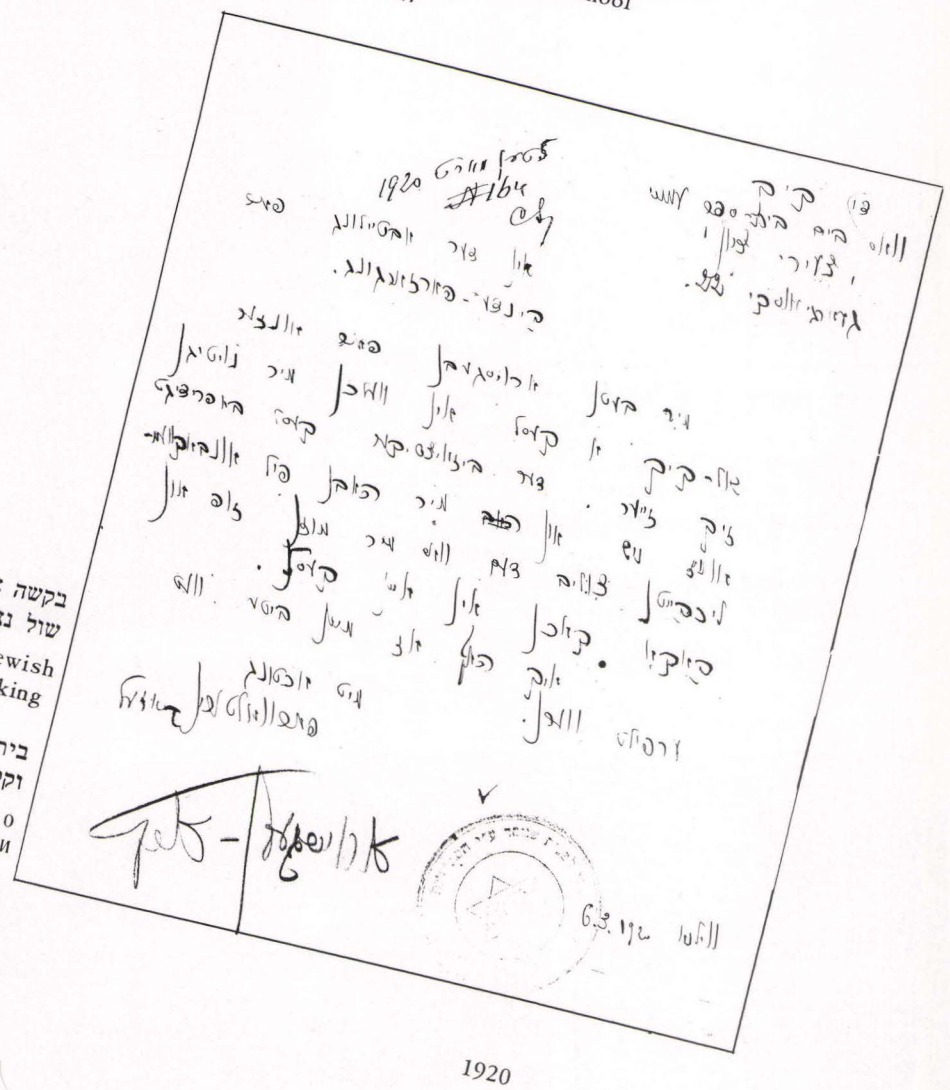
עס־צימער אין פאלקס־שול „צעירי ציון" פאר מיידלעך
Dining room in ''Tseirai Zion'' elementary school
חדר־האוכל בבית־הספר העממי „צעירי ציון"
Столовая в народной школе „Цеирей–Цион"

העברעאישע פאלקס־שול י. צירקל — ידיעות פאר שול־יאר
I. Tsirkl Hebrew elementary school – report card for the academic year
בית־ספר עברי עממי „י. צירקל" — ציונים לשנת־הלמודים
Древнееврейская народная школа И. Цирkл: отметки за учебный год

1917

1920

בקשה צו דער קהילה פון דער פאלקס־שול „צעירי ציון": „ארויסצוגעבן דער שול נאך א קעסל ניט צו דארפן קאכן זופ און קאקאא אין זעלבן טאפ"
Request by the ''Tseirai Zion'' elementary school to the Jewish Community Council ''for a large kettle in order to avoid cooking soup and cocoa in the same vessel''
בית־הספר „צעירי ציון" מבקש מן הקהילה „דוד נוסף בכדי שלא לבשל מרק וקקאו בכלי אחד"
Прошение еврейской общине от народной школы „Цеирей–Цион" — „о выдаче школе еще одного котла, чтобы не приходилось варить суп и какао в одном котле"

פאלקס־שול „צעירי ציון", ערשטער קלאס מיטן פארוואלטער מ. אליצקי און לערערין א. מאסינזאן
''Tseirai Zion'' elementary school, first grade
בית־הספר העממי „צעירי ציון", כתה ראשונה
Народная школа „Цеирей–Цион", первый класс

1920

„ТАРБУТ"
Древнееврейское общество по образованию и воспитанию

„תרבות"
חברה להשכלה ולחינוך עברי

"TARBUT"
Hebrew Educational Society

„תרבות"
העברעאישע בילדונג־און דערציאונג־געזעלשאפט

„TARBUT" CENA GR. 20 המחיר פר׳ JEDNODNIÓWKA

עתון חד־פעמי מוקדש ליובל החמש־עשרה של תנועת „תרבות" בוילנה ובגליל

תרבות

1920–1935

תרפ"א — תרצ"ו

Wilno חשון תרצ"ו — Listopad 1935 וילנה

ליובל

ד"ר חיים צויגל.

חמש עשרה שנה של עבודה חנוכית בקרב הנוער העברי. חמש עשרה שנה של עבודה קשה ואחראית, לבטים ויסורים, מלחמות מבפנים ומבחוץ, קומץ זעיר של לוחמים ומעפילים, עשירי השאיפה ודלי האמצעים, הוא אשר העמיס על שכמו את התעודה וחותר במאמצי לא אנוש ובתנאים אכזריים לקראת הגשמתה.

גדולה התעודה ורבת האחריות:

הנהלת הנוער העברי בשנים אלה — שנות תהפוכות, שנות הרס ובנין, בדרך העברית החדשה המובילה להגשמת יעוד התקופה ויעוד

יובלנו.

י. צמל.

חג זה שאנו חוגגים היום — יובל החמש עשרה לקיומו של הועד הגלילי של „תרבות" בוילנה — איננו לוקלי גרידא. החג התנועה העברית בגולה, ימצא לו בודאי הד רחב גם מחוץ לוילנה ואולי גם מחוץ לגבולות פולניה.

התנועה העברית בוילנה, לפי מובננו במשך חמש עשרה שנות קיומו ויהי לגולת הכותרת של תנועת „תרבות" בפולניה! קרוב לארבע מאות מורים עד עכשו, ומחנה זה של חלוצי החנוך נמצא בשורות הראשונות של הבונים והיוצרים את בית הספר העממי העברי.

הרבה עמל השקיע הועד הגלילי בסדור המצב היורידי של בתי הספר. בעיקר

ורשה 11 בנובמבר 1935

אל
הועד הגלילי של „תרבות"
ב ו י ל נ ה

ח ב ר י ם י ק ר י ם!

בימים אלה, עם התכנס ועידתכם הגלילית בוילנה, תמלאנה גם 15 שנה לקיום הועד הגלילי ולעבודתכם בשדה החנוך והתרבות העברית, בגלילכם.

מי כמונו, המכוונים את התנועה מהמרכז יודעים להעריך לא רק את עצם הפלא שבהתגלות השכינה על מפעלנו התרבותי במדינה, כי אם גם את הקושיים הפזורים על פני דרכנו הארוכה ואת ההקרבה העצמית הדרושה מצד חברינו לחולל תנועה רבת ההיקפים והתנופה ולקיימה במשך 15 שנה, בסימן של התפתחות והתקדמות בלתי – פוסקת?!

אנו ידענום! אולם חלקכם, חברים, לא רק בכוס התמרורים המשותפת

„תרבות", איינמאליקע אויסגאבע צום 15־יאריקן יובילעי פון די תרבות־שולן אין ווילנע

"Tarbut", one-time publication celebrating the fifteenth anniversary of the Tarbut schools in Vilna

„תרבות", פרסום חד־פעמי למלאת 15 שנה לבתי־הספר של „תרבות" בוילנה

„Тарбут", Единовременное издание к пятнадцатилетнему юбилею школ общества „Тарбут" в Вильне

תרצ"ו־1935

תלמידים און תלמידות פון די תרבות־שולן אין ווילנע

Students of the Tarbut schools in Vilna

תלמידים ותלמידות של בתי־ספר „תרבות" בוילנה

Учащиеся школ общества „Тарбут" в Вильне

„תרבות" העברעאישע בילדונג און דערציאונג־געזעלשאפט
"TARBUT" Hebrew educational society
„תרבות", חברה להשכלה ולחינוך עברי
„ТАРБУТ" Древнееврейское общество по образованию и воспитанию

1940 – 1917

זאמלטאג־אפצייכן לטובת די תרבות־שולן
תג של יום־מגבית לטובת בתי־הספר של „תרבות"
Tarbut schools' Appeal-Day tag
Значок сбора пожертвований в пользу школ „Тарбут"

GYMNASIUM "IVRIT" IN THE NAME OF DR. I. EPSTEIN
ГИМНАЗИЯ „ИВРИТ" ИМ. Д–РА И. ЭПШТЕЙНА
העברעאישע גימנאזיע („עברית") א"נ פון ד"ר י. עפשטיין
הגימנסיה „עברית" ע"ש ד"ר י. אפשטיין

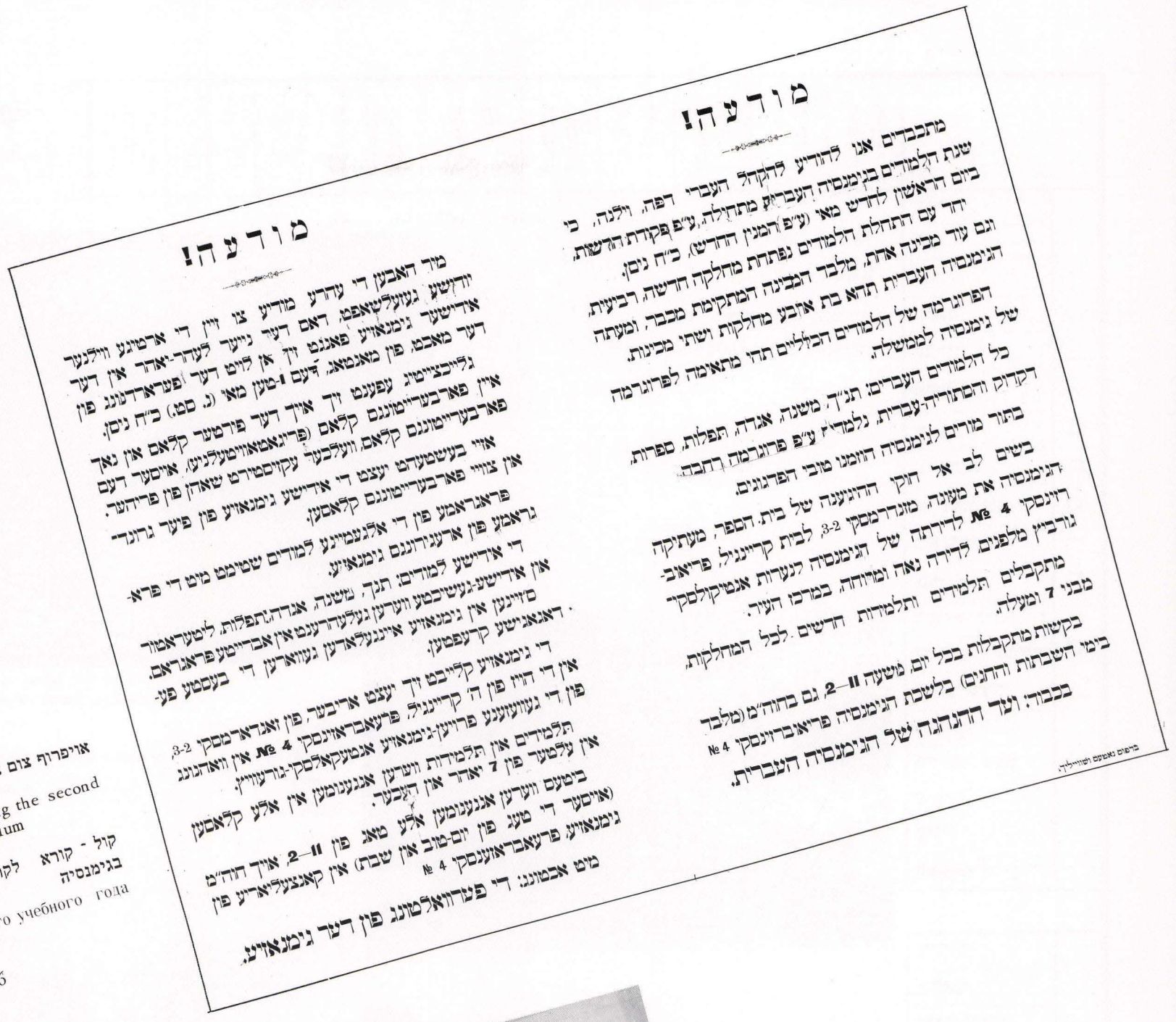

גרינדער פון גימנאזיע „עפשטיין"
(זאמל-טאג-אפצייכן).

Founder of the Epstein Gymnasium
(Appeal-Day tag)

מיסד הגימנסיה ע"ש אפשטיין
(אות של יום-מגבית)

Основатель гимназии им. Эпштейна
(значок сбора пожертвований)

מ ו ד ע ה!

מתכבדים אנו להודיע לחוגל העברי רפה, וילנה, כי שנת הלמודים בגימנסיה העברית מתחילה, ע"פ פקודת הרשות, ביום הראשון לחדש מאי (ע"פ המנין החדש), כ"ח ניסן, יחד עם התחלת הלמודים נפתחת מחלקה חדשה, רביעית, וגם עוד מבנה אחת, מלבד המבנה המתקימת מכבר, ומעתה הגימנסיה העברית תהא בת ארבע מחלקות ושתי מבנות.

הפרוגרמה של הלמודים הכוללים תחי מתאימה לפרוגרמה של גימנסיה למשלה.

כל הלמודים העברים: תנ"ך, משנה, אגדה, תפלות, ספרות, דקדוק והסתדרות-עברית, נלמדים ע"פ פרוגרמה רחבה, בתור מורים לגימנסיה הוזמנו טובי הפדגוגים.

בשים לב אל חוקי ההנעיגה של בית הספר, מעתיקה הגימנסיה את מעונה, מזגרמסקי 2-3 לבית קריינגיל, פריאב-רזינסקי № 4 לדירתה של הגימנסיה לנערות אנפיקולסקי-גורביץ מלפנים, לדירה נאה ומזוחה, במרכז העיר. מתקבלים תלמדים ותלמדות חדשים לכל המחלקות, מבני 7 ומעלה.

בקשות מתקבלות בכל יום משעה 11—2, גם בחוה"מ (מלבד בימי השבתות והחגים) בלשכת הגימנסיה פריאבראזינסקי № 4 בכבוד: ועד החנחגה של הגימנסיה העברית.

בדפוס נאשעם ושווילקי.

מ ו ד ע ה!

מיר האבען די עדרע מודיע צו זיין די ארטיגע וויליגער יחשיע געזעלשאפט, דאם דער נייער לעדר-יאהר אין דער אדישער גימנאזיע פאנגט זיך אן לויט דער פערפרדנונג פון דער מאבט, פון מאנטאג, דעם 1-טען מאי (נ. סט.) כ"ח ניסן.

גלייכצייטיג, עפענט זיך אויך דער פרעפער קלאס אין נאך פארבערייטונגם קלאסן (פריגאמאזיטעלניע), אויסער דעם אין פארבערייטונגם קלאס וועלכער עקזיסטירט שאהן פון פרידער. אויך בעשטעהט יעצט די אדישע גימנאזיע פון פיעד גרונד-גראמע פון די אלגעמיינע למדים שטימט מיט די פרא-אן צוזיי פארבערייטונגם קלאסען.

די אדישע למדים: תנך, משנה, אגדה, תפלות, ליטעראטור סיזינען אין גימנאזיע ווערען גלעהרט אין אבריטע פראגראם. אן אדישע-געשיכטע ווערען גלעהרט אין אבריטע פראגראם. דאגאגישע קרעפטען.

די גימנאזיע קליבט זיך יעצט אריבער פון זאגראמסקי 2-3, אין די הויז פון ה' קריינגיל, פריאבראזינסקי № 4 אין וואהנונג פון די געזעלשעפט פרויען-גימנאזיע אטמקאלסקי-גורעוויץ.

תלמדים אין תלמדות ווערען אנגענומען אין עלטער פון 7 יאהר אין העכער.

בימעם ווערען אנגענומען אלע מאל פון 11—2, אויך הה"מ (אויסער די טעג פון יום-טוב אין שבת) אין קאנצעלאריע פון גימנאזיע, פריאבראזינסקי № 4

מיט אכטונג: די פערוואלטונג פון דער גימנאזיע.

אויפרוף צום צווייטן לערניאָר אין דער גימנאזיע.

An announcement concerning the second school year in the Gymnasium

קול - קורא לקראת שנת-הלמודים בגימנסיה השנייה

Воззвание по поводу второго учебного года

1916

דער פעדאגאגישער ראט פון דער גימנאזיע, פון. רעכטס- 1טע ריי: גלזעזער, ג. מאַרק, דורמאַשקין, ב. טומבאַק. 2טע ריי: ד"ר י. ל. חזנאָוויטש, י. א. טריוואוש, ח. א. חזן, ד"ר יוסף רעזענסבורג, חיים נאַדעל, ב. לובאַצקי, י. בערעזנשטיין; 3טע ריי: ח. לעווין, מלכה חזן, י. קליוטש, ח. גאָלדשטיין, י. שטיינהויז, רוסישער לעהרער, דייטשער לעהרער, פרוי ש. עפשטיין, י. ה. גאָרדאָן, יצחק ברוידעס

Pedagogic Council of the Gymnasium

המועצה הפדגוגית של הגימנסיה

Педагогический совет гимназии

1922

GYMNASIUM "IVRIT" IN THE NAME OF DR. I. EPSTEIN

ГИМНАЗИЯ „ИВРИТ" ИМ. Д–РА И. ЭПШТЕЙНА

העברעאישע גימנאזיע („עברית") א"נ י. עפשטיין

גימנסיה „עברית" ע"ש ד"ר י. אפשטיין

גמנסיה עברית

ע"ש הד"ר אפשתין ז"ל

יום ק' 6 לחדש מאי שנת תרפ"ב

19 מרץ 21 № 299

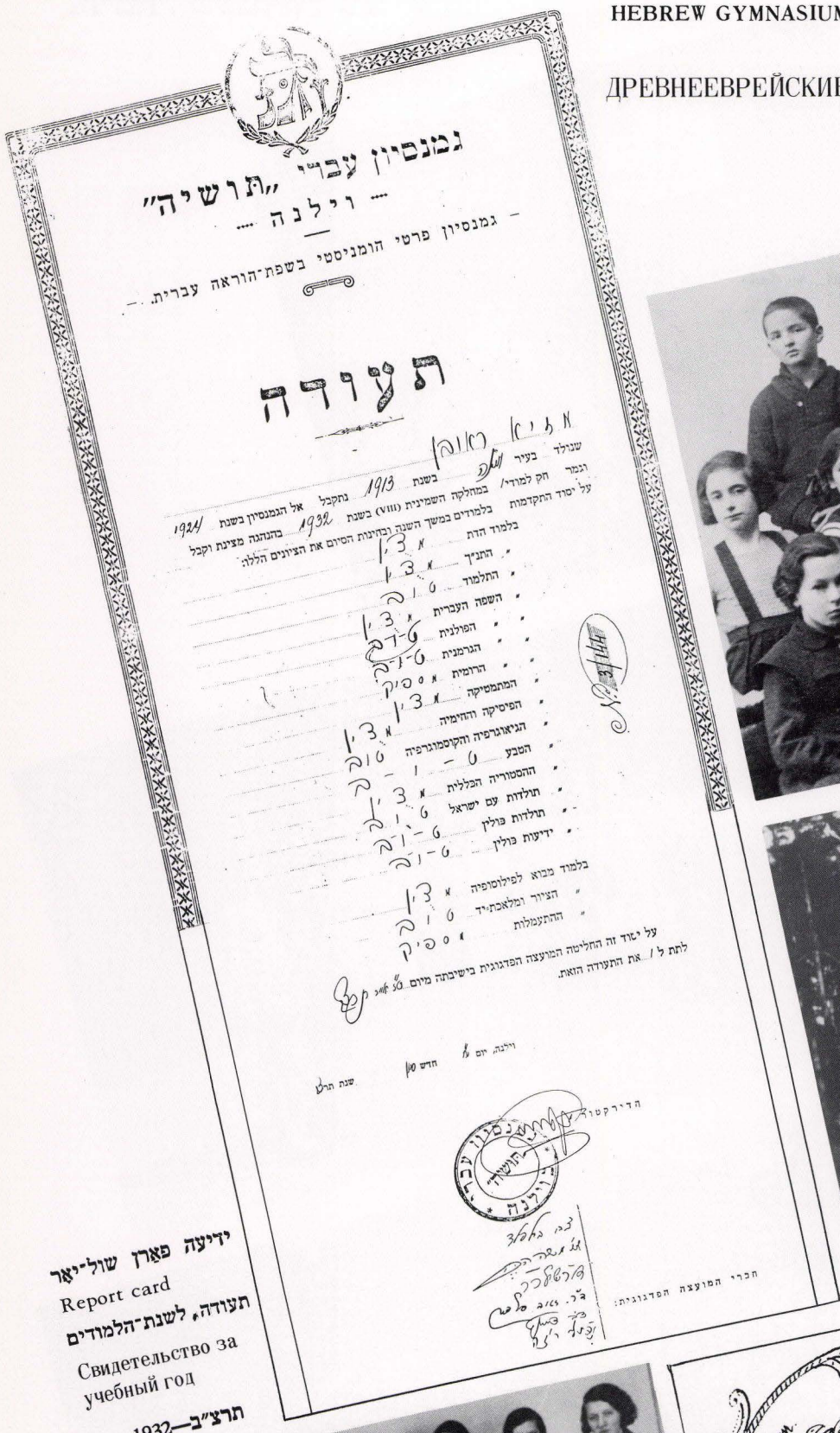
וילנה, זבלני 4.

העברעאישע גימנאזיעס „תושיה" און „הרצליה"

HEBREW GYMNASIUMS "TUSHIAH" AND "HERZLIAH"

הגימנסיות העבריות „תושיה" ו„הרצליה"

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИЕ ГИМНАЗИИ „ТУШИЯ" И „ГЕРЦЛИЯ"

גימנסיון עברי
„תושיה"
— ווילנה —
— גימנסיון פרטי הומניסטי בשפת־הוראה עברית. —

תעודה

שנולד בעיר [illegible] בשנת 1913 נתקבל אל הגימנסיון בשנת 1924
וגמר חק למודי/ במחלקה השמינית (VIII) בשנת 1932 בהתהנה מצינת וקבל
על יסוד התקדמות בלמודים במשך השנה ובחיצוני הסיום את הציונים הללו:

בלמוד הדת	1,3	
„ התנ"ך	1,3	
„ התלמוד	1,3	
„ השפה העברית	1,3	
„ „ הפולנית	1,3	
„ „ הגרמנית	1,3	
„ „ הרוסית	1,3	
„ המתמטיקה	1,3	
„ הפיסיקה והחימיה	1,3	
„ הגיאוגרפיה והקוסמוגרפיה	1,3	
„ הטבע	1,3	
„ ההסטוריה הכללית	1,3	
„ תולדות עם ישראל	1,3	
„ תולדות פולין	1,3	
„ ידיעות פולין	1,3	
בלמוד מבוא לפילוסופיה	1,3	
„ הציור והמלאכתי־יד	1,3	
„ ההתעמלות	1,3	

על יסוד זה החליטה המועצה הפדגוגית בישיבתה מיום [illegible] לתת ל / את התעודה הזאת.

וילנה, יום [illegible] חדש [illegible] שנת תרפ"ב

מנהל הגימנסיון [illegible]

חברי המועצה הפדגוגית: [illegible]

ידיעה פאַרן שול־יאָר
Report card
תעודה, לשנת־הלמודים
Свидетельство за учебный год
תרצ"ב—1932

גימנאזיע „תושיה" —
5טער קלאַס מיטן
לערער י. ש. גאַרדין
"Tushiah" Gymnasium —
5th grade with the teacher
I. SCH. Gordin
הכיתה החמישית של
הגמנסיה „תושיה" עם
המורה י. ש. גורדין
Гимназия „Тушия"
5ый класс с учителем
И. Ш. Гординым

1939 – 1924

אַ גרופּע לערער פון גימנאַזיע „תושיה":
פון רעכטס — 1טע רייע: דימענט, פּאַרוואַלטער מ. א.
גורעוויטש, —? י. ש. גאַרדין; 2טע רייע: אַנים,
גראַדזענסקי און א. לונסקי

A group of teachers from
"Tushiah" Gymnasium
קבוצה מורים של הגימנסיה „תושיה"
Группа учителей гимназии „Тушия"

Student circle "Lamatrah" ("Towards the Goal") in the "Herzliah" Gymnasium
חוג־התלמידים „למטרה" בגימנסיה „הרצליה"
Кружок учеников „Ламатра" при гимназии „Герцлия"

„שתילים", (יונגע בוימעלעך) שילער־
זשורנאַל פון 5טן קלאַס „הרצליה"
"Sh'tilim" ("Sapplings"), student journal of the 5th grade of "Herzliah"
„שתילים", עתון תלמידי הכיתה
החמישית של „הרצליה"
Журнал „Штилим" (Молодые деревца) ученический 5го класса гимназии „Герцлия"

1927

TARBUT, SUMMER COLONY IN THE ZAKRET WOODS

ЛЕТНЯЯ КОЛОНИЯ „ТАРБУТ" В ЗАКРЕТСКОМ ЛЕСУ

„תרבות", זומער־קאָלאָניע אין זאַקרעטער וואַלד

„תרבות", מושבת־קיץ ביער זאקרט

אין שול אַריין, קונדסים!

BACK TO SCHOOL, NAUGHTY CHILDREN!

לבית־הספר, שובבים!

В ШКОЛУ, СОРВАНЦЫ!

Два популярных детских журнала „Грининке беймелех" („Зеленые деревца") и „Дер хавер" („Товарищ"), под редакцией Ш. Бастомского

The two popular children's magazines "Greeninke Baimelech" (Little Green Trees) and "Der Khaver" (The Companion) (Editor – Sh. Bastomski)

שני העתונים הפופולריים לילדים „גרינינקע ביימעלעך" (עצים ירוקים) ו„דער חבר" (החבר) (העורך: ש. בסטומסקי)

THE VILNA JEWISH SOCIETY "CHILDREN'S CARE" 1919 – 1915 – 1908 ווילנער געזעלשאפט „קינדער פארזאָרגונג"

ВИЛЕНСКОЕ ЕВРЕЙСКОЕ ОБЩЕСТВО „ПОПЕЧЕНИЯ О ДЕТЯХ" החברה הוילנאית „לטיפול בילדים"

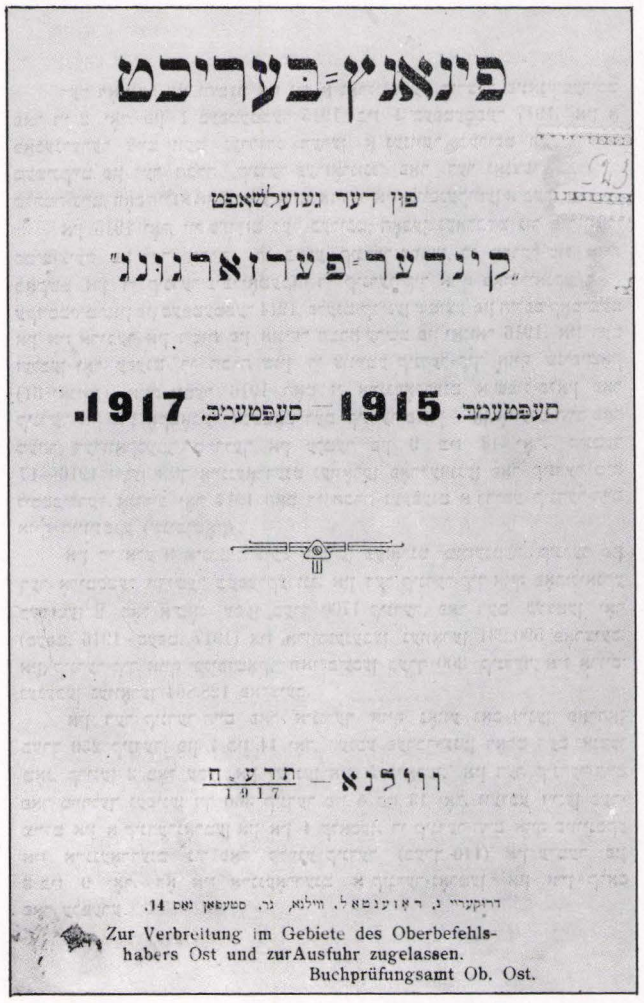
Lag Baomer excursion to the Botanical Garden by the children and teachers of the Society's institutions

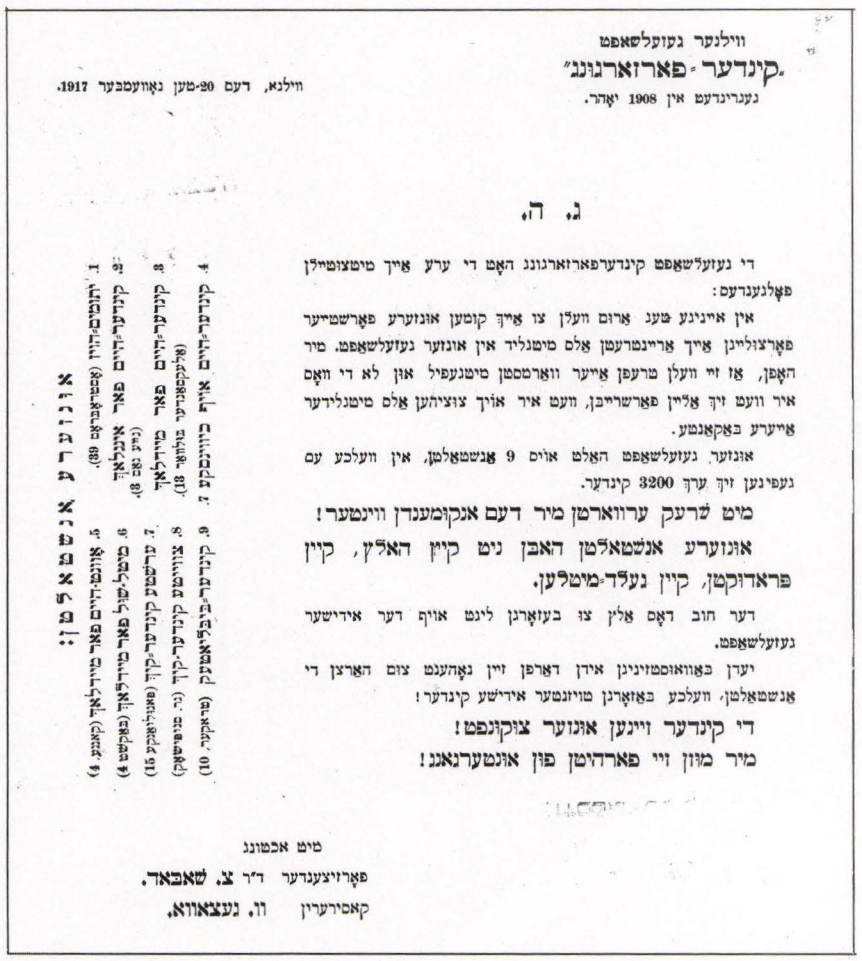
קינדער און לערער פון די לערן־אַנשטאַלטן ביי דער געזעלשאַפט אויף אַ ל"ג בעומר שפּאַציר אין באָטאַנישן גאָרטן

Праздник Лаг–Боймер: дети и учителя заведений общества на прогулке в Ботаническом саду

טיול ל"ג בעומר של ילדי מוסדות החברה ומוריהם בגן הבוטני

1917

ווילנער געזעלשאפט
„קינדער־פארזארגונג"
נענרינדעט אין 1908 יאהר.

ווילנא, דעם 20־טען נאוועמבער 1917.

ג. ה.

די נעזעלשאפט קינדערפארזארגונג האָט די ערע אייך מיטצוטיילן פאלגענדעס:

אין אייניגע טעג ארום ווערן צו אייך קומען אונזערע פארשטייער פאַרצוליגן אייך אריינטרעטען אלס מיטגליד אין אונזער נעזעלשאפט. מיר האָפן, אז זיי ווערן מרעפן אייער וואַרמסטן מיטנעפיל אזן לא די וואָס איר ווערט זיך אליין פארשרייבן, ווערט איר אויך צוציהען אלס מיטגלידער אייערע באקאַנטע.

אונזער נעזעלשאפט האלט אוים 9 אנשטאלטן, אין וועלכע עס נעפינען זיך ערך 3200 קינדער.

מיט שרעק ערוואַרטן מיר דעם אנקומענדן ווינטער!

אונזערע אנשטאלטן האבן ניט קיין האלץ, קיין פראדוקטן, קיין נעלד־מיטלען.

דער חוב דאָם אלין צו בעזאָרגן לינט אויף דער אידישער נעזעלשאפט.

יערן באוואוסטזיינען אידן דארפן זיין נאָהענט צום האַרצן די אנשטאלטן, וועלכע באזאָרגן טויזענטער אידישע קינדער!

די קינדער זיינען אונזער צוקונפט!

מיר מוזן זיי פארדינען פון אונטערנאנג!

מיט אכטונג

פאָרזיצענדער ד"ר צ. שאבאד.

קאסירערין ווו. נעצאווא.

אונזערע אנשטאלטן:

1. קינדער־היים (שאַרי־ציון 89).
2. קינדער־היים פאר מיידלאך (נייע שול 38).
3. קינדער־היים פאר מיידלאך (מיידלאנער גאַס 13).
4. קינדער־היים אויף ווייסרוסישע 7.
5. אויסטיילונג קינדער־קלייד (נ. סטעפאן 14).
6. קינדער־היים פאר מיידלאך (פּאַלעווע 4).
7. קינדער־היים פאר מיידלאך (שאַרי־ציון 15).
8. אויסטיילונג קינדער־קלייד (נ. סטעפאן 14).
9. קינדער־היים פאר מיידלאך (פּאַלעווע 4).
10. קינדער־היים אויף ווייסרוסישע 7.

Letters about a membership campaign of the society – nine institutions with 3,200 children.

בריוו וועגן אַ מיטגלידער ווערביר־אַקציע פאַר דער געזעלשאַפט, וואָס באַדינט 9 לערן־אַנשטאַלטן מיט 3,200 קינדער

Письмо о привлечении новых членов в общество, которое к тому времени располагало девятью заведениями с 3200 детьми

מכתבים על מפעל רכישת חברים חדשים לחברה המקיפה 9 מוסדות שמספר ילדיהם: 3,200

1917

פינאַנץ־באַריכט פון דער געזעלשאַפט

Financial report of the Children's Care Society

דו"ח כספי של החברה לטיפול בילדים

Финансовый отчет общества

1917–1915

HOME FOR WORKERS' CHILDREN
Elementary school and kindergarten of the trade workers' union

אַרבעטער־קינדערהיים
פאַלקס־שול און קינדער־גאָרטן ביי די פּראָפּאַראיינען

1923–1917

РАБОЧИЙ ДЕТСКИЙ ДОМ
Народная школа и детский сад при совете профессиональных союзов

בית־ילדים של פועלים
בית־ספר עממי וגן־ילדים ליד האיגודים המקצועיים

געמישטע שול און קינדער־גארטן
ביי דער ארבעטער־קינדערהיים.

איר ווערט אויפגעפאָדערט אריינצוטראָגן אין
משך פון דער לויפנדיקער וואָך דעם שכר לימוד
פאר אייער קינד.....
שילער..... פון.....
.....מארק.
די פאַרוואַלטונג.

דערמאָנונג וועגען שכר־לימוד
Request for tuition fee
תזכיר בדבר תשלום שכר־למוד
Напоминание о внесении платы за учение

At lunch
За обедом

1917

ביים מיטאָג־עסן
בשעת ארוחת הצהריים

1918

קינדערהיים א״נ פון א. ליטוואַק ביי דער בונדישער פרויען־אַרגאַניזאַציע „יאַפ״ (יידישע אַרבעטער פרוי)

Children's home in the name of A. Litvak at the Bund Women's Organization YAF (Jewish Working Woman)

בית־ילדים ע״ש א. ליטוואק ליד ארגון־הנשים הבונדאי „יאפ״

Детский дом имени А. Литвака при бундовской женской организации „ИАФ" („Еврейские трудящисся женщины")

1934

אַרבעטער־קינדער־אינטערנאַט אויף זוויריניץ ביי די פּראָפּעסיאָנעלע פאַראיינען

Children's dormitory of trade workers' unions in Zvieriniets

פנימיה לילדי פועלים, מיסודם של האיגודים המקצועיים, בזווירינץ.

Интернат для детей рабочих в Зверинце при совете профсоюзов

1918

„צ. ב. ק." — צענטראַלער בילדונגס-קאָמיטעט פֿאַר די ייִדישיסעקולאַרע שולן

"C.B.K." – CENTRAL EDUCATIONAL COMMITTEE for the Yiddish Secular schools

ועד-ההשכלה המרכזי לבתי-הספר העממיים היהודיים

Ц.Б.К. – ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ПО ОБРАЗОВАНИЮ светских школах язык обучения Идиш

1940 – 1919

1924

ל"ג בעומר-אויספלוג, צום 5-יאָריקן יובל פון צ.ב.ק.

Lag Baomer outing and school parade

טיול ל"ג בעומר ותהלוכת תלמידים ברחובות

Школьная экскурсия и уличное шествие в праздник Лаг–боймер

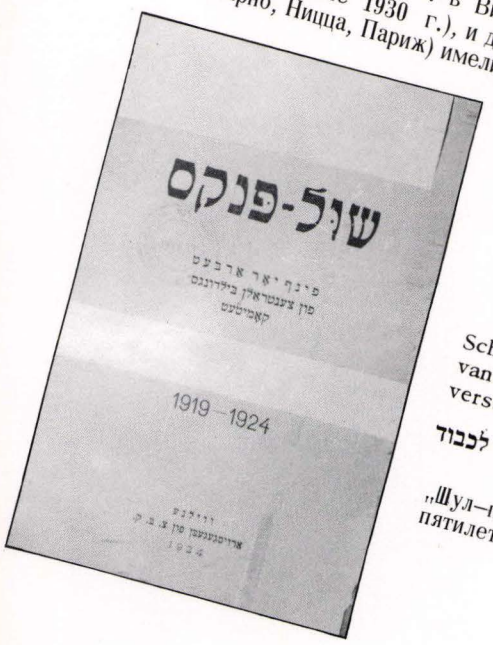
די אויסשטעלונגען פון די צ.ב.ק.-שולן אין פוילן (דעצעמבער 1919; יוני 1923; יוני 1930) אוּן אין אויסלאַנד (לאָקאַרנאָ, ניצע אוּן פּאַריז) האָבן גרויסן דערפּאָלג

Exhibitions of the "C. B. K." schools in Poland (December, 1919; June 7, 1923; June, 1930) and abroad (Locarno, Nice, Paris) were very successful

התערוכות של ועד-ההשכלה המרכזי בפולין (דצמבר, 1919; יוני, 1923; יוני, 1930) ובחוץ-לארץ (לוקארנו, ניצא, פאריז) זכו להצלחה רבה

Выставки школ Ц.Б.К. в Вильне (в декабре 1919 г., 7–го июня 1923 г., в июне 1930 г.), и других городах Польши и заграницей (Локарно, Ницца, Париж) имели большой успех

1930

„שול-פנקס", זאַמלבוך צום 5-יאָריקן יובל

School journal in observance of the fifth anniversary

„פנקס בתי-הספר", מאסף לכבוד היובל החמש

„Шул–пинкас", сборник к пятилетнему юбилею

„פאַר אונדזער שול", זאַמלבוך צום 15-יאָריקן יובל פון „צ.ב.ק."

"Far Undzer Shul", publication in observance of the fifteenth anniversary of the C.B.K.

„צ.ב.ק." — מאסף לכבוד יובל ה-15

„Фар Ундзер Шул",
Сборник к пятнадцатилетнему юбилею „Ц.Б.К."

1934, 1933

„שול-גילדן", א ציגל פאַר די שולן צום 5-יאָריקן יובל פון צ.ב.ק.

"Shul-Gilden" (Zloty donation) – a brick for the schools on the occasion of the fifth anniversary of the "C.B.K."

„זלוטים לבתי-ספר" — לבנה לבתי-הספר לרגל יובל החמש של הוועד

„Школьный злотый" — „кирпич" (пожертвование) в пользу школ к пятилетнему юбилею Ц.Б.К.

1924

ד"ר ה. קאָוואַרסקי, לאנג-יאָריגער פאָרזיצער פון צ.ב.ק.

Dr. H. Kovarski, long-time chairman of the "C.B.K."

ד"ר ה. קובארסקי, ראש הוועד במשך שנים רבות

Д–р Г. Коварский, занимавший много лет пост председателя Ц.Б.К.

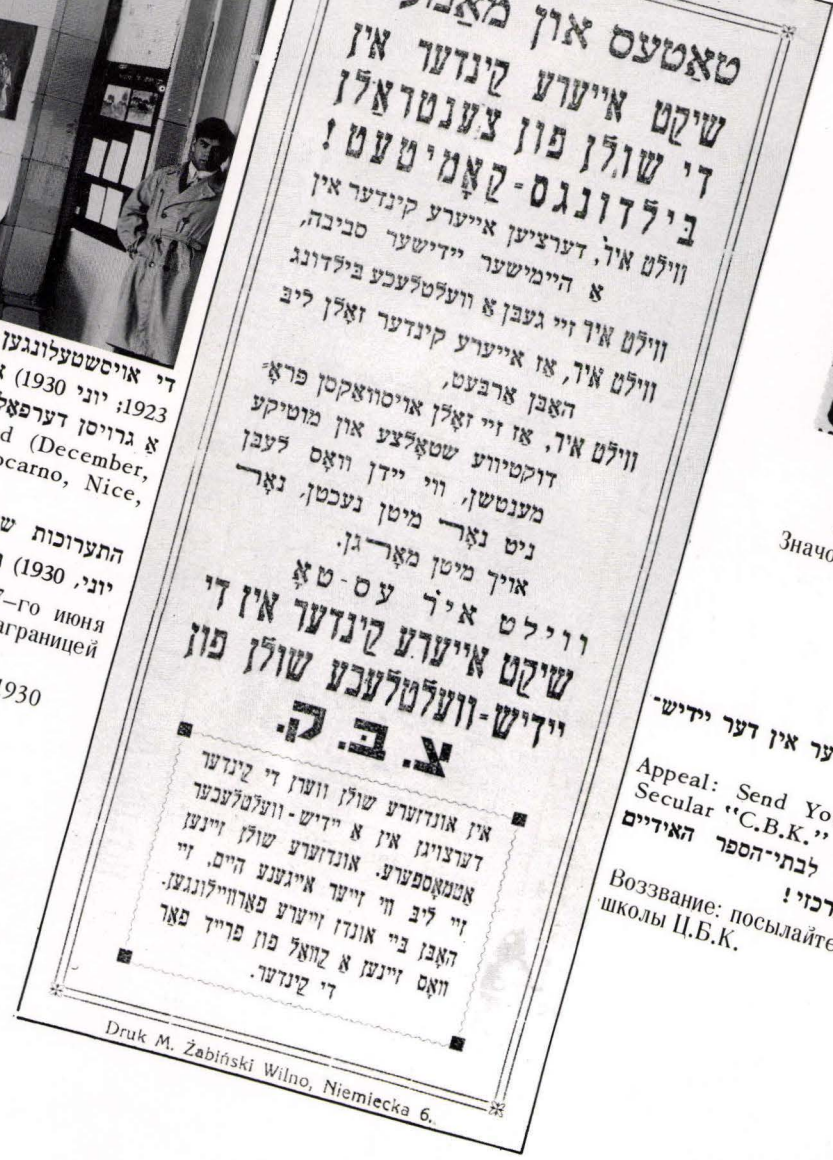

זאַמלטאָג-אָפּצייכן

Appeal-Day tag

תג של יום-מגבית

Значок сбора пожертвований

אויפרוף פון צ.ב.ק. צו שיקן די קינדער אין דער ייִדיש-וועלטלעכער שול

Appeal: Send Your Children To The Yiddish Secular "C.B.K." schools

קול קורא: שלחו את ילדיכם לבתי-הספר האידיים החילוניים של ועד ההשכלה המרכזי!

Воззвание: посылайте детей в еврейские светские школы Ц.Б.К.

„צ. ע. ק." — צענטראַלער עלטערן־קאָמיטעט ביים „צ. ב. ק."

CENTRAL PARENTS' COMMITTEE AT THE CENTRAL EDUCATIONAL COMMITTEE

ועד־הורים מרכזי ליד ועד־ההשכלה המרכזי

Ц.Э.К. – ЦЕНТРАЛЬНЫЙ РОДИТЕЛЬСКИЙ КОМИТЕТ ПРИ Ц.Б.К.

1940-1921

שול און היים

זשורנאל פאר עלטערן

—איבהאלט—

זומער־קאניקול I ... אבי־תמר

" II ... ד"ר ל. חיט.

מאונדער אדער צוואמען.

(צו דער פראגע וועגן צעמשטע שולן) י. רובין.

שכר ועונש ... י. סימכאוויטש

בריוו צו עלטערן (פון דייטש).

נעוואנג אין די שולן – על שום מה — י. גורעוויטש.

נעזעלעס שפּאנ־בוך ... י. רובין.

שול און היים היגיענע:

ווי זאלן קינדער פארברענגען ד"ר ל. חיט.

די זומער־קאניקול

פון א עלטערן־פארזאמלונג ... ג.

דער ערשטער ידישער שול־צוואמענפאר י. גורדוויטש.

דער ערשטער סיום אין דער 8־קלאסיקער

יובל־שול „מפיצי־השכלה" אין ווילנע.

פון אומעטום.

1921 יולי №3

פובליקאציע פון צענטראלער שול־ארגאניזאציע

ווילנע

„שול און היים", זשורנאל פאר עלטערן

"Shul un Heym" (School and Home) – journal for parents published by the Central Parents' Committee

„בית־הספר והבית" — כתב־עת להורים

„Шул ун гейм" („Школа и дом") – журнал для родителей учащихся в школах Ц.Б.К.

צענטראַלער בילדונגס־קאָמיטעט
עלטערן־אוידיטאָריע

שבת, דעם 7־טן מאי 1927 יאָר, פונקט 2 בייטאָג

קומט סאָר אין בנין פון רעאל־גימנאזיע (קאָנסקע 1, אָדער רודניצקער 6)

אַ פאָרלעזונג

פון ח' גרשון פלודערמאַכער אויף דער טעמע:

„פּעסטאָלאָצצי
און זיין באַדייטונג"

מען בעט קומען פינקטלעך

עלטערן־אוידיטאָריע, אַ לעקציע וועגן פּעסטאַלאָצי

Parents' meeting hall – lecture about Pestalozzi

אולם־ההורים — הרצאה על פסטאלוצי

Родительская аудитория – лекция о Песталоцци

1927

טאַטעס און מאַמעס!

אין הונדערטער מיזוער שרייט די פראגע: „אין וועלכער שול שיקט מען דאָס קינד?
וועמען זאָל איך אָנטרויען צו דערציען דעם גרעסטן אוצר — מיין קינד?
דאָס איז א שוועריקייט, א הארבע פראגע, בפרט פאר דעם ירידישן ארבעטסמענטשן.
מאַרוואָס?

ס'זיינען פאראן א סך טיפן שולן: ירידיש־וועלטלעכע, פּאָושעכנע, תרבות, חדרים, תלמוד־תורות און נאָך און נאָך.

יעדער ארבעטסמענטש איז געווג פארנומען אן פארטומלט מיט דער בידנער פרנסה, שווער אויסצוארבעטן דאָס טרוקענע שטיקל ברויט—וו׳ נעמט מען צעדולד און צייט זיך פונאַנדערצוקלייבן אין די אלע טיפן שולן? פון וואַנען זאָל מען ווישן וואָס אויסצוקלייבן?

אין די פראגע איז דאָך זייער און זייער א וויכטיקע: פון דעם אויסוואָל איז אָפּ־העגגיק — דער גורל פון אייער קינד! דערפון וועגט זיך דאָך — וואָס פאר א מענטש אייער קינד וועט זיין!

וועג מע גרייט נישט צו ווי געהעריק דעם מענטשן אין זיינע קינדערייאָרן—דאָן בלייבט ער אומגליקלעך, פארקריפּלט דאָס גאַנצע לעבן.

דערייבער—מוזט איר זיך אָפגעבן א קלאָרן דין וחשבון פון דעם, וואָס איר טוט.

וועט איר שיקן אייער קינד אין דער שאבאסווקע?

דאָן רייסט איר אָפּ אייער קינד פון דער שטוב, פון דער היים. איר דעציט א פרעמדן מענטשן, וואָס וועט אייער שפראַך—ירידיש—נישט פארשטיין, אייערע ליידן אין פריידן נישט באַגרייפן. ער וועט נאָך א פאָר יאָר באַזוכן די פרעמדע שול זיך אָנצוהייבן שמיען מיט אייך.

אין דער פרעמדער שול ווערט דערצויגן א מענטש, וואָס וועט זיין פרעמד די בלוטיקע אינטערעסן פון די ירידישע פאָלקסמאַסן.

צי דארף מען אייך אויפקלערן, אז אין חדר און תלמוד־תורה

וועט אייער קינד פארפינצטערט ווערן, אז דארט ווערן אָפגעטויט אלע זייגע תושים, אז דארט ווערט עס בלינד פאר דעם רעאלן, טאג־טעגלעכן לעבן, אז די מיטלאלטערלעכע דערציונג איז סם־המוות פאר יעדן נאָרמאלן קינד.

די אלע, וואָס ווילן האלטן דעם ירידישן פאָלקסמענטשן אין גייסטיקן דלות און קולטורלעכער אָפגעשאַנענקייט—די שטיצן דעם חדר, די הייסן די ארעמע ירידישע קינדער זיך מאַטערן אין תלמוד־תורה.

עס וועט צו אייך אויך קומען די העברע־סטישע שול פון „תרבות"

זי וויל מאַכן עקספּעריימענטן אויף אייער קינד: זי וויל אים דערציען אויף העברעיש. זי פלאַנצט אין אים ביטול און שינאה צו אונדזער לעבן, צום „גלות", צו אודזער שפראַך—דאָס איז דער גייסטיקער באַגאַזש פון דער תרבות־שול.

פאראן נאר איין טיפ שולן, וווּ איר דארפט שיקן אייערע קינדער, דאָס זיינען די „ידיש־וועלטלעכע שולן", די שולן פון צ. ב. ק.!

די ירידיש־וועלטלעכע שול פירט איר ארבעט אין דער מוטערשפראַך פון קינד—אין ירידיש.

פראַגמענט פון אַן אויפרוף פון „צ. ע. ק." „צו די טאַטעס און מאַמעס"

Fragment of an appeal by the Central Parents' Committee to parents

1937

קטע מכרז של ועד־ההורים המרכזי אל ההורים

Отрывок из воззвания Ц.Э.К. к еврейским отцам и матерям

זומער־קאָלאָניע פון „צ. ע. ק." א"נ פון ווירגילי כהן

Summer colony of the Central Parents' Committee in the name of Virgili Cohen

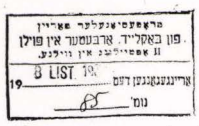
מושבת־קיץ של ועד־ההורים המרכזי ע"ש וירגילי כהן

Летняя колония Ц.Э.К. им. Виргилия Кагана

צענטראַלער עלטערן־קאָמיטעט ביים צב"ק

בזאל־אנער 4 — ווילנע — מעלפפאן 78-8

חשובער פריינד!

פונקט ווי אין די פאַריקע יאָרן הויבן מיר אָן די אקציע פון באַזאָרגן די ארימסטע שול־קינדער מיט בגדים און שיך.

די נויט פון דער יידישער באַפעלקערונג ווערט אלץ גרעסער. הונדערטער קינדער האָבן ניט קיין ווינטמען מלבוש און גאַנצע שיך, זיינען געצוווונגען צו זיצן אין דער היים, איבערריסן די לימודים און ניט באַקומען די מינימאלע באַשפיזונג, וועלכע די שולן גיבן ארוים די קינדער.

די ווילנער שמאָס־פאַרוואלטונג האָט פון די סוויונסטער גילדנס וואָס זיינען באַשטימט אויף באַקליידונג אָן באַשוכונג פאר שול־קינדער, קיין גראָשן ניט גענעבן פאר קינדער פון די יידישע געזעלשאַפטלעכע שולן. דערייבער מוזן מיר אליין זיך העלפן.

מיר וועלן זיך צו איין, חשובער פריינד, איר זאלט בייטראָגן אייער באַשטייערונג לטובת דער זאַך.

מיט פריינדלעכע גרוסן און דאנק

צענטראלער עלטערן־קאָמיטעט
(צב"ק) ביים צב"ק

ווילנע, נאוועמבער 1938 י.

פ. ס. נאָך דער באַשטייערונג אויפן דעלעגירט ווערן צו איך אונדזערע פארשטייער.

1938

וועגדונג פון „צ. ע. ק." צו דער קהילה וועגן שיך און בגדים פאַר די ארעמע שול־קינדער

A plea by the Central Parents' Committee to the Jewish Community Council for supplying the poor school children with shoes and clothes

פניית ועד־ההורים המרכזי אל הקהילה בדבר נעליים ובגדים לתלמידים עניים

Обращение Ц.Э.К. к еврейской общине о выдаче обуви и одежды неимущим школьникам

MOKYKLA IR TĖVAI

שול און עלטערן

Vilnius
Kaina 25 c., Vilniuje 20 c.

ווילנע
פרייז 25 צענט., פאר ווילנע 20

צו די עלטערן

די דאזיקע אויסגאבע איז דער ערשטער פרוווו פונעם ארגא־
ניזירטן ירידיש־וועלטלעכען שולוועזן אין ליטע וויל צו שטעלן אין די־
רעקטער פארבינדונג אין קאָנטאקט מיט דער נייסטער מאַסע עלטערן
אין ווילנע און אין קאָוונע. אין דער גרויסער לישוישער פראוינץ פאר־

1940

א לעצטער גרוס — א נומער „שול און עלטערן"

A last farewell issue of "Shul un Eltern" (School and Parents)

דרישת - שלום אחרונה — גליון של „בית־הספר וההורים"

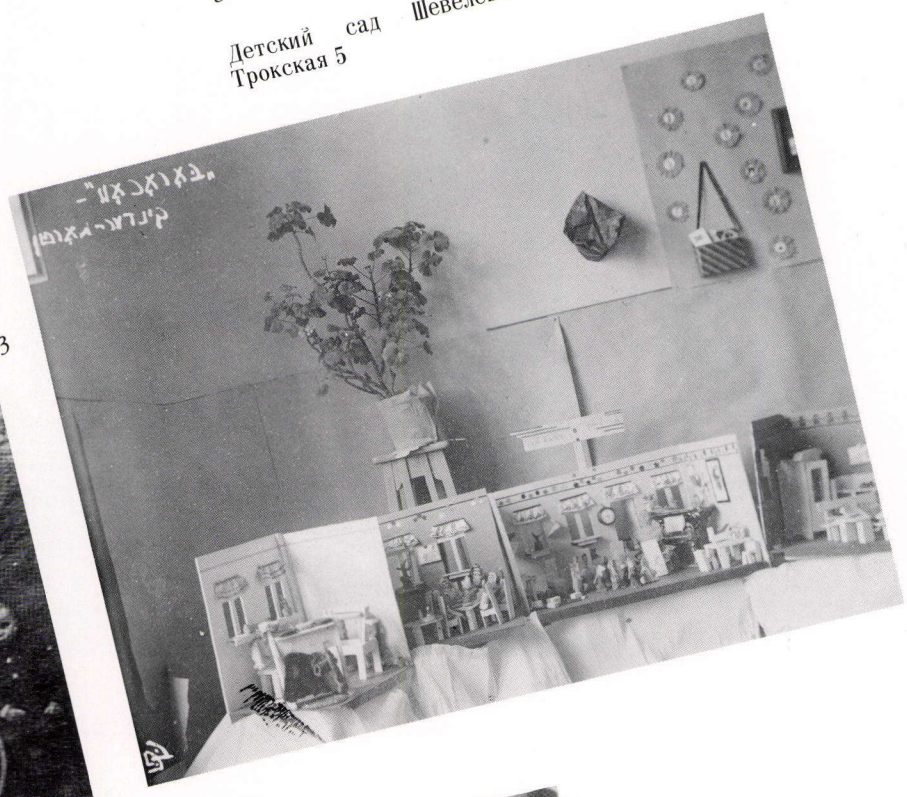
Последний привет – выпуск „Шул ун элтерн" („Школа и родители")

קינדער־גאָרטן „גרינינקע ביימעלעך" (''Greeninke Baimelech'' (''Little Green Trees'')
גן־ילדים „עצים ירוקים"
Kindergarten ''Greeninke Baimelech'' (''Little Green Trees'')
Детский сад „Грининке беймелех" („Зеленые деревца")
1923

קינדער־גאָרטן „שעוועלאָוויטש־קאַץ" טראָקער גאַס 5
גן־הילדים „שוולוביץ־כץ", רח' טרוקי 5
''Shevelovitch-Katz'' Kindergarten, Troki Street No. 5
Детский сад Шевелёвич–Кац. Трокская 5
1932–1922

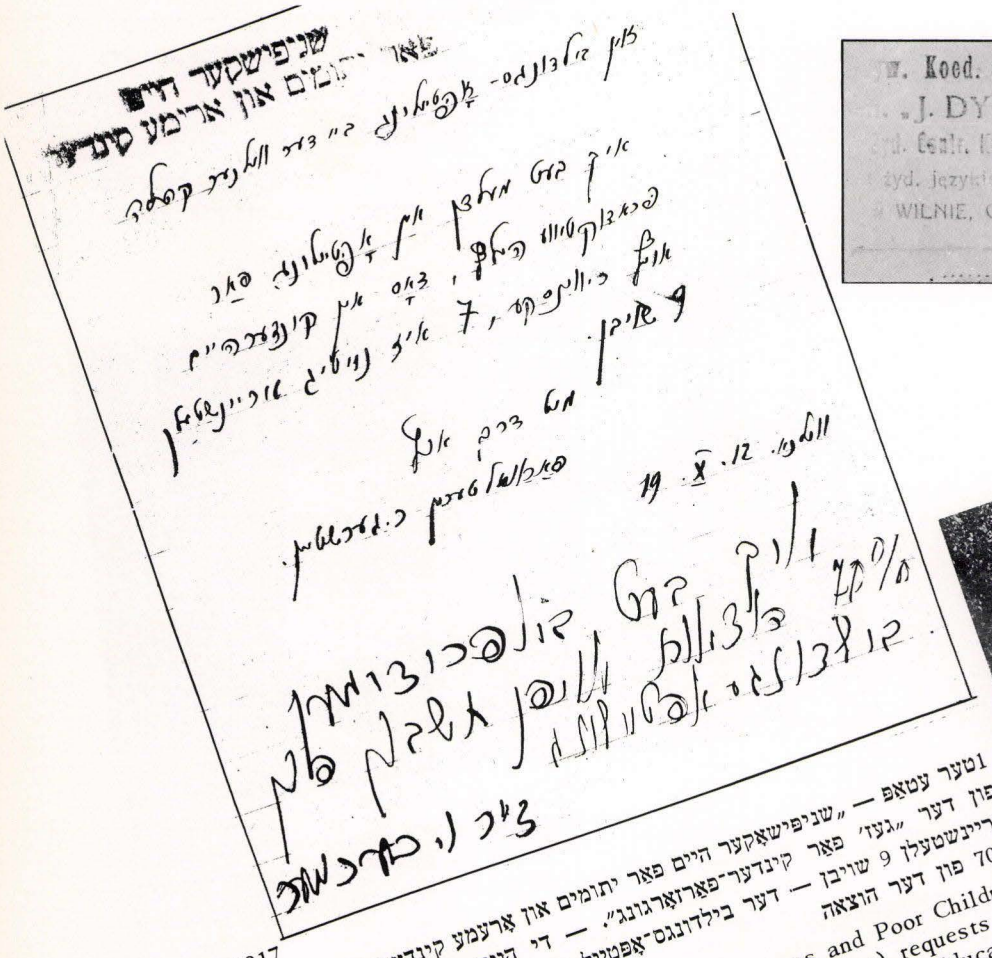
קינדער־גאָרטן אויפן נאָמען פון ב. באָראָכאָוו
גן־ילדים ע"ש ב. בורוכוב
Kindergarten in the name of B. Borochov
Детский сад им. Б. Борохова
1923

לערערינס פון 7 ידישע קינדער־גערטנער
מורות של 7 גני־ילדים אידיים
Teachers of seven Yiddish kindergartens
Воспитательницы семи еврейских детских садов
1920

1טער עטאַפּ — „שניפישאָקער הויז פֿאַר יתומים און אָרעמע קינדער" געשאַפֿן פון דער „גענז", פֿאַר קינדער־פֿאַרזאָרגונג". — די הויז בעט דער קהילה אַריינשטעלן 9 שויבן — דער בילדונגס־אָפּטייל פון דער קהילה באַשטעטיקט 70% פון דער הוצאה

First phase – Shnipishok Home for Orphans and Poor Children (established by the Society for Children's Care) requests installation of nine window panes – the Department of Education of the Community Council pledges 70% of the expense

Снипишский дом сирот и неимущих детей (основан обществом призрения детей) просит вставить девять оконных стекол; отдел образования еврейской общины утверждает 70% расходов

1917

2טער עטאַפּ — „ביוויגער פֿאַלקס־שול קינדערגאָרטן און קינדערהויז", כיוויגער גאַס נ׳ 3

Second phase – The Chivin elementary school, kindergarten and home for children – Chivin Street No. 3

Второй этап – „Хивинская народная школа, детский сад и детский дом", Хивинская 3

1920 – 1918

3טער עטאַפּ — (פון 1920) „פֿאַלקסשול און קינדערגאָרטן א״נ פון יעקב דינע זאָן" ביים צ. ב. ק. — אַ שפּאַציר אין זאַקרעט

Third phase – of 1920 – elementary school and kindergarten in the name of Jacob Dieneson of the "C.B.K." – a stroll in Zakret

Третий этап, с 1920 г. – народная школа и детский сад им. Якова Динезона. при Ц.Б.К. – Прогулка в Закрет

1924

5־קלאַסיקע פֿאַלקס־שול א״נ פון י. דינעזאָן, כאָצימער ג׳ נ׳ 3, שניפישאָק

Five-grade elementary school in Shnipishok in the name of J. Dieneson – at the Central Educational Committee, (Chocimska Street No. 3)

Пятиклассная народная школа Ц.Б.К. им. Я. Динезона на Снипишках (Хоцимская 3)

1922

SHALOM ALEICHEM SCHOOL

Shalom Aleichem School, established by the United Workers' Home for Children and the Peretz School, served Novogorod and vicinity.

ШКОЛА ИМ. ШОЛОМ–АЛЕЙХЕМА

Образована путем об'единений Рабочего детского дома и школы им. Переца, обслуживала район Новогородской улицы и окрестностей

שלום־עליכם־ פאָלקס־שול

געשאַפן דורכן פאַראייניקן אַרבעטער־קינדערהיים און פּרץ־שול ביים צ.ב.ק.י.
באַדינט נאָווגאָראָד און אומגעגנט

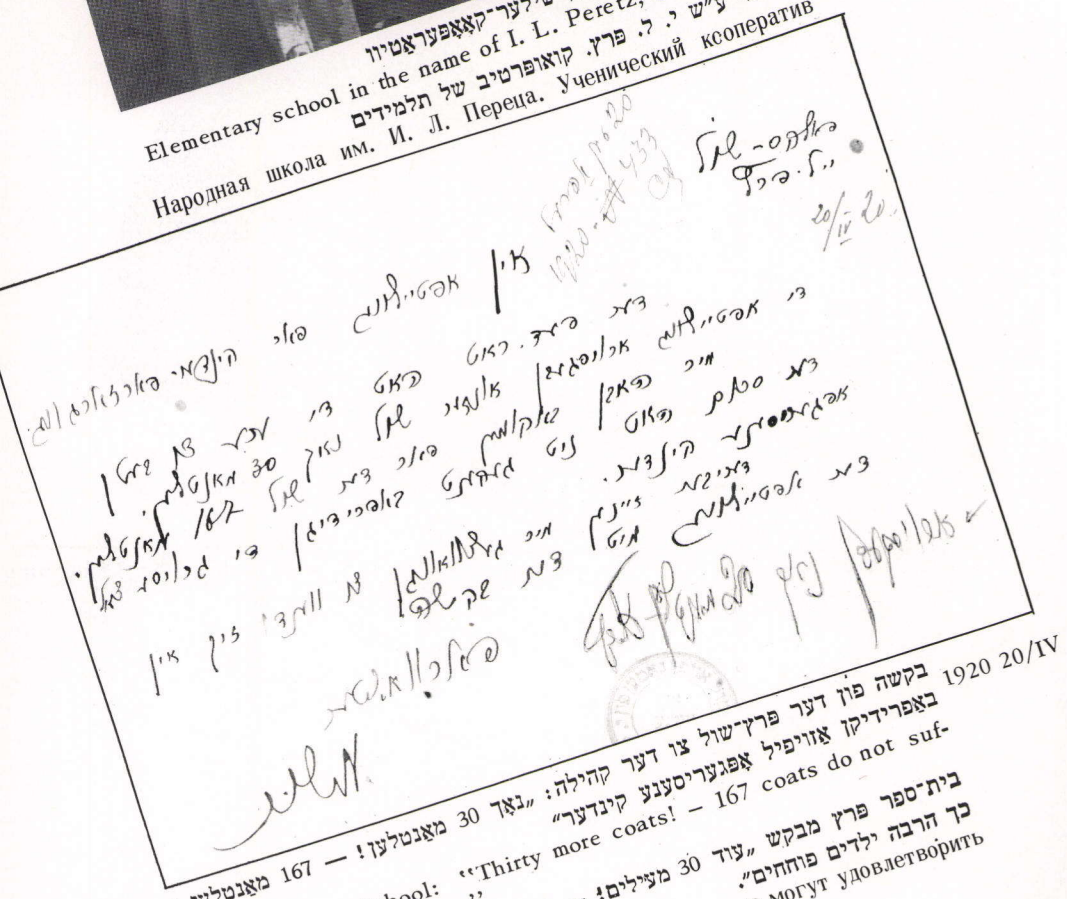
בית־ספר ע״ש שלום־עליכם

בית־ספר שלום־עליכם נוצר ע״י איחוד בית־הילדים של הפועלים עם
בית־ספר פרץ ליד ועד־ההשכלה המרכזי — שימש את נובוגורוד וסביבותיה

1939 – 1923

Elementary school in the name of I. L. Peretz, Student cooperative
Народная школа им. И. Л. Переца. Ученический кооператив
פּאָלקס־שול א״נ פון י. ל. פּרץ, שילער־קאָאָפּעראַטיוו
1922

Request by the Peretz School: "Thirty more coats! – 167 coats do not suffice for so many shabby children."
Прошение школы им. Переца: „Еще 30 пальто! 167 пальто не могут удовлетворить такое количество оборванных детей"
בקשה פון דער פּרץ־שול צו דער קהילה: „נאָך 30 מאַנטלעך! — 167 מאַנטלעך קאָנען ניט
באַפרידיקן אַזויפיל אָפּגערישענע קינדער"
1920 20/IV

Pupils, teachers with the director I. Grossman (in the center)
Учащиеся и учителя с заведующим И. Гроссманом в центре
שילער און לערער: שלום־עליכם־שול
פון רעכטס — ח. פּופקאָ, מ. ליטוואַק,
פּאַרוואַלטער י. גראָסמאַן, ח. וואַגער און
ש. ביאַלגורסקי
תלמידים ומורים עם המנהל י. גרוסמן
1926

שלום־עליכם־שול זעקס קלאַסן — 240 שילער
Shalom Aleichem School – 6 classes – 240 students
בית־ספר שלום־עליכם, 6 כתות — 240 תלמידים ותלמידות
Школа им. Шолом–Алейхема насчитывала шесть классов и 240 учащихся
1933

שלום־עליכם־שול: צווייטער קלאַס Second grade כתה שנייה Второй класс
1926

שלום־עליכם שול: ערשטער קלאַס First grade כתה ראשונה Первый класс
1925

LAZAR GURVITCH ELEMENTARY SCHOOL

НАРОДНАЯ ШКОЛА ИМ. ЛЕЙЗЕРА ГУРВИЧА

1939 – 1915

פאָלקס־שול א״נ פון לייזער גורוויטש

בית־ספר עממי ע״ש לייזר גורוויץ׳

1925

Founded as a children's home for boys by Children's Care Society (at New Street No. 3); since 1919 a co-educational school in the name of the teacher I. Gurvitch, at first, four grades, later seven grades (Orzheshko Street No. 7) of the "C.B.K."

געגרינדעט ווי אַ קינדערהיים פאַר יינגלעך ביי דער געזׂ׳ „קינדער־פאַרזאָרגונג״ (אויף נייע ג׳ 3); פון 1919 אַ קאָעדוקאַציע־שול א״נ פון לערער ל. גורוויטש צו ערשט 4 קלאַסן, שפּעטער 7 קלאַסן (אָשעשקאָ גאַס נ׳ 7) ביים צ.ב.ק.

נוסד כבית־ילדים לנערים ליד החברה לטיפול בילדים (ברחוב חדש 3); משנת 1919 — בית־ספר מעורב ע״ש המורה ל, גורוויץ׳, מתחלה — 4 כתות, אחר־כך — 7 כתות (רח׳ אוז׳שקו 7)

Основана как детский дом для мальчиков общества призрения детей на Новой ул. 3. С 1919 г. – школа совместного обучения им. учителя Л. Гурвича, в составе сначала четырех, затем семи классов, на ул. Ожешко 7 при „Ц.Б.К."

First graduation of the sixth grade

Первый выпуск шестого класса

1923

ערשטער אַרויסלאָז פון 6טן קלאַס

המחזור הראשון — מסיימי הכתה הששית

5טער קלאַס מיט די לערער, פון רעכטס : מ. יאָפּע (פאַרוואַל־טער), י. מהרשק, ל. קאנישטשיקער, נאַזשיץ, ש. גינזבורג

Fifth grade with the teachers

הכתה החמישית עם המורים

Пятый класс с учителями

1926

1939 – 1919

מיידל־שול א״נ פון דבורה קופּערשטיין

DEBORAH COOPERSTEIN SCHOOL FOR GIRLS

בית־ספר לנערות ע״ש דבורה קופרשטיין

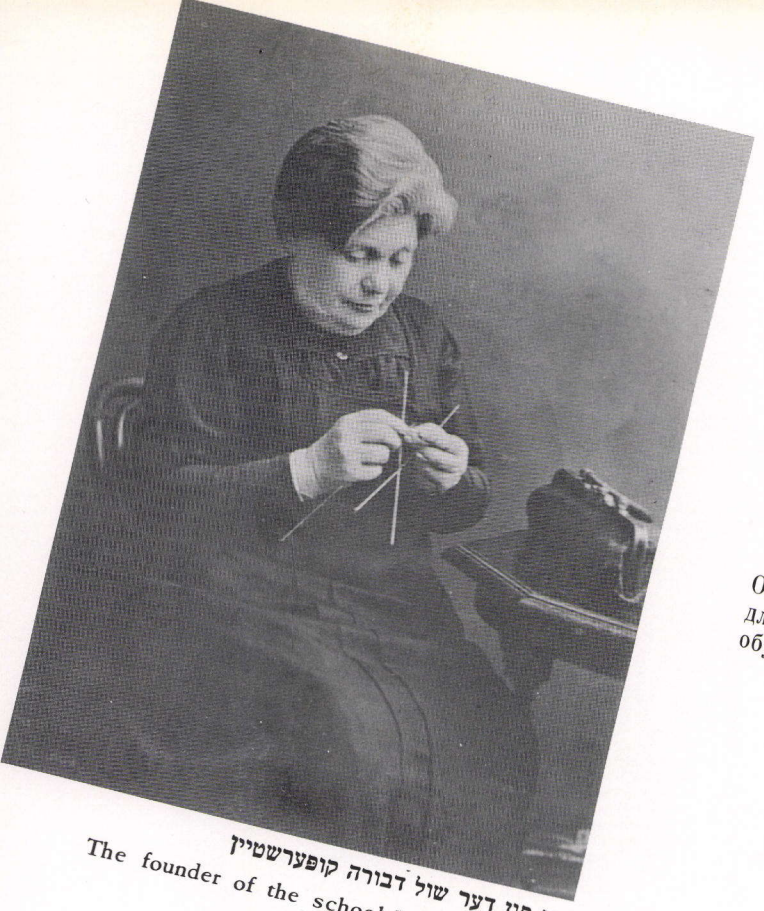
ЖЕНСКАЯ НАРОДНАЯ ШКОЛА ИМ. ДВОЙРЫ КУПЕРШТЕЙН

געגרינדעט אין 1912 ווי אַ פיר־קלאַסיקע רוסישע פאָלקס־שול פאַר יידישע מיידלעך. אין 1920 אַריבער אויף יידיש. פון 1927 אַן 8־קלאַסיקע פאָלקס־שול ביים צ.ב.ק.

Founded in 1912 as a four-grade Russian elementary school for Jewish girls. In 1920 changed to a Yiddish school. Since 1927 an eight-grade elementary school of the "C.B.K."

נוסד בשנת 1912 כבית־ספר עממי רוסי, בן 4 כתות, לנערות יהודיות. בשנת 1920 עבר ליידיש. משנת 1927 בית־ספר עממי בן 8 כתות, של „צ.ב.ק."

Основана в 1912 г. как четырехклассная русская народная школа для еврейских девочек. В 1920 г. перешла на еврейский язык обучения. С 1927 г. – восьмиклассная народная школа, при „Ц.Б.К."

די גרינדערין פון דער שול דבורה קופּערשטיין

The founder of the school Deborah Cooperstein

Основательница школы Двойра Куперштейн

מיסדת בית־הספר דבורה קופרשטיין

1939–1854

20״ יאָר קופערשטיין־שול״, יובל־זאַמלבוך

"Twenty Years of the Cooperstein School" – Jubilee Publication

20״ שנה לבית־ספר קופרשטיין״ — פנקס יובל

„20 лет школы им. Куперштейн" – юбилейный сборник

1934

שילער און לערער אויפֿן הויף פון שול

Students and teachers in the school yard

1933

תלמידות ומורים בחצר בית־הספר

Ученицы и учителя во дворе школы

לערער און טוער פון דער שול

Teachers and friends of the school

מורי בית־הספר ועסקניו

Учителя и деятели школы

1933

דריטער אַרויסלאָז, פון רעכטס — 2טע רייַ: לערער ח. לובאַצקי, י. מהרשק, נ. עפשטיין, סאַרוואַלטער גרשון פּלודערמאַכער, ח. חאַגער, א. י. גאָלדשמידט, א. סליעס; 3טע רייַ: זינג פּלודערמאַכער, ש. סאַפּיר, ס. סעניצקי

Third graduation

1922

המחזור השלישי

Третий выпуск

אַ קלאַס מיט די לערער

3טע רייַ, פון רעכטס — לערער: ש. סאַפּיר, ש. האַלפּערין, ט.ש. לאַם, נ. פּלודערמאַכער און נ. צוקערמאַן

A class with the teachers

כתה עם מוריה

Класс с учителями

SCHOOL FOR GIRLS IN THE NAME OF SH. SH. FRUG

Founded in 1908 by the Children's-Care Society as a four-grade elementary school (Director A. M. Rivesman); since 1922 – eight grades of the "C.B.K." 1931 – temporarily closed by the authorities; 1938 – merged with the Cooperstein School

ЖЕНСКАЯ НАРОДНАЯ ШКОЛА ИМ. Ш. Ш. ФРУГА

Основана в 1908 г. Обществом призрения детей как четырехклассная народная школа. (заведующий А. М. Ривесман): с 1922 г. – восемь классов при „Ц.Б.К." В 1931 г. временно закрыта властями; в 1938 – присоединена к школе им. Д. Куперштейна

מיידל־שול א"נ פון ש. ש. פרוג

געגרינדעט אין 1908 דורך דער „גע'ז' פאַר קינדער פאַרזאָרגונג" ווי אַ פיר־קלאַסיקע פאָלקס־שול (פאַרוואַלטער א. ס. ריווועסמאַן), פון 1922 — 8 קלאַסן, ביים צ.ב.ק. 1931 — צייטווייליק געשלאָסן דורך דער מאַכט; 1938 — פאַראייניקט מיט דער קופערשטיין־שול

בית־ספר לנערות ע"ש ש. ש. פרוג

נוסד בשנת 1908, ע"י החברה לטיפול בילדים, כבית־ספר עממי בן 4 כתות (המנהל: א. מ. ריווסמז); משנת 1922 — 8 כתות, ליד ועד־ההשכלה המרכזי, 1931 — נסגר ארעית ע"ידי השלטונית; 1938 — נתאחד עם בית־ספר קופרשטין

פרוג־שול: 11 קלאַסן — 450 קינדער — 17 לערער

Eleven grades – 450 children – 17 teachers

11 כתות — 450 ילדים — 17 מורים

11 классов (включая параллельные), 450 учениц, 17 учителей

1933

זיבעטער אַרויסלאָז, פון רעכטס — 3טע רייה: לערער י. קאַסאַר, ג. הערמאַן, פאַרוואַלטער מ. שור, ל. ניעדזיעלסקאַ, י. גראַסמאַן; 4טע רייה: גראַדניצקאַ, א. גריליכעס

Седьмой выпуск

1928

המחזור השביעי

Seventh graduating class

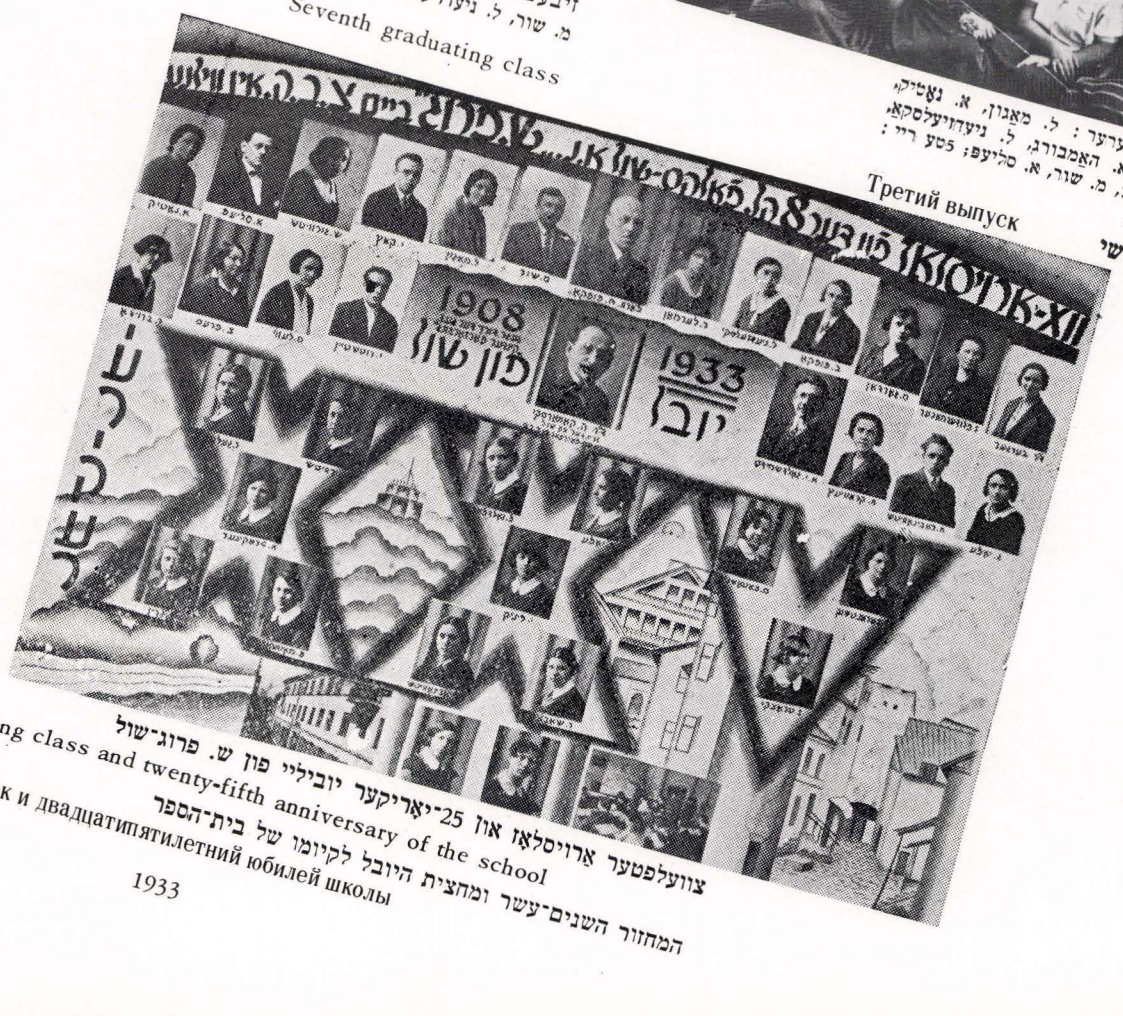
דריטער אַרויסלאָז. 2טע רייה — פון רעכטס, לערער: ל. מאַנון, א. נאַטיקע, ל. טורבאָוויטש, דירי א. גלאַבוס, ב. בערקמאַן, — ?, מ. שור, א. סליעף; 5טע רייה: ר. גראַדאַן; 3טע רייה: ח. פופקאַ, א. גריליכעס, ל. ניעדזיעלסקאַ, ע. ענגעל, ש. ידידאָוויטש לובעצקי, ג. הערמאַן־קאַץ.

Третий выпуск

המחזור השלישי

Third graduation

1924

צוועלפטער אַרויסלאָז און 25־יאָריקער יוביליי פון ש. פרוג־שול

Twelfth graduating class and twenty-fifth anniversary of the school

Двенадцатый выпуск и двадцатипятилетний юбилей школы

המחזור השנים־עשר ומחצית היובל לקיומו של בית־הספר

1933

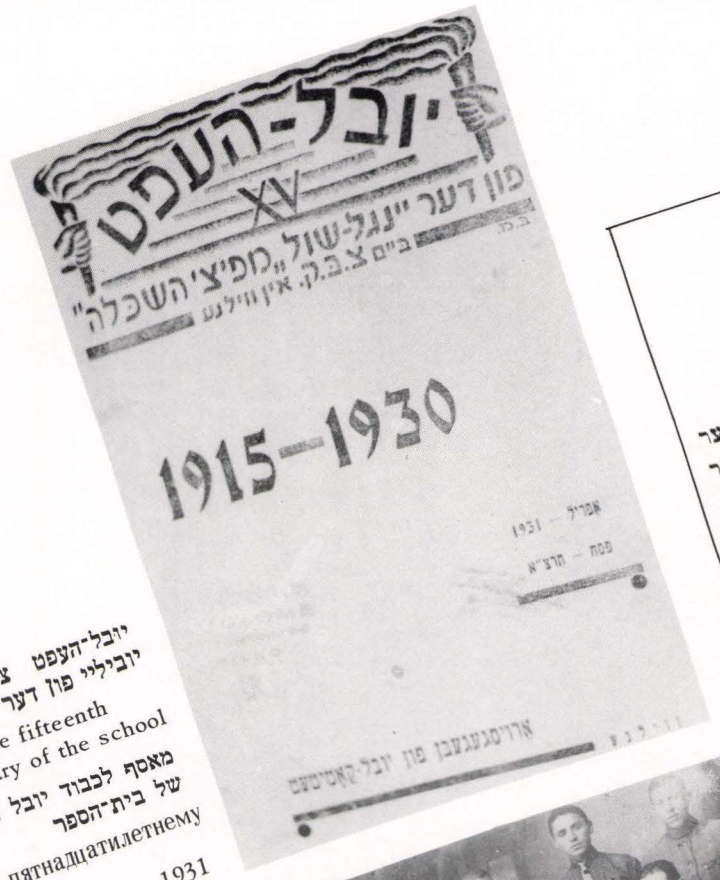
SCHOOL FOR BOYS "MEFITZEI–HASKALAH" OF THE CENTRAL EDUCATIONAL COMMITTEE

בית־ספר לנערים „מפיצי־השכלה" ליד ועד־ההשכלה המרכזי

МУЖСКАЯ НАРОДНАЯ ШКОЛА „МЕФИЦЕЙ–ГАСКАЛА" ПРИ Ц.Б.К.

יינגל־שול „מפיצי־השכלה"

ביים צ. ב. ק.

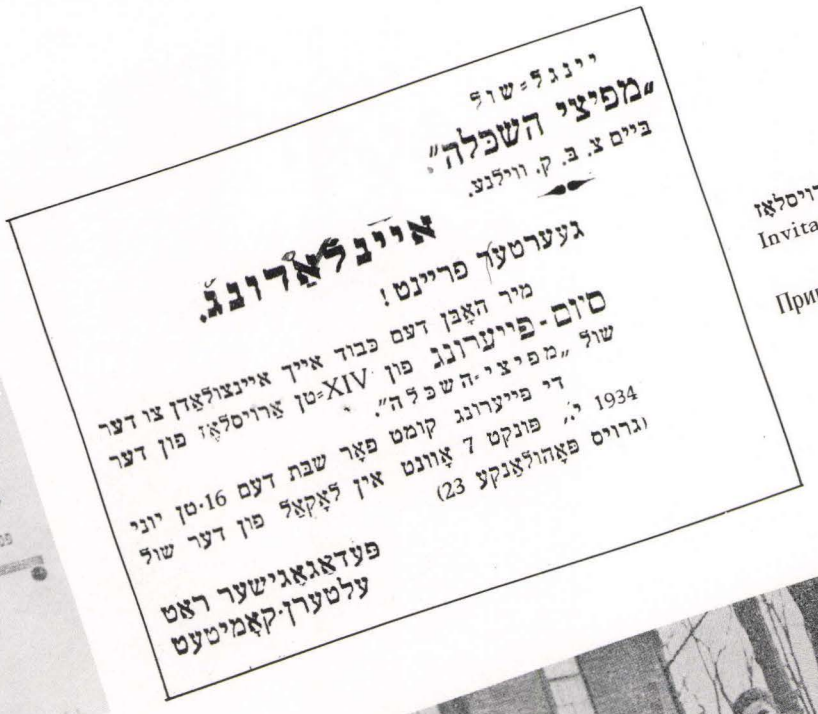
יובל־העפט צום 15־יאריקן יובילי פון דער שול

Journal on the fifteenth anniversary of the school

מאסף לכבוד יובל ה־15 של בית־הספר

Сборник к пятнадцатилетнему юбилею школы

1931

איינלאדונג.

יינגל־שול

„מפיצי השכלה"

ביים צ. ב. ק. ווילנע.

געערטער פריינט!

מיר האבן דעם כבוד אייך אייינצולאדן צו דער

סיום־פייערונג פון XIV־טן ארויסלאז פון דער

שול „מפיצי־השכלה".

די פייערונג קומט פאר שבת דעם 16־טן יוני

1934 י'. פונקט 7 אוונט אין לאקאל פון דער שול

(גרויס פאהולאנקע 23)

פעדאגאגישער ראט

עלטערן־קאמיטעט

פאַרבעטונג צום 14טען אַרויסלאָז

Invitation to the fourteenth graduation

הזמנה לחג־הסיום ה־14

Приглашение к четырнадцатому выпуску

1934

פון רעכטס — 3טע ריי: לערער, י. קאסאר, א., גאלדשמידט, מאשע רובינשטיין, 4טע ריי: —?, ל. קאדרשין, ז. מאלטשאסקי, —?, ד"ר ל. חייט, ש. באסטאמסקי

ערשטער אַרויסלאָז

First graduation

המחזור הראשון

Первый выпуск

1921

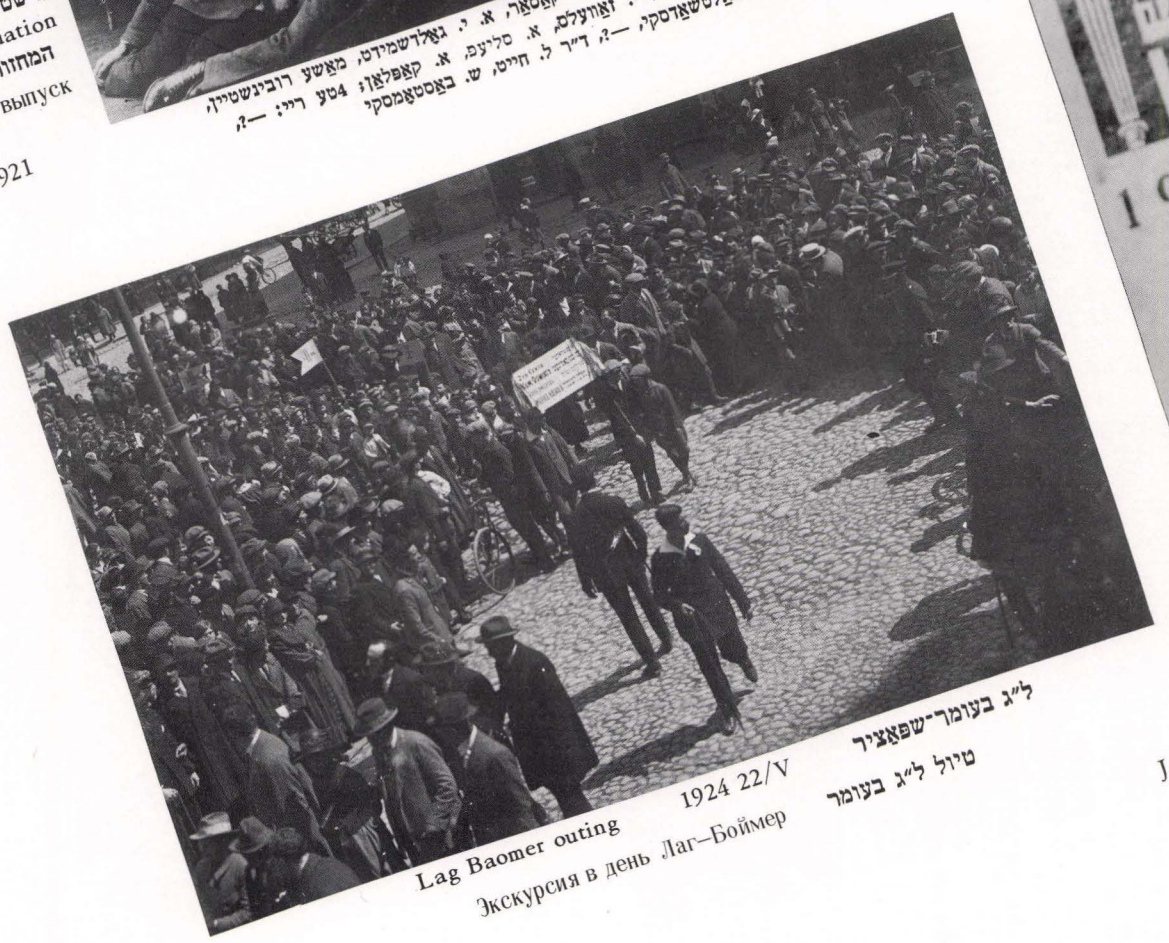
צענטער אַרויסלאָז

Tenth graduation

המחזור העשירי

Десятый выпуск

1930

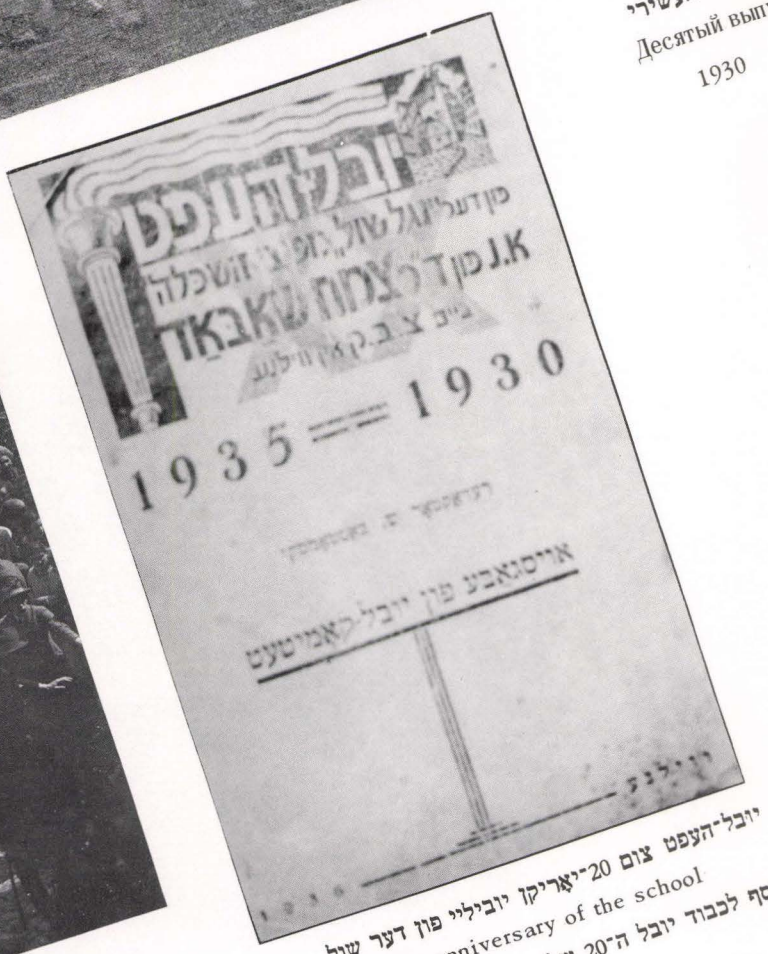
Lag Baomer outing

Экскурсия в день Лаг–Боймер

1924 22/V

ל"ג בעומר־שפאציר

טיול ל"ג בעומר

יובל־העפט צום 20־יאריקן יובילי פון דער שול

Journal on the twentieth anniversary of the school

מאסף לכבוד יובל ה־20 של בית־הספר

Сборник к двадцатилетнему юбилею школы

1936

МУЖСКАЯ ШКОЛА „МЕФИЦЕЙ–ГАСКАЛА"

SCHOOL FOR BOYS ''MEFITZEI-HASKALAH''

1941 – 1915 15/XII

„פאקלען" זשורנאל פון 1סטן אויסלאז
''Torches,'' graduates' journal (first graduation)
„Факелы", журнал первого выпуска школы
1921

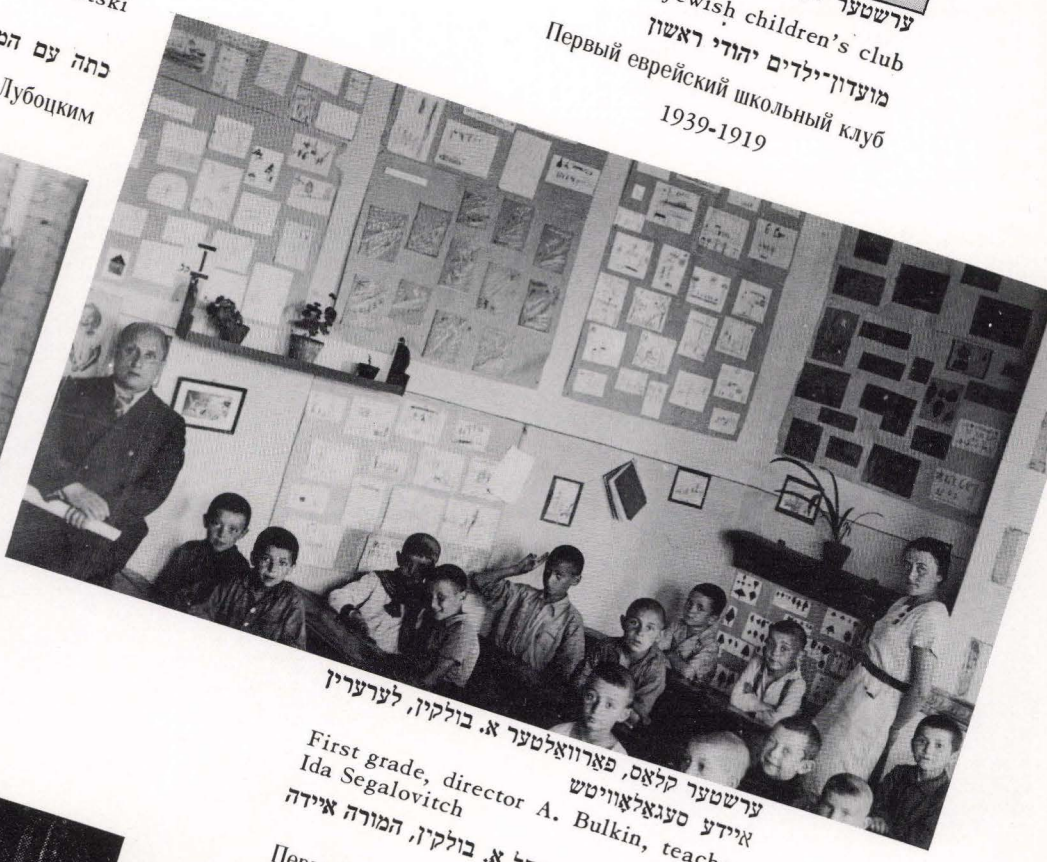
8־קלאסיקע יינגל־שול „מפיצי השכלה" אויף אן אויספלוג אין לעוואניישאק
Eight-grade school for boys ''Mefitzei-Haskalah'' on an outing in Leonishki
בית־ספר לנערים בן 8 כתות „מפיצי השכלה" בשעת טיול בלבונישוק
Восьмиклассная мужская школа „Мафицей–Гаскала" на экскурсии в Леонишках
1929

ערשטער יידישער קינדער־קלוב
First Jewish children's club
מועדון־ילדים יהודי ראשון
Первый еврейский школьный клуб
1939-1919

1937

א קלאס מיט די לערער ש. גאלאמב, פאראוואלטער ב. לובאצקי,
און א. בולקין
A class with the teachers Sh. Golomb, B. Lubotski (director) and A. Bulkin
כתה עם המורים: ש. גולומב, ב. לובוצקי (מנהל) וא. בולקין
Один из классов с учителями Ш. Голомбом, Б. Лубоцким (заведующий) и А. Булкиным

ערשטער קלאס, פאראוואלטער א. בולקין, לערערין
First grade, director A. Bulkin, teacher
איידע סעגאלאוויטש
Ida Segalovitch
הכתה הראשונה, המנהל א. בולקין, המורה איידה
סגלוביץ'
Первый класс с заведующим А. Булкиным и учительницей Идой Сегалович

8טער קלאס אין דער שול־לאבאראטאריע
מיטן לערער י. כמיעל
Eighth grade in the school laboratory with teacher I. Chmiel
הכתה השמינית עם המורה י. חמייל
במעבדה של בית־הספר
Восьмой класс в школьной лаборатории с учителем И. Хмелем
1927

רעאל־גימנאזיע

מאטעמאטיש־נאטורוויסנשאפטלעכע גימנאזיע ביים צ.ב.ק.

SECONDARY SCHOOL OF SCIENCE

Gymnasium for Mathematics and Natural History of the Central Educational Committee

הגימנסיה הריאלית

גימנסיה למתמטיקה ולמדעי־הטבע ליד ועד־ההשכלה המרכזי

РЕАЛЬНАЯ ГИМНАЗИЯ

Естественно-математическая гимназия при Ц.Б.К.

1941 – 1918

פּעדאַגאַגישער ראַט פון גימנאַזיע

פון רעכטס — 1טע רייע: י. שער; — ?, צ. וואַלק, מ. סאַלאַוויי, מ. גאַלדבערג, מאַסענזאַן, 2טע רייע: י. גאַרדאַן, י. גערשטיין, ד. וובאַצקי, ס. מ. גורעוויטש, בהוך לובאַצקי, ד"ר פ. בראַדסקאַ, א. לונסקי, גאַלדע פּאַץ, פּאַסינסקי; 3טע רייע: קלויזנער, ב. זילבערבאַך, —?, — ?, — ?, וו. ריבקאַ, מ. סעניצקי; 4טע רייע: קאַדושין, מ. טשושאַי, שאַוועל, א. סליעפ, א. צינצינאַטוס

Pedagogic Council of the Gymnasium

המועצה הפדגוגית של הגימנסיה 1919

Педагогический совет гимназии

אַ קלאַס אין לאַבאָראַטאָריע

A class in laboratory

כתה במעבדה

Класс в лаборатории

„Желаю Вильне, литовскому Иерусалиму, давшей нам первую еврейскую гимназию, чтобы она имела честь дать нам вскоре еврейский университет. Браво, виленская интеллигенция!

Г. Д. Номберг"

22/II 1920

(из записей в книге посетителей)

„הנני מאחל לוילנה ירושלים דליטא, שנתנה לנו את הגימנסיה העברית הראשונה, שתזכה לתת לנו בקרוב אוניברסיטה עברית. הידד! אינטליגנציה וילנאית!

22 בפברואר, 1920 ה. ד. נומברג"

(מתוך הרשימות בספר־המבקרים)

"I wish Vilna, the Lithuanian Jerusalem, that gave us the first Yiddish Gymnasium, that she have the honor to give us soon a Yiddish University. Bravo, intelligentsia of Vilna! – February 22, 1920 H. D. Nomberg"

(Notation in visitors' book)

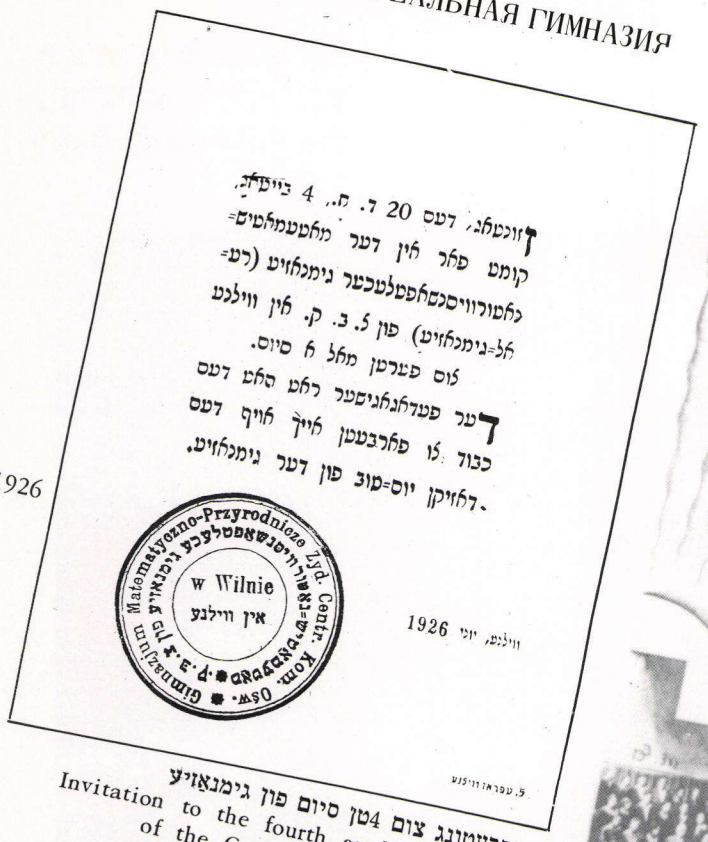
„איך וינטש ווילנע, דעם ליטווישן ירושלים, וואָס האָט אונדז געגעבן די ערשטע יידישע גימנאַזיע, אַז זי זאָל האָבן דעם כבוד, צו געבן אונדז אין גיכן אַ יידישן אוניווערסיטעט. — בראַוואָ, ווילנער אינטעליגענץ!

22טן פעברואַר, 1920. ה. ד. נאָמבערג"

(פון די אויפשריפטן אין באַזוכער־בוך)

РЕАЛЬНАЯ ГИМНАЗИЯ

1926

פאַרבעטונג צום 4טן סיום פון גימנאַזיע
Invitation to the fourth graduation of the Gymnasium
הזמנה לחג הסיום הרביעי של הגימנסיה
Приглашение на праздование четвертого выпуска гимназии

רעאַל-גימנאַזיע
הגימנסיה הריאלית
SECONDARY SCHOOL OF SCIENCE

Tenth graduation of the Gymnasium
Десятый выпуск Реальной гимназии 1932

צענטער אַרויסלאַז פון רעאַל-גימנאַזיע
המחזור העשירי של הגימנסיה הריאלית

„זעלבסט-אַנטוויקלונג" — שילער-זשורנאַל נומ׳ 1
"Self-Development" — student journal, issue No. 1
„התפתחות עצמית" — עתון התלמידים, גליון א׳
„Саморазвитие", ученический журнал, № 1
1923

Sixth graduation of the Secondary School of Science, in center — teacher Moshe Kulbàk
המחזור הששי של הגימנסיה הריאלית, המורה משה קולבאק באמצע
Шестой выпуск Реальной гимназии. В центре учитель Мойше Кульбак 1928

ערשטער קלאַס גימנאַזיע
First grade of the Gymnasium
כתה ראשונה של הגימנסיה
Первый класс гимназии
1938

שילער-בילעט
Student card
כרטיס - תלמיד
Ученический билет

SOCIETY "FRIENDS OF THE YIDDISH GYMNASIUM"
(Gymnasium for Physical Sciences) in Vilna

חברת „שוחרי הגימנסיה האידית"
(הגימנסיה הריאלית) בוילנה

געזעלשאפט
„פרייַנד פון דער יידישער גימנאַזיע"
(רעאַל-גימנאזיע) אין ווילנע

ОБЩЕСТВО „ ДРУЗЕЙ ЕВРЕЙСКОЙ (РЕАЛЬНОИ) ГИМНАЗИИ"
в Вильне

א „שוואַרצע קאַווע"־צוזאַמענקום. צוגאַסט— משה בראָדערזאָן און שיינע־מרים. צווישן עולם: אברהם מאַרעווסקי, זלמן, מרים און לייב רייזען, אהרן מאַרק און פרוי, ד. קאַפּלאַן־קאַפּלאַנסקי, י. שאַפּירא, משה שאַליט, ש. באסטאַמסקי, מ. חיים־סאָן, י. גערשטיין, מ. פופס, ש. קאַהאַן, א. וואַגלער, ב. מכתם, ש. קאַטשערגינסקי, ל. ראַן, ז. שיק, ב. זשיסלין, מ. גאַלאַמב, ר. באַס א"אַ

"A cup of coffee gathering" with the guests Moseh Brotherson and his wife Shaina Miriam

„За Черным кофе" литературныи вечер с Мойше Бродерзоном и его женой Шейне–Мириам

„כוס קפה" עם האורח משה ברודרזון ורעיתו שיינה מרים

STOWARZYSZENIE
PRZYJACIÓŁ GIMNAZJUM
ŻYD. CENTR. KOM. OŚW. w WILNIE

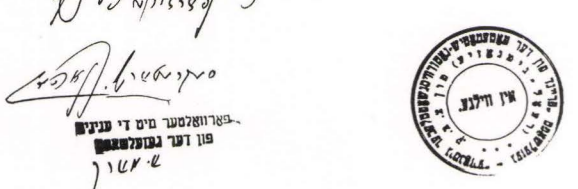
געזעלשאפט
„פרייַנד פון דער יידישער גימנאַזיע
(רעאַל-גימנאזיע) אין ווילנע"

ul. rudnicka 6
telefon 19-99

dnia 1936 דעם

№ 273/36

רודניצקער גאס 6
טעלעפאן 19-99

אויפרוף פון דעם אַביטוריענטן־פאַרבאנד וועגן פייערן דעם 20־יאָריקן יובילי פון דער גימנאַזיע

Call by the Alumnae Association to celebrate the twentieth anniversary of the gymnasium

כרוז של איגוד המסיימים בדבר חגיגת יובל העשרים של הגימנסיה

Призыв группы выпускников к празднованию 20-летного юбилея гимназии

1936

גענ. „פרייַנד פון דער יידישער גימנאַזיע אין ווילנע־
אַביטוריענטן־גרופּע

צו אַלע אַביטוריענטן פון דער יידישער רעאַל-גימנאַזיע אין ווילנע.

ליבע חברים!

אונדזער גימנאַזיע פייערט אין לערניאָר 1937/38 איר 20-יאָריקן יובילי. ס'איז איבעריק אויפצוקלערן פאַר אייך די באַדייטונג פון דער דאָזיקער פאַדערנער יידישער קולטור-באַוועגונג.

אונדזער גימנאַזיע האָקסט אָן אַמטויקלס זיך. יאָר - יערלעך גייען אַרויס פון איר ווענט נייע קאַדערן, וועלכע זיינען סעפּטיק אויף אַלע נעבעטן פון יידישן מאַסן-לעבן.

מיר, אַביטוריענטן, וועלכע זיינען אין משך פון יאָרן בעוחתן אַזוי ענג פאַרבונדן מיט דעם אַנשטאַלט אין וואָס בין היינט צו טאָג בעוחערן די גימנאַזיע - טאָג צו אַזעלכער וואַרעמסטער דערינערונגען, מוזן ברענגען צום אויסדרוק אונדזער באַציונג צו דער גימנאַזיע און וויַ געהערעריק אַנערקענען מיר איר יום-טוב.

די אַביטוריענטן-גרופּע בייַ דער נענ. „פרייַנד פון דער יידישער גימנאַזיע אין ווילנע", וואָס איז פאַרטרעטן דורך אירע פאַרשטייער אין דעם אַלגעמיינעם יובל-קאָמיטעט, לאָדט דערויבער אייַן אַלע אַביטוריענטן אַנמייַ צוגעמען אין די יובל-סיימרונגען פון ישר גימנאַזיע, און וואָס אויך בפֿרשטען צוזוטרעפן דער גימנאַזיע צו איר יובילי ס בפֿשטייַדענע וויַזע. מיר וואָלען זיי איר וועם וועלעם אויסנעמען דעם פאַרשלאָג און צוטרעפן אייַער בפֿשטייַרונג.

אייער בפֿשטייַרונג בעטן מיר אייך איבערשיקן אויף פאָלגענדיקן אַדרעס:

Gimnazjum Żydowskie, Wilno, Rudnicka 6
(dla komitetu jubileuszowego)

מיט חבר גרוס

פאָרזיצער: (-) ד. קאַפּלאַן-קאַפּלאַנסקי

סעקרעטאַר: (-) ש. קאַגאַן.

פרעזידיום פון אַביטוריענטן - גרופּע:

(-) מ. ג א ל א מ ב

(-) ה. פאָדוואַינסקי

(-) א. טורבאָוויטש

א בריוו צו זלמן רייזען, אַז די געזעלשאַפט האָט אים אויסגעווילט פאַר איר דעלעגאַט צום אַרבעטער־קאָנגרעס קעגן אַנטיסעמיטיזם

Letter to Zalman Reisin notifying him that the Society chose him as delegate to the Workers' Congress Against Anti-Semitism

מכתב אל זלמן רייזן ובו הודעה מאת החברה שנבחר להיות שליחה לקונגרס הפועלים נגד אנטישמיות

Письмо Залмену Рейзену, о том что он избран делегатом общества на конгресс рабочих против антисемитизма

1936 11/III

КЛАССИЧЕСКАЯ ГИМНАЗИЯ
при Ц. Б. К.

הגימנסיה ההומניסטית
ליד ועד־החשכלה המרכזי

SECONDARY SCHOOL OF HUMANITIES
of the Central Educational Committee

הומאַניסטישע גימנאַזיע
ביים צ. ב. ק.

1929 – 1923

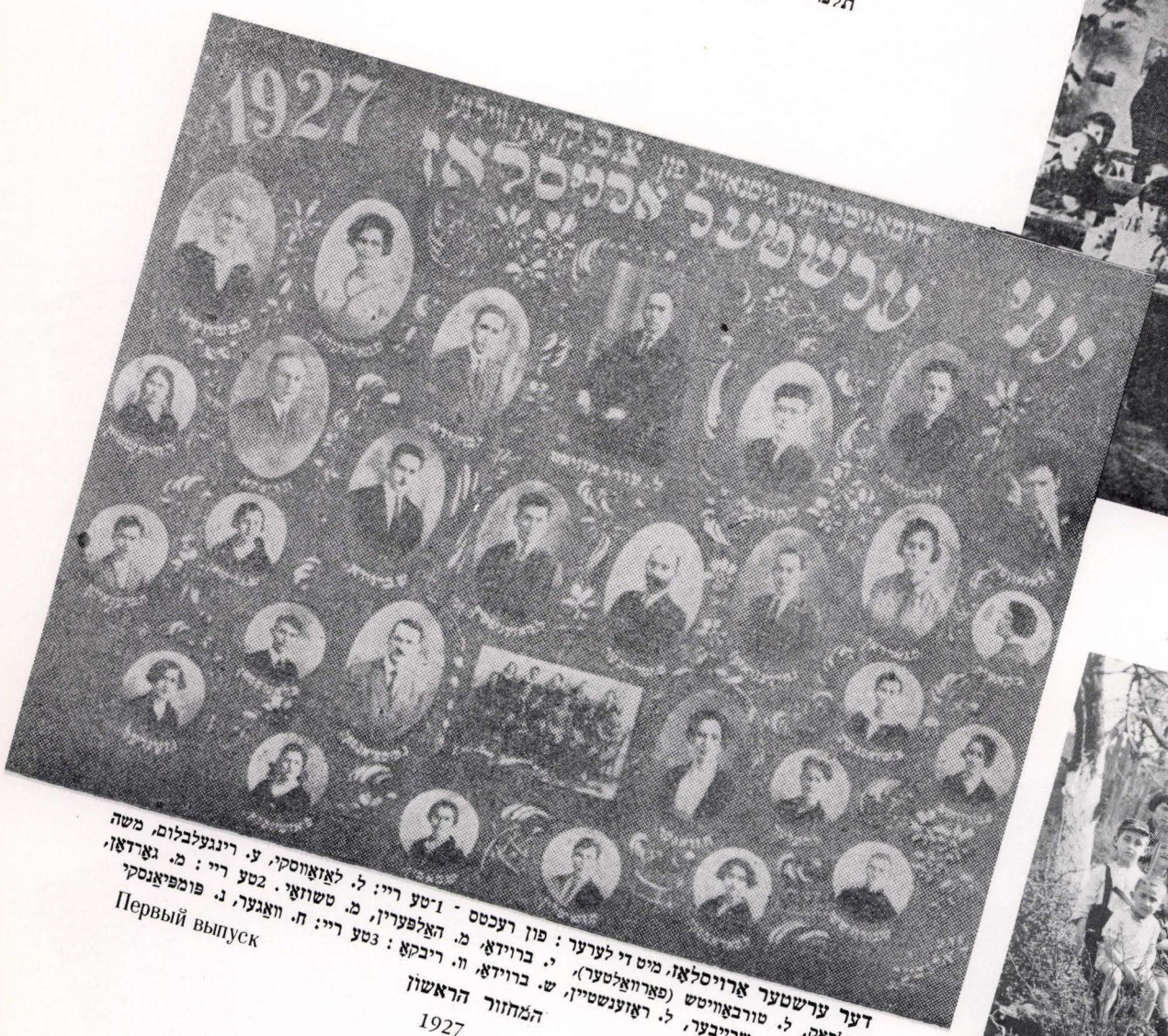
Students and teachers of the School of Humanities
Учащиеся и учителя классической гимназии
1924

שילער און לערער פון דער הומאַניסטישער גימנאַזיע
תלמידים ומורים של הגימנסיה ההומניסטית

Kindergarten
Детский сад
1924

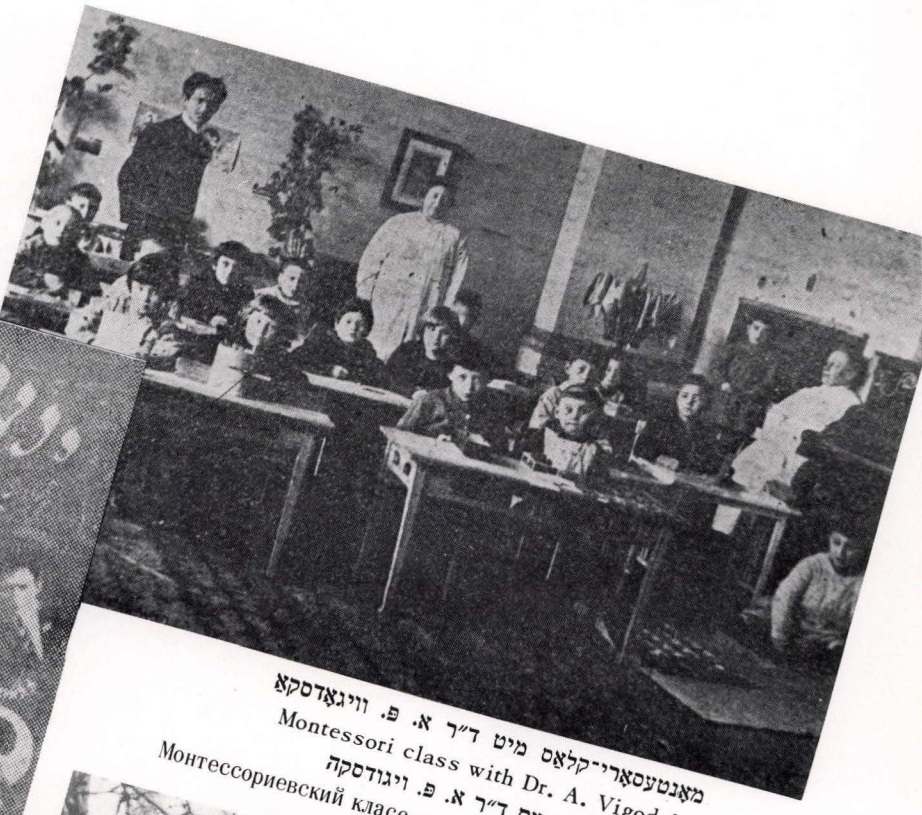
קינדער־גאַרטן
גן־ילדים

דער ערשטער אַרויסלאָז, מיט די לערער : פון רעכטס - 1־טע רייע: ל. לאַזאָווסקי, ע. ריינגעלבלום, משה קולבאַק, ל. טורבאָוויטש (פאַרוואַלטער), ר. ברוידאַ, מ. האַלפּערין, מ. טשוחאַ. 2טע רייע: מ. גאַרדאַ, נ. ווייניג, מ. שרייבער, ל. ראָזענשטיין, ש. ברוידאַ, ו. ריבקאַ : 3טע רייע: ח. וואַגער, נ. פּומפּיאַנסקי

המחזור הראשון
1927

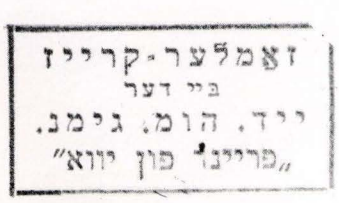
First graduation
Первый выпуск

מאַנטעסאָרי־קלאַס מיט ד"ר א. פּ. ווייגאָדסקאַ
כתת מונטסורי עם ד"ר א. פ. ויגודסקה
Montessori class with Dr. A. Vigodska
Монтессориевский класс с д–ром А. П. Выгодской
1924

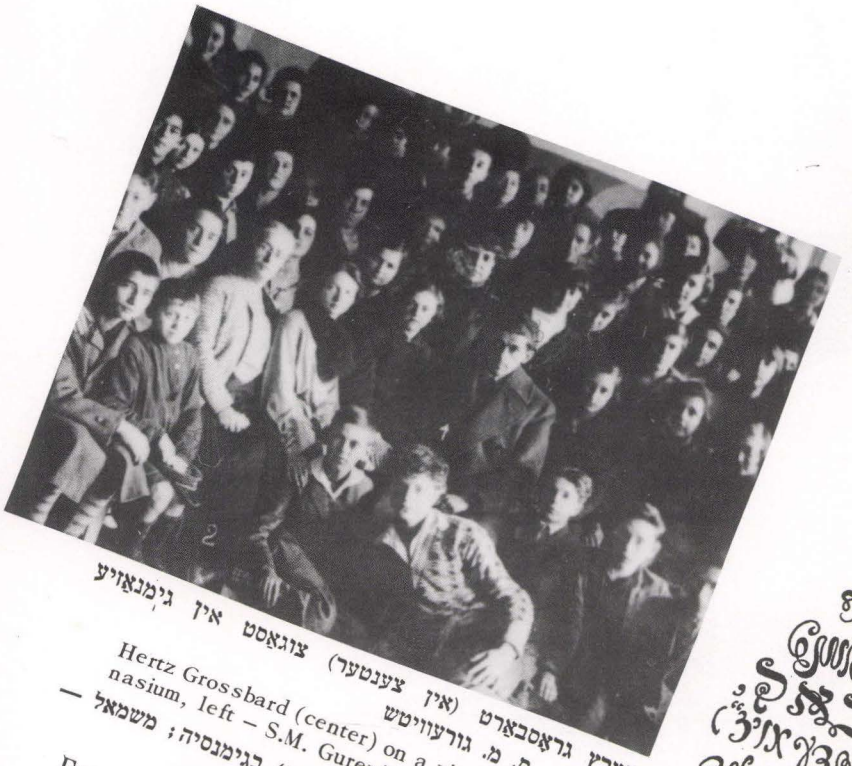
אין שול־גאַרטן
גן בית־הספר
In the school garden
В школьном саду
1929

ייוואָ זאַמלער־קרייז בייַ דער גימנאַזיע
YIVO Collectors' Circle at the Gymnasium
חוג אספני „ייוואָ" ליד הגימנסיה
Кружок сборщиков материалов для „ИВО" при гимназии

יידיש גימנאזיע פון סופיע גורעוויטש
אין ווילנע.

YIDDISH GYMNASIUM OF SOPHIA GUREVITCH
הגימנסיה האידית של סופיה גורביץ׳
ЕВРЕЙСКАЯ ГИМНАЗИЯ СОФИИ ГУРЕВИЧ

הערץ גראָסבּאַרט (אין צענטער) צוגאַסט אין גימנאַזיע
לינקס — ס. מ. גורעוויטש

Hertz Grossbard (center) on a visit to the gymnasium, left — S.M. Gurevitch

Герц Гросбарт (в центре) посещает гимназию: слева — С. М. Гуревич

1928

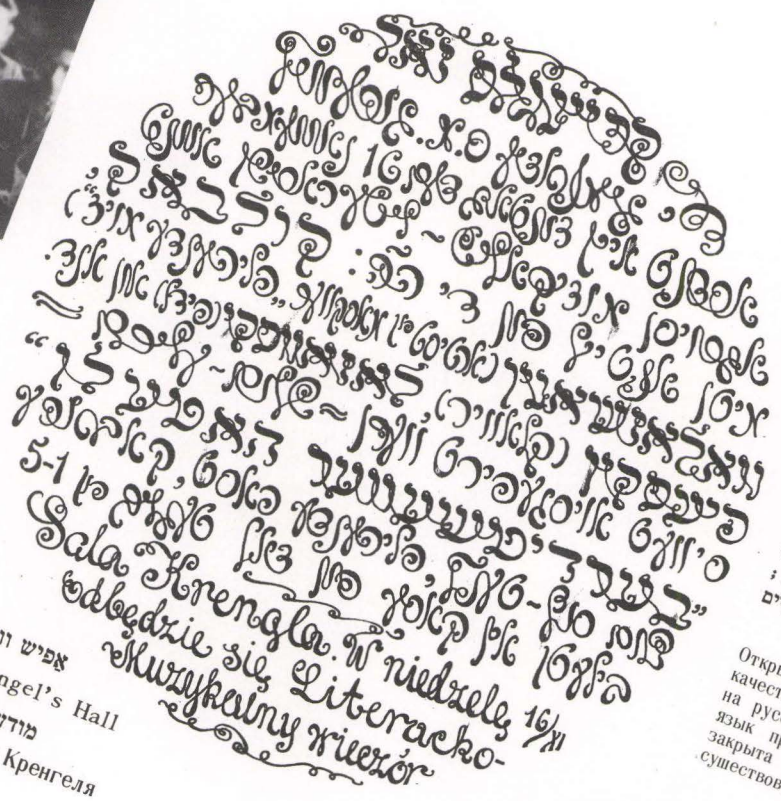
A class on an excursion to Calvary

Класс на прогулке в Кальварий

שפאציר פון א קלאַס אין קאַלוואַריע

טיול בקאלוואריה

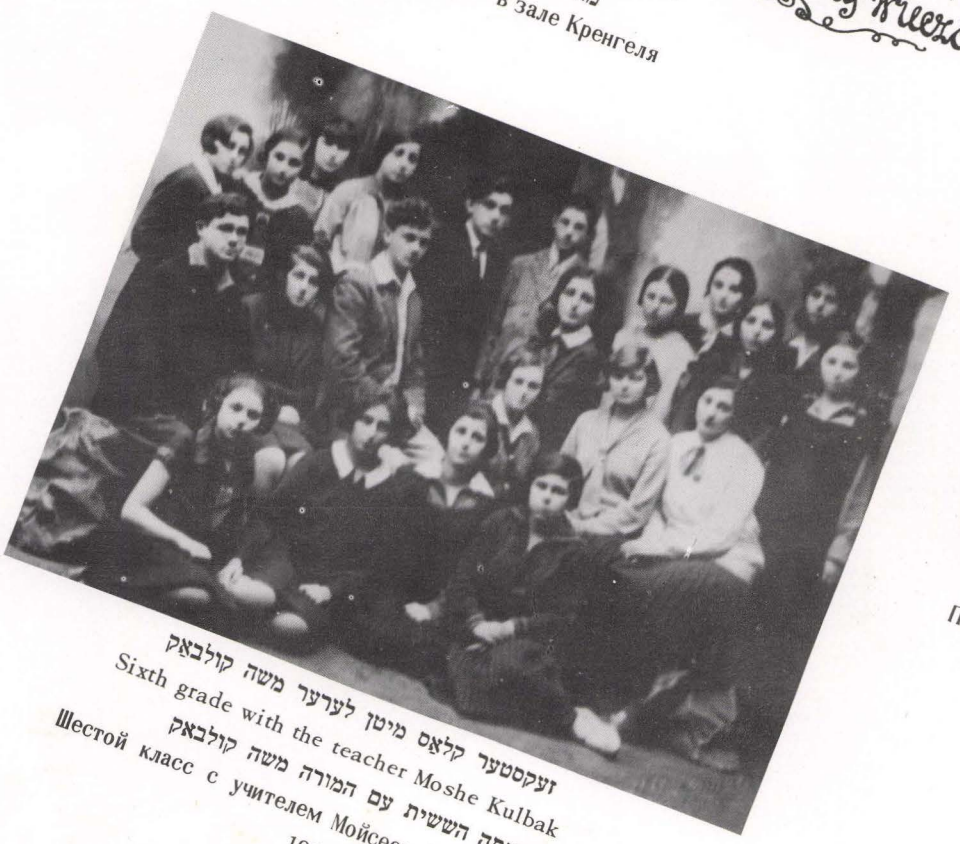
1929

אפיש וועגן א ליטעראַריש־מוזיקאַליש אָוונט אין קרענגלס זאַל

Poster about a literary musical soiree in Krengel's Hall

Плакат о литературно–музыкальном вечере в зале Кренгеля

זיעקסטער קלאַס מיטן לערער משה קולבאַק

Sixth grade with the teacher Moshe Kulbak

הכיתה הששית עם המורה משה קולבאק

Шестой класс с учителем Мойсеем Кульбаком

1928

ערשטע פּריוואַטע רוסישע גימנאַזיע פאַר יידישע מיידלער פון ס. מ. גורעוויטש אין פ. אַנטאָקאָלסקי אין ווילנע ; אין 1922 אריבער אויף יידיש ווי אַ קאָעדוקאַציע מיטל־שול ; אין 1933 געשלאָסן דורך דער מאַכט ; ווי אַ פּאָלקס־שול עקסיסטירט ביז 1940

First private Russian gymnasium for Jewish girls established by S.M. Gurevitch and F. Antokolski in Vilna; converted to Yiddish in 1922; closed by the authorities in 1933; existed as an elementary school until 1940

הגימנסיה הרוסית הפרטית הראשונה לבנות־ישראל על שם ס. מ. גוריביץ ופ. אנטוקולסקי ביילנה ; הנהיגה יידיש כשפת־ההוראה והפכה לבית־ספר תיכון מעורב בשנת 1933 ; המוסד התקיים כבית־ספר עממי עד שנת 1940

Открыта в 1915 г. (С. М. Гуревич и Ф. Антокольской в качестве первой в Вильне еврейской женской гимназии на русском языке. В 1922 г. перешла на еврейский язык преподавания и совместное обучение. В 1933 г. закрыта польскими властями. Как народная школа существовала до 1940 г.

1940 – (1933–1922) – 1915

פינפטער אַרויסלאָז פון דער פאַלק־שול
המחזור החמישי של בית־הספר העממי

Fifth graduating class

Пятый выпуск народной школы

1938

„ШУЛ–КУЛЬТ"
Еврейский школьный и культурный союз

"שול-קולט"
האיגוד היהודי לחינוך ותרבות

"SHUL–KULT"
Jewish School and Culture Association

"שול-קולט"
יידישער שול-און קולטור-פֿאַרבאַנד

1941 – 1928

Odezwa do rodziców w sprawie nowego roku szkolnego.
„SZUL-KULT", Wilno, Bazyljańska 6.

עלטערן,

גיט אַף די קינדער (יינגלעך און מיידלעך) פון 6 יאָר אַן אין

„שול-קולט"

באזיליאנער 6 (לעבן האַלע).

דאָס איז די איינציקע יידישע שול, וואָס האָט זיך געשטעלט בלויז איין ציל: נעמען דאָס בעסטע, וואָס אין נייטיק פֿאַרן יידישן קינד, און אריינברענגען עס אין שול:

אלזו: 1) אַלע ידיעות, וואָס עס גיט די מלוכה-שול;

2) לימודים-שפּראַך — יידיש;

3) אמתע נאַציאָנאַלע דערציונג דורך: העברעיש, יידיש, חומש, נ"ך, יידישער געשיכטע, דורך ליב מאַכן דעם קינד דעם יידישן עבר, הוה און עתיד.

נאָך א גרינדלעכן רעפֿאָרם זיינען די קלאַסן-צימערן צווייפֿאַכיק פֿאַרגרעסערט געווארן אין הספּם מיט די נייע פֿאַרשריפֿטן.

קאַנצעלאַריע אָפֿן פֿון 9 ביז 2; דער פֿאַרוואַלטער: גורעוויטש נעמט אָן פֿון 1-12 בנוגע שכר-לימוד וועט אײַך דורכקומען.

אין קינדער-גאָרטן „שול-קולט" ווערן אָנגענומען קינדער פֿון 4 יאָר אָן.

Drukarnia „CENTRAL" Wielka 52

עלטערן, פֿאַרשרייבט אייערע קינדער אין „שול-קולט"! — פלוג בלאַט

Parents, enroll your children in "Shul-Kult"!

הורים, רשמו את ילדיכם ב„שול-קולט"!

Родители, записывайте ваших детей в „Шул–культ"

Tenth graduation

1938

Десятый выпуск

צענטער אַרויסלאָז

המחזור העשירי

A Lesson in handicrafts

Урок рукоделия

אַ לעקציע האַנט-אַרבעט

שיעור במלאכת-יד

דער פּעדאַגאָגישער ראַט פֿון שול. פֿון רעכטס — 1טע רייע: — ?, פֿרוי גורעוויטש, — ?, י. גורעוויטש (פֿאָרזיצער), ג. ראַבינאָוויטש, — ?, ב. זאַלקינד ; 2טע רייע : ב. באָריסאָוו, זאָוועלסאָן, דוואָרצאַן, ליפּקינד, ח. מאַרקעלעס, פּיעטוכאָוסקי, ע. וויניק, קאַטשערגינסקי

Pedagogic Council of the school

Педагогический совет школы „Шул–культ"

המועצה הפדגוגית של בית-הספר

אַ לעקציע פֿון צייכענען מיטן לערער ב. זאַלקינד

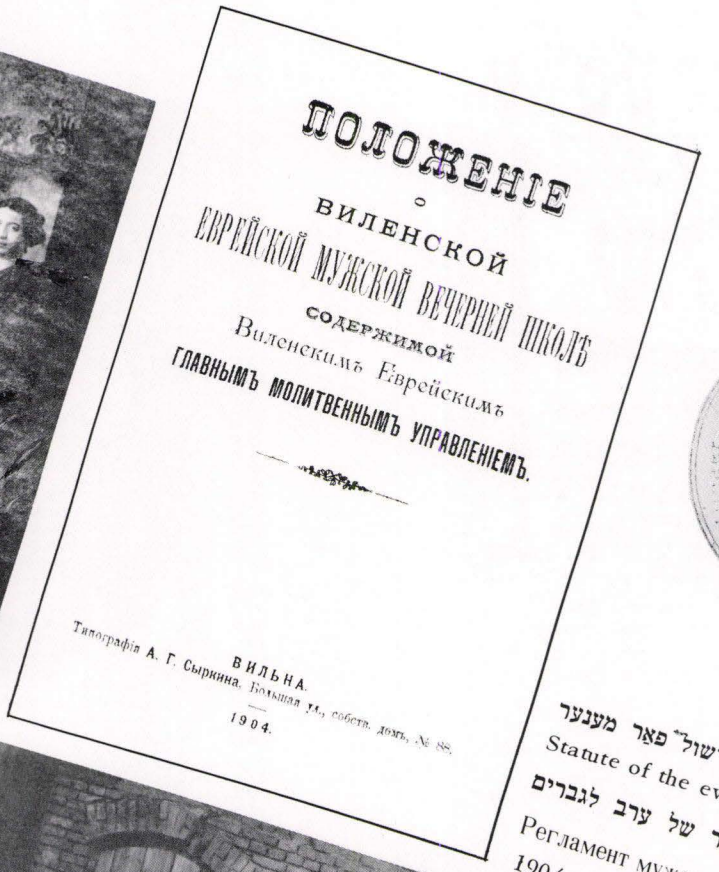
A drawing lesson with the teacher B. Zalkind

שיעור בציור. המורה: ב. זאלקינד

Урок рисования с учителем Б. Залкиндом

„אָוונט־שול פאַר דערוואַקסענע"
"Evening School for Adults"
„בית־ספר של ערב למבוגרים"
"Вечерняя школа для взрослых"
1913

ПОЛОЖЕНІЕ
О
ВИЛЕНСКОЙ
ЕВРЕЙСКОЙ МУЖСКОЙ ВЕЧЕРНЕЙ ШКОЛѢ
СОДЕРЖИМОЙ
Виленскимъ Еврейскимъ
ГЛАВНЫМЪ МОЛИТВЕННЫМЪ УПРАВЛЕНІЕМЪ.

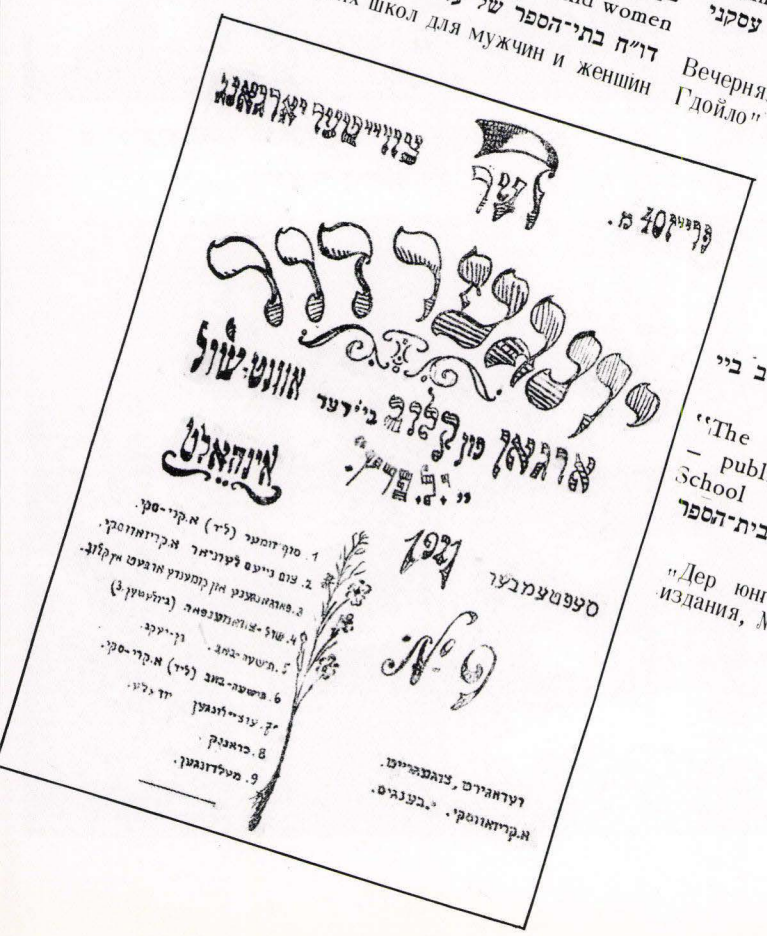
ВИЛЬНА.
Типографія А. Г. Сыркина. Большая Ма, собств. домъ, № 88.
1904.

רעגולאַמין פון דער אָוונט־שול־ פאַר מענער
Statute of the evening school for men
תקנון בית־הספר של ערב לגברים
Регламент мужской вечерней школы
1904

פּרץ אָוונט־שול, ערשטע יידישע אָוונט־שול געגרינדעט פון עטלעכע בונדישע טוער ביי דער „צדקה גדולה" ; שפּעטער א"נ פון י. ל. פּרץ ביים צ. ב. ק.
First Jewish evening school, founded by a group of Bund activists of the Federation of Philanthropies, in the name of I. L. Peretz, at the Central Educational Committee
בית־ספר של ערב ע"ש פרץ, בית ספר אידי של־ערב ראשון, נוסד ע"י קבוצה של עסקני ה„בונד" ליד „הצדקה הגדולה" ; אחר כך ליד ועד־ההשכלה המרכזי
Вечерняя школа им. Переца. Первая еврейская вечерняя школа, основана при „Идоко–Гдойло" группой деятелей „Бунда", затем перешла в ведение Ц.Б.К.
1928–1901

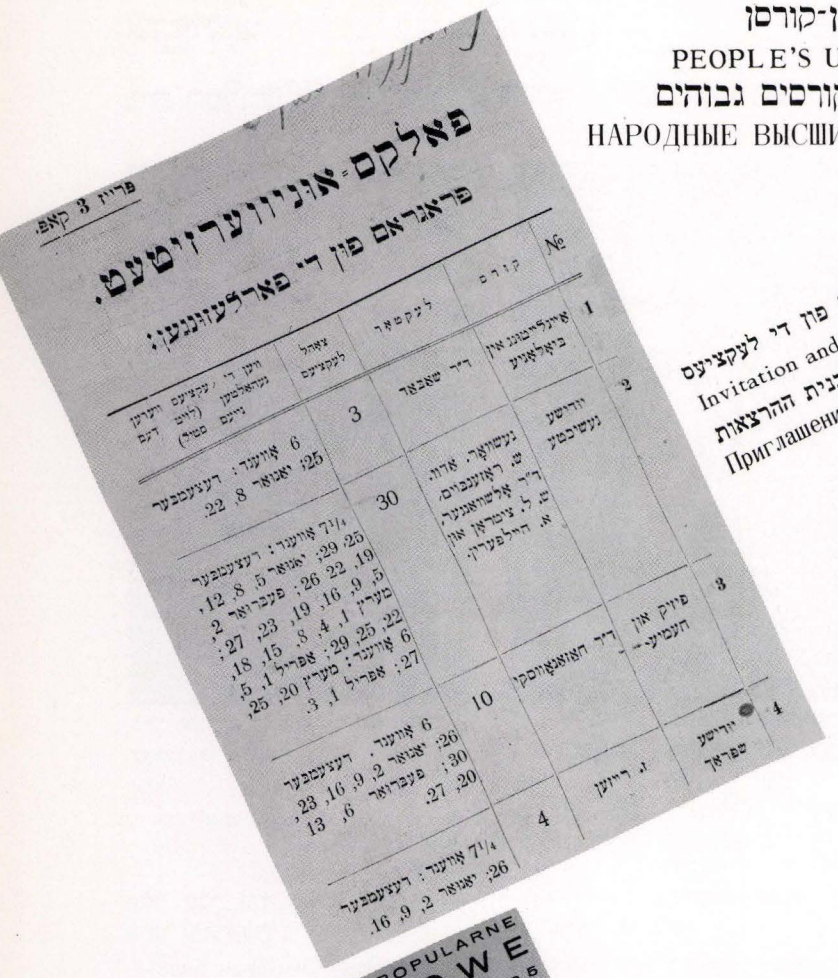
„דער יונגער דור", נ׳ 9, 2טער יאָרגאַנג, אַרגאַן פון קלוב ביי דער פּרץ אָוונט־שול
"The Young Generation" issue No. 9, second year — publication of the club at the Peretz Evening School
„הדור הצעיר", גליון 9, שנה 2 — בטאון המועדון ליד בית־הספר של ערב ע"ש פרץ
„Дер юнгер дор" (Молодое поколение), второй год издания, № 9 — орган клуба вечерней школы им. Переца
1921

באריכט פון די אָוונט־שולן פאַר פרויען און מענער
Report on the evening schools for men and women
דו"ח בתי־הספר של ערב לנשים ולגברים
Отчет вечерних школ для мужчин и женщин
1910–1907

שילער־לעגיטימאַציע
Student card
כרטיס - תלמיד
Ученический билет
1925

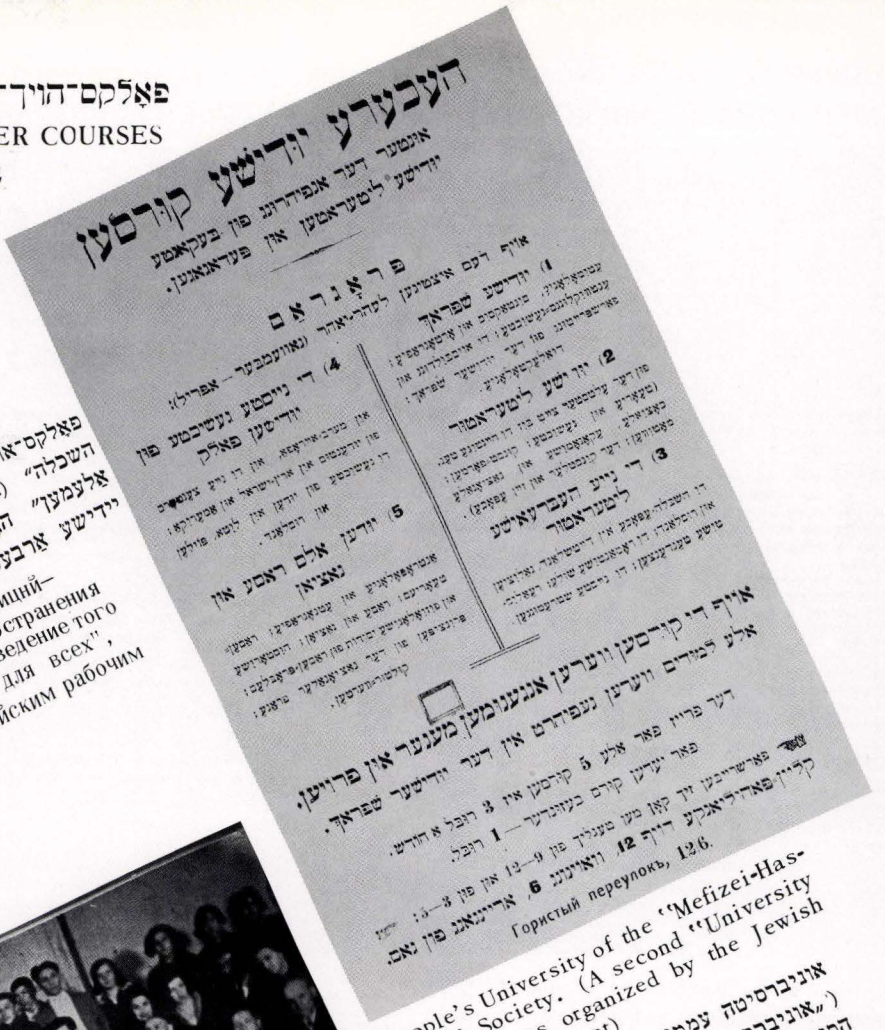
פאָלקס־הויך־שולן און העכערע לערן־קורסן
PEOPLE'S UNIVERSITIES AND HIGHER COURSES
בתי־ספר גבוהים לעם וקורסים גבוהים
НАРОДНЫЕ ВЫСШИЕ ШКОЛЫ И КУРСЫ

פּראָגראַם פון דער לעקציע
Invitation and program of the lectures
הזמנה ותוכנית ההרצאות
Приглашение и программа лекций

פאלקס־אוניווערסיטעט ביי דער חברה „מפיצי השכלה" (א צווייטן האט באוונדער ארגאניזירט די אלעמען" ארבעטער־באוועגונג) יידישע

Народный университет „Мефицей-Гаскала" („Общества распространения просвещения") (Другое заведение того же типа, „Университет для всех", было организовано еврейским рабочим (движением).

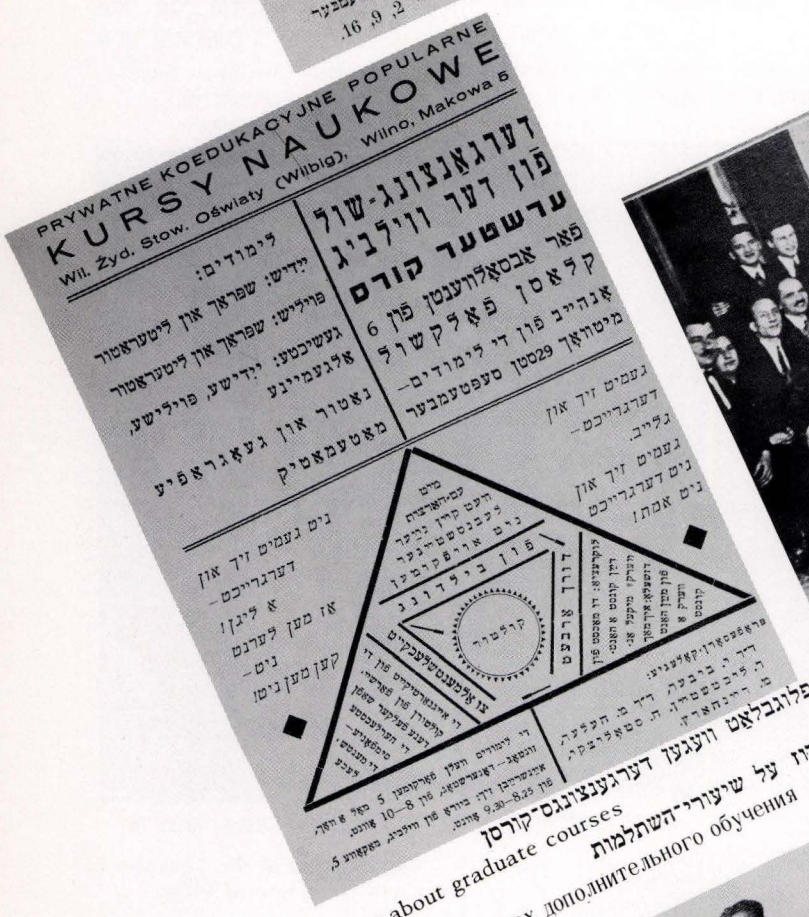
People's University of the "Mefizei-Haskalah" Society. (A second "University for All" was organized by the Jewish Workers' Movement)
אוניברסיטה עממית ליד חברת „מפיצי השכלה". („אוניברסיטה לכול" נוסדה ע"י תנועת־הפועלים היהודית)

1916 8/II – 1915 12/XII

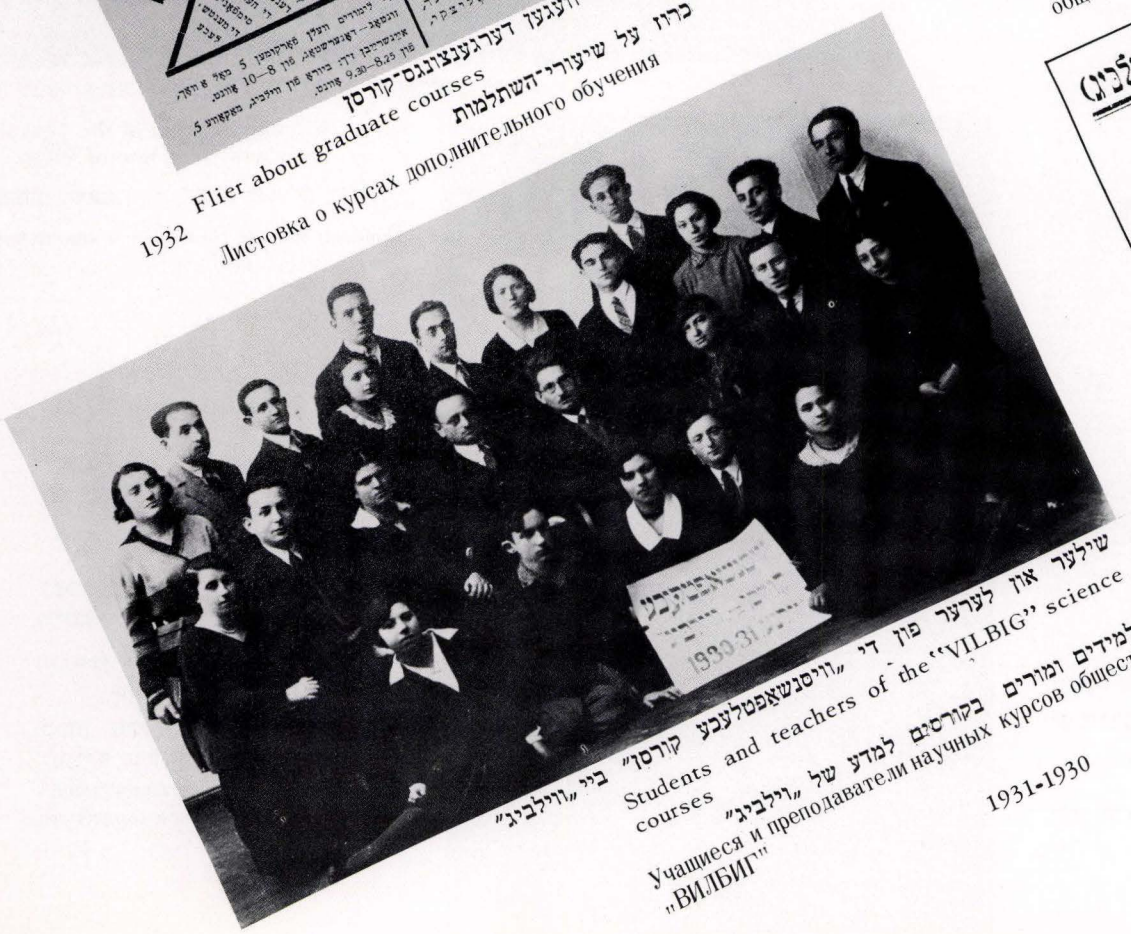

Students and teachers of "VILBIG" People's University
תלמידים ומורים של בית־הספר הגבוה לעם „ווילביג"
Учащиеся и преподаватели народной высшей школы общества „ВИЛБИГ"

1930-1929

1932 Flier about graduate courses
כרוז על שיעורי־השתלמות
Листовка о курсах дополнительного обучения

Students and teachers of the "VILBIG" science courses
תלמידים ומורים בקורסים למדע של „ווילביג"
Учащиеся и преподаватели научных курсов общества „ВИЛБИГ"

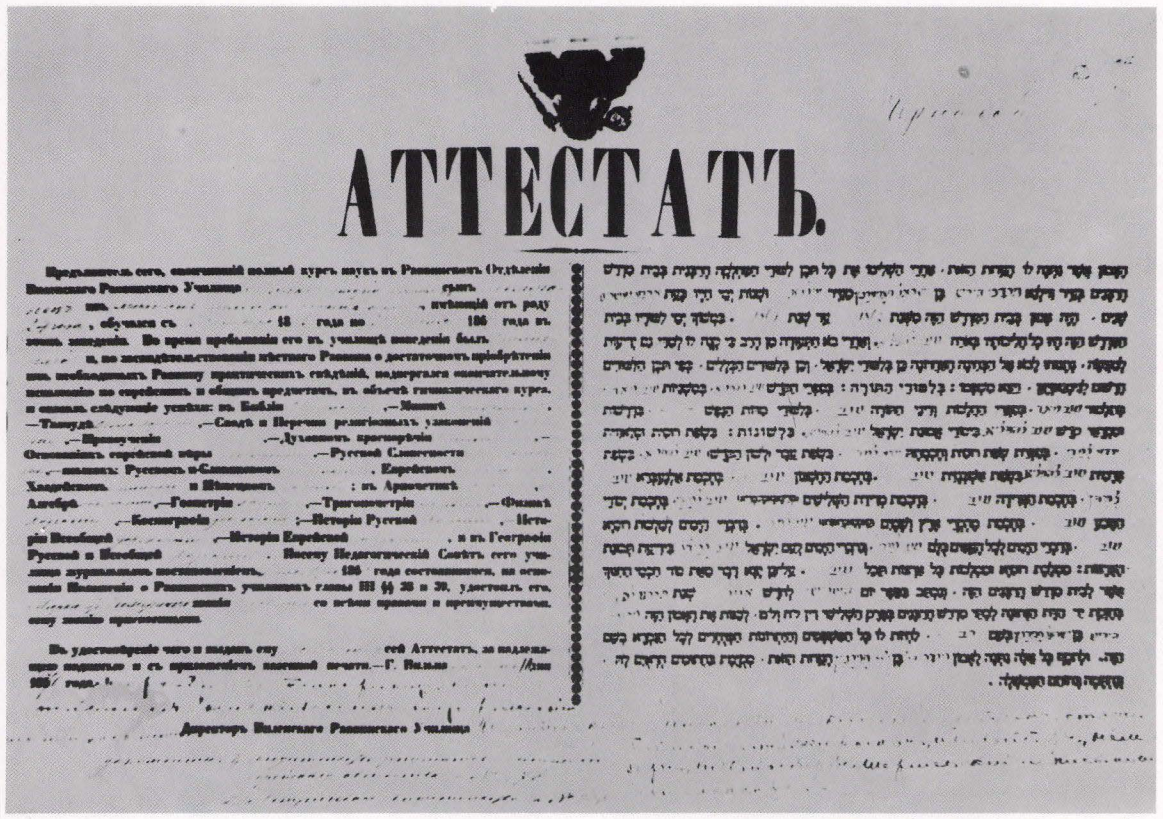
1931-1930

Poster of the academic courses at "VILBIG"
כרזה על קורסים למדע של „ווילביג"
Плакат научных курсов общества „ВИЛБИГ"

1929

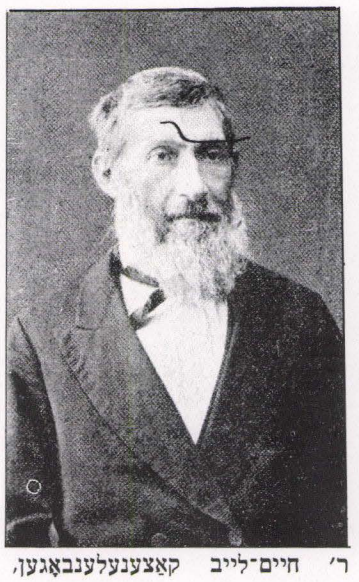
בית המדרש לרבנים והמכון היהודי למורים בווילנה

АТТЕСТАТЪ.

Diploma of the Rabbinical School of Vilna
Аттестат виленского раввинского училища

אַטעסטאַט פון דער ווילנער ראַבינער־שול
תעודת סיום בית־המדרש לרבנים בווילנה

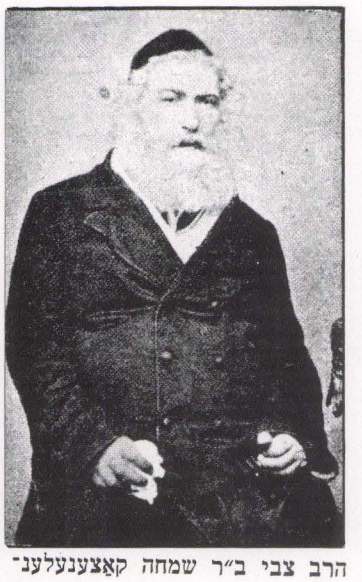

ר׳ חיים־לייב קאַצענעלענבאָגען, אינספעקטאָר פון דער ראַבינער־שול

Rabbi Chaim Leib Katzenellenbogen, inspector of the Rabbinical School

ר׳ חיים לייב קצנלנבוגן, מפקח בית־המדרש לרבנים

Р. Хаим–Лейб Каценельбоген, инспектор раввинского училища

הרב צבי ב״ר שמחה קאַצענעלענבאָגען, גרינדער פון דער ראַבינער־שול

Rabbi Z'vi Katzenellenbogen, founder of the Rabbinical School

הרב צבי ב״ר שמחה קצנלנבוגן, מיסד בית־המדרש לרבנים

Раввин Цви Симхович Каценельбоген, основатель раввинского училища

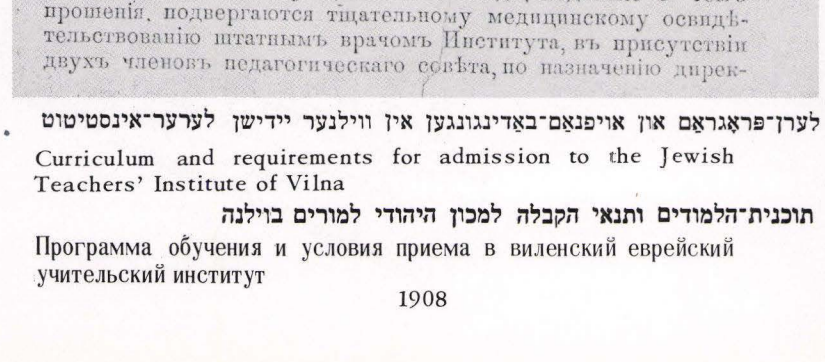

ערשטער אַרויסלאָז פון ווילנער יידישן לערער־אינסטיטוט

First graduation of the Jewish Teachers' Institute of Vilna

המחזור הראשון של המכון למורים בווילנה

Первый выпуск Виленского еврейского учительского института

Утвержденъ Управленіемъ Вил. Учеби Округа
22 февраля 1908 г. за № 2828

ПРОГРАММЫ и УСЛОВІЯ

ДЛЯ ПОСТУПЛЕНІЯ

ВЪ ВИЛЕНСКІЙ ЕВРЕЙСКІЙ УЧИТЕЛЬСКІЙ

ИНСТИТУТЪ.

§ 1. Пріемъ учениковъ въ Институтъ бываетъ только одинъ разъ въ годъ - предъ началомъ учебнаго года и не иначе, какъ въ первый классъ.

§ 2. Желающіе поступить въ Институтъ должны подать о томъ прошеніе на имя директора Института. Прошенія принимаются только до 1-го августа. Прошенія пишутся на простой бумагѣ съ приложеніемъ слѣдующихъ документовъ: а) метрическаго свидѣтельства или документа, его замѣняющаго; б) для купеческихъ дѣтей—свидѣтельства думы о записи ихъ въ гильдію, а для мѣщанъ—свидѣтельства о ихъ званіи; в) свидѣтельства отъ учебнаго заведенія объ успѣхахъ и одобрительномъ поведеніи, если поступающій учился въ какомъ-либо учебномъ заведеніи; г) свидѣтельства отъ полиціи о политической благонадежности, если поступающій не былъ въ учебномъ заведеніи или выбылъ изъ онаго болѣе полугода; д) свидѣтельства отъ полиціи о родѣ занятій родителей, и е) свидѣтельства о приписке къ призывному участку по отбыванію воинской повинности. Прошенія лицъ, не достигшихъ гражданскаго совершеннолѣтія, подписываются ихъ родителями или опекунами.

§ 3. Въ первый классъ Института принимаются молодые евреи до отбытія воинской повинности, не моложе 16 ти и не старше 18 ти лѣтъ, а отбывшіе воинскую повинность – до 30 лѣтняго возраста, хорошей нравственности, здороваго тѣлосложенія, свободные отъ физическихъ недостатковъ, мѣшающихъ педагогической дѣятельности, по выдержаніи предварительнаго испытанія въ еврейскихъ и общихъ предметахъ.

Примѣчаніе. Лица въ возрастѣ свыше 22-хъ лѣтъ могутъ быть принимаемы въ Институтъ не иначе, какъ съ особаго разрѣшенія Управленія Учебнаго Округа.

§ 4. Предварительно допущенія къ экзаменамъ для поступленія въ Институтъ, молодые люди, подавшіе о томъ прошенія, подвергаются тщательному медицинскому освидѣтельствованію штатнымъ врачомъ Института, въ присутствіи двухъ членовъ педагогическаго совѣта, по назначенію дирек-

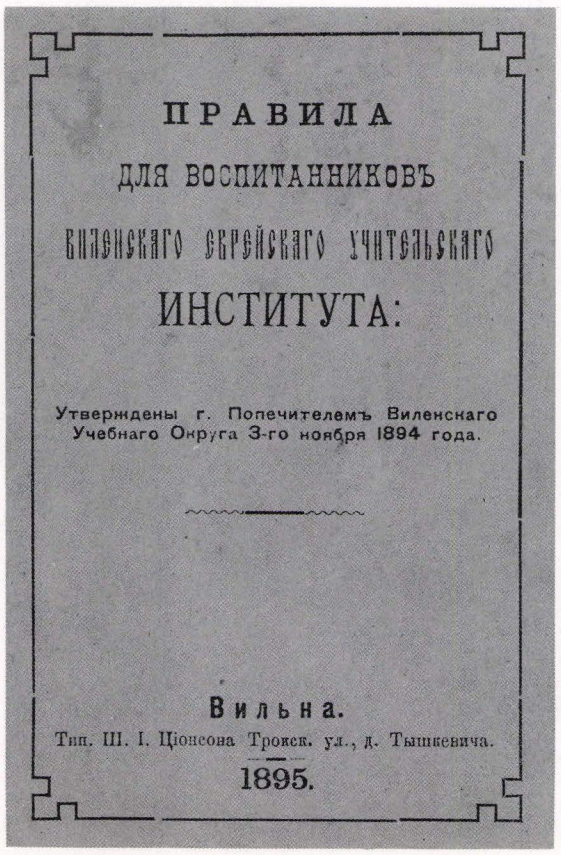
לערן־פּראָגראַם און אויפנאַם־באַדינגונגען אין ווילנער יידישן לערער־אינסטיטוט

Curriculum and requirements for admission to the Jewish Teachers' Institute of Vilna

תוכנית־הלמודים ותנאי הקבלה למכון היהודי למורים בווילנה

Программа обучения и условия приема в виленский еврейский учительский институт

1908

ПРАВИЛА

ДЛЯ ВОСПИТАННИКОВЪ

ВИЛЕНСКАГО ЕВРЕЙСКАГО УЧИТЕЛЬСКАГО

ИНСТИТУТА:

Утверждены г. Попечителемъ Виленскаго Учебнаго Округа 3-го ноября 1894 года.

Вильна.

Тип. Ш. І. Ціонсона Троицк. ул., д. Тышкевича.

1895.

רעגולאַמין פאַר די סטודענטן פון ווילנער יידישן לערער־אינסטיטוט

Code for students of the Jewish Teachers' Institute of Vilna

תקנון התלמידים של המכון היהודי למורים בווילנה

Правила для студентов виленского еврейского учительского института

1894

"TARBUT" HEBREW TEACHERS' SEMINARIES

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИЕ УЧИТЕЛЬСКИЕ СЕМИНАРИИ ПРИ „ТАРБУТ"

העברעאישע לערער־סעמינאַרן ביי „תרבות"

סמינריונים למורים על־יד „תרבות"

1940 – 1921

One-year pedagogic courses of "Tarbut"

Одногодичные педагогические курсы при „Тарбут"

אײן־יאָריקע פּעדאַגאָגישע קורסן ביי „תרבות"

קורסים פדגוגיים חד־שנתיים ליד „תרבות"

1922

אַ קלאַס פון העברעאישן לערער־סעמינאַר

A class of the Hebrew Teachers' Seminary

כתה של הסמינריון למורים עברים

Класс древнееврейской учительской семинарии

1926

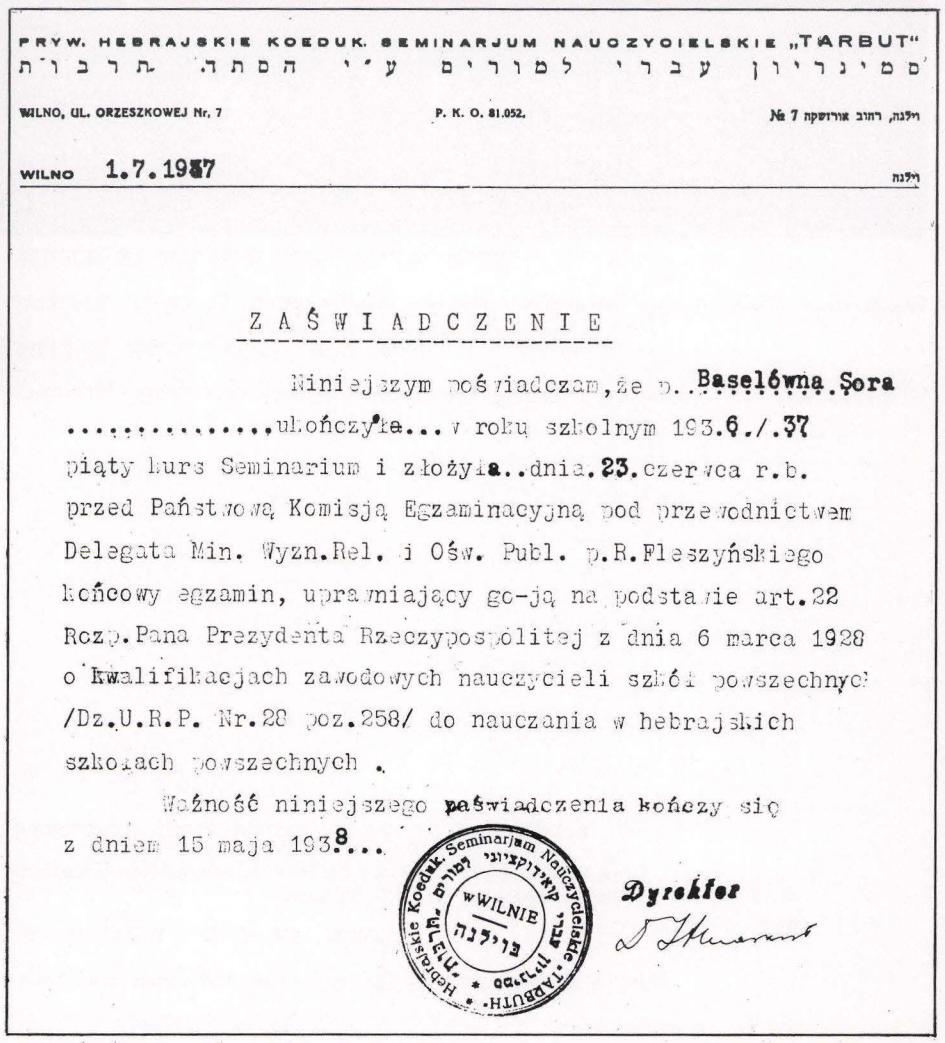

ד״ר י. ויגאָדסקי מיט די תלמידים פון סעמינאַר

Dr. J. Vigodski with the students of the Seminary

ד״ר י. ויגודסקי עם תלמידי הסמינריון

д–р И. Выгодский с учениками семинарии

PRYW. HEBRAJSKIE KOEDUK. SEMINARJUM NAUCZYCIELSKIE „TARBUT"

סמינריון עברי למורים ע״י הסתדרות תרבות

WILNO, UL. ORZESZKOWEJ Nr. 7 — P. K. O. 81.052. — וילנה, רחוב אורזשקה 7 №

WILNO 1.7.1937 וילנה

ZAŚWIADCZENIE

Niniejszym poświadczam, że p. Baselówna Sora ..... ukończyła... w roku szkolnym 193.6./.37 piąty kurs Seminarium i złożyła..dnia.23.czerwca r.b. przed Państwową Komisją Egzaminacyjną pod przewodnictwem Delegata Min. Wyzn.Rel. i Ośw. Publ. p.R.Fleszyńskiego końcowy egzamin, uprawniający go-ją na podstawie art.22 Rozp.Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych /Dz.U.R.P. Nr.28 poz.258/ do nauczania w hebrajskich szkołach powszechnych .

Ważność niniejszego poświadczenia kończy się z dniem 15 maja 1938...

Hebrajskie Koeduk. Seminarjum Nauczycielskie „TARBUTH" w WILNIE

Dyrektor

אַ צייגניש אויף וועלכן דער סעמינאַריסטקע שׂרה באַסעל האָט אָפּגעגעבן דעם מלוכה־עקזאַמען פאַר אַ לערערין

Certificate stating that the seminary student Sarah Bassel took the government teacher's examination

אישור שלפיו עמדה תלמידת הסמינריון שרה באסל למבחן הממשלתי למורים

Удостоверение в том, что семинаристка Сара Басель сдала государственный экзамен учительницы

1937

העברעאישע לערער־און פרעבל־סעמינאַרן „מזרחי"
און פרעבל־סעמינאַר א"נ פון ד"ר ש. י. טשאַרנאָ

"MIZRACHI" HEBREW TEACHERS' & KINDERGARTEN TEACHERS SEMINARIES & KINDERGARTEN TEACHERS' SEMINARY IN THE NAME OF DR. S. I. TCHARNO

סמינריונים עברים למורים ולגננות „מזרחי"
וסמינריון לגננות ע"ש ד"ר ש. י. צ'ארנו

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ФРЕБЕЛЕВСКИЕ СЕМИНАРИИ „МИЗРАХИ" И ФРЕБЕЛЕВСКАЯ СЕМИНАРИЯ ИМ. Д–РА Ш. И. ЧАРНО

1923

העברעאישער לערער־סעמינאַר „מזרחי"

"Mizrachi" Hebrew Teachers' Seminary

סמינריון עברי למורים „מזרחי"

Древнееврейская педагогическая семинария „Мизрахи"

העברעאישער פרעבל־סעמינאַר „מזרחי"

1טע רייה, פון רעכטס: גאָרדאָן, גלויבערמאַן, א. ראָזענבערג, ח. אייזדעלמאַן, דערצין; 2טע רייה: ג. רובינשטיין, ד. וויין, לובאָצקי; 3טע רייה: באַסטאַמסקי, כהנאָוויטש, — ?, לעררין ל. בריקנער, יצחק מוגין, — ?, ח. יערושעווסקי, ל. כורגין; 4טע רייה: האָראָוויץ, בעמזער, — ?, — ?, ש. רובין, ד. נאַטאַנזאָן, ח. סעגאַל — ?

"Mizrachi" Hebrew Kindergarten Teachers' Seminary

1932

סמינריון עברי לגננות „מזרחי"

"Древнееврейская фребелевская семинария „Мизрахи"

אַרויסלאָז פון העברעאישן פרעבל־סעמינאַר „מזרחי"

Graduating class of the "Mizrachi" Hebrew Kindergarten Teachers' Seminary

מחזור של הסמינריון העברי לגננות „מזרחי"

1931 V

Выпуск древнееврейской фребелевской семинарии „Мизрахи"

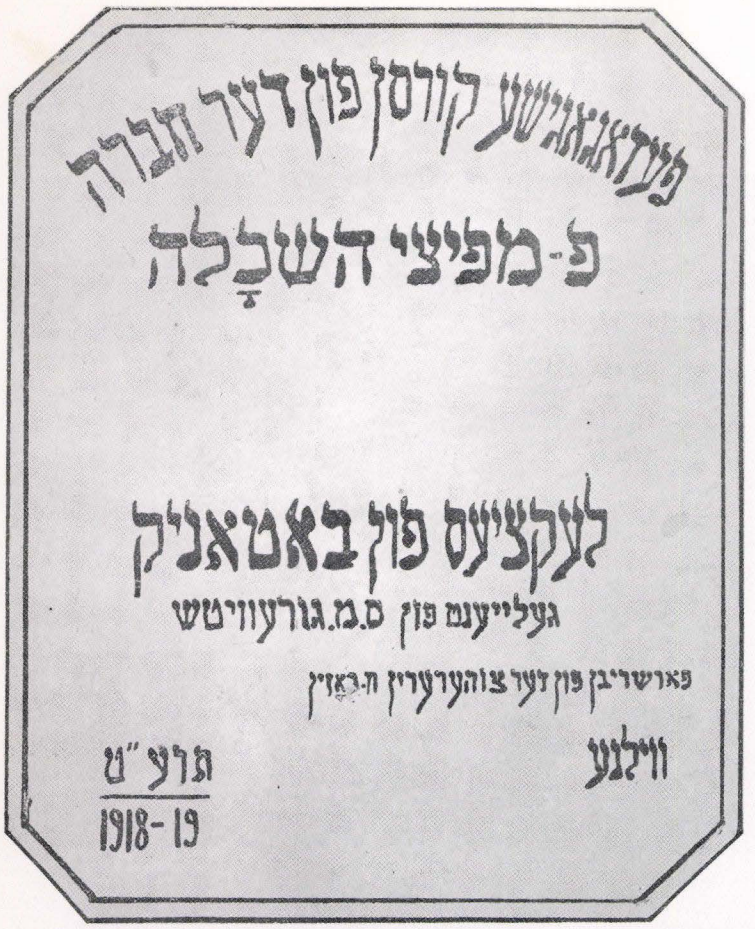
אַרויסלאָז פון העברעאישן פרעבל־סעמינאַר א"נ פון ד"ר ש. י. טשאַרנאָ

Graduating class of the Hebrew Kindergarten Teachers' Seminary in the name of Dr. S.I. Tcharno

1933

מחזור של הסמינריון לגננות ע"ש ד"ר ש. י. צ'ארנו

Выпуск древнееврейской фребелевской семинарии им. д–ра Ш. И. Чарно

פעדאַגאַגישע קורסן פון דער חברה „מפיצי השכלה" — לעקציעס פון באַטאניק

Pedagogic Courses of the "Mefitsei-Haskalah" Society – Botany lessons

קורסים פדגוגיים של חברת „מפיצי השכלה" — שעורים של בבוטניקה

Педагогические курсы „Общества Распространения Просвещения"
(„Мефицей-Гаскала")– уроки ботаники

1919—1918

ONE-YEAR PEDAGOGIC COURSES

איין־יאַריקע פּעדאַגאַגישע קורסן

ГОДИЧНЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ КУРСЫ

קורסים פדגוגיים חד־שנתיים

9־חדשימדיקע פּעדאַגאַגישע קורסן פון יידישן לערער־פאַרבאַנד
פון רעכטס — 1-טע רייע : יהודית רייזבערג, מירע בערנשטיין, גאַלדע לעווי־גלאַנץ ;
2טע רייע : וויטאַ לעווין, סאַפּיע כהן־ווירגילי ; 3טע רייע : רבקה אידלסאַן, ר.
סימכאָוויטש, — ?, א. סליעפּ ; 4טע רייע : מהרשק, הדסה גורעוויטש, גלעזער ?

Nine-month Pedagogic Courses of the Yiddish Teachers' Association

קורסים פדגוגיים למשך 9 חדשים האידיים

Девятимесячные педагогические курсы союза еврейских учителей

1917/II – 1916/IV

9־חדשימדיקע פּעדאַגאַגישע קורסן מיט די לערער: העלענאַ כאַצקעלעס, ברוך און דוד לובאַצקי, י. גורעוויטש און ש. ידידאָוויטש

Nine-month Pedagogic Courses

קורסים פדגוגיים למשך 9 חדשים

Девятимесячные педагогические курсы

ДВУХЛЕТНИЕ ФРЕБЕЛЕВСКИЕ КУРСЫ ПРИ Ц.Б.К.
קורסים לגננות דו־שנתיים ליד ועד־ההשכלה המרכזי

1921 1919

אַרויסלאָז פון 40 קינדער־גאָרטן לערערינס מיט די לעֶרער: א. שָׁקון (פּאַרוואַלטערין), ד"ר ה. קאָוואַדסקי, א. גאָלאָמב, י. גערשטיין, מ. לייבאָוסקי, י. גיליגיטש, י. פּאַט, ד"ר י. רובין ח. און ל. מירסקי, ר. סימכאָוויטש און די גראַדואירטע: א. בולקין, ב. בולקין, ס. בורגין, ל. בראָז, ל. גערמיזע, א. גינזבורג, צ. גירשאָוויטש, מ. גראָדניצקי, מ. דעוועלטאָוו, ב. וואַראָן, פ. זאַמחער, זיידשנור, ר. כאַזאַן, יאָקובסאָן, ט. יאַסעלסאָן, ו. לעווין, ל. מירסקי, פ. מיטליאַנסקי, ה. מאַרגאָליס, ר. מאזעל, ש. סאַפּיר, ל. סאַלוצקי, מ. פֿליאַם, ח. פּעלער, ש. פּאַט, ג. פּינסקי, ר. פּינסקי, ג. טשייקינסקי, מ. קאַלאַבוס, ז. קאַצענעלנבויגן, ש. קרושאַנסקי, א. ראָזענבוים, ש. ראָזענשיין, י. רייזענבערג, מ. ראַפּעס, א. ריער, ב. שאַפּיראָ, פ. שטיינגאָער, ד. שימילישסקי

Graduation of 40 Kindergarten teachers
מחזור המסיימות של הקורסים לגננות עם המורים
Выпуск 40 фребелевских учителей

1921 21/V

1921 31/VI – 1920 19/I

ДВУХЛЕТНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ КУРСЫ ЕВРЕЙСКОЙ ОБЩИНЫ И "ЕКОПО"

TWO-YEAR PEDAGOGIC COURSES OF THE JEWISH COMMUNITY AND "YEKOPO" IN VILNA

קורץ־טערמיניקע פּעדאַגאַגישע דערגאַנצונגס־קורסן
SHORT-TERM PEDAGOGIC IN-SERVICE COURSES
שיעורי־השתלמות קצרי־מועד בחינוך
КРАТКОСРОЧНЫЕ ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ КУРСЫ

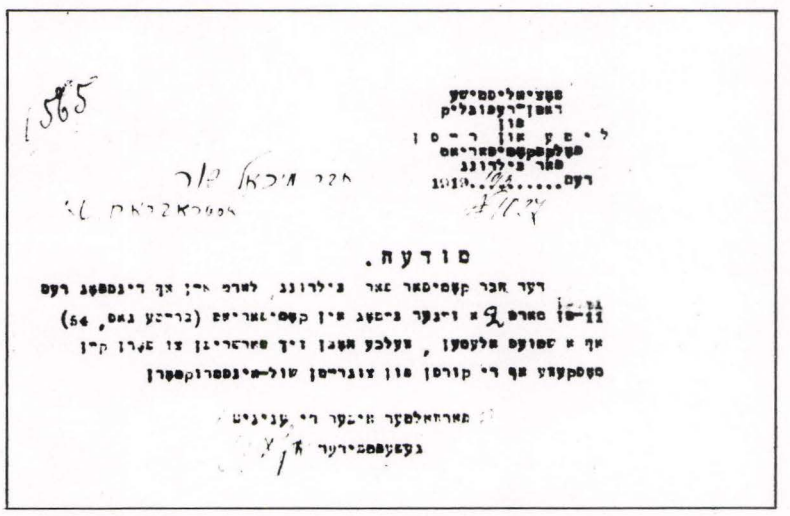
די לעקטאָרן פון די דערגאַנצונגס־קורסן פאַר לערער אין יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט:
פון רעכטס — י. גערשטיין, מ. יאפע, ש. מענדעלסאָן, מ. ווינרייך, ח. ש. קאָזשדאָן, ז. רייזען, ז. קאַלמאַנאָוויטש, ל. טורבאָוויטש

Instructors of the In-Service Courses for Teachers at YIVO in Vilna

המרצים בקורסים להשתלמות מורים במכון האידי למדעים בווילנה

Лекторы дополнительных курсов для учителей в Еврейском Научном Институте в Вильне

1938 10/I – 1937 27/XII

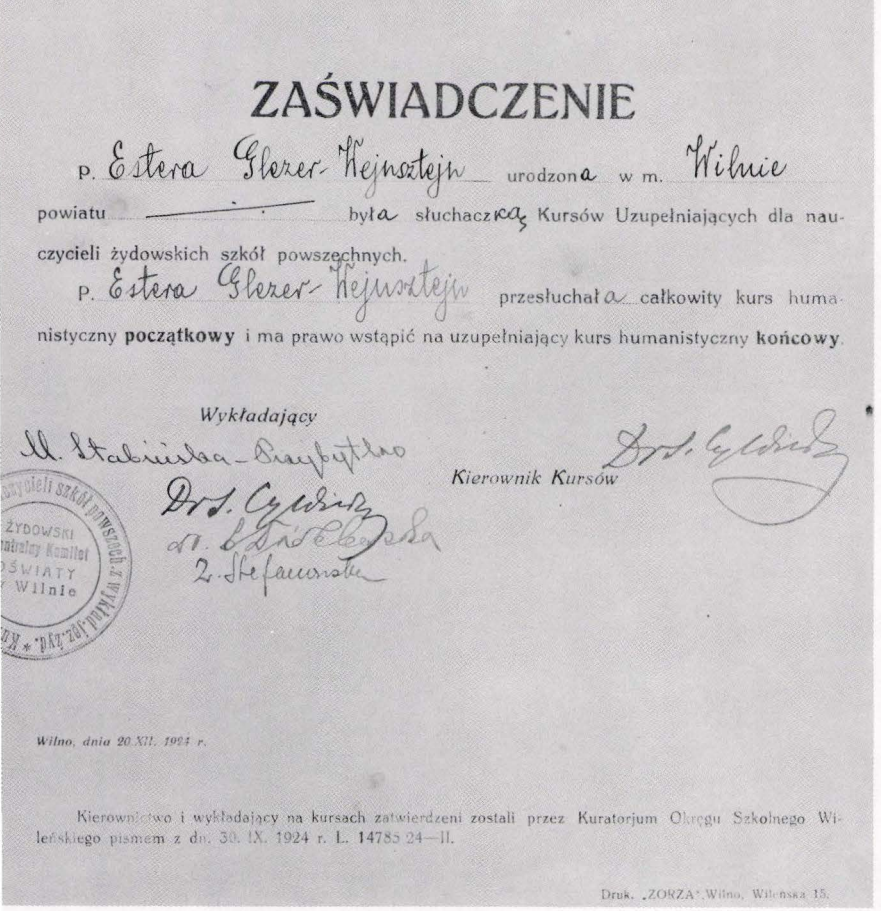
מודעה פון פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר בילדונג וועגן שיקן קיין מאָסקווע אויף שול־אינסטרוקטאָר־קורסן

Announcement of the Peoples' Commissar for Education concerning the study at the courses for school instructors in Moscow

הודעת הקומיסאר להשכלה על משלוח תלמידים למוסקבה לקורסים להדרכה

Извещение народного комиссара просвещения об отправке учащихся на курсы для школьных инструкторов в Москве

1919

Kursy Uzupełniające

dla czynnych nauczycieli szkół powszechnych z wykładowym językiem żydowskim

Żydowskiego Centralnego Komitetu Oświaty w Wilnie

założone na podstawie zezwolenia Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dn. 30 IX. 1924 L. 14785/24-II i prowadzone na zasadach Statutu Organizacyjnego Kursów Uzupełniających dla czynnych nauczycieli szkół powszechnych z dn. 28 grudnia 1920 r. (Dz. Urzęd. M. W. R. i O. P. 1921 r. Nr. 1, poz. 10) oraz programu kursu humanistycznego (Wyd. M. W. R. i O. P., roku 1924).

ZAŚWIADCZENIE

P. Estera Glezer-Wejnsztejn urodzona w m. Wilnie

powiatu ——— była słuchaczką Kursów Uzupełniających dla nauczycieli żydowskich szkół powszechnych.

P. Estera Glezer-Wejnsztejn przesłuchała całkowity kurs humanistyczny **początkowy** i ma prawo wstąpić na uzupełniający kurs humanistyczny **końcowy**.

Wykładający M. Stabińska-Szaybutowa

Dr. Cylkow

Kierownik Kursów Dr. Cylkow

dr. Lisiecka

Z. Stefanowska

Wilno, dnia 20.XII. 1924 r.

Kierownictwo i wykładający na kursach zatwierdzeni zostali przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego pismem z dn. 30. IX. 1924 r. L. 14785/24—II.

Druk. „ZORZA" Wilno, Wileńska 15.

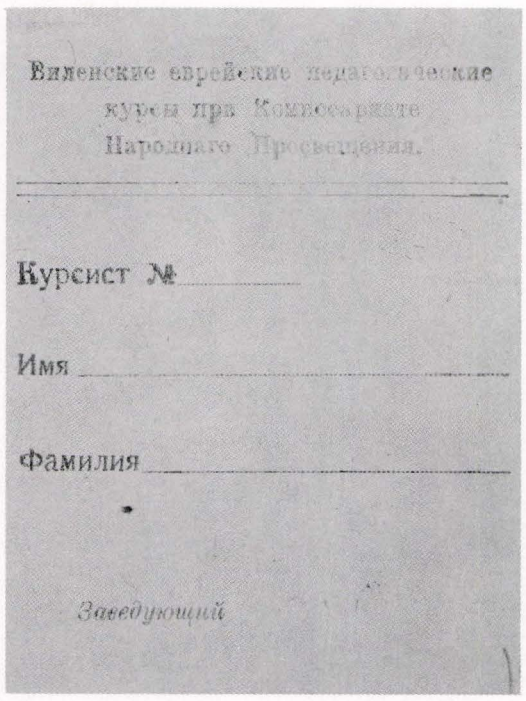
באַשטעטיקונג, אַז אסתר גלעזער־ווייַנשטיין האָט באַזוכט דעם לערער דערגאַנצונגס־קורס ביים צ.ב.ק.

Statement certifying that Esther Glazer-Weinstein attended the In-Service courses for Teachers of the Central Educational Committee

מיסמך המאשר שאסתר גלזר־ויינשטיין ביקרה בקורס להשתלמות מורים שליד ועד־ההשכלה המרכזי צ.ב.ק.

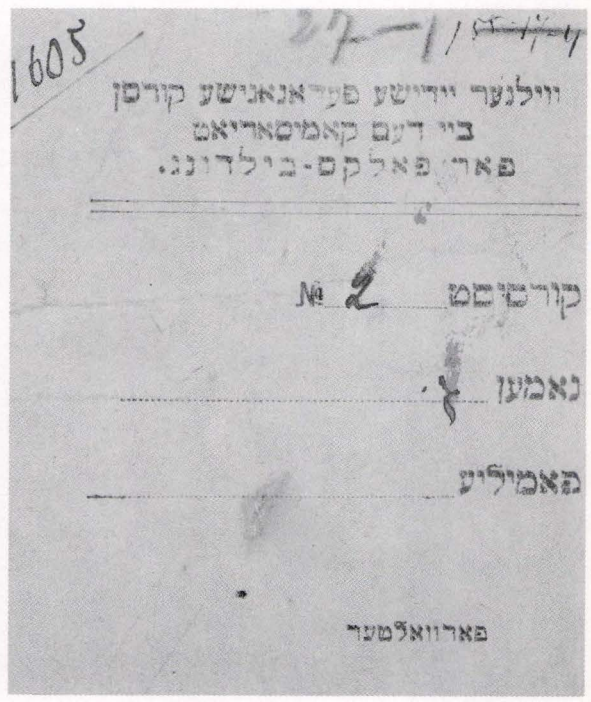
Удостоверение, в том что Эстер Глезер–Вайнштейн прошла дополнительный курс для учителей Ц.Б.К.

1924

Pedagogic Courses in Soviet Lithuania

Педагогические курсы в Советской Литве

פּעדאַגאַגישע קורסן אין ראַטן־ליטע.

קורסים פדגוגיים בליטא המועצתית

1919

YIDDISH TEACHERS' SEMINARY IN THE NAME OF V. MEDEM

124 accredited teachers came from five graduating classes

VI 1931 – 1921 30/X

ЕВРЕЙСКАЯ УЧИТЕЛЬСКАЯ СЕМИНАРИЯ ИМ. В. МЕДЕМА

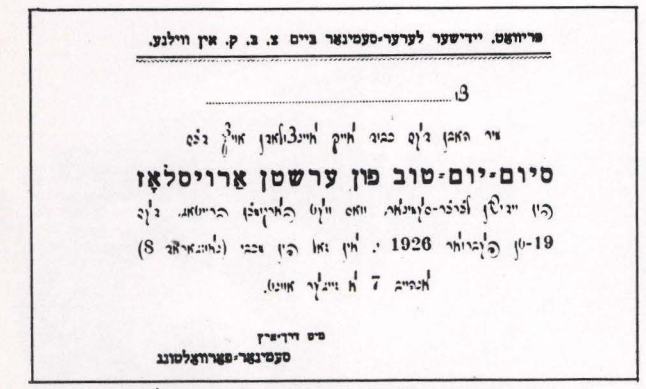
За пять выпусков полный курс семинарии окончило 124 будущих учителя

יידישער לערער־סעמינאַר א"נ פון ו. מעדעם

אין די 5 ערויסלאָזן האָבן פאַרענדיקט דעם פולן קורס 124 לערער

סמינריון אידי למורים ע"ש ו. מדם

בחמשת המחזורים סיימו את חוק־הלמודים 124 מורים

סיום־יום־טוב פון ערשטן אַרויסלאָז

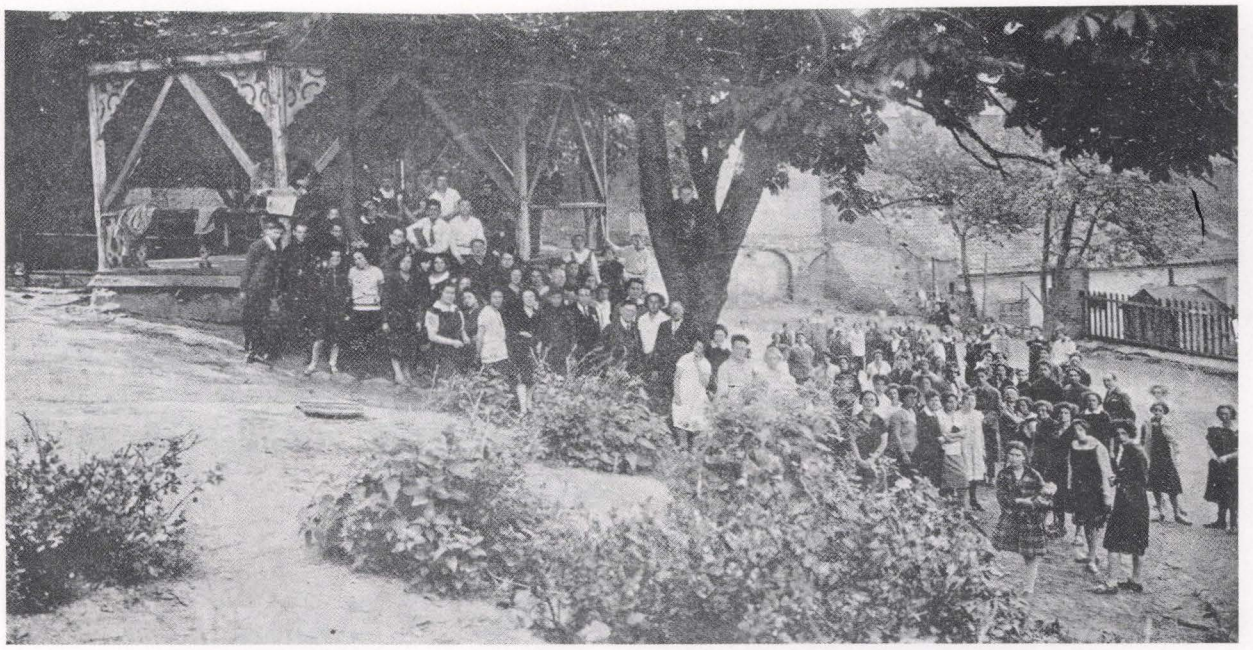
1926 19/II

פאַרבעטונג צום סיום פון ערשטן אַרויסלאָז

Invitation to the first graduation

הזמנה לחג־הסיום של המחזור הראשון,

Приглашение на празднование первого выпуска

אויפן סעמינאַר־פלעצל בעת אַ הפסקה (אַרזשעשקאָ ג' נ' 7) At the Seminary square during recess (Orzheshko No. 7)

Во дворе семинарии (Ожешко 7) во время перемены ברחבת הסמינריון בשעת הפסקה (רח' אורזשקו 7)

שילער און לערער פון יידישן לערער־סעמינאַר. פון רעכטס — 1טע רייה: ח. בילטשיק, א. אַקאַשקאַ, טש. קורלאַנדסקי, מ. גילינסקי, ח. קאַפלון, ר. גראָבשטיין, זאַק, —?, פ. גאַלדפאַרב, וועקסלער, ר. גראַיעווסקי; ח. סעגאַל, בלאַך, א. פישער; 2טע רייה: א. סעגאַלאָוויטש, ר. פראָפיטקער, ל. מאַשעוויצקי, פ. אַלפאַבעט, ח. העגדלער, י. מילגער; 3טע רייה: ח. לעווארטאָווסקי, ב. גיטעל, ר. קאָגנסקי, שטיינבערג, לערער: מ. שור, ב. העלער־ביבער, ווירגילי־כהן, ש. ברוידאַ, מ. וויינרייך, י. ביבער, א. קרעמער, ס. מ. גורעוויטש, פ. היילפערין, ש. גורין, א. גאַלאַמב, י. י. גערשטיין; פ. באַראַקין, ל. פרענקל; 4טע רייה: י. טרופיאַנסקי, י. רוטשטיין, זיבנבערג, א. לערמער, —?, ל. גורוויטש, —?, א. ליבערמאַן, סוקעניק; באַסענזאַן, ב. קאַרמאַן, ליס, ח. פישטשאַצער, ח. קליינערמאַן, —?, —?, קאַושימיעוש (דינער), מ. באַקשטיין; 5טע רייה: —?, רודניצקי, רובינליכט, פילימאַווסקי, ט. יונגערמאַן, מ. מינקאָוו, ר. קאַטשע־גינסקי, א. סאַפיר, י. אַס, ג. כץ, —?, מ. לעווין, ח. גלאַזער, ליטמאַן. ג. סעגאַלאָוויטש, ר. פרידמאַן, ל. אַנדרעיעווסקי, ר. שמערקאָוויטש; 6טע רייה: מערעמינסקי, י. מאַן, ר. קאַמיענעצקי, ב. פעט, ל. שאַפירא, מ. גליאַט, פ. פאַווין, ה. גרינבוים, צ. בולקאָוושטיין, אסתר ?, מ. פאַפאַרץ, —?, ר. סוינצייאַנער, י. ב. גרונדמאַן, ל. ירוכאַמאָוויטש, פ. האַלפערין, א. וועריק, ס. מ. ליכטציער, א. נייערס, ר. מאַשעוויצקאַ; 7טע רייה: ח. יאַווישטש, י. קאַפלאַן, י. ראָזענבערג, ב. ראַבינאָוויטש, נ. רינדזון, א. זשורער ר. סאַוויטש, פ. פאַראָזאָווסקי; נ. צוקערמאַן, • מ. קירפיטש, מ. כהנאָוויטש, מ. חפץ, ב. גאַלדבערג, מ. שטערלינג, ז. פאַפאָווער, ד. וועלעס, י. כץ, ח. ברוידע, ר. יפה, ל. שיפרעס, —?

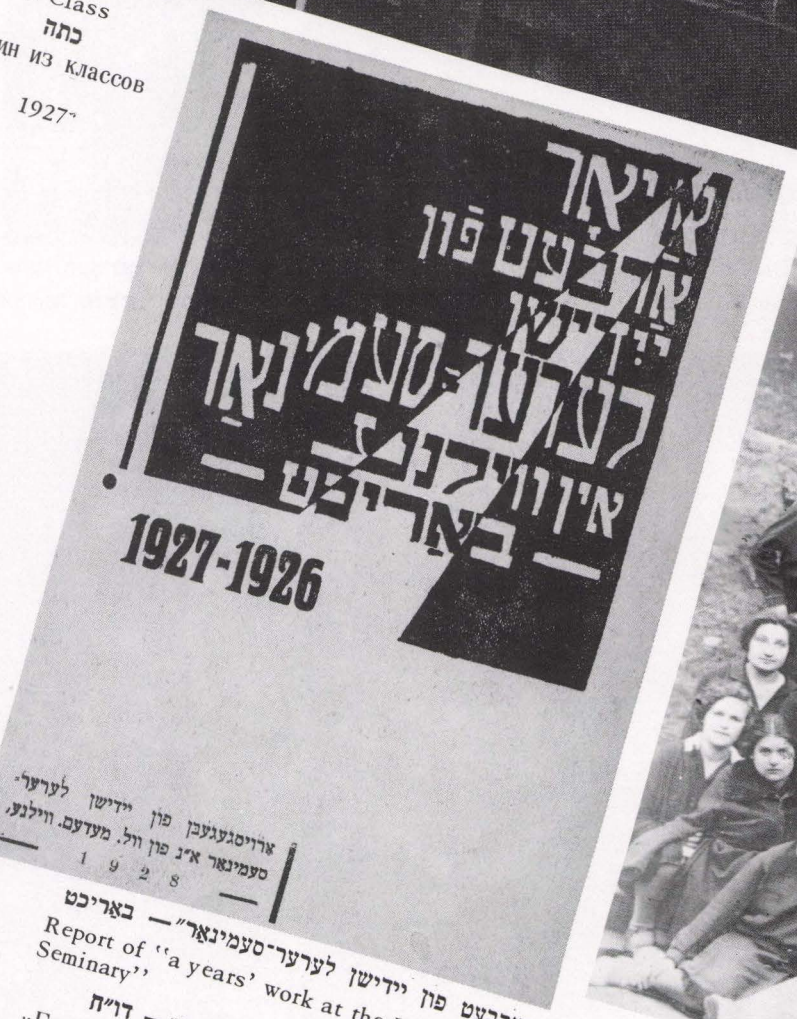
Students and teachers of the Seminary תלמידים ומורים של הסמינריון Учащиеся и преподаватели семинарии

א קלאַס
A Class
כתה
Один из классов
1927

Dairy farm of the summer colony "Pushkarnia" אין פּושקאַרניע אין זומער־קאָלאָניע
Молочное хозяйство летней колонии в Пушкарне
1922

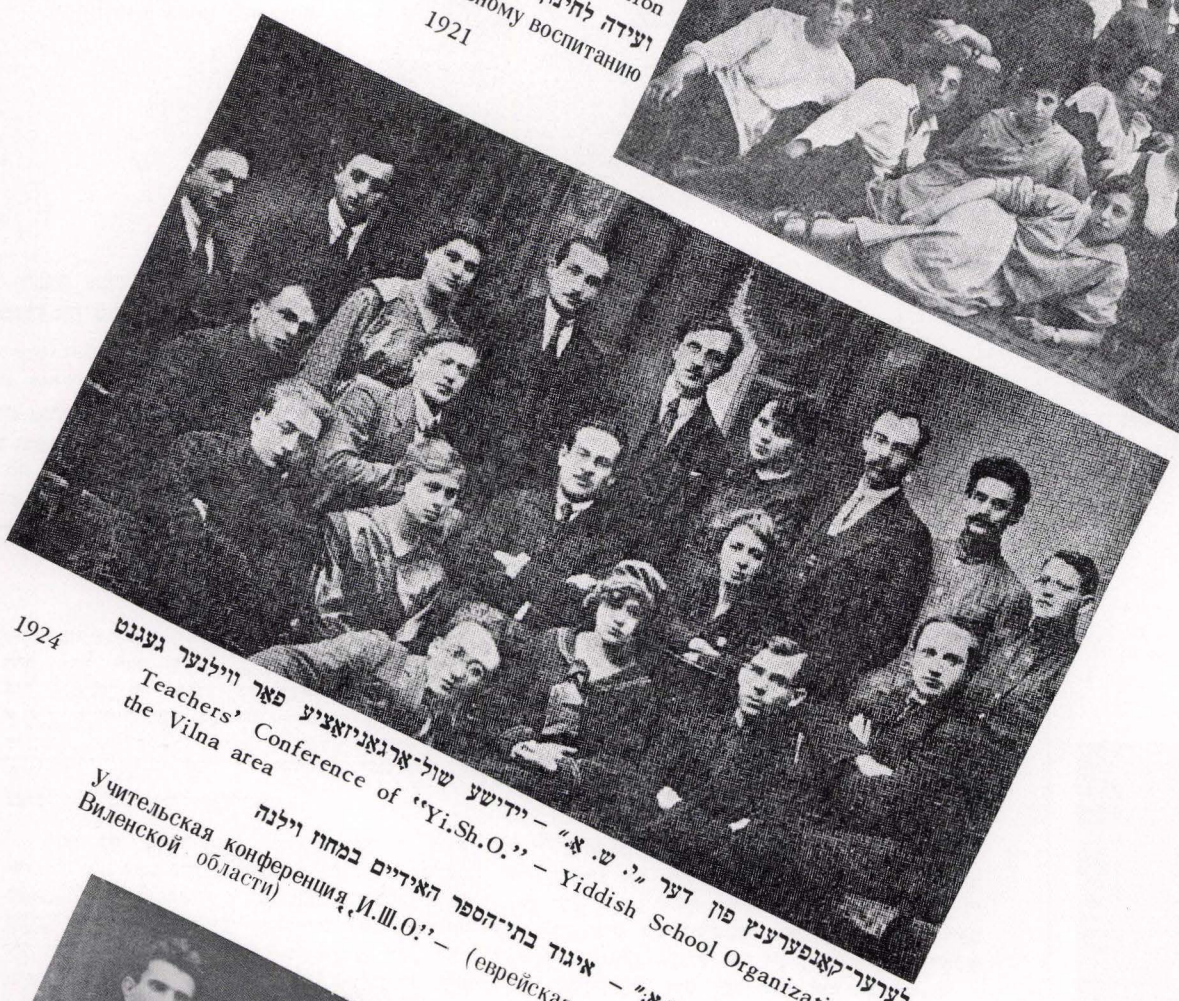
„א יאָר אַרבעט פון יידישן לערער־סעמינאַר" — באַריכט
Report of "a years' work at the Yiddish Teachers' Seminary"
„שנת־פעולה של הסמינריון האידי למורים" — דו"ח
„Год деятельности Учительской семинарии." — отчет
1927-1926

שילער־אינטערנאַט ביים יידישן לערער־סעמינאַר (סובאָטש גאַס נ' 37). פון רעכטס — 1טע ריי: ר. קאַנדעל, —?, —?, בלומשטיין, וועקסלער, ראָזענבוים, דיסקאָווסקי; 2טע ריי: קאַרענבוים, ראָזענבוים, ווערגיק, ח. סעגאַל, שוואַרצמאַן, פרידמאַן, —?, —?, קליידמאַן, —?, ש. ה. ריבאַק, ר. לערמאַן, ש. לייוויקער, ע. קאָזוחאַן, א. גאָלאָמב (דירעקטאָר), —?, —?; 3טע ריי: קאָפּלאָנסקי; 4טע ריי: ש. רודניצקי; 5טע ריי: ג. דונאָוויטש, פ. גאָלדפאַרב, מ. דיאָמענט, י. ליכטנשטיין, קאַץ, קאָרנבלום, ש. גראַיעווסקי, ל. גורעוויטש, פ. גאָלדפאַרב, שאָפּירא, צעדערבוים, מ. גילינסקי; 6טע ריי: מאַנדעלשטאַם, ש. מערדמאַן, פּירער, א. לערמער, —?, —?, —?

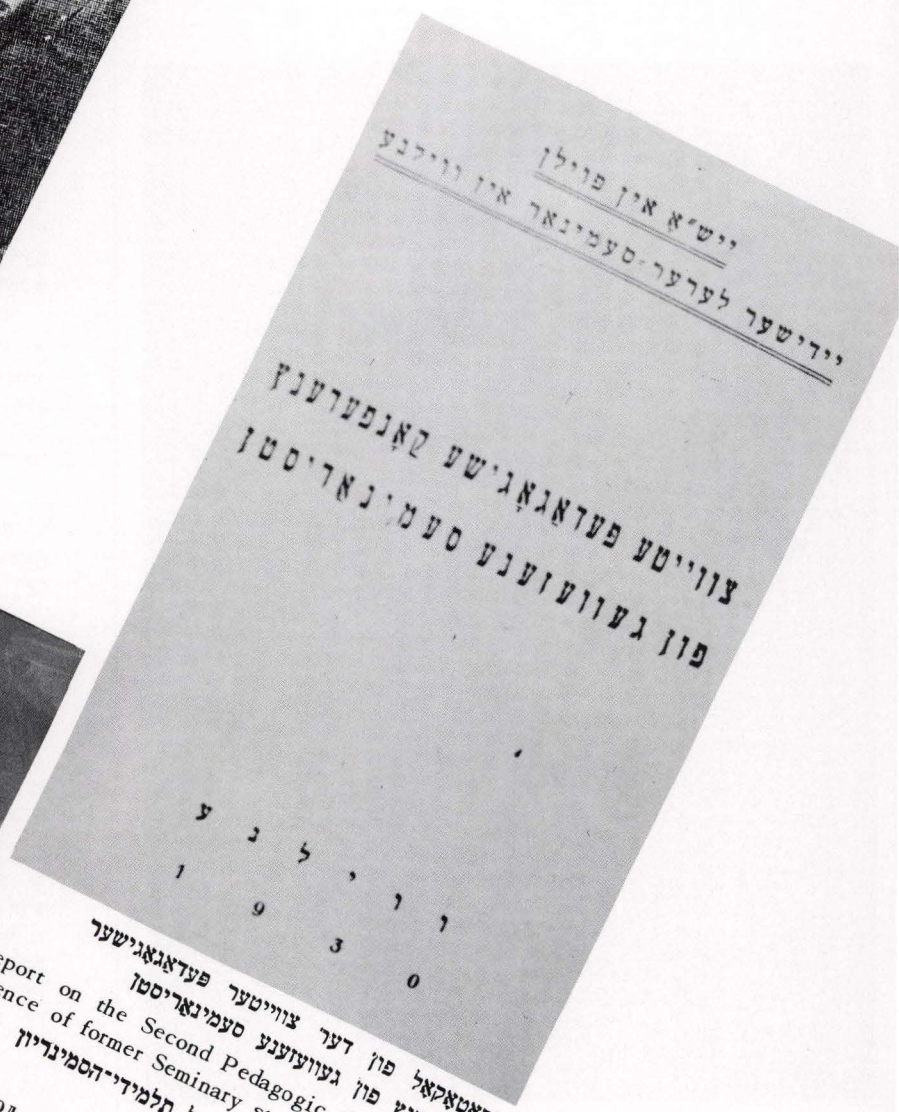
קאָנפֿערענץ פֿאַר פֿאָרשול-דערציאונג
Conference for pre-school education
ועידה לחינוך בגיל הרך,
Конференция по дошкольному воспитанию
1921

1924 קאָנפֿערענץ פֿון דער „י. ש. א." – „ייִדישע שול-אַרגאַניזאַציע פֿאַר ווילנער געגנט
Teachers' Conference of "Yi.Sh.O." – Yiddish School Organization for the Vilna area
ועידת מורים של „י.ש.א." – איגוד בתי־הספר האידיים במחוז וילנה
Учительская конференция „И.Ш.О." – (еврейская школьная организация Виленской области)

1926 קאָנפֿערענץ פֿון געוועזענע סעמינאַריסטן מיט ראָזע סימכאָוויטש
פֿון רעכטס אויף לינקס, זטע רייע: ח. העגדלער, ל. פרענקעל, מ. קאַהאַנאָוויטש, י. ברוידא, ח. בראָדסקי, ג. צוקערמאַן; 2טע רייע: מ. גילינסקי, ד. סימכאָוויטש, פ. פּאַוויץ, סענאַאָוויטש; ח. בראָדסקי, ג.
Conference of former Seminary students with Rose Simchovitch
ועידת תלמידי־הסמינריון לשעבר עם רחל שמחוביץ
Конференция бывших семинаристов с Розой Симхович

פּראָטאָקאָל פון דער צווייטער פעדאַגאָגישער קאָנפֿערענץ פון געוועזענע סעמינאַריסטן
Report on the Second Pedagogic Conference of former Seminary students
פּרוטוקול הוועידה השנייה של תלמידי־הסמינריון לשעבר
Протокол второй педагогической конференции бывших семинаристов
1928 XII

СВИДѢТЕЛЬСТВО НА ЗВАНІЕ МЕЛАМДА.

Свидѣтельство сіе дано отъ *Инспектора 2 района* ~~дирекціи~~ народ-
ныхъ училищъ, за надлежащею подписью и приложеніемъ казенной печати
Кременчугскому мѣщанину *Полтавской* губерніи, *Новогруд-*
ковскому уѣзда, меламду *Гофену Нисельву Пуш-*
кине на занятія обученіемъ еврейскихъ дѣтей закону ихъ
вѣры, а также чтенію и письму по еврейски, въ частныхъ школахъ или частныхъ
домахъ, либо на собственной квартирѣ въ теченіе *трехъ девять-*
десятъ пятаго года. Причитающіяся за настоящее
свидѣтельство деньги, въ количествѣ трехъ рублей, внесены въ *Жито-*
мирское казначейство подъ квитанцію отъ *12 Января* 190 5 года
за № *332* г. *Новогрудковскомъ* 190 5 года *Января*
2 дня.

ИНСПЕКТОРЪ НАРОД. УЧИЛИЩЪ
2 РАЙОНА ВОЛЫНСКОЙ ГУБЕРНІИ. М. Жмудовскій
~~Директоръ~~

Official certificate for a "melamed"
Официальное удостоверение меламеда
1905

אפיציעלע באשטעטיקונג פאר א מלמד
אישור רשמי למלמד

געזעלשאפט פאר קעגנזייטיקער הילף פון מלמדים
SOCIETY FOR MUTUAL AID AMONG "MELAMDIM"
(Religious School Teachers)
חברה לעזרה הדדית של מלמדים
ОБЩЕСТВО ВЗАИМНОЙ ПОМОЩИ МЕЛАМЕДОВ
(учителей хедеров)
1916 – 1906

מלמד יאסל ב"ר ניסל
Melamed Yossel, son of Nissel
המלמד יוסל ב"ר ניסל
Меламед Иосл бен-Нисл

אויפרוף פון דער חברה „משען מלמדים" וועגן רעגולירן די באציונגען צווישן עלטערן און מלמדים (געדרוקט אין ייִדיש און העברעאיש)
Appeal by the "Mishan Melamdim" Society concerning the regulation of the relations between parents and "melamdim"
קול קורא של חברת „משען מלמדים" בדבר סידור היחסים בין ההורים והמלמדים (ביידיש ובעברית)
Воззвание общества „Мишаан меламдим" об урегулировании отношений между родителями и меламедами

אן דען טהייערן און פאהנעהמען עלטערן!

מיר מלמדים, וועלכע ערציהען און פיהרען אייערע קינדער אויף דעם גראדען וועג: צו תורה און דרך ארץ. אום זיי (די קינדער) זאללען בעלויבט און געשעללען זיין צו גאט און צו לייט, האבען מיר געפונען פיר אייע בעזונדערע נויטוענדיגקייט בעקאנט צומאלען דעם נעמהרטען יודישען פובליקום, אונזער בעשטימטען בעשלום: וויא עס איז אייננעארדנעט עווארען: „די אויפפיהרונג פון די מלמדים צו די עלטערן, און זיי די עלטערן בעהאנדלען די מלמדים"; אין דעם פעסטען פערטרויען אויף דעם איידעלען געפיהל פון די נעהרטע עלטערן האבפען מיר, דאסס זיי וועלען אונזער בעשטימונג בעגעגענען מיט וואהלגעפאללען.

א) קיין מלמד טאר ניט שטערען די רוהע פון ד' עלטערען אין די יום-טובדיקע טאג (פון פסח און כפות) בעשטעלען פיר זיך תלמידים, אויסער חול המועד; און דער מלמד, וועלכער עם וועט זיך וואגען, האלטען פאר גרונד מביה יום טוב צו זיין, און ער וועט קומען וואו ניט איז שטערען די רוהע פון דיא עלטערען אום יום-טוב, דער איז אין שבת אין איבערטרעטער, און דער פאטער וואס זיין הערן איז איינ נעמאנטי צו געבען זיינע קינדער אן חדר, וועט געווים ניט וועלען אפערקעהר האבען מיט אזעלכען, וויא ער איז ניט איינשטימיג נעווארען צו בעאונרוהיגען דיא בעל-הבתים אום יום-טוב.

ב) אפאטער, וויא האט אבנעדרעט מיט אמ-מד, דאם זיין קינד זאלל בי איהם לערנען, טום זיין וויבט גילטיג פערבינדען איהן שום שנויים. און וועו עם טרעפט א סכסוך צווישען אבעל-הבית מיט אמלמד אין מיטען זמן, איבער אויעלכע ניט איז אורזאכע (סבה), דאן טאר ניט אצווישען מלמד נעמעו דעם קינד צו זיך אין חדר, נור זיין מיר טעג (ווערע מיספ/רשטאנדניקייט) דארף געבראכט וווערן פאר דעם ועד להחברה „בישען מלמדים" וועלכע וועלען נעמען אוי זיך די מיהע אויסצוגלייכען די בייד צדדים, אהן שום נשיאת פנים. צו וועמען ניט איז פון די בייד נעלויגנים.

ג) א תלמיד, וויא האט געלערענט בי א מלמד אנאנצען זמן, און דער פאטער האט ניט איינגעצאהלט שכר-למוד פאר דעם זמן, אדער ער דאט ניט דערצאהלט אין גאנצען, טאר איין אנדער מלמד ניט נעהמען דאם קינד צוא זיך אין זיין חדר, אויף דעם אנדער זמן, ואו דער פאטער זאלל ניט בעצאהלען דעם ערשטען מלמד עד פרישה אחרונה.

ד) די עלטערן, וועלכע נעמען צו אין מיטען זמן די קינדער זומער-צייט אויף די דאצעם, אדער זיי וויללען דאם קינד פערפעירטיגען אנצוקומען אין א אנדערצע, זיינען די מלמדים ניט מחויב דאבי געלד-שאדען צו האבען, די ניט, נאר דעם דען דיא דירה, און זיי ניט, נאך דעם מעגשליכען יושר, דען די קינדער האבען מבטל נעווען די צייט פון לערנען, ניט דורך די סבה פין דעם מלמד, נור דורך דעם פערלאנג פון די עלטערן אליין, ויאם ווילען פערשאפען פאר זייערע קינדער פערנוגען און רוהע. און דאם גרייכען, איז דעם מלמד זעהר ניט גוט צו זעהן, זיי זיין פאמיליע שמאכטפן דורך הונגער איבער זאלכע סבות, ויאם ער איז דאיין גאר ניט שולדיג, ויען דאם קינד קען אין חדר ניט נעהמען אנטוויקע צייט. דאם תיפט, ויען עם טרעפט אקינד מיעלט הילה א. ה. ג.

ה) איך האב דער „יעד-המלמדים" איינגיזעהנן, זיי נישתוג עם איז, בי די שוערע צייט, צו דערמאהנען דיא עלטערן, דאם זיי זאללען אזוי גוט זיין צאהלען דעם מלמד מהיום והלאה, יעדען חדש אפראוים, אין עם איז ווירקיקן, דאם די עלטערן אליין ווילען מידה זיין: או דער וישר איז אזוי צו בהאן, אום דיר מלמד, זאלל ניט אויבקוקען ווינע אינגן נאך די עמלכע גילדען, ווייניגער איהם קומט איט יעדען חודש, ווייניגער איהם שמעהט פאר אגאנצען חודש זאל שווער צוארבייטען, און מיט ויאם אונטער צו האלטען ווינע קראפטען האט ער גוט, ויארים, ויעמען איז דען ניט בעוואוסט דער מאמר פון דעם הגא רבי אלעזר בן עזרי: **אם אין קמח אין התורה.**

אין פאללער האפענונג, דאם יעדער, ווער נור איין נעפיהל-פאללעם הערץ האט, וועט נעווים בייאהען מיט פיל אכטונג אזיך אונזער פערלאנגען.

מלמדים" דפה ווילנא.

УСТАВЪ
ОБЩЕСТВА ВЗАИМНОЙ ПОМОЩИ
Меламедовъ
города Вильны.

ВИЛЬНА.
Электро-типографія А. МИНСКЕРА, Нѣмецкая улица домъ № 15.
1906.

סטאטוט פון דער געז' פאר קעגנזייטיקער הילף פון מלמדים אין ווילנע
Code of the Society for Mutual Aid among Melamdim in Vilna
תקנון החברה לעזרה הדדית של מלמדים בווילנה
Устав общества взаимной помощи меламедов в Вильне
1906

העברעאישער לערער־פאַראיין

HEBREW TEACHERS ASSOCIATION

איגוד המורים העברים

СОЮЗ ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИХ УЧИТЕЛЕЙ

פאַרוואַלטונג פון העברעאישן לערער - פאַראיין אין ווילנע,
פון רעכטס — 1טע רייה : מ. אַליצקי, י. ד. גאַרדאַן, — ? ; 2טע רייה : — ?,
זאַסלאַנסקי, דר. ד. שוסטער, קויפמאַן — ?

Managing Committee of the Hebrew Teacher's Association
ההנהלה של איגוד המורים העברים
Правление союза древнееврейских учителей

1917

פאַרוואַלטונג פון העברעאישן לערער־פאַראיין. פון רעכטס — 1טע רייה : נ. דעזענט,
מ. אַליצקי, י. פּאַמאַטשניק, ש. צירקינד ; 2טע רייה : י. טשאַרנאצקי, ג. בושעל, ד.
באַרלינצקי, אַ. געסיק

Managing Committee of the Hebrew Teacher's Association
ההנהלה של איגוד המורים העברים
Правление союза древнееврейских учителей

1938

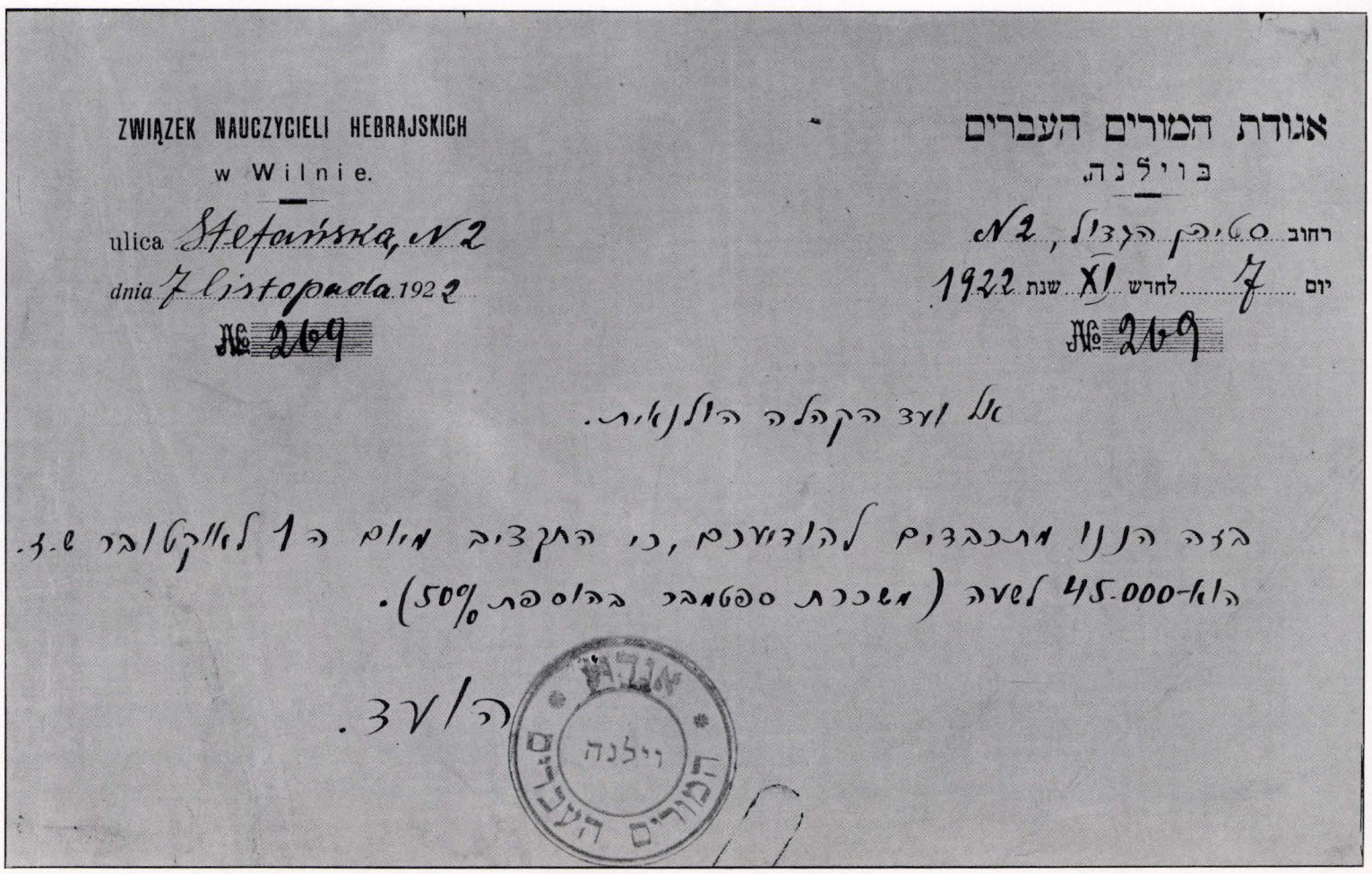
מעלדונג פון פאַראיין צו דער קהילה:
אַז פון אָקטאָבער איז דער געהאַלט
געהעכערט אויף 50%

Association's notification to the Community Council: Beginning October salaries will be raised 50%

הודעת האיגוד לקהילה: מחודש אוק־
טובר הועלה השכר לשעה ב־50 אחוז

Извещение союза еврейской общине:
с октября почасовая оплата увели–
чилась на 50%

1922 7/XI

באריכט

פון דערווילנער יידישער

לערער־געזעלשאפט

פאר דער צייט פון 1915 ביז 1918.

Zur Verbreitung im Gebiete des Oberbefehlshabers Ost und zur Ausfuhr zugelassen.
Buchprüfungsamt Ob. Ost.

באריכט פון דער ווילנער יידישער
לערער־געזעלשאפט

Report by the Yiddish Teachers Association in Vilna

דו"ח של חברת המורים האידיים
בוילנה

Отчет виленского Общества
еврейских учителей

1918–1915

פארוואלטונג פון יידישן לערער־פאראיין
פון רעכטס — 1טע רייה: א. פיין, זינע פלודערמאכער, י. לעווינסקי, י. זאוועלס, מ. רובינשטיין;
2טע רייה: א. גינדזבורג, מ. ראבינאוויטש, ד. לובאצקי, מ. פרידמאן, ס. סעניצקי, י. דובאוסקי, י. גראסמאן, י. נאוויקאוו, י. מהרשק

Правление союза еврейских учителей

הנהלת איגוד המורים האידיים

Administration of the Yiddish Teachers' Association

1928–1927

YIDDISH TEACHERS ASSOCIATION

СОЮЗ ЕВРЕЙСКИХ УЧИТЕЛЕЙ

1943 – 1915

יידישער לערער־פאראיין

איגוד המורים האידיים

Managing committee of the Yiddish Teachers Association
הנהלת איגוד המורים האידיים
Правление Союза еврейских учителей

פארוואלטונג פון יידישן לערער־פאראיין
פון רעכטס — 1טע רייה: מ. אידעלסאן, ש. ידידא־ווייטש, ש. באסטאמסקי, י. דובאוסקי, מ. פרידמאן;
2טע רייה: י. נאוויקאוו, י. גיליגיטש, מ. טשושאני

20־יאריקער יובל פון יידישן לערער־פאראיין אין ווילנע

1935 – 1915

Sz. BASTOMSKI, Wilno, Stefańska 24. (Poland) :אדרעס פון יובל־קאמיטעט

XX

צום יידישן לערער־פאראיין ווילנע

זייער חשובער פרייַנד!

אין דעצעמבער 1935 ווערט 20 יאר, זינט ס'איז געגרינדעט געווארן דער יידישער לערער פאראיין אין ווילנע.

ס'איז ניט נאר א יום־טוב פון דער ווילנער יידישער לערערשאפט, נאר גלייכצייטיק אויך א וויכטיקע דאטע אין דער יידישער פראפעסיאנעלער און קולטור־באוועגונג בכלל.

אין יאר 1915, נאכדעם ווי די צארישע מאכט האט פארלאזן ווילנע, איז געגרינדעט געווארן דער ווילנער יידישער לערער־פאראיין. **דאס איז געווען די צייט, ווען ס'איז געלייגט געווארן דער גרונטשטיין פון די יידיש־וועלטלעכע שולן.**

דער ווילנער יידישער לערער־פאראיין איז געווען דער איניציאטאר און דער אקטיוו־סטער בויער פון א גאנצער רייַ שולן און אנדערע קולטור־אנשטאלטן אין ווילנע און ווילנער געגנט.

דער ווילנער יידישער פאראיין האט מיטגעהאלפן צו גרינדן די ערשטע ארגאניזאציע פון דער יידיש־וועלטלעכער שול אין ווילנע (צ. ב. ק) אוו אויך מיטגעווירקט צו ארגאניזירן די ערשטע קולטור באראטונגען אין ווארשע (אין 1919), אלס רעזולטאט פון וועלכע ס'איז געשאפן געווארן די צענטראלע יידישע שול־ארגאניזאציע (צ.י.ש.א.)

די פארוואלטונג פון ווילנער יידישן לערער־פאראיין האט באשלאסן צו באצייכענען די דאזיקע וויכטיקע דאטע דורך ארויסגעבן **א זאמלבוך**, געווידמעט דער געשיכטע און טעטיקייט פון פאראיין, **שאפן א הילפס־פאנד** ביים פאראיין און איינארדענען **א פייערלעכע יובל־אקאדעמיע**.

מיר נעמען זיך דערמיט דעם כבוד אייך צו פארבעטן צו דער **יובל־פייערונג**, וואס וועט פארקומען שבת דעם 25־טן יאנואר 1936 אין זאל פון דער קאנסערוואטאריע (קאנסקא 1).

מיט פריינדלעכן גרוס

יובל – קאמיטעט

יובל־קאמיטעט

ש. באסטאמסקי
י. גראסמאן
ל. טארבאוויטש
מ. יאפע
מ. לעווינסקי
י. מהרשק
י. סעניצקי
א. סלעפ
ג. פלודערמאכער
ח. פופקא
אמע ראזנטאל
ו. רייזען
מ. ראבינאוויטש
י. שער

פאר אידישע קינדער אין פוילן

ZWIĄZEK ZAWODOWY NAUCZYCIELSTWA ŻYDOWSKIEGO ZIEMI WILEŃSKIEJ

פראפעס׳אנעלער פארא״ין פון יידישע לערער אין ווילנער גענענט

WILNO
Zawalna 30

ווילנע
זאוואלנע 30

פארוואלטונג פון יידישן לערער־פאראיין
פון רעכטס — 1טע רייה: א. פיין, זינע פלודערמאכער, י. לעווינסקי, י. זאוועלס, מ. רובינשטיין;
2טע רייה: א. גינדזבורג, מ. ראבינאוויטש, ד. לובאצקי, מ. פרידמאן, ס. סעניצקי, י. דובאוסקי, י. גראסמאן, י. נאוויקאוו, י. מהרשק

הנהלת איגוד המורים האידיים Правление союза еврейских учителей

Administration of the Yiddish Teachers' Association

1928–1927

פארבעטונג צו דער פייערונג לכבוד דעם 20־יאריקן יובילי פון יידישן לערער־פאראיין

Invitation to the celebration of the 20th anniversary of the Yiddish Teachers Association

הזמנה לחגיגת מלאת 20 שנה לאיגוד המורים האידיים

Приглашение на празднование двадцатилетнего юбилея Союза еврейских учителей

JEWISH STUDENTS AT THE VILNA UNIVERSITY

ЕВРЕЙСКИЕ СТУДЕНТЫ В ВИЛЕНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

יידישע סטודענטן אין ווילנער אוניווערסיטעט

סטודנטים יהודים באוניברסיטה הוילנאית

Program of the traditional annual student ball

Программа традиционного ежегодного студенческого бала

התוכניה של נשף־הסטודנטים השנתי

„דער ווילנער סטודענט", אינמאליקע אויסגאבע (יידיש, עברית, פויליש) וואָס פון יידישן אקאדעמיקער

"The Vilna Student", one-time publication in honor of Jewish Student Week (Yiddish, Hebrew, Polish)

„הסטודנט הווילנאי" — פרסום חד־פעמי לרגל שבוע האקדמאי היהודי (ביידיש, עברית, ופולנית)

„Виленский студент", единовременное издание к неделе еврейского студента (по еврейски, древнееврейски и польски)

1936 18-25/1

פראָוואָלטונג פון יידישן סטודענטן־פאראיין, פון רעכטס — זטע רייע: א. האַרליג, קאַצענעלענבאָגען, ל. קאַפלאַנאָוויטש, ה. ליסאק, ב. שניידער

Managing committee of the Jewish Students Association

Правление Союза еврейских студентов

הנהלת איגוד הסטודנטים היהודים

1939-1938

שנת־לימודים	יידן	נישט־יידן
1919—1920	80	448
1920—1921	131	609
1921—1922	370	1243
1922—1923	423	1617
1923—1924	510	1556
1924—1925	523	1563
1925—1926	626	1718
1926—1927	718	1903
1927—1928	871	1955
1928—1929	964	1951
1929—1930	1021	2051
1930—1931	1192	2170
1932—1933	1188	—
1933—1934	1098	3858
1934—1935	847	3582
1935—1936	592	2600
1936—1937	676	—
1937—1938	403	—
1938—1939	400	—

יידישע סטודענטן אין ווילנער אוניווערסיטעט

Jewish students at the Vilna University

Еврейские студенты в виленском университете

סטודנטים יהודים באוניברסיטה הוילנאית

1938—1919

„סטעפאַן באַטאָרי"־אוניווערסיטעט אין ווילנע

The Stephen Batory University in Vilna

Университет Стефана Батория в Вильне

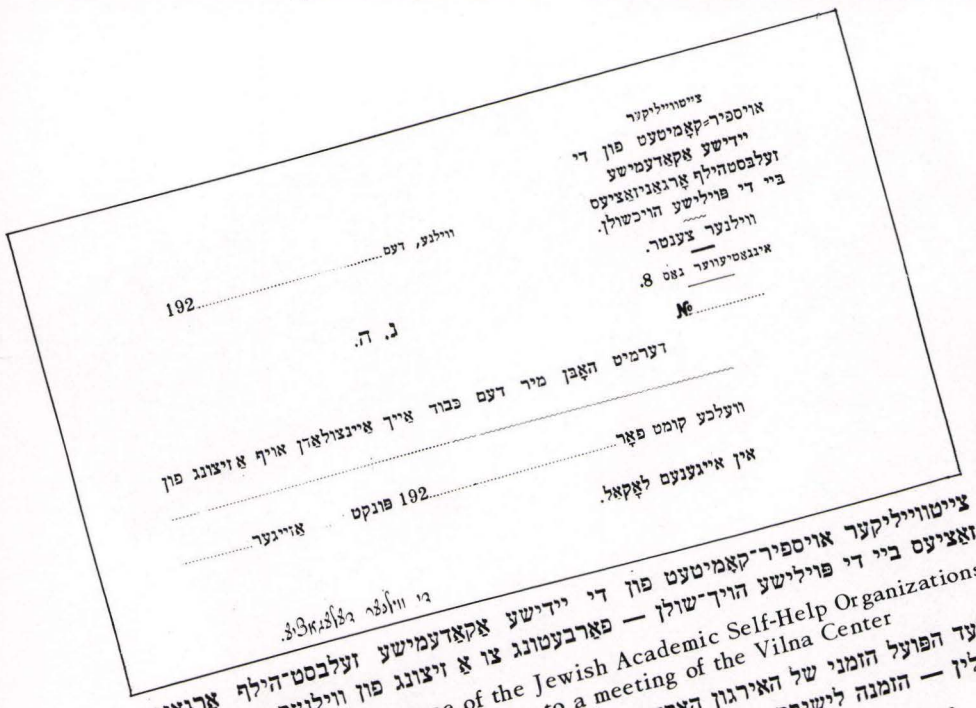
האוניברסיטה ע"ש סטיפן באטורי בווילנה

JEWISH STUDENT CIRCLES IN THE VILNA UNIVERSITY

ЕВРЕЙСКИЕ СТУДЕНЧЕСКИЕ КРУЖКИ ПРИ ВИЛЕНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

יידישע סטודענטן־קרייזן אין ווילנער אוניווערסיטעט

חוגים של סטודנטים יהודים באוניברסיטה של וילנה

צייטווייליקער אויספיר־קאָמיטעט פון די יידישע אַקאַדעמישע זעלבסט־הילף אַרגאַני־
זאַציעס ביי די פּוילישע הויך־שולן — פֿאַרבעטונג צו אַ זיצונג פון ווילנער צענטער

Temporary executive committee of the Jewish Academic Self-Help Organizations at the Polish universities – invitation to a meeting of the Vilna Center

Временный исполнительный комитет еврейских студенческих организаций по взаимопомощи при польских высших учебных заведениях – приглашение на заседание виленского центра

1932

מעדיצינישער פאַקולטעט, א גרופּע יידישע סטודענטן אויפן צווייטן קורס מיט פּראָפּ׳ מיכעידאַ

Medical Department, a group of 2nd year Jewish students, with Professor Micheida

Медицинский факультет – группа еврейских студентов второго курса с проф. Михейдой

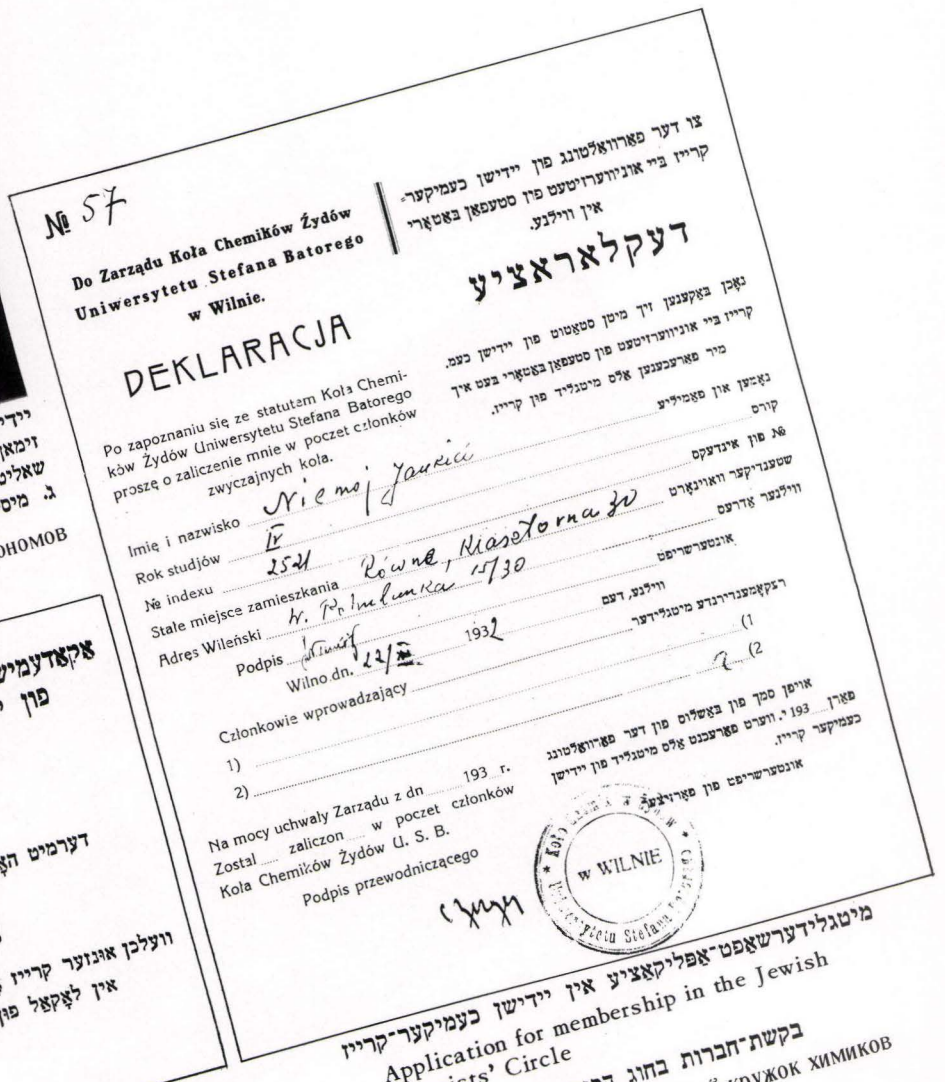

יידישער אַגראָנאָמען־קרייז, פון רעכטס — זיצן רייען: מ. קאָזלאָווסקי, קלעצק, —?, 2טע רייע: באביצקי, ש. —?, ל. גינזבורג, א. פּוקס, ז. בלום, מ. שענקמאן, ל. יאַסעלעוויטש, ב. ק־עמער, ש. תפּוח, צ. צעכאַנאָוויטש, 3טע רייע: קאַנאַן, יאַנקעלעוויטש, מ. בראַנאַנטשוק, ש. שקלאַנעוויטש, ל. גינזבורג, ג. מיסיעלעוויטש, ד. וואַראַבייטשיק, ב. צוקערמאַן

Jewish Agronomists Circle

חוג אגרונומים יהודים

Еврейский кружок агрономов

№ 57

Do Zarządu Koła Chemików Żydów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

DEKLARACJA

Po zapoznaniu się ze statutem Koła Chemików Żydów Uniwersytetu Stefana Batorego proszę o zaliczenie mnie w poczet członków zwyczajnych koła.

Imię i nazwisko Niemojewski

Rok studjów IV

№ indeksu 2541

Stałe miejsce zamieszkania Równe, Miasto rna 30

Adres Wileński M. Pr. Imielinska 15/30

Podpis Niemojewski

Wilno dn. 22/III 1932

Członkowie wprowadzający

1) .....

2) .....

Na mocy uchwały Zarządu z dn. ..... 193 .. r. Został ... zaliczon ... w poczet członków Koła Chemików Żydów U. S. B.

Podpis przewodniczącego

w WILNIE

צו דער פֿאַרוואַלטונג פון יידישן בעמיקער־קרייז ביי אוניווערזיטעט פון סטעפֿאַן באַטאָרי אין ווילנע.

דעקלאַראַציע

נאָכן באַקענען זיך מיטן סטאַטוט פון יידישן כעם. קרייז ביי אוניווערזיטעט פון סטעפֿאַן באַטאָרי בעט איך מיר פֿאַרכאַפּנען אלס מיטגליד פון קרייז.

נאָמען אין פֿאַמיליע .....

קורס .....

№ פון אינדעקס .....

שטאַנדיקער וואוינאָרט .....

וויליגער אַדרעס .....

אינסטרוקטיעס

ווילנע, דעם .....

רעקאָמענדירענדע מיטגלידער: (1 .....

(2 .....

אויטאָ סאָך פון באַשלוס פון דער פֿאַרוואַלטונג פֿאַרן ..... 193 . ווערט פֿאַרכאַפּנט אלס מיטגליד פון יידישן כעמיקער קרייז.

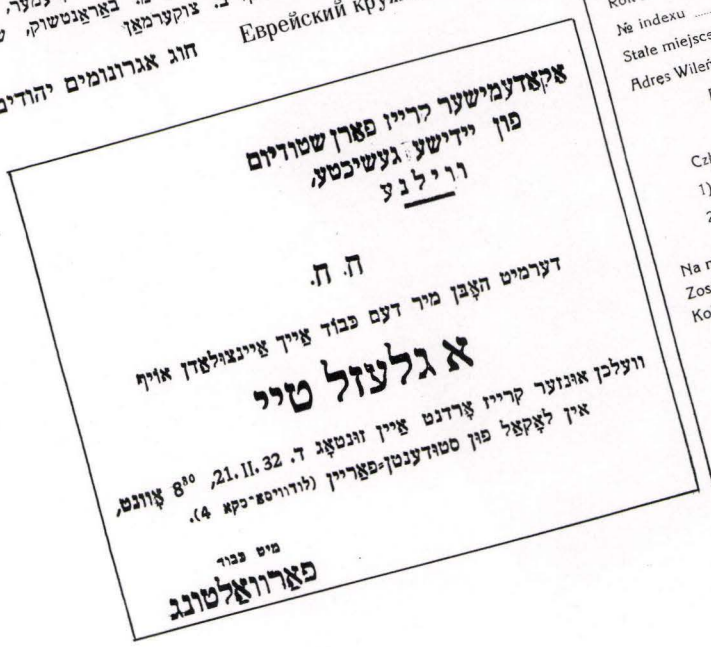
אונטערשריפֿט פון פֿאַרזיצער .....

Application for membership in the Jewish Chemists' Circle

1932

בקשת־חברות בחוג הכימאים היהודים

Членское заявление в еврейский кружок химиков

אַקאַדעמישער קרייז פֿאַרן שטודירם פון יידישער געשיכטע — פֿאַרבעטונג אויף אַ גלעזל טיי

Academic Circle for the study of Jewish History – invitation to a tea

חוג אקדמי ללימוד דברי ימי ישראל — הזמנה ל„כוס־תה"

Студенческий кружок по изучению еврейской истории – приглашение на чашку чая 1932

ח. ח.

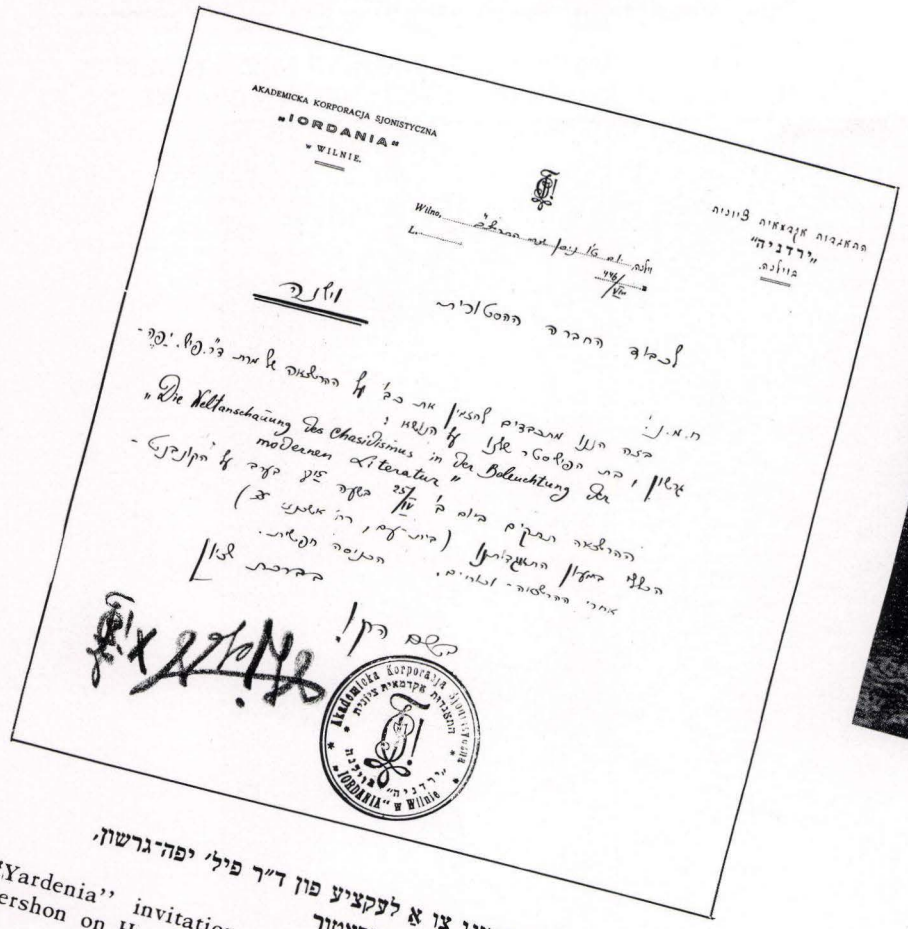
דערמיט האָבן מיר דעם פֿבֿוד אייך אײַנצולאָדן אויף

א גלעזל טיי

וועלכן אונזער קרייז אָרדנט אײַן זונטאָג ד. 21.II.32, 8^00 אָוונט, מיט פֿבֿור

פֿאַרוואַלטונג

יידישע סטודענטן־פֿאַריין (לודוויפּא־נקא 4).

AKADEMICKA KORPORACJA SJONISTYCZNA
„IORDANIA"
W WILNIE.

Wilno

Akademicka Korporacja Syjonistyczna
„IORDANIA" w Wilnie

„ירדניה" — פאַרבעטונג צו א לעקציע פון ד"ר פיל, יפה-גרשון, ווענען חסידיזם אין דער ליטעראַטור

"Yardenia" invitation to a lecture by Dr. Jaffe-Gershon on Hasidism in literature

„ירדניה" — הזמנה להרצאה של ד"ר פיל, יפה-גרשון על החסידות בספרות

„Иордания" – приглашение на лекцию д-ра Иофе–Гершона о хасидизме в еврейской литературе

תרצ"ב—1932

סטודענטישע ציוניסטישע קאָרפּאָראַציע „ירדניה" — פייערונג לכבוד ז. זשאַבאָטינסקי און ד"ר ש. דויערמאַן

Zionist student corporation "Yardenia" — reception in honor of Z. Zhabotinski and Dr. Sh. Doyerman

Сионистская студенческая корпорация „Иордания" — вечер в честь Вл. Жаботинского и д-ра Ш. Дауэрмана

הקורפורציה של סטודנטים ציונים „ירדניה" — מסיבה לכבוד ז. זיאבוטינסקי וד"ר ש. דויארמן

1929

יערלעכער קאָנוואָנט פון דער ציוניסטישער אַקאַדעמישער קאָרפּאָראַציע „מאַקס נאָרדוי"

Annual convention of the Zionist Academic corporation "Max Nordau"

כינוס שנתי של הקורפורציה הציונית האקדמאית „נורדוי"

Ежегодный конвент сионисткой студенческой корпорации „Макс Нордау"

1935

5-יאָריקער יובילייַ פון דער סטודענטישער קאָרפּאָראַציע „ירדניה"

Fifth anniversary of the student corporation "Yardenja"

Пятилетний юбилей студенческой корпорации „Иордания"

יובל החמש של הקורפורציה האקדמאית „ירדניה"

1939 – 1929

„70 סעמעסטערס" — סטודענטישע קאָרפּאָראַציע „ירדניה", תל-אביב, 1934

"Seventy semesters" student corporation "Yardenia" Tel Aviv, 1934

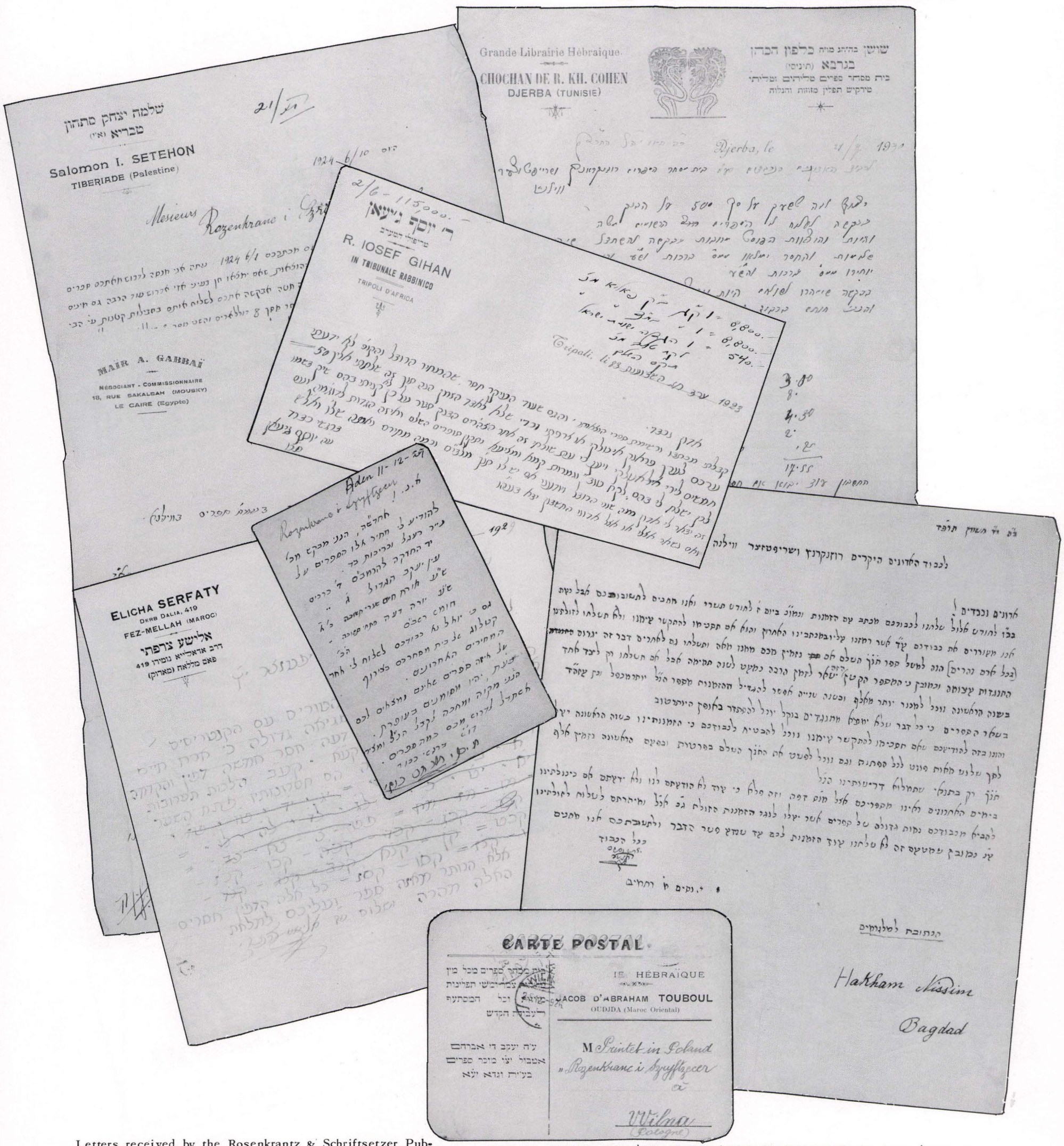
„70 семестров" студенческой корпорации „Иордания", Тель–Авив, 1934

ירושלים דליטא האָט באַזאָרגט די יידישע וועלט מיט ספֿרים און ביכער

VILNA SUPPLIED THE JEWISH WORLD WITH RELIGIOUS AND SECULAR BOOKS

ירושלים דליטא סיפקה לעולם היהודי ספרי קודש וחול

ЛИТОВСКИЙ ИЕРУСАЛИМ СНАБЖАЛ ЕВРЕЕВ ВСЕГО МИРА РЕЛИГИОЗНЫМИ И СВЕТСКИМИ КНИГАМИ

Letters received by the Rosenkrantz & Schriftsetzer Publishing House from book sellers in the Orient: from Tiberias (Eretz Israel), Tripoli (Africa), Cario (Egypt), Aden (South Arabia), Jerba (Tunisia), Bagdad (Iraq), Fez Mela and Ugda (Morocco).

Письма книготорговцев восточных стран, полученные в тридцатых годах тирографией и издательством „Розенкранц и Шрифтзецер" Тиберии (Эрец Израиль), Триполи (Африка), Каира (Египет), Адена (Северная Африка), Джербы (Тунис), Багдада (Ирак), Фез Мела и Угда (Марокко)

אַ „בינטל בריוו", פון מוכרי ספרים פון מזרח־לענדער צו פאַרלאַג און דרוקערייַ „ראָזנקראַנץ און שריפטזעצער" אין די דרייסיקער יאָרן פון: טבריה (א"י), טריפאַלי (אַפריקע), קאַיראָ (עגיפטן), אַדען (דרום־אַראַביע), דזשערבאַ (טוניס), באַגדאַד (איראַק); פעז מעלאַ און אוגדאַ (מאַראָקאָ)

צרור מכתבים שנשלחו בשנות השלושים לבית־הדפוס והוצאות־הספרים „רוזנקרנץ ושריפטצער" ממוכרי ספרים בארצות המזרח מטבריה (א"י), טריפולי (אפריקה), קהיר (מצרים), עדן (דרום ערב), ג'רבה (טוניס), בגדד (עיראק), פז מלה וגדא (מורוקו)

דרוקעריי און פאַרלאַג „ראָם"

PRINTSHOP AND PUBLISHING HOUSE "ROM"

בית־דפוס והוצאת־ספרים „ראם"

ТИПОГРАФИЯ И ИЗДАТЕЛЬСТВО „РОМ"

1941 – 1789

האלמנה דבורה ראָם

The widow Deborah Rom

האלמנה דבורה ראם

Вдова Двойре Ром

מנחם (מאַנע) בן ראובן ראָם

Menachem, son of Reuven Rom

מנחם (מאנה) בן ראובן ראם

Менахем (Мане) с. Рувина Ром

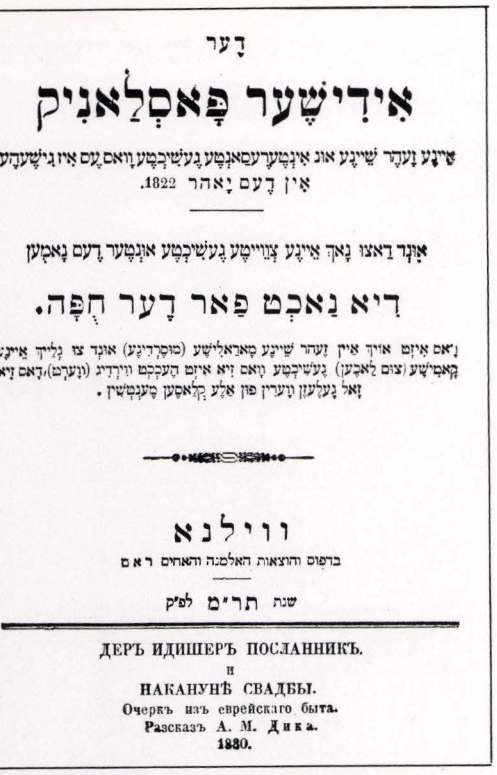

„מסכת ברכות" פון ראָמס ש"ס, צווייטע אויפלאַגע, 1880

"Berakhot" (1st tractate of the Talmud) of the Rom edition, 2nd printing, 1880

מסכת ברכות של ש"ס ראם, מהדורה שנייה, 1880

„Беракот", первый трактат вавилонского Талмуда, второе издание Рома, 1880

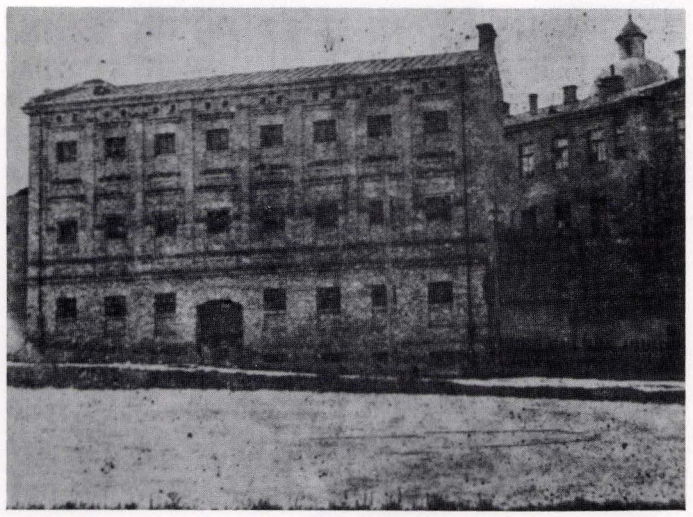

א. מ. דיק — „דער אידישער פאָסלאַניק", 1880

A.M. Dick – "Der Yiddisher Poslanik" (The Jewish Messenger), 1880

א. מ. דיק — „השליח העברי", 1880

А.М.Дик:– „Дер идишер посланик"(„Еврейский посланник"), 1880

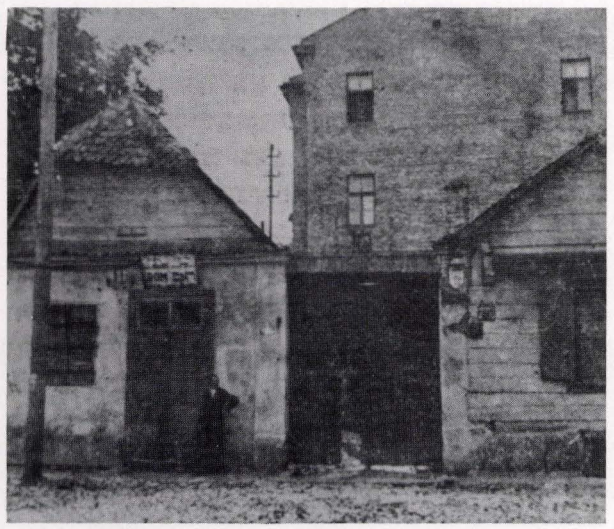

The building of the Rom Publishing House and Printshop

Здание типографии и издательства Рома

דער בנין פון פאַרלאַג און דרוקעריי ראָם

בניין הוצאת־הספרים ובית־הדפוס „ראם"

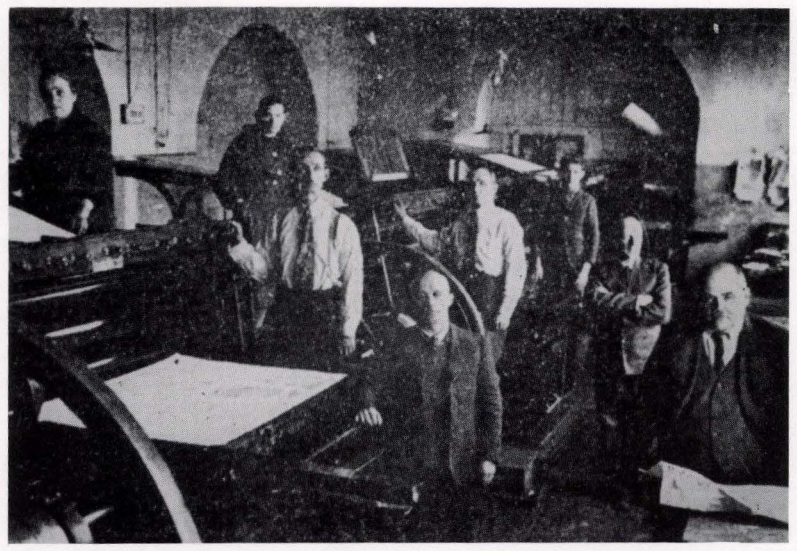

אַריינגאַנג אין ראָמס דרוקעריי (צערקעוונע גאַס)

Entrance to the Rom Printshop (Church Street)

כניסה לבית־הדפוס ראם (רח' צרקיבנה)

Вход в типографию Рома (Церковная ул.)

אַ טייל פון דער מאַשין־אָפּטיילונג פון ראָמס דרוקעריי

A part of the machine department of the Rom Printshop

חלק ממחלקת־המכונות של בית־הדפוס ראם

Фрагмент машинного отделения типографии Рома

דרוקער־אַרבעטער און אָנגעשטעלטע פון ראָמס דרוקעריי

עובדי הדפוס ומנהלה של בית־הדפוס ראם

1923

Printers and employees of Rom's Printshop

Печатники и администрация типографии Рома

PRINTSHOP ROSENKRANTS AND SCHRIFTSETSER

ТИПОГРАФИЯ РОЗЕНКРАНЦА И ШРИФТЗЕЦЕРА

דרוקעריי ראָזענקראַנץ און שריפטזעצער

בית־דפוס רוזנקראנץ ושריפטזער

בית־הדפוס והוצאת־ספרים

של חברת „רוזנקרנץ ושריפטזצר", ווילנה,

רחוב לידסקי, 7 № ← תיבת הפוסטה 98 №

נוסד בשנת תרכ"ב.

WYDAWNICTWO I DRUKARNIA „ROZENKRANC I SZRIFTZECER"

Wilno, zaulek Lidzki, № 7. ← Skrzynka pocztowa № 98.

1940 – 1862

מנחם־מענדל בר יוסף שריפטזעצער

Menachem Mendel, son of Joseph Schriftsetser

מנחם מנדל בר׳ יוסף שריפטזצר

Менахем–Мендл с. Иосифа Шрифтзецер

שמואל־יוסף פין

Shmuel Joseph Fin

שמואל יוסף פין

Шмуэл- Иосиф Фин

ר׳ אברהם־צבי בר יוסף ראָזענקראַנץ

Rabbi Abraham Z'vi, son of Joseph Rosenkrants

ר׳ אברהם צבי בר׳ יוסף רוזנקראנץ

Абрам–Цви с. Иосифа Розенкранц

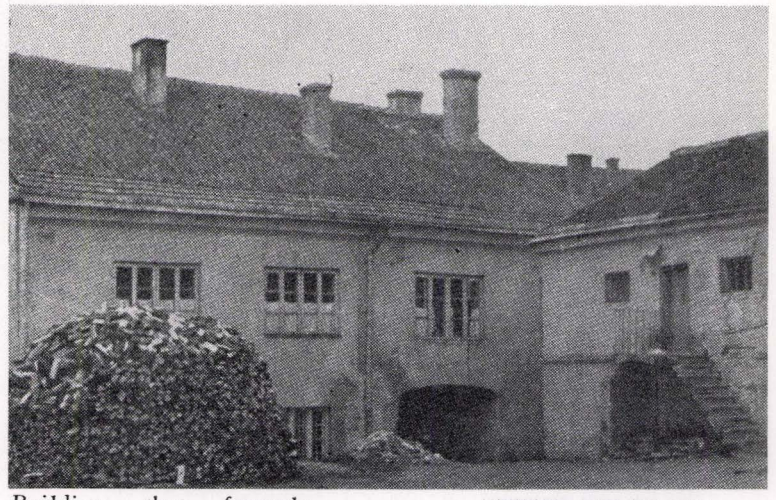
The founders of the printshop

Основатели типографии

די גרינדער פון דער דרוקעריי

מיסדי בית־הדפוס

תרכ"ב — 1862

Building that formerly housed the printshop facing Lidska Lane

בנין פון דער דרוקעריי אין הויף פון פראָנט פון לידסקע־געסל

Дом типографии , вид со стороны двора с Лидского переулка

בניין בית־הדפוס מצד החצר מסימטת לידסקה

קאטאלאג פון פארלאג

Catalogue of publishing house

קטלוג בית־ההוצאה

Каталог издательства

1916

ספר „חיי אדם" (העברעיש־יידיש) פון ר׳ אברהם בן יחיאל דאַנציג

The book "Hayyé Adam" ("Man's Life" – Hebrew-Yiddish) by Abraham Danzig

ספר „חיי אדם" (עברית־יידיש) מאת ר׳ אברהם בן יחיאל דאַנציג

Книга „Хай Одом" („Жизнь человека") (на еврейском и древнееврейском языках) Абрама Данцига

1875

ВИЛЕНСКОЕ
КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО
Б. А. Клецкина.

ווילנער פערלאג
פון
ב. א. קלעצקין.

1939 – 1910

דער וויכטיקסטער פאַרלאַג פון דער נייער יידישער ליטעראַטור

B. A. Kletskin – The most important publishing house of modern Yiddish literature

בית הוצאת הספרים החשוב ביותר לספרות אידיש חדשה ב. א. קלצקין

Ведущее издателсгво литературы Идиш Б. А. Клецкина

Zawiadomienie o zgonie B. A. KLECKINA

אין טיפן צער זיינען מיר מודיע, אז שבת דעם 18טן סעפטעמבער 1937
6 א זייגער אין דער פרי איז אויסגעגאנגען נאך לאנגע שווערע ליידן

בָּאריס קלעצקין

איינער פון אונדזערע בעסטע און געטרייסטע,
דער גרויסער מיטבויער פון דער נייער "ידישער ל'פעראטור

די לוויה וועט זיין זונטאג 19טן סעפט' פינקטלעך 2 בייַ טאג פון נפטרס דירה קליין-סטעפנגאס 23

די יידישע קהילה אין ווילנע
פאראיין פון יידישע ליטעראטן און זשורנאליסטן
יידישער פענקלוב
יידישער זשורנאליסטן-סינדיקאט
יידישער וויסנשאפטלעכער אינסטיטוט (ייווא)
צענטראלער בילדונגס-קאמיטעט
ווילנער יידישע בילדונגס-געזעלשאפט (ווילבי)
יידישע טעאטער-געזעלשאפט
צענטראלער ליטעראטן-קאמיטעט
געזעלשאפט פאר דער יידישער רעאל-גימנאזיע

מעלדונג וועגן טויט און לוויה פון ב. א. קלעצקין

Announcement of the passing and funeral of B. A. Kletskin

הודעה על מותו והלויתי של ב. א. קלצקין

Извещение о смерти и похоррнах Б. А. Клецкина

1937 – 1875

„א. ג. סירקין" —
די גרעסטע רוסישע דרוקעריי און ביכער־פאַרלאַג אין צפון־מערב רוסלאַנד

"A. G. SIRKIN" –
the largest Russian printshop and publishing house in Northwest Russia

„א. ג. סירקין" —
בית־הדפוס והוצאת־ספרים הרוסי הגדול ביותר בצפון־מערב רוסיה

„А. Г. СЫРКИН" –
крупнейшая русская типография и книгоиздательство в северо - западной России

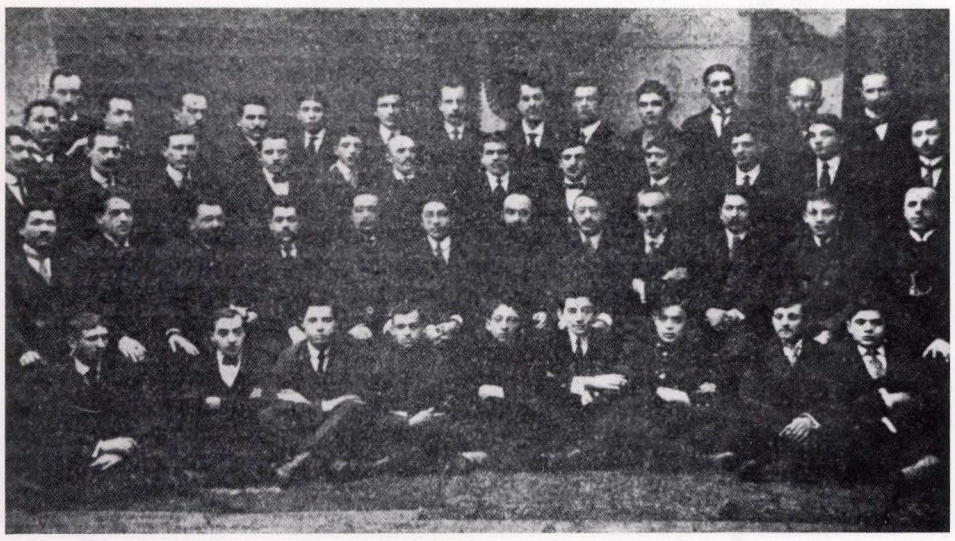

אַריינגאַנג אין בוך־געשעפט און דרוקעריי „סירקין"

Entrance to "Sirkin" book store and printshop

כניסה לבית־מסחר־הספרים ובית־הדפוס „סירקין"

Вход в книжный мвгазин н типографию Сыркина

1913

פערסאָנאל פון קלעצקינס דרוקעריי

פון רעכטס — 1 טע ריי: י. שאַכטעל, גאַלדבערג, ח. ראַגאָוו, —? א. מעלאַמעד, —?, ח. ליפסקינד. יפה; 2 טע ריי: טשערניאָווסקי, ראבינאָוויטש, י. קאַמערמאכער, מ. ווילטער, מוטניק־(גלייעב), ב. אַ. קלעצקין, ש. ניגער, ו. זאַפאַלסקי, ל. ליווער, ר. גאַלפערן, מ. גראַזול, פעליקס; 3 טע ריי: ב. דראַגזיק, ל. גאַלדשטיין, מיראַן, —?, א. קריניצע, טראַצקי, ישראל לעווין, יעקב קאַמערמאַכער; 4 טע ריי: א. זאַלק, —?, —?, ח. איליטאָוויטש, גאַלד־בערג, לעווקאָוויטש, ש. קאָוואַלעווסקי, —?, מ. גורוויטש, מ. קאַגאַן, —?, —?, גראַסמאַן און י. פּאַץ

Printers and editorial staff of Kletskin Publishing House

המערכת, המנהלה ועובדי הדפוס ב. א. קלצקין

Персонал типографии и издательство Б. А. Клецкина

פערסאָנאל פון דרוקעריי און ביכער־פאַרלאַג „א. ג. סירקין"

Printers and editorial staff of "A. G. Sirkin" Publishing House

המערכת, המנהלה ועובדי הדפוס „א. ג. סירקין"

Персонал типографии и издательство "А. Г. Сыркин"

1906

Изданіе Русской Книжной Торговли А. Г. СЫРКИНА въ Вильнѣ.

МОЛИТВЫ ЕВРЕЕВЪ

НА ВЕСЬ ГОДЪ

СЪ ПЕРЕВОДОМЪ НА РУССКІЙ ЯЗЫКЪ

съ подробнымъ изложеніемъ богослужебныхъ обрядовъ и историческими замѣтками о молитвахъ.

СОСТАВИЛЪ

А. Л. Волъ.

Изданіе седьмое, съ изданія 1886 г. безъ перемѣнъ.

ВИЛЬНА.

Типографія И. І. Пирожникова. Завальная ул., д. № 1147.

1908.

„סידור כל בו", איבערזעצט אין רוסיש פון א. ל. וואל, פאַרלאַג סירקין

"Cidur", a prayer book translated into Russian by A. L. Woll, Sirkin Publishing House

„סידור כל בו", מתורגם רוסית ע"י א. ל. וואל, הוצאת סירקין

„Сидур" (Молитвенник) переведенный на русский язык А. Л. Волом. Издание Сыркина

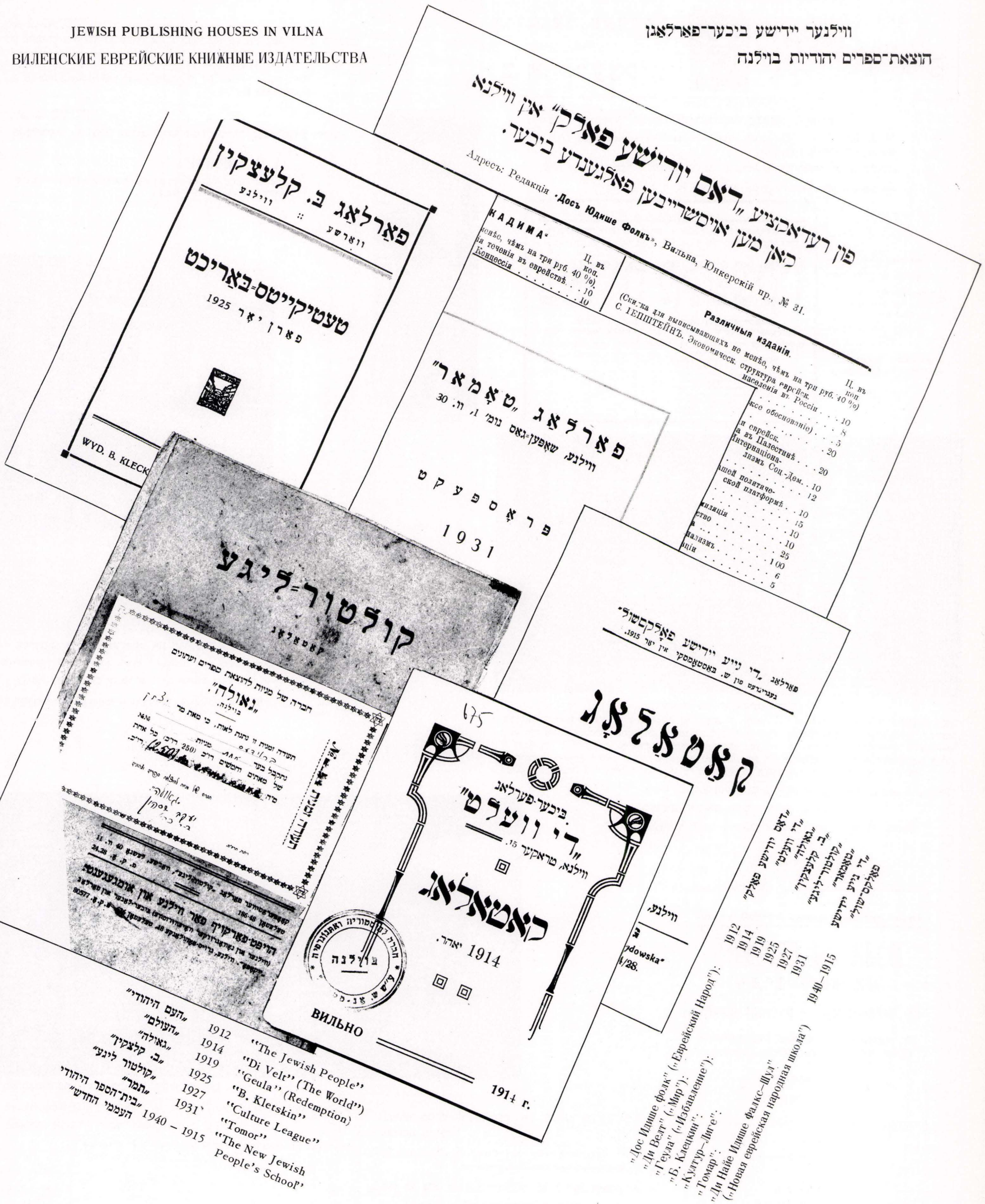
1908

JEWISH PUBLISHING HOUSES IN VILNA

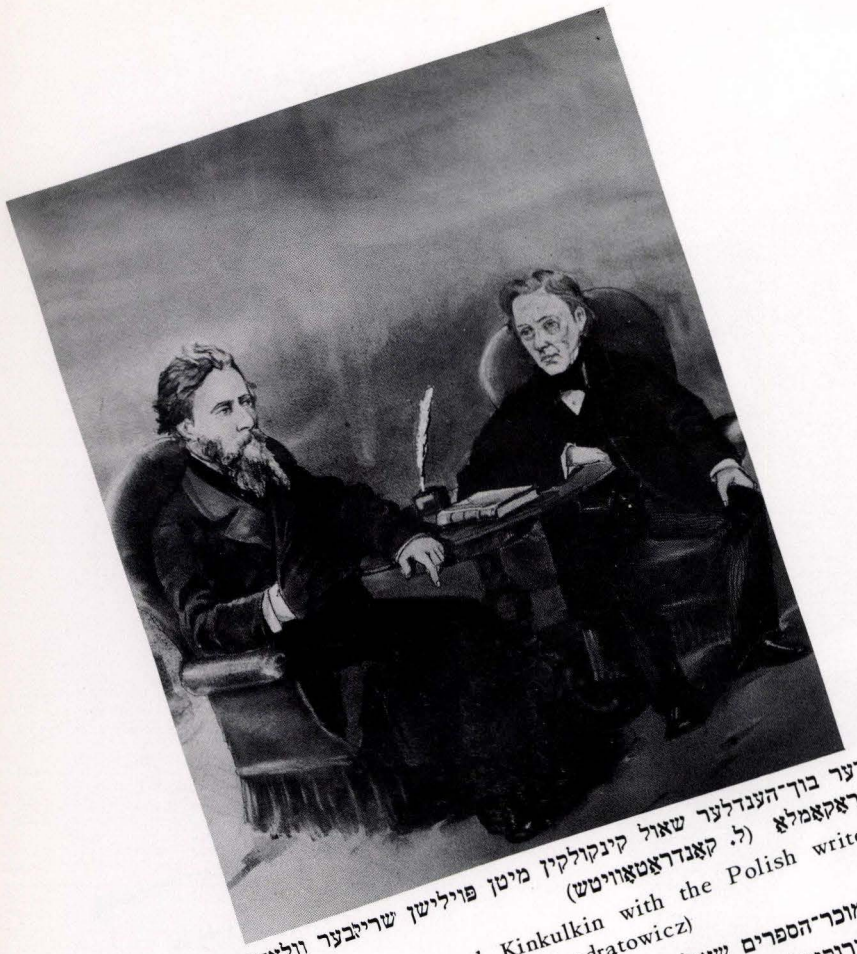
ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙСКИЕ КНИЖНЫЕ ИЗДАТЕЛЬСТВА

ווילנער יידישע ביכער־פאַרלאַגן

הוצאת־ספרים יהודיות בווילנה

יידישע בוך־הענדלער
JEWISH BOOKSELLERS
מוכרי־ספרים יהודים
ЕВРЕЙСКИЕ КНИЖНЫЕ ТОРГОВЦЫ

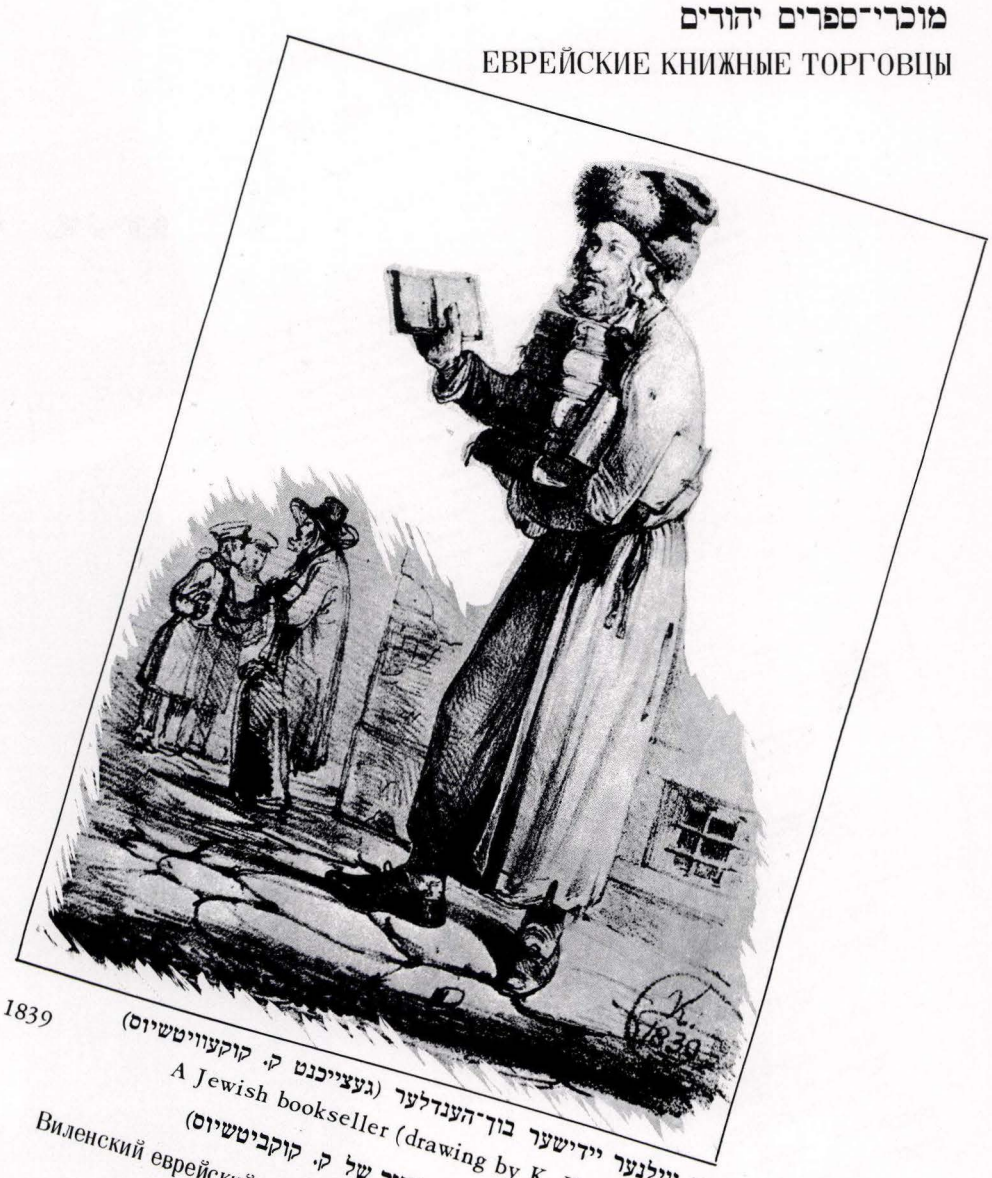

דער בוך־הענדלער שאול קינקולקין מיטן פוילישן שריפטער ווּלאַדיסלאַוו סיראָקאָמלאַ (ל. קאָנדראַטאָוויטש)

The bookseller Saul Kinkulkin with the Polish writer Wladysław Syrokomla (L. Kondratowicz)

מוכר־הספרים שאול קינקולקין עם הסופר הפולני ולאדיסלב סירוקומלה (ל. קונדרטוביץ)

Книжный торговец Саул Кинкулькин с польским писателем Владиславом Сырокомлей (Л. Кондратович) 1848

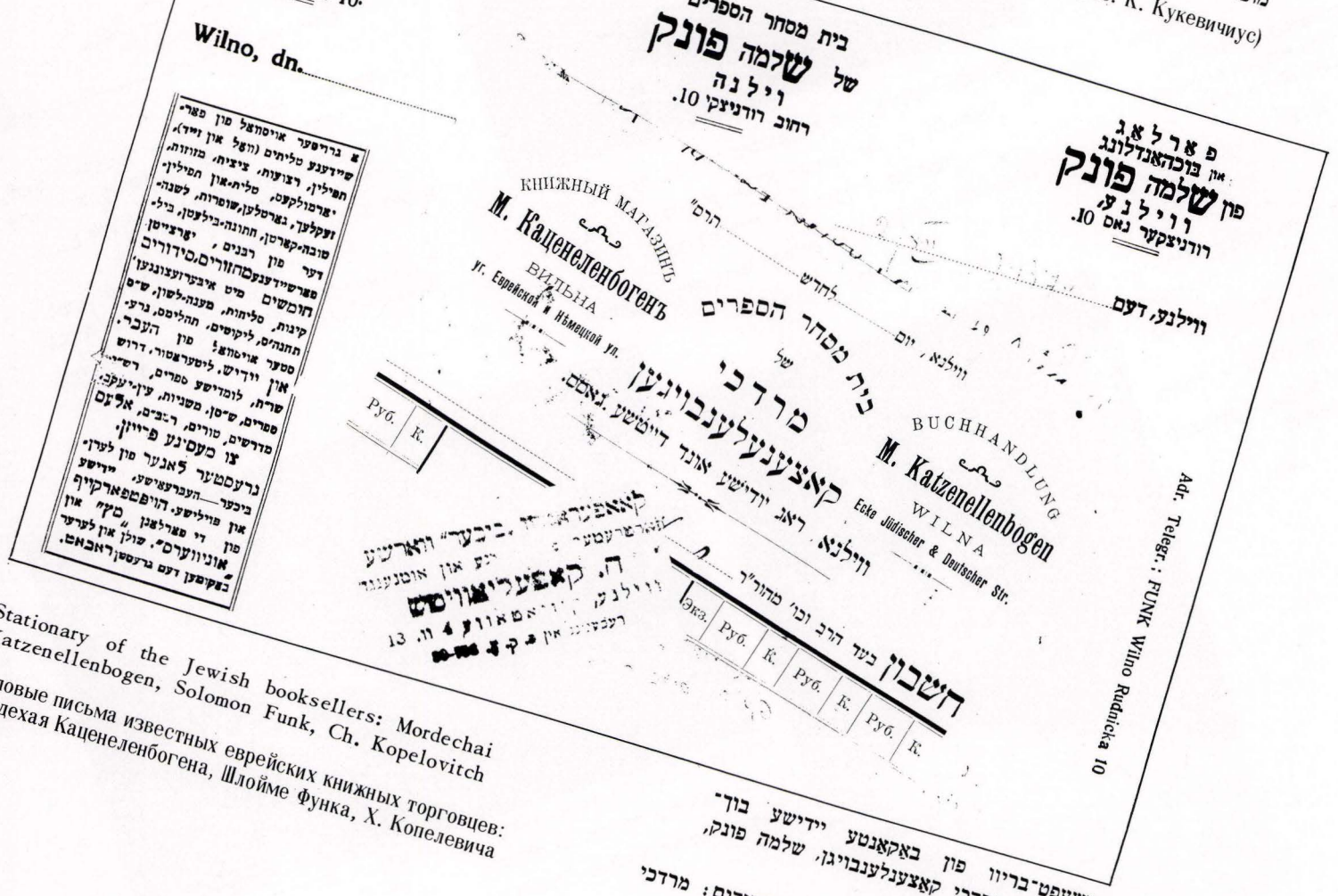

א ווילנער יידישער בוך־הענדלער (געצייכנט ק. קוקעוויטשיוס)

A Jewish bookseller (drawing by K. Kukewicius)

מוכר־ספרים יהודי וילנאי (צייר ק. קוקביטשיוס)

Виленский еврейский книжный торговец (рис. К. Кукевичиус) 1839

Stationary of the Jewish booksellers: Mordechai Katzenellenbogen, Solomon Funk, Ch. Kopelovitch

Деловые письма известных еврейских книжных торговцев: Мордехая Каценеленбогена, Шлойме Функа, Х. Копелевича

געשעפט־בריוו פון באקאנטע יידישע בוך־העגדלער: מרדכי קאצענלענבויגן, שלמה פונק, ח. קאפעלאוויטש

טפסי־ מכתבים של מוכרי־הספרים היהודים: מרדכי קצנלנבויגן, שלמה פונק, ח. קופילוביץ'

סטראשון־ביבליאטעק

ספריית סטראשון

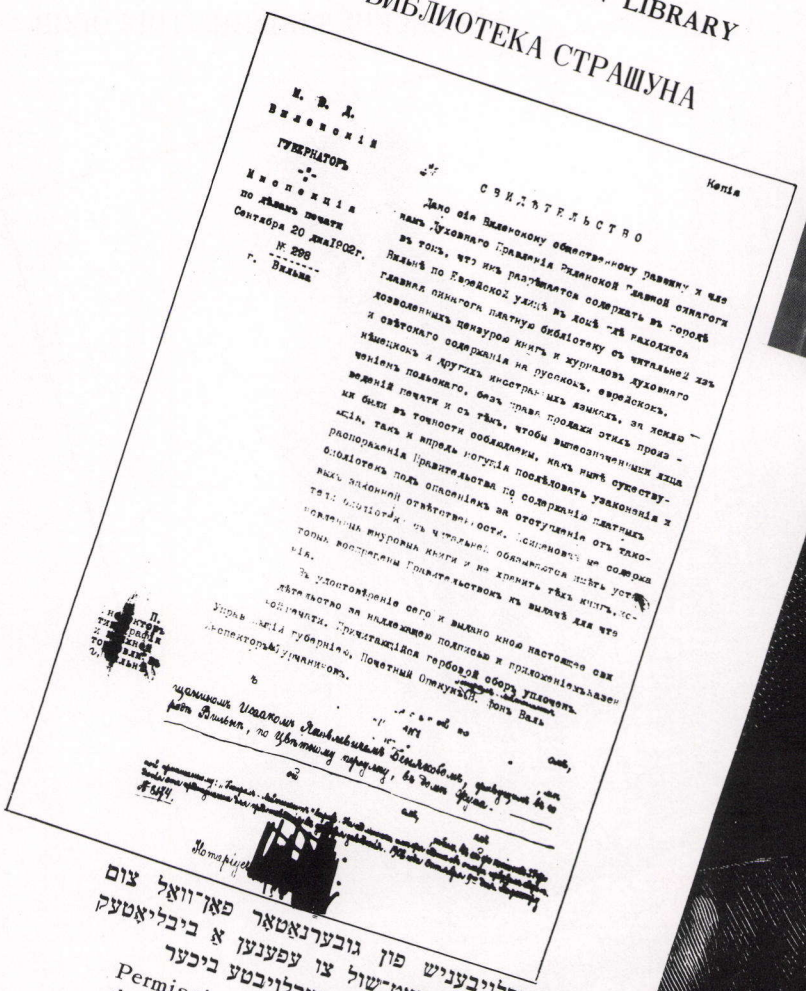
1892 – 1943

אין לייען־זאל,
רעכטס, ביבליאטעקאר
יצחק סטראשון
In the reading room.
At right, librarian
Yitzchak Strashun
באולם־הקריאה.
מימין — הספרן
יצחק סטראשון
В читальнем зале;
справа, библиотекарь
Исаак Страшун

STRASHUN LIBRARY

БИБЛИОТЕКА СТРАШУНА

И. В. Д.
Виленскій
ГУБЕРНАТОРЪ

Изъ Канцеляріи
по Дѣламъ печати
Сентября 20 дня 1902г.
№ 296
г. Вильна

Копія

СВИДѢТЕЛЬСТВО

Дано сіе Виленскому общественному раввину и члену Духовнаго Правленія Виленской главной синагоги въ томъ, что имъ ходатайствовано содержать въ городѣ Вильнѣ по Еврейской улицѣ въ домѣ №8 находящуюся при главной синагогѣ платную библіотеку съ читальней изъ дозволенныхъ цензурою книгъ и журналовъ духовнаго и свѣтскаго содержанія на русскомъ, еврейскомъ, нѣмецкомъ и другихъ иностранныхъ языкахъ, за исключеніемъ подольскаго, безъ права продажи отихъ произведеній печати и съ тѣмъ, чтобы выше означенныя книги были въ точности соблюдаемы, какъ нынѣ существуютъ, такъ и впредь, когда будутъ послѣдовать узаконенія и распоряженія Правительства по содержанію платныхъ библіотекъ подъ опасеніемъ за отступленіе отъ такихъ законовъ отвѣтственности, установленной для читальныхъ библіотекъ. Вышеназванная книжная и не хранить тѣхъ книгъ, которыя воспрещены Правительствомъ къ выпуску для чтенія.

Въ удостовѣреніе сего и выдано сіе настоящее свидѣтельство за надлежащею подписью и приложеніемъ казенной печати. Причитающійся гербовой сборъ уплоченъ.

Инспекторъ Губернскій Почетный Опекунъ Фонъ Вальтеръ

Чиновникъ Исаакъ Львовичъ Страшунъ, по субботнимъ праздникамъ

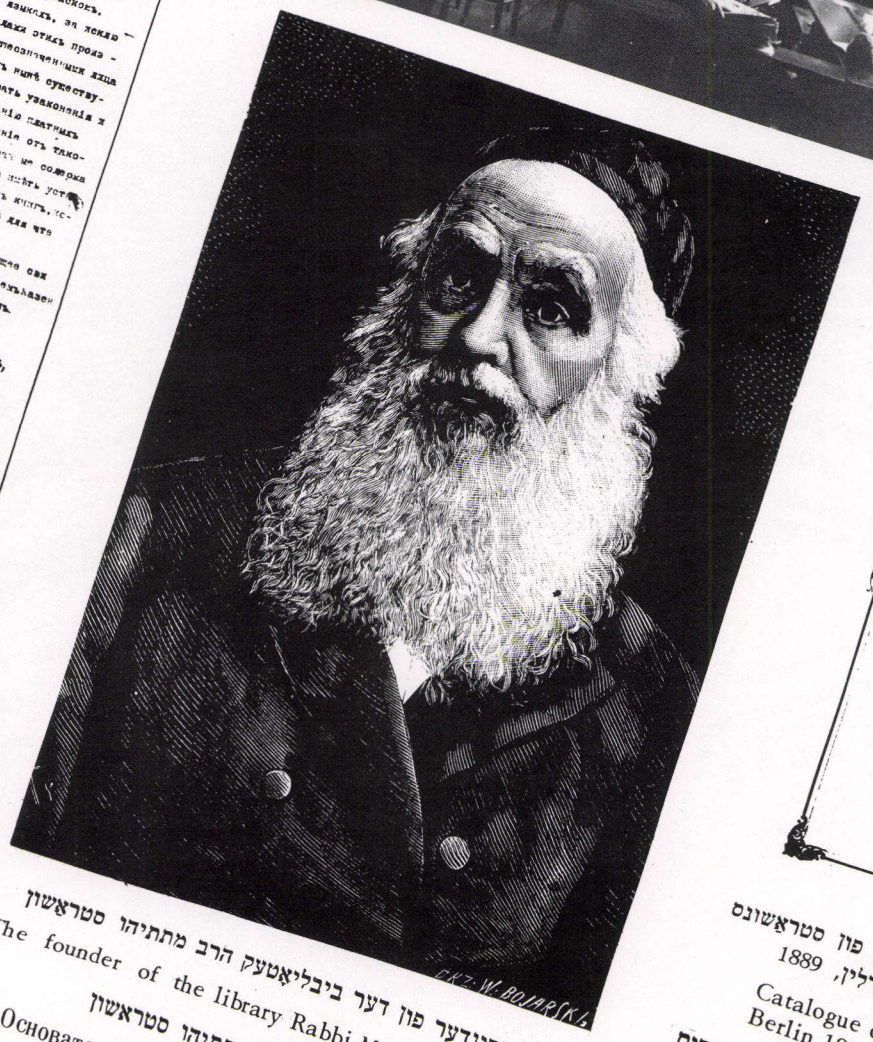
דערלויבעניש פון גובערנאטאר פאן־וואל צום וועד פון שטאט־שול צו עפענען א ביבליאטעק מיט א לייען־זאל פון דערלויבטע ביכער

Permission from Governor von-Vaal to the committee of the city synagogue to open a library and reading room of government approved books

רשיון המושל פון־וואל לוועד בית־הכנסת העירוני לפתוח ספרייה ואולם לקריאת ספרים מותרים

Разрешение губернатора Фон–Вал городской синагоге на открытие библиотеки и читальни дозволенных книг

1902 20/IX

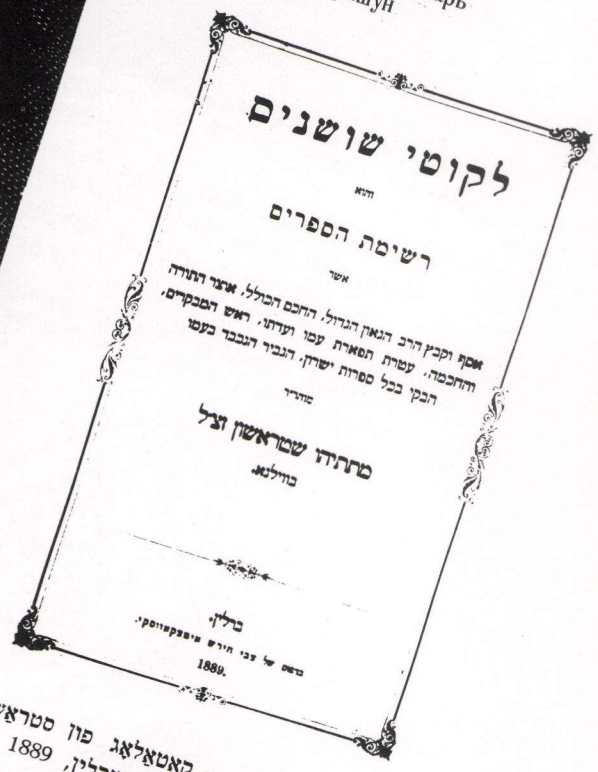
דער גרינדער פון דער ביבליאטעק הרב מתתיהו סטראשון

The founder of the library Rabbi Matityahu Strashun

מיסד הספרייה הרב מתתיהו סטראשון

Основатель библиотеки раввин Матесягу Страшун

1885 – 1817

לקוטי שושנים

והוא

רשימת הספרים

אשר

אספו וקבצו הרב הגאון הגדול, החכם הכולל, אוצר התורה והחכמה, עטרת תפארת עמו ועדתו, ראש המבקרים, הבקי בכל ספרות ישרון, הגביר הנכבד בעמו

מתתיהו שטראשון זצל

מווילנא.

ברלין:

בדפוס של רבי חיים מ"משקיוויטש.

1889.

„לקוטי שושנים" — קאטאלאג פון סטראשונס 5753 העברעאישע ספרים, בערלין, 1889

Catalogue of Strashun's 5753 books, Berlin 1889

„לקוטי שושנים" — קטלוג של 5,753 ספרים עברים של מ. סטראשון, ברלין, 1889

Каталог библиотеки Страшуна „Ликутей Шошаним" (5153 книг), Берлин, 1889

דער ביבליאטעקאר חייקל לונסקי ביים קאטאלאגירן

Librarian Chaikel Lunski cataloguing

הספרן חייקל לונסקי בשעת קיטלוג

Библиотекарь Хайкл Лунский при каталогировании

1942 – 1881

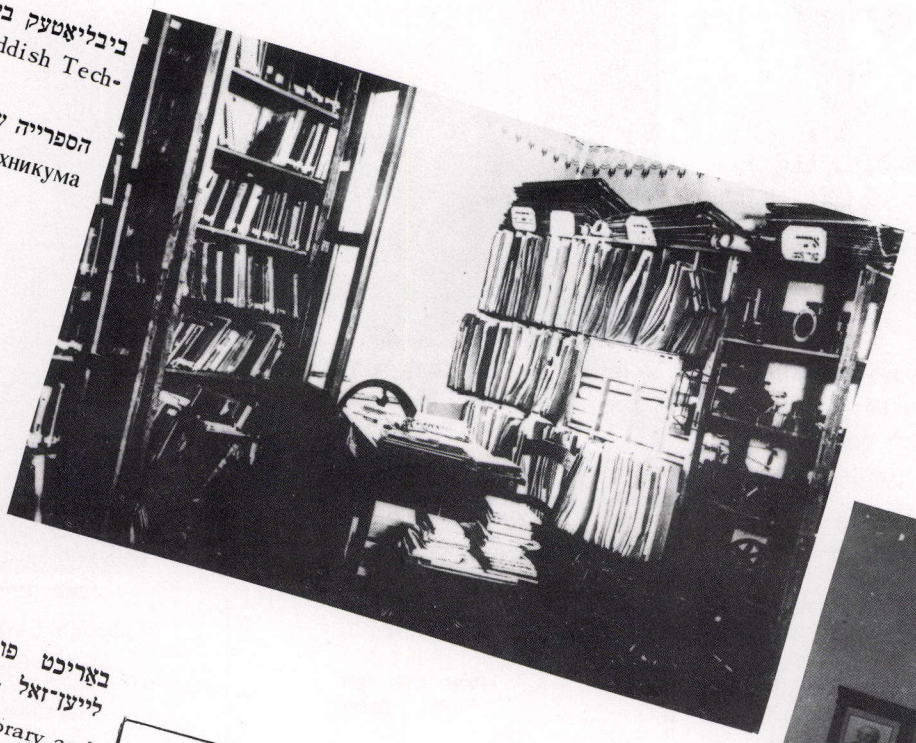

פאַרוואַלטונג פון סטראַשון־ביבליאָטעק, פון רעכטס: א. ניישול, נ. גאַרדאַן, ב. עפשטיין, י. סטראַשון, הרב י. רובינשטיין, א. סופר, ח. לונסקי, ד"ר א. ווירשובסקי

Officers of the Strashun Library

ההנהלה של ספריית סטראשון

Правление библиотеки Страшуна

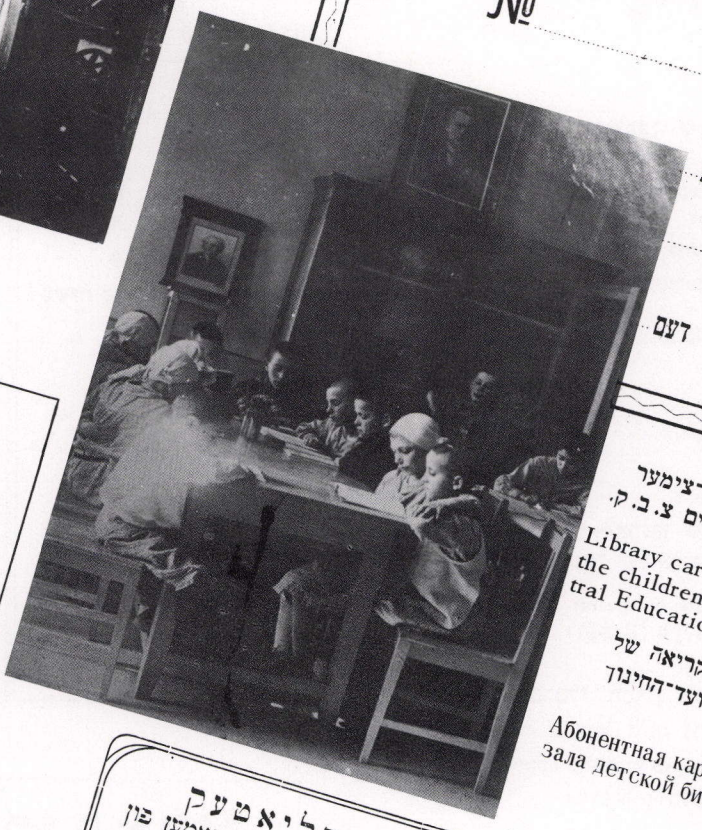

ביבליאָטעק ביים יידישן טעכניקום
Library at the Yiddish Technological School
הספרייה שליד הטכניון היהודי
Библиотека еврейского техникума

1941 – 1909

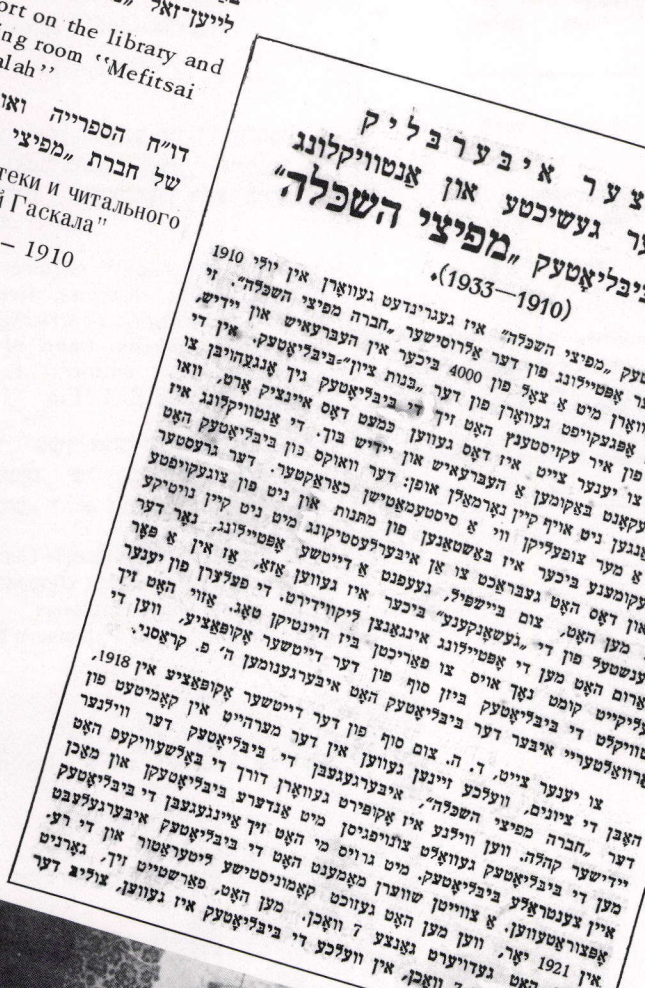

אבאָנענט־קאָרטל, און לייענ־צימער פון קינדער־ביבליאָטעק ביים צ. ב. ק.
Library card and reading room of the children's library at the Central Education Committee
כרטיס־קורא, ואולם־הקריאה של הספרייה לילדים ליד ועד־החינוך המרכזי
Абонентная карточка читального зала детской библиотеки Ц. Б. К.

1941 – 1910

באריכט פון ביבליאָטעק און לייענ־זאל „מפיצי־השכלה"
Report on the library and reading room "Mefitsai Haskalah"
דו"ח הספרייה ואולם־הקריאה של חברת „מפיצי השכלה"
Отчет библиотеки и читального зала „Мефицей Гаскала"

קורצער איבערבליק
איבער דער געשיכטע פון דער ביבליאָטעק „מפיצי השכלה"
(1910—1933).

די ביבליאָטעק „מפיצי השכלה" איז געגרינדעט געוואָרן אין יולי 1910 דורך דער ווילנער אָפּטיילונג פון דער אַלרוסישער „חברה מפיצי השכלה". זי האָבן די ציוניס, ווען זיי זענען אַפּגעקוויפט געוואָרן אין דער „חברה", ווען זיי זענען אַפּגעקוויפט געוואָרן אין דער „חברה קהלה". וועלכע זיינען פון איר עקזיסטענץ אין דער „חברה קהלה". וועלכע זיינען פון איר עקזיסטענץ גיך אָנגעהויבן צו ערשטע יאָרן פון דער ביבליאָטעק. צו יענער צייט איז דאָס געווען כּמעט דאָס איינציק אָרט, וואו מען האָט געקאָנט באַקומען אַ העברעאישן אָדער אידישן בוך. די ביבליאָטעק גיך אָנגעהויבן צו אַנטוויקלען. צו יענער צייט איז דאָס געווען כּמעט דאָס איינציק אָרט, וואו מען האָט געקאָנט באַקומען אַ העברעאישן אָדער אידישן בוך. די ביבליאָטעק גיך אָנגעהויבן צו אַנטוויקלען. אַ סיסטעמאַטישן כאַראַקטער. דער גרעסטער אָפּטייל פון דער ביבליאָטעק איז געווען דער ליטעראַרישער אָפּטייל, וואו מען האָט געפֿונען אַלע ביכער, וואָס זענען ערשינען אויף אידיש. דער צוגאַנג צו ביכער איז געווען פֿרייַ. מען האָט נישט געדאַרפֿט קיין שום רעקאָמענדאַציעס האָבן

קלמן שולמאן, איבערזעצער, סטיליסט, קאמפילאטאר

Kalman Shulman, translator, stylist, compilator

קלמן שולמן, מתרגם, סגנן ומאסף

Калмен Шульман Переводчик, стилист

1899 – 1819

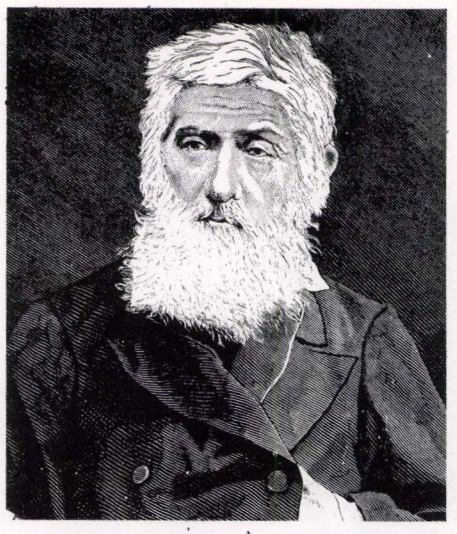
מיכה־יוסף לעבענזאָן, פּאָעט

Micha-Joseph Lebenson poet

מיכה יוסף לבנזון, משורר

Михо–Иосиф Лебензон, поэт

1852 – 1828

אברהם־דוב־בער לעבענזאָן (אד״ם הכהן)

Abraham-Dov-Ber Lebenson (Adam Hakohen), poet

אברהם דוב בר לבנזון (אד״ם הכהן), משורר

Абрам-Давид-Бер Лебензон (Адам Гакоэн)

1878 – 1794

יהודה־לייב גאָרדאָן (יל״ג), פּאָעט

Yehudah Leib Gordon (Y'Lag), poet

יהודה לייב גורדון (יל״ג), משורר

Иегуда–Лейб Гордон, поэт

1892 – 1830

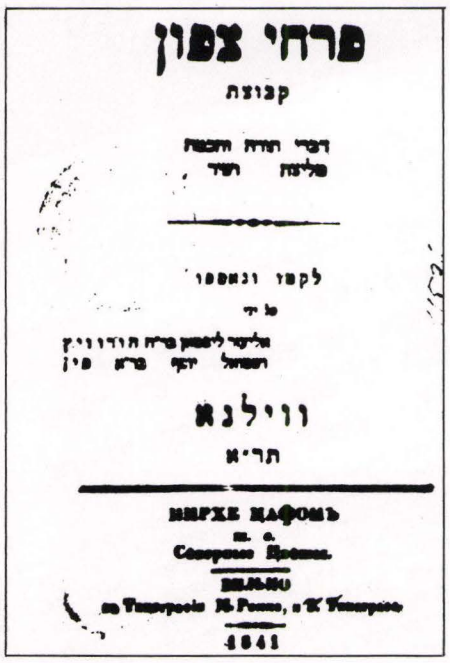
הכרמל

מכתב עתי לבני ישראל

בשפת קדש, עם נוספות בלשון רוסיא ואשכנז.

שמואל יוסף בן יצחק פין

ווילנא

פרחי צפון

קבוצת

לקט ונאספו

ווילנא

תרי״א

1841

„הכרמל"—אַרגאַן פון ווילנער משכילים, רעדאַקטאָר שמואל־יוסף (רש״י) פין

"Hakarmel", organ of Vilna Maskilim, Shmuel Joseph (Rashi) Fin, editor

„הכרמל", בטאון משכילי וילנה. העורך: ר׳ שמואל יוסף (רש״י) פין

„Гакармел" – орган виленских „просвещенных", редактор Шмуэл–Иосиф Фин

1880 – 1860

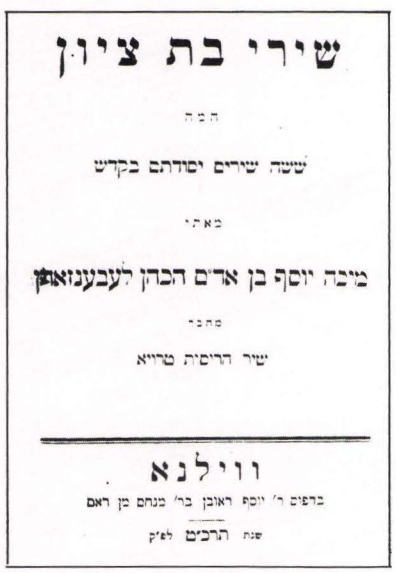
„פּרחי צפון", אייגע פון די ערשטע צוויי זאַמל־ביכער פון ווילנער משכילים, רעדאַקטאָרן י. א. הורוויץ און ש. י. פין

"Pirchei Tsofn" (Flowers of the North, Hebrew), first of two collections of writings by Vilna Maskilim (men of enlightment), editors: I. A. Hurvitz and S. I. Fin

„פרחי צפון", אחד משני המאספים הראשונים של משכילי וילנה. העורכים: י. א. הורביץ וש. י. פין

„Пирхей Цофон" („Цветы Севера") – один из первых двух сборников виленских „просвещенных" – редакторы: И. А. Гурвича и Ш. И. Фина

1844, 1841

שירי בת ציון

חמה

ששה שירים יסודתם בקדש

מאת

מיכה יוסף בן אד״ם הכהן לעבענזאָן

שיר תרים טרויא

ווילנא

בדפוס ר׳ יוסף ראובן בר׳ מנחם מן ראם

שנת תרכ״ט לפ״ק

מיכה יוסף לעבענזאָן: „שירי בת ציון", ווילנע, 1869

Micha-Joseph Lebenson: "Shirey bas Zion" (Poems of Zion) (Hebrew), Vilna, 1869

מיכה יוסף לבנזון: „שירי בת ציון", וילנה, 1869

Михо Иосиф Лебензон – „Ширей Бас Цион" („Песни дочери Сиона"), Вильна, 1869

מִסְתְּרֵי פַּאריז

הוא המחברת המהללה אשר חברה בלשון צרפת ביד אביר המוסרים אייזען סי, ונעתקה לכל הלשונות המתהללות בארץ, ועתה גם לשפת עברי צחה וברורה, ביד

קלמן שולמאן

חלק ראשון

ווילנא

בדפוס ר׳ יוסף ראובן בר׳ מנחם מן ראם

שנת תריז לפ״ק

МИСТРЭ ПАРИЗЪ.
т. е.
Тайны Парижскія
Переведенныя на чисто-библейскій языкъ К. Шульманомъ
часть I.

ВИЛЬНО.
въ Типографіи Р. М. Ромма.
1857.

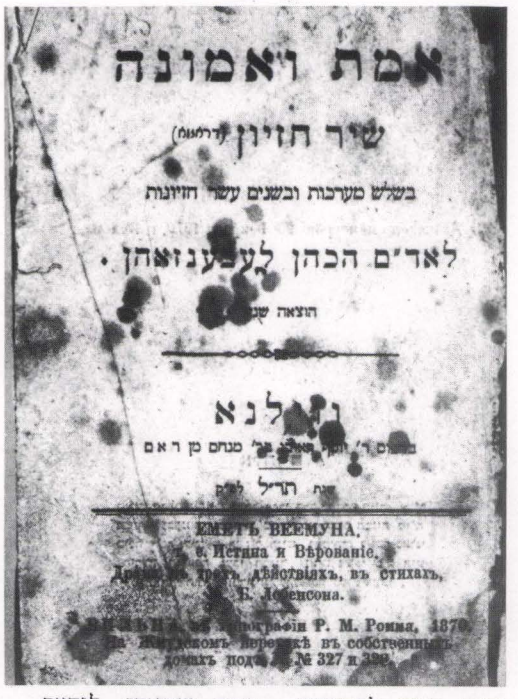
ע. סיו: „פאריזער געהיימנישן", העברעאיש: קלמן שולמאן

E. Sue: "Parisian Mysteries", translated into Hebrew by Kalman Shulman

ע. סיו: „מסתרי פאריז". עברית: קלמן שולמן

Е. Сю: „Тайны Парижа" на древнееврейском языке пер. Калмен Шульман

1857

אמת ואמונה

שיר חזיון (דרשות)

בשלש מערכות ובשנים עשר חזיונות

לאד״ם הכהן לעבענזאָהן.

הוצאה שנ

ווילנא

בדפוס ר׳ יוסף ראובן בר׳ מנחם מן ראם

שנת תרל לפק

EMETЪ VEEMUNA.
s. Istina i Vèrovanie.
Д
Б. Лебензона.

Типографіи Р. М. Ромма, 1870.

אד״ם הכהן לעבענזאָן: „אמת ואמונה", לידער, ווילנע, 1870

Adam Hakohen Lebenson: "Emes Veemuna" (Truth and Belief) (Hebrew), poems, Vilna, 1870

אד״ם הכהן לבנזון: „אמת ואמונה", שירים, וילנה, 1870

Адам Гакоэн Лебензон: „Эмес Веемуна" („Правда и Вера") – стихи, Вильна, 1870

"HASKALAH" (Enlightenment)

„ГАСКАЛА" („Просвещение")

השכלה

1890 1823

מיכל גאָרדאָן — פּאָעט

Michael Gordon – poet

מיכל גורדון, משורר

Михаил Гордон – поэт

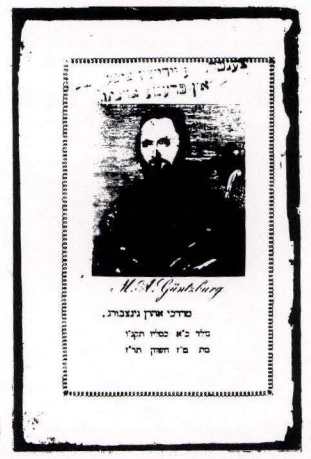
1893 1814; (1806)

אייזיק־מאיר דיק — דערציילער

Isaac Meir Dick – novelist

אייזיק מאיר דיק — מספר

Айзик–Мейер Дик – рассказчик

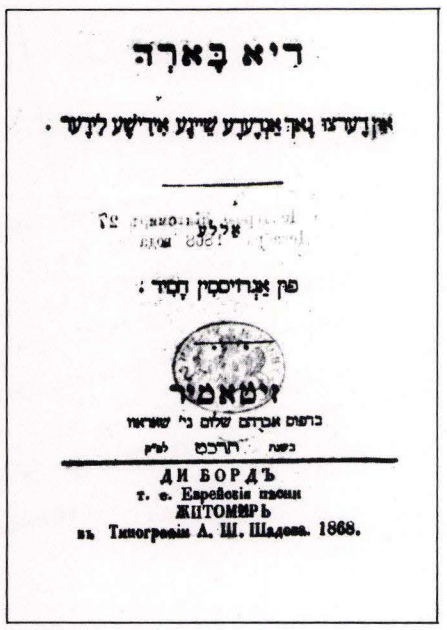
1846 1795

מרדכי־אהרן גינצבורג — היסטאָריקער, פּיאָנער פון דער נייער העברעישער ליטעראַטור

Mordecai Aaron Gintzburg – historian, pioneer of modern Hebrew literature

מרדכי אהרן גינצבורג — היסטוריון, חלוץ הספרות העברית החדשה

Мордехай – Аарон Гинзбург – историк, пионер современной древне–еврейской литературы

דיא בָּארָה

אין נשרצו נאך מאכעניא שיינע אידישע לידער .

אילע

פון אברהם שלום נ' שפראך

זשיטאמיר

ברשות אברהם שלום נ' שפראך

בשנת תרכ"ח לפ"ק

ДИ БОРДЪ

т. е. Еврейскія пѣсни

ЖИТОМИРЪ

въ Типографіи А. Ш. Шадева. 1868.

(מיכל גאָרדאָן) „די באָרד און דערצו נאָך אַנדערע שיינע אידישע לידער", זשיטאָמיר, 1868

(Michael Gordon) – "The Beard and Other Beautiful Poems", Zhitomir, 1868

(מיכל גורדון): „הזקן ועוד שירים נאים אחרים" ז'יטומיר, 1868

(Михаил Гордон) –„Борода и другие интересные стихи," Житомир, 1868

דיא אידעשע קלײדער

אומוועקסלונג (אומבייטונג)

וואס איזט געשעהען אין דעם יאָר 1844.

אין ווילנא

ברשות ר' יוסף ראובן בר' מנחם מן ראם

שנת תרל"א לפ"ק

ДИ ИДИШЕ КЛЕЙДЕРЪ-УМВЕКСЛУНГЪ.

или объ измѣненіи еврейска о Костюма въ 1844 г.

ВИЛЬНА, Въ типографіи Р. М. Ромма. 1870

א. מ. דיק — די „יידישע קלײדער אומוועקסלונג", לויטן געזעץ פון 1844, ווילנע, 1870

I.M. Dick: the "Change in Jewish Dress" in accordance with the law of 1844, Vilno, 1870

א. מ. דיק: „תמורות בתלבושות היהודית" לפי החוק של שנת 1844, וילנה, 1870

А. М. Дик –„Замена еврейской одежды" согласно закона 1844 года , Вильна, 1870

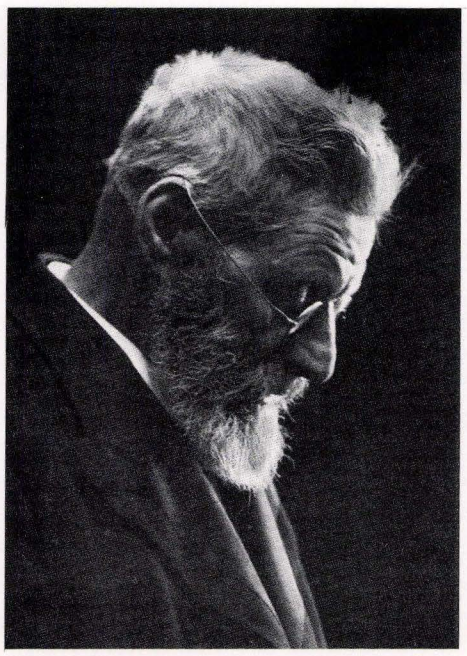

קאַמפּע — „די אַנדעקונג פון אמעריקע" (פריי איבערזעצט דורך מ. א. גינצבורג אין עברית — 1823, אין יידיש — 1824)

Kampe: "The Discovery of America", (free translation by M.A. Gintzburg, Hebrew – 1823, Yiddish – 1824)

קאמפה: „גילוי אמריקה" (תרגום חפשי של מ. א. גינצבורג, לעברית — 1823, ליידיש — 1824)

Кампэ – „Открытие Америки" (перевод М. А. Гинзбурга – по древне-еврейски – 1823: по еврейски – 1824)

בדחן אליקום צונזער

"Badkhn" (Merrimaker) Elyakum Zunser

הבדחן אליקום צונזר

„Бадхон" (Шут) Элиокум Цунзер

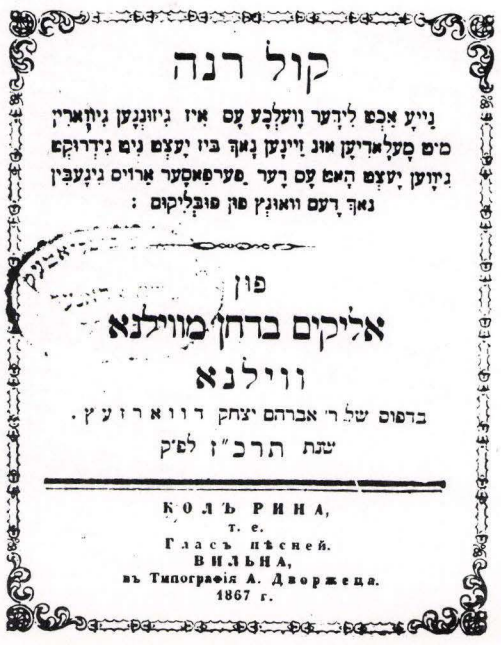
1913 – 1840

אליקום (צונזער): „קול רנה". לידער, ווילנע, 1867

Elyakum (Zunser): "Kol Rina" ("The Voice of Song"), Yiddish poems, 1867

אליקום (צונזר): „קול רינה", שירים, וילנה, 1867

Элиокум (Цунзер) – „Кол Рина" – сборник стихов, Вильна, 1867

קול רנה

נייע אכט לידער וועלכע עס איז גיזונגען גיוואָרין מיט סעלאדיקן אוג זייגן נאך ביז יעצט נים גידרוקט גיזונען יעצט האט עס רער פערפאסער ארוים גינעבין נאך דעם וואונץ פון פובליקום :

פון

אליקים ברחן מווילנא

ווילנא

בדפוס של ר' אברהם יצחק דוואר זעץ .

שנת תרכ"ז לפ"ק

КОЛЪ РИНА,

т. е.

Гласъ пѣсней.

ВИЛЬНА,

въ Типографіи А. Дворжеца.

1867 г.

געזעלשאַפטן ליבהאָבער פון דער העברעאישער שפּראַך

SOCIETIES – LOVERS OF THE HEBREW LANGUAGE

חברות חובבי הלשון העברית

ОБЩЕСТВО ЛЮБИТЕЛЕЙ ДРЕВНЕЕВРЕЙСКОГО ЯЗЫКА

Копія.

Опредѣленіемъ Виленскаго Губернскаго по дѣламъ объ обществахъ и союзахъ присутствія отъ 14 февраля 1908 года разрѣшена регистрація настоящаго общества и Уставъ его внесенъ въ реестръ обществъ Виленской губернія за 1906 годъ подъ № 2.
Виленскій Губернаторъ, Двора *Его Величества* Камергеръ Д. *Любимовъ*. (М. П.).
Февраля 29 дня 1908 года.

УСТАВЪ

ЕВРЕИСКАГО

Научно-Литературно-Художественнаго Кружка

въ г. Вильнѣ.

I. Цѣль кружка.

1. Кружокъ преслѣдуетъ двойную цѣль:

а) содѣйствовать лучшему ознакомленію своихъ членовъ съ произведеніями еврейской литературы и искусства, съ древне-еврейскимъ языкомъ, еврейской исторіей и научными работами въ этихъ областяхъ, и

б) доставлять своимъ членамъ духовно-эстетическія развлеченія.

2. Для достиженія этихъ цѣлей, кружокъ, съ соблюденіемъ дѣйствующихъ узаконеній, устраиваетъ въ помѣщеніи кружка для своихъ членовъ съ семействами ихъ научно-литературные вечера съ рефератами и собесѣдованіями о выдающихся явленіяхъ еврейской исторіи, литературы, искусства и современной еврейской жизни, а также литературные вечера съ деклamаціями, музыкой и исполненіемъ еврейскихъ драмматическихъ произведеній.

Примѣчаніе. По мѣрѣ развитія своей дѣятельности, Кружокъ можетъ устраивать и публичныя лекціи изъ области еврейскаго знанія. Занятія и собесѣдованія кружка происходятъ на русскомъ языкѣ.

3. Раіонъ дѣятельности общества ограничивается городомъ Вильной и его окрестностями.

1908

Code of Jewish Scientific-Literary-Artistic Circle – to acquaint its members with Hebrew literature and art – in the Russian language

Статут еврейского научно–литературно–художественного кружка по ознакомлению с древнееврейской литературой и исскусством – на русском языке

סטאַטוט פון יידישן ווייסנשאַפטלעכן־ליטעראַרישן־קינסטלערישן קרײַז — צו באַקענען זײַנע מיטגלידער מיט העברעישער ליטעראַטור און קונסט — אויף דער רוסישער שפּראַך

התקנון של החוג היהודי לספרות ולמדע, שמתפקידו להנחיל לחבריו ידיעות על הספרות והאמנות העברית — בלשון הרוסית

Определеніемъ С.-Петербургскаго Особаго Городского по дѣламъ объ обществахъ Присутствія отъ 10 апрѣля 1907 г. внесено въ реестръ обществъ гор. С.-Петербурга за № 92.
С.-Петербургскій Градоначальникъ Генералъ-Маіоръ Драчевскій.
Завѣдующій дѣлопроизводительствомъ К. Н. Пизановъ.

תקנות

אגודת „חובבי שפת עבר".

מטרת האגודה

1. § האגודה שמה לה למטרה להשתדל בהפצת ידיעת השפה העברית בין היהודים ובהתפתחות הספרות העברית, לצורך עבודת האגודה נחשבת כל ארץ רוסיא.

2. § להגיע אל מטרתה זאת:

א) האגודה משתדלת לכונן ולהישיר את אפן ההוראה העברית בחדרים, בתי „תלמוד תורה", ביישובות ובתי ספר־ייחוד לילדים בני הורים עניים ולחניכי בתי־ספר כלליים ביסוד חדרים מתקנים, בתי־עקר עבריים, בתי־מדרש למורים, בתי־ספר כלליים ללמד את השפה העברית;

ב) היא דואגת לחת את השפה העברית בתי־עקר עבריים, בתי־מדרש למורים, בתי־ספר כלליים ללמד את השפה העברית ומספרים נחוצים,

ג) משתדלת ביסוד חדרים ומציאה לתלמידים עזרה למודית וספרים נחוצים, וקורסים ללמד השפה העברית ושיחות בשאלות, הנכנסות לתוך חוג פעולתה של האגודה—

ד) עורכת לפרקים קריאות ושיחות בשאלות, הנכנסות לתוך חוג פעולתה של האגודה—

ה) ומוציאה לאחרים להוציא, ספרי—עזר, הבורים מוליכים ותתונים בשפה העברית.

חברי האגודה

3. § האגודה כוללת בתוכה: א) חברים נכבדים, ב) חברים בפעל, ג) חברים מתחרים, ד) וחברים עוזרים.

4. § לחברים נכבדים נמנים אנשים, שקנו להם שם בפעלותיהם בספרות העברית, ושהועילו להפצת ידיעת השפה העברית בין בני עמם. נכבדה לאגודה עצמה. מלבד זאת יכלים לתת את שמותיהם לכל מי שמכנים לטובת האגודה סכום לא פחות מ׳ 100, או 500 רבל בפעם אחת,

1907

סטאַטוט פון דער געזעלשאַפט „ליבהאָבער פון דער העברעאישער שפּראַך"

Statute of the Society "Lovers of the Hebrew Language"

התקנון של „חברה חובבי הלשון העברית"

Статут общества „любителей древнееврейского языка"

חברה מדעית עברית, וילנה.

Jüdische wissenschaftliche Gesellschaft.

Abteilung für die Wissenschaft des Judentums.
" " Sprachwissenschaft, Literatur u. Kunst.
" " Anthropologie, Psychologie u. Pädagogik.
" " Philosophie.
" " Rechtswissenschaft.
" " Geschichte.
" " Medizin u. Naturwissenschaft.

Wilno, ... וילנה,

Nr. .....

בוילנה נוסדה חברה מדעית עברית. החברה שמה לה למטרה לארגן ולאחד את כל אנשי המדע העברים לעבודה מדעית משותפת שבתית ומרוכזת רחבה.

העבודה המדעית העברית איננה מאורגנת עדין כראוי. אנשי מדע יחידים, מכונים וחברות מדע שונות, העוסקות בשאלות מיוחדות. פעלו הרבה, אבל אין קשר בין עבודתם ואין להם תכנית עבודה מסוימה משתפת. החברה המדעית באה לאחד את אנשי המדע היחידים ואת חברות המדע החלקיות השונות לעבודה משתפת רחבה. ארץ צריכות להוסד חברות מדע עבריות, שאליהן יכנסו כל אנשי המדע העברים וכל חברות המדע העוסקות בענף־מדע ידוע תהונה מחלקות החברה. תוצר גם חברה מדעית מרכזית (אולי בקשר עם האוניברסיטה בא"י). החברה המדעית תכלה את העבודה על־פי תכנית שבתית. החברה המרכזית תקרא לועידות המחלקות, כמו ועידת היסטוריונים עברים וכו' ותארגן את העבודה המדעית לכל ענפיה.

מצרפים אנו למכתב זה תקנון החברה המדעית העברית בוילנה. מבקשים אנו להודיע לנו על עמדתכם בדבר נחיצות רכוז העבודה המדעית=מדע וחברות=מדע היכלים לבא בחשבון בשביל עבודה בעלת=ערך לאומי רב כזה.

רחבים. מבקשים אנו ג"כ את הכתבים שאתם מוציאים לאור, אנו מצדינו נשלח בבקשה לשלח לנו ג"כ כתבות אנשי=מדע וחברות=מדע היכלים לבא את כתבי החברה בוילנה.

יושב־ראש: ד"ר למריצינה ולפילוסופיה יוסף רגנסבורג.

מזכיר: ישראל קלוינר קנה. פיל.

Dr. J. Regensburg, Wilno, ul. Gdańska 1, Poland :יש לכתב על פי הכתבה

„העברעאישע וויסנשאַפטלעכע געזעלשאַפט"

"Hebrew Scientific Society"

„חברה עברית למדע"

"Древнееврейское научное общество"

1942, 1929

ביז וחי לאנג נאך וועט איהר זיין אחוי גלייכגילטיג?

אויפרוף פון „פועלי אגודת ישראל" וועגן אַפהיטן לשון־קודש און תורה

Appeal by "Poalay Agudat Israel" to safeguard the holy tongue and The Torah

כרוז של פועלי אגודת ישראל בדבר שמירת לשון־הקודש והתורה

Возвание „Поалей Агудас Исроэл" о сохранение "святого языка и Торы"

148

Копія.

Указъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССІЙСКАГО, изъ Правительствующаго Сената, Виленскому Губернскому Правленію.— По указу ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, Правительствующій Сенатъ въ Общемъ Собраніи 4, 5 и Межеваго Департаментовъ слушали: во 1-хъ, предложенное Г. Министромъ Юстиціи Статсъ-Секретаремъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, Тайнымъ Совѣтникомъ и Кавалеромъ Графомъ Викторомъ Никитичемъ Панинымъ, Высочайше утвержденное мнѣніе Государственнаго Совѣта, слѣдующаго содержанія: „Государственный Совѣтъ въ соединенныхъ Департаментахъ Гражданскомъ и Законовъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ дѣло по разногласію изъ Общаго Собранія 4-го, 5-го и Межеваго Департаментовъ Правительствующаго Сената, о духовномъ завѣщаніи купеческаго сына Еврея Лейбы Гордонова и сообразивъ возникшее въ Сенатѣ по сему дѣлу разномысліе съ законами, не нашелъ, ни въ изданныхъ особо о Евреяхъ постановленіяхъ, ни въ правилахъ о составленіи домашнихъ духовныхъ завѣщаній, запрещенія писать оныя на языкѣ Еврейскомъ, или какомъ либы другомъ, кромѣ Русскаго. Дѣйствительно, примѣчаніе къ 836 ст. Св. Зак. Гражд. (изд. 1842 г.) могло возбудить нѣкоторое на сей счетъ сомнѣніе; но Главноуправляющій II Отдѣленіемъ Собственной ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Канцеляріи объяснилъ, что означенное примѣчаніе внесено въ Сводъ Законовъ по слѣдующему, такъ сказать частному случаю, скорѣе подтверждающему, нежели отвергающему право писать домашнія духовныя завѣщанія на всякомъ и иностранномъ языкѣ. 6-мъ пунктомъ Высочайшаго, состоявшагося въ 25 день Іюня 1840 года указа о распространеніи силы и дѣйствія Россійскихъ Гражданскихъ Законовъ на всѣ Западныя, возвращенныя отъ Польши Области, повелѣно: со времени обнародованія сего указа, всѣ дѣла производить и всѣ вообще акты и документы писать на Русскомъ языкѣ, по правиламъ и образцамъ въ общемъ Сводѣ Законовъ установленнымъ. При исполненіи сего возникъ вопросъ: должно ли домашнія духовныя завѣщанія писать также на Русскомъ языкѣ? Вопросъ сей по обсужденіи онаго въ Комитетѣ, для разсмотрѣнія разныхъ предположеній по Западнымъ губерніямъ, разрѣшенъ съ Высочайшаго 29 Мая 1841 года утвержденія, предписаніемъ мѣстнымъ Начальствамъ означенныхъ губерній, чтобы они, не воспрещая жителямъ оныхъ писать домашнія духовныя завѣщанія на томъ языкѣ, *на какомъ признаютъ для себя удобнѣе*, давали дѣламъ по подобнымъ завѣщаніямъ, хотя бы онѣ писаны были и не на Русскомъ языкѣ, законный ходъ, на основаніи общихъ постановленій, и сіе предписаніе въ тѣхъ же словахъ, вошло въ составъ примѣчанія къ 836 ст. Св. Зак. Гражд. (изд. 1842 г.). Прилагая сіе объясненіе историческаго основанія упомянутаго примѣчанія къ объявленнымъ въ Сенатѣ по дѣлу Гордонова разнымъ мнѣніямъ, Государственный Совѣтъ не могъ не найти въ томъ полнаго подтвержденія выраженной Г. Министромъ Юстиціи въ предложеніи его Сенату мысли, что домашнія духовныя завѣщанія получаютъ силу и значеніе публичныхъ актовъ, которые по содержанію 6-го пункта Именнаго указа 25 Іюня 1840 г. и въ Западныхъ губерніяхъ должны быть писаны на Русскомъ языкѣ, лишь по представленіи оныхъ, послѣ смерти завѣщателя, къ засвидѣтельствованію въ Гражданскую Палату; до того же времени они составляя тайну завѣщателя, не могутъ быть подчинены ни какому распоряженію, подвергающему ихъ преждевременной огласкѣ. Сверхъ того, усматривая изъ вышеприведеннаго Высочайшаго повелѣнія 1841 года, что встрѣтившееся по Западнымъ губерніямъ, въ слѣдствіе особаго повелѣнія о повсемѣстномъ употребленіи тамъ Русскаго языка, сомнѣніе разрѣшено именно въ томъ смыслѣ, чтобы жители оныхъ, въ числѣ которыхъ есть и Евреи, не были стесняемы въ употребленіи при составленіи домашнихъ духовныхъ завѣщаній того языка, какой они признаютъ для себя удобнѣе,—Государственный Совѣтъ не только согласился съ заключеніемъ Г. Министра Юстиціи и Сенаторовъ, принявшихъ его предложеніе, что предъявляемыя въ Гражданскія Палаты завѣщанія, составленныя домашнимъ порядкомъ на Еврейскомъ языкѣ, могутъ быть, при переводахъ на Русскій языкъ, принимаемы къ явкѣ, но и призналъ, что даже тѣ, которые представляются частными лицами безъ переводовъ, или присылаются также безъ переводовъ, изъ установленій, имѣвшихъ оныя у себя на сохраненіи, какъ на примѣръ: изъ Опекунскаго Совѣта, должны быть принимаемы въ Гражданскія Палаты; но само собою разумѣется, что въ послѣднихъ случаяхъ завѣщанія сіи свидѣтельствуются по предварительномъ переводѣ оныхъ, по распоряженію самыхъ Палатъ. Въ слѣдствіе сего, Государственный Совѣтъ *мнѣніемъ положилъ*: 1) предоставить Правительствующему Сенату дать знать кому слѣдуетъ, что завѣщанія, составленныя домашнимъ порядкомъ на Еврейскомъ языкѣ, должны быть принимаемы къ явкѣ какъ тогда, когда они представляются при переводахъ на Русскій языкъ, сдѣланныхъ въ какое бы то ни было время, но вѣрность которыхъ надлежащимъ образомъ засвидѣтельствована, такъ и тогда, когда они представляются частными лицами или присылаются изъ Опекунскаго Совѣта и Попечительнаго Комитета Человѣколюбиваго Общества, безъ приложенія переводовъ; но въ сихъ послѣднихъ случаяхъ Гражданскія Палаты должны сами дѣлать распоряженія до засвидѣтельствованія о надлежащемъ переводѣ оныхъ на Русскій языкъ; 2) на семъ основаніи разрѣшить и просьбу Еврейки Гордоновой, о засвидѣтельствованіи оставшагося послѣ мужа ея духовнаго на Еврейскомъ языкѣ завѣщанія, если къ тому не окажется другихъ законныхъ препятствій. На этомъ мнѣніи написано: ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО, воспослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта, по дѣлу о духовномъ завѣщаніи купеческаго сына Еврея Лейбы Гордонова, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить." Предсѣдатель Государственнаго Совѣта Князь А. Чернышевъ. 10 Апрѣля 1850 года. Во 2-хъ справку, по которой оказалось, что предложеніе Г. Министра Юстиціи, данное Правительствующему Сенату 1 Января 1850 года, съ коимъ согласились 11-ть особъ Гг. Сенаторовъ, заключалось въ слѣдующемъ: вдова Стародубскаго 3-й гильдіи купе-

א בריוול פון פוילישן מיליטערישן צענזאר, פאָרוטשניק קאָדז, צום „ווילנער טאָג", געשריבן אין יידיש

A note from the Polish military censor Kodz to the "Vilna Day", written in Yiddish

איגרת הצנזור הצבאי הפולני קודז, כתובה ביידיש, אל „ווילנער טאָג"

Письмо польского военного цензора поручника Кодза газете „Вилнер Тог" писанное по еврейски

1920 22/VI

אין שייכות מיט דער צוואה פון ווילנער סוחר לייב גאָרדאָן, שיקט דער צאָרישער סענאט אריבער צום ווילנער גובערנאָטאָר זיין באַשטימונג, אַז צוואות געשריבן אין יידיש זיינען גילטיק

In connection with the will of the Vilna merchant Leib Gordon, the Tsarist Senate sends the Vilna Governor its decision that wills written in Yiddish are valid

בקשר לצוואתו של הסוחר הוילנאי לייב גורדון, שולח הסינאט הצארי למושל של וילנה את החלטתו, שלפיה צוואות כתובות ביידיש שרירות וקיימות

1850 10/IV

В связи с завещанием виленского купца Лейбы Гордона, царский сенат посылает виленскому губернатору потверждение что завещания составленные на еврейском языке идиш – действительны

הודעה

אזוי׳א וויא איצט קומט פָּאר אַנייע פּאָלקסציילונג
אין דיא בְּרויטקַארטְענבּיוראָס נאך די ברויטקארטען
און בייא בעשטימען דיא נַאצְיאָנַאלִיטעט רעכינט מען
זיך אויך מיט דעם, אויף וועלכען לשון מען שרייבט
זיך אונטער, בעט מען אז יעדער זאל זיך
אונטערשרייבען אויף אידיש און ניט אויף קיין
אַנדערע שפּראַך.

מודעה אויפן שול־הויף אָנצוגעבן יידיש ווי די מוטער־שפראַך בעת דער פּאָלקסציילונג

הודעה בחצר בית־הכנסת, הקורא לרשום יידיש כשפת־האם בשעת ספירת האוכלוסיה

Announcement in the synagogue yard asking to register Yiddish as the mother tongue in the census

Возвание на „Шул–Гойф" (школьный двор) чтобы при переписи населения декларировать идиш как родной язык

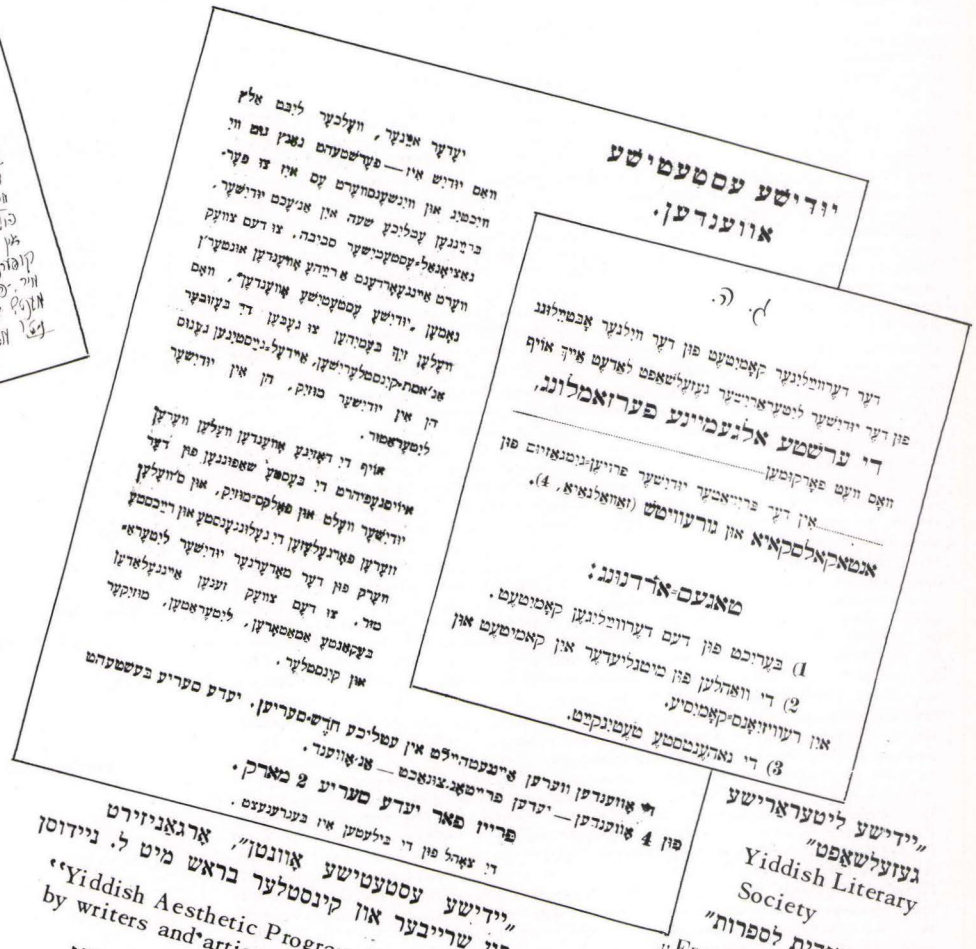
1931

יידישע קולטור־געזעלשאפטן

YIDDISH CULTURAL SOCIETIES

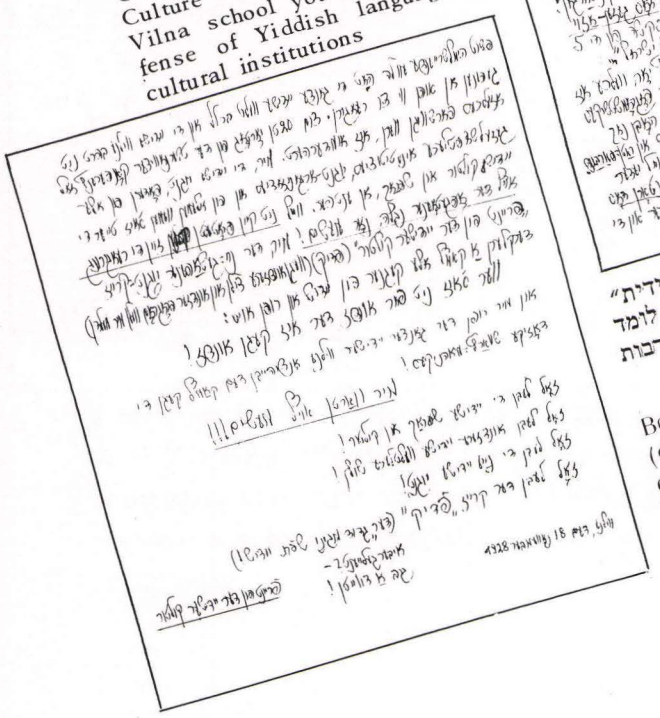
חברות־תרבות אידית

ЕВРЕЙСКОЕ КУЛЬТУРНОЕ ОБЩЕСТВО

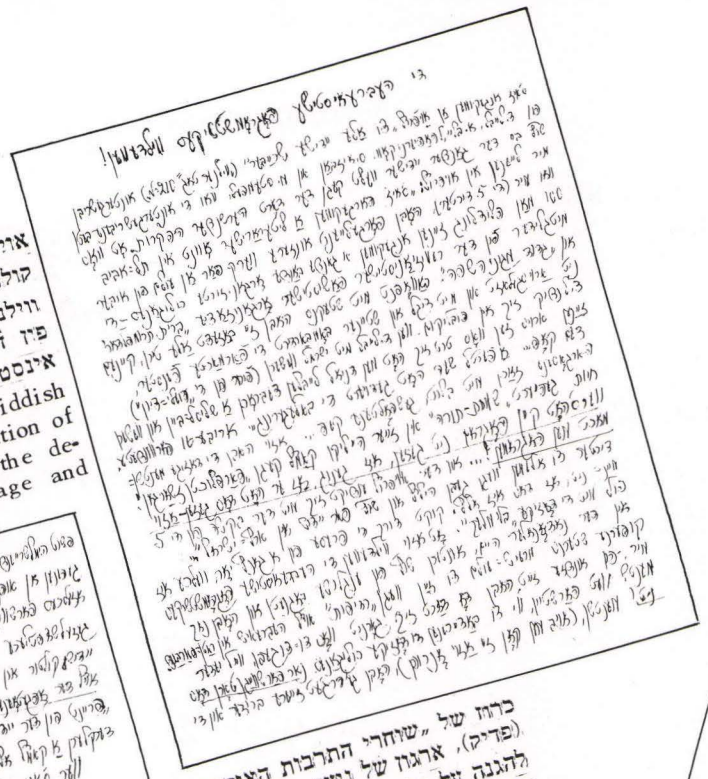

יידיש עסטעטיש
אוועגדן.

„יידישע ליטעראַרישע געזעלשאפט"
Yiddish Literary Society
„חברה אידית לספרות"
„Еврейское литературное общество"
1911 1/VII – 1910

1936 – 1928

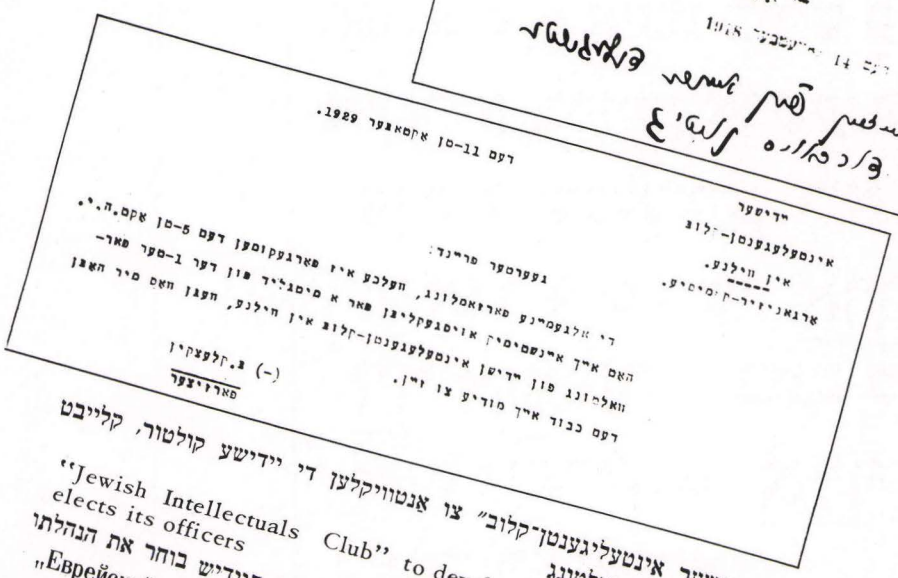

Воззвание „Друзей культуры идиш" (ФДИК) организации виленской еврейской школьной молодежи по охранение языка идиш и культурных институтий

כרוז של „שוחרי התרבות האידית" (פדיק), ארגון של נוער וילנאי לומד להגנה על הלשון והמוסדות - התרבות האידיים

Call from "Friends of Yiddish Culture" (FDIK), organization of Vilna school youth, for the defense of Yiddish language and cultural institutions

אויפרוף פון „פרײַנד פון דער ייִדישער קולטור" (פדיק), פֿאַראייניקונג פון ווילנער שול־יוגנט פֿאַר פֿאַרטיידיקונג פֿון דער ייִדישער שפּראַך אוּן קולטור־אינסטיטוציעס

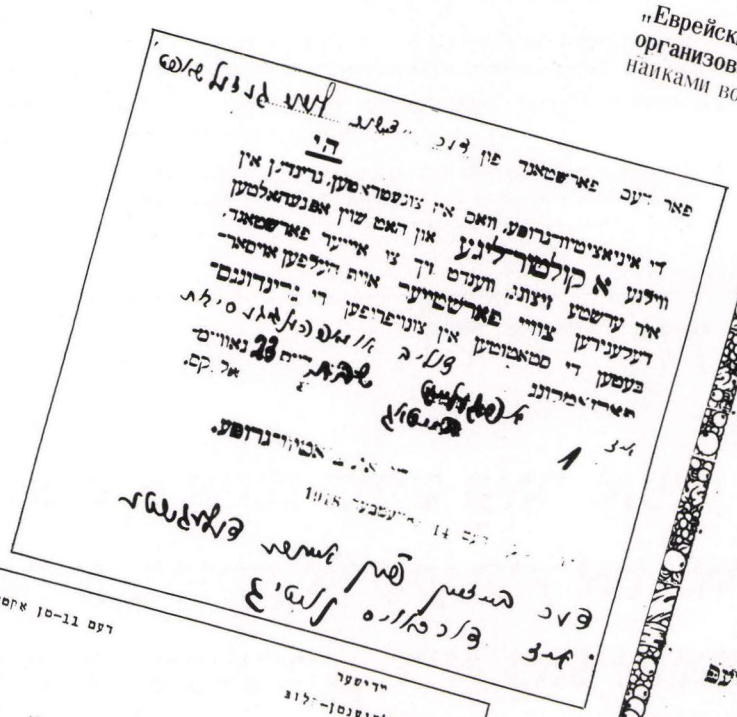
„יידישער אינטעליגענטן־קלוב" צו אַנטוויקלען די יידישע קולטור, קלייבט אויס איר פֿאַרוואַלטונג

„Jewish Intellectuals Club" to develop the Yiddish culture, elects its officers

„מועדון האינטליגנטים היהודים" לפיתוח התרבות היידיש בוחר את הנהלתו

„Еврейский клуб интеллигентов" по развитию еврейской культуры избирает правление

1929

1918

קולטור־ליגע
שטאט־ואל
ווילנע.
1923
שבת דעם 20 יאנואר
קאנצערט
פון כאר
ביי דער „קולטור־ליגע"
פראגראם.

גרינדונגס־פֿאַרזאַמלונג (1918) און קאַנצערט־פראגראם פון כאר ביי דער „קולטור־ליגע" (1923)
(שפּעטער „ווילביג")
Inaugural meeting (1918) and concert program of "Culture League" (later "VILBIG") Choir (1923)
אספת־היסוד (1918) ותוכנית־הקונצרט של מקהלת „קולטור־ליגע" (1923) (אחר־כך „ווילביג")
Организационное собрание (1918) и программа концерта хора „Культур–Лиги" (1923) (позже „ВИЛБИГ")

1924 – 1918

„ווילביג"-אויספלוג מיטן „מכבי"-אָרקעסטער "VILBIG" outing together with Macabbee Orchestra טיול „וילביג" יחד עם תזמורת „מכבי" Экскурсия „ВИЛБИГА" с оркестром „Макаби"

סטאטוט

פון דער ווילנער יידישער בילדונגס-געזעלשאפט.

I. קאפיטל.

טעריטאריע, ציל, רעכט און אופן פון דער טעטיקייט פון דער געזעלשאפט.

ארטיקל 1. די ווילנער יידישע בילדונגס-געזעלשאפט איז טעטיק אויף דער טע־ריטאריע פון ווילנער קאנט, דהיינו אויף דעם שטח, וואס איז אונטערגעפאלן דער אדמיני־סטראטיווער מאכט פון דער 2-טער אינספאנץ אין ווילנע.

ארטיקל 2. די ווילנער יידישע בילדונגס-געזעלשאפט האט די אויפגאבע מיטצו־ווירקן אין דער אנטוויקלונג פון אלגעמיינער און פראפעסיאנעלער אויסבילדונג ביי דער יידישער באפעלקערונג אין ווילנע און אין ווילנער קאנט, וויי אויך אין דער אויפהויבונג פון דער קולטורעלער מדרגה פון יידישן פאלק.

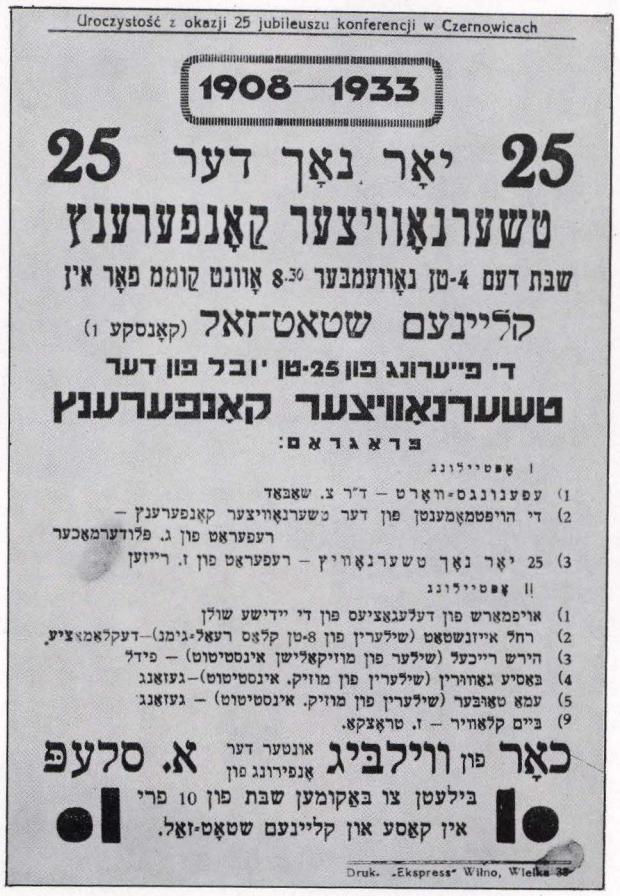
ארטיקל 3. כדי צו דערגרייכן די אויבנדערמאנטע ציל, האט די געזעלשאפט דאס רעכט אין הסכם מיט די פאדפלי־כטנדיקע פאקטארן: א) צו גרינדן קינדער־גערטנער וויי אויך אנדערע פרעבל־אנשטאלטן, פאלקס- און מיטל־שולן, אונטשולן, סעמינארן און קורסן פאר לערער, מוסטער־שולן, פאך־שולן און וואירשטאטן, זומער־קאלאניעס פאר די תלמידים און דעם לערער־פערסאנאל, קינדער־היימען, אינטערנאטן, שפיל־פלעצער, ביבליאטעקן און לייענזאלן, וויי אויך פעדאגאגישע אויסשטעלונגען און מוזעאומס; ב) צו גרינדן פאראלאן אויף ארויסצוגעבן שול־האנטביכער און שול־ליטעראטור, וויי אויך ספעציעלע פעדאגאגישע זשורנאלן; ג) אייגצוארדנען לעקציעס, פאראטאן און שמועסן פון געביט פון דער פעדאגאגיק און ליטעראטור פאר לער־ער־ווקסענע, וויי אויך שמועסן פון פארשידענע געביטן פון וויסן פאר קינדער; ד) צוזאמצורופן צוזאמענקונפטן און פעריאדישע קאנפערענצן, כדי צו פארנעמען אלגעמיינע און ספעציעלע בילי־דונגס-פראגן בייי יידן.

סטאטוט

Statute

תקנון

Устав

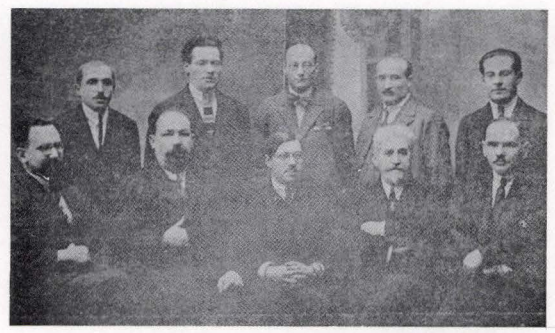
פייערונג לכבוד דעם 25טן יאָרטאָג פון דער טשערנאָוויץ יידישער שפראך־קאָנפערענץ

Celebration of the 25th anniversary of the Chernovitz Yiddish Language Conference

חגיגה למלאת 25 שנים לוועידת השפה היידיש בצ'רנוביץ

Празднование двадцатипятилетия Черновицкой конференции еврейского языка

1933 – 1908

די פאָרוואַלטונג, פון רעכטס — 1טע רייה: ב. ווייגער, ד"ר צ. שאבאד, ד"ר מ. ווייגרייך, ג. פלודערמאכער, ד. קאפלאן־קאפלאנסקי; 2טע רייה: ב. לובאצקי, י. שאפיראָ, י. אראנאָוויטש, ח. ראבינאָוויטש, י. זשעלעזניקאָוו

The Managing Committee ההנהלה Правление

1928

טאג - אַרדנונג

פון דער II טער דעלעגאטן־קאנפערענץ

15 - 16 אָקטאָבער 1927 אין ווילנע

פרייטאג, דעם 14-טן אָקטאָבער, 9 אוונט:

„די יסודות פון דער יידישער פאָדערנער קולטור באיועזונג" פאָרטראָג פון נ. יידאָוויטש.

שבת, דעם 15-טן אָקטאָבער.

ערשטע זיצונג (9 פרי—2 ב"מ):

1) באריכט פון צענטראל-פארוואלטונג
2) באריכטן פון די ערטער
3) „ווילביג און די יידישע שול" — ב. לובאצקי.
4) „קאמף מאר יידיש"
5) „זאַרשפרייטונג פון יידישן בוך" — ס. קליאנסקי.

צווייטע זיצונג (5—10 אוונט):

6) ביבליאטעקן — מ. אידעלסאָן.
7) „קולטור און בילדונגס—ארבעט פון ווילביג" מ. שור.
8) אָרגאניזאציע פראגן. — מ. ריינהארץ.

צווייטע ראיאָן־קאָנפערענץ פון „ווילביג"

Second regional conference of "VILBIG"

הוועידה המחוזית השנייה של „וילביג"

Вторая районная конференция „ВИЛБИГА"

1927 15-16/X

ווילנער יידישע
בילדונגס-געזעלשאפט
(ווילביג) ווילנע.
איינלאדונג
מיר האָבן דעם כבוד איינצולאָדן
אייך צום פורים־אָוונט וועלכער
וועט פאָר־קומען פרייטאָג דעם 18
מערץ 1927 אין זאל פון „מכבי"
נאָוואָגראָד 8 אָנו.ייב פונקט 10
אזייגער אָוונט
כאָרוואָלטונג

פאָרבעטונג צום יערלעכן פורים־אָוונט

Invitation to the annual Purim party

הזמנה לנשף־פורים השנתי

Приглашение к ежегодному вечеру на праздник Пурим

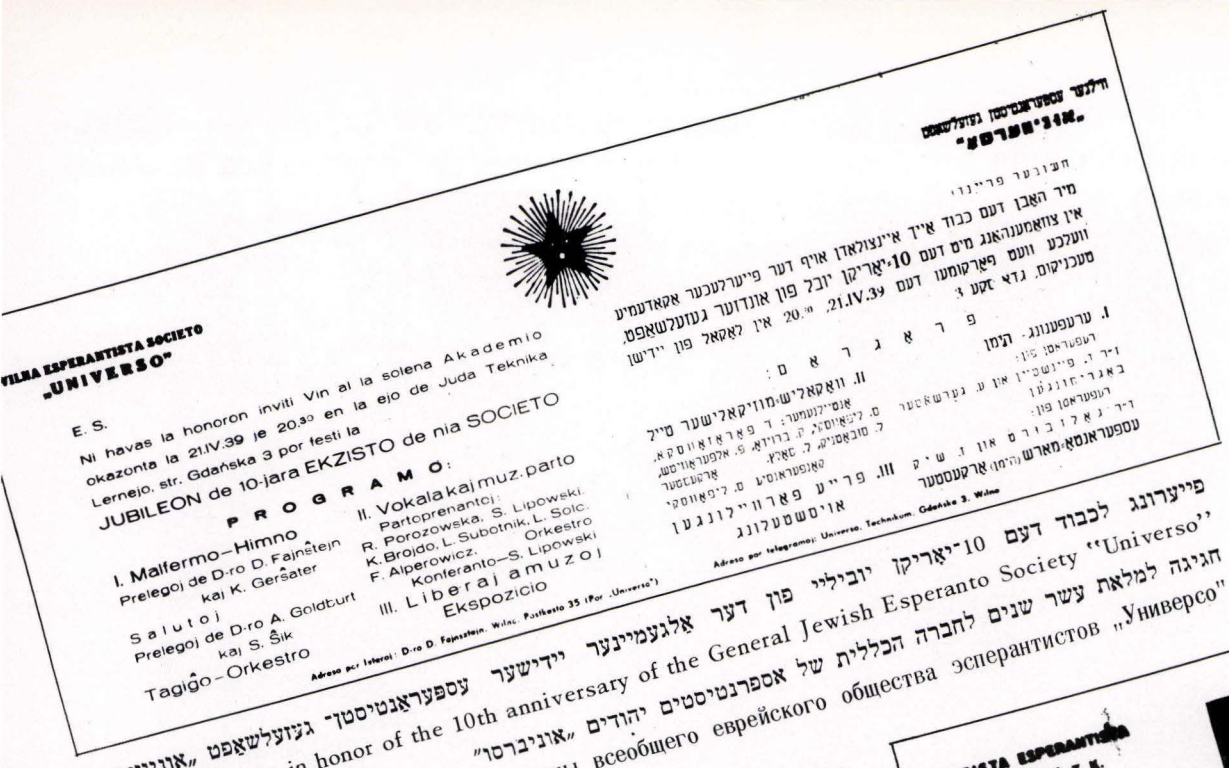
1927

יידישע עספּעראַנטיסטן־געזעלשאַפטן

JEWISH ESPERANTO SOCIETIES

חברות אספרנטיסטים יהודים

ЕВРЕЙСКИЕ ОБЩЕСТВА ЭСПЕРАНТИСТОВ

VILNA ESPERANTISTA SOCIETO
„UNIVERSO"

E. S.

Ni havas la honoron inviti Vin al la solena Akademio okazonta la 21.IV.39 je 20,30 en la ejo de Juda Teknika Lernejo, str. Gdańska 3 por festi la JUBILEON de 10-jara EKZISTO de nia SOCIETO

P R O G R A M O:

I. Malfermo—Himno
Prelegoj de D-ro D. Fajnŝtejn kaj K. Geršater

II. Vokala kaj muz. parto
Partoprenantoj: R. Porozowska, S. Lipowski, K. Brojdo, L. Subotnik, L. Solc, F. Alperowicz, Orkestro, Konferanto—S. Lipowski

III. Liberaj amuzoj
Ekspozicio

Salutoj
Prelegoj de D-ro A. Goldburt kaj S. Šik
Tagiĝo—Orkestro

Adreso por telegramoj: Universo. Technikum. Gdańska 3. Wilno
Adreso por listoj: D-ro D. Fajnŝtejn. Wilno. Portpoŝto 35 (Por „Universo")

ווילנער עספּעראַנטיסטן געזעלשאַפט
„אוניווערסאַ"

מיר האָבן דעם כּבוד אײַך אײַנצולאָדן אויף דער פּייערלעכער אָקאַדעמיע
אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 10־יאָריקן יובל פון אונדזער געזעלשאַפט,
וועלכע וועט פֿאָרקומען דעם 21.IV.39 אין 20־טן שעה אין לאָקאַל פון יידישן
מסכּירקום, גדא 3 שטן 3.

פּ ר א ג ר א מ:

I. ערעפֿענונג. הימן
II. וואָקאַל־מוזיקאַליש־ער טייל
III. פּרײַע פֿאַרווײַלונגען
אויסשטעלונג

עספּעראַנטאָ־מאַרש

Adreso por telegramoj: Universo. Technikum. Gdańska 3. Wilno

1939 Празднование 10-ой годовщины всеобщего еврейского общества эсперантистов „Универсо"

Celebration in honor of the 10th anniversary of the General Jewish Esperanto Society "Universo"

פּייערונג לכבוד דעם 10־יאָריקן יובּיליי פון דער אַלגעמיינער יידישער עספּעראַנטיסטן־ געזעלשאַפט „אוניווערסאַ"

חגיגה למלאת עשר שנים לחברה הכללית של אספרנטיסטים יהודים „אוניברסו"

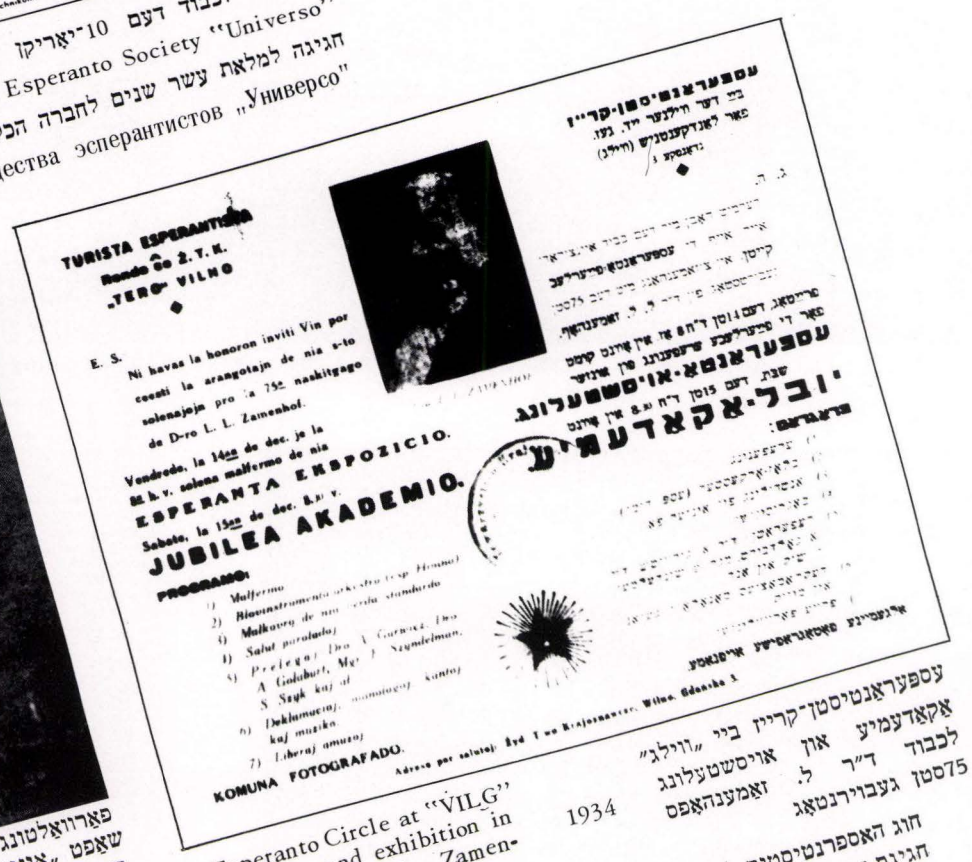

Officers of the Esperanto Society "Universo"

ההנהלה של חברת האספרנטיסטים „אוניברסו"

Правление общества эсперантистов „Универсо"

1939

TURISTA ESPERANTISTINO
Rondo Ge E. T. K.
„TEG" VILNO

E. S.

Ni havas la honoron inviti Vin por ĉeesti la aranĝotajn de nia s-to solenajojn pro la 75a naskitjaro de D-ro L. L. Zamenhof.

Vendredo, la 14an de dec. je la m. h. v. solena malfermo de nia ESPERANTA EKSPOZICIO.

Sabato, la 15an de dec. k. p. v. JUBILEA AKADEMIO.

PROGRAMO:

1) Malfermo
2) Muzikaĵoj
3) Malkovro de nia ĉela standardo
4) Salut-parolado
5) Prelegoj: Dro L. Zamenhof, Dro A. Golaburt, Mgr. J. Szumelman, S. Szyk kaj aliaj
6) Deklamaĵoj, kantoj kaj muzikaĵoj
7) Liberaj amuzoj

KOMUNA FOTOGRAFADO.

Adreso por listoj: Ĝis 1 an Kinjorsestr. Wilno. Gdańska 3

עספּעראַנטאָ־סטן־קרײַז
בײַ דער ווילנער יידישער
אַקאַדעמיע און אויסשטעלונג
לכבוד ד"ר ל. זאַמענהאָפֿס
75סטן געבוירנטאָג

חוג האספרנטיסטים ליד „וילג"
חגיגת - יובל ותערוכה לכבוד
יום ההולדת ה־75 של ד"ר
ל. זאמנהוף

Esperanto Circle at "VILG" Lecture and exhibition in honor of Dr. L. Zamenhoff's 75th birthday 1934

Кружок эсперантистов при „ВИЛГ" — торжественное собрание и выставка к 75 летию рождения Л.Заменгофа

Zamenhoff celebration by the Esperanto Circle of "VILBIG"

זאַמענהאָף־פּייערונג פון עספּעראַנטאָ־קרײַז בײַ „ווילביג"

Празднование посвященное Заменгофу в кружке эсперантистов „ВИЛБИГ" 1931

Esperanto Circle at the Lore of the Land Society "VILG" in Vilna

עספּעראַנטאָ־קרײַז בײַ דער ווילנער לאַנדקענטשאַפט געזעלשאַפט „ווילג"

חוג האספרנטיסטים ליד החברה הוילנאית לידיעת־הארץ „וילג"

Кружок эсперантистов при виленском краеведческом обществе „ВИЛГ"

1932

אויפרוף

פון דער

געזעלשאפט ליעבהאבער פון יודישען אלטערטום

אין ווילנא.

§ 1. די געזעלשאפט האט דעם צויל צו שטודירען אין צו קלייבן דעמקמלער פון יידישער אַרכעאָלאָגיע, עטנאָגראפיע אין קונסט.

§ 2. בכדי צו דערגרייכן אירע ציעל, בעניגם די געזעלשאפט פאל.

נעמלעך:

א) זי קלייבט אלערלייי דעמקמלער פון אַרכעאָלאָגיע, עטנאָגראפיע אין קונסט, אין שריפטען אין זאכען;

ב) זאכען, אז עס זאלען אַבגעהיט אין רעסטאוריירט ווערען בעזונדערס ווייסטענע אלטערטומס-דענקמלער;

ג) אַרדענט איין שמועסען צווישען איהרע מיטגלידער אין ארגאַניזירט ווערען ליטעראַרישע אין אַרכעאָלאָגישע מעטינגס דורך בעשטימטע נעמ) ניט אירען, אַבהיסענדרינ די ביבליאָטעק פון דער געזעלשאפט;

ה) אויסגעבען א ביבליאָגראפישן מוזיי, וואס זאל מעלדען וועגען אלע אירע צייכענונגען, אַנטדעקונגען אין אַרבעטען, וואס ווערען געמאכט פון מיטגלידער פון דער געזעלשאפט;

ו) ארויסגעבען א ביבליאָגראפישע מעטינגס-ריכט בעשטימטע צייט פון דער געזעלשאפט.

(פון די תקנות פון דער געזעלשאפט).

אלע פעלקער, די יונגסטע אפילו אין די קלענסטע, זאָרגען פאר די רעשטלעך פון זייער פערגאַנגענהייט, פאר די דענקמלער פון זייער געשיכטע, זיי זאָלען ניט פערפאַלען אונטערן. אומעטום, אין די גרעסטע צענטרען ווערען אויסגעשטאלטען אלגעמיינע אין ספעציעלע. אין מערב-אייראָפע האבען אונזערע בריידער אין שוועסטער, וואס דעם — נעווינס זעהר שענעם — פרוכט, פון דער ליבע צו דער פעלקער, צוויישען זיי לעבעדיג געשאפענע אנשטאלטען, וואס טייערע חפצים, פון דער רעליגיע, פון דער ליטעראַטור אין קונסט, פון דער יודישער פערגאנגענהייט צו באוואָרען. אויך זיי האבען אונזערע בריידער אין שוועסטער אויפגעשטעלט, וואס זענען שייך צו דער יודישער ליטעראַטור אין קונסט, פון דער יודישער קען. אבער ניט נאָר אין ספרים לעבען בכלל — ווערען אויך אין רוסלאנד, פיהלען אזויווי נאָר קיין מאַטעריאַלן פון דער נאַציאָנאלער יחידה, נאָר מיר, יודען אין ווערען אין אויסגעהיט ביי אונז עס איז אויסגעהאלטען ניט נאָר אין ספרים, נאָר אויך אין דענקמלער פון דער יודישער ליטעראַטור אין קונסט, פון דער יודישער פערגאנגענהייט צו באוואָרען. אויך זיי האבען אונזערע בריידער אין שוועסטער אויפגעשטעלט, וואס זענען שייך צו דער יודישער ליטעראַטור אין קונסט, פון דער יודישער קען. אבער ניט נאָר אין ספרים לעבען בכלל — ווערען אויך אין רוסלאנד, פיהלען אזויווי נאָר קיין מאַטעריאַלן פון דער נאַציאָנאלער יחידה, נאָר מיר, יודען אין ווערען אין אויסגעהיט ביי אונז עס איז אויסגעהאלטען ניט נאָר אין ספרים, נאָר אויך אין דענקמלער פון דער יודישער ליטעראַטור אין קונסט, פון דער יודישער

עדות אויף אונזער אַנטוויקלונג אין פאַרטרעט, אין ספרים, אין מנהגים ניט, אזויווי אין ביבליאָטעק, אין מוזיי, אין ארכיוון פון מאנוסקריפטן, אזויווי אין ספר פון אונזער אַנטוויקלונג, לעבעדיג געפיהלט, אין פראַזעס, אין ליטעראַטור, אין טעאַטער, אין מוזיק, אין מאלערייען, אין ארכיטעקטור, אין אַלע צווייגען פון אונזער קולטור, אין אונזער אַלטען יודישען לעבען, אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג אין אונזער אַלטער יודישער קולטור, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

אין יעדען בילד, צייכענונג אין פאַרטרעט, אין ספרים, אין מנהגים ניט, אזויווי אין ביבליאָטעק, אין מוזיי, אין ארכיוון פון מאנוסקריפטן, אזויווי אין ספר פון אונזער אַנטוויקלונג, לעבעדיג געפיהלט, אין פראַזעס, אין ליטעראַטור, אין טעאַטער, אין מוזיק, אין מאלערייען, אין ארכיטעקטור, אין אַלע צווייגען פון אונזער קולטור, אין אונזער אַלטען יודישען לעבען, אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

דעם היילינען בעכער מים טרערען, אזויווי אין יעדער אונזער ליידער, אין אונזער אַלטען יודישען לעבען, אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

בבלי אַטעק, אזויווי אין היילינ בייאונז, א געדענקעניש אין יעדען פון אַלקס-מעשה, א פונק פון אונזער ג'יסט, א ליכטינער שטראַפען פון ליכט, א קוהל פון האַפענונג, ניט נאָר אין יוסלאנד, נאָר א ווערטיקער פון אַלקס-מעשה, א פונק פון אונזער ג'יסט, א ליכטינער שטראַפען פון

זיין ניט קיין בית-עולם, נאָר אויך דער מויזי פון אַלקס-מעשה, א פונק פון אונזער ג'יסט, א ליכטינער שטראַפען פון

ליכט, א קוהל פון האַפענונג, ניט נאָר אין יוסלאנד, נאָר א ווערטיקער פון אַלקס-מעשה, א פונק פון אונזער ג'יסט, א ליכטינער שטראַפען פון

שאפען אונזערע שולען אלטען יודישען דעם פאַרשער פון אלטע ייִדישע קהלות און חברות, צו דיי אלטע יודישע מאטיוון. טאָרען אונז קיינע צרות, טע. דער יודישער שולען אלטען יודישען מרכז: דער א ווערטיקער פון אונזער אַלטער יודישער קולטור, אין אונזער אַלטען יודישען לעבען, אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

פערגאנגענהייט, ער ווען בעפינען זיך אונזערע אלטע יודישע קהלות און חברות, צו דיי אלטע יודישע מאטיוון. טאָרען אונז קיינע צרות, אַלעמען זיין ווי אַלעמען אַלטער יודישער קולטור, אין אונזער אַלטען יודישען לעבען, אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

דער צוקונפט. ניט בלויז דער פאַרשונג פון עבר, ווען דיינען דער נאַציאָנאַלער יודישער מוזיי. טאָרען אונז קיינע צרות, קיין פאַלגען פון דער עבר, ווען ניט פרייהייט פון אויסצופירונען די דאָזיגע גרויסע, היילינע זאַך, קיינע זאָרגען, זיי מעגען זיין ווי ביטער, מאכען אונז ניט פריי פון אַבהאַלטען פון אויסצופירונען די דאָזיגע גרויסע, היילינע זאַך, קיינע זאָרגען, זיי מעגען זיין ווי סען חוב.

נעמען מיר זיך דערביבער רשות צו ווענדען זיך צו אלע יודישע קהלות און חברות, צו די אלטע יודישע מאטיוון. טאָרען אונז קיינע צרות, מוער און פריוואטע פערזאָנען, צו אלע ד', וואס פערשטעהען אין זאמלטעטיקס מאר אלע טיערע חפצים, דאָקומענטען אין דענקמלער פון דער יודישער פערגאנגענהייט, — צו אייך אלעמען מיר זיך מיט דעם פאַרשלאָגן אז בעצאָהלען אָם דעם גרויסען

בקשה צו העלפען אונז אין אונזער ארבייט, יעדערער נאָך זיין פערמעגען אין זיין כח — דיי יודישע קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

נאָך בעזונדערס אין אונזער ארבייט, יעדערער נאָך זיין פערמעגען אין זיין כח — דיי יודישע קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

בעטען מיר יעדען, וואס האָט אין זיין רשות אין בעסטער מקום-נוחות, זיינען נע-ונד צעזוייטהט אין צעשפריים איבער דער נאַציאָנאַלער יודישער מוזיי, וואס זאל מעהר — די יודישע קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

שוין ניט יעדען, וואס האָט אין זיין רשות אין בעסטער מקום-נוחות, זיינען נע-ונד צעזוייטהט אין צעשפריים איבער דער נאַציאָנאַלער יודישער מוזיי, וואס זאל מעהר — די יודישע קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

שולען, בתי-מדרשים, יעדען, וואס האָט אין זיין רשות אין בעסטער מקום-נוחות, זיינען נע-ונד צעזוייטהט אין צעשפריים איבער דער נאַציאָנאַלער יודישער מוזיי, וואס זאל מעהר — די יודישע קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

נען האָבען, אז ערגיץ אויפצוהיטען אַלטע יודישע קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

וויי אין א יודישען נאַציאָנאַלען מוזיי. א גאנץ בעזונדערן אַרט צוויישען די פראַדוקטען פון דער יודישער אַנטוויקלונג, ביכער מים אַלטע יודישע מאטיוון. א שייכות צום רעליגיעזען לעבען און דער יודישער ארכיטעקטור — יעדען, וואס האָט אויפגעהויבן אונזער פאַלק, אַפאַנאַגאָגישעס פון אַלטע יודישע מנהגים, היינגל-ביכער, קידוש-בעכער, טליתים-ועקלעך, פאַהנעס א. א. וו. א. א. וו.

אויך שרייבטישלכע דאָקומענטען, וואס זאָלען אויפהיטען אין אונזער אַלטער יודישער קונסט, אין אונזער אַלטער יודישער ליטעראַטור, אין אונזער אַלטער יודישער מוזיק, אין אונזער אַלטער יודישער ארכיטעקטור, אין אונזער אַלטער יודישער מאלערייען, אין אונזער אַלטער יודישער אַנטוויקלונג

בריוו און זאכען, וואס זיינען בעשטימט פאר דער געזעלשאפט אין פאַרן מוזיי, וואס זי האלט אין גרינדונג, בעט מען שיקען אויפ'ן פאַלגענדען אדרעס:

Комитетъ Общества Любителей Еврейской Старины. Вильна, Новая, 3.

ראט פון געזעלשאפט ליעבהאבער פון יודישען אלטערטום.

1912

אויפרוף פון דער געזעלשאפט „ליבהאבער פון יידישן אַלטערטום"

Appeal by the society "Lovers of Jewish Antiquity"

כרוז של חברת „חובבי קדמוניות היהודים"

Призыв общества „любителей еврейской старины"

געזעלשאפטן „ליבהאבער פון יידישן אַלטערטום";
„יידישע סטאַטיסטישע געזעלשאפט"

SOCIETIES: "LOVERS OF JEWISH ANTIQUITY";
"Jewish Statistical Society"

חברת „חובבי קדמוניות היהודים";
„החברה היהודית לסטטיסטיקה"

ОБЩЕСТВО „ЛЮБИТЕЛЕЙ ЕВРЕЙСКОЙ СТАРИНЫ";
„Еврейское статистическое общество"

סטאַטוט פון דער „יידישער סטאַטיסטישער געזעלשאפט" אין ווילנע

Statute of the "Jewish Statistical Society" in Vilna

התקנון של „החברה היהודית לסטטיסטיקה"

Статут „еврейского статистического общества"

1916 – 1913

Опредѣленіемъ Виленскаго Губернскаго по дѣламъ объ обществахъ и союзахъ Присутствія отъ 21 марта 1913 года разрѣшена регистрація сего общества и оно внесено въ реестръ обществъ Виленской губ. за 1913 г. подъ № 7.

Губернаторъ: *Верескинъ.*

УСТАВЪ

Еврейскаго Статистическаго Общества.

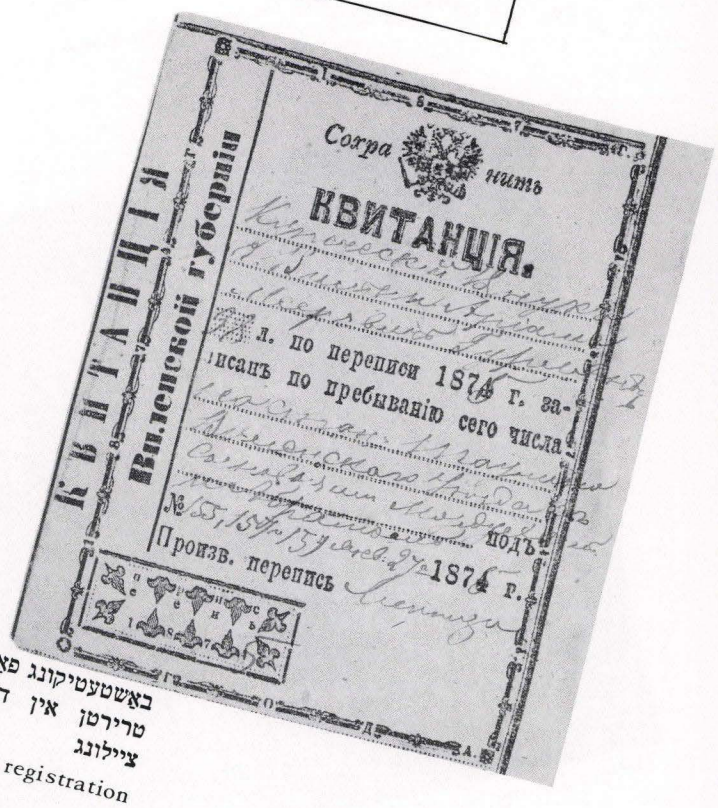
Цѣль Общества.

§ 1. Общество имѣетъ цѣлью собираніе, изученіе и научную разработку статистическихъ данныхъ и матеріаловъ, имѣющихъ отношеніе къ жизни группъ еврейскаго населенія.

§ 2. Для достиженія указанной цѣли Общество:

а) устраиваетъ для своихъ членовъ чтенія и собесѣдованія по вопросамъ, входящимъ въ кругъ дѣятельности Общества.

б) занимается **научной** обработкой статистическихъ данныхъ и матеріаловъ, имѣющихся въ архивахъ правительственныхъ и общественныхъ учрежденій, городскихъ, мѣщанскихъ и ремесленныхъ управъ, учреждений по коробочному и свѣчному сбору и другихъ, а так-

באַשטעטיקונג פאַר אַ רעגיס־
טרירטן אין דער פאַלקס־
ציילונג

Certificate of registration in the census

אישור לנפקד במפקד
האוכלוסיה

Регистрационная карточка переписи населения

1875

"HISTORIC ETHNOGRAPHICAL SOCIETY"
IN THE NAME OF S. AN–SKI IN VILNA

„ИСТОРИКО–ЭТНОГРАФИЧЕСКОЕ
ОБЩЕСТВО" ИМ. Ш. АН–СКОГО В ВИЛЬНЕ

1941 – 1919

ŻYDOWSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNO-ETNOGRAFICZNE im. SZ. AN-SKIEGO w WILNIE

חברה להיסטוריה ואתנוגרפיה ע"ש ש. אנ־סקי ז"ל בוילנה

היסטאָריש־עטנאגראפישע געזעלשאפט א. נ. פון ש. אנ־סקי ז"ל אין ווילנע

MUZEUM	מוזיי	מוזיאון
HISTORIA	געשיכטע	היסטוריה
ETNOGRAFIA	עטנאָגראָפיע	אתנוגרפיה
SZTUKA	קונסט	אמנות
ARCHIWUM	ארכיוו	ארכיון
DZIAŁ RĘKOPISÓW	כתב־ידן־אָפּטיילונג	מחלקה לכתבי־יד
DZIAŁ AUTOGRAFÓW	אויטאָגראָפן	מחלקה לאוטוגרפים ותמונות
I PORTRETÓW	אין פאָרטרעטן־אָפּטיילונג	ספרי ה
BIBLIOTEKA	ביבליאָטעק	

Wilno, dnia ..... וילנה, יום
ul. Orzeszkowej 7 (Gmina Żyd.) ווילנע, דעם

„פנקס" פאר דער געשיכטע פון ווילנע אין די יאָרן פון מלחמה און אקופאציע, ווילנע, 1922

"Journal" for the history of Vilna during the period of war and occupation, Vilna, 1922

„Пинкас" (хроника), истории Вильны в годы войны и окупации, Вильна, 1922

אין אַן־סקי־מוזיי — אינזש' ד. ראָזענהויז, לייב יפה און חייקל לונסקי

In the An-ski Museum – Engineer D. Rosenhaus, Leib Jaffe and Haikel Lunski

В музее им. Ан–ского: инж. Д. Розенгауз, Лев Иоффе и Хайкл Лунский

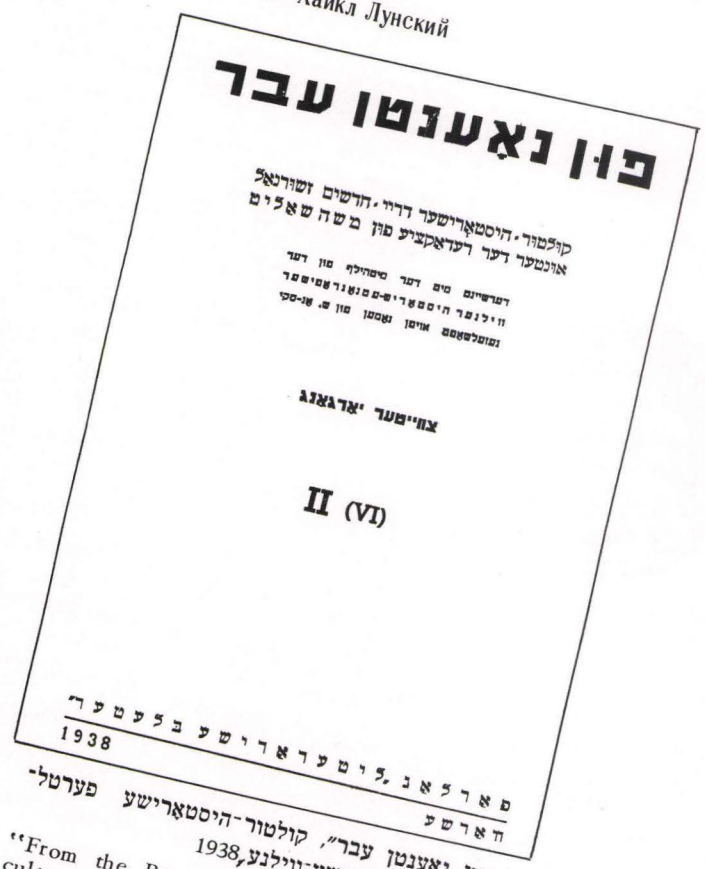

פאָרווּאַלטונג פון דער „היסטאָריש־עטנאָגראָפישער געזעלשאַפט; פון רעכטס — 1טע רייִ: ד"ר חיים זשיטלאָווסקי (פאָרזיצער), הרב י. רובינשטיין, ד"ר א. ווירשובסקי (פאָרזיצער), הרב י. רובינשטיין, א. סופר; 2טע רייִ: י. סטראָשון, מ. שאַליט, מ. הירשאָוסקי, ד"ר צ. שאבאד, ש. ל. ציטראָן, ד. ראָזענהויז, ח. זאַלקינד, ד. קאַפּלאַן־קאַפּלאַנסקי, מ. ב. שניידער, א. י. גאָלדשמידט, ח. לונסקי

Officers of the Historic Ethnographical Society

Правление „историко–этнографического общества" הנהלת החברה להיסטוריה ואתנוגרפיה

1924 IX

„פון נאָענטן עבר", קולטור־היסטאָריש פערטל־יאָרשריפט, וואַרשע־ווילנע, 1938

"From the Recent Past" – quarterly for cultural history, Warsaw – Vilna, 1938

„מן העבר הקרוב" — רבעון תרבותי־היסטורי ורשה־וילנה, 1938

„Из близкого прошлого" – культурно-исторический квартальный журнал, Варшава–Вильна, 1938

ייִדישער ווִיסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוט / ייִוואָ
ווִיווּלסקי-גאַס 18, ווִילנע ◆ Wiwulskiego 18, Wilno

YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE – YIVO

המכון היהודי למדע „ייוואו"

ЕВРЕЙСКИЙ НАУЧНЫЙ ИНСТИТУТ „ИВО"

דער ייוואָ-בנין
YIVO building
בניין „ייוואו"
Здание „ИВО"

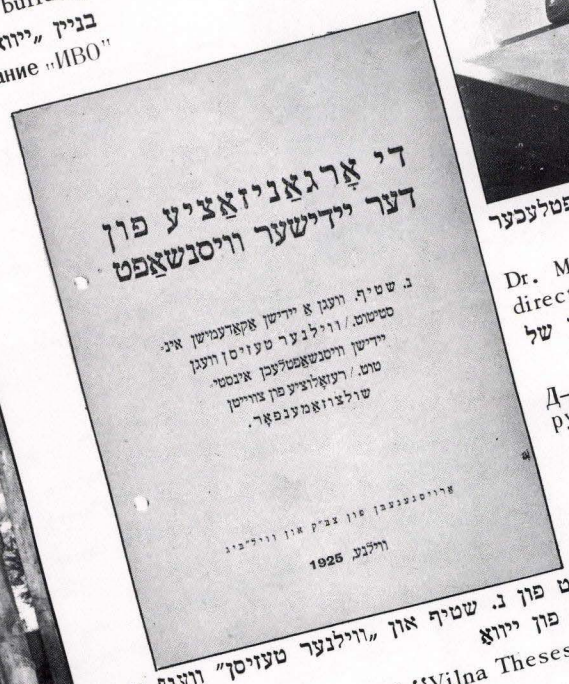

ד"ר מאַקס ווַיינרַייך — גרינדער און ווִיסנשאַפֿטלעכער אָנפֿירער פֿון ייוואָ אין זיין אַרבעט-קאַבינעט
Dr. Max Weinreich – founder and research director of YIVO in his study
ד"ר מאכס ווַיינרַייך — המיסד והמנהל המדעי של „ייוואו" בחדר-עבודתו
Д-р Макс Вайнрайх – основатель и научный руководитель „ИВО" в рабочем кабинете

1969 – 1894

אַרייַנגאַנג צום ייוואָ, ווִיווּאולסקע גאַס נ' 18
Entrance to "YIVO", Vivulska Street no. 18
הכניסה ל„ייוואו", רח' ווִיווּלסקה מס' 18
Вход в „ИВО", ул. Вивульского 18

פּראָיעקט פון נ. שטיף און „ווילנער טעזיסן" וועגן דער גרינדונג פון ייוואו
Project by N. Shtiff and "Vilna Theses" about the establishment of YIVO
תוכנית של נ. שטיף ו„תיזות וילנאיות" על יסוד „ייוואו"
Проект Н. Штифа и „виленские тезисы" об основании „ИВО"

1925

פּרעזידיום פון דער עפֿענונג פון דער וועלט-קאָנפֿערענץ פון ייוואָ פון רעכטס — 1טע ריי: ט. בוניימאָוויטש, א. טשערניקאָוער, ג. איינשער, בן-צַדיה, י. שיפּער, ה. קאָוואַרסקי, פּרץ הירשביין, ווו. לאַצקי-בערטאַלדי, צמח שאַבאַד, י. שאַפּיראָ, מ. ווַיינרַייך, ז. לעווִיטאַס, א. גאָלדמאַן, אַנא ראָזענטאַל, ב. קלעצקין, ז. רייזען, י. לעשטשינסקי ; 2טע ריי : א. זיינפעלד, ז. קאַלמאַנאָוויטש, מ. קאָהאַנאָוויטש
Presidium of the opening session of the YIVO World Conference
Президиум на открытии мирового конгресса „ИВО"

1929 24/X

דער עולם ביים לייגן דעם גרונטשטיין פון ייוואָ-בנין
People at laying the cornerstone of the YIVO building
הקהל שנכח בשעת הנחת אבן-הפינה לבניין „ייוואו"
Присутсвующие при заложение краеугольного камня здания „ИВО"

1929 26/X

יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט – „ייוואָ"

YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE – YIVO

המכון היהודי למדע „ייוא"

ЕВРЕЙСКИЙ НАУЧНЫЙ ИНСТИТУТ „ИВО"

In study hall

В читальном зале

אין שטודיר־צימער

בחדר העיון

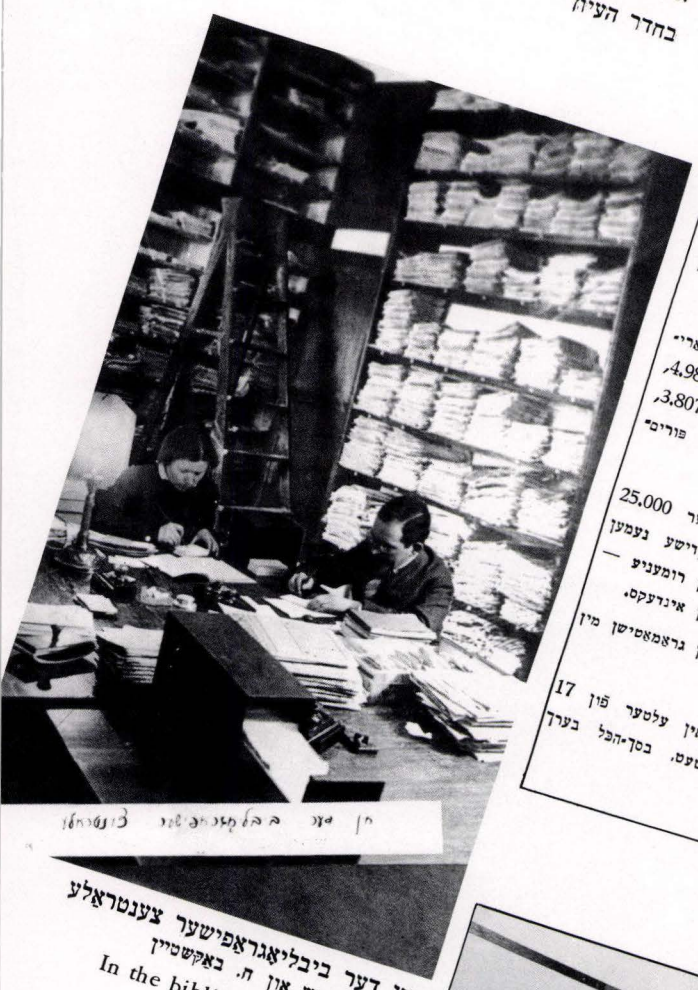
ייוואָ־אַספּיראַנטן מיט פּראָפעסאָר ל. הערש

YIVO students with Professor Hersh

תלמידים־חוקרים עם פרופיסור ל. הרש

Аспиранты „ИВО" с профессором Л. Герш'ем

1937

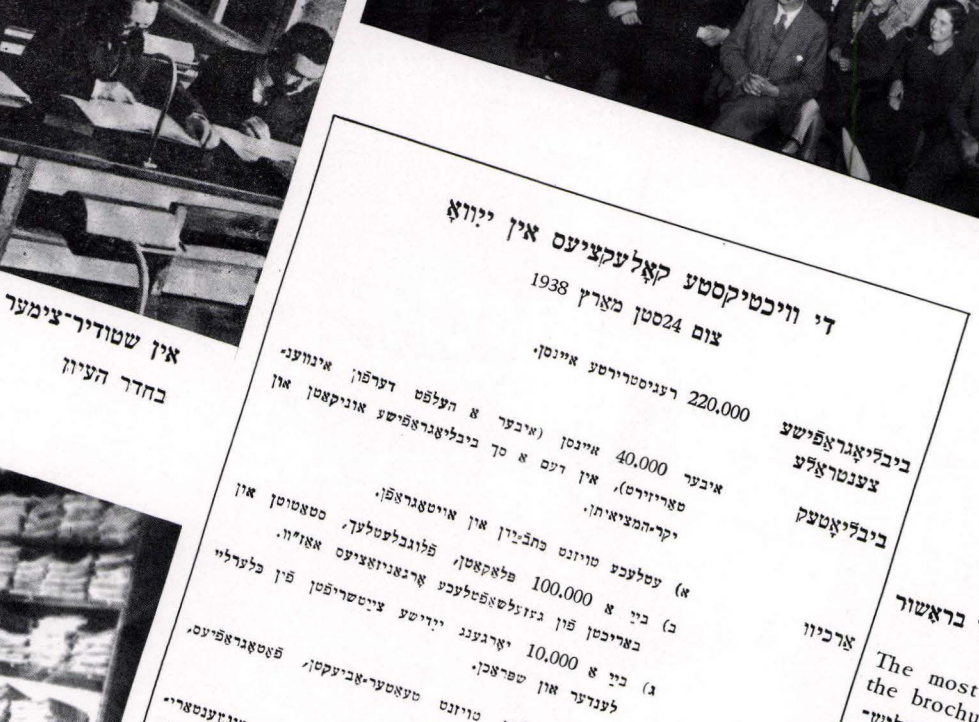

אין דער ביבליאָגראַפישער צענטראַלע

In the bibliographical center

В библиографическом центре

в центре

א ווינקל פון טעאַטער־מוזיי א״נ א. ר. קאַמינסקי

A corner of the theater museum in the name of E. R. Kaminski

פינה במוזיאון־התיאטרון ע״ש א. ר. קאַמינסקי

Уголок театрального музея им. Э. Р. Каминской

די וויכטיקסטע קאַלעקציעס אין ייוואָ

צום 24סטן מאַרץ 1938

220.000 רעגיסטרירטע איינהייטן.

ביבליאָגראַפישע צענטראַלע

איבער 40.000 איינהייטן (איבער א העלפט דערפון אינהעלטן טעריזירט), אין דעם א סך ביבליאָגראַפישע אוניקאַטן און יקר־המציאות.

ביבליאָטעק

א) עסלעכע טויזנט כתבֿ־ירן אין אידישן, פֿלאָקלאָר, פֿילאָלאָגיע, סטאַטיסטיק אאז״ו.

ב) בייַ א 100.000 בענדער אין פֿאַרשידענע שפּראַכן.

ג) בייַ א 10.000 יאָרגאַנג יידישע צייטשריפֿטן פֿון כּלערלי לענדער אין שפּראַכן.

ארכיון

א) עסלעכע צענטלינג טויזנט טעאַטער־אַביעקטן, מאַקעטן אאז״וו.

ב) בייַ א 100.000 פֿאָלקלאָר־איינהייטן; פֿון דעם אינהאַלט: 32.442, 4.311, 4.673, 2.540, 1.009, 630, 3.807, 4.989

זיכער: שפּריכווערטער, לידער, מינהגים, ניגונים, פּוריס־מעשׂהלעך, שפּילן.

טעאַטער=מוזיי א״נ א. ר. קאַמינסקי

פֿון בייַ ג 700 טערמינאָלאָגישע זאַמלונגען מיט העכער 25.000 באַוונדערע טערמינען; עסלעכע טויזנט יידישע נעמען — פֿון ישׂוב׳דיקע אין פּוילן, טשעכאָסלאָוואַקיי אין רומעניע א באזיס פֿאַרן קומעדיקן יידישן געזעלשאַפֿטלעכן אינדעקס.

ליינגוויסטישע און טערמינאָלאָגישע קאַמיסיע

ארום 400 ענטפֿערס אויף דער אנקעטע וועגן ברעמאַסישן מין פֿון 280 סובסטאַנטיוון.

יוגנט=פֿאָרשונג

312 אויסאַביאָגראַפֿיעס פֿון יוגנטלעכע אין עלטער פֿון 17 ביז 22 יאָר פֿון איבער 150 שטעט, בסך־הכּל בערך 17.000 זיטן.

די וויכטיקסטע קאַלעקציעס אין ייוואָ — זייט פון דער בראשור

The most important collections of YIVO — page from the brochure "YIVO after 13 years of activity"

האוסף החשוב של „ייוא" — דף מהחוברת „ייוא' לאחר שלוש־עשרה שנות פעולה"

Важнейшие коллекции „ИВО", Страница брошюры: „Тринадцатилетняя деятельность „ИВО"

1938

ביבליאָגראַפיע פון די ייוואָ־פּובליקאַציעס

Bibliography of YIVO publications

ביבליוגרפיה של פרסומי „ייוא"

Библиография публикации „ИВО"

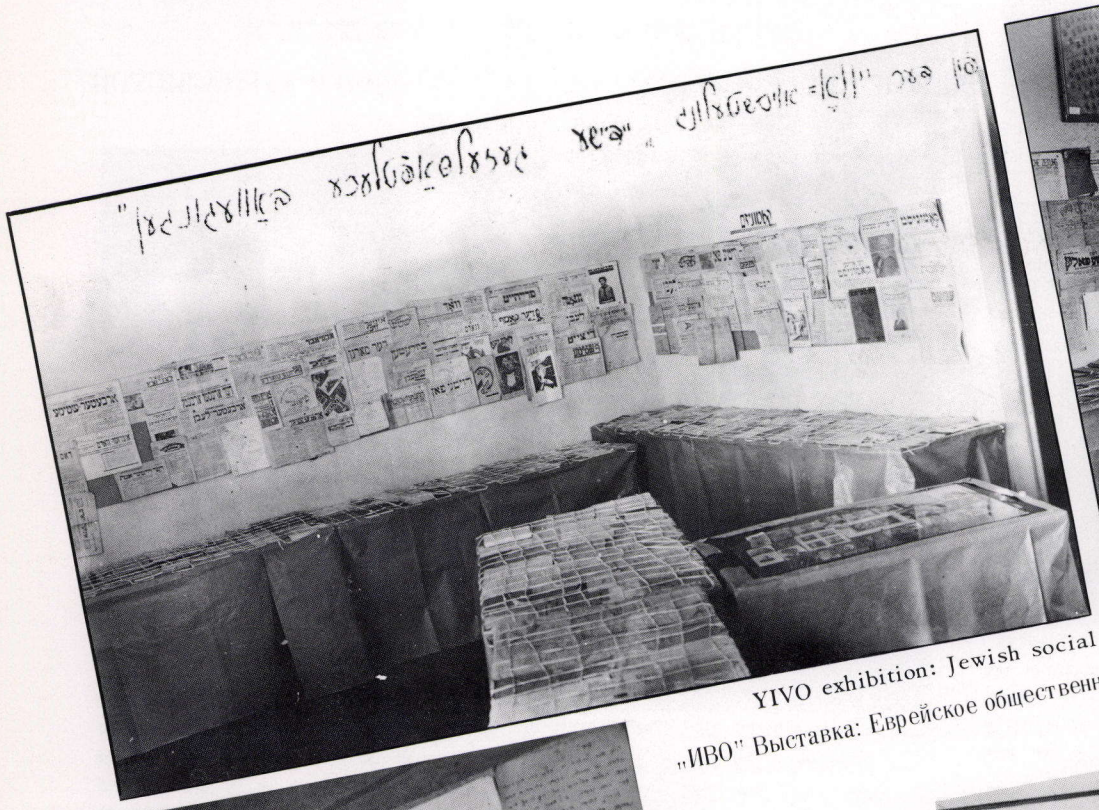
1941 – 1925

YIVO EXHIBITIONS

ВЫСТАВКИ „ИВО"

ייוואָ־אויסשטעלונגען

תערוכות „ייוא"

YIVO exhibition: Jewish social movements

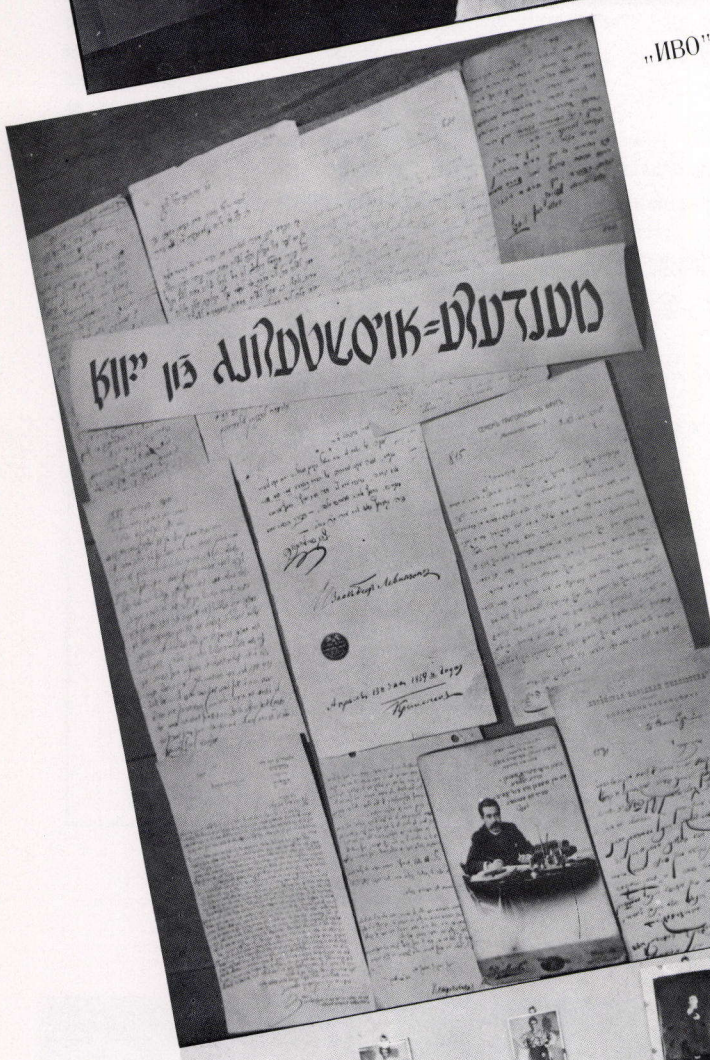
„ИВО" Выставка: Еврейское общественное движение

1928

ייוא־ אויסשטעלונג: יידישע געזעלשאַפטלעכע באַוועגונגען

תערוכת „ייוא": תנועות חברתיות בין היהודים

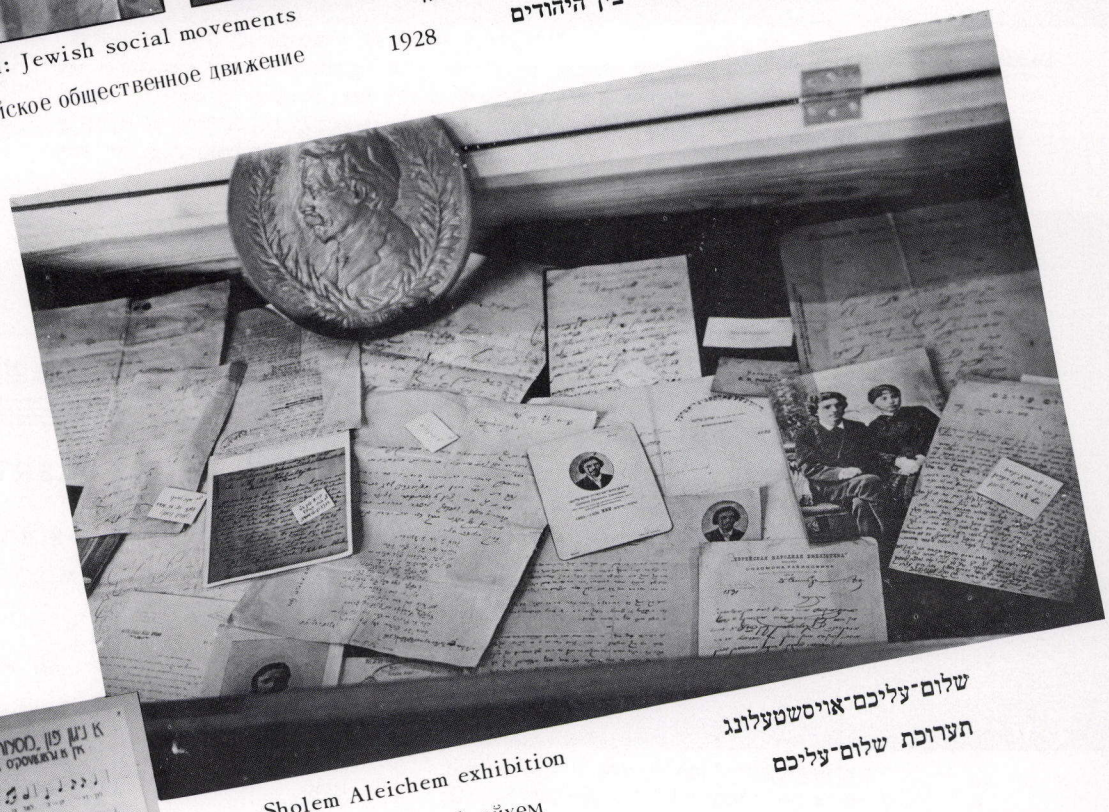
Mendele Mocher Sforim exhibition

Выставка Менделе Мохер Сфорим

1936

מענדעלע־אויסשטעלונג

תערוכת מנדלי מוכר ספרים

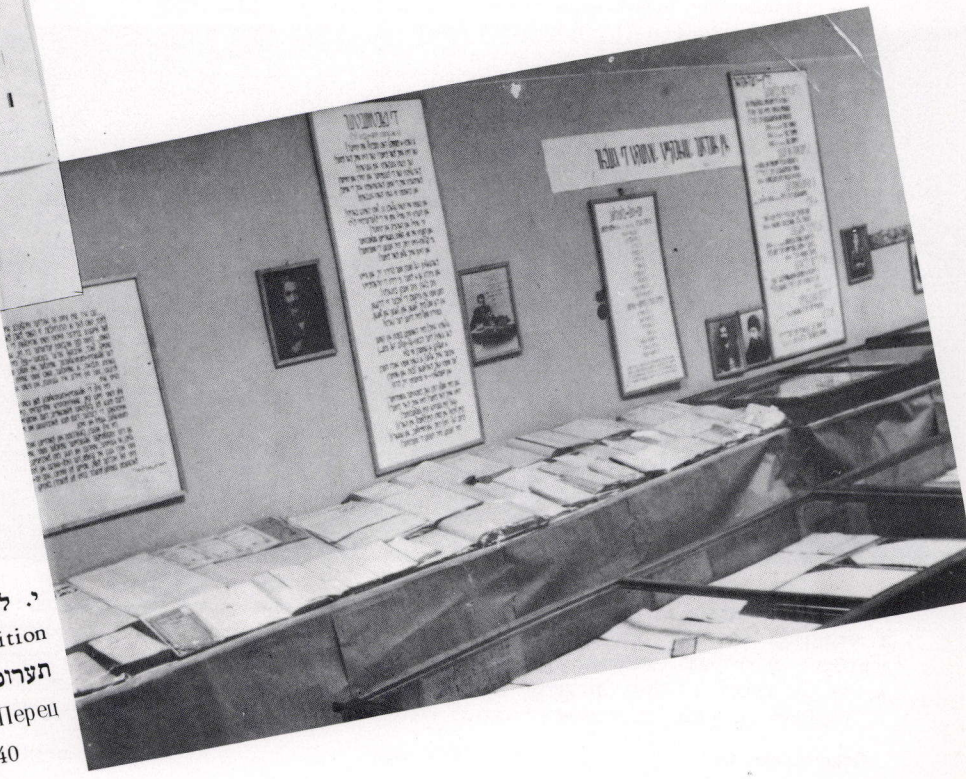
Sholem Aleichem exhibition

Выставка Шолем Алейхем

1934

שלום־עליכם־אויסשטעלונג

תערוכת שלום־עליכם

י. ל. פרץ־אויסשטעלונג

I.L. Peretz exhibition

תערוכת י. ל. פרץ

Выставка И. Л. Перец

1941 – 1940

ווילנער יידישער ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין

YIDDISH WRITERS AND JOURNALISTS ASSOCIATION OF VILNA

איגוד הסופרים והעתונאים האידיים בוילנה

ВИЛЕНСКИЙ ЕВРЕЙСКИЙ СОЮЗ ЛИТЕРАТОРОВ И ЖУРНАЛИСТОВ

1943 – 1918 – 1916

געזעגענונג מיט ש. אַן־סקי פון רעכטס — 1טע רייִ:
ד״ר י. וויגאַדסקי, ד״ר א. ווירשובסקי, ש. ל. ציטראָן, ש. אַן־סקי, ד״ר צ. שאַבאַד, ל. יפה, ד. ראַזענהויז; 2טע רייִ: ב. אַרשאַנסקי, ד״ר מ. ווינרייך, ש. ניגער, א. מאַרעווסקי, דן קאַפלאַנאָוויטש, ז. סעגאַלאָוויטש, —?, ח. לונסקי; 3טע רייִ: א. י. גאָלדשמידט, —?, ח. לעווין, ז. רייזען

Bidding farewell to S. An-ski

פרידה מש. אן־סקי

Прощание с Ш. Ан–ским

1919

פאַרזאַמלונג פון יידישן ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין פון רעכטס — 1טע רייִ: —?, ש. יידיאָוויטש —?; 2טע רייִ: א. י. גאָלדשמידט, ח. לעווין, ש. ל: ציטראָן, ז. רייזען, דן קאַפלאַנאָוויטש, מ. ב. שנייִדער, —?, ג. פלודערמאַכער; 3טע רייִ: י. פאַט, —?, —?, י. רובין, ש. באַסטאַמסקי, —?, מ. קאַרפינאָוויטש, —?,

Meeting of the Jewish Writers and Journalists Association

אספה של איגוד הסופרים והעתונאים האידיים

Собрание еврейского союза литераторов и журналистов

1920

פאַרוואַלטונג פון יידישן זשורנאַליסטן־סינדיקאַט אין ווילנע: ל. סטאַצקי, נ. קאַסטעלאַנסקי, חיים לעווין, א. י. גראָדזענסקי, א. אַלק

Officers of the Jewish Journalists Syndicate in Vilna

הנהלה של סינדיקט העתונאים האידיים ביילנה

Правление еврейского синдиката журналистов в Вильне

אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון יידישן ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין

פון רעכטס — 1טע רייִ: ד״ר א. ווירשובסקי, ג. פלודערמאַכער, ה. אַבראַמאָוויטש, מ. שאַליט, פאַרויצער א. י. גראָדזענסקי, ל. רובינאָוו, י. טעפער, א. י. גאָלדשמידט; 2טע רייִ: לייזער וואַלך, ז. שיק, ש. באַסטאַמסקי, נ. עפשטיין, מ. קאַרפינאָוויטש, ש. ביליס, א. וואַגלער, י. וואַלק, י. האַלבערשטאַט; 3טע רייִ: ש. זשאַלודסקי, י. ריקלעס, י. נאָוואָגרודסקי, ל. סטרילאָווסקי, ש, קאַהאַן, ש. רייזען, מ. לעווין; 4טע רייִ: א. סוצקעווער, י. פרידלענדער, נ. קאַסטעלאַנסקי, פ. צונזער, ב. קיט, ד. קאַמינסקי, ר. גאָרפיין, ר. ליכטשטיין

General meeting **אספה כללית** Общее собрание

1938

פאַרוואַלטונג פון יידישן ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין פון רעכטס — 1טע רייִ: ד״ר א. ווירשובסקי, ש. ל. ציטראָן, ש. אַן־סקי, ד״ר צ. שאַבאַד, ל. יפה, ד. ראַזענהויז; 2טע רייִ: ב. אַרשאַנסקי, ד״ר מ. ווינרייך, ש. ניגער, א. מאַרעווסקי, דן קאַפלאַנאָוויטש, ז. סעגאַלאָוויטש, —?, ח. לונסקי; 3טע רייִ: א. י. גאָלדשמידט, —?, ח. לעווין, ז. רייזען

1936

פאַרוואַלטונג פון יידישן ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין, פון רעכטס: —?, ש. ביליס, א. י. גאָלדשמידט, ח. לעווין, ה. אַב־אַמאָוויטש, מ. שאַליט, א. י. גראָדזענסקי

Officers of the Jewish Writers and Journalists' Association

ההנהלה של איגוד הסופרים והעתונאים האידיים

Правление еврейского союза литераторов и журналистов

Association des Ecrivains et Journal. Juifs
a VILNO

CERTIFICAT Nr.

Le porteur de ce certificat

M. .....

à .....

est membre de l'Association des Ecrivains et Journalistes Juifs à Vilno

Valable jusqu'au .....

Vilno, le ..... 193...

Le Président: .....

Le Sécrétaire: .....

פאַראיין
פון יידישע ליטעראַטן און זשורנאַליסטן
אין ווילנע

לעגיטימאציע №

דער באַזיצער פון דער דאָזיקער לעגיטימאַציע

ה׳ .....

אין .....

איז אַ מיטגליד פון פאַראיין פון יידישע ליטעראַטן
און זשורנאַליסטן אין ווילנע.

גילטיג ביז .....

ווילנע, דעם 193

פאָרזיצער: .....

סעקרעטאַר: .....

Membership card

Бленский билет

לעגיטימאַציע

כרטיס־חבר

יידישער פע"ן-קלוב אין וויל נע
P. E. N. Klub Żydowski w Wilnie
The Yiddish P. E. N. Club in Vilno

c/o Z. Rejzin
W. Pohulanka 11-10
Wilno.

ИДИШ ПЕН-КЛУБ
В ВИЛЬНЕ

קלוב פא"ן
אידי בילנה

YIDDISH P.E.N. CLUB
IN VILNA

P.E.N. NEWS

OF THE YIDDISH P.E.N. CLUB

פ.ע.נ.-ניִיס

פון דעם יידישן פע"ן-קלוב אין ווילנע

VILNO, NOVEMBER 1928 ווילנע, נאָוועמבער

פע"ן — אַ אינטערנאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע פון שריפטשטעלער —

Poets Playwrights פּאעטן יעסנשרייבער

Editors Essayists עדיטאָרן סייִיסטן

Novelists נאָוועליסטן

אדרעס פון דער לאָנדענער צענטראַלע:

P.E.N. CLUB
107, Great Russell St,
LONDON, W. C. I

יידישער פע"ן-קלוב אין ווילנע

ערנמיטגליד און פרעזידענט: שלום אַש

וויצעפּרעזידענטן: זלמן רייזען, ז. סעגאַלאָוויטש, דוד פּינסקי

מיטגליידער פון דער פּרעזידענטונג: פּאָלק היילפּערין, מלך ראַוויטש, יוסף אָפּאַטאָשו

סעקרעטאר: מאַקס עריק

אדרעס: YIDDISH P. E. N. CLUB
c/o Z. Rejzin, Wilno, W. Pohulanka 11 — 10

אדרעס פון דעם וואַרשעווער סעקציע:
ZWIĄZEK LITERATÓW ŻYDOWSKICH, Warszawa, Tłomackie 13

אדרעס פון דער ניו-יאָרקער סעקציע:
DAVID PINSKY, New-York, 1950 Andrews Av.

אַ קורצער סך-הכל

מיר זיינען אריינגעטרעטן אין דעם צוויטן יאָר פון דער יידישער פע"ן-ארבעט. מען קען שוין אונטערזיך אַ שטיקל סך-הכל פון דעם, וואָס איז שוין אָפּגעטאָן געוואָרן, און פון די נאָענטסטע אויפגאָבן, וואָס שטייען אויפן סדר-היום פון די יידישע פע"ן-קלובן.

עס זיינען קודם-כל קלאָלידירט געוואָרן די דריי יידישע פע"ן-קלובן. פארהאַן שוין אַן ארגאַניזאַציעלער אפּאַראַט. ס'האָט זיך איינגעשטעלט אַ פעסטער אין רעגלמעסיקער קאָנטאַקט מיטן ניו-יאָרקער קלוב, און אַלע דריי קלובן האָבן שוין דעם כאַראַקטער פון אַן אוטאָריטאַטיווער רעפּרעזענטאַנץ פון די יידישע שריפטשטעלער. בפרט פארדינט דערמאָנט צו ווערן די הארמאָניש צוזאַמענארבעט פון די וואַרשעווער און ווילנער קלובן. צוליב טעכניש טעמים (וויטקייט פון אַמעריקע און — דערקעגן — נאָענטקייט צו דער לאָנדאָנער צענטראַלע) לייגט זיך אויף די ביידע קלובן די אחריות פאר דער פע"ן-ארבעט אין א כך א שווערער און [illegible] פאר די ביידע קלובן אויסצוטון און אזוי אחריותפולע לאָזט געהאָט די כסדרדיקע מיטהילף דעם אמעריקאַנער קלוב.

די צווייטע דערגרייכונ[illegible] יאָר איז דער פאָקט, אז דאָס שער ליטעראַטור גלייכצאַרעכט קאָנגרעס פון די פע"ן-קלובן; טער, וואָס פארמאָגט ניט ק[illegible] כאַראַקטער, איז געווארן א קל[illegible] שטייער פון די פארשיידענע [illegible] זיכערער געווארן בייַ זיך, ע[illegible] יידישער ליטעראַטור און די [illegible] דעם קאָנגרעס, האָבן מיר אין נער סעקרעטאַריאַט אין אַלע אינטערנאַציאָנאַלער פע"ן באַוועג[illegible] דריטנס איז ווי נישט[illegible] זייער א שמאָלער וועג צווישן פוילישע שריפטשטעלער. לאָמיר בריטן, מער בריטהאַרציקן א[illegible]

עס זיינען ענדלעך צוגעגאַנגען געווארן: א סך ענינים און פּלענער, וואָס דאַרפן איצט רעאַליזירט ווערן. דאָס וויכטיקסטע איז — א וועלט-צוזאַמענפאַר פון פאַרשטייער פון יידיש שריפטשטעלער, מיט דער באַטייליקונג פון לכל-הפחות 50 רעפּרעזענטאַטיווע יידישע שרייבער, א צוזאַמענפאַר, וואָס זאָל אָנהויבן דער מאַניפעסטאַציע און רעפּרעזענטאַציע טאָן אויך רעאַלע ארבעט. מיר האָבן אין די פריערדיקע „פע"ן-טיִיס" שוין אָנגעצייכנט דעם לפּי-ערכדיקן סדר-היום פון דעם פּראָיעקטירטן צוזאַמענפאַר. מיר האָבן דעם געפיל, אז די רעאַליזאַציע פון דעם צוזאַמענפאַר איז שוין ניט קיין וויַיטער ענין.

מ'ר מוזן וויַיטער ארבעטן אויפצושטעלן אָן אינטערנאַציאָנאַלע יערלעכע פּרעמיע פון דער יידישער ליטעראַטור.

נאָר אקטועל ווערט דער ענין איבערזעצער און איבערזעצונגען. ס'איז א ברענענדיקע פראגע סיי אויפן אינטערנאַציאָנאַלן פע"ן-פּאָרום, סיי אין אונזער

פאַרוואַלטונג פון ווילנער פע"ן-קלוב, פון רעכטס: מ. קולבאַק, י. אָפּאָטאָשו (נ"י), מ. עריק און ז. רייזען

Правление виленского ПЕН-Клуба — הנהלת קלוב פא"ן בוילנה — Officers of the Vilna P.E.N. Club

1. נאָמען, פאַמיליע, פסעוודאָנים . . . .
2. עלטער (יאָרן, ווי געבוירן?) . . . .
3. וואוינאָרט און בענויער אדרעס אין לאָטיניש אותיות . . . . . .
4. בילדונגס-צענז . . . . . .
5. מוטער-שפראך און שול-שפראך . . . .
6. ווען האָבן סיי אנגעהויבן ליטעראַרישע טעטיקייט? . . . .
7. פון ווען ביז היינט איבערזעצט אויף יידיש? . . . .
8. ווען איבערזעצונגען האָט איר שוין געדרוקט און ווען אין כתב-יד? (טיטל פון ווערק, טיטל פון דער איבערזעצונג, יאָר, פאַרלאָג, צאָל אויפלאָגעס — עווענטועל זשורנאָל, צייטונג, ווו געדרוקט) . . .
9. ווי לאַנג פארנעמט איר זיך מיט איבערזעצעריי? . .
10. צי זייט איר א פראָפעסיאָנעלער איבערזעצער? . .
11. ווען בעבטן ווינטשט איר בעסער צום איבערזעצן: וויסנשאפט, קריטיק, בעלעטריסטיק, פּראָזע, פּערזן? . . .
12. צי שרייבט איר אויך אָריגינעל זאָכן, און פון ווָאס בעבט? . . . . .
13. צי זענט איר איבער אויך אויף אנדערע שפראכן, חוץ יידיש? . . . . . .
14. אויב יאָ, ווָאס ווערט איבערזעצונגען האָט איר שוין פארעפנטלעכט אין אנדערע שפראכן אדער פארמאָגט אין כתב-יד? . . . . . .
15. צי זייט איר א מיטגליד אין יידישן פע"ן-קלוב אדער אן אנדערער יידישער אדער פרעמדער לימיטעראַרישער ארגאַניזאַציע? . . . .
16. איר ווערט בעבטן אריינשיקן אייערע איבערזעצטע ווערק אין דער ווילנער צענטראָלע פון די פע"ן-קלובן . . . . . .

אַנקעטע פאַר איבערזעצער אויף יידיש

Questionnaire for translators into Yiddish

שאלון למתרגמים ליידיש

Анкета для переводчиков на идиш

ביולעטין פון ווילנער פע"ן - קלוב

Bulletin of the Vilna P.E.N. Club

עלון של קלוב פא"ן בוילנה

Бюлетень виленского ПЕН-Клуба

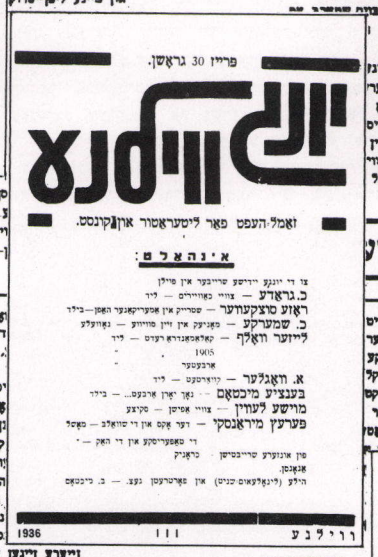
שרײַבער־און מאָלער־גרופּע „יונג־וילנע"

דער אריינמאַרש פון יונג־וילנע אין דער ייִדישער ליטעראטור

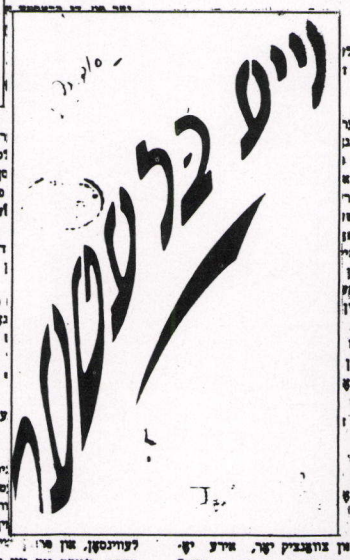
חיים גראדע
אלחנן וואגלער
לייזער וואלף
משה לעווין
פרץ מידאנסקי
אברהם סוצקעווער
שימשון קאהאן
כ. שמערקע
רפאל קוואלמס
בענציע מיכטאם
שייגע עפּראן
רחל סוצקעווער

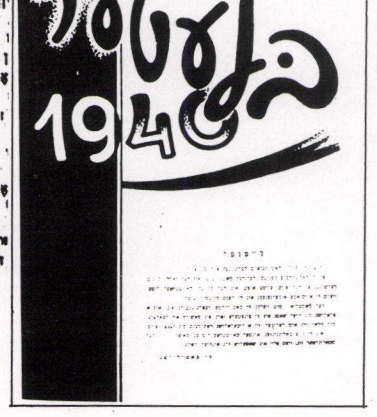

שרייבער־און מאָלער־גרופּע „יונג־וילנע"—די ספּעציעלע זייט אין „ווילנער טאָג" (11/X 1929) געווידמעט דעם אַריינמאַרש פון „יונג־וילנע" אין דער ייִדישער ליטעראַטור". זאַמל־העפטן: „יונג־וילנע" — 1934, 1935, 1936. צוזאַמען מיט דער ייִדישער ליטעראַטן־גרופּע אין ליטע: „נייע בלעטער", קאָווּנע, 1939 און „בלעטער 1940"

The special page of the "Vilna Day" (October 11, 1929) dedicated to the entry of "Young Vilna" into Yiddish literature. Literary collections "Young Vilna"– 1934, 1935, 1936. In cooperation with the Jewish literary group in Lithuania: "Naye Bleter" (New Leaves), Kovno 1939; and "Bleter 1940"

קבוצת סופרים וציירים „יונג־וילנע" („וילנה־הצעירה")—הדף המיוחד ב„ווילנער טאָג" (11 באוקטובר 1929), שהוקדש לכניסתה של „וילנה הצעירה" לספרות היהודית. חוברות: „יונג־וילנע" („וילנה הצעירה") — 1934, 1935, 1936. בשיתוף קבוצת הסופרים היהודים בליטה: „נייע בלעטער" („דפים חדשים"), קובנה, 1939; „בלעטער" („דפים") 1940

Специальная страница „Вилнер Тог" посвященная приобщению „Юнг–Вилнэ" к еврейской литературе. (1929 11/X). Сборники „Юнг–Вилнэ" 1934, 1935, 1936. изданные совместно с еврейской группой литераторов в Литве: „Найе Блетер", Ковно, 1939, и „Блетер", 1940

„יונגוואַלד"

יינגסטע ווילנער יידישע שרייבער־און קינסטלער־גרופּע

"YUNGVALD" (YOUNG FOREST)
Youngest Yiddish writers' and artists' group in Vilna

„יונגוואלד" (חורש)

קבוצה של צעירי הסופרים האידיים והאמנים בוילנה

„ЮНГВАЛД" („МОЛОДОЙ ЛЕС")
самая молодая группа еврейских писателей и художников

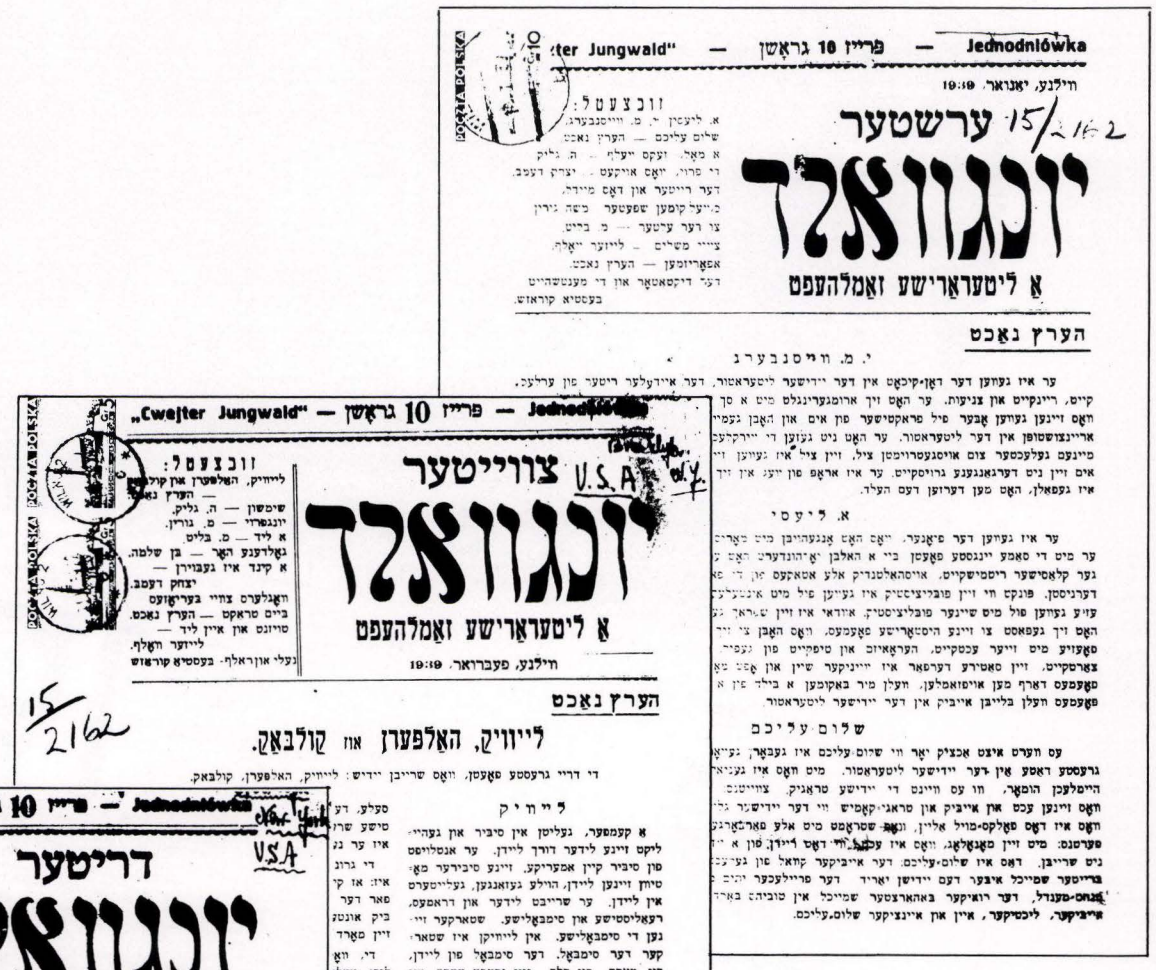
„יונגוואַלד" — פון אונטן: הירש גליק; משה ראַבינאָוויטש, לייזער וואָלף (אָנפירער); יצחק ווידוטשאַנסקי און משה גורין

"Yungvald" – below; Hirsch Glick; Moses Rabinovitch, Leizer Wolf (leader); Yitzchak Vidutchanski and Moses Gurin

„יונגוואַלד" (חורש) — למטה: הירש גליק, משה רבינוביץ', לייזר וואלף (מנהיג), יצחק וידוצ'אנסקי ומשה גורין

„Юнгвалд" – внизу: Гирш Глик, Мойше Рабинович, Лейзер Волф (руководитель); Исаак Видучанский и Мойше Гурин

1939

1939

4 דערשינענע נומערן פון זייער „ליטעראַרישן אויפקלייב" „יונגוואַלד" (חוץ די אומגעקומענע, לייזער וואָלף און הירש גליק, לעבן אַלע „יונג־וואַלדער" אין מדינת ישראל)

The four published issues of their "Literary Collection" "Yungvald". (Except for the perished Leiser Wolf and Hirsch Glick, all members of "Yungvald" live in the State of Israel)

4 חוברות „לקט ספרותי" של „יונגוואלד" (חורש)
(חברי קבוצת „יונגוואלד", פרט ללייזר וואלף והירש גליק שנספו, חיים במדינת־ישראל)

4 вышедшие номера литературного сборника „Юнгвалд" (кроме погибших Лейзера Волфа и Гирша Глика остальные члены „Юнгвалд" живут в Израиле)

„הזמן" (די צייט) העברעישע טאָג־צייטונג

"HAZMAN" (THE TIME) – HEBREW DAILY

היומון העברי „הזמן"

„ГАЗМАН" („ВРЕМЯ") – ДРЕВНЕЕВРЕЙСКАЯ ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА

1/IV 1915 – 1904 1/XII – 1903

רעדאַקציע און מיטאַרבעטער פון „הזמן", פון רעכטס — 1טע רייע: —?, הלל צייטלין, ש. פ. מאַרגאַלין, טאַבאַ־עוו, י. א. טריואוש, בן־ציון כץ, ש. ל. ציטראָן; 2טע רייע: נ. באַב־צ־ק, ל. באַביצקי, ל. כץ, קאַצאַפּ, ח. ליפמאַן־לעווין, א. וועגראָווסקי, ל. באַביצקי, ל. כץ, —?, —?, —?, טשערנאָוויץ, באַמשטיין; 3טע רייע: כץ, —?, —?, —?, —?, בערשאַדסקי, דאַמאַשעווסקי,

Editorial staff and contributors of "Hazman"

המערכת והמשתתפים ב„הזמן"

Редакция и сотрудники „Газман"

המערכת והקונטורה של העתון היומי „הזמן", ווילנה.

הַמַּעֲרֶכֶת:
סימסה אינגאמיזינ, 5. טילעפון 1241.

הקונטורה:
רחוב קונגאיה, 4. טילעפון 198.

האדרס למכתבים ולטעלעגרמית:
Газманъ Вильна. — Hasman Wilna.

№ 1. — יום ו' לפנות ערב — שנת התרע"ב. — ווילנה כא תשרי — 1911. x

הַזְּמַן

מאת הוצאת העתון היומי „הזמן".

מאת הקונטורה של „הזמן".

1911 1/X

א נומער פון „הזמן" (רעדאַקטאָר בן־ציון כץ)

An issue of "Hazman" (editor: Ben-Zion Katz)

Номер газеты „Газман" (редактор Бен–Цион Кац)

שנה ראשונה.

הַזְּמַן

ירחון

לעניני החיים, הספרות, האמנות והמדע.

חוברת א.

(יאנואר).

וילנא. תרסה.

ברשם ושלמה והאחים ראם.

газманъ.

(ВРЕМЯ.)

Ежемѣсячный научно-литературный журналъ.

Книга 1.

Январь, 1905.

ВИЛЬНА.

Тип. „Вдова и бр. Роммъ" Уголъ Дух. и Глухого пер. с. д. № 1/3

1905.

חודש־זשורנאַל פון „הזמן" פאַר ליטעראַטור, קונסט און וויסנשאַפט, ב' 1

"Hazman", monthly for literature, art and science issue no. 1

Ежемесячный журнал „Газман" для литературы, искуства и науки, № 1 1905

№ 10 שנה שניה — גליון זה מכיל ש ש ה עמודים. — מחיר הגליון 40 גרוש — מחיר לארץ־6 סנט

גַּלִּים

Galim (Fale)

שבועון

OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA RYCZAŁTEM

התוכן

Wilno, 16'go Marca, 1930

„גלים", וואכנבלאט

"Galim" (Waves), weekly,

„גלים", שבועון

„Галим" – еженедельник

1929

1939 1919

„טאג" — טעגלעכע אומפּאַרטייִשע דעמאָקראַטישע צייטונג

"TOG" (DAY) – NON-PARTISAN DEMOCRATIC DAILY

„טאג" (היום) — עתון יומי, בלתי-מפלגתי, דימוקרטי

"ТОГ"("ДЕНЬ")–ЕЖЕДНЕВНАЯ БЕСПАРТИЙНАЯ ДЕМОКРАТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Issue no. 1 May 9, 1919
August 8, 1939

גליון א' — 9 במאי 1919;
8 באוגוסט 1939

Первый номер газеты
1919 9/V; 1939 8/VIII

זלמן רייזען, רעדאַקטאָר „פון ווילנער טאג" מיטגרינדער און אַפּיראר פון ייוא; מחבר פון לעקסיקאַן פון דער יידישער ליטעראַטור, פּרעסע און פילאָלאָגיע; רעפּרעזענטאַנט פון ירושלים דליידיש

Zalman Reisen, editor of "Vilner Tog" (Vilna Day); co-founder and director of YIVO author of the "Lexicon of Yiddish literature press and philology"; representative of "Yiddish Jerusalem"

זלמן רייזן, העורך של „ווילנער טאג" („היום הווילנאי"); ממיסדי מכון „ייוא" ומנהלו; מחבר „הלכסיקון של הספרות, העתונות ובלשנות היידיש"; נציג ירושלים ד'יידיש

Залмен Рейзен — редактор „Вилнер Tor", сооснователь и руководитель „ИВО" автор „Лексикона еврейской литературы, прессы", и филология;" Представитель идишистского Иерусалима

Editorial staff and printers
המערכת, המנהלה והעובדי הדפוס
1934 Редакция и печатники

רעדאַקציע, אַדמיניסטראַציע און דרוקער־פּערסאָנאַל, פון רעכטס — 1טע רייע : נ. בענגיס, נ. שיינער, י. רייזען, ש. דרייער, ש. קאַהאַן, י. קאַסטעלאַנסקי, ז. סטרילאָווסקי ; 2טע רייע : י. הערשמאַן, י. גערשטיין, ל. סטרילאָווסקי ; 3טע רייע : י. אַבראַמאָוויטש, ש. שולקין, י. גלאַז, א. י. מיאַדלער, ו. סטריפּונסקי, ה. ל. ענגעלשטערן, א. וואַלאַשין, ד. מעריינע, מ. מיסלאַבאַדסקי, א. שווייליך, ש. בערקאַן ; 3טע רייע. ש. רייזען, ח. טראַכטענבערג, ה. קאַנטאַר, ה. פרעסמאַן, ח. גינסבורג, ו. פּיאַ־ע, ל. בערמאַן, י. סטריפּונסקי, א. רודאַשעווסקי, פ. פראַנקפורט

1919 Editorial staff and printers
המערכת וחברי־המדפיסים
Редакция и печатники

רעדאַקציע און דרוקער־פּערסאָנאַל, פון רעכטס — 1טע רייע : אהרן סאַפּיר, מ. גראַזול, בערקאַן, ה. קאַמערמאַכער ; 2טע רייע : קאַנטאַר, דן קאַפּלאַנאָוויטש, ז. רייזען, ש. ניגער, ד. קאַפּלאַן־ עגנעלשטערן, ל. לעווי, שאַפּיראַ, ראַזאָווסקי ; 3טע רייע : —?, ציפקין, א. קריניצע, י. לעווין, נ. בעגיס; 4טע רייע: ו. זאַפּאַלסקי, ווייץ, נ. באַביצקי, גאַרדאַן י. פּאַץ, נ. יאַפּע, —?,

ספעציעלער נומער: „אונזער טאג" פאר אמעריקע

Special issue of "Unser Tog (Our Day) for America"

גליון מיוחד „יומנו לאמריקה"

Специальный номер „Унзер Тог („Наш День") для Америки

1920

„די צייט", — טאָג־בלאַט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג און סוחרים־פֿאַרבאַנד

"DI TZEIT" (THE TIME)–DAILY OF THE ZIONIST MOVEMENT AND MERCHANTS ASSOCIATION

„די צייט" („הזמן") — יומון התנועה הציונית ואיגוד הסוחרים

„ДИ ЦАЙТ" („ВРЕМЯ") – ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА
СИОНИСТСКОГО ДВИЖЕНИЯ И СОЮЗА КУПЦОВ

1939 – 1921

„די צייט" — בריי־טע גאַס נ׳ 35.
רעדאַקציע, אַדמיניסטראַציע
און דרוקערײ

"Di Tzeit" – Broad Street no. 35. Editorial office, administration and printshop

„די צייט", רח׳ שירוקה מס׳ 35, המערכת, המינהלה ובית־הדפוס

„Ди Цайт", Большая улица 35. Редакция, администрация и типография

אנגעהויבן דערשיינען א״נ „(אונזער) פרײנד" אין 1921. רעאָרגאַניזירט אין 1924 א״נ „די צייט" רעדאַקטאָרן: נ. גערבאָווסקי, ד״ר קאַפּלאַנאָוויטש, ח. לעווין, א. צינצינאַטוס

Began to appear under the name "Unser Freind" (Our Friend) in 1921. Re-organized in 1924 under the name "Di Tzeit", editors: N. Gerbovski, Dan Kaplanovitch, Ch. Levin, A. Cincinatus

התחיל להופיע בשם „אונזער פרײנד", בשנת 1921, נתארגן מחדש בשנת 1924 בשם „די צייט" („הזמן"). העורכים: נ. גרבובסקי, דן קפלנוביץ, ח. לוין, א. צינצינאטוס

Первоначально выходила под названием „Унзер Фрайнд" („Наш Друг") в 1921 г. В1924 г. реорганизовалась п. н. „Ди Цайт" Редакторы: И. Гербовский, Дан Капланович, В. Левин, А. Цинцинатус

„צייט", אַדמיניסטראַציע־פּערסאָנאַל
"Tzeit", administration
„Цайт" – административный персонал
„צייט", עובדי המינהלה

צייטונגס־קיאָסק אויפֿן צפון־יריד מיטן אַדמיניס־טראַטאָר ל. באַביצקי

Newstand at the North Fair with the administrator L. Babitski

דוכן לעתונים ביריד־הצפון עם המנהל ל. באביצקי

Газетный киоск на Северной Ярмарке с администратором Л. Бабицким

1930

דרוקער־פּערסאָנאַל
Printers
עובדי הדפוס
Печатники

1936

VILNA YIDDISH DAILIES

ВИЛЕНСКИЕ ЕЖЕДНЕВНЫЕ ГАЗЕТЫ НА ИДИШ

ווילנער יידישע טאָג־צייטונגען

יומונים אידיים בווילנה

1940 – 1906

	Began to appear:
"The Time"	January 25, 1906
"Yiddish Gazette"	May 9, 1909
"The Day"	February, 1912
"The Star"	February 15, 1913
"The Friend"	July 25, 1914
"The People"	May 22, 1915
"Flier"	October 13, 1915
"Last News"	January 30, 1916
"Our Friend"	February 9, 1921
"The New Tomorrow"	March 11, 1921
"Vilna Evening Courier"	June 13, 1924
"Vilna Mid-Day Paper"	September 6, 1925
"Vilna Radio"	January, 1930
"Vilna Moment"	November 26, 1931
"Day and Night"	August 27, 1933
"Our Voice"	January 16, 1934
"Vilna Express"	May 22, 1934

די צייט
פלוג־בלאט
מאמענט
טאג
יידישע צייטונג
קוריער
מעסלעס
פרייהייט
פרייהייט
פרייהייט

VILNA YIDDISH MAGAZINES AND LITERARY MISCELLANEOUS

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙСКИЕ ПЕРИОДИЧЕСКИЕ ИЗДАНИЯ И СБОРНИКИ НА ИДИШ

1939 – 1905

ווילנער יידישע צייטשריפטן און זאַמלביכער

כתבי־עת ומאַספים אידיים בוילנה

	Began to appear:
"Vilna Humorous Paper" (one-time publication)	1905
"The World" (Literary Collections)	1907
"Jewish Reality" (weekly)	1907
"Spring" (literary collection)	1908
"Literary Monthlies"	1908
"Life and Science" (monthly)	1909
"Vilna Weekly"	1910
"The Jewish World" (monthly)	January, 1913
"Lithuania" (literary collection)	1914
"The New World"	February 1, 1919
"People's Education" (monthly)	March 21, 1919
"Saturday News"	July 14, 1919
"Wednesday News"	July 23, 1919
"Life"	March, 1920
"News" (weekly)	November 15, 1920
"Roads"	November, 1923
"Vilna Literary Art Magazine"	November, 1924
"The Stage"	January, 1924
"YIVO News" (monthly)	October 9, 1925
"In Harness" (monthly)	April, 1926
"The Jewish World" (monthly	1928
"Yivo Pages" (monthly)	1931
"The Week"	1931
"Etudes"	1934

	Начало выходить:
„Вилнер Вицблат" (Виленская юмористическая газета)	1905
„Ди Вэлт" („Мир"), сборник	1907
„Ди Идише Вирклихкайт" („Еврейская действительность"), еженедельник	1907
„Фрилинг" („Весна"), сборник	1908
„Литерарише Монатшрифтн" („Литературный ежемесячник")	1908
„Лебн ун Висншафт" („Жизнь и Знание"), ежемесячник	1909
„Вилнер Вохнблат" („Виленский еженедельник")	1910
„Ди Идише Вэлт" („Еврейский Мир"), ежемесячник	1913
„Литэ" („Литва"), сборник	1914
„Ди Найе Вэлт" („Новый Мир")	Февраль 1919
„Фолксбилдунг" („Народное Образование") ежемесячник	21 Март 1919
„Шабес Найес" („Субботные Новости")	14 Июля 1919
„Митвох Найес" („Новости в Среду")	23 Июля 1919
„Лебн" („Жизнь")	Март 1920
„Найес" („Новости"), еженедельник	15 Ноябрр 1920
„Вегн" („Дороги")	Ноябрь 1923
„Вилнер Литерариш–Кунст Журнал" („Виленский Журнал для литературы и искусства)	Ноябрь 1926
„Ди Бимэ" („Сцена")	Январь 1924
„Иво–Иедиес" („Вестник Иво"), ежемесячник	Октябрь 1925
„Ин Шпан" („В Упряжь"), ежемесячеик	Апрель 1926
„Ди Идише Вэлт" („Еврейский мир"), ежемесячник	Апрель 1926
„Иво–блетер" („Листы Иво"), ежемесячник	1931
„Ди Вох" („Неделя")	1931
„Этюдн" („Этюды")	1934

אַנגעהויבן דערשיינען:	
„ווילנער ויצבלאַט" (איינמאַליק)	1905
„די וועלט" (זאַמלביכער)	1907
„די יודישע ווירקליכקייט" (וואכנבלאַט)	1907
„פרילינג" (זאַמלבוך)	1908
„ליטעראַרישע מאַנאַטסשריפטען"	1908
„לעבן און ווייסנשאַפט" (חודש־זשורנאל)	1909
„ווילנער וואכענבלאַט"	1910
„די יודישע וועלט" (חודש־זשורנאל) יאנ'	1913
„ליטע" (זאַמלביכער)	1914
„די נייע וועלט" פעברואר 1	1919
„פאַלקסבילדונג" (חודש־זשורנאל) מערץ 21,	1919
„שבת־נייס" יולי 14,	1919
„מיטוואך־נייס" יולי 23,	1919
„לעבן" מערץ	1920
„נייס" (וואכנבלאַט) נאָוועמבער 15,	1920
„וועגן" נאָוועמבער	1923
„ווילנער ליטעראַטור קונסט־זשורנאל" נאָוו'	1924
„די בימה" יאנואר	1924
„ייוא־ידיעות" (חודש־שריפט) אָקטאָבער 9,	1925
„אין שפאַן" (חודש־זשורנאל) אַפּריל	1926
„די יידישע וועלט" (חודש־זשורנאל) אַפּריל	1928
„ייוא־בלעטער" (חודש־זשורנאל)	1931
„די וואָך"	1931
„עטיודן"	1934

התחילו להופיע:	
„העתון הוילנאי המבדח" (חד־פעמי)	1905
„העולם" (מאספים)	1907
„המציאות היהודית" (שבועון)	1907
„אביב" (מאסף)	1908
„ירחונים ספרותיים"	1908
„החיים והמדע" (ירחון)	1909
„השבועון הוילנאי"	1910
„העולם היהודי" (ירחון) ינואר	1913
„ליטא" (מאספים)	1914
„העולם החדש" 1 בפברואר	1919
„השכלת העם" (ירחון) 21 במארס	1919
„חדשות השבת" 14 ביולי	1919
„חדשות יום רביעי" 23 ביולי	1919
„החיים" מארס	1920
„חדשות" (שבועון) 15 בנובמבר	1920
„דרכים" נובמבר	1923
„כתב־העת הוילנאי הספרותי לאמנות" נובמבר	1924
„הבימה" ינואר	1924
„ידיעות ייוא" (ירחון) 9 באוקטובר	1925
„ברתמה" (ירחון) אַפּריל	1926
„העולם היהודי" (ירחון) אַפּריל	1928
„דפי ייוא" (ירחון)	1931
„השבוע"	1931
„אטיודים"	1934

יובילי־און לאַנד־צוזאַמענפאָר פון דער יידישער פּרעסע

JUBILEE AND NATIONAL CONVENTION OF THE YIDDISH PRESS

יובל וכינום ארצי של עתונות יידיש

ЮБИЛЕЙ И КРАЕВОЙ С 'ЕЗД ЕВРЕЙСКОЙ ПРЕССЫ

100־יאָריקער יובילי פון דער יידישער פּרעסע—פּרעזידיום פון דער פּייערונג, פון רעכטס — 1טע רייִ: ח. לעווין, ד״ר ווירשובסקי, נ. קאַסטעלאַנסקי. ש. רייזען, א. י. גראַדזענסקי ; 2טע רייִ : ב. אס. מאַכטיי, י. ברוידעס, ל. סטאַצקי, —?, —?,; פון לינקס ;1טע רייִ: א. י. גאָלדשמידט, מ. קולבאַק, מ. שאַליט, ד״ר מ. ווייגרייך, ש. ל. ציטראָן, ז. רייזען; 2טע רייִ: פ. קאָן, ש. דרייער, מ. קאַרפינאָוויטש, י. פּאַט, —?

Hundredth anniversary of the Yiddish Press, Presidium of the celebration

יובל המאה של העתונות יידיש — הנשיאות

100–летний юбилей еврейской прессы. Президиум

1924 7/II

לאַנד־צוזאַמענפאָר פון דער יידישער פּרעסע אין פּוילן

NATIONAL CONFERENCE OF THE YIDDISH PRESS IN POLAND

כינום ארצי של עתונות יידיש בפולין

КРАЕВОЙ С' ЕЗД ЕВРЕЙСКОЙ ПРЕССЫ В ПОЛЬШЕ

1927 12-14/VI

פּראָגראַם פון דער פייערונג אין טעאַטער „פּאַלאַס" רעדנער: — מ. שאַליט, מ. ווייגרייך, ז. רייזען. 1טער אַקט — ד״ר עטינגערס „סערקעלע" ; 2טער אַקט — מענדעלע מוכר ספרים — „דער פּריזיוו", גאָלדפאַדענס מוזיק.

Program of the celebration in the "Palace" Theater. Speakers: M. Schalit, M. Weinreich, Z. Reisen: 1st act – Dr. Ettinger's "Serkele"; 2nd act – Mendele Mocher Sforim's "The Draft", Goldfaden's music

תוכנית החגיגה בתיאטרון „פּאַלאַס", הנואמים: מ. שאליט, מ. ווייגרייך, ז. רייזן. מערכה ראשונה — „סרקלי" מאת ד״ר אטינגר; מערכה שנייה — מנדלי מוכר ספרים: „הגיוס"; מוסיקה מאת גולדפאדן

Программа торжества в театре „Палас". Ораторы: М. Шалит, М. Вайнрайх, З. Рейзен. 1–й акт: "Серкеле" – д–ра Этингера, 2–й акт: „Призыв" – Менделе Мойхер Сфорим. Музыка Гольдфадена

פּאַראיין פון יידיש ליטעראַטן און זשורנאַליסטן אין ווילנע.

צו „יובל־פעסט" אין ווילנע

ג. ח.

לאַנד־צוזאַמענפאָר פון דער יידישער פּרעסע אין פּוילן,

פּרעזידיום פון ליטעראַטן־ און זשורנאַליסטן־פּאַראיין אין ווילנע: ש. ל. ציטראָן, ז. רייזען, מ. שאַליט.

אָרגאַניזיר־קאָמיטעט פון לאַנד־צוזאַמענפאָר: ooooooooo

מיט חבר־גרוס

פּאַראיין פון יידיש ליטעראַטן און זשורנאַליסטן אין ווילנע. „JIDPRES" — WILNO ul. Wiwulskiego 7.

פּאַרבעטונג פון ווילנער ליטעראַטן־פּאַראיין צום צוזאַמענפאָר אין ווילנע

Invitation by the Vilna Writers' Association to the conference in Vilna

הזמנה מאת איגוד־הסופרים הוילנאי לכינוס בוילנה

Приглашение виленского союза литераторов на с"езд в Вильне

Delegates to the National Conference of the Yiddish Press

צירי הכינוס הארצי של עתונות יידיש

Делегаты на краевой с' езд еврейской прессы

דעלעגאַטן אויפן לאַנד־צוזאַמענפאָר פון דער יידישער־פּרעסע: פון רעכטס — 1טע רייִ : רעד׳ ה. דראַכלע „פּאָלעסיער עקספּרעס" ; ז. סעגאַלאָוויטש — „היינט", ווארשע ; מ. שאַליט — פּאַרוויצער, ליטעראַט־פּאַראיין, ווילנע ; ש. ל. ציטראָן — וועטעראַן פון דער יידישער פּרעסע ; רעד׳ פ. קאָפּלאָן — „דאָס נייע לעבן", ביאַליסטאָק ; רעד׳ י. קאָהן — „לאָדושער טאָגעבלאַט" ; רעד׳ נ. מייזעל — „ליטעראַרישע בלעטער", ווארשע ; 2טע רייִ : רעד׳ א. י. גראַדזענסקי — „אָונט־קוריער", ווילנע; רעד׳ ח. לעווין — „צייט", ווילנע ; א. י. גאָלדשמידט — „ווילנער טאָג" ; ה. אַבראַמאָוויטש — „ווילנער טאָג" ; א. גליקליך — „בריסקער וואָכנבלאַט"; ש. רייזען — „אונדזער עקספּ־עס", ווארשע ; ר. פּעדערמאַן; —?, —?; 3טע רייִ : פ. קאָן — „ווילנער־טאָג", „מאָמענט", „נאַש פּשעגלאָנד —?, ש. דרייער —„ווילנער־טאָג", רעד׳ מ. גינזבורג — „פּאָלעסיער שטימע", „קאָברינער וואָכנבלאַט" ; רעד׳ מ. ווייסאַצקי, — „ביאַליסטאָקער שטימע" ; רעד׳ י. ג. שטיינאַפּיר — „יידישער קורי ע־", ביאַליסטאָק; רעד׳ מ. י. קאָפּלאָן, און ארויסגעבער ר. רוטשיק, — „וואַלקאָוויסקער לעבן" : 4טע רייִ; י. ש. זאַגער: —?, —?, י. יודעלעוויטש — „אָונט קוריער" ל. סטאַצקי — „צייט", ווילנע ; נ. עפשטיין — „ווילנער טאָג", אַדוו׳ גאָרדאָן — „ווילנער טאָג"; ל. סטרילאָווסקי — „ווילנער טאָג"

צייטונגס־פֿאַרקויפֿער

NEWSPAPER SELLERS

מוכרי־עתונים

ГАЗЕТЧИКИ

צוויי יידישע יינגלעך פֿאַרקויפֿן די „וילנער צייטונג" (דייטש)
Two Jewish boys sell the "Wilner Zeitung" (German)
שני נערים יהודים מוכרים את העתון הגרמני „וילנער צייטונג"
Двое еврейских мальчиков продают „Вилнер Цейтунг"
(на немецком языке)

1916

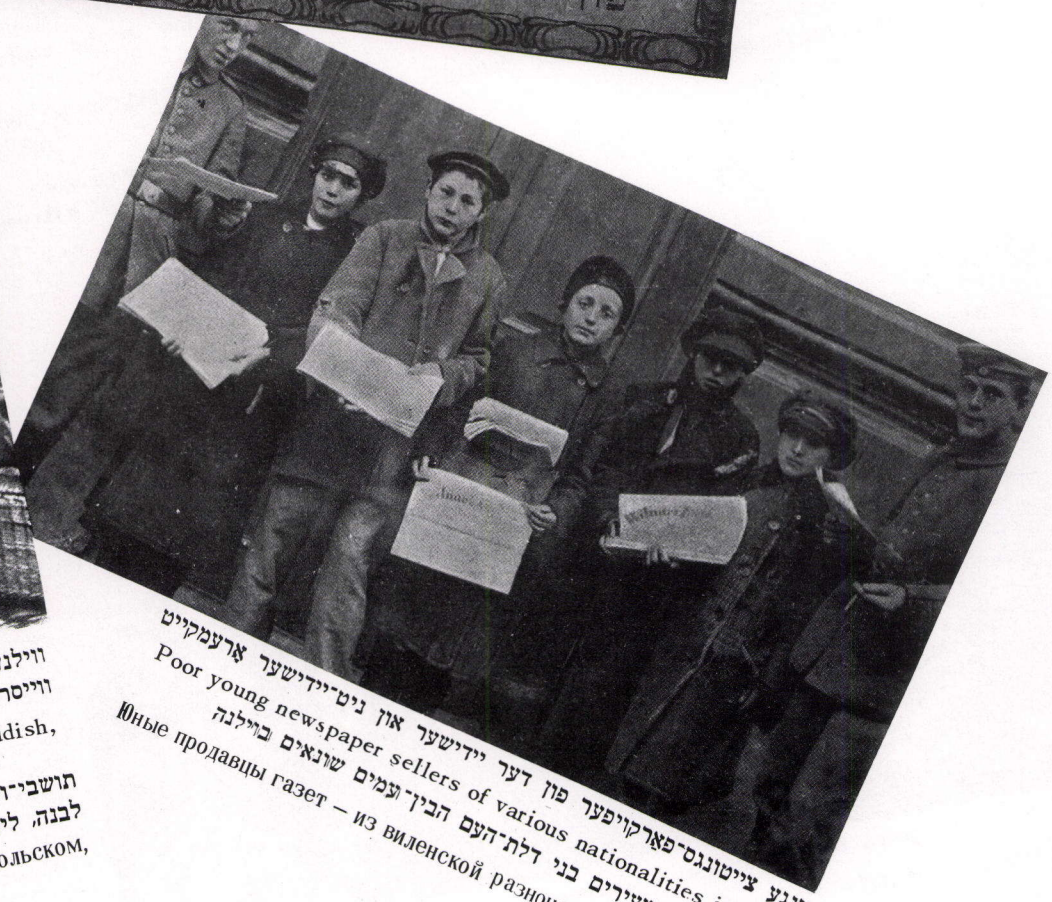

אַ יידישער צייטונגס־קיאָסק
A Jewish news-stand
Еврейский газетный киоск
דוכן־עתונים יהודי

וויילנע האָט געלייענט אויף אַ האַלבע טוץ לשונות: יידיש, פּויליש, רוסיש, וויסרוסיש, ליטוויש, דייטש א"א
The people of Vilna read a half dozen languages: Yiddish, Polish, Russian, White Russian, Lithuanian, German
תושבי־וילנה קראו בחצי תריסר לשונות: יידיש, פולנית, רוסית, רוסית לבנה, ליטאית, גרמנית
Вильна читала на полудюжине языков: на еврейском, польском, русском, белорусском, литовском, немецком

יונגע צייטונגס־פֿאַרקויפֿער פון דער יידישער און ניט־יידישער אַרעמקייט
Poor young newspaper sellers of various nationalities in Vilna
מוכרי־עתונים צעירים בני דלת־העם הבין־עמים שונאים בווילנה
Юные продавцы газет – из виленской разнонациональной бедноты

ישראל קופער

Israel Kuper

1912 ישראל קופר 1843

Израиль Купер

חיים וואַסערצוג

Chaim Wasserszug

1882 חיים וואסרצוג 1822

Хаим Васерцуг

יהושע פיינזינגער

Joshua Feinsinger

1872 יהושע פיינזינגר 1839

Иегошуа Файнзингер

מרדכי הערשמאַן

Mordechai Hershman

1940 מרדכי הרשמן 1888

Мордехай Гершман

אין דער גרויסער **שטאָט־שול**

וועט היינט, פרייטאג,

קבלת שבת און **מעריב**

פון 5 אזייגער אומגעפער

אין מארגן, שבת 10 מעריב,

שחרית אין **מוסף**

פון 8 פרי

דאוונען דער וועלט־

באריממטער חזן

גרשון

סיראטא

מיט א כאר פון 60 פערזאן

ח. גלעזער

אנטפער דער ליטערע

פון וויזשנעם

די ווייטשנעלינגע בשטענדיגע בעל בילמען, קען מען בשעשטן ווייטע דאָס נאכמן קוק ניט ליכט בעגעמן אין סקלענדע שישטי: שין סקלאָס־זשאָפיי פון 10 פרי, שין הויס־נעשעפט ניי ו'רשטענבוי, וויזניצקיי 2. סקלאָד, וויישטן. 23. שין רעסטאָרען בער בענדלסקי וויישטן 21. ניי בריידער לעוי, שוואלסקים 5. (שלאָבאָדי־נעשעפט) סקשסקלסקי (נעקסטי). וויישטן נפס 11. שוי־ב־ווינ וועבענלסקי, וויישטן 6 (שול־הויף)

באמערקונג: די נעקסטע בילמען אריין סקלאָס־נעשעפט ווינען נילמיק פאר דער שטאָט־שול.

אַפיש וועגן דאַוונען פון ג. סיראַטא אין שטאָט־שול

Poster announcing services conducted by Cantor G. Sirota in the City Synagogue

מודעה על תפילת החזן ג. סירוטה בבית־הכנסת העירוני

Об'явление о молебне в городской синагоге с Г. Сиротой

דוד רויטמאַן

David Rotman

1944 דוד רויטמן 1884

Давид Ройтман

אליהו זאַלודקאָווסקי

Elijah Zaludkovski

1943 אליהו זאלודקובסקי 1888

Элия Залудковский

גרשון סיראַטע

Gershon Sirota

1943 גרשון סירוטה 1874

Гершон Сирота

יעקב גאָלדשטיין

Jacob Goldstein

יעקב גולדשטיין

Яков Гольдштейн

CANTORS OF VILNA

ВИЛЕНСКИЕ КАНТОРЫ

ווילנער חזנים

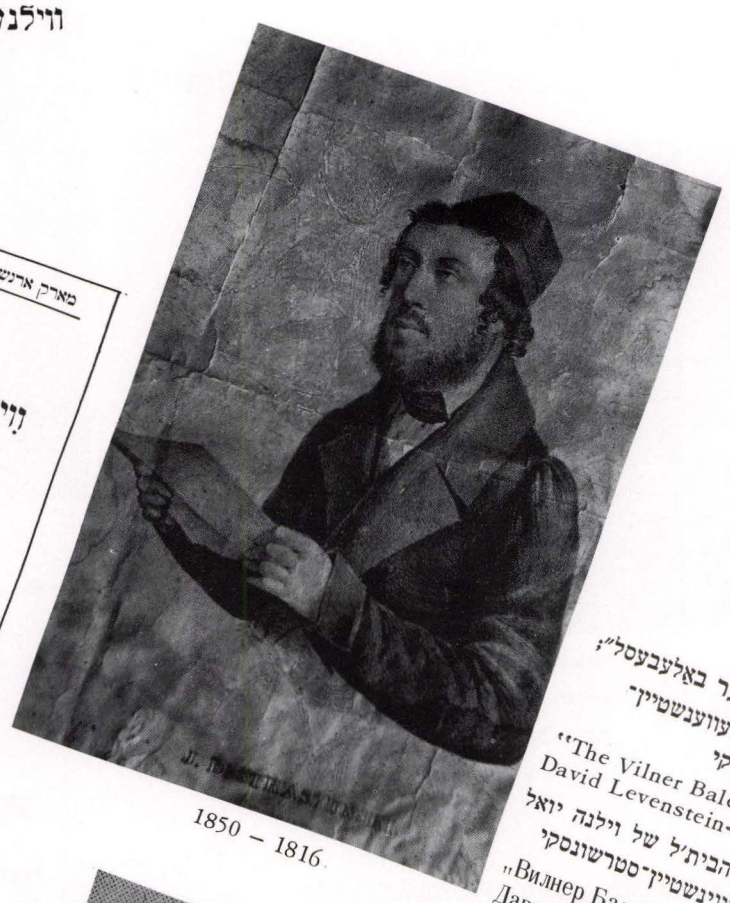
חזני וילנה

יוסף איידעלסאן, דער לעצטער ווילנער שטאט־חזן
Joseph Eidelson, the last city cantor of Vilna
יוסף איידלסון, חזן־העיר האחרון של וילנה
Иосиф Эйделсон – последний виленский городской „хазен" (кантор)
1940

מ. ארנשטיין — „דער ווילנער באַלעבעסל", דראַמע, 1908
M. Arnstein — "The Vilner Balebesl" — drama
M. Арнштейн: „Дер Вилнер Балебесл", драма
„בעל־הבית של וילנה", מחזה

„דער ווילנער באַלעבעסל"; יואל דוד לעווענשטיין־סטראַשונסקי
"The Vilner Balebesl" Joel David Levenstein-Strashunski
הבעל־הבית'ל של וילנה יואל דוד לוינשטיין־סטרשונסקי
„Вилнер Балебесл" – Иоел Давид Левенштейн-Страшунский
1850 – 1816

א ווילנער פאַמיליע חזנים:
A family of cantors from Vilna:
משפחת־חזנים וילנאית
Виленская „династия" канторов:

משה קוסעחיצקי
Moses Kusevitski
משה קוסוויצקי
Мойше Кусевицкий

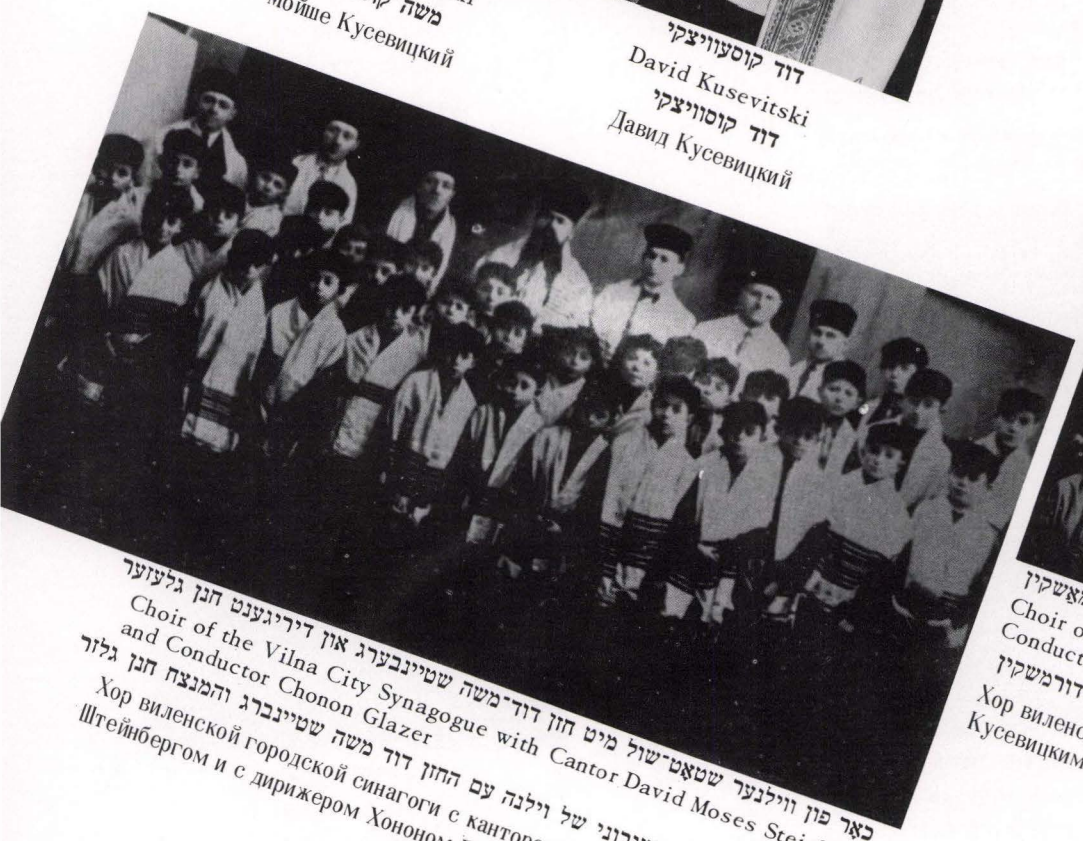
דוד קוסעוויצקי
David Kusevitski
דוד קוסוויצקי
Давид Кусевицкий

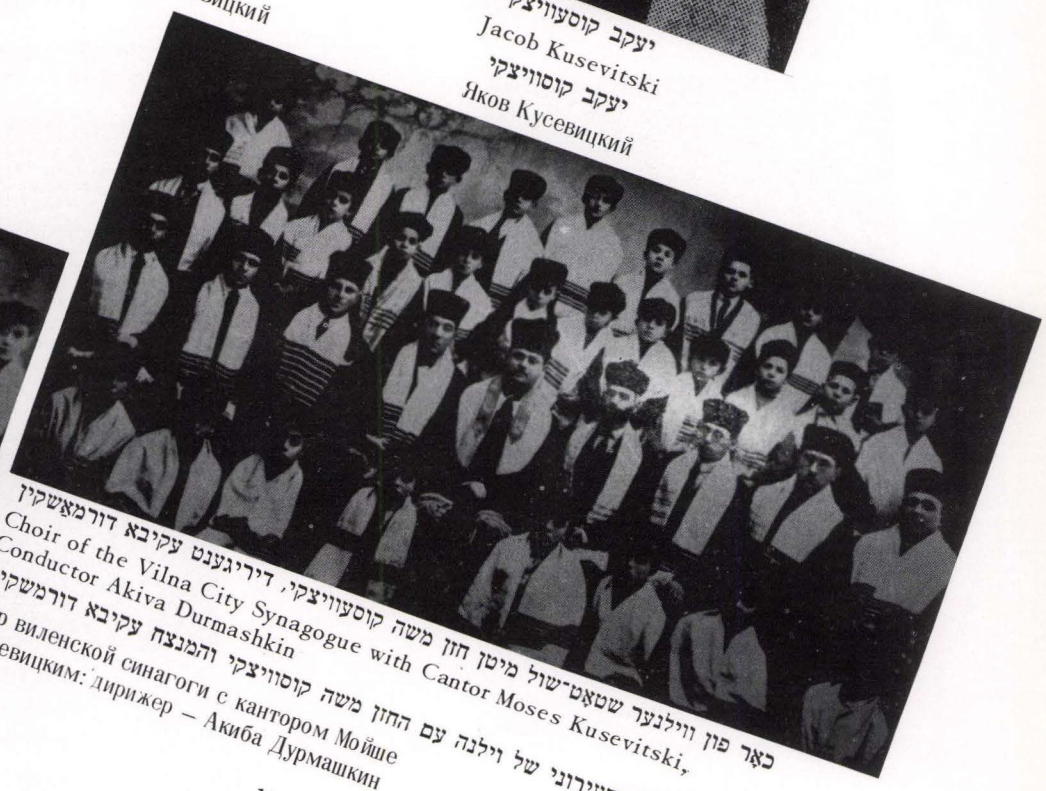
שמחה קוסעוויצקי
Simcha Kusevitski
שמחה קוסוויצקי
Симха Кусевицкий

יעקב קוסעוויצקי
Jacob Kusevitski
יעקב קוסוויצקי
Яков Кусевицкий

כאָר פון ווילנער שטאָט־שול מיט חזן דוד־משה שטיינבערג און דיריגענט חנן גלעזער
Choir of the Vilna City Synagogue with Cantor David Moses Steinberg and Conductor Chonon Glazer
מקהלת בית־הכנסת העירוני של וילנה עם החזן דוד משה שטיינברג והמנצח חנן גלזר
Хор виленской городской синагоги с кантором Давид–Мойше Штейнбергом и с дирижером Хононом Глезером
1935

כאָר פון ווילנער שטאָט־שול מיטן חזן משה קוסעוויצקי, דיריגענט עקיבא דורמאַשקין
Choir of the Vilna City Synagogue with Cantor Moses Kusevitski, Conductor Akiva Durmashkin
מקהלת בית־הכנסת העירוני של וילנה עם החזן משה קוסוויצקי והמנצח עקיבא דורמשקין
Хор виленской синагоги с кантором Мойше Кусевицким: дирижер – Акиба Дурмашкин
1927

ווילנער קאָמפּאָזיטאָרן־דירידזשענטן

VILNA COMPOSERS - CONDUCTORS

מלחינים־מנצחים של וילנה

ВИЛЕНСКИЕ КОМПОЗИТОРЫ - ДИРИЖЕРЫ

אַ ווילנער וואונדער־קינד

דאָס ווילנער וואונדער־קינד, דער זעלטענער פידל־שפּילער יוסף חפּץ, איז איינגעלאָדן אַרויסצוטרעטן מיט זיין שפּילן אויף אַן אַוונט, וואָס דאָרף אין גיכן פּאַרקומען אין דעם פּאַלאַץ פון דייטשן קייזער ווילהעלם.

(„ווילנער וואָכענבלאַט", נ׳ 3)

1913 18/1

1901

פידל־ווירטואָז יאַשאַ חפּץ

Violin virtuoso Yasha Heifetz

אמן־הכינור יאשה חפץ

Скрипач–виртуоз Яша Хейфец

לעאָפּאָלד גאָדאָווסקי

Leopold Godovski

1870 .938

ליאופולד גודובסקי

Леопольд Годовский

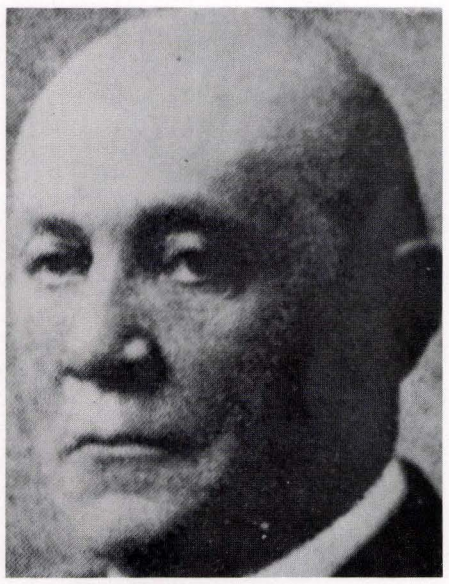

יוסף רומשינסקי

Joseph Rumshinski

1888 1956 **יוסף רומשינסקי**

Иосиф Румшинский

יצחק פּיראָזשניקאָוו

Yitzchak Pirozhnikoff

1859 1933 **יצחק פירוז׳ניקוב**

Исаак Пирожников

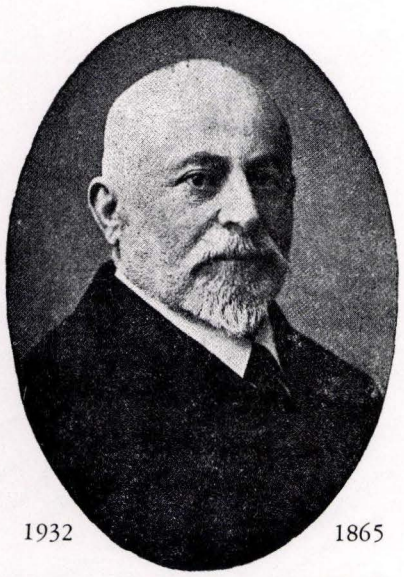

„מוזיקאַלישער פּנקס" ניגונים־זאַמלונג מיט דערקלע־רונגען פון א. בערנשטיין

"Musical Journal" – collection of melodies with explanations by Z. Bernstein

„פּנקס של מוסיקה" (ביידיש), לקט לחנים עם הסברים מאת א. ברנשטיין

„Музыкальная хроника" – сборник песен с об'яснениями А. Бернштейна

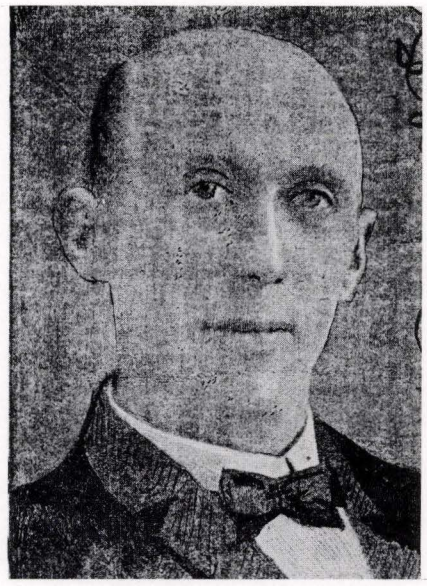
חזן־קאָמפּאָזיטאָר אברהם משה בערנשטיין

Cantor-composer Abraham Moses Bernstein

החזן־המלחין אברהם משה ברנשטין

Кантор - композитор Абрам Мойше Бернштейн

1865 1932

1943 **מ. זאַמשטייגמאַן**

M. Zamsteigman

М. Замштейгман **м. זאמשטיגמן**

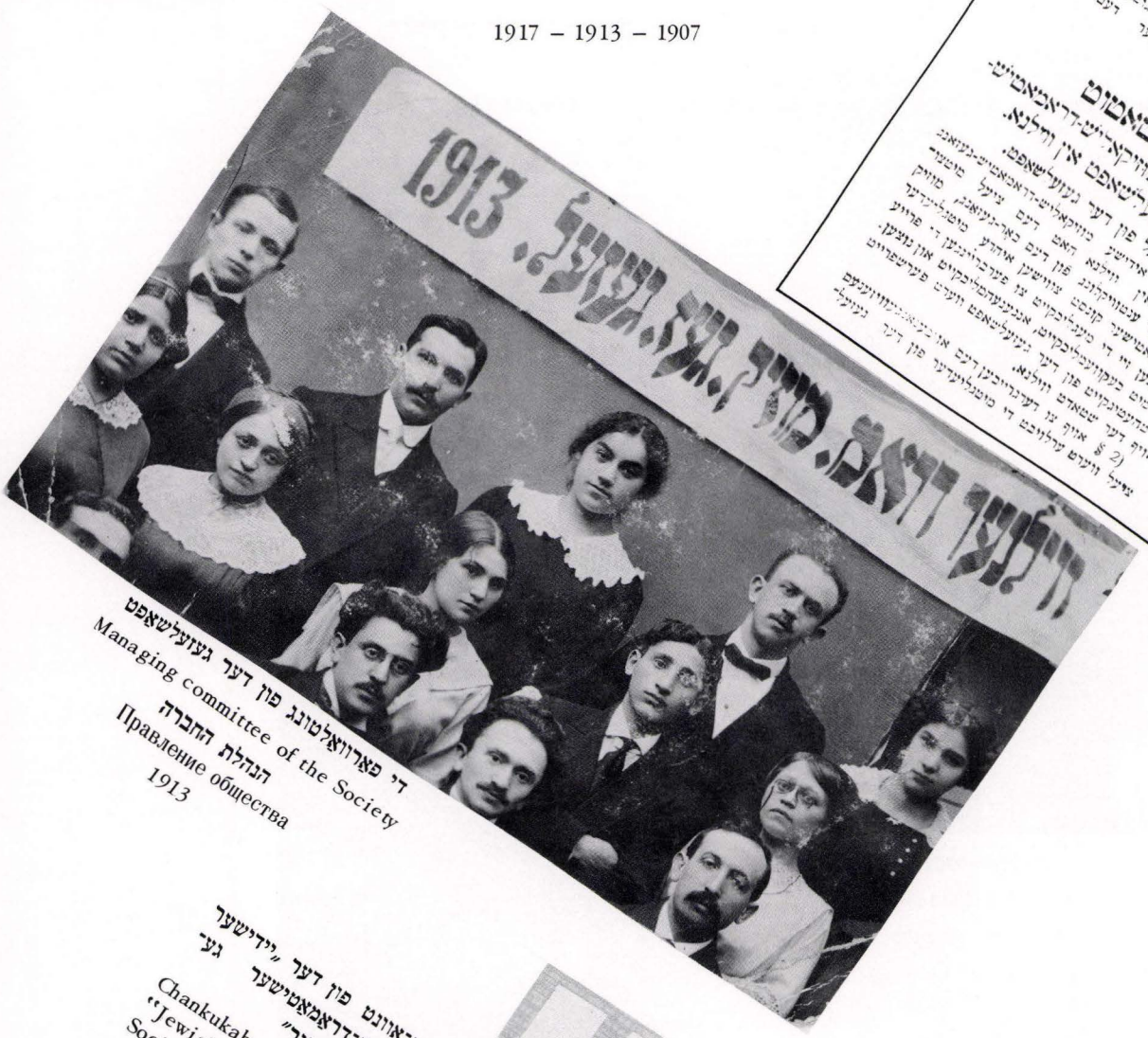
„יידישע מוזיקאַליש־דראַמאַטיש־געזאַנג געזעלשאַפט" און „הזמיר"

"JEWISH MUSIC – DRAMA – SONG SOCIETY" and "HAZAMIR"

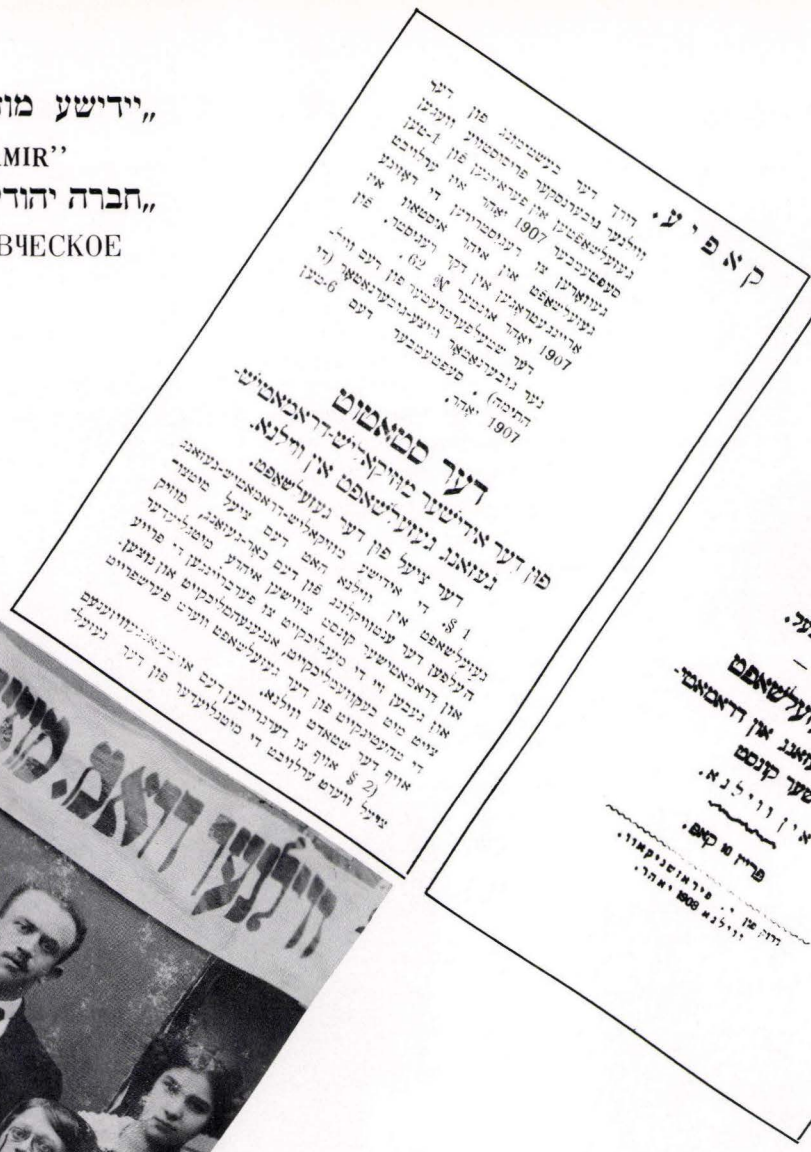
„חברה יהודית למוסיקה, דרמה וזמרה", ו„הזמיר"

„ЕВРЕЙСКОЕ МУЗЫКАЛЬНО - ДРАМАТИЧЕСКОЕ И ПЕВЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО" И „ГАЗОМИР"

1917 – 1913 – 1907

די פאַרוואַלטונג פון דער געזעלשאַפט
Managing committee of the Society
Правление общества
1913

מיטגלידס־ביכל און סטאַטוט
Membership card and code
Членский билет и статут
1907

אַרויסלאָז־אָוונט פון דער יידישער מוזיק, געזאַנג און דראַמאַטישער קונסט־ שול, 3 אייַנאַקטערס — רעזשי: ח. מאַלסקי
Graduation evening of the Jewish Music, Song and Drama School – three one-act plays. Directed by Ch. Molski
נשף־הסיום של בית־הספר היהודי למוסיקה, דרמה וזמרה — שלושה מערכונים בבימוי ח. מולסקי
Выпускной вечер еврейской художественной школы музыки, пения и драмы: три одноактных пьесы, режиссура Х. Мольского
1917 19/II

„י. גערשטיינס כאָר" ביי דער געזעלשאַפט „פרײַנד פון רעאַל־גימנאַזיע"

"J. GERSTEIN'S CHOIR" at the Society "Friends of the Gymnasium for Physical Sciences"

מקהלת י. גרשטיין ליד חברת „דורשי הגימנסיה הריאלית"

„ХОР ГЕРШТЕЙНА" при обществе „Друзей реальной гимназии"

1940 – 1932 – 1919

1930 Gerstein's Choir
Хор Герштейна
גערשטיינס כאָר
מקהלת גרשטיין

1939

רעפערטואר פון כאָר
Repertoire of the choir
הריפרטואר של המקהלה
Репертуар хора

1937

גערשטיינס כאָר בײַ דער ווילנער ראַדיאָ־סטאַנציע פאַר אַ ראַדיאָ־אויסזיצע
Gerstein's Choir at the Vilna radio station for a radio broadcast
מקהלת גרשטיין לפני עריכת שידור ברדיו הוילנאית
Хор Герштейна около виленской радиостанции перед радио–передачей

יעקב גערשטיין
Jacob Gerstein
יעקב גרשטיין
Яков Герштейн

Gerstein's Choir
Хор Герштейна
גערשטיינס כאָר
מקהלת גרשטיין

גערשטיינס כאָר

ב״ד דער ש״ש.

„פֿרײַנד פֿון דער רעאַל־גימנאַזיע"

באגרי־סט די דערלויבעניש פון "ד"ש"ו

דעם אלוועלטלעכן צוזאמענפאר פון "ד"ש"ו

ווי־נשאפטלעכן אינסטי־טוט אין ווילנע

אונדזער כאָר האָט זיך געגרינדעט אין פעברואַר 1932; עד איז א געמישטער. די זינגער רעקרוטירן זיך פון אַרבעטער, אָנגעשטעלטע און שטודירנדיקער פון ווילנער אוניווערסיטעט. אַלע צייַלט דער כאָר 68 מיט־גלידער. אחוץ א מאַן 5, זיינען דאָס אַלץ יונגע לײַט פֿון 18 ביז 25 יאָר. אונדזער כאָר פאַרמאַגט אַ רעפּערטואַר פון יידישע־ווי־עלטלעכע שולן. אונדזער כאָר וווּרק פון די קאָמפּאָזיטאָרן אַנצוזע, אָרכאַנגעלסקי, באַראַנאָוו, דאָרגאַמיזשסקי, גאָלדפֿאַדן, גלזונ, גראַ־טשאַנינאָוו, דאָרגאַנגעלסקי, באַראַזין, לידיע, מעדעלסאָן, סעמ־סאָנס, פּאָנגער, ווינינער, זילבערשטס, טשיריקאָווסקי, שומאַן און שקלייאַר צו די מעקסטן—אירי־גינעלע און איבערגעזעצטע ליד פון מ. בראַדערזאָן, ס. ניגדוס, ב. סאַראַבסקי, י. ל. פּרץ, אי. פעפער, ש. קאַ־צענעלענבאָגען מיקראָפֿאָן דעם ווילנער ראַדיאָ. דער כאָר איז מאַל צוויי מאָל געווען אויסטריט פון כאָר.

דער צוזאַמענשטעל פון כאָר:

סאָפּראַנאָס: ש. אַלבערט, ח. אַנדרושעוסקי, ס. בערנשטיין, ס. גאָלדשמידט, ס. דאָרגי, ז. זשאַנסקי, כ. זושאָוסקי, ק. זשלינסקי, ב. חבֿערשאַוסקי, ר. חיימסאָן, ס. טויבער, ס. טויבין, ס. מיללער, ח. סטאַרזשענעצקי, ס. סלאָנים, ב. פֿאַרבער, ס. פּרידמאַן, ב. קאָוסקי, ס. רוזנסאָן, ש. שטערנבאַך, ד. שיפּמאַן, ב. שפּיטאַלניק.

אַלטאָס: א. בענעדיקט, ב. בערנשטיין, ב. גאָלדבערג, ר. דיאַמאַנטשטיין, ב. האַנדלער, ב. וועכטער, ב. זילבערמאַן, ר. זעליקאָוויטש, ס. מאַנדעלבוים, ב. מוסקאָוויטש, ס. מאַרגאָלין, ס. מוטערמאַן, ס. יאָקאָבסאָן, ס. יאָקאָבסאָן, ס. יונגערמאַן, ר. גראַדאָן, ר. גרינבערג, ב. דיאַמאַנטשטיין, ב. מורעין, ב. סאָקאָלאָוו, ס. פּאַרנעס, ב. קאַנטאָר, ס. קאַפּלאַן, ס. קאַצענעלענבאָגען, ס. קאָרזשענעווסקי, ס. קאָרזשענעווסקי, ס. קאָרזשענעווסקי

דער „ווילביג־כאָר"

THE "VILBIG CHOIR"

„מקהלת וילביג"

ХОР „ВИЛБИГ"

1941 – 1926

= כאָר =
פון דער ווילנער יידישע
בילדונגס־געזעלשאפט

The Vilbig Choir on its 3rd anniversary with the VILBIG officers and the conductor A. Slep

Хор „ВИЛБИГ" к трехлетнему юбилею — с правлением „ВИЛБИГ" и дирижером А. Слепом

1929

דער ווילביג־כאָר צו זיין 3־יאָריקן יובילייִ מיט דער ווילביג־פאָרוואַלטונג און דיריגענט א. סליעפ

מקהלת וילביג, למלאת לה 3 שנים, עם הנהלת וילביג והמנצח א. סליפ

A. Slep

א. סליעפ

А. Слеп

א. סלייפ

ווילנער יידישע
בילדונגס־געזעלשאפט
(ווילביג)
אין ווילנע
ערשטער קאָנצערט
פון ווילביג־כאָר
אונטער דער אָנפירונג
פון א. סליעפ
שבת
דעם 15 יאנואר 1927 יאָר.
פראָגראַם פון ערשטן עפנטלעכן קאָנצערט

Program of the first public concert

תוכנית הקונצרט הפומבי הראשון

Программа первого общественного концерта

1927 15/I

דער כאָר ביי זיין ערשטן עפנטלעכן קאָנצערט

The Choir at its first public concert

מקהלת וילביג בקונצרט הפומבי הראשון

Хор на первом общественном концерте

דער ווילביג־כאָר אויף אַ קאָנצערט אין אָשמענע

The Choir at a public concert in Oshmiana (vicinity of Vilno)

מקהלת וילביג באושמיאנה (פלך וילנה)

Хор „ВИЛБИГ" на концерте в Ошмяне

1930

„מכבי"־אָרקעסטער, דיריגענט אליהו טייטעלבוים (בײַם זײַט)
"Maccabee" Orchestra, conducted by Elijah Teitelbaum (on the side)
תזמורת „מכבי", המנצח — אליהו טייטלבוים (מן הצד)
Оркестр „Макаби". Дирижер Илья Тейтельбойм (справа)
1939

אָרקעסטער בײַ „שולקולט" מיטן דיריגענט בעקער
Orchestra at "Shulkult" with Conductor Baker
תזמורת ליד „שולקולט" עם המנצח בקר
Оркестр при „Шул–Культ" с дирижером Бекером
1933

קאָנצערט פון „מכבי"־
אָרקעסטער
Concert by "Maccabee"
Orchestra

קונצרט של
תזמורת „מכבי"
Концерт оркестра
„Макаби"

אָרקעסטער פון „מפיצי־השכלה" ביים לייגן דעם גרונטשטיין פון ייוואָ־בנין
Orchestra of "Mefitsei Haskalah" at the laying of the cornerstone of YIVO
Оркестр „Мефицэй–Гаскала" при заложении краеугольного камня здания „ИВО"
1929 26/X

יוגנט־אָרקעסטער מיטן דיריגענט ראָזוזע אי־ן אָ ל״ג־בעומר שפּאַציר פון פּאָלק־שול שאָפּירא
Youth Orchestra with Conductor Rause on a Lag Baomer outing of Shapiro School
תזמורת־נוער עם המנצח ראוזה בשעת טיול ל״ג בעומר של בית־ספר עממי שפירא
Молодежный оркестр с дирижером Раузе на прогулке в день шклоы Шапиро „Лаг боймер"
1930

קאָנצערט אוונט פון
אָרקעסטער „הזמיר",
און טענץ אָנגעפירט
פון א. פראָסט
Concert–orchestra "Hazamir", dances directed by A. Frost
תזמורת־קונצרטים „הזמיר", ריקודים בהדרכת א. פרוסט
Концерт оркестра „Газомир". Танцы под руководством А. Фроста

יידישער סימפאָנישער אָרקעסטער און סימפאָנישער קינדער־אָרקעסטער

JEWISH SYMPHONY ORCHESTRA AND CHILDREN'S SYMPHONY

תזמורת סימפונית יהודית ותזמורת־ילדים

ЕВРЕЙСКИЙ СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР И ДЕТСКИЙ СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР

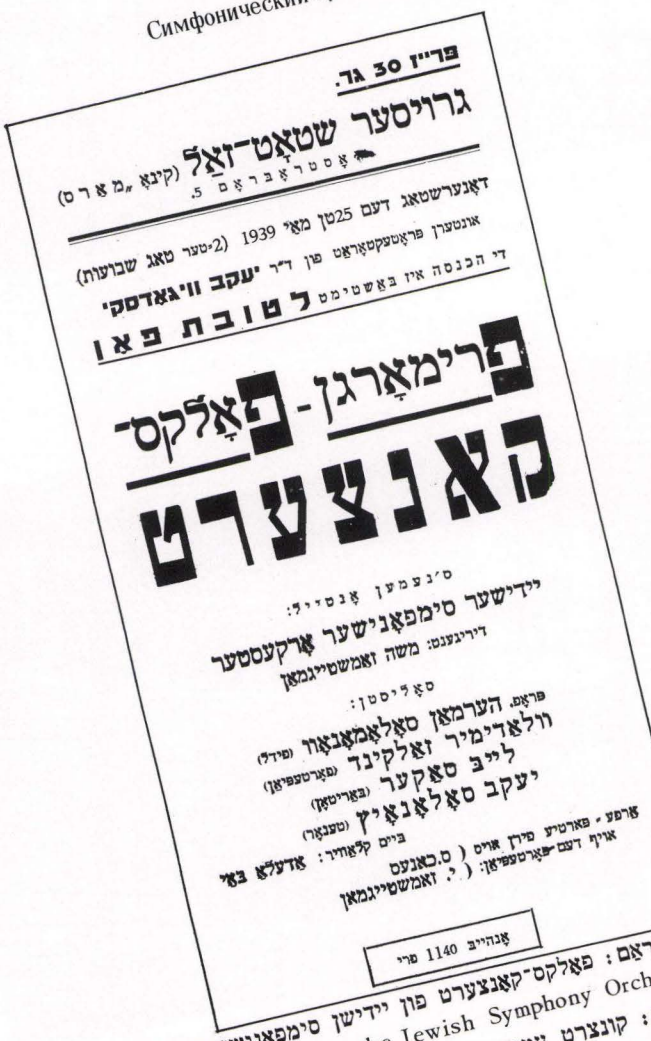

דער סימפאָנישער אָרקעסטער אין שטאָט־זאַל
The Symphony Orchestra in City Hall
התזמורת הסימפונית באולם העירוני
Симфонический оркестр в городском зале

סימפאָנישער אָרקעס־
טער ביי דער ייִנגל־
שול „מפיצי השכלה"
מיטן דיריגענט מ.
זאַמשטיגמאַן (אין צענטער)
און שול־פּאָרוואַלטער
י. גורעוויטש (לינקס)

Children's Symphony Orchestra at the school for boys "Mefitsei Haskalah"
תזמורת־הילדים הסימ־
פונית ליד בית־הספר
לנערים „מפיצי השכלה"
Детский симфонический оркестр при мужской школе „Мефицей–Гаскала"
1918-1917

פּרייז 30 גר.

גרויסער שטאָט־זאַל (קינאָ „מ א ר ס)
אָסטראָבראָם 5.

זאָנערשטאָג דעם 25טן מאַי 1939 (2־טער טאָג שבועות)
אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון ד"ר יעקב וו'גאדסקי
די הכנסה אין באַשטימט ל טובת פּאָ

פּרימאָרגן־פּאָלקס־קאָנצערט

ס'נעמען אָנטייל:
יידישער סימפאָניש־ער אָרקעסטער
דיריגענט: משה זאַמשטיגמאַן

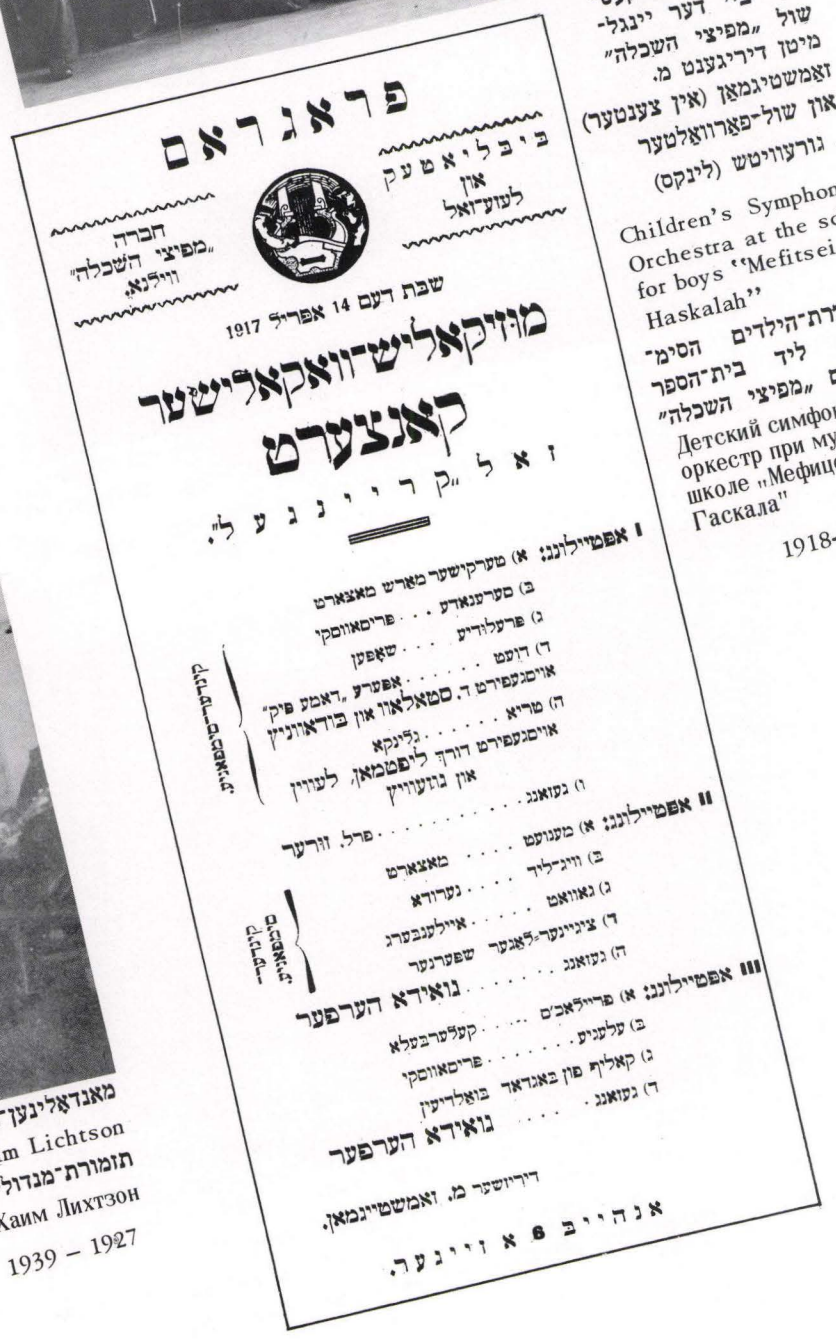
סאָליסטן:
פּראָפ. הערמאַן סאַלאַמאַנאָוו (ווידל)
וולאַדימיר זשאלקינד (פּאָרטעפּיאַן)
לייב סאָקאָר (באַריטאָן)
יעקב סאָלאָנאָיִק (טענאָר)
ארטע פּאָרטע סירן אויס (ס.כאַנעס
בייַם קלאַוויר: אַדעלע בשׂ
אויך דעם פּאָרטעפּיאַן: (י. זאַמשטיינמאַן

אָנהייב 1140 מרי

פּראָגראַם: פּאָלקס־קאָנצערט פון יידישן סימפאָנישן אָרקעסטער
Program: concert by the Jewish Symphony Orchestra
1939 תוכניה: קונצרט עממי של התזמורת הסימפונית היהודית
Программа народного концерта еврейского симфонического оркестра

מאַנדאָליינען־אָרקעסטער ביי „וויל־ביג", דיריגענט — חיים ליכטזאַן
Mandolin Orchestra "Vilbig", conductor —Chaim Lichtson
תזמורת־מנדולינות ליד „וילביג", המנצח — חיים ליכטזון
1932 Оркестр мандолинистов при „ВИЛБИГ". Дирижер – Хаим Лихтзон
1939 – 1927

פּראָגראַם

ביבליאָטעק
פון
לעזעראַל

חברה
„מפיצי השכלה"
ווילנא.

שבת דעם 14 אפּריל 1917

מוזיקאַליש־וואָקאַליש־קאָנצערט

זאל „קריניגע".

I אָפּטיילונג: א) מערקישער מארש מאצארט
ב) סערענאדע . . . פּריסאָווסקי
ג) פּרעלודיע . . . שאָפּען
ד) דומקע . . . . . אויסגעפירט ד. סטאַלאָוו און בוראָוויץ
אין „ראָמע פון
ה) מריא . . . . . גלינקא
אויסגעפירט דורך ליפּטמאַן, לעווין
און גוזעוויץ
ו) נעואַנג . . . . . פּרל. זוּרער

II אָפּטיילונג: א) מענוּעט . . . . מאצארט
ב) ווייג־ליד . . . . נעוידא
ג) נאָואַמע . . . . . אייזלענבערג
ד) ציגיינער־לאָגער שפּערנער
ה) נעואַנג . . . . . נוּאידא הערפּער

III אָפּטיילונג: א) פּרייליכס . . . . קעלמער־בסלא
ב) עלענית . . . . . פּריסאָווסקי
ג) קאָלוף פון באַדאַד בוּאַלדיען
ד) נעואַנג . . . . נוּאידא הערפּער

דיריושער מ. זאַמשטיינמאַן.

א נ ה ו י ב 6 א ו י נ ע ר.

יידישער מוזיק-אינסטיטוט

JEWISH INSTITUTE OF MUSIC

המכון היהודי למוסיקה

ЕВРЕЙСКИЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ

1940 – 1925

דיריגענט רפאל רובינשטיין, דירעקטאר פון אינסטיטוט

Conductor Raphael Rubinstein, director of the institute

המנצח רפאל רובינשטיין, מנהל המכון למוסיקה

Дирижер Рафаил Рубинштейн — директор института

ד"ר דוד יעדוואבניק, פאַרזיצער פון פאַרוואַלטונג

Dr. David Yedvabnik, chairman of the management

ד"ר דוד ידוואבניק, ראש ההנהלה

Д–р Давид Едвабник, председатель правления

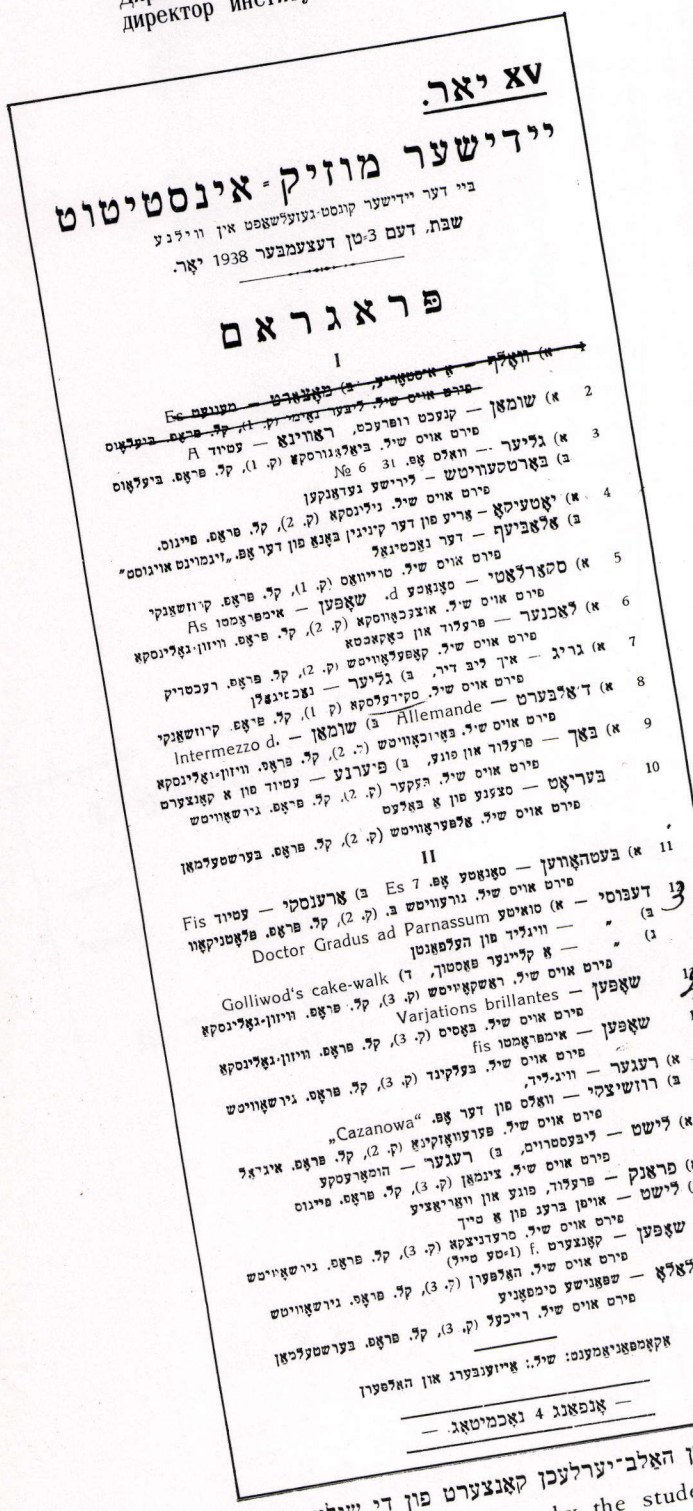
„דער יונגער מוזיקער", זשורנאל פון שילער־ראַט

"The Young Musician", journal of the Student Council

„המוסיקאי הצעיר", כתב־עת של מועצת התלמידים

„Юнный Музыкант" — журнал учеников

1932 25/XII

xv יאר.

יידישער מוזיק־אינסטיטוט

בייַ דער יידישער קונסט־בעזעלשאפט אין ווילנע

שבת, דעם 3־טן דעצעמבער 1938 יאָר.

פראגראם

I

~~1) חלק — ה אוסטער, ב) בלאנדרטע השנעם Es~~

2 א) שומאן — קנעכט רופרעכט, ראָזוינא — עמיד A
פירם אויס שיל. ליבעצער נאַמען (ק. 1), ק. פּראָפּ. ביגנוס.

3 א) גליער — וואלס אָפּ. 31 № 6
פירם אויס שיל. ביאַלאָגורסקא (ק. 1), ק. פּראָפּ. ביעלאָוס
ב) באַרטשעוויטש — לידישע בעזאַנקען

4 א) יאַשעיקאַ — פּריע פון דער קינינין באַטע פון דער שפּ. „ינמפרינם אוינוסט"
ב) אַלאַביעף — דער נאַכטיגאַל
פירם אויס שיל. מוייוואָס (ק. 1), ק. פּראָפּ. קוושאַנקי

5 א) סקאַרלאַטי — סאַנאַטע p. As
פירם אויס שיל. אוצבקאוסקא (ק. 2), ק. פּראָפּ. וויזון־גאַליגסקא
שאַפּען — אימפּראָמפּטו

6 א) לאבנער — פּרעלוד און כאַראַקטער
פירם אויס שיל. קאַפּעלאָוויטש (ק. 2), ק. פּראָפּ. גיר־שאָוויטש

7 א) גרינ — איך ליב דיר, ב) גליער —
פירם אויס שיל. סקידעלסקא (ק. 1), ק. פּראָפּ. קרושאַנקי

8 א) ד'אַלבערט — Allemande ב) שומאן — Intermezzo d.
פירם אויס שיל. באַיוכאַוויטש (ר. 2), ק. פּראָפּ. וויזון־גאַליגסקא

9 א) באך — פּרעלוד און פוגע, ב) פּיערנע — עמיד פון א קאַנצערט
פירם אויס שיל. הייקער (ק. 2), ק. פּראָפּ. גיר־שאָוויטש

10 בעריאָט — סצענע פון א באַלעט
פירם אויס שיל. אַלפעראָוויטש (ק. 2), ק. פּראָפּ. בערשטעלמאן

II

11 א) בעטהאָווען — סאַנאַטע אָפּ. Es 7 ב) אַרענסקי — עמיד Fis
פירם אויס שיל. גורעוויטש ב. (ק. 2), ק. פּראָפּ. פּלאָטניקאָוו

12 דעפּוסי — א) סואיטע Doctor Gradus ad Parnassum
ב) „ — וויגלידן פון הפלמאַנטן
ג) „ — א קלייגער פאַסטוך, ד) Golliwod's cake-walk
פירם אויס שיל. ראַשקאָוויטש (ק. 3), ק. פּראָפּ. וויזון־גאַליגסקא

13 שאַפּען — Varjations brillantes
פירם אויס שיל. באַסיס (ק. 3), ק. פּראָפּ. וויזון־גאַליגסקא

14 שאַפּען — אימפּראָמטו fis
פירם אויס שיל. בעלקינד (ק. 3), ק. פּראָפּ. גיר־שאָוויטש

15 א) רעגער — וויג־ליד,
ב) רוזשיצקי — וואַלס פון דער אָפּ. „Cazanowa"
פירם אויס שיל. פּערעוואָזקינאַ (ק. 2), ק. פּראָפּ. איגיאַל

16 א) לישט — ליבעסטרוים, ב) רעגער — הומאָרעסקע
פירם אויס שיל. ציטמאַן (ק. 3), ק. פּראָפּ. מייזוס

17 א) פראַנק — פּרעלוד, פוגע און וואַריאַציע
ב) לישט — אויף ברעג פון א טייך
פירם אויס שיל. מרעדניצקא (ק. 3), ק. פּראָפּ. גיר־שאָוויטש

18 שאַפּען — קאַנצערט f. (1־סט טייל)
פירם אויס שיל. האַלפערן (ק. 3), ק. פּראָפּ. גיר־שאָוויטש

19 לאַלא — שפּאַניש כימפאַניע
פירם אויס שיל. רייכע (ק. 3), ק. פּראָפּ. בערשטעלמאן

אקאָמפּאַניאַמענט: שיל.: איזענבערג און האַלפערן

— אַנפאַנג 4 נאַכמיטאָג. —

פּראָגראַם פון האַלב־יערלעכן קאַנצערט פון די שילער פון אינסטיטוט

Program of the semi-annual concert by the students of the institute

Программа полугодового концерта учеников еврейского музыкильного института

1938

די אָפּערע־סעקציע נאָך א פּאַרשטעלונג מיט טוער פון יידישן מוזיק־אינסטיטוט

The opera section after performance of the Jewish Music Institute

מחלקת האופירה אחרי הצגת המכון היהודי למוסיקה

Оперная секция с деятелями еврейского муыкального института после спектакля

1929

יידישער אָפּערע אַנסאַמבל בײַם יידישן מוזיק אינסטיטוט

YIDDISH OPERA ENSEMBLE AT THE JEWISH INSTITUTE OF MUSIC

להקת האופירה האידית ליד המכון היהודי למוסיקה

ОПЕРНЫЙ АНСАМБЛЬ ПРИ ЕВРЕЙСКОМ МУЗЫКАЛЬНОМ ИНСТИТУТЕ

1943 – 1922

1937

1868

יוסף ווינאָגראדאָוו — אָפערע־אַרטיסט, איניציאַטאָר פון יידישן אָפערע־טעאַטער

Joseph Vinogradov – opera star, initiator of the Yiddish Opera Theater

יוסף וינוגראדוב — שחקן האופירה, יוזם תיאטרון־האופירה האידי

Иосиф Виноградов – оперный артист основатель еврейского оперного театра

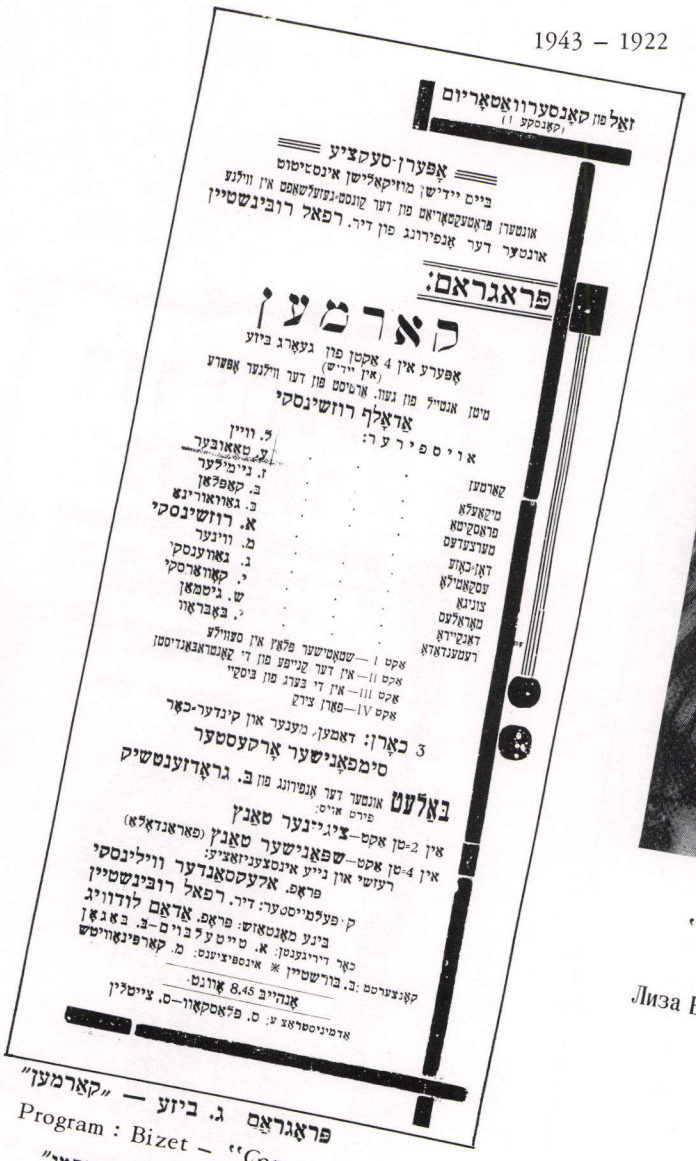

„קאַרמען" — עמא טאַובער

"Carmen" – Emma Tauber

קארמן עמה טאובר

Emma Таубер в роли „Кармен"

זאַל פון קאָנסערוואַטאָריום
(קאָנסקע 1)

אָפּערן־סעקציע
ביים יידישן מוזיקאַלישן אינסטיטוט
אונטער פּראָטעקטאָראַט פון דער קונסט־געזעלשאפט אין ווילנע
אונטער דער אָפּערוונג פון דיר. רפאל רובינשטיין

פּראָגראַם:

קארמען

אָפּערע אין 4 אקטן פון גע. ביזע
מיטן אנטייל פון דער ווילנער אָפּערע
(אין יידיש)
מיטן אנטייל פון דער ווילנער אָפּערע

אַדאָלף רוזשינסקי

אויספירער:

קארמען	פ. ווין
מיכאַעלא	ל. מאַאוועך
פראסקוא	ז. ניימילער
מערצעדעס	ב. קאפלאן
דאָן־כאָוז	ג. גאוריאוינג
עסקאַמיליאָ	א. רוזשינסקי
צוניגא	מ. ווינער
מאָראַלעס	ב. גאָרענסקי
דאָנקיירע	ק. קאָוואַרסקי
רעמענדאַדע	ש. גימפאַן
	ק. באבראָוו

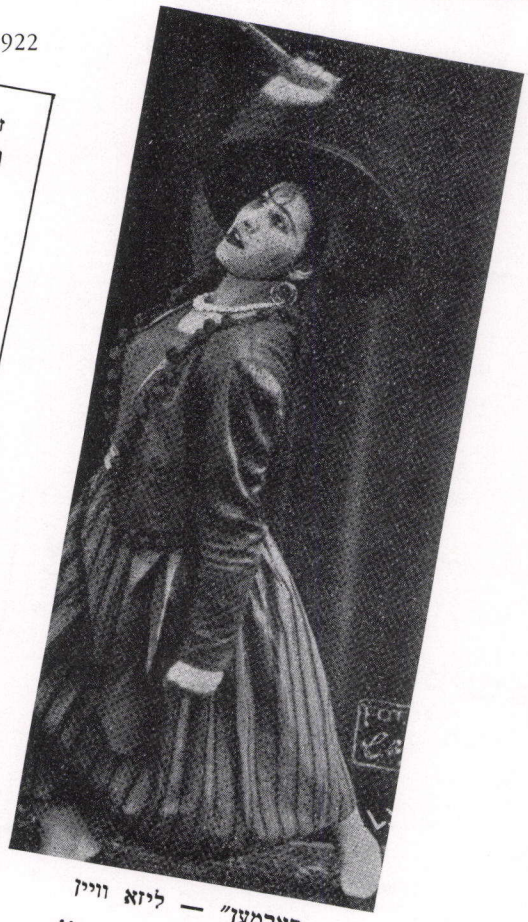
אקט I — שטאָטישער פּלאַץ אין סעוויליע
אקט II — אין דער קנייפע פון די צאָנטראבאנדיסטן
אקט III — אין די בערג פון ביסקיי
אקט IV — פּאַרק צירק

3 כאָרן: דאמען, מענער און קינדער־כאָר
סימפאָניש־אָרקעסטער

באַלעט אונטער דער אָנפירונג פון ב. גראָזענטשיק
פּירט אויס:
אין 2־טן אקט — **ציגיינער טאַנץ** (פּאראנדאָלע)
אין 4־טן אקט — **שפּאַניש־שער טאַנץ**
רעזשי און נייע אינסצענירונגען:
פּראָפ. **אלעקסאַנדער ווילינסקי**
קאָסטיומען: ב. בורשטיין * אינסצינירונג: מ. קאָרפינאָוויטש
קאָנצערטם
אָנהייב 8.45 אָוונט.
אדמיניסטראַציע: ס. פּלאסקאָוו—ס. צייטלין

פּראָגראַם ג. ביזע — „קאַרמען"
Program : Bizet – "Carmen"
תוכנית: ג. ביזה – „קארמן"
Программа : Бизе – "Кармен"

1934

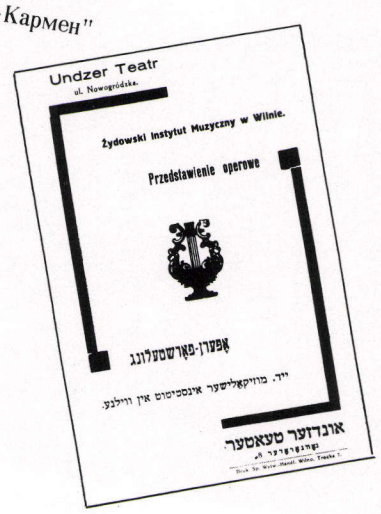

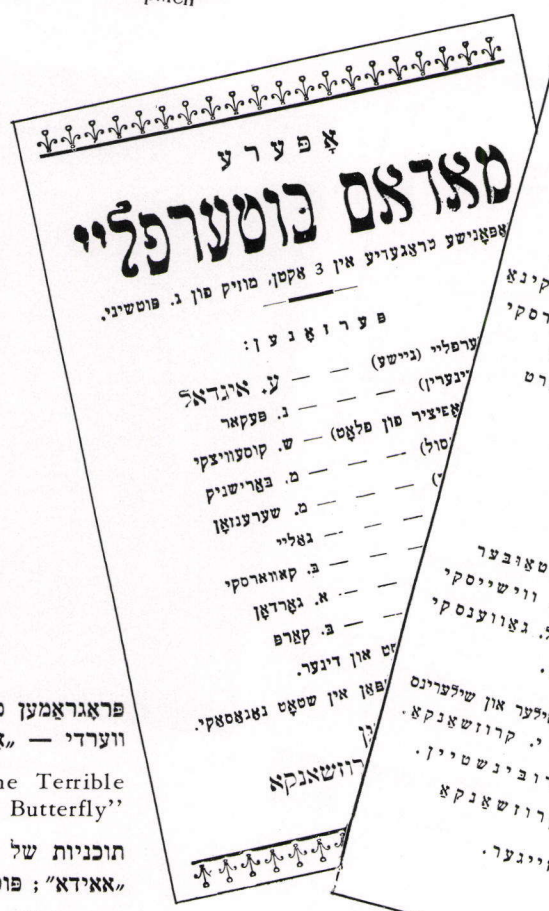
„קאַרמען" — ליזא ווין

"Carmen" – Liza Wein

קארמן ליזה ווין

Лиза Вайн в роли „Кармен"

1936

1931

פּראָגראַמען פון: גונאָ — „פּאָוסט"; מאָניושקאָ — „שרעקלעכער הויף"; ווערדי — „אאידא"; פּוטשיני — „מאַדאַם בוטערפליי"

Programs: Gounod – "Faust"; Moniuszko – "The Terrible Yard"; Verdi – "Aida" (1931); Puccini – "Madame Butterfly"

תוכניות של גונו — „פאוסט; מוניושקו — „החצר הנוראה"; ורדי — „אאידא"; פוטשיני — „מאדאם בוטרפליי"

Программы опер: „Фауст" – Гуно; „Страшный Двор" – Монюшко; „Аида" – Верди; „Мадам Баттерфлай" – Пуччини

באַלעט

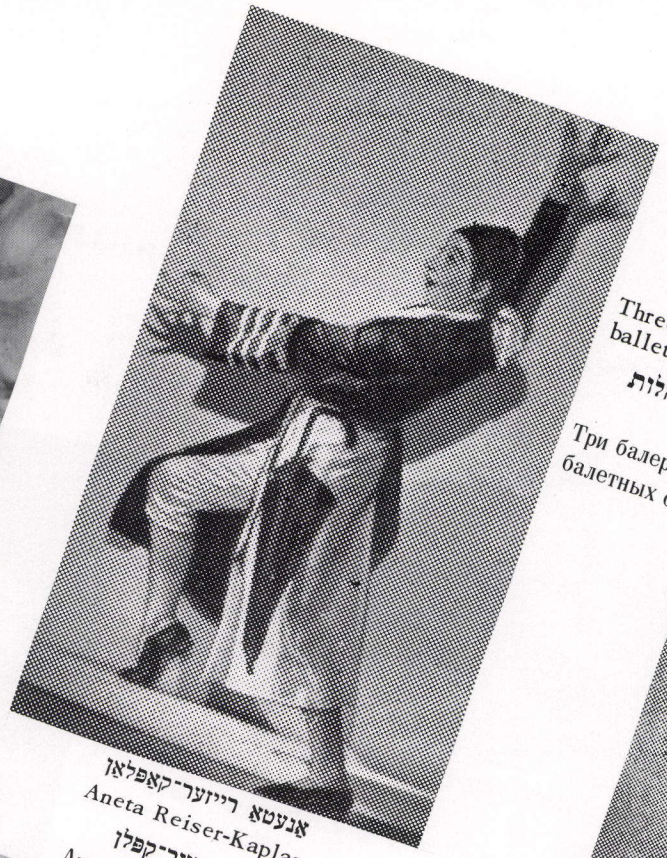
BALLET

באלט

БАЛЕТ

ה. לאַשקעוויטש
H. Lashkevitch
Е. Лашкевич

דריי באַלעריינעס, אַנפירער פון באַלעט־סטודיעס
Three ballerinas in charge of ballet studios
שלוש רקדניות־באלט, מנהלות של אולפני־באלט
Три балерины – руководительницы балетных студий

אנעטא רייזער־קאַפלאַן
Aneta Reiser-Kaplan
אנטה רייזר־קפלן
Анета Рейзер-Каплан

ל. סאַווינא־דאַלסקא
L. Savina-Dalska
Л. Саввина-Дальская

לאַשקעוויטש־סטודיע „וואַסענטא־זעלא"־באַלעט: אנעטא רייזער, ד. פאַפ־שוואַרץ, ראַדינא, בעלא און לאַלא קאַרזשענעווסקא און קאַנטאַר

Lashkevitch Ballet Studio: Aneta Reiser, D. Pap-Schwartz, Rodina, Bella and Lola Korzenievska and Kantor

אולפן לאשקביץ' — באלט „וואסנטאזלה": אנטה רייזר, ד. פאפ־טאזלה, רודינה, בלה ולולה קורשוואַרץ, רודינה, בלה ולולה קאַנטאַר
ז'נבסקה וס. קאנטור

Студия Г. Лашкевич: балет "Васентазела": Анета Рейзер, Д. Пап–Шварц, Родина, Бела и Лёля Корженевские и С. Кантор

מרימ'ל דייכעס — באַלעט־טענצערין פון 5־יאַריקן עלטער
5 year old ballerina Miriam Daiches
מרימ'ל דייכס, רקדנית־הבאלט בת ה־5
Мирьямл Дайхес – 5-летняя балерина
1921

לאשקעוויטש־סטודיע — באלעט
Lashkevitch Studio – Ballet
אולפן לאשקביץ' — באלט
Студия Г. Лашкевич: балет

באַלעט־טענץ אין די שולן

BALLET DANCES IN THE SCHOOLS

ריקודי־באלט בבתי־הספר

БАЛЕТНЫЕ ТАНЦЫ В ШКОЛАХ

קינדער פון דער „שלום־עליכם"־שול טאַנצן
א „שערעלע"

Children of the Shalom Aleichem School dance "Scissors"

Дети из школы им. Шолом Алейхема танцуют „Шереле"

1924

תלמידי בית־הספר ע"ש שלום־עליכם רוקדים „שרהלה"

באַלעט: „די פֿייע און די ליאַלקעס" — „ש. פרוג" שול ביים צ. ב. ק.

Ballet: "The Fairy and the Dolls" – S. Frug School of Central Education Committee

1924

Балет: „Фея и куклы" в исполнении школы им. Ш. Фруга при Ц.Б.К.

באַלעט פון דער פּאַרשטעלונג „בר־כוכבא" פון ש. טשערניכאָווסקי — גימנאַזיע „עברית"

Ballet in the performance of "Bar-Kochba" by S. Tchernichovski–Gymnasium "Ivrit"

הבאלט של הצגת „בר־כוכבא" לשאול טשרניחובסקי — בגימנסיה העברית

Балет из спектакля „Бар Кохба" Ш. Черниховского – гимназия „Иврит"

1931

באַלעט — „דבורה קופּערשטיין" שול אין פֿאַלקס־טעאַטער

Ballet — Deborah Cooperstein School in Folk Theater

באלט — בית־הספר ע"ש דבורה קופרשטיין בתיאטרון העממי

Балет школы Двойры Куперштейн в Народном Театре

1933

טאַנץ־לערערין געניע ראַבינאָוויטש מיט א קלאַס אויפֿן „מכבי"־פּלאַץ

Dance teacher Genia Rabinovitch with a class at "Maccabee" Stadium

המורה לריקוד גניה רבינוביץ' עם כיתה במגרש „מכבי"

Учительница танцев Геня Рабинович с классом на площадке „Макаби"

הירש רייכעל — יונגער פידל־קינסטלער

Hirsch Reichel – young violinist

הכנר הצעיר הירש רייכל

Гирш Райхель – юнный скрипач

1929

קאָנצערט־פּראָגראַם פון 8־יאָריקן זינגער מישאַ אַלעקסאַנדראָוויטש.

Concert program of th. 8–year–old singer Mischa Alexandrovitch

תוכנית הקונצרט של הזמר בן השמונה מישה אלכסנדרוביץ׳

Программа концерта 8–летнего певца Миши Александровича

1924

קאָנצערט־פּראָגראַם פון 3 וואונדער־קינדער פון חזן נתן סטאָלניץ: זינגער סיאָמאַ — 5 יאָר, ראָזאַ — 8 יאָר און מולע — 10 יאָר מיטן דיריגענט און פּיאָניסט חנן גלעזער

Concert program of three "wonder-children" of Cantor Nathan Stolnitz: singer Sioma – 5 years old, Rosa – 8 years, Mula – 10 years with conductor and pianist Hanan Glazer

תוכנית הקונצרט, שבוצע על־ידי שלושת ילדי־הפלא של החזן נתן סטולניץ: הזמר סיומה בן החמש, רוזה בת השמונה, ומולה בן העשר עם המנצח והפסנתרן חנן גלזר

Программа концерта 3 „вундеркиндер" кантора Нисона Стольница: певца Семы (пять лет,) Розы – (восемь лет) и Мули (десять лет) с дирижером и пианистом Хононом Глезером

1926

חיימל עפשטיין — 7־יאָריקער חזנדל

Chaim'l Epstein – 7-year-old Cantor

החזן בן השבע חיימ׳ל אפשטיין

Хаимл Эпштейн – 7-летний кантор

1931

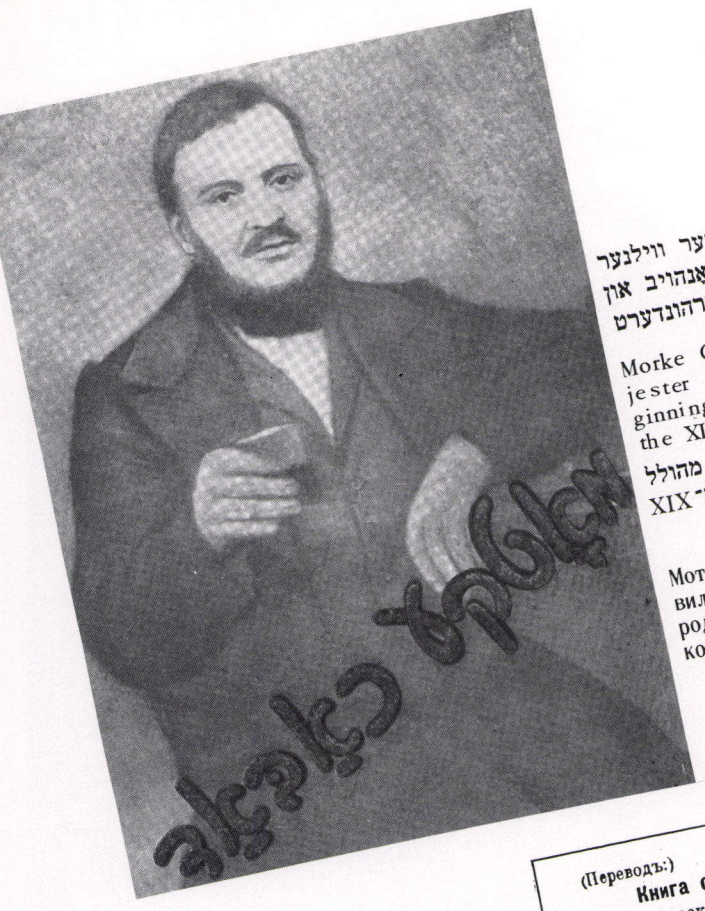
וויאָלאָנטשעליסט גוסטאָוו כּץ, לאָורעט פון לייפּציקער קאָנסערוואַטאָריע

Gustav Katz, laureate of Leipzig Conservatory

גוסטב כ״ץ, חתן פרס הקונסרוואטוריה של לייפציג

Виолончелист Густав Кац, лауреат лейпцигской консерватории

1913

מאטקע חב"ד — באַרימטער ווילנער פאַלקס־וויצלער, געבאָרן אָנהויב און געשטאָרבן סוף XIX טן יאָרהונדערט

Morke Chabad – famous Vilna jester of wit, born at the beginning and died at the end of the XIXth century

מוטקה חב"ד — ליצן עממי מהולל בווילנה, נולד בראשית המאה ה־XIX ומת בסופה

Мотке Хабад — знаменитый виленский народый шутник, родившийся в начале и умерший в конце XIX столетия

(Abraham Yitzchak Lando) – "Sefer Hakundes" ("Prankster Book"), Vilna 1824, a sharp satire on the heads of the Vilna Jewish community who confiscated and burned the entire printing (reprinted with a Russian translation by D. Magid in "Yevreyskaya Starina" ("Jewish Antiquities"), Petersburg, 1913) – cover and first page

(Аврам–Ицхок Ландо) „Сейфер гакундесе" (Книга Озорника), Вильно, 1824. Острая сатира на виленских старейшин Общины, которые конфисковали и сожгли все издание. (Перепечатано Д. Магидом с русским переводом в „Еврейской Старине". Петербург, 1913). – Обложка и первая страница

ספר הקונדס

בו יסופר מעשה הקונדס ותחבולותיו ופעולותיו וכל עשיותיו מראשית השנה ועד אחרית השנה.

Kundes:

Księga, w której opowiadają się sprawy Kundesa, jego wybiegi, czynności, jego postępowanie od początku do końca roku

W Wilnie.

Drukarnia B. Neumana 1824 roku.

Dozwala się drukować pod tym warunkiem, aby do wydrukowaniu nie zaczynając przedawać złożone było w komitecie cenzury egzemplarzy tej księżki: jeden dla tegoż Komitetu, dwa dla departamentu ministeryum oświecenia, dwa dla imperatorskiej publicznej bibliotcki, jeden dla imperatorskiej akademii nauk i jeden dla akademii w Abo. Wilno, d. 16 pazdziernika 1824.

Radca kolegialny Cenzor, Szymon Żukowski.

(Перевод:)

Книга о Кундесѣ [1]).

Въ ней разсказывается о похожденіяхъ кундеса, его пріемахъ, дѣйствіяхъ и всякихъ продѣлкахъ его съ начала до конца года.

Постановленія о Кундесѣ.

Глава 1.

О подходящемъ мѣстѣ для Кундеса и о лицахъ, подходящихъ къ сему званію.

(Въ ней 3 статьи).

1. Мудрецы Кундесовъ а) установили общимъ правиломъ, что любое мѣсто, городъ или селеніе, гдѣ имѣется десятокъ жителей и бываетъ базарный день, обязательно должно имѣть Кундеса. Всякій городъ, въ которомъ не оказывается Кундеса, не можетъ почитаться нормальнымъ поселеніемъ.

2. Хотя ихъ мудрецы говорятъ, что всѣ годны для званія Кундеса, однако самое лучшее, если таковой будетъ изъ порядочной семьи и сирота б), безъ отца непремѣнно, холостой, но никакъ не женатый, въ возрастѣ не моложе 14 и не старше 19 лѣтъ.

3. Пять примѣтъ приписываютъ Кундесу: онъ долженъ быть дерзкимъ по отношенію ко всѣмъ, никого не должно долженъ стѣсняться, ничто не должно мѣшать его своеволію; онъ долженъ быть проворнымъ въ своей профессіи и быстроногимъ.

а) „Кундесъ" есть человѣкъ, который прежде называли „главаремъ бѣдной шайки". Нынѣ-же его такъ переименовали потому, что слово „Кундесъ" означаетъ терновникъ. И въ самомъ дѣлѣ „Кундесъ" является для своихъ согражданъ колючимъ терновникомъ; онъ причиняетъ большіе убытки, и встрѣча съ нимъ всегда дрисить бѣду, какъ объяснено дальше.

б) „И сирота"—нынѣ уже принято, чтобы онъ былъ также единственнымъ у родителей сыномъ, т. е. чтобы не было у него ни братьевъ, ни сестеръ; чтобы въ раннемъ дѣтствѣ онъ былъ проданъ повитухѣ или другимъ образомъ, чтобы онъ былъ какъ извѣстно, и чтобы его отнятія отъ груди звали „Алтеромъ" [2]).

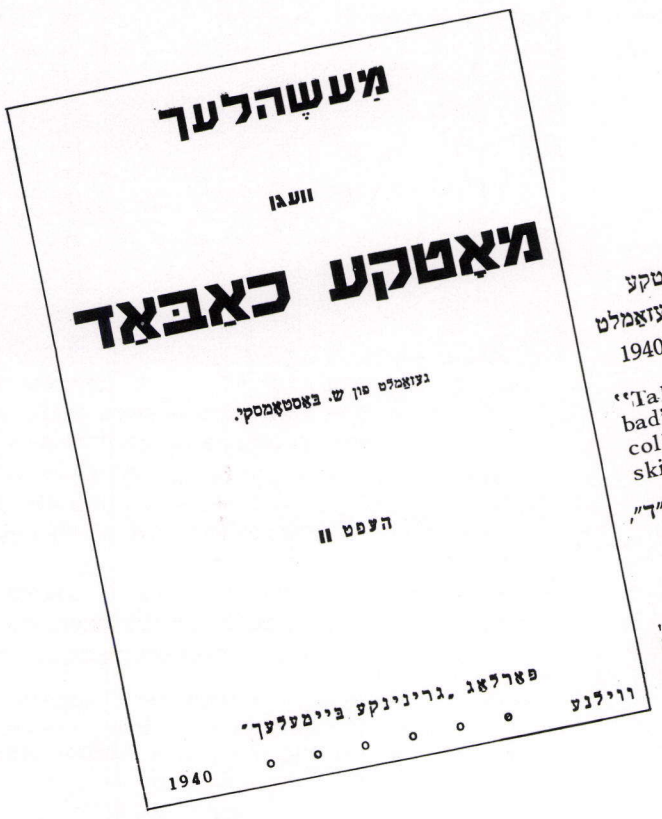
(אברהם־יצחק לאַנדא) — „ספר הקונדס", ווילנע, 1824. אַ שאַרפע סאַטירע אויף ווילנער ערשטן קהל, וועלכע האָבן קאָנפיסקירט און פאַרברענט די גאַנצע אויפלאַגע [איבערעדרוקט מיט אַ רוסישער איבערזעצונג (פון ד. מגיד) אין „יעוורעיסקאַיא סטאַרינא" (פון פּעטערבורג, 1913] — שער־בלאַט און ערשטע זייט

שייקע פייפער — באַרימטער משורר אין ווילנער שטאָט־שול און פאַלקס־וויצלער אין XIXטן י"ה; בע"ץ — „שייקע פייפער, אַדער דער וועלט־באַרימטער וויצלינג", ווילנע 1894,(איבערגעדרוקט אין ניו־יאָרק)

Sheike Feiffer – famous singer of the Vilna City Synagogue and Joker of the XIXth century; "Sheike Feiffer or the World-Famous Wit", Vilna 1894 (reprinted in New York)

שייקה פייפר — משורר מהולל בבית־הכנסת העירוני בוילנה וליצן עממי במאה ה־XIX ; בע"ץ — „שייקה פייפר, או הליצן המהולל בכל העולם", וילנה, 1894 (נדפס מחדש בניו־יורק)

Шайка Файфер, знаменитыи певчий виленской Городской синагоги и народный шутник XIX столетия. – „Шайка Файфер или знаменитый шутник", Вильно, 1894, (перепечатанный в Нью-Йорке)

„מעשהלעד וועגן מאַטקע כאַבאַד", 2טע העפט, געזאַמלט ש. באַסטאָמסקי, ווילנע, 1940

"Tales of Motke Chabad" – second brochure, collected by S. Bastomski, Vilna, 1940

„סיפורים על מוטקה חב"ד", חוברת שניה, ליקט ש. באסטומסקי, וילנה, 1940

„Сказки о Мотке Хабаде", вторая тетрадь. собранная Ш. Бастомским, Вильно, 1940

Dziś w teatrze Ludowym Zydowski Seminarjum Nauczycielski urządza przedstawienie p. t. „Nowa gra Purymowa" w 4 aktach na zakończenie balet.

לכבוד פורים!

היינט מטוואך 8 אוונט

אין פאלקס - טעאטער

ווערט אויפגעפירט פון יידישן לערער־סעמינאר

א נייע פורים־שפיל

אין 4 אקטן

א באלעט „יציאת מצרים"

אין 4 בילדער

בילעטן פון 50 גראשן אן

Drukarnia L. Efrona w Wilnie

1928

Annual Purim performances, staged by the students of the Jewish Teachers' Seminary, under the direction of Dr. M. Weinreich, M. Kulback and Dr. Rosenthal

ד"ר מ. וויינרייך, מ. קולבאק, ד"ר ראזענטאל

פורים־שפילן, יערלעך אויפגעפירט דורך די שילער פון יידישן לערער־סעמינאר, רעזשי —

„Purim-shpilin", traditional folk performances in honour of the festival of Purim, staged annually by the students of the Jewish Teachers' Seminary; directed by Dr. M. Weinreich, M. Kulback and Dr. Rosenthal

„פורים־שפילן", טראדיציאנעלע פאלקלאָר מצגים, ווילנע

„Purim-shpilin", traditional folk performances in honour of the festival of Purim, staged annually by the students of the Jewish Teachers' Seminary; directed by Dr. M. Weinreich, M. Kulback and Dr. Rosenthal

„Пурим-шпилн", традиционные народные представления ва библейские темы в честь праздника Пурим, ежегодно разыгрывавшиеся учениками еврейской учительской семинарии; режиссура д-ра М. Вайнрейха, М. Кульбака, д-ра Розенталя

1931–1924

הָמָן מִיט מָרְדְכַי

פּיעס לידער, זינגט בריידער,
אין דעם מאג פורים, פּעדענקט צלע יסורים,
פּריילעך לעבּעדיג, צוקנאק געבּענדיג,
שרייט אפּן קול, צלע מיט צאמאהל.

אָרוּר הָמָן — בָּרוּךְ מָרְדְכַי!

ווילנא

שנת תרנ"ג לפ"ק

ГАМАНЪ и МОРДУХАЙ.
Разсказъ изъ бесѣдъ о праздникѣ Пуримъ. Соч. О. Будкона.
изд. Л. Л. Маца.

ВИЛЬНА. Типографія Л. Л. Маца, на Кнесовомъ переулкѣ, д. № 1956 1893 г.

„המן מיט מרדכי", פורים־שפיל, פ"ג מאץ, ווילנע

"Haman and Mordecai," Purim play, Matz Publication House, Vilna

„Аман и Мардохеи", Пурим-шпил, издательство Маца, Вильна

1893

מכירת יוסף

דאָ ווערען פֿאַרקויפֿט פֿון יוסף מיט דאָ ברידער
מיט זיסע ווערטער אונד הערלעכע לידער
צו זינגען אין פורים מיט פֿרעך בעכר אין דער האנד
אוּן ענדער שמאַטעס אונד אין ענדער לאנד.

ווילנא

בדפוס פ. מ"ץ תחי'
שנת תרס"ג לפ"ק

ІОСИФЪ ВЪ ЕГИПЕТѢ.
Собст. и изд. Н. Вельтера.
ВИЛЬНА.
типографія Л. Л. Маца, Завальная
1908 г.

„מכירת יוסף", פורים־שפיל, פאַרלאַג מצץ, ווילנע

"The Sale of Joseph," Purim play, Matz Publication House, Vilna

„Продажа Иосифа", Пурим-шпил, издательство Маца, Вильна

1908

פֿאַרשטעלונגען אין פֿאַלקס-שולן
PERFORMANCES IN ELEMENTARY SCHOOLS
הצגות בבתי־ספר עממיים
ПРЕДСТАВЛЕНИЯ В НАРОДНЫХ ШКОЛАХ

ג. שקליאר — „בום און דריידל", אויסגעפירט פון ד. קופערשטיין־שול. רעזשי ב. טומאַנסקי און שרה סאַפּיר

N. Sklar — "Bum and Dreidel", staged by D. Cooperstein School, directed by B. Tumanski and Sarah Sapir

Н. Шкляр—„Бум и волчок", з исполнении учениц школы имени Д. Куперштейн. Режиссура Б. Туманского и Сары Сапир

1925

דראַמקרייַז ביים ערשטן יידישן קינדער־קלוב — „מפיצי השכלה" און ש. פרוג־שול, אין צענטער רעזשיסער ב. באַריסאָוו און שול־דירעקטאָר י. גורעוויטש. צווישן די אנטיילנעמער די שפּעטערדיקע „יידישע אַרטיסטן ד. ראָזענבלום, י. דאַנים, א. גראַזענסקי

Drama Circle at the first Jewish children's club "Mefitsei Haskalah" and Sh. Frug School. In center — Director of Dramatics B. Borisov and School Director I. Gurevitch.

חוג דרמתי ליד מועדון־הילדים היהודי הראשון „מפיצי השכלה" ובית־הספר ע"ש פרוג. במרכז — הבמאי ב. בוריסוב ומנהל בית־הספר י. גורביץ'

Драмкружок при первом еврейском детском клубе школ „Мефицей–Гаскала" и имени Ш. Фруга. В центре — режиссер Б. Борисов и директор школы „Мефицей–Гаскала"И. Гуревич. Среди участников драмкружка — будущие еврейские актеры Д. Розенблюм, И. Догим, А. Гродзенский

1938

ד. פּינסקי — „דער אייביקער יִד" — דראַמקרייַז ביי „שולקולט" רעזשי: ב. באַריסאָוו

D. Pinski — "The Eternal Jew" — Drama Circle of "Shulkult". Director: B. Borisov

Д. Пинский—„Вечный жид", в исполнении драмкружка при школе „Шулкульт". Режиссура Б. Борисова

1927

„דאָן קיכאָט און בנימין השלישי, סענדערל די יידענע און סאַנטשאָ פּאַנטשאָ".

איפּגעפּירט — ס. מ. גורעוויטש־שול

"Don Quixote and Benjamin III, Senderel the Jewess and Sancho Panza". Staged by S. M. Gurevitch School

„דון קיכוט ובנימין השלישי, סנדריל האשה וסאנצ'ו פאנזה". הצגת בית־הספר של ס. מ. גורביץ'

„Дон Кихот и Вениамин Третий, Санчо Панса и Сендерл-баба", в исполнении школы имени С. М. Гуревич

1938

1939

משה קולבאק — „ראַדיאָפֿיקאַציע" (פון בוך „זעלמעניאַנער") — צ. שאַבאַד־שול (געוו' „מפיצי השכלה")

Moshe Kulbak — "Radioactivity" (from the book "Zelmnianer") — Tc. Shabad School (formerly "Mefitsei Haskalah")

משה קולבאק — „רעדיופיקציה" (מתוך הספר „זעלמעניאנער") — „מפיצי השכלה"

М. Кульбак—„Радиофикация" (из книги „Зелменянер"), в исполнении школы „Мефицей-Гаскала"

פאַרשטעלונגען אין העברעאישע שולן

PERFORMANCES IN HEBREW SCHOOLS

הצגות בבתי־ספר עברים

ПРЕДСТАВЛЕНИЯ В ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИХ ШКОЛАХ

פאַרשטעלונג אויף א זומער־קאַלאָניע

Performance at a summer colony
Представление на летней колонии

מאָנאָסאָוויטש—„אויסשפּירער" מוזיקאַלישע דראַמע אין 3 אַקטן. גימנאַזיע „עברית"

Monosovits: "Spies", musical drama in three acts.
Gymnasium "Ivrit"

Моносович — „Разведчики", музыкальная драма в трех действиях. Гимназия „Иврит"

אולם העירוני יום א' 29 למרץ
לכבוד פתיחת האוניברסיטה בירושלים עורכה
הגמנסיה העברית נשף חגיגי גדול
1. הזקנה והדב
2. המרגלים
3. תומרת גדולה של הגמנסיה
4. מקהלה
5. התעיללות: — אמונים ותמונות
כל הפרוגרמה מוצאת אל הפעל אך ורק
ע"י תלמידי הגמנסיה
ההתחלה ב־7 שעה

פראגראם פון דער פייערונג לכבוד דער דער־
עפענונג פון ירושלימער אוניווערסיטעט, אין
גימנאזיע „עברית"

Program of the celebration to mark the opening of the Jerusalem University, Gymnasium "Ivrit"

תוכנית החגיגה לרגל פתיחת האוניברסיטה
העברית בירושלים, בגימנסיה העברית

Программа празднования в честь открытия Иерусалимского университета. Гимназия „Иврит"

1925 29/III

א. א. קאַבאַק—„וועַן אַ מלוכה וואַקלט זיך", דראַמע אויפגעפירט צום 20טן יובל פון דער גימנאַזיע „עברית"

A. A. Kabak — "When A Kingdom Is Shakey", play staged on the 20th anniversary of Gymnasium" "Ivrit"

א. א. קבק—„בהמות ממלכה", הצגה לרגל יובל ה־20 של הגימנסיה העברית

А. А. Кабак—„Когда государство колеблется", постановка в честь двадцатилетнего юбилея Гимназии „Иврит".

1936

יום א' כ"ד אד"ש 27 III 38
אולם קונסרוואטוריון
נשף תלמידי הגמנסיון „תושיה"

התכנית

I.

1. משחקי פורים—תמונות . . . . . תלמידי מכינה א.
2. הרקדנית—(מחזה קטן) . . . . . ב.
3. הירייד, תמונות עם מחולות (נפי חסרוניס) . . . . . ג, ד, ה, ו.
4. המקהלה . . . . . (ירייד, ה. גלזר)

II.

ירמיהו הנביא

(טעקסט נם. ברוך ראַזענפעלד)

הנפשים:

ירמיהו הנביא . . . . . תלמיד הכינה א.
ישעיהו . . . . . ב.
המלך יאשיהו . . . . . גו, ד, ה, ו.
המלך יהויקים . . . . . פוזניאק " הם. III
המלך צדקיהו . . . . . פוזניאק " הם. IV
חמושל (אמה) . . . . . פוזניאק " הם. IV
גבירות: . . . . . פוזניאק " הם. III
חלקיהו הכהן הגדול . . . . . שוייבסן " הם. III
יאו יה—מבני הרכבים . . . . . שוייבסן " הם. III
אלישבע—(בתו) . . . . . שוייבסן " הם. III
אלקנה . . . . . קולדובסקי " ז' II
חנאל—כהן הבעל . . . . . ברנס " ז' III
זקן פליט מאפרים . . . . . חפץ " ז' III
זבידה בתו . . . . . צפליביץ " ז' III
יונדב—שר הצבא . . . . . גרוסבערג " ז' III
שריה—שר הצבא . . . . . ז' III
אלישמע הסופר . . . . . נופונג (ווייסרויב) " ז' III
עבד מלך הכושי . . . . . ב. פרנקל " ז' III
צורי המלכים: . . . . . פוסקי " ז' III
חנניה בן עזור . . . . . שימק " ז' III
פשחור | שרי יהודה . . . . . קרפיוניק " ז' IV
צפניה . . . . . פרנקל " ז' IV
שומר בית הסהר . . . . . פוסקי " ז' IV
נבוזראדן—רב טבחים . . . . . שימק " ז' IV
שרים, שרות, אכרים, משרתים, חילים, פקידים, גוים.

ההתחלה בש' 7

תרגיז: ד. דמרר

סטעפאַן צוויג—„ירמיהו הנביא", דראַמע אין 3 אקטן. רעזשי ד. דמרר, דעמערער, גימנאַזיע „תושיה"

Stephen Zweig — "Prophet Jeremiah", in three acts, directed by D. Demerer, Gymnasium "Tushiah"

Стефан Цвейг—„Пророк Иеремия", драма в трех действиях. Режиссура Д. Демерера. Гимназия „Тушия"

1938

פֿאַרשטעלונגען אין מיטל־שולן און הויך־שולן

PERFORMANCES IN SECONDARY SCHOOLS AND INSTITUTIONS OF HIGHER LEARNING

הצגות בבתי־ספר תיכונים,ובבתי־ספר גבוהים

СПЕКТАКЛИ В СРЕДНИХ ШКОЛАХ И УЧИТЕЛЬСКОЙ СЕМИНАРИИ

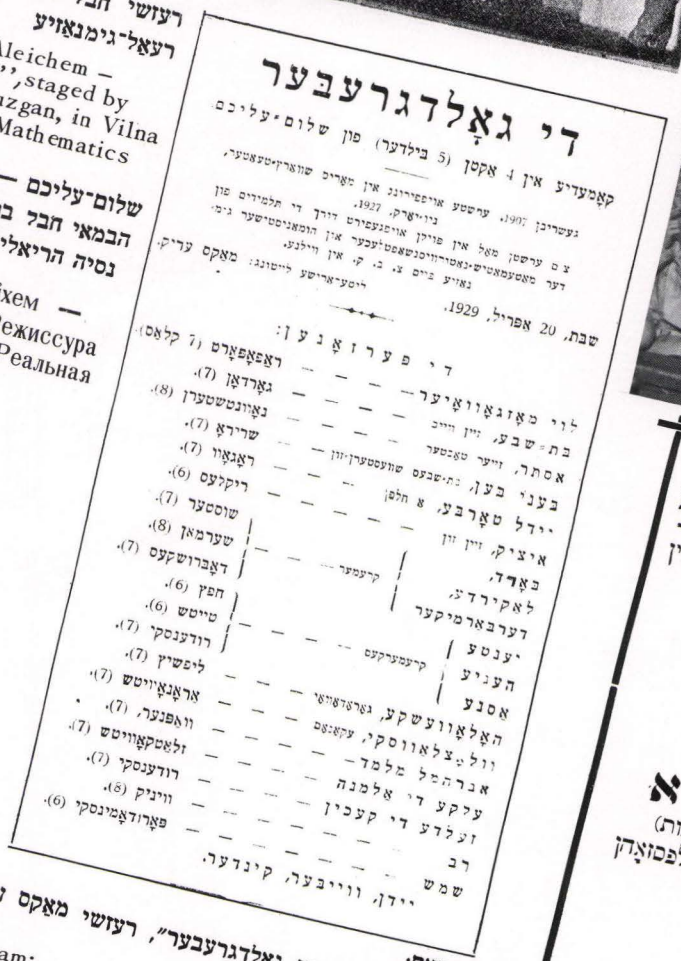
1932

שלום עליכם — „200,000",
רעזשי חבל בוזגאַן,
רעאַל־גימנאַזיע

Shalom Aleichem — "200,000", staged by Chevel Buzgan, in Vilna School of Mathematics

„200,000" — שלום־עליכם, בגימנסיה הריאלית בוילנה

Шолом Алейхем — "200,000". Режиссура Х. Бузгана. Реальная гимназия

אונט

פון ייִדישער ליטעראַטור־געזעלשאַפט

זאל פון יידישן כורן און ספּארט פּאראיין

שבת דעם 5 אפּריל 1924

וועט דער ווילנער

יידישער לערערסעמינאַר

אויפֿפֿירן:

לייכטזין

אונד

פּרעמעליא

(לייכטזיניקייט און צציעות)

קאמעדיע אין 4 אקטן (5 בילדער) פון שלום־עליכם

(געשריבן 1796)

פּערזאָנען:

ר׳חנוך — א ווייכער בעל־הבית
טעלצע — זיין פרוי
יעמכען — זייער טעכטער
מארקוס — טעלצעס ברודער
ר׳יוכבע — א חסיד אין ר׳חנוכ הויז
שיינדל — א דינסט בא ר׳חנין
פריזירער — צופיו ערקע
פרוי לעמגין — טעלצעס קוסע פאר אין א גרויסער שטאט אין צפון
די הויפטלונג קומט פאר אין 13־טן יאר הונדערט.
דייטשלאנד צום סוף פון 13־טן יאר הונדערט.

ארעפּאראט

פאר דער פּאָליטשלונג
וועט נעלייענט ווערן
חענן דער צייט אוז דאס בוכער פון ווערק.

אנהויב האלב 9 אונטר.

PROGRAM przedstawienia „LEKKOMYŚLNOŚĆ i DWULICOWOŚĆ", urządz. przez Żyd. Sem. Naucz. dn. 5 kwietnia 1924 w Sali Żyd. Stow. Gimn. Sport.

Druk. Wil. Koop. Wytw. Gdańska 3.

פּראָגראַם: ו. שעקספּיר — „יוליוס צעזאר",
רעזשי משה קולבאק, רעאל־גימנאזיע
ביים צ.ב.ק.

Program: W. Shakespeare — "Julius Caesar". Directed by M. Kulbak. School of Mathematics of the Central Educational Committee

תוכניה: ו. שקספיר — „יוליוס קיסר".
הבמאי מ. קולבאק. גימנסיה ריאלית ליד
הועד המרכזי להשכלה.

Программа: В. Шекспир — „Юлий Цезарь". Режиссура М. Кульбака. Реальная гимназия при Ц.Б.К. 1927

יוליוש סלאוואצקי - „באלאדינא"
הבמאי מאכס אריק, התפאורן ל. שר והמנהל י. יאשונסקי

Program: Julius Slowatski — "Balladina" In the center: producer Max Erik, decorator L. Sher and director I. Yashunski

Юлий Словацкий — „Валладина". В центре: режиссер Макс Эрик, декоратор Л. Шер и директор И. Яшунский

1926

פּראָגראַם: א. וואלפסאָהן — „לייכטזין אונד פּרעמעליא",
(לייכטזיניקייט און צציעות) אויפגעפירט פון מ. קולבאק און
ד״ר ווייניריך, מיטן יידישן לערער־סעמינאר

Program: A. Wolfson — "Frivolity and Hypocrisy", staged by M. Kulbak and Dr. M. Weinreich, Jewish Teachers Seminary

תוכניה: א. וולפזון — „קלות־דעת וצביעות" בבימוים של
מ. קולבאק וד״ר מ. ווינרייך, הסמינר האידי למורים

Программа: А. Вольфсон — "Легкомыслие и ханжество", в постановке М. Кульбака и д–ра Макса Вайнрайха. Еврейская учительская семинария

1924

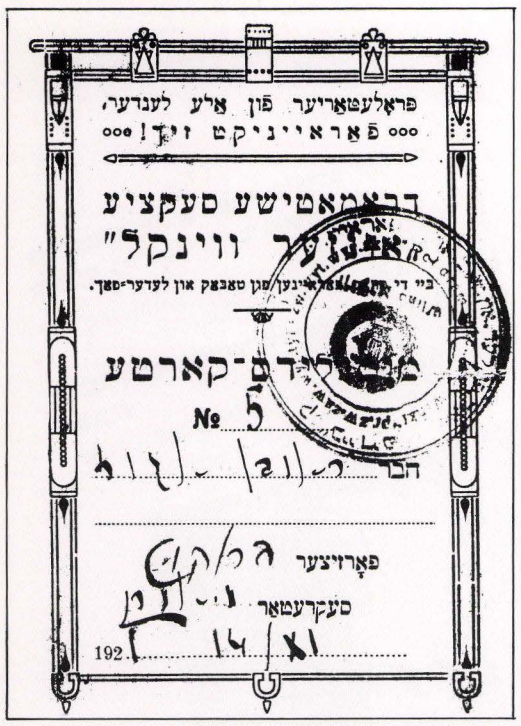
פּראָגראַם: — „די גאָלדגרעבער", רעזשי מאַכס אריק,
שלום עליכם
רעאַל־גימנאַזיע

Program: Shalom Aleichem — "The Gold Diggers", staged by — Max Erik, in School of Mathematics

תוכניה: — „כורי־הזהב", בבימוים של מאכס אריק,
שלום־עליכם
בגימנסיה הריאלית

Программа: Шолом Алейхем — "Золотоискатели". Режиссура Макса Эрика. Реальная гимназия

1929

מיטגלידס־קאַרטע פון אַ דראַמקרייז ביי אַ פֿראָפעסיאָנעלן פֿאַראיין

Membership card of a drama circle at a trade union

כרטיס־חבר בחוג דרמתי ליד איגוד מקצועי

Членский билет драматического кружка при профессиональном союзе

1921

נאָך אַ פֿאַרשטעלונג פון „צוקונפט"־דראמקרייז

After performance of the "Zukunft" Drama Circle

אחרי הצגה של החוג הדרמתי „צוקונפט" (עתיד)

После представления драматического кружка „Цукунфт" (Будущность)

ווילנער טעאטער־ליבהאָבער געזעגענען זיך מיטן קופלע־טיסט חבל כץ צו זיין אָפּפֿאָר קיין אַרגענטינע, פון רעכטס — 1טע רייִ : ב. קרוק, ?, ב. קרעמער, ד. ראָזענבלום, ?. רוטנבערג, ח. כץ, יאָבלאָנסקאַ, ?, ש. שיימאַן, ר. אַגוו; 2טע רייִ : מ. ראַן, ? י. לוניאנסקי, ?, י. שעסקין, י. וויזעצקי, ל. קאַבּרינסקי, ש. קרומהאָלז, א. מאַלעץ, מ. כץ, ?, ; 3טע רייִ : ?, פּאַטאַגראַף צייטלין, ש. זומאן

1930 IV

Theater amateurs of Vilna bidding farewell to the singer Hevel Katz on his departure for Argentina

חובבי־תיאטרון וילנאים נפרדים מן הזמר חבל כץ היוצא לארגנטינה

Виленские театральные любители прощаются с куплетистом Хевел Кацем уезжающим в Аргентину

„יונג־טעאטער" דראַמקרייז מיטן רעזשיסער חבל בוזגאן

"Youth Theater" Drama Circle with the producer Chevel Buzgan

החוג הדרמתי „תיאטרון־צעירים" עם הבמאי חבל בוזגאן

„Юнг–Театр" ("Молодежный театр") – драматический кружок с режиссером Хевел Бузганом

1935

פּראָגראַם פון אַ לקבהאָבער־פֿאַרשטעלונג פון פרץ הירשבייַנס „דער פאַרוואָרפענער ווינקל"

Program of an amateur performance of Peretz Hirschbein's "The Remote Corner"

תוכניה של הצגת־חובבים: „הפינה הנידחת" מאת פרץ הירשביין

Программа любительского спектакля „Заброшенный Уголок" – Переца Гиршбейна

1929 27/X

פאַרבעטונג צו א פאַמיליע־אָוונט פון דער סטודיע ביי דער קונסט־געזעלשאַפט

Invitation to a family gathering of the studio of the Art Society

הזמנה לנשף משפחתי של הסטודיו ליד החברה לאמנות

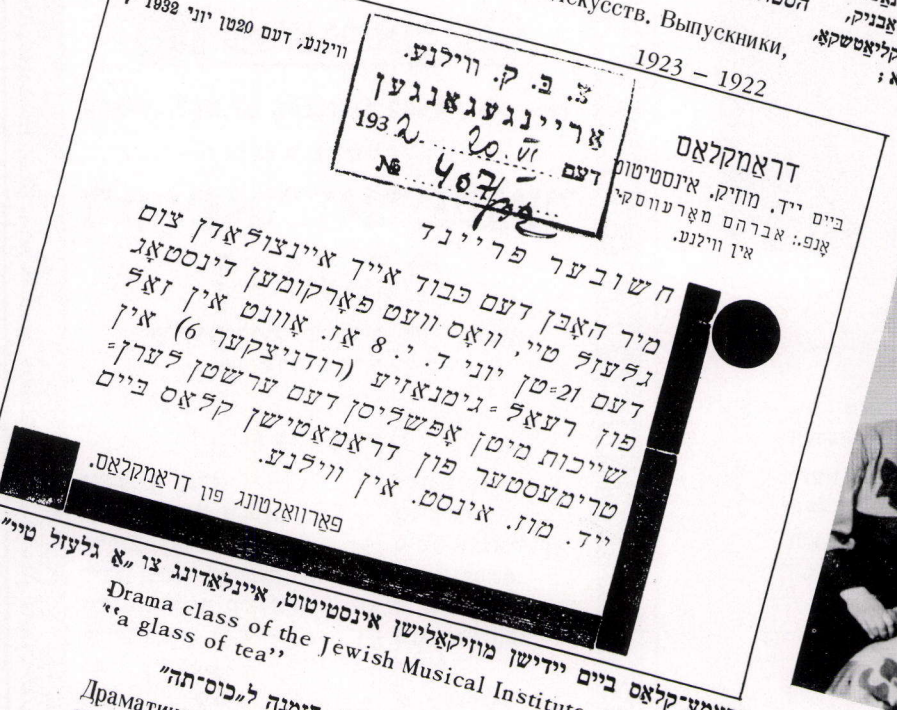
Приглашение на семейный вечер студии при Обществе искусств

Jewish Dramatic Studio of the Art Society. Graduates, teachers and members of the administration

הסטודיו הדרמתי היהודי ליד החברה לאמנות. מסיימים, מורים וחברי ההנהלה

Еврейская драматическая студия при Обществе Искусств. Выпускники, преподаватели и члены правления

1923 – 1922

דראַמע־קלאַס ביים יידישן מוזיקאַלישן אינסטיטוט, איינלאַדונג צו „א גלעזל טיי"

Drama class of the Jewish Musical Institute, invitation to "a glass of tea"

כיתה לדרמה ליד המכון היהודי למוסיקה, הזמנה ל„כוס־תה"

Драматический класс Еврейского музыкального института, в приглашение на „стакан чаи"

1932

יידישע דראַמאַטישע סטודיע ביי דער קונסט־געזעלשאַפט. אַבסאָלוועניאָ, פון רעכטס - 1טע רייע: באַטשייקאָוא, ג. גיליגיטש, ס. לאַכימסקאַ, ליובאַצקאַ, א. צינציינאַטוס; פּאַרוואַלטונג־מיטגלידער, ע. סטאַליצקאַ, אַלעקסאַנדראָוא, זלמן רייזען, א. סלאַבאַדסקי, ד"ר י. יעדוואַבניק, קלייַאַטשקאַ, אַלטשולער, ד. קאַפלאַן־קאַפלאַנסקי, פרוי יעדוואַבניק, ז. גערשטיין ; 4טע רייע : ח. קאַניק, משה ראַן, מ. אַסטראָוויאַנסקא ; 3טע רייע : ד. קאַפלאַן־קאַפלאַנסקי, פרוי יעדוואַבניק, זלמן רייזען, א. סלאַבאַדסקי, ד"ר י. יעדוואַבניק, קלייַאַטשקאַ, סאַלאַנאַיטש, שרה רייזען, אינוש' קב־ונקי, י. לינד, מ. שאַדאָווסקי, ברודנער, ש. ניעוויאַשעסקי ; 5טע רייע : י. לוניאַנסקי, ש. פּאַמאַטשניק, מ. פּאַפּיערין, מיטיע בליאַכער, מ. סלאָוועסנע, ר. אַגוז, ד. פּראַמבערג, ב. ליגד, מ. שאַדאָווסקי, ברודנער, ש. ניעוויאַשעסקי

דראַמאַטישע סטודיע ביי דער טעאַטער־געזעלשאַפט, אונטער דער אָנפירונג פון יאָנאַס טורקאָוו. פון רעכטס : ח. טורגעל, דיאַנאַ בלומענפעלד, יאָנאַס טורקאָוו, ; 2טע רייע : —?, —?, —?, —?, עליאַשעוויטש, א. מאַלץ, א. גגעסינאַ און מלך קאַרפּינאָוויטש

Dramatic Studio of the Theater Society under the direction of Jonas Turkov

הסטודיו דרמתי ליד החברה לאמנות תיאטרלית בהנהלתו של יונס טורקוב

Драматическая студия при обществе „друзей еврейского театра" под руководством Ионаса Туркова

1933

יונג־טעאַטער קאָלעקטיוון „קינדער־טעאַטער" און „דאָוקע"

YOUNG THEATER TROUPES – ''CHILDREN'S THEATER'' AND ''DAVKE'' (ONLY!)

קבוצות תיאטרליות של צעירים „תיאטרון־ילדים" ו„דווקא"

КОЛЛЕКТИВЫ МОЛОДЕЖНЫХ ТЕАТРОВ „ДЕТСКИЙ ТЕАТР" И „ДАВКЕ" (ИМЕННО!)

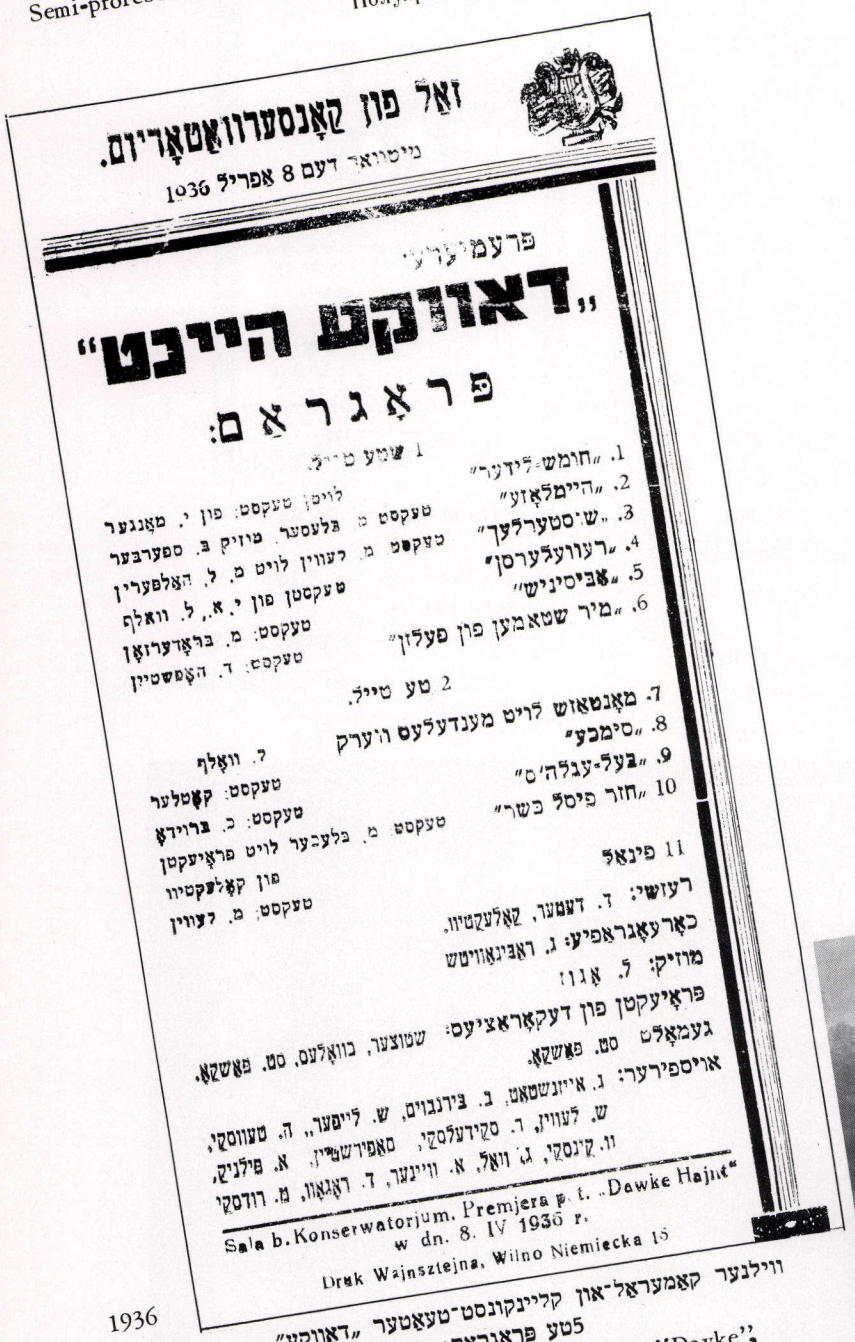

א האלב־פראפעסיאנעלער אנסאמבל, פון רעכטס — וטע רייע: ב. קרוק, ד. ראזנבלום; 2טע רייע: ר. ווידעצקי, י. דובינסקי, ש. קרומהאלץ, ש. זאבלאצקי, מ. קאץ

להקה מקצועית למחצה

Semi-professional ensemble

Полупрофессиональный ансамбль

זאל פון קאנסערוואַטאָריום.

נייטויאר דעם 8 אפריל 1936

פרעמיערע

„דאוונקע הייַנט"

פראגראם:

1 שטיק.

1. „חומש־לידער" לויטן טעקסט: פון י. מאַנגער
2. „היימלאָזע" טעקסט: פּליעסער, מוזיק: ב. ספערבער
3. „ש'סטערלעך" טעקסט מ. רעווין לויט מ. ל. האלפערין
4. „רעוועלערסן" טעקסט פון י. א. ל. וואלף
5. „אביסעניש" טעקסט: מ. בראדערזאן
6. „מיר שטאמען פון פעלזן" טעקסט: ד. האפשטיין

2 טע טייל.

7. מאנטאזש לויט מענדעלעס ווערק
8. „סימכע" ל. וואלף
9. „בעל־עבֿה'ס" טעקסט: קאטלער
10. „חזר פיסל כשר" טעקסט: כ. ברוידא
11 פינאל טעקסט מ. בלעכער לויט פרייעקטן פון קאלעקטיוו

רעזשי: ד. דעמער, שאלעקטיוו.
כאראגראפיע: ג. ראזינאויטש
מוזיק: ל. אזוי
פראיעקטן פון דעקאראציעס: שטוצער, בוואלעס, סט. פאשקא.
געמאלט סט. פאשקא.
אויספירער: ג. איינשטאט, ב. בידנבוים, ש. ליימער, ה. טעווסקי, ש. לעווין, ד. סקידעלסקי, סאפירשטיין, א. פילניק, ו. קינסקי, ג. וואל, א. ווינער, ד. האגאן, מ. רודסקי

Sala b. Konserwatorjum. Premjera p. t. „Dawke Hajnt" w dn. 8. IV 1936 r.

Druk Wajnsztejna, Wilno Niemiecka 15

1936

ווילנער קאמערא־און קלייַנקונסט־טעאַטער „דאוקע"

סטע פראגראם: „דאוקע הייַנט!"

Chamber and Variety Theater ''Davke''

Fifth program: ''Precisely Today!''

התיאטרון הוילנאי הקאמרלי „דווקא"

התוכנית החמישית: „דווקא היום!"

Виленский камерный и эстрадный театр „Давке"

Пятая программа: „Именно сегодня!"

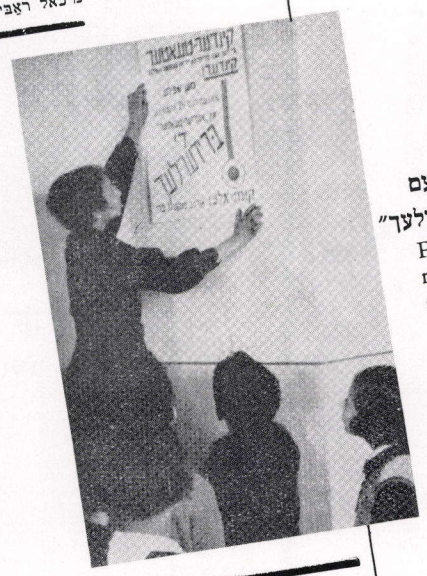
1939 – 1933

„געזעלשאפט פרייַנד פון יידישן טעאַטער אין ווילנע"

ווילנער קינדער־טעאַטער

אַנפֿירונג:

מיכאל ראבינאָוויטש און רייזע דרייַער.

מאטל פייסי דעם חזנס

פון שלום־עליכם

אינסצענירט אין 8 בילדער.

DRUK. SP WYTW. KANDL. WILNO. TROCKA. 7

1936

מען הענגט אויס אין א שול דעם אפיש פון דער רעווי „בריידערלעך"

Putting up a poster of the revue ''Little Brothers'' in a school

תולים בבית־ספר את הכרזה על מחזמר „אחים קטנים"

В школе вывешивают афишу ревю „Братцы"

ווילנער יידישער קינדער־טעאַטער

פראגראם: שלום עליכם — „מאטל פייסי דעם חזנ'ס"

Jewish Children's Theater of Vilna

Program: Sholom Aleichem – ''Mottel Paisee, the Cantor's Son''

התיאטרון היהודי הוילנאי לילדים

תוכניה: שלום עליכם — „מוטל בן פייסי החזן"

Виленский еврейский детский театр

Программа: „Мальчик Мотл" — Шолом-Алейхема

1939 – 1919

גיי דע־מאפאסאן — „מענועט", אויסגעפירט דורך א האלב־פראפעסיאנעלן אנסאמבל, רעזשי מ. ראן

Guy de Maupassant – ''Minuet'', staged by a semi-professional ensemble, M. Ran, director

Гю-де Мопассан „Менуэт"; в исполнении полупрофессионального ансамбля, Режиссер М. Ран

"MAYDEM"
Vilna Yiddish Marionnette Theatre

„МАЙДИМ"
Виленский еврейский театр марионеток

„מיידים"
ווילנער יידישער מאריאָנעטן־טעאַטער

„מיידים" (מאדים)
הבובטרון האידי בוילנה

דער וואַרשעווער „יונג־טעאַטער" צו־גאַסט ביים „מיידים" קאָלעקטיוו אין ווילנע

The "Young Theatre" of Warsaw as guest at the Maydem Theatre in Vilna

„תיאטרון הנוער" הורשאי כאורחים של קבוצת „מאדים" בוילנה

Варшавский Театр молодежи в гостях у коллективе – „Майдим" в Вильне

Cena 30 gr.

Sala b. Konserwatorium
Końska 1
Program p.t. „SZIR HASZIREM"

זאל פון ג' קאָנסערוואַטאָריע
קאָנסקע 1

ג'זעלשאפט מריינד פון יידישן טעאַטער אין ווילנע

• פּראָגראַם פון ווילנער מאריאָנעטן טעאַטער

מיידים

„שיר השירים"
מאַריאָנעטן שפּיל אין 2 טיילן

פּראָגראַם

1-טע טייל

1. מיר קימען וויידער — טעקסט: אַבע מרוזק — ע. טייטעלבוים
2. מאַנצנציקע — לויט ב. שפּאנער
3. כיידלע דו שיינס (פאָלקס־מאָטיוו)
4. אלחנן וואַנגער — טעקסט: ס. הירש
5. א שמועס — טעקסט: לייזער וואָלף

2-טע טייל

6. סכראַטאַסערע — לויט טונקעלער
7. ביכער — טעקסט א. באַסטאַכסקי מוזיק — ע. טייטעלבוים
8. שיר השירים — טעקסט: אבע
9. אייזל דיזל דאָם — טעקסט א. באַסטאַכסקי מוזיק — רובין

פּראָלאָג צו דעקאָראַציעס — בענציע מיכטאָם
דעקאָראַציעס: ארטסעמדים
דעקאָראַציעס — אויסר ראָזשאַנסקי לאָלקעס — יוזל טוט
ביים קלאַוויר — ד. בוסלאָוו

6טע פּראָגראַם — „שיר האַשירעם"

Sixth Program – "Shir hashirem" (Song of the Umbrella)

התכנית הששית „שיר המטריה"

Шестая программа: „Шир га–ширем" (песня зонтика)

TEATR MARJONETEK
„MAJDIM"
PREMJERA
– P. T. –
DER IBERIKER
MILJON

מיידים

נעו. פּרייַנד פון יידישן טעאַטער אין ווילנע

ווילנער מאַריאָנעטן־טעאַטער
„מ י י ד י ם"
פּרעמיערע!
מון דער 5־טער פּראָגראַם
– א. נ. –

דער איבעריקער
מיליאן

אקטועלע מאַריאָנעטן־שפּיל אין 2 טיילן

5טע פּראָגראַם — „דער איבעריקער מיליאן"

Fifth Program – "The Excessive Million"

התכנית החמשית — „המיליון המיותר"

Пятая программа – „Лишний миллион"

לאַקאַל פון „יינג טעאַטער" דלוג 19
ווילנער מאַריאָנעטן טעאַטער

„מ י י ד י ם"

האָט דעם כבוד צו פאַרבעטן

פּריינט .....

אויף דעם ערשטן פּראָגראַם א. נ.

„לאָמיר לאַכן"

אויף דעם 1935

די איינלאַדונג באַרעכטיקט די פאַרבעטענע פערזאָן צו פאַרנעמען 2 ערטער. אַנהויב 9 אַ זייגער אָוונט.

„מיידים"־נאַסטשפילן אין וואַרשעווער „יונג־טעאַטער"

A guest Performance by the "Maydem" Theatre in the "Young Theatre" in Warsaw

„מאדים" בתור בהופעות אורחים ב„תיאטרון הנוער" בורשה

Гастроли „Майдим" в варшавском Театре молодежи

אל. פושקין — „דאָס גאָלדענע פישעלע"

A.S. Pushkin – "The Goldfish"

אל. פושקין — „דגיג הזהב"

Ал. Пушкин – „Золотая рыбка"

י. קרילאָוו — „קוואַרטעט"

I. Krillov – Quartet

י. קרילוב — „רביעיה"

Квартет И. Крылова

העברעאישער טעאַטער און טעאַטער־סטודיע

HEBREW THEATER AND THEATER STUDIO

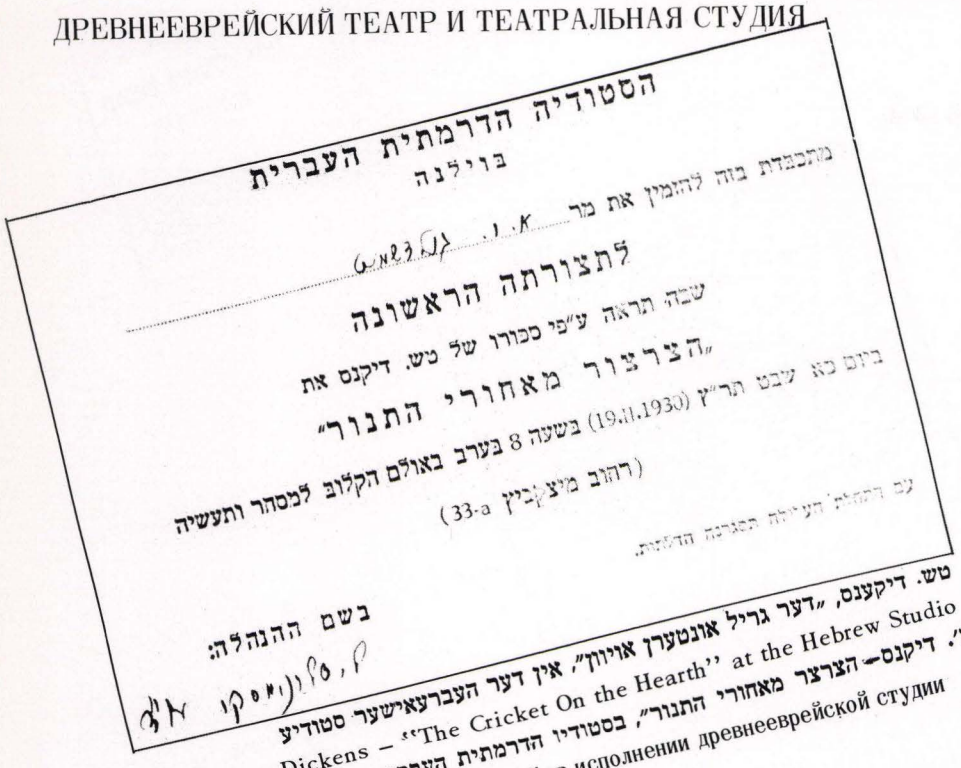
התיאטרון העברי והסטודיו הדרמטית העברית

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИЙ ТЕАТР И ТЕАТРАЛЬНАЯ СТУДИЯ

1921

ד. פינסקי — „היהודי הנצחי" בתיאטרון העברי
Д. Пинский — „Вечный жид", в древнееврейском театре

הסטודיה הדרמתית העברית
בוילנה
מתכבדת בזה להזמין את מר ...
לתצוגתה הראשונה
שבה תראה ע"פי כסורו של טש. דיקנס את
„הצרצור מאחורי התנור"
ביום כא שבט תר"ץ (19.II.1930) בשעה 8 בערב באולם הקלוב לבטחר ותעשיה
(רחוב מיצקביץ 33-a)
עם התחלת העילות תסגרנה הדלתות.
בשם ההנהלה:

טש. דיקענס, „דער גריל אונטערן אויוון", אין דער העברעאישער סטודיע
Charles Dickens — "The Cricket On the Hearth" at the Hebrew Studio
ч. Диккенс — „Сверчок за камином", в исполнении древнееврейской студии
1930 19/II

די העברעאישע סטודיע אין ווילנע, פון רעכטס : פיין זילבער, ע. טאובער, א. ראַבינאָוויטש, מ. ווייסקינד, נ. גאָלדאָנסקאַ, ה. קאָגאַרסקי, ע. ווינער (ליטעראַרישער אָנפירער), ש. פּאַמאטשניק, מ. באַביצקי, ד. יאַסקאָוויטש, מ. דאַנישעווסקי, ש. שטיין, ה. זאַבלודאָוסקי, א. קלייַנמאַן, מ. קלאַטשקאַ, מ. גאָלאָמב

The Hebrew Studio in Vilna
הסטודיו הדרמתית העברית בוילנה
Древнееврейская студия в Вильне

הסטודיה הדרמתית העברית
תחת ההנהלה האמנותית של איבה גל
בוילנה
מתכבדת בזה להזמין את מר ...
להצגת הבכורה של הטרגדיה
„חרבן בית צדיק"
ליצחק לייבוש פרץ
בשלשה חלקים
לפי הבמה של איבה גל
בחלות ניסיקה של אבגניוש דיבוילסקי
אשר תהיה ביום ... בסיון תרצ"א (2.VI.1931) בשעה 8.30 בערב
באולם הקונסרבטוריון, רחוב קונסקה 1.
עם התחלת העלילה תסגרנה הדלתות.
בשם ההנהלה:

י. ל. פרץ — „חורבן בית צדיק" (די גאלדענע קייט), אין דער העברעאישער סטודיע
I. L. Peretz — "The Golden Chain", at the Hebrew Studio
י. л. Перец — „Золотая цепь", в исполнении древнееврейской студии
1931 2/IV

הסטודיה הדרמתית העברית
מתכבדת להזמין את כבי להצגת
הפואימה הדרמתית
„מסדה"
ליצחק למדן
הושר וצלב רודלסקי
אשר תתקיים ביום השבת 20 למאי ש.ז. ב... בערב בדיוק
באולם התיאטרון „נובושץ'" ברחוב ב.קונסקה 5
ההנהלה

יצחק למדן — „מסדה", אין דער העברעאישער סטודיע
Itzhak Lamdan — "Massada", at the Hebrew Studio
יצחק למדן — „מסדה", בסטודיו הדרמתית העברית
„Масада", Исаака Ламдена в исполнении древнееврейской студии
1932 20/V

למדן — „מסדה", אינסצענירט פון „השומר הצעיר", דראַמקרייז. רעזשי. ווייסקינד, דיריגענט א. טייטעלבוים, טענץ — בתיה גראָדזענטשיק
I. Lamdan — "Massada", Dramatic Circle at the "Hashomer Hatsair"
יצחק למדן — „מסדה", מצוג ע"י החוג דרמתי ליד „השומר הצעיר"
И. Ламден — „Масада", в исполнении драмкружка при организации „Гашомер Гацаир"
1931

JEWISH ART SOCIETY IN VILNA

ЕВРЕЙСКОЕ ОБЩЕСТВО ИСКУССТВ В ВИЛЬНЕ

יידישע קונסט־געזעלשאפט אין ווילנע

חברה יהודית לאמנות בוילנה

1940 – 1922

1937

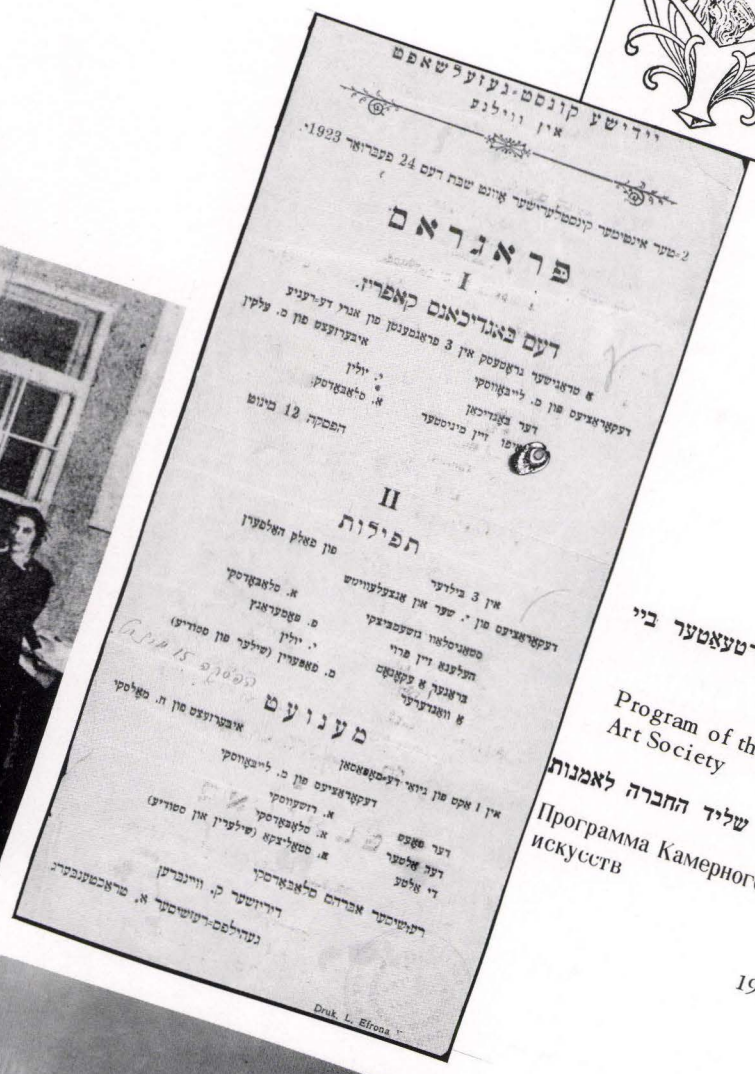
מיטגלידער־פֿאַרזאַמלונג פון דער קונסט־געזעלשאפט

Membership meeting of the Art Society

אספת חברים של החברה לאמנות

Членское собрание Общества Искусств

יידישע קונסט־געזעלשאפט
אין ווילנע

2־טער אינסיפער קונסטלעריש־אינם שבת דעם 24 פעברואר 1923.

פראגראם

I

דעם באגריכאנס קאפרין.

1 פראגישער נאציאנאל מארש פון 3 פראמענען פון אונר דע־רענע
דעקלאמאציע פון ס. לייבאזוסקי
דער בעגריכאן
דירעקטאר זיין פינעסטער

II

תפילות

פון מאלק השלמען

אין 3 בילדער
דעקלאמאציע פון י. שער אין אונצעלעווישע
א. סלאבאזרסקי
ס. מאסטערמאן
י. יולין
ס. מאשערין (שילער פון מסדרים)

מענועט

אין 1 אקט פון ניזאי דע־מאפאסאן
דעקלאמאציע פון ס. לייבאזוסקי
א. דזשעוויסקי
א. סלאבאזרסקי
א. מסטל־ציק (שילערין פון מסדרים)
דער שלשני
די אלטע
רעזישיסער אברהם סלאבאזרסקי
דירישער ק. ווינבערגן
נעהילפס־רעזישיסער א. מראכמענבערג

Druk. L. Efrona

תוכנית התיאטרון הקאמרי שליד החברה לאמנות

Программа Камерного театра при Обществе искусств

1923

פֿאַרוואַלטונג פון דער קונסט־געזעלשאפט. פון רעכטס — 1טע רייה:
מ. רובין, ל. ווייניק, ח. קאניק; 2טע רייה: ח. טורוויל, ר. אוצעכאווסקאַ, ד״ר ד. יעזוואבניק, ז. רייזען, ד. קאפלאן־קאפלאנסקי, ש. רייזען, ד״ר ציבלער;
3טע רייה: ד״ר ס. סמארגאנסקי, ר. זאלקינד, נ. באק, מ. סמארגאנסקי,
ר. ספירא, ס. סמארגאנסקי, י. שער, ר. גירשאווסקי

1938

Administration of the Art Society

הנהלת החברה לאמנות

Правление Общества Искусств

סעזאן 1938/39

יידישע קונסט געזעלשאפט

אין ווילנע

נעמט זיך דעם כבוד פארבעטן אייך צו קומען

אין לאקאל פון האנדלס־אינדוסטרי קלוב (טראקער 11)

אויף

2־טן מוזיק־אוונט

וועלכער וועט פארקומען דעם 31־טן אקטאבער 1938, 8³⁰ אוונט.

אין דעם אוונט נעמען אנטייל:

אלשקסאנדר פאלעסקי (מ׳לאן)

פ׳דל

אלבערט קאץ (תל־אביב)

וויאלאנטשעל

אין פראגראם:

II

9. CHOPIN—PRIHODA

NOKTURN h-moll

סימפאניש קאנצערט־אוונטן פון דער קונסט־געזעלשאפט

Symphonic concerts of the Art Society

קונצרטים של החברה לאמנות

Симфонические концерты Общества искусств

1938

געזעלשאפט „פריינד פון יידישן טעאטער"

"FRIENDS OF THE YIDDISH THEATER" SOCIETY

חברה „שוחרי התיאטרון האידי"

ОБЩЕСТВО „ДРУЗЕЙ ЕВРЕЙСКОГО ТЕАТРА"

1940 – 1916

א. מאָרעווסקי: „שיילאָק און שעקספיר" — לכבוד א. מאָרעווסקיס 30 יאָריקער סצענישער טעטיקייט

A Morevski: "Shylock and Shakespeare" – in honor of A. Morevski's 30 years on the stage

א. מורבסקי: „שיילוק ושקספיר" — למלאות 30 שנה לפעולתו של א. מורבסקי

А. Моревский, „Шейлок и Шекспир" – издано в честь тридцатилетнего юбилея сценической деятельности А. Моревского

1938

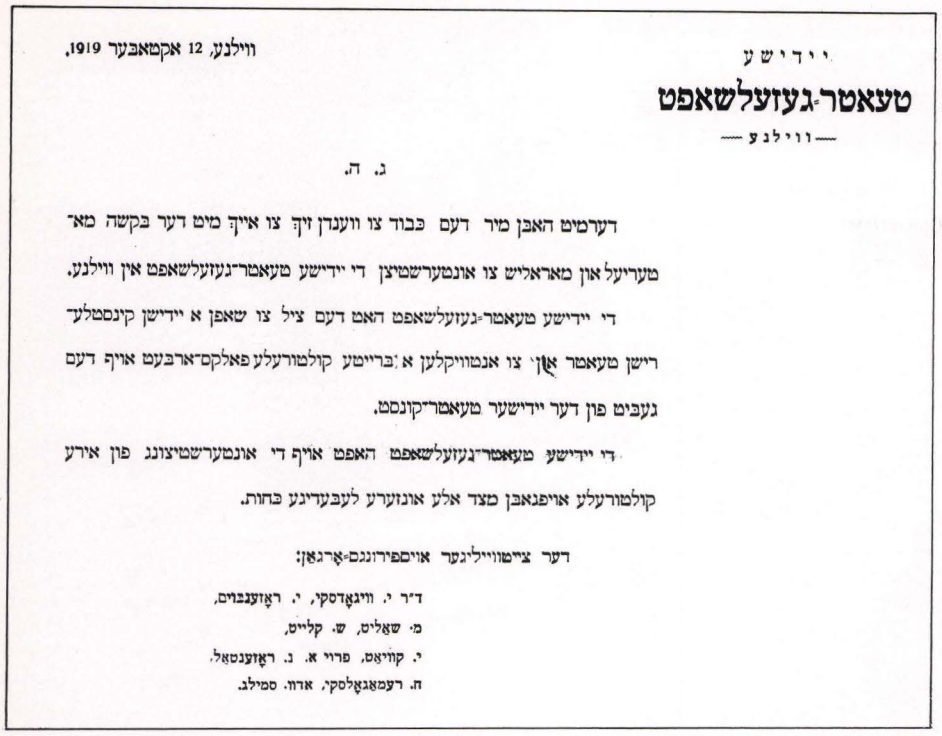
זאמל־העפט צום 50סטן וואָרט־קאָנצערט פון ה. גראָסבאַרט אין ווילנע

Journal on the 50th reading by H. Grossbart in Vilna

1939

קובץ לרגל מופע ה־50 של אמן־הקריאה ה. גרוסבאַרט בוילנה

Сборник к пятидесятому концерту художественного чтения Герца Гросбарта в Вильне

ווילנע, 12 אקטאבער 1919.

יידיש

טעאטר־געזעלשאפט

— ווילנע —

ג. ה.

דערמיט האבן מיר דעם כבוד צו וועגן זיך צו איר מיט דער בקשה מא־
טעריעל און מאראליש צו אונטערשטיצן די יידישע טעאטר־געזעלשאפט אין ווילנע.

די יידישע טעאטר־געזעלשאפט האט דעם ציל צו שאפן א יידישן קינסטלע־
רישן טעאטר אין ווילנע, צו אנטוויקלען א ברייטע קולטורעלע פאלקס־ארבעט אויף דעם
געביט פון דער יידישער טעאטר־קונסט.

די יידישע טעאטר־געזעלשאפט האפט אויך די אונטערשטיצונג פון אירע
קולטורעלע אויפגאבן מצד אלע אונזערע לעבעדינע כוחות.

דער ציימווייליגער אויספירונגם־אָרגאַן:

ד״ר י. ווינאָדסקי, י. ראָזענבוים,
מ. שאָליס, ש. קלייט,
י. קוויאַט, פרוי א. נ. ראָזענטאָל,
ח. רעמאַגאַלסקי, אדוו. סמילג.

וועגדונג פון דער טעאַטער־געזעלשאַפט וועגען אונטערשטיצונג

The Theater Society requests help

פניית החברה לאמנות תיאטרלית בדבר תמיכה

Обращение Театрального Общества о поддержке

1919

הערץ גראָסבאַרט

דער מ״סטער פון ״ד׳ישן וואָרט

זאַמל־העפט צום 20־יאָריקן סצענישן יובל פון אידאַ קאַמינסקאַ

Journal on the 20th anniversary of Ida Kaminska's dramatic career

1936

קובץ לרגל יובל ה־20 לפעולתה התיאטראלית של אידה קאַמינסקה

Сборник к двадцатилетнему юбилею сценической деятельности Иды Каминской

ווילנער יידישער „פֿאָלקס־טעאַטער"
VILNA JEWISH "FOLK THEATER"
„התיאטרון היהודי העממי " בוילנה
ВИЛЕНСКИЙ ЕВРЕЙСКИЙ „НАРОДНЫЙ ТЕАТР"

1936–1908

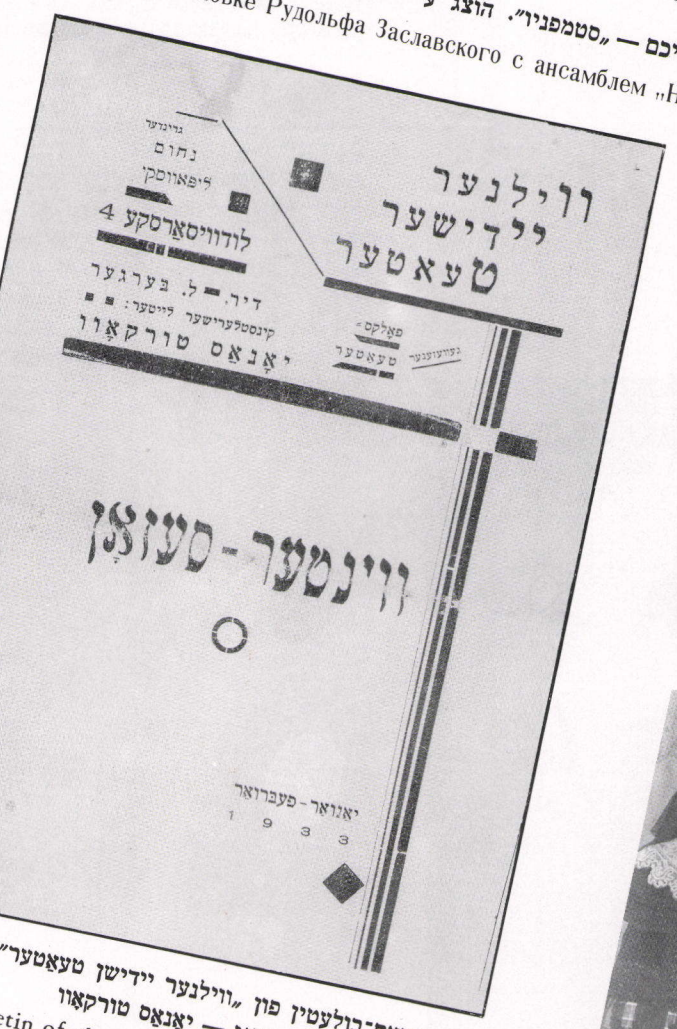
שלום עליכם — „סטעמפּעניו", אויפגעפֿירט דורך רודאָלף זאַסלאָווסקי מיטן אַנסאַמבל פון „פֿאָלקס־טעאַטער"

Sholem Aleichem – "Stempenu", staged by Rudolph Zaslavski with the ensemble of the "Folk Theater"

שלום־עליכם — „סטמפניו". הוצג ע"י רודולף זאסלבסקי בהשתתפות חבר השחקנים של התיאַטרון העממי "

Шолом Алейхем– „Стемпеню" в постановке Рудольфа Заславского с ансамблем „Народного Театра"

1928

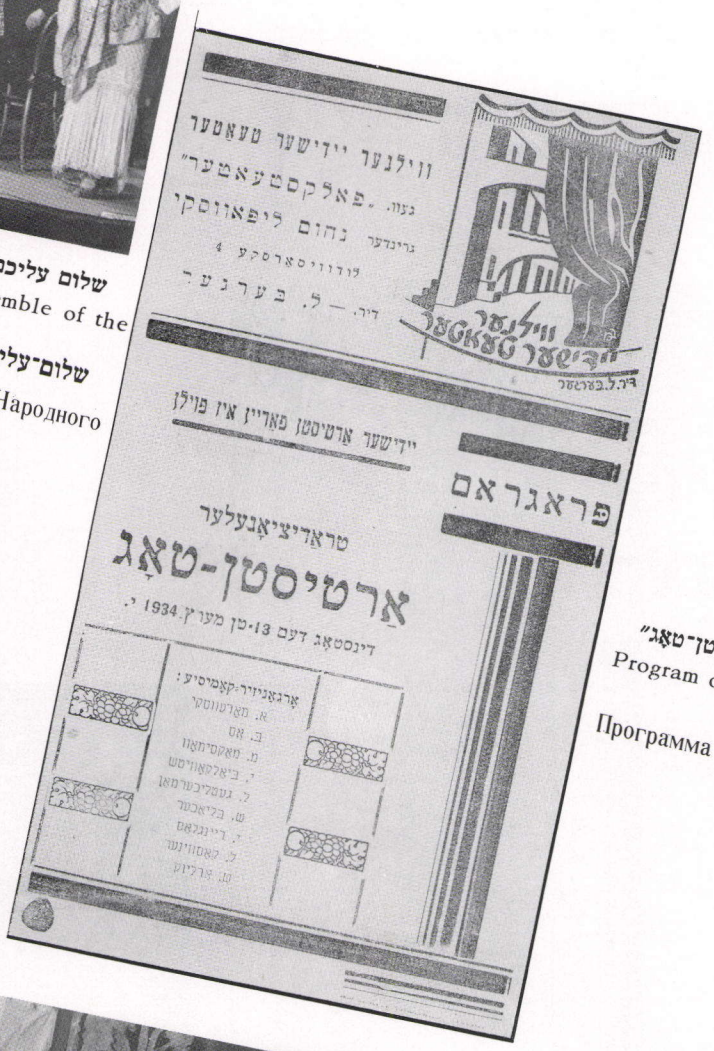
פּראָגראַם־בולעטין פון „ווילנער יידישן טעאַטער", קינסטלעריש אַנפּירונג — יאַנאַס טורקאָוו

Program-bulletin of the Vilna Jewish Theater under the direction of Jonas Turkov

עלון־תוכניה של התיאטרון היהודי בווילנה בהנהלת יונס טורקוב

Программа–бюллетень „Виленского Еврейского Театра" под руководством Ионаса Туркова

1933

פּראָגראַם פון טראַדיציאָנעלן „אַרטיסטן־טאָג"

Program of the traditional "Actors' Day"

תוכניה של „יום־השחקן" המסורתי

Программа традиционного „Дня артистов"

1934 13/III

נחום ליפאָווסקי, גרינדער פון „פֿאָלקס־טעאַטער"

Nahum Lipovski, founder of the "Folk Theater"

נחום ליפובסקי, מיסד „התיאטרון העממי"

Наум Липовский, основатель „Народного Театра"

1928–1874

אַרטיסטן און טעכנישער פּערסאָנאַל פון „פֿאָלקס־טעאַטער" נאָך א פּאַרשטעלונג

Actors and technical personnel of the "Folk Theater" after a performance

השחקנים וחבר העובדים הטכניים של „ התיאטרון העממי " לאחר הצגה

Артисты и технический персонал „Народного Театра" после представления

1927

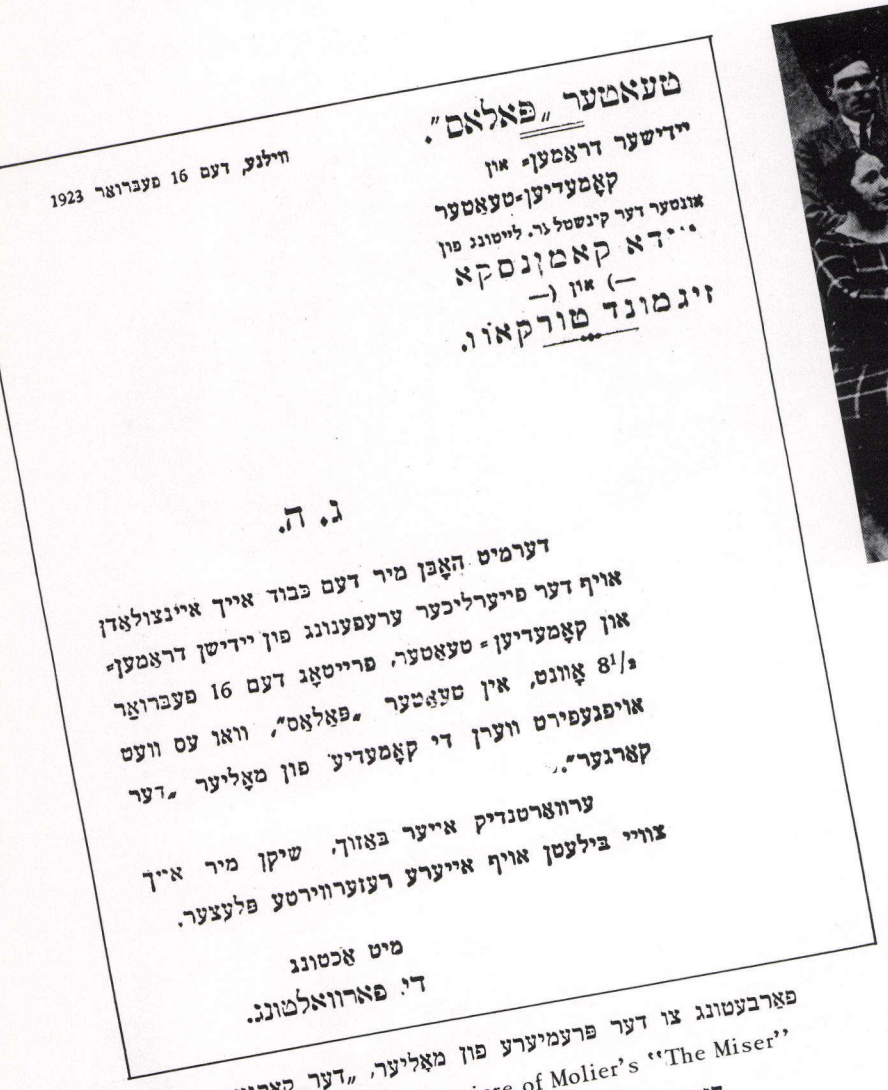
יידישער דראַמען־און קאָמעדיען־טעאַטער אין ווילנע אַנסאַמבל און דירעקציע. פון רעכטס — 1טע רייע: ד. בלומענפעלד, ב. עפשטיין, ח. בוזגאַן, א. לעווין, י. מאַנדעלבליט; 2טע רייע: ד. שאַיעוויטש, א. סאַמבערג, ה. גאָטליב, אידא קאַמינסקאַ, ס. אַלטבוים, פ. וינטער, ב. ליטוינענ; 3טע רייע: יאַנאַס טורקאָוו, א. וויסהאַף, א. קורץ, א. האַלפערן, מ. קאַרפינאָוויטש, ל. שריפטזעצער, ז. טורקאָוו, א. דאַמב, ש. קוטנער, ה. דאַנישעווסקי

1924-1923

Jewish Drama and Comedy Theater in Vilna — ensemble and directing staff

Еврейский театр драмы и комедии в Вильне. Ансамбль и дирекция

תיאטרון יהודי לדרמה וקומדיה בוילנה, חבר השחקנים וההנהלה

טעאַטער „פאַלאַס".
יידישער דראַמען־ און
קאָמעדיען־טעאַטער
אונטער דער קינשטל־צר. לייטונג פון
...דא קאַטזענסקא
(— און —)
זיגמונד טורקאָוו.

חילנע, דעם 16 פעברואר 1923

ג. ה.

דערמיט האָבן מיר דעם כבוד אייך איינצולאָדן
אויף דער פייערליכער ערעפענונג פון יידישן דראַמען־
און קאָמעדיען־ טעאַטער, פרייטאָג דעם 16 פעברואר
8½ אָוונט, אין טעאַטער „פאַלאַס", וואו עס וועט
אויפגעפירט ווערן די קאָמעדיע פון מאָליער „דער
קאַרגער".

ערוואַרטנדיק אייער באַזוך, שיקן מיר אייך
צווייי בילעטן אויף אייערע רעזערווירטע פלעצער.

מיט אַכטונג
די: פאַרוואַלטונג.

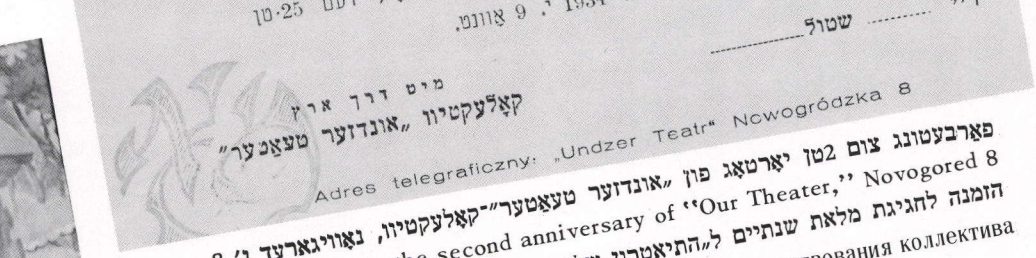
פאַרבעטונג צו דער פּרעמיערע פון מאָליער, „דער קאַרגער"

Invitation to the premiere of Molier's "The Miser"

הזמנה להצגת־הבכורה של „הקמצן" למולייר

Приглашение на премьеру „Скупого" Мольера

1923 16/II

1932 25 XI 1934

א ו י ב ל א ד ו נ ג

מיר האָבן דעם כבוד אייך אײַנצולאָדן אויף דער פּיירלעכער

יובילוי־פאַרשטעלונג

פון „אונדזער טעאַטער", וועלכע קומט פאָר זונטאָג, דעם 25-טן נאָוועמבער 1934 י. 9 אָוונט.

רייע ..... שטול .....

מיט דרך ארץ
קאָלעקטיוו „אונדזער טעאַטער"

Adres telegraficzny: „Undzer Teatr" Nowogródzka 8

22 LIS. 1934

נאָוואָגראָדער 8. טעלעפ. 492

פאַרבעטונג צום 2טן יאָרטאָג פון „אונדזער טעאַטער"־קאָלעקטיוו, נאָוויגראָדער ג' 8

Invitation to the second anniversary of "Our Theater," Novogored 8

הזמנה לחגיגת מלאת שנתיים ל„התיאטרון שלנו", נובוגורד 8

Приглашение к празднованию двухлетия существования коллектива „Нашего Театра", Новогородская №8

1934-1932

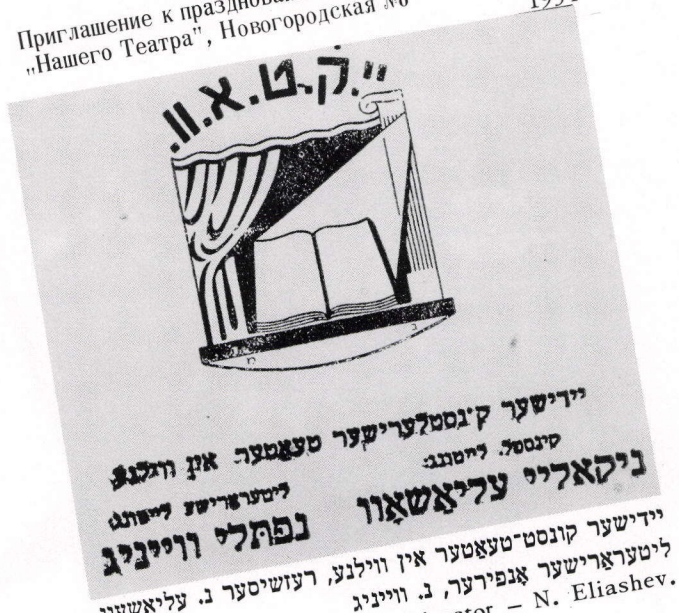
רעווי־טעאַטער „סמבטיון" — ד. לעדערמאַן און ע. שטאַקפעדער אין נאַזשיקס: „א גוט־סאַבעס פייגע־סאָסע!"

Revue Theater "Sambation" — D. Lederman and E. Stockfeather in Nozhik's "A Gutsabbes, Faige-Sose!"

מחזמר „סמבטיון" — ד. לדרמן וע. שטוקפדר ב„גוט־סאבעס, פייגע סאסע!" מאת נוז'יק

1926

Эстрадный театр „Самбатион" — Д. Ледерман и Э. Штокфедер в юмористическом дуэте И. Ножика „А гут сабэс фейге–Сосэ!"

„ק.ט.א.ו."

יידישער קונסט־טעאַטער אין ווילנע, רעזשיסער נ. עליאַשעוו,
ליטעראַרישער אַנפירער, נ. ווייניג

Jewish Art Theater in Vilna. Director — N. Eliashev.
Literary director — N. Veinig

התיאטרון היהודי האמנותי בוילנה — נ. אליאשב, במאי;
נ. ווייניג, מנהל ספרותי

Еврейский художественный театр в Вильне. Режиссер — Н. Эльяшев, литературный руководитель — Н. Вайниг

1939

די „ווילנער טרופּע"
THE VILNA TROUPE
„הלהקה הוילנאית"
„ВИЛЕНСКАЯ ТРУППА"
1935 - 1915

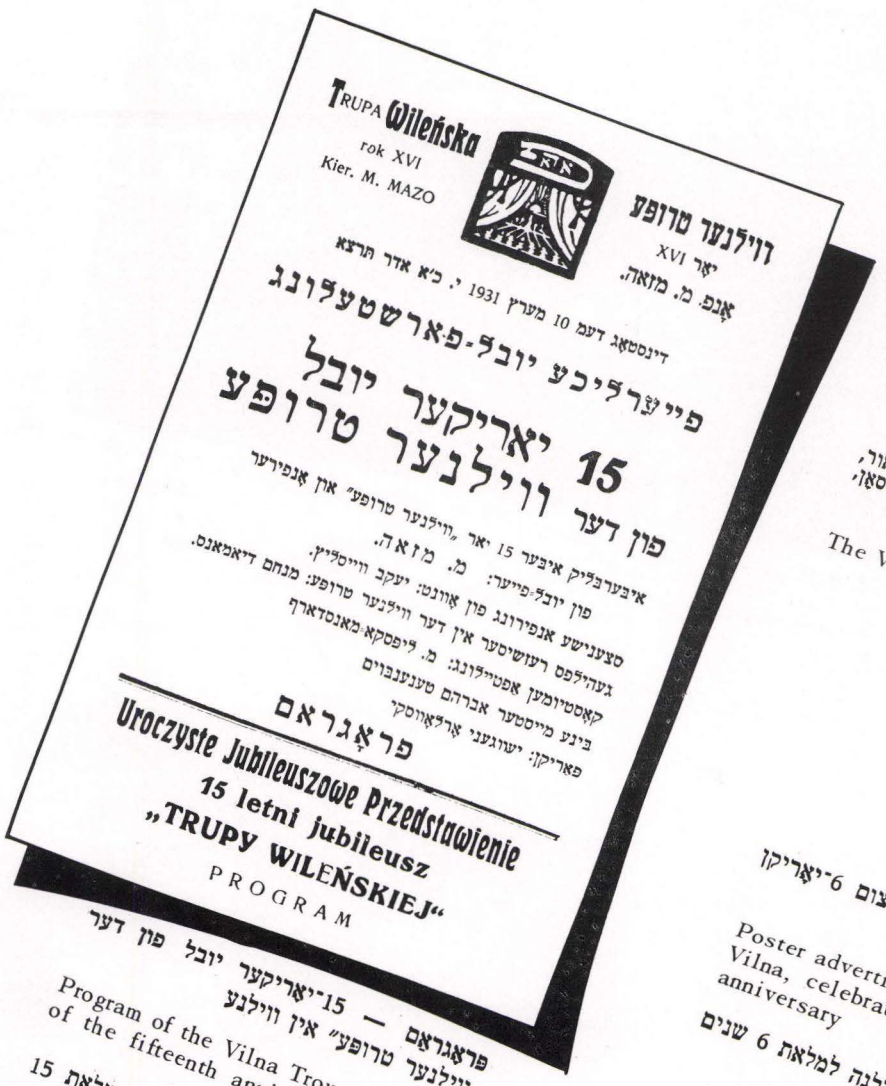

די „ווילנער טרופּע" אין די צוואַנציקער יאָרן פון רעכטס וטע רייִ : מ. מוזאה, ח. שניאור, א. טייטעלבוים, מ. ווייִדע, מ. אַרלעסקאַ, —?, —?, ה. גראָסבאַרד, ?, לאַרעס ; בטע רייִ : ל. קאַריסאָן, נ. נאַכבוש, פ. וואַלטער, ש. טאַנין, פ. בלומענטאַל, —?, ב. קיט, ש. שעפּטעל, —?

„הלהקה הוילנאית" בשנות העשרים

The Vilna Troupe in the twenties.

„Виленская Труппа" в двадцатых годах

TRUPA **Wileńska**
rok XVI
Kier. M. MAZO

ווילנער טרופּע
יאָר XVI
אָנפּ. מ. מזאה.

דינסטאָג דעם 10 מערץ 1931 י. כ"א אדר תרצ"א

פּיי־עֶר־לֶיכע יובל־פּאַרשטעלונג

15 יאַריקער יובל
פון דער ווילנער טרופּע

אויבערפֿיק איבער 15 יאָר „ווילנער טרופּע" אין אָנפֿיר

פון יובל־פּייער: מ. מזאה.

מצעניש אָנפֿירונג פון אַוונט: יעקב וויסליץ.

גזהיליפס רעזשיסער אין דער ווילנער טרופּע: מנחם דיאמאנס.

קאָסטיומען אַפּטייַלונג: מ. פֿיפּסקא־מאַנסדאָרף

בינע מייסטער אברהם טענענבוים

פאריקן: יעוגעני אַרלאָווסקי

פּראָגראַם

Uroczyste Jubileuszowe Przedstawienie
15 letni jubileusz
„TRUPY WILEŃSKIEJ"
PROGRAM

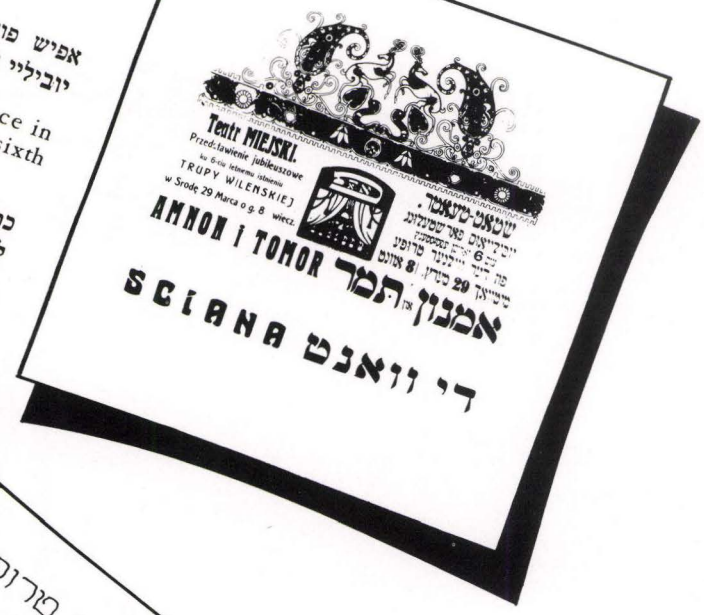
פּראָגראַם — 15־יאַריקער יובל פון דער „ווילנער טרופּע" אין ווילנע

Program of the Vilna Troupe in honor of the fifteenth anniversary

תוכנית החגיגה שנערכה בווילנה במלאת 15 שנה ל„להקה הוילנאית"

Программа пятнадцатилетнего юбилея „Виленской Труппы"

1931 10/III

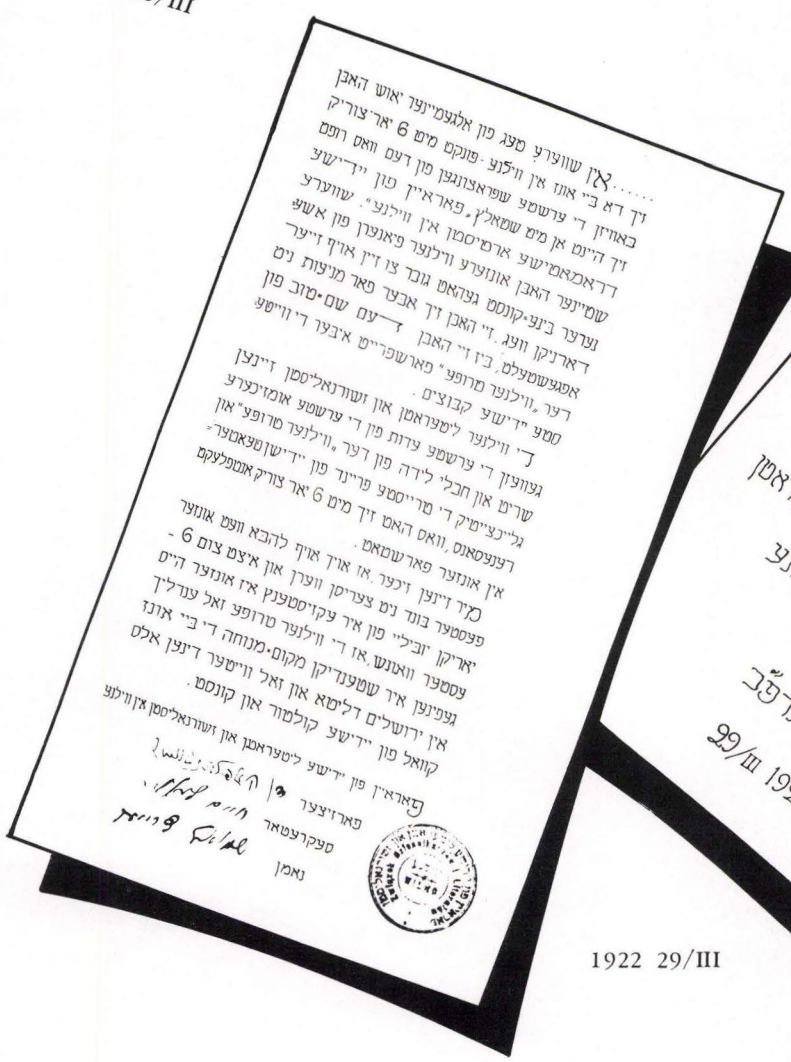

אפּיש פון דער פּאַרשטעלונג צום 6־יאַריקן יובילי אין ווילנע

Poster advertising the performance in Vilna, celebrating the troupe's sixth anniversary

כרזה לקראת ההצגה בווילנה למלאת 6 שנים ל„להקה הוילנאית"

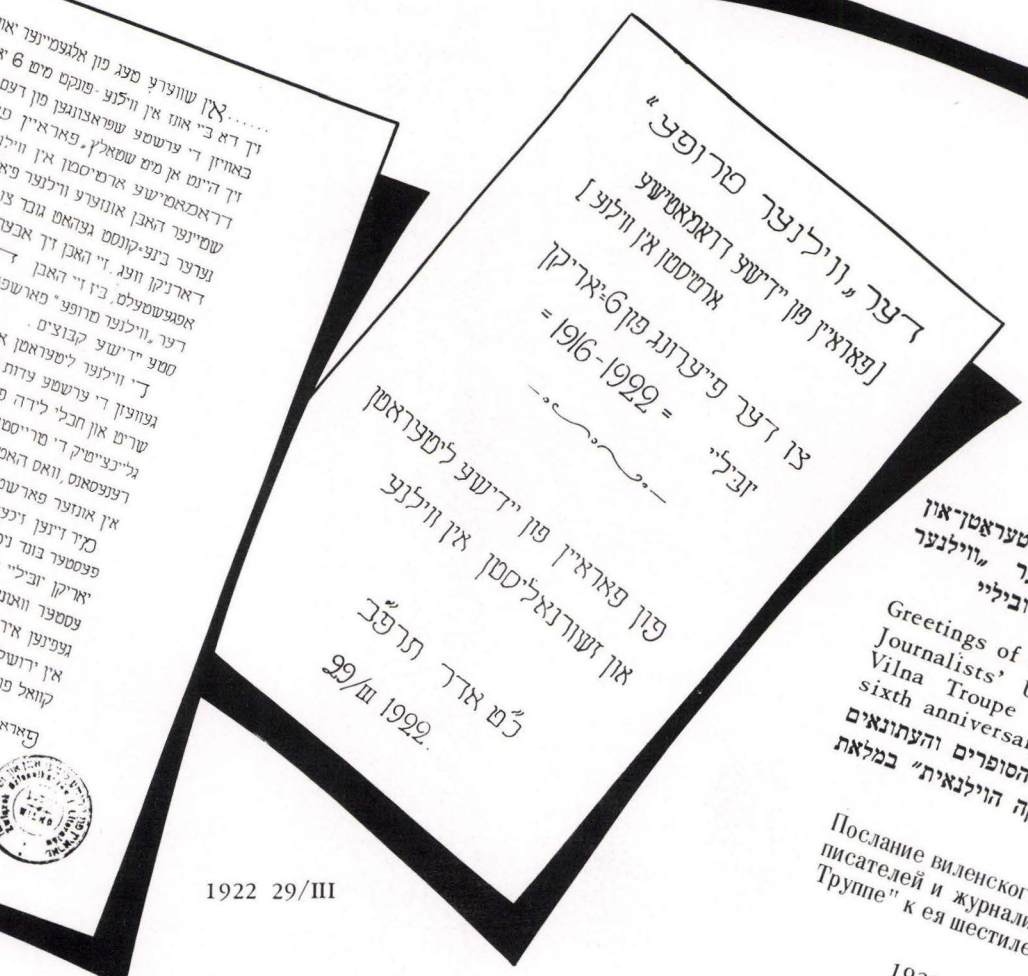
Афиша театрального представления в честь шестилетнего юбилея „Виленской Труппы"

.....אין שוועדע מצג פון אלגעמיינער אוש האבן
זיך דא ב"י אונז אין ווילנע - פונקט מיט 6 יאר צורק
באוויזן די צרשטע שפראצונגען פון דעם וואס רופט
זיך ה"יום אין מיט שמאלץ „פאראיין פון ווילנע". שוועדע
דראמאמישע אונזערע וילנער פּאנעלן זיך אויף
שמיינער האבן אונזערע גובר צו זיך אויף
נעדער בינע־קונסט בצוהאס גובר צו זיך אויף
דאנקן וועג. זי האבן זיך אבער פאר מניעות ניט
אפגעשטעלט. בין זי" פּאַרשפּרייט אויבער די וויסע
דער „ווילנער טרופּע" אין ישוואנאליסטן זיינען
טמע יידישע קבוצים.
די ווילנער ליטעראטן אין ישוואנאליסטן אומזיכערע
גענוצען די צרשטע צדות פון דער „ווילנער טרופּע" אין
שרים אין חבלי לידה פון דער „ווילנער טרופּע" אין
גליכצייטיק, וואס האט זיך מיט 6 יאר צורק אנטפלעקט
דעמאסט, וואס האט זיך מיט 6 יאר צורק אנטפלעקט
אין אונזער פאראמאס.
כיר זינען זיכער, אז אויך אויף להבא וועט אונזער
פּצטער בונד ניט צערייסן ווערן און אונזער
יאריקן וואנוש, אז די ווילנער טרופּע וועט אונזער
עסטער איר שטענדיקן מקום־מנוחה די ביי אונז
גענינען דליסא און זאל ווייטער זינען אלס
אין ירושלים קולמור און קונסט.
קוואל פון „יידיש ליטעראטן און זשורנאליסטן אין ווילנע

פאראיין פון „יידיש ליטעראטן און זשורנאליסטן אין ווילנע
סעקרעטאר — נאמן

1931 29/III

דער „ווילנער טרופּע"
[פאראיין פון „יידיש דראמאטישע
ארטיסטן אין ווילנע]
צו דער פיערונג פון 6־יאריקן
יובילי
= 1916-1922 =

פון פאראיין פון „יידיש ליטעראטן
און זשורנאליסטן אין ווילנע

כ"ט אדר תרפ"ב
29/III 1922

אדרעס פון ווילנער „יידישן ליטעראטן־און זשורנאליסטן־פאראיין — דער „ווילנער טרופּע" לכבוד איר 6־יאריקן יובילי

Greetings of the Jewish Writers' and Journalists' Union in Vilna to the Vilna Troupe in celebration of its sixth anniversary

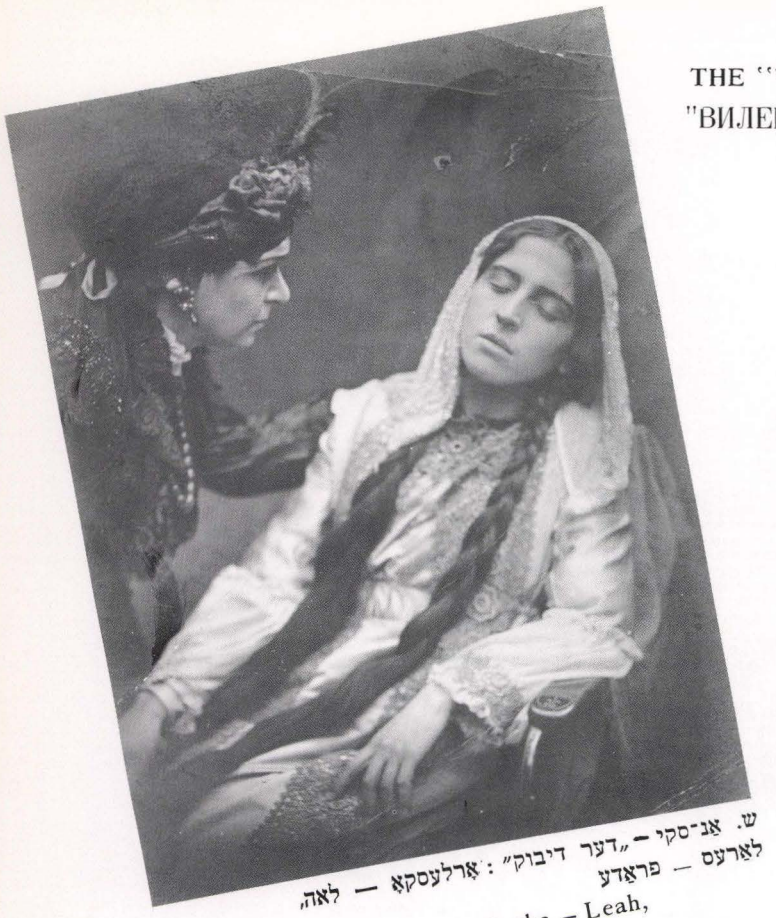
דברי ברכה של אגודת הסופרים והעתונאים היהודים בווילנה ל„להקה הוילנאית" במלאת לה שש שנים

Послание виленского союза еврейских писателей и журналистов „Виленской Труппе" к ея шестилетнему юбилею

1922 20/III

THE "VILNA TROUPE"
"ВИЛЕНСКАЯ ТРУППА"

די „ווילנער טרופּע"
„הלהקה הוילנאית"

ש. אַנ־סקי — „דער דיבוק": אָרלעסקאַ — לאה,
לאַרעס — פּראַדע

Sh. Anski — "The Dybbuk": Orleska – Leah,
Lares – Frada

ш. Ан–ский — „Дибук": Орлеско в роли Леи,
Ларес в роли Фрады

י. ל. פּרץ — „בייַנאַכט אויפֿן אַלטן מאַרק"

I. L. Peretz — "At Night On The Old Market Place"

И. Л. Перец — „Ночью на старом рынке"

די „ווילנער טרופּע" פון רעכטס — 1־טע ריי: נאַכבוש, דוד הערמאַן, פרידאַ בלומענטאַל, מ. קאַוואַלסקי, פ. וואַלטער, מ. אָרלעסקאַ, — ?, י. לאַרעס; 2־טע ריי: מ. מזאה, ה. טאַרלאַ, ח. שניאור, ל. קאַדיסאַן, י. שידלאָ, א. טייטעלבוים, ה. גראָסבאַרט, — ?, י. גערטנער, —?

The "Vilna Troupe"

„Виленская Труппа"

„הלהקה הוילנאית"

פּרץ הירשביין — „די פּוסטע קרעטשמע", עלמית — מייטע

P. Hirschbein — "The Empty Inn", Almit – Meita

פ. הירשביין — „האכסניה הריקה", עלמית־מייטה

П. Гиршбейн — „Пустая корчма": Аломис в роли Мейты

ש. אַנ־סקי — „דער דיבוק", בטלנים־סצענע: י. ווייסליץ, א. זשעלאַזאָ און אברהם מאָרעווסקי

ש. אַנסקי — „הדיבוק", התמונה המציגה את הבטלנים: י. ווייסליץ, א. ז'לאזה, א. מורבסקי

Sh. Anski – "The Dybbuk", Scene of the "Batlonim" (impractical)
I. Weislitz, A. Zhelazo, A. Morevski

Ш. Ан–ский — „Дибук", сцена „батлоним": Я. Вайслиц, А. Желязо, А. Моревский

THE "VILNA TROUPE"

Some of the programs of 150 staged plays:

„ВИЛЕНСКАЯ ТРУППА"

Десяток программ из числа ста пятидесяти постановок:

די „ווילנער טרופּע"

פון די 150 אויפגעפירטע פיעסן — אַ צענדליק פּראָגראַמען

„הלהקה הוילנאית"

כמה מן התוכניות של 150 מחזות שהוצגו

Sh. Anski – "Dybbuk"; Sh. Asch – "The Heirs"; A. Weiter – "The Mute"; L. Levinson – "Women's Knots"; I.L. Peretz – "At Night On The Old Market-Place"; A. Zeitlin – "The Jewish City"; W. Shakespeare – "Shylock"; E. O'Neil – "Black Ghetto"; ("All God's Children Have Wings") M. Artzibashev – "Jealousy"; ticket & poster (on the 6th anniversary); Jubilee Book – "Fifteen Years of the Vilna Troupe", Lodz, 1931

Ш. Анский – "Дибук", Ш. Аш – "Наследники", А. Вайтер – "Немой", Л. Левинзон – "Бабские узелки", И. Л. Перец – "Ночью на старом рынке", А. Цейтлин – "Еврейский город", В. Шекспир – „Венецианский купец", Ю. О'Нил – "Черное гетто", М. Арцыбашев –„Ревность", Билет и афиша (к шестилетнему юбилею), Юбилейная книга "Пятнадцать лет Виленской Труппы" Лодзь, 1931

ש. אַנסקי — „דיבוק"; ש. אַש — „די יורשים"; א. וויטער — „דער שטומער"; ל. לעווינזאָן — „וויבערשע קניפלער"; י. ל. פּרץ — „ביינאַכט אויפן אַלטן מאַרק"; א. צייטלין — „יידנשטאָט"; וו. שעקספּיר — „שיילאָק"; י. אָ'ניל — „שוואַרצע געטאָ"; מ. אַרציבאַשעוו — „אייפערזוכט"; בילעט; אַפיש (צום 6־יאָריקן יובילי); יובל־בוך — „15 יאָר ווילנער טרופּע", לאָדזש, 1931

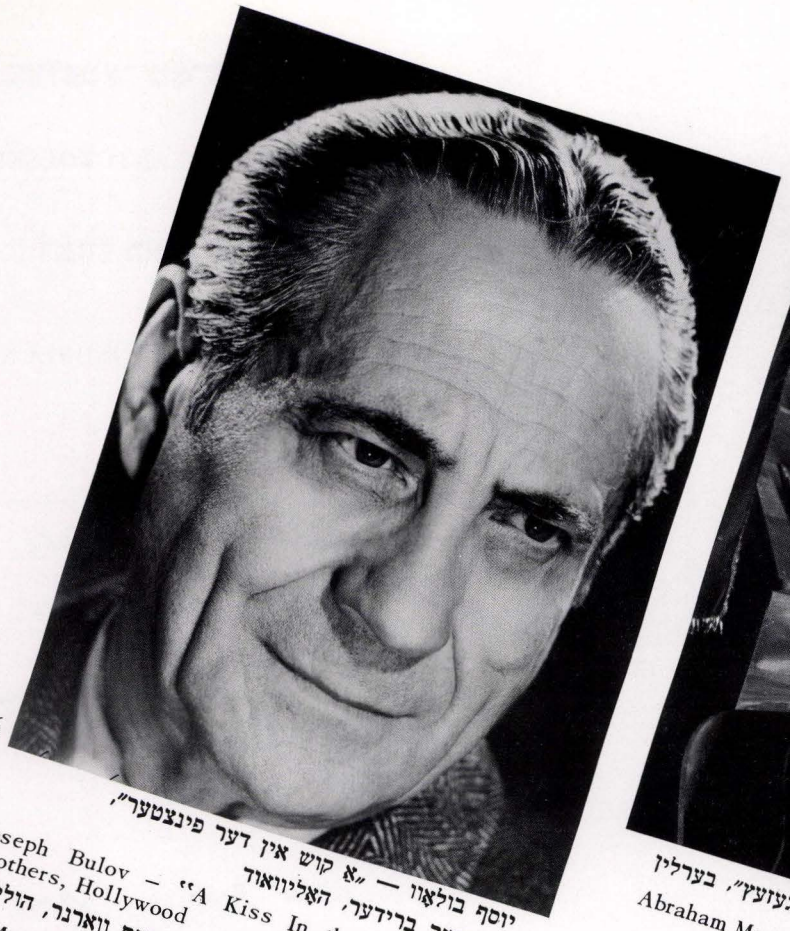
ש. אנסקי — „הדיבוק"; ש. אש — „היורשים"; א. וויטר — „האלים"; ל. לווינזון — „קשרי נשים"; י. ל. פרץ — „בשוק הישן בלילה"; א. צייטלין — „העיר היהודים"; ו. שקספיר — „שיילוק"; י. אוניל — „הגיטו השחור"; מ. ארציבאשב — „קנאה"; כרטיס, כרזה (למלאת 6 שנים); ספר־היובל — „15 שנה ללהקה הוילנאית", לודז', 1931

וילנער יידישע פילם־ארטיסטן

VILNA JEWISH MOVIE ACTORS

שחקני־קולנוע יהודים של וילנה

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙСКИЕ КИНО-АРТИСТЫ

1956

יוסף בולאָוו — „א קוש אין דער פינצטער",
וואַרנער ברידער, האָלליוואוד

Joseph Bulov — "A Kiss In the Dark", Warner Brothers, Hollywood

Иосиф Булов — „Поцелуй во мраке",
Братья Ворнер, Голливуд

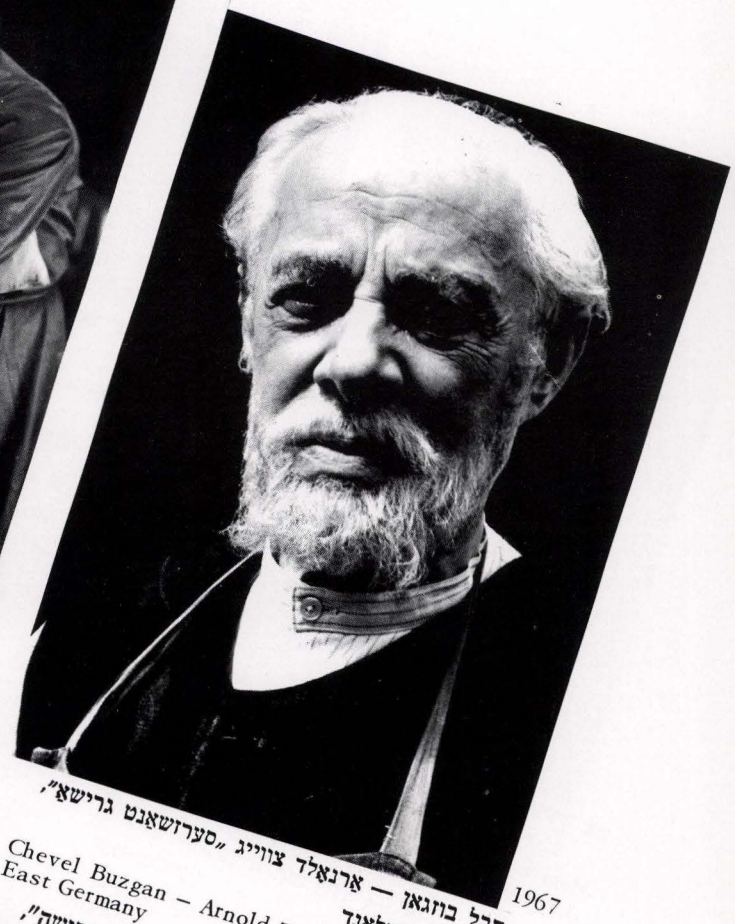

אברהם מאָרעווסקי — „דאָס אַלטע געזעץ", בערלין
אברהם מורבסקי — „החוק הישן", ברלין

Abraham Morevski — "The Old Law", Berlin

Абрам Моревский — "Старый закон", Берлин

1923

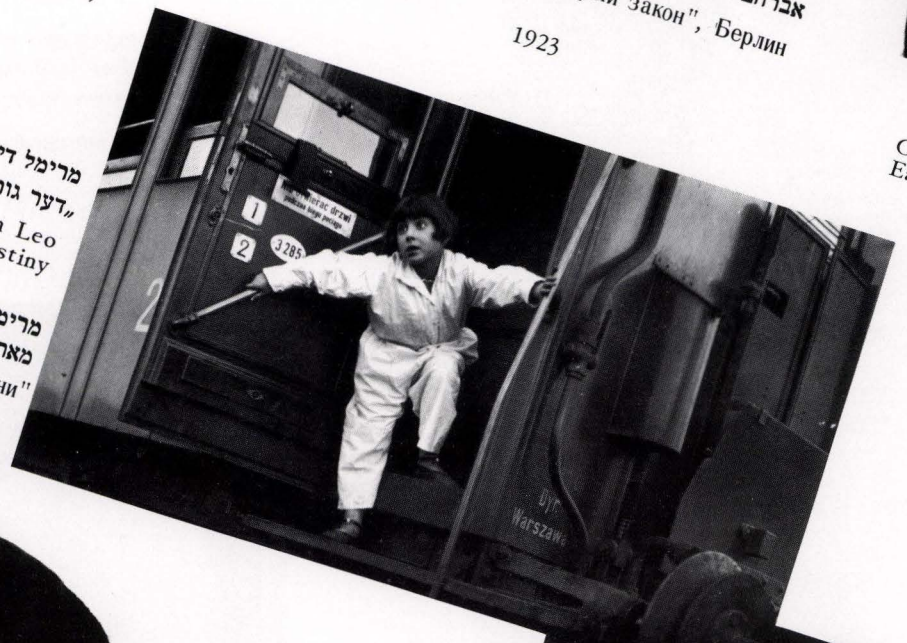

1967

חבל בוזגאן — אַרנאָלד צוויג „סערזשאַנט גרישאַ",
מזרח־דייטשלאַנד

Chevel Buzgan — Arnold Zweig: "Sergeant Grisha", East Germany

Хевель Бузган — „Спор о сержанте Грише",
Арнольда Цвейга, Восточная Германия

מרימל דייכעס — אין לעאַ בעלמאַנטס „דער גורל פון לעבן", וואַרשע

Miriaml Deiches — in Leo Belmont's "The Destiny of Life", Warsaw

Мирьямл Дайхес — „Судба жизни" Л. Бельмонта, Варшава

1927

יצחק דגים — „דאָס בוידעם־שטיבל", וואַרשע

Itzchak Dagim — "The Attic Room", Warsaw

יצחק דגים — „עלית הגג", ורשה

Ицхак Догим „Чердак", Варшава

1963

מרימל דייכעס — „קאַלווער ד'אַנפאַן", פאַריז

Miriaml Deiches — "Calvert D'Enfent", Paris

מרימל דייכס — „קאַלווֹר ד'אַנפאַן", פאַריז

Мирьямл Дайхес в „Калвер д' Анфан", Париж

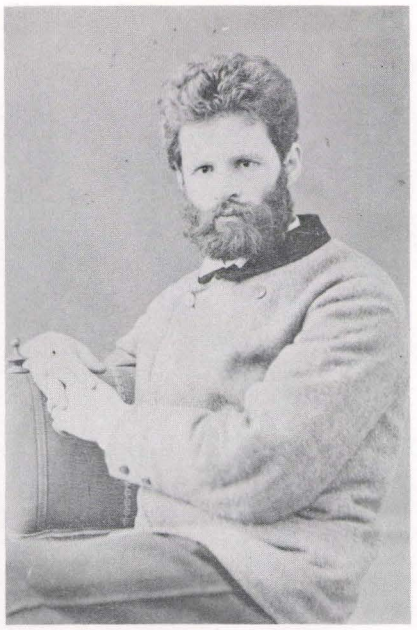
1929

סקולפטאר מארק אַנטאָקאָלסקי

SCULPTOR MARC ANTOKOLSKI

הפסל מארק אנטוקולסקי

СКУЛЬПТОР МАРК АНТОКОЛЬСКИЙ

1902 – 1843

יידישער אויטאָגראַף פון מ. אַנטאָקאָלסקי צו א פריינד וו. באַרעל

Yiddish autograph of M. Antokolski for his friend V. Barel, March 24, 1868

כתב־ידו ביידיש של מ. אנטוקולסקי לידידו ו' בארל

Еврейский автограф М. Антокольского другу В. Барелу

ברייטע גאַס 39 — דאָס הויז וואו מ. אַנטאָקאָלסקי איז געבוירן געוואָרן

Broad Street no. 39 – where M. Antokolski was born

הרחוב הרחב מס' 39 — הבית שבו נולד אנטוקולסקי

Большая Улица. № 39, где родился М. Антокольский

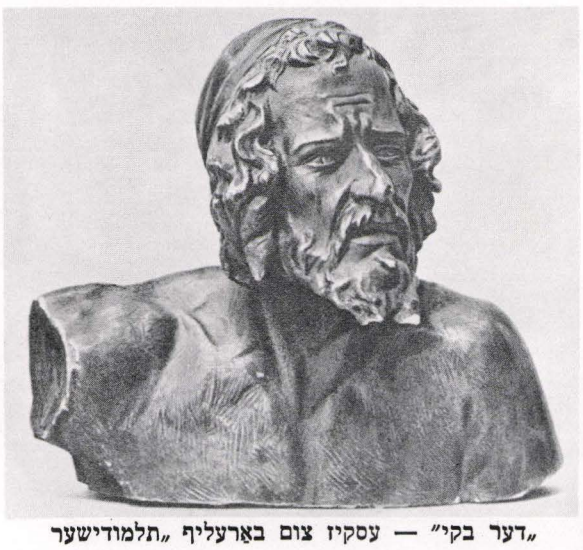

Памятная доска: „В этом доме родился и жил Мордехай сын Матесегу Антокольский"

אַנדענקס־טאָוול: „אין דעם הויז איז געבוירן און געלעבט מרדכי בן מתתיהו אַנטאָקאָלסקי"

Memorial plaque: "Mordechay, son of Matthew Antokolski was born and lived in this house"

לוח־זכרון: „בבית הזה נולד וחי מרדכי בן מתתיהו אנטוקולסקי"

„דער בקי" — עסקיז צום בארעליף „תלמודישער וויכוח"

"The Erudite" – sketch of bas-relief "Talmudic Dispute"

„הבקי", רישום לתבליט „ויכוח תלמודי"

„Знаток" – Эскиз барельефа „Талмудический Спор"

דער קבר פון מ. אַנטאָקאָלסקי אויפן לענינגראַדער בית־עולם (סקולפטור פון זיין ווילנער שילער איליא גינצבורג)

Grave of M. Antokolski at the Leningrad Cemetery (Sculpture by his Vilna disciple Ilya Ginzburg)

הקבר של מ. אנטוקולסקי, בבית־הקברות של לנינגראד (פסל מאת תלמידו הוילנאי איליא גינצבורג)

Могила М. Антокольского на Ленинградском кладбище (Скульптура его виленского ученика Ильи Гинзбурга

מ. אַנטאָקאָלסקי ביים דאַוונען — געצייכנט איליאַ רעפין

M. Antokolski at prayer – drawing by Ilya Repin

מ. אַנטוקולסקי בשעת תפילה — צייר איליא רפין

М. Антокольский за молитвой, рис. Ильи Репина

מ. אַנטאָקאָלסקיס סקולפטור „שפינאָזע"

M. Antokolski's sculpture "Spinoza"

פסל שפינוזה מאת מ. אנטוקולסקי

„Спиноза" – скульптура М. Антокольского

א קרענצל נייגער —שש . . . דער לערער צייכנט!

CHILDREN'S CURIOSITY – THE TEACHER DRAWS

ילדים סקרנים — שש . . . המורה מצייר

ЛЮБОПЫТНЫЕ ДЕТИ – УЧИТЕЛЬ РИСУЕТ

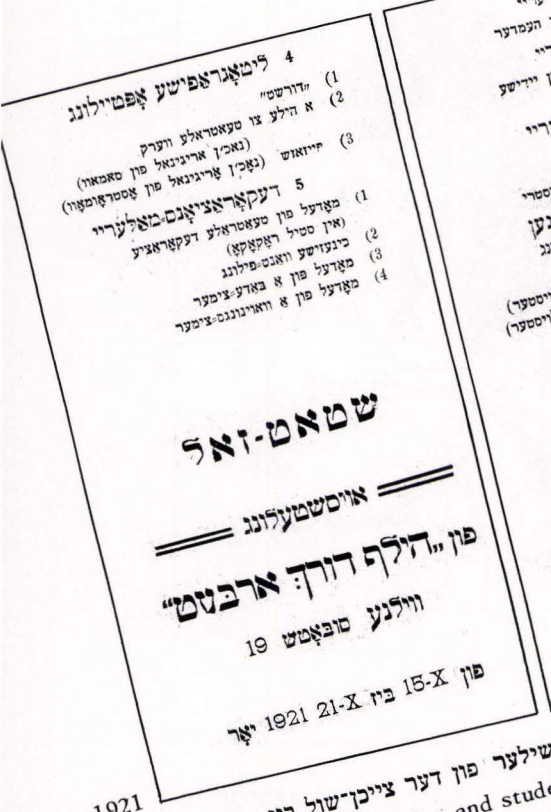
די פלייסיקע שילערין
The dilligent student
התלמידה החרוצה
Прилежная ученица

צייכענער — מ. לייבאוווסקי
Painter – M. Leibowsky
המורה הצייר — מ. ליבובסקי
Художник – М. Лейбовский

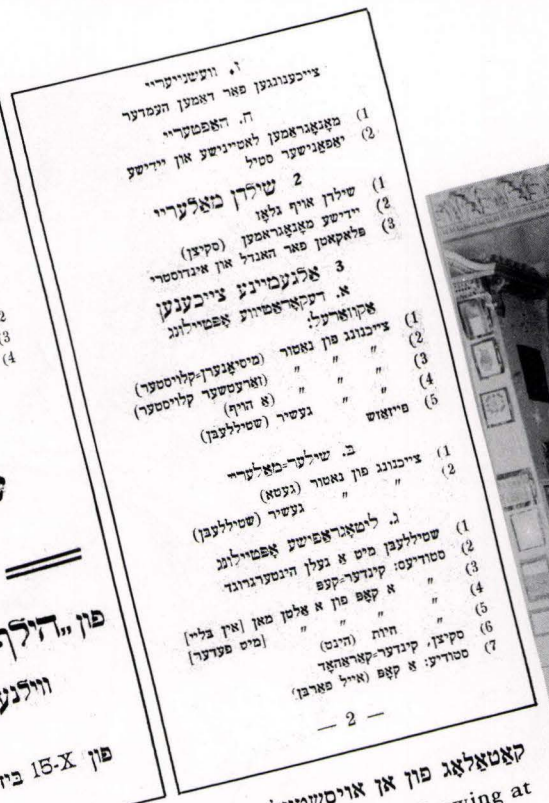

א ווילנער יאַטל
A "wise-guy"
זאטוטון וילנאי
Виленский парнишка

4 לימאָראַפּישע אָפּטיילונג
1) "דורשט"
2) א הילע צו סעאמראלע ווערק
(נאכן אריגינאל פון סאמאוו)
3) ייזואוו (נאכן אריגינאל פון אָסטראָומאוו)
5 דעקאָראַציאָנס־מאָלעריי
1) מאָדעל פון סעאמראלע דעקאָראַציע
(אין סטיל ראָקאָקאָ)
2) כינעזישע וואַנט־מילונג
3) מאָדעל פון א באדע־צימער
4) מאָדעל פון א וואוינונגס־צימער

שטאט-זאל
אויסשטעלונג
פון „הילף דורך ארבעט"
ווילנע סעפּטעמבער 19
פון 15-X ביז 21-X 1921 יאָר

ב. שילער־מאָלעריי
1) צייכנונג פון נאטור (גיפּסאָנגוס־קלויסטער)
2) " " " (וואַרשעווער קלויסטער)
3) " " " (א הויף)
4) " " געשיר (שטילעבן)
5) פייזאזש

ג. לימאָראַפּישע אָפּטיילונג
1) שטילעבן מיט א נעלן הינטערגרונד
2) סטודיעס: קינדער־קעפּ
3) " א קאָפּ פון א אלטן מאן (אין בלוי)
4) " " " (מיט שפּיגל)
5) " חיות (הינט)
6) סקיצן, קינדער־קאראקאַטור
7) סטודיעס: א קאָפּ (אויל מאלרײ)

— 2 —

1) וועשטייערי
צייכענונגען פאר דאמען המדער
ה. האָפּטערי
1) מאָנאָגראַמען לאטיניש און ייִדיש
2) יאפּאַניזיער סטיל
2 שילדן מאָלעריי
1) שילדן אויף גלאָז
2) יידיש מאָנאָגראַמען (סקיצן)
3) פלאקאטן פאר האנדל און אינדוסטריי
3 אלגעמיינע צייכענען
א. דעקאָראַטיוו אָפּטיילונג
אקוואַרעל:
1) צייכנונג פון נאטור (מיסאָנערן־קלויסטער)
2) " " " (וואַרשעווער קלויסטער)
3) " " " (א הויף)
4) " " געשיר (שטילעבן)
5) פייזאזש

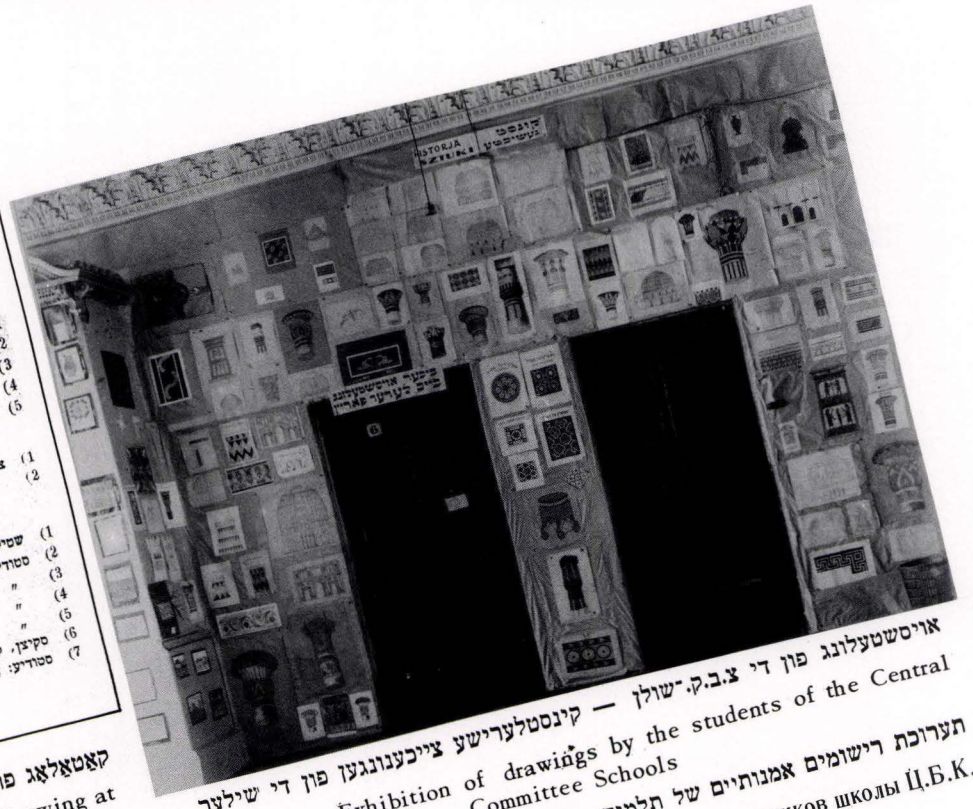
ב. שילער־מאָלעריי
1) צייכנונג פון נאטור (גיפּסאָ)
2) " " " (שטילעבן)

ג. לימאָראַפּישע אָפּטיילונג
1) שטילעבן מיט א נעלן הינטערגרונד
2) סטודיעס: קינדער־קעפּ
3) " א קאָפּ פון א אלטן מאן (אין בלוי)
4) " " " (מיט שפּיגל)
5) " חיות (הינט)
6) סקיצן, קינדער־קאראקאַטור
7) סטודיעס: א קאָפּ (אויל מאלרײ)

— 2 —

1921

Catalogue of an exhibition and students of the School for Drawing at "Aid Through Work"
קאַטאַלאָג פון אן אויסשטעלונג־ און שילער פון דער צייכן־שול בײַ „הילף דורך אַרבעט"

Exhibition of drawings by the students of the Central Education Committee Schools
אויסשטעלונג פון די צ.ב.ק.־שולן — קינסטלערישע צייכענונגען פון די שילער
Выставка рисунков учеников школы Ц.Б.К.

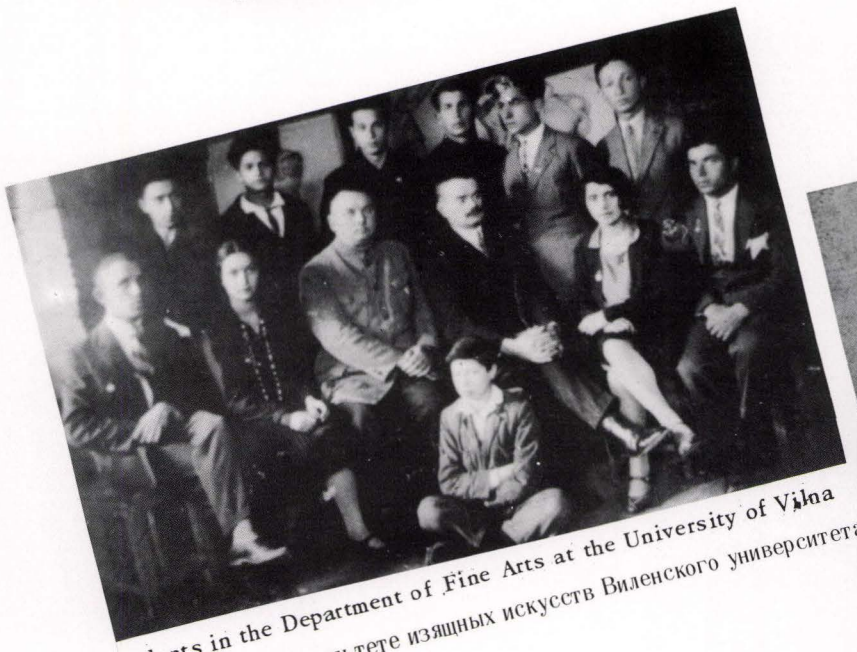

Каталог выставки — и ученики рисовальной школы „Трудовой Помощи"
קטלוג של תערוכה — ותלמידי בית־הספר לרישום ליד „עזרה ע"י עבודה"

1928

Flier: Evening courses in drawing
מגילה עפה — שיעורי ערב לרישום
Листовка о вечёрних курсах рисования
1924

Jewish students in the Department of Fine Arts at the University of Vilna
Еврейские студенты на факультете изящных искусств Виленского университета.

1924

ייִדישע שילער אויפן אָפּטיילונג פאר שייגער קונסט אין ווילנער אוניווערסיטעט,
פון רעכטס: אַקסעלראָד, ווַאראַביטשיק, טרעפלער, כייקין, קאַדושין און לאַקס
תלמידים יהודים במחלקת האמנות היפה באוניברסיטה של וילנה

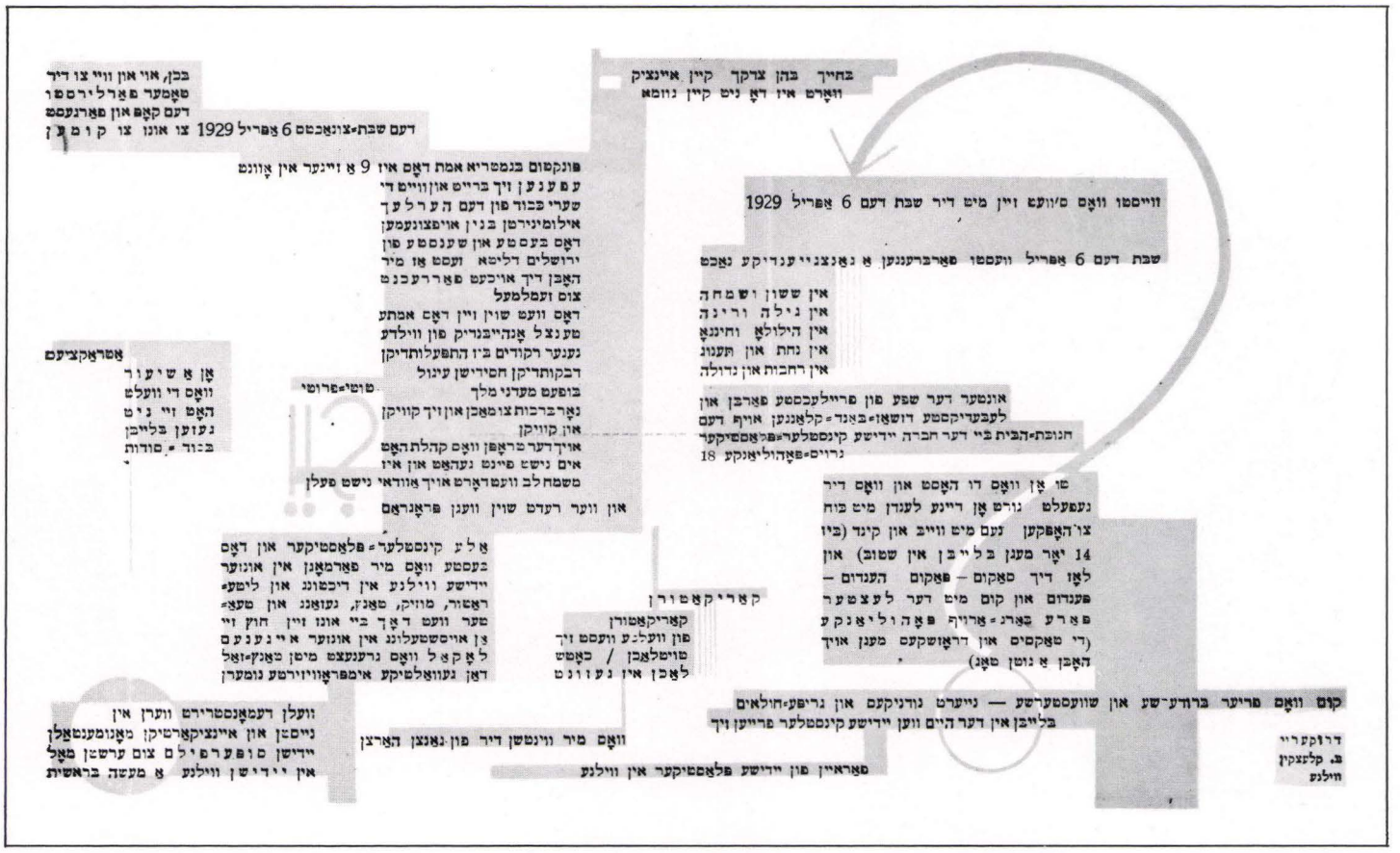
Бен–Цион Цукерман	בן־ציון צוקרמן	Ben–Zion Zukerman	1919
Мауритий Минковский	מאוריצי מינקובסקי	Maurice Minkovski	1922
От „Школьного Двора до Стеклянной улицы"	„מחצר בית־הכנסת עד רחוב הזגגים"	"From the Synagogue Yard to Glazier Street"	1927
Яков Шер	יעקב שר	Jacob Sher	1931
Марк Шагаль	מארק שאגאל	Marc Chagall	1935
Вольф Витал–Капланский	וואלף וויטאל־קאפלאנסקי	Wolf Vital–Kaplanski	1938
Рохл Суцкевер	רחל סוצקבר	Rachel Sutzkever	1938

ASSOCIATION OF JEWISH ARTISTS AND SCULPTORS IN VILNA

СОЮЗ ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЙСКИХ ХУДОЖНИКОВ И СКУЛЬПТОРОВ

פאַראיין פון די ווילנער יידישע קינסטלער־פלאַסטיקער

ארגון ציירים ופסלים יהודים

Invitation to housewarming celebration

Приглашение к празднованию новоселья

פאַרבעטונג צו דער חנוכת־הבית פייערונג

הזמנה לחגיגת חנוכת־הבית

1929 6/IV

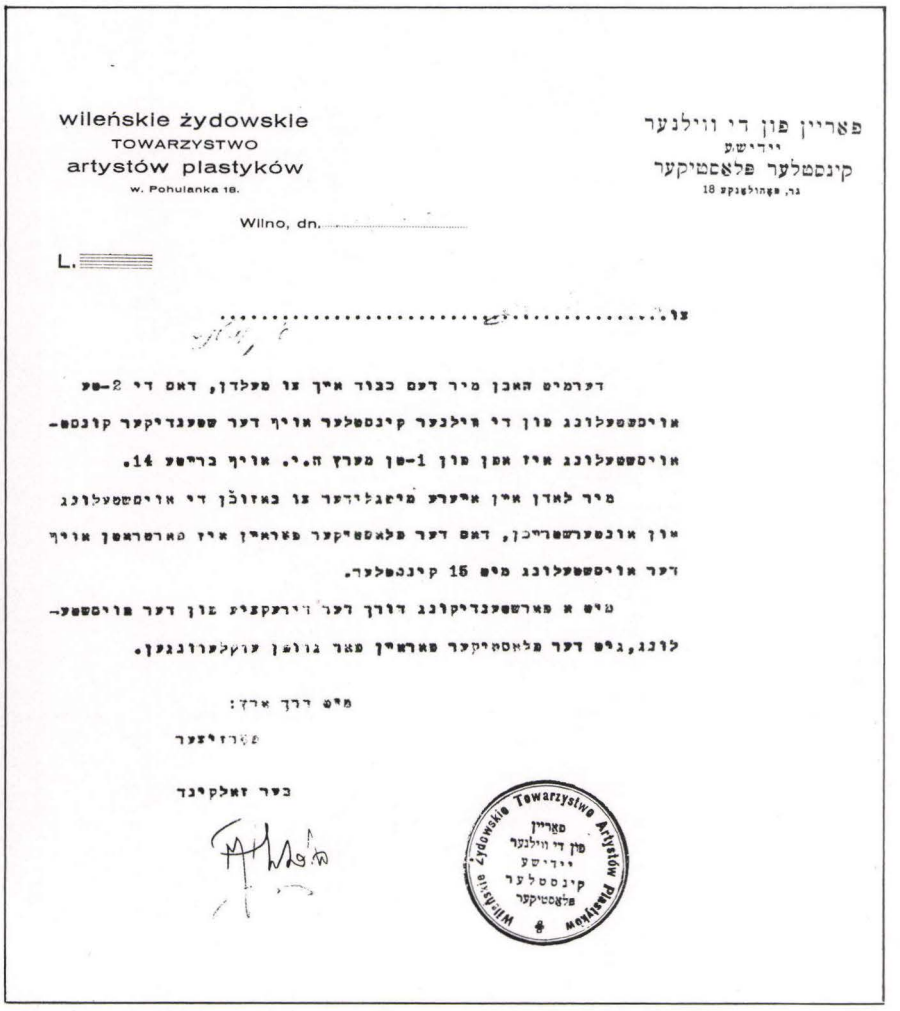
קאַלעקטיוו אויסשטעלונג פון ווילנער, וואַרשעווער און לאָדזשער יידישע קינסטלער אין ווילנע,
פון רעכטס — 1טע ריי: ה. קאַניק, פישער, ה. רובין; 2טע ריי: שרה רייזען, פ. פרידמאן, ד. קאַפלאַנסקי, ז. רייזען, ד״ר יעדוואַבניק, מ. מינקאָווסקי, ד״ר בירזאָווסקי, מ. אָסטשעגא; 3טע ריי: אַנצעלעוויטש, באַק, פרל. ווייניג, ה. טורגעל, ב. זאַלקינד, מ. קאַדקין, ח. סאַלאַנאַץ, גערשטיין

Joint exhibition by Vilna, Warsaw and Lodz Jewish artists in Vilna

תערוכה קולקטיבית של אמנים יהודים מוילנה, ורשה ולודז בוילנה

Коллективная выставка виленских, варшавских и лодзенских еврей–ских художников в Вильне

1924 V

wileńskie żydowskie
TOWARZYSTWO
artystów plastyków
w. Pohulanka 18.

Wilno, dn.

L.

פאַריין פון די ווילנער
יידישע
קינסטלער פלאַסטיקער
גאַס פּאָהולאַנקע 18

Wilno

פאַרין
פון די ווילנער
יידישע
קינסטלער
פלאַסטיקער

פאַרבעטונג צו אַן אויסשטעלונג פון 15 מיטגלידער פון קינסטלער־פלאַסטיקער פאַראיין

Invitation to an exhibition by 15 members of the Artists and Sculptors Association

הזמנה לתערוכה של 15 חברי הארגון ציירים ופסלים

Приглашение на выставку 15 членов союза художников и скульпторов

1931 1/III

משה מאָנטעפיאָרע אין ווילנע

MOSES MONTEFIORE IN VILNA

משה מונטפיורי בווילנה

МОЗЕС МОНТЕФИОРЕ В ВИЛЬНЕ

1846 9/V – 29/IV

התפלה אשר התפללו נערי בית המקלט יום יום, לחיי השר והגבירה:

אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

הַשׁוֹמֵר עַמּוֹ לְעוֹלָם, וְרַחֲמָיו לֹא יִכְלֶה מֵהֶם לְדוֹר דּוֹרִים.
לְמַעֲנָם יִשְׁמֹר וִירַחֵם אֶת שׁוֹמְרֵיהֶם וּמְרַחֲמֵיהֶם;
אָנָּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל רַחוּם וְחַנּוּן: שְׁמוֹר וְרַחֵם אֶת הַשַּׂר
זִיר מֹשֶׁה מוֹנְטֶיפְיוֹרִי וְרֵעָתוֹ הַגְּבִירָה לַאדִי
יְהוּדִית מוֹנְטֶיפְיוֹרִי; מִמְּקוֹר הַחַיִּים אֵל חַי, וּמֵאוֹר
פָּנֶיךָ אֵל נָאוֹר, וּמַשְׂעֵנִי הַיְשׁוּעָה רַב לְהוֹשִׁיעַ, מֵאוֹצָרְךָ
הַטּוֹב הָרַק לָמוֹ בִּרְכוֹתֶיךָ עַד בְּלִי דַי, וּבְרֹב רַחֲמֶיךָ
הַמְּלֵאִים כֹּל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, תְּמַלֵּא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבָּם
וְרוּחָם הַמְּלֵאִים חֶסֶד וְרַחֲמִים; יְהִי הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־
פֶּה: שְׁמַע נָא תְּפִלַּת יַלְדֵי עֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל, אָמֵן:

א תפילה וואס ווילנער יתומים האָבן געזאָגט טעגלעך, לכבוד מאָנטעפיאָרען

A prayer recited daily by the Vilna orphans in honor of Montefiore

תפילה שיתומי וילנה התפללו יום־יום לשלום מונטפיורי

Ежедневная молитва виленских сирот за Монтефиоре

הָאוֹרֵחַ

13

יספר תולדות הימים החמודים אשר עברו עלינו
הושבי ווילנא יע"א
מאז הגיעה לאזנינו הבשורה
ממסע
הכבוד **זיר משה מונטיפיורי** סלניט"ש
ורעיתו
הגבירה **לאדי יהודית מונטיפיורי** תמי"
לעירנו **ווילנא**, עד צאתם מסנה לדרכם צלחה.

מכתב
על ידי אחד מילידי עירנו....

מכתב
והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה
נמ"ק.

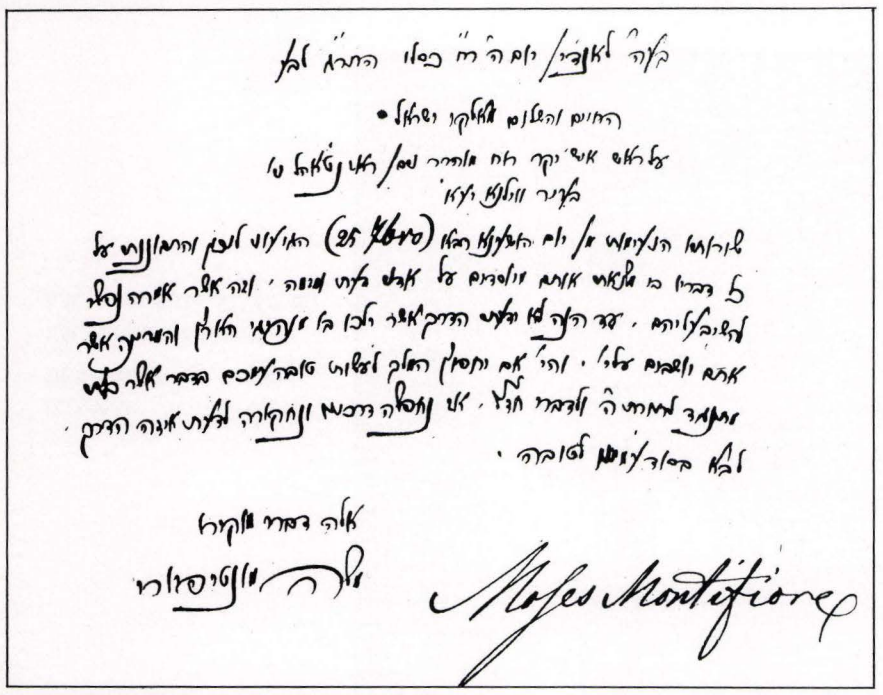
(א. מ. דיק)— „האורח", באַריכט פון די 11 פייערלעכע טעג פאַר ווילנער יידן, בעת דעם באַזוך פון באַראָן משה מאָנטעפיאָרע, זיין פרוי יהודית און סעקרעטאַר ד"ר לואי לעווע אין ווילנע, קעניגסבערג תר"ך 1860

(A.M. Dick): "The Visitor" – report on the 11 festive days for Vilna Jews during the visit of Sir Moses Montefiore, his wife Judith and secretary Dr. Louis Levy in Vilna

(א. מ. דיק): „האורח" — דין־וחשבון על הימים החגיגיים ליהודי וילנה בעת ביקורם של הברון משה מונטפיורי, אשתו יהודית ומזכירו ד"ר לואי לווה בווילנה, קניגסברג 1860 — תר"ך

(А. М. дик): „Гаорах" (Гость) – Отчет об одинадцати торжественных днях для виленских евреев по поводу визита Мозеса Монтефиоре

א בריוו פון משה מאָנטעפיאָרע פון לאָנדאָן צום ווילנער פרנס ניסן ראָזענטאַל

A letter from Moses Montefiore from London to the head of the Vilna congregation Nisan Rosenthal

מכתב ממשה מונטפיורי בלונדון אל הפרנס הווילנאי ניסן רוזנטאל

Письмо Мозеса Монтефиоре из Лондона представителю виленской общины Нисону Розенталю

1843

THE TRAVELLER.

An
Account of the festival days, celebrated by
Jews of
Wilna
about the news of the arrival of
Sir Moses Montefiore Baronet
and his consort
Lady Judith Montefiore.
By
.....
1846.

כ"ג אב תרס"ג 1903 27/XI

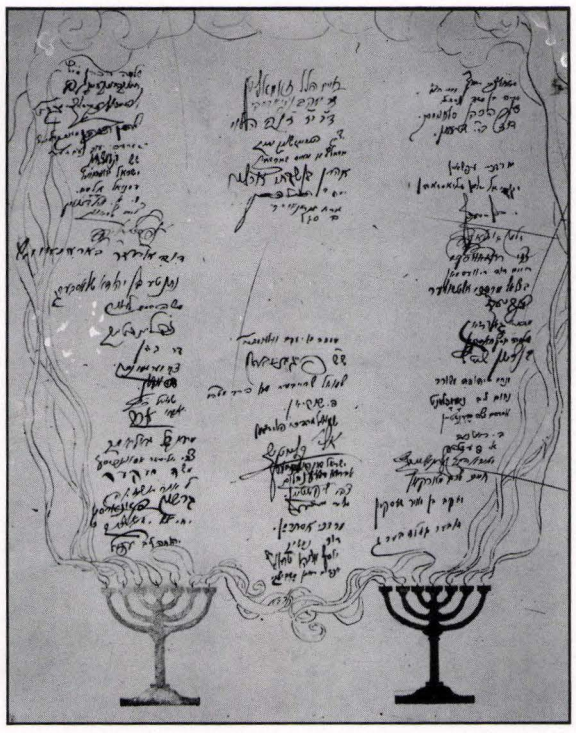

ד"ר ט. הערצל אין ווילנע
Dr. T. Herzl in Vilna
ד"ר תיאודור הרצל בוילנה
Д–р Т. Герцель в Вильне

Welcoming address by the Vilna Jewish community

Приветственное письмо от виленской общины

דער באַגריסונגס־אַדרעס פון דער ווילנער קהילה

נאום־הברכה של הקהילה הוילנאית,

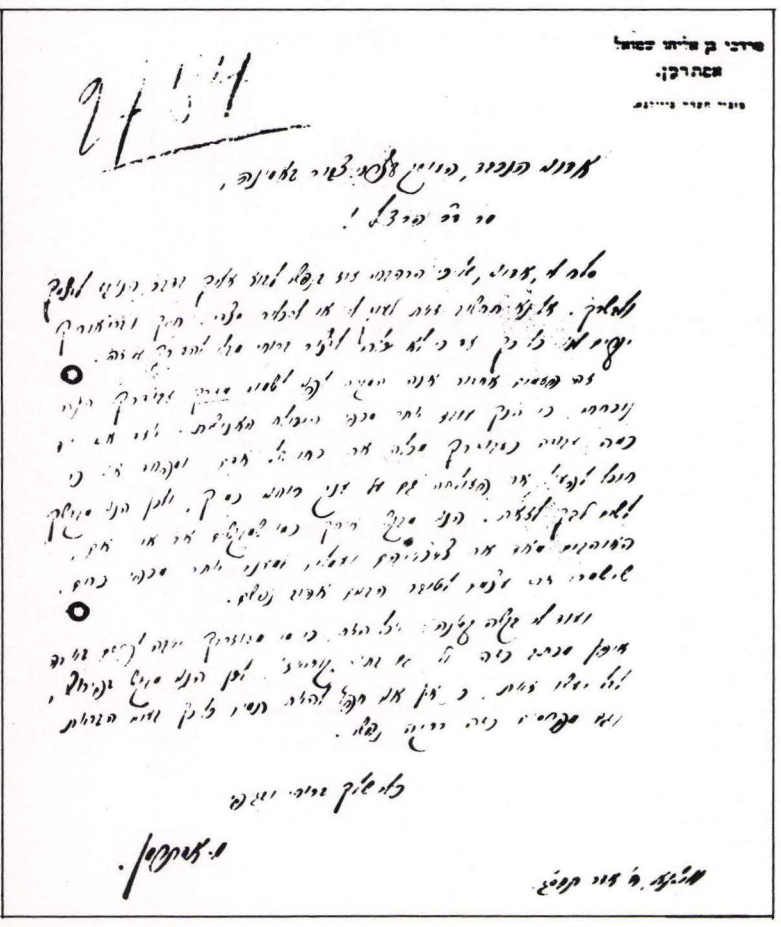

דער געשניצטער ארון־קודש וואָס די ווילנער קהילה האָט געגעבן הערצלען

The carved Ark that the Vilna community gave to Herzl

ארון־הקודש המגולף, שקהילת וילנה הגישה שי להרצל

Гравированный „Орэн Койдеш" (святая арка) – подарок виленской общины Герцелю

אַ בריוו פון סעקרעטאַר פון צדקה־גדולה מ. עסטערמאן צו ד"ר הערצל

A letter from the secretary of the Federation of Philanthropies M. Esterman to Dr. Herzl

מכתב ממזכיר הצדקה־הגדולה מ. אסתרמן לד"ר הרצל

Письмо секретаря „Цдоко Гдойло", М. Эстермана д–ру Герцелю

ה' אדר תרס"ג — 1903

NAHUM SOKOLOFF IN VILNA

נחום סאָקאָלאָוו אין ווילנע

НАУМ СОКОЛОВ В ВИЛЬНЕ

נחום סוקולוב בוילנה

Reception in the Folk Theater

קבלת־פנים בתיאטרון העממי

Торжественное собрание в честь Н. Соколова в народном театре

קבלת־פֿנים אַקאַדעמיע אין פֿאָלקס־טעאַטער. פֿרעזידיום. פון רעכטס: ד״ר ג. געַרשוני, י. ביאַלאַפֿאַלסקי, גרינבערג, סאָקאָלאָוו׳ס טאָכטער אדוו׳ מ. סטוטשינסקי, א. עסטרין, נחום סאָקאָלאָוו, ד״ר י. זוזיגאַדסקי, אינזש. ל. ספירא, —?, —?, אל. קרוק, ח. א. חזן

1934

With the activists of ''Keren Hayessod'' in Vilna

Н. Соколов с деятелями „Керен–Гайесод" в Вильне

מיט די טוער פון קרן־היסוד אין ווילנע

עם עסקני קרן־היסוד בוילנה

1934

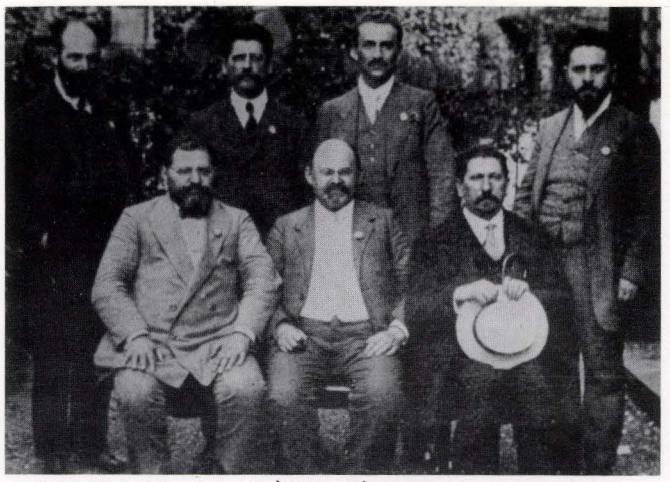

Reception in the Gymnasium ''Ivrit''

Прием в честь Н. Соколова в гимназии „Иврит"

קבלת־פֿנים אין גימנאַזיע „עברית"

קבלת־פנים „בגימנסיה העברית"

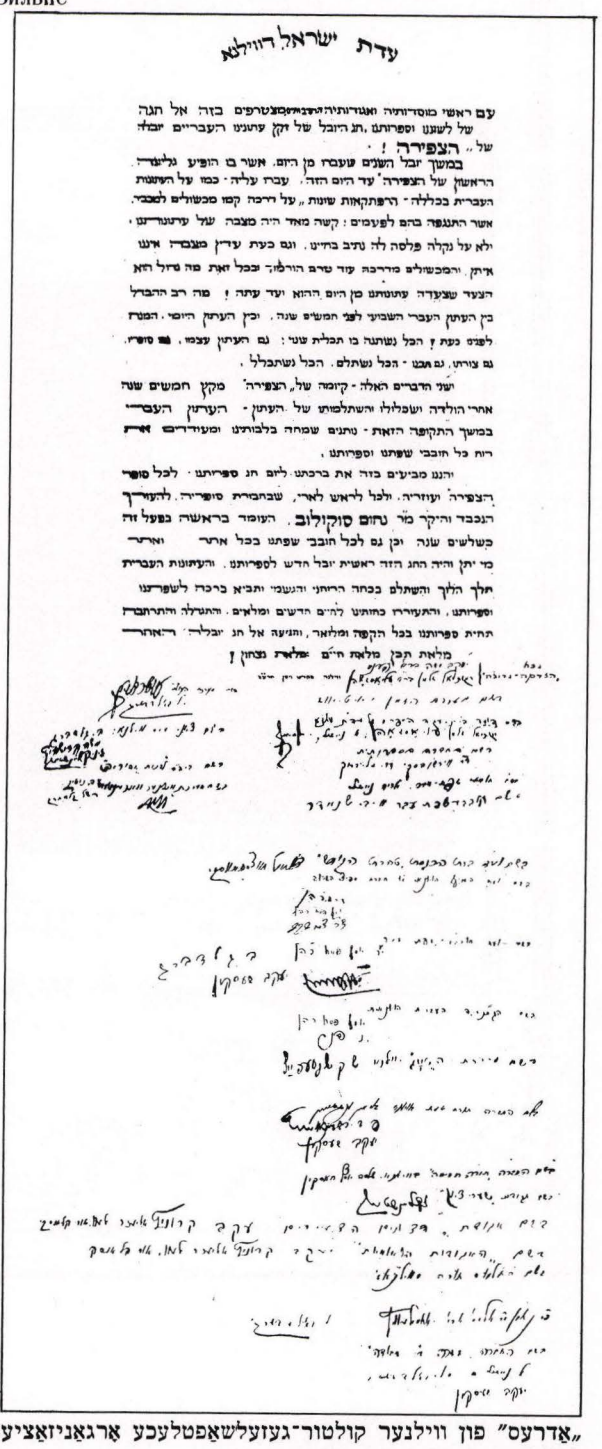
1911

די דעלעגאַציע פון צענטראַל־פֿאַרוואַלטונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין רוסלאַנד צום צענטן ציוניסטישן קאָנגרעס, אין ווילנע: פון רעכטס: 1טע רייִ: נ. סאָקאָלאָוו, י. ל. גאָלדבערג, באַריס גאָלדבערג; 2טע רייִ: יצחק גרינבוים, לייב יפה, אַלטער דרויאַנאָוו, אהרן מיכל באָראַכאָוו

Delegation of the Central Committee of the Zionist Organization in Russia to the 10th Zionist Congress, in Vilna

משלחת הוועד המרכזי של ההסתדרות הציונית ברוסיה לקונגרס הציוני העשירי, בוילנה

Делегация центрального правления сионистской организации России на десятый сионистский конгресс, в Вильне

עדת ישראל ווילנא

עם ראשי כוסדותיה ואגודותיה הציוניים בזה אל תגה של לשענו וספרותנו, תג היובל של זקן עתונינו העבריים יחלה

של „הצפירה"!

במשך יובל השנים שעברו מן היום, אשר בו הופיע גליונה הראשון של הצפירה, עד היום הזה, עברו עליה - כמו על העתונות העברית בכללה - הרפתקאות שונות „על ירכה קמו מכשולים לשבבי. אשר התגנפה בהם לפעמים: קשה מאד היה מצבה של עתונותנו, ילא על נקלה פלטה לה נתיב בחיים, וגם כיום עדין מצבה אינו איתן, והמכשולים מדרכה עוד טרם הורמו; ככל זאת פה סיל הא הצעיר שצעדה עתונתנו מן היום ההוא ועד עתה! פה רב ההבדל בין העתון העברי השבועי לפני חמשים שנה, ובין העתון היומי, המנה לפנינו כעת! הכל נשתנה בו תכלית שנוי: גם העתון עצמו, גם מיתיו, גם מבנו - הכל נשתלם, הכל נשתבלל.

שני הדברים האלה - קיומה של „הצפירה" מקץ חמשים שנה אחרי הולדה ושכלולו והשתלמותו של העתון - העתון העברי בכלל בכמוך התקופה הזאת - נתנים שמחה בלבותינו ומעודדים את רוח כל חובבי שפתנו וספרותנו,

והננו מביעים בזה את ברכתנו ליום חג ספרותנו לכל סופרי „הצפירה" עזוריה, ולכל לראש לארי, שבחבורת סופריה להעמיד הנכבד והיקר מר נחום סוקולוב, העומד בראשה בפעל זה כשלשים שנה ובן גם לכל חובבי שפתנו בכל ארצות ובארצות מי יתן והיה החג הזה ראשית יובל חדש לספרותנו, והעתונות העברית תלך הלוך והשתלם בכחה הרוחני והעשתי ותביא ברכה לשפרנו וספרותנו, והעמידה כחותיה להיום חדשים ומולאים, והתעלה והתרחבה תחית ספרותנו בכל הקפה ומלואר, ותגיעה אל חג יובלה הראוי לה מלאת תכן מלואת חיים שלמים ונכון!

1912

„אַדרעס" פון ווילנער קולטור־געזעלשאַפטלעכע אָרגאַניזאַציעס צום 50־יאָריקן יובל פון „הצפירה"

Greetings of the Vilna cultural and social Organizations on the 50th anniversary of the ''Hatzefira''

פניית האירגונים התרבותיים־חברתיים בוילנה לרגל יובל־החמישים של „הצפירה"

Приветствие от виленских культурно–общественных организаций к 50–летнему юбилею газ. „Гацфира"

זאב זשאבאטינסקי אין ווילנע
Z'EV ZHABOTINSKY IN VILNA
זאב ז'אבוטינסקי בווילנה
ВЛАДИМИР ЖАБОТИНСКИЙ В ВИЛЬНЕ

ביי דער רעוויזיאָניסטישער באַוועגונג

In the Revisionist movement

בתנועה הרביזיוניסטית

В ревизионистской организаций Вильны

פּאָגראָם און פּלאַקאַט: רעפעראַט פון זאב זשאַבאַטינסקי: — דער קאַמף פאַר דער יידישער מדינה

Program and Poster – Lecture by Z'ev Zhabotinsky: The Struggle for the Jewish State

תוכנית וכרזה: הרצאת זאב ז'אבוטינסקי על הנושא: המאבק על המדינה היהודית

Программа и плакат доклада В. Жаботинского: Борьба за еврейское государство

ביים קבר פון מאַרשאַל פּילסודסקיס האַרץ אויף ראָסע: ערן־וואַך פון ברית־החיל: דר׳ ל. ווינשטיין, ז. זשאַבאַטינסקי, מ. הערצאָג

At the grave of Marshall Pilsudski's heart – at the Rossa Cemetery: honor guard of the Brit-Hachayal: Dr. L. Weinstein, Z. Zhabotinsky, M. Herzog

У могилы, где похоронено сердце маршала Пилсудского на кладбище Росса. Почётный караул „Брит–Гахайал" ревизионистского союза бывших военнослужащих: д–р Л. Вайнштейн, Вл. Жаботинский, М. Герцог

על קבר לבו של המארשאל פילסודסקי בבית־הקברות רוסה. משמר־הכבוד של ברית־החייל: ד״ר ל. ויינשטיין, ז. ז׳אבוטינסקי, מ. הרצוג

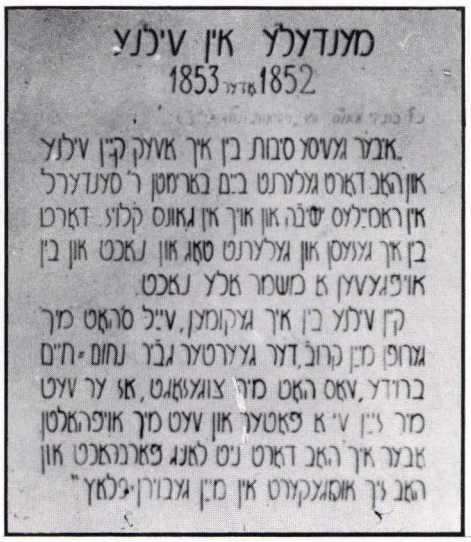
מענדעלע מוכר ספרים אין ווילנע

MENDELE MOCHER SFORIM IN VILNA

מנדלי מוכר ספרים בווילנה

МЕНДЕЛЕ МОХЕР СФОРИМ В ВИЛЬНЕ

1909 1853/1852

אין 16־יאריקן עלטער־פּרואווט מענדעלע זיך איינארדענען אין ווילנע (פון ממ״ס זכרונות)

At the age of 16 Mendele tried to establish himself in Vilna (from Mendele's Memoirs)

בגיל 16 מנדלי מנסה להסתדר בווילנה (מזכרונותיו של ממו״ס)

В возрасте 16 лет Менделе старается устроится в Вильне (из его мемуаров)

ממ״ס צווישן יידישע שרייבער אין ווילנע, פון רעכטס, 1טע רייה: דוד אייגנהאַרן, משה זילבורג; 2טע רייה: פּאַלק האַלפּערין, א. ליטוואַק, ממ״ס, דן קאַפּלאַנאָוויטש, זעליק קלמאַנאָוויטש; 3טע רייה: דבורה באַראַן, י. זרובבל, ליפּמאַן לעווין און בן־אביגדור

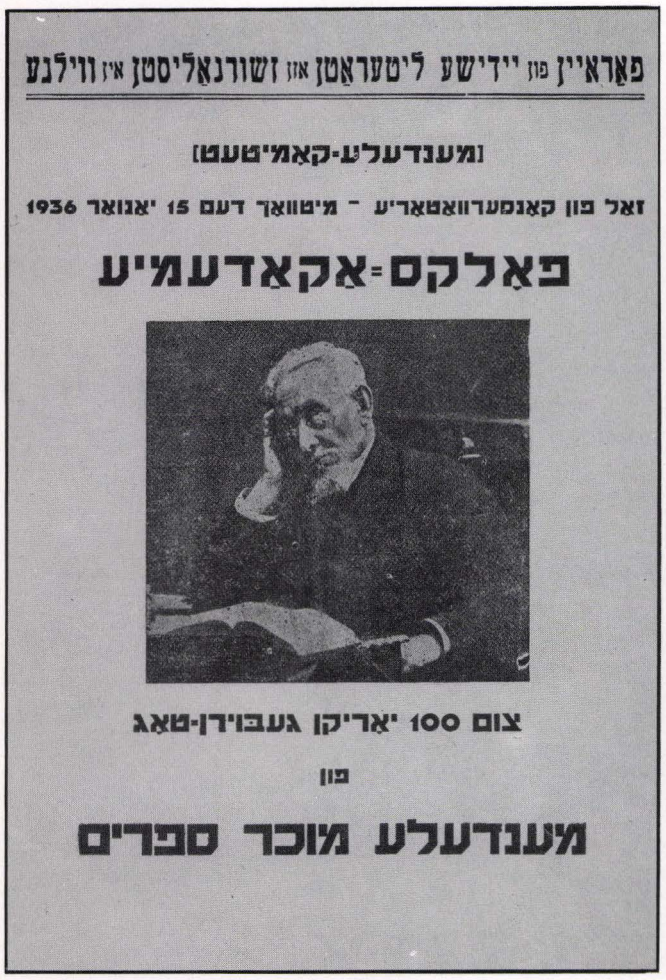
Mendele Mocher Sforim among Yiddish writers in Vilna

1909 16/VIII

מנדלי מוכר ספרים בין סופרים יהודים האידיים בווילנה

Менделе Мохер Сфорим среди еврейских писателей в Вильне

פּאַלקס־אַקאַדעמיע צום 100־יאָריקן געבורנטאָג פון ממ״ס

Celebration of the 100th birthday of Mendele Mocher Sforim

אספה עממית לכבוד יובל המאה להולדת ממו״ס

Торжественное заседание к 100–летию рождения Менделе Мохер Сфорим

1936

ממ״ס מיט די העברעאישע שרייבער אין ווילנע, פון רעכטס, 1טע רייה: בן־ציון כץ, י. א. טריוואוש, ממ״ס, ש. ל. ציטראָן, א. דרויאַנאָוו; 2טע רייה: דר. מ. ראַבינזאָן, ש. טשערנאָוויץ, ד״ר י. ל. ברוך, מ. שאַליט, און י. קרני

Mendele Mocher Sforim with Hebrew writers in Vilna

1909 16/VIII

ממו״ס עם סופרים עברים בווילנה

Менделе Мохер Сфорим среди древнееврейских писателей в Вильне

שלום עליכם און יצחק לייבוש פרץ אין ווילנע

SHOLEM ALEICHEM AND ITZCHAK LEIBUSH PERETZ IN VILNA

שלום־עליכם ו. ל. פרץ בוילנה

ШОЛЕМ АЛЕЙХЕМ И ИЦХОК ЛЕЙБУШ ПЕРЕЦ В ВИЛЬНЕ

י. ל. פרץ.

שלום-עליכם.

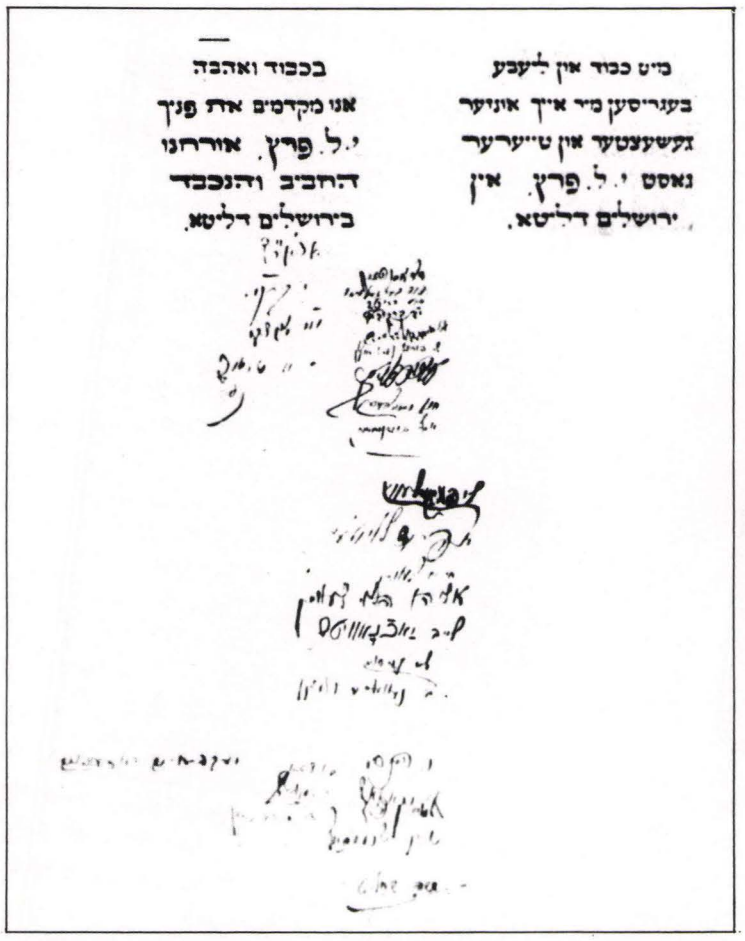
שלום עליכם און זיין פרוי אלגא ראבינאוויטש אין ווילנע

Sholem Aleichem and his wife Olga Rabinowitz in Vilna

שלום־עליכם ואשתו אולגה רבינוביץ׳ בוילנה

Шолем Алейхем со своей женой Ольгой Рабинович в Вильне

1905 III

„אַדרעס" פון יידישע און העברעאישע שרייבער פאַר כּרצן אין ווילנע.
אונטערגעשריבן : דוד איינהאָרן, דוד בערגעלסאָן, ד. בערקאָוויטש, א. מ. באָראָכאָוו, א. י. גאָלדשמידט, ש. הורוויץ־ליטוין, אַלטער דרויאנאָוו, ח. טייטעלבוים, י. טשערניכאָוו, ליפמאָן לעווין, ח. פריד־לויטער, חיים לעווין, ל. יאַבנאָוויטש, לייב ניידוס, ב. נעוועלסקי (לעווין) נ. פינעס, ש. ל. ציטראָן, מ. קאַרפינאָוויטש, ז. קלמנאָוויטש, ד״ר מ. ראַבינזאָן, ש. ק. שנייפאל, משה שאליט, בן־ציון כץ, י. קארני, י. מ. לובאָצקי, אליהו הלוי לעווין, י. א. טריוואוש, י. ראָזענהויז

Address by 28 Yiddish and Hebrew writers for I. L. Peretz in Vilna

נאום קבלת־פנים של 28 סופרים אידיים ועבריים לי. ל. פרץ בוילנה

„Послание" 28 еврейских и древнееврейских писателей И. Л. Перецу в Вильне

1912 19/II

י. ל. פרץ מיט דוד איינהאָרן און דוד בערגעלסאָן אין ווילנע

I. L. Peretz with David Einhorn and David Bergelson in Vilna

י. ל. פרץ עם דויד איינהורן ודויד ברגלסון בוילנה

И. Л. Перец, Давид Эйнгорн и Давид Бергелсон в Вильне

1912

אויפנאם פאַר פרצעס פרוי העלענאַ אין רעאַל־גימנאזיע. פון רעכטס — זטע רייִ : —?, ד. לובאָצקי, —?, י. טורבאָוויטש, —?, ק. קאַפלאַנסקי; 3טע רייִ : סטאַליצקי, א. מאַרק, ד״ר מ. ווינריין, א. אַראַנאָוויטש, שיינויק, חאַגער, מ. בערנשטיין, לאַם, —?, לייבאָוסקי; שער; 4טע רייִ : ב. שלאָסבערג, ח. גינינגער, נ. עפּשטיין

Reception for Peretz' wife, Helena, in the Vilna Gymnasium for Science

קבלת־פנים לאשתו של פרץ, הלנה, בגימנסיה הריאלית בוילנה

Прием для г–жи Елены Перец в виленской реальной гимназии

1937 23/V

מוצאי שבת ה' טבת ת"ע"ו, 30 דצמבר 1916.

תכנית

הנשף הספרותי

לכבוד חגיגת יובל של 25 השנים

של המשורר הלאומי

ח. נ. ביאליק.

פראגראם

פון ליטערארישען אוועגד

לכבוד דעם 25-יאריגען יובל

פון אונזער נאציאנאלען דיכטער

ח. נ. ביאליק.

פייערונג לכבוד ח. נ. ביאַליקס 25־יאָריקן יובל

Celebration in honor of the 25th anniversary of Ch. N. Bialik's literary career

חגיגה לרגל חצי־היובל ליצירתו הספרותית של ח. נ ביאליק

Торжественный юбилей 25–летия литературной деятельности Х. Н. Бялика

1916 30/XII

חיים־נחמן ביאליק אין ווילנע

CHAIM NACHMAN BIALIK IN VILNA

חיים נחמן ביאליק בווילנה

ХАИМ НАХМАН БЯЛИК В ВИЛЬНЕ

הרב ר' יצחק רובינשטיין מתכבד להזמין

את כבודו למסבת „עונג שבת" שתערך בביתו

(פורטובה 7). ביום שבת ק' פ' וישב כ"ה כסלו בשעה 3

לכבוד אביר משוררי ישראל חיים נחמן ביאליק.

"Oneg Shabbat" (Sabbath entertainment) in honor of Ch. N. Bialik in the home of Rabbi Yitzchak Rubinstein

עונג־שבת לכבוד ח. נ. ביאַליק ביי הרב יצחק רובינשטיין

Празднование субботы с Х. Н. Бяликом у раввина Исаака Рубинштейна

עונג־שבת לכבוד ח. נ. ביאליק בבית הרב יצחק רובינשטיין

1931

ח. נ. ביאַליק מיטן קבלת־פנים־קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג אין ווילנע, פון רעכטס, 1טע רייה: משה לעוויט, -?-, -?-, ליפקין, -?-, פּרעסמאַן; 2טע רייה: יאַשונסקי, סלאָנימסקי, ז. קליינשטיין, דויערמאַן, ספירא, ח.נ. ביאַליק, עסטרין, געשון, לעווין, פּערלמאַן, רוטשטיין; 3טע רייה: -?-, חזן גאָלדשטיין, -?-, -?-, סאַפּאָזשניקאָוו, זיידשנור, נייגער, פּאַלעסטין, ברודנא, פ. קלויזנער, -?-, -?-, פרוי סאַפּאָזשניקאָוו; 4טע רייה: ראַטשקאָ, -?-, -?-, ביבערמאַן, -?-, א. ז. קלויזנער, ווידוטשאַנסקי, ווייגער, -?-, -?-, י. קלויזנער, -?-

Ch. N. Bialik (in center) with the reception committee of the Zionist movement in Vilna

ח. נ. ביאליק (במרכז) עם ועד קבלת־הפנים מטעם התנועה הציונית בווילנה

Х. Н. Бялик с приветственным комитетом сионистского движения в Вильне

1931

PROFESSOR SHIMON DUBNOW IN VILNA

ПРОФЕССОР ШИМОН ДУБНОВ В ВИЛЬНЕ

פֿראָפֿ׳ שמעון דובנאָוו אין ווילנע

פרופסור שמעון דובנוב בווילנה

1935 VIII

יובל־אדרעס פון „ייוא״
(„ייוא־ידיעות״ נ׳ 33)

Jubilee address of YIVO ("News of the YIVO", issue no. 33)

юбилейное послание „ИВО"
(„Вестник ИВО", Нр. 33)

1930 22/IX

ידיעות
פון ייִדישן ווִיסנשאפֿטלעכן אינסטיטוט

נומער 33

שמעון דובנאָוו — זיבעציק יאָר

דעם 24 סעפטעמבער איז פֿראָפֿעסאָר שמעון דובנאָוו, מיטגליד פון ערד־פֿרעזידיום פון ייוא״ו און ערד־מיטגליד פון דער היסטאָרישער קומיסיע פון ייוא״ו, געווארן 70 יאָר אַלט. די היסטאָרישע סעקציע פון ייוא״ו האָט אינגעאָרדנט אין בערלין, אין ווילנאָ־אָרט פון ש. דובנאָוו, אַן עפֿנטלעכע פייערונג אין דעם זעלבן טאָג איז אויך פֿאָרגעקומען אין ווילנע.

מיר־ערד פֿרייַנד שמעון דובנאָוו!

אין דעם טאָג פון אייער יום־טוב, וואָס אין אויך אונדזער יום־טוב, ווילן מיר אויסדריקן אונדזער פֿרייד דערפֿרעה, וואָס מיר האָבן דאָס גליק צו רעכענען אייך פֿאָר א נאָענטן, פֿאָר אן אייגענעם, פֿאָר א ייִדישן פֿירער, וואָס אין דער ווייַטער פֿאָרגאַנג פֿון אייער לעבן האָט ער נאָך נישט געוואָלט אויפֿהערן צו זיין אַן אַקטיווער אַרבעטער אויף דעם פֿעלד פֿון ייִדישער וויסנשאַפֿט, וואָס איז אייער ליבלינגס־ארבעט.

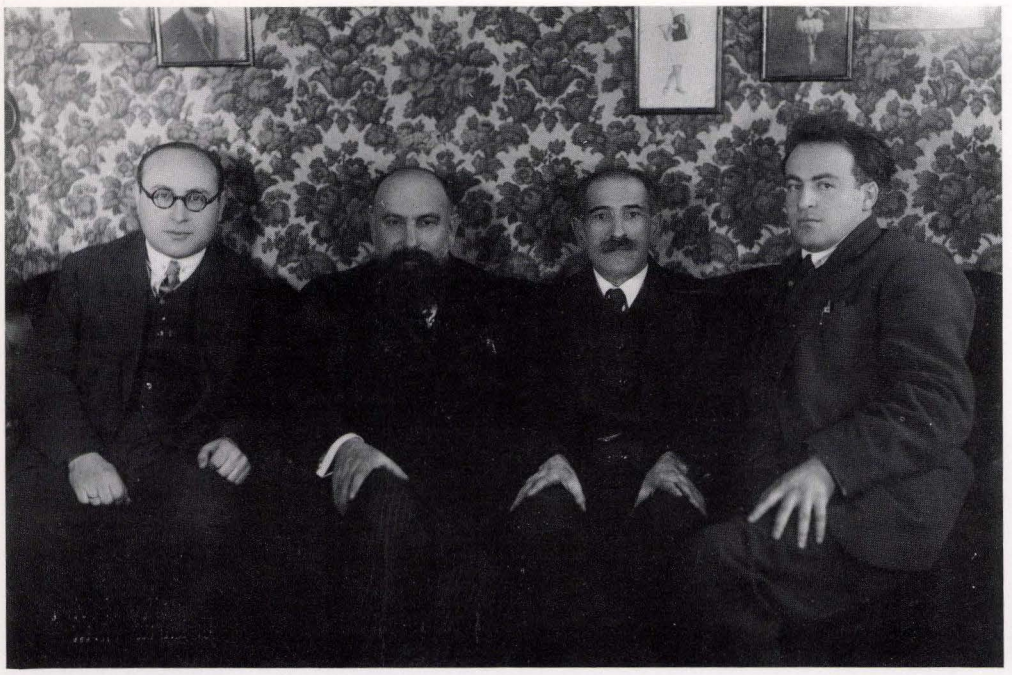
מיר זענען אין אייַך דעם באַזונדערן פֿון דער מזרח־אייראָפּעישער ייִדישער וויסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוציע, וואָס אייער שאַפֿן, אייער ווירקן איז אַ מוסטער פֿאַר אַלע ייִדישע וויסנשאַפֿטלעכע אינסטיטוציעס אין דער וועלט. מיר האָבן פֿון אייַך געלערנט זיך צו פֿירן אין דער וויסנשאַפֿטלעכער אַרבעט, צו ווערן אַ פֿאָרבריטערן, מיר האָבן פֿון אייַך געלערנט

יידישע שרייבער צו גאַסט אין ירושלים ד׳יידיש

JEWISH WRITERS ON A VISIT TO THE YIDDISH JERUSALEM

סופרים יהודים מבקרים בירושלים ד׳יידיש

ЕВРЕЙСКИЕ ПИСАТЕЛИ В ГОСТЯХ В „ИЕРУСАЛИМ ЯЗЫКА ИДИШ"

אברהם רייזען אין ווילנע
(בער האַראָוויץ, א. רייזען, ב. א. קלעצקין און מאַקס עריק)

Abraham Reisin in Vilna

אברהם רייזין בווילנה

Абрам Рейзен в Вильне

1929 IV

שלום אש אין דער יינגל־שול „מפיצי השכלה"
צוויי־טער אַרויסלאַז. פון רעכטס — 2טע ריי: לערער פאַליע זאַלצמאַן, א. י. גאַלדשמידט, שלום אַש, שול־דאַקטאָר חייט, פאַרוואַלטער י. גורעוויטש, ז. רייזען, ד״ר י. רובין, אַלפרעד צאַסטראָוו, ל. קאַפלאַן, י. ד. גאַרדאַן ; 3טע ריי : ל. קאַדושין, מ. רובינשטיין, ח. גורעוויטש, ז. מאַלטשאַצקי, א. בולקין , 4טע ריי : י. קאַסאַר, א. סליעפ, י. זאַוועלס, ב. אַבראַמאָוויטש, ש. באַסטאַמסקי, א. שאַוועל

Sholem Asch in the school for boys ''Mefitsai Haskalah''

שלום אש בבית־הספר לנערים „מפיצי השכלה"

Шолом Аш в школе „Мефицей Гаскала" для мальчиков

1922 V

יוסף אָפּאַטאָשו מיט די „בינען" ביי זייער אַרויסמאַרש צום זומער־לאַגער

Joseph Opatoshu with the ''Bees'' on their departure to summer camp

יוסף אופאטושו עם ה„דבורים" ביציאתם למחנה־הקיץ

Иосиф Опатошу с „Пчелами" (скауты) при выступлении на летнюю колонию

1929 VI

ה. לייוויק מיט יעקב גערשטיין און משה קולבאק צווישן יידישע סטודענטן

H. Leivik with Jacob Gerstein and Moshe Kulbak among Jewish students

1929 **ה. לייויק עם יעקב גרשטיין ומשה קולבאק בין תלמידים יהודים**

Г. Лейвик, Яков Герштейн, и Мойше Кульбак среди студентов

יידישע שרייבער צו גאַסט אין ירושלים דייטש

JEWISH WRITERS ON A VISIT TO THE "YIDDISH JERUSALEM"

סופרים יהודים מבקרים בירושלים דיידיש

ЕВРЕЙСКИЕ ПИСАТЕЛИ В ГОСТЯХ В „ЕРУСАЛИМЕ ЯЗЫКА ИДИШ"

שמואל ניגער מיט א. י. גאָלדשמידט, ז. רייזען און מ. ווינרייך

Shmuel Niger with A.I. Goldshmidt, Z. Reisen and M. Weinreich

שמואל ניגר עם א. י. גולדשמיד, ז. רייזין ומ. ויינרייך

Самуил Нигер с А. И. Гольдшмитом, З. Рейзеном и д–ром М. Вайнрайхом

1932

פּרץ מארקיש צו גאַסט אין ווילנער ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין, פאַר זיין אָפּפאָר קיין ראַטנפאַרבאַנד, פון רעכטס,–1טע רייה: ב. מאַכטיי, ל. סטאַצקי, ב. קיט ; 2טע רייה: צ. נ. גאָלאָמב, א. י. גראָזענסקי, ד. קאַפּלאַנאָוויטש, מ. שאַליט, ש. ל. ציטראָן, א. י. טריוואוש, ד"ר א. ווירשובסקי; 3טע רייה: ש. באַסטאָמסקי, ה. אַבראַמאָוויטש, ש. דרייער, מ. קולבאַק, פ. מאַרקיש, א. י. גאָלדשמידט, ח. לעוין, מ. ב. שניידער, נ. קאַסטעליאַנסקי; 4טע רייה : מגר' פ. קאָן, ד"ר י. רעגענסבורג, מ. קאַרפינאָוויטש, מ. י. נאַדעל

Peretz Markish on a visit to the Vilna Writers and Journalists Union, before his departure to the Soviet Union

פרץ מארקיש מבקר באגודת הסופרים והעתונאים בוילנה לפני צאתו לברית־המועצות

Перец Маркиш в Союзе виленских литераторов и журналистов перед от' ездом в Советский Союз

1926

ד"ר חיים זשיטלאָווסקי אין סטראַשון־ביבליאָטעק, מיט אים ד"ר ד. ראָזנהויז, חייקל לונסקי און ד"ר שמואל זשיטלאָווסקי

Dr. Chaim Zhitlovski in the Strashun Library, with Dr. D. Rosenhaus, Haikel Lunski and Dr. Shmuel Zhitlovski

ד"ר חיים ז'יטלובסקי בספרייה ע"ש סטראשון, עימו — ד"ר ד. רוזנהויז, חייקל לונסקי וד"ר שמואל ז'יטלובסקי

Д–р Хаим Житловский в библиотеке Страшуна в сопровождении д–ра Д. Розенгауза, Хайкла Лунского, д–ра Самуила Житловского

1924 IX

אב. קאַהאַן צו גאַסט ביי ד"ר צמח שאַבאַד

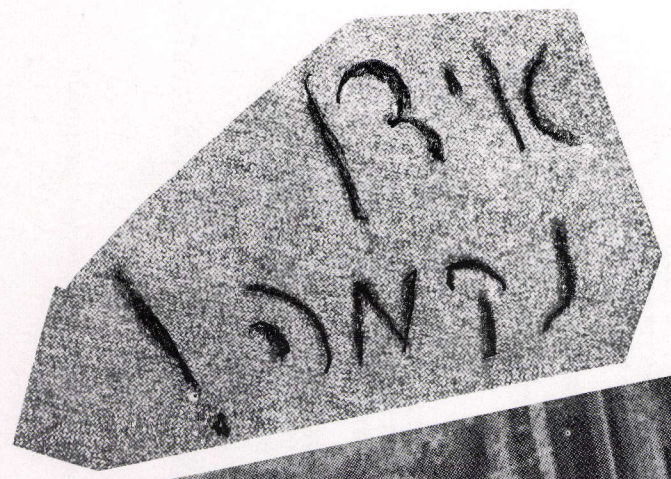
Ab. Kahan on a visit at Dr. Tsemach Shabad

אב. קאהאן — אורח בבית ד"ר צמח שאבאד

Аб. Каган в гостях у д–ра Ц. Шабада

1923

חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום

DESTRUCTION, RESISTANCE AND PERISH

חורבן, התנגדות והשמדה

РАЗРУШЕНИЕ, СОПРОТИВЛЕНИЕ, ГИБЕЛЬ

ד ש " ח 1944

שחיטה, 27 ב טבת — פרופ׳ אליעזר פרידמן מת ב־73 לחייו. פעילותו ב״ה־ד״ש״ב״ד״ש״ב״ד״ש״ב״

ווילניוס, די הויפט־שטאָט פון ליטע

VILNIUS, THE CAPITAL OF LITHUANIA

ווילניוס, בירת ליטא

ВИЛЬНЮС, СТОЛИЦА ЛИТВЫ

1940 15/VI – 1939 29/X

פרײַז 25 סענט

ČIA IR TEN (RINKINYS)

דאָ און דאָרט (זאַמלהעפט)

Vilnius, Balandis 1940 ווילנע, אפּריל

פּאַרן משפּט פון דער געשיכטע

די וועלט שטייט אין פֿלאַמען און גרויסע טיילן פון דער מענשהייט גיינען אויס אין בלום. אָבער מער פון אלץ האָבן די דאָזיקע פֿלאַמען פֿאַרצוקט דאָס הארץ און נטשט, דאָס ביסל ברעמקייט פון די מיליאָנען ידישע מאָסן אין פּוילן, ווו דאָס פּגער איז מיט עטלעכע חדשים צוריק אויסגעברעכן, און מער פון פֿלאַמען איז אָפּגעגאַנגען און ניט אָפּ אין בלום דער ידישער ישוב פון פּוילן, אויף די שטחים וואָס זענען פֿאקופּירט געוואָרן דורך די דייטשע חיילות. גישט בלויז מפֿאַרעלע און פּויזשע לענדער האָבן ביז איצט נאָכאַמאָל האָבן נאָך ווייטער אויסגעשטיין די ידישע מאָסן פון פּוילן, נאָר אויך מאָרשליך בפֿאָקוסען מיר. דאָרט שלאָק פֿלאַק די שוידערלעכסטע קלעמ – דאָס לעבן פון די ידלן און די דערמאָנטע נעבעכן איז איין לאַנגע קייט פון גיסטיקע לידן, מאָרדישע דערנידעריקונגען, פּויזשע פּינטיקונגען און מאָטערישע רויז ביז צו דער מדרגה פון בעסטער, שלעפּער און מחוץ־למחנהדיקע מצוועס. עס איז פֿלי־וכלי גישט קיין ווונדער, וואָס עס שווימט די „ציווילייזירטע" וועלט – ווייל די „ציוויליזאַציע" בכלל איז דאָך איצט פֿאַרנומען מיט פֿאַרפֿעסערן אין פֿאַרבעסערן די מאָרד־מכשירים, די גיפֿטגאַזן, די שטאָלענע פֿויגל און פֿלעדלייז כלי־משחית, כדי מיט זיי צו פֿאַרטיידיקן די ציוויליזאַציע און קולטור. אָבער אין גאַנצן אומפֿאַרשטענדלעך איז דער פֿאקט, וואָס עס שווימען אויך יענע פֿאקטאָרן אין דער וועלט – פון דער נייַער וועלט – די הכפּסטע אָפּגאָר־אינסטאַנץ פון דער פּראָלעטאַריישער פּרימיטיוויסט־באַוועגונג, וועלכע האָט אין אָלע צייטן פון אירע פּראָטעסטענע און אין אָלע אומשטענדן, שטענדיק הויך אויפֿגעהויבן אירע פּראָטעסטשטים, קעגן די שחיטות אויף אַרמענער, קעגן דער אונטערדריקונג פון דער שוי צער, אָדער נעלער רעסט, קעגן דער פֿאַרפֿינקונג פון נעגער, פֿאַלי .ן כ׳האָט זיך נעהאַנדלט וועגן יחידים, קעגן דער אויסראָטונג פון .ישע שפּטים, אָדער קעגן דער עקספּלאָאַטאַציע פון כינעזישע קולי־

1940 IV

„דאָ און דאָרט", זאַמלהעפט

"Do und Dort" ("Here and There"), journal

„פֿה ושם", מאסף

„До ун дортн" (сюда и туда), сборник

יי. ק. ט. א. וו.

ידישער קינסטלעריש טעאַטער אין ווילנע

סינסטל. לייטונג: ליטעראַרישע לייטונג:

ניקאלייַ עליאַשאָוו נפֿתלי וויניג

זאָל פון גרוי. קאָנסערוואַטאָריע

ווילניוס. קאָנסטע 1.

היינט און טעגלעך ערשטע אויפֿפֿירונג

א קיינעמס לאַנד

צייט-דראַמע פון א. צייטלין אין 11 בילדער

רעזשי—ניקאלייַ עליאַשאָוו. דעקו.—ב. מיכטאָם. אינסצינירונג—ב. אבעלסאָן. מוסאַמבל: פרויען: (ליטן א'ב) שרה אמאטין, מוסיע בראָנסקי, פרידע וויסאָלין, יוכבד וויסלין, אידא נעלקין, מוסיע סמארגאנסקא.

מענער: (ליטן א'ב) בן-ציון אבעלסאן, פסח אמאטין, הערמאן גראוזענס. יעקב דושקולסקי, ראובן דובינסקי, ישראל זובאק, משה זעלוערי, אברהם סטאבער, דוד פישער, בצלאל טרעמער, מיכאל קאן, יעקב קרימסקי.

אדמיניסטראַטאָר: א. קארפינאוויטש.

אנהויב 7³⁰ אוונט

נאָך דריטן קלונג ווערן די טירן פון זאל נעשלאָסן. בילעטן צו באקומען אין קאסע פון טעאטער.

אהרן צייטלינס „אין קיינעמס לאַנד" אויפגעפירט פון יידישן קינסט־לעריש טעאַטער אין ווילנע

Aaron Zeitlin's "In No Man's Land" staged by the Yiddish Art Theater in Vilna

המחזה „בארץ ללא בעלים", מאת אהרן צייטלין, הוצג בתיאטרון האידי האומנותי בווילנה

Пьеса Арона Цейтлина „В ничьей стране" — в исполнении еврейского художественного театра в Вильне

1939 XII

№ 157 Vilner Togblat פרייז 15 סענט. היינט 8 זייטן VILNIAUS DIENRAŠTIS

ווילנער טאגבלאט

אויסגעבראכן ים־מלחמה

צווישן ענגלאנד און פראנקרייך

6-שעהדיקער אולטימאטום פון ענגלאנד צו דער אנפירונג פון פראנצויזישן פלאט. — פארביטערטע שלאכטן ווי צוישן די ערגסטע שונאים. — פארזונקענע עטלעכע גרויסע פראנצויזישע קריגס-שיפן

די אויספרייטערונג פון די באציאונגען צוישן ליטע און דעם ראטן־פארבאנד האבן גלענצנ־

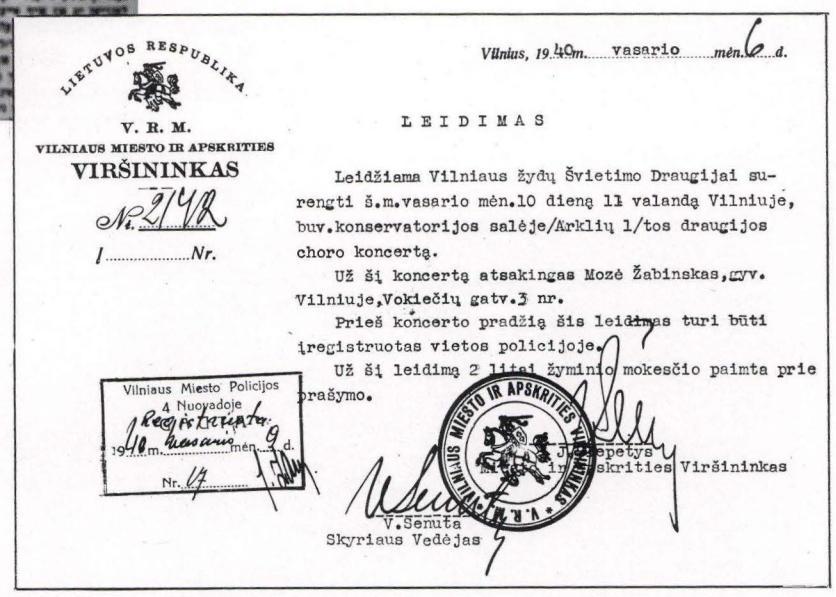
„ווילנער טאָגבלאַט", רעדאַקטאָר ד״ר י. ויגאָדסקי

"Vilner Togblat" (Vilna Daily), Dr. I. Vigodski, editor

„יומון וילנאי", העורך: ד״ר י. וינודסקי

„Вилнер Тогблат" („Виленская ежедневная газета"), редактор д–р Я. Выгодский

1940 30/VII – 1939 27/XII

LIETUVOS RESPUBLIKA

V. R. M.

VILNIAUS MIESTO IR APSKRITIES

VIRŠININKAS

Nr. 2142

I ..... Nr.

Vilnius, 1940m. vasario mėn. 6 d.

LEIDIMAS

Leidžiama Vilniaus žydų Švietimo Draugijai surengti š.m.vasario mėn.10 dieną 11 valandą Vilniuje, buv.konservatorijos salėje/Arklių l/tos draugijos choro koncertą.

Už šį koncertą atsakingas Mozė Žabinskas, gyv. Vilniuje, Vokiečių gatv.3 nr.

Prieš koncerto pradžią šis leidimas turi būti įregistruotas vietos policijoje.

Už šį leidimą 2 litai žyminio mokesčio paimta prie prašymo.

Vilniaus Miesto Policijos 4 Nuovadoje Registruota 1940m. vasario mėn. 9 d. Nr. 47

J. Repečys

Viršininkas

V.Senuta

Skyriaus Vedėjas

אַ דערלויבעניש פון דער ליטווישער מאַכט פאַר אַ קאָנצערט פון ווילביג־כאָר

Permit by Lithuanian government for a concert by VILBIG Choir

רשיון משלטונות ליטא לעריכת קונצרט של מקהלת וילביג

Разрешение литовских властей на концерт хора „ВИЛБИГ"

1940 6/II

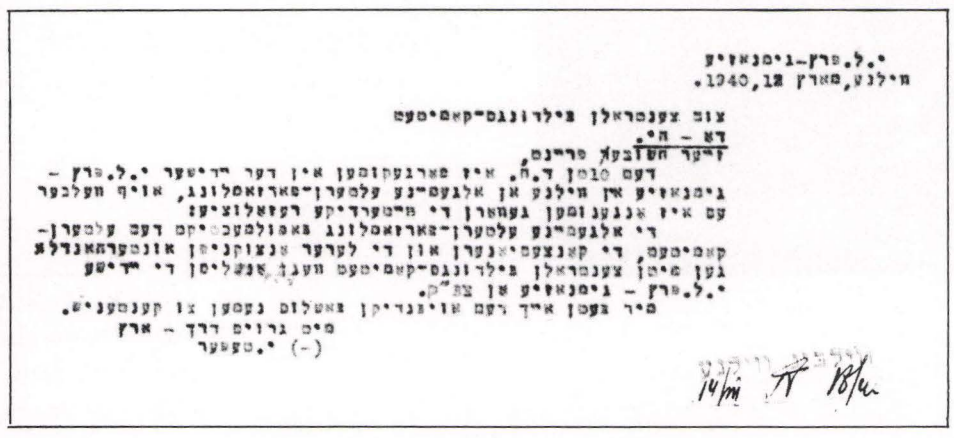
די געוועזענע יידיש־פוילישע מאַטורע־גימנאַזיע „געזעלשאַפט פון פּעדאַגאָגן" שליסט זיך אָן צום יידישן שול־וועזן פון צ.ב.ק.

The former Jewish-Polish Gymnasium "Association of Pedagogues" joins the Yiddish school system of the Central Educational Committee

הגימנסיה היהודית־פולנית לשעבר „חברת פדגוגים" מצטרפת לרשת החינוך האידי של ועד־ההשכלה המרכזי

Бывшая еврейско–польская гимназия с правами созданная „Обществом педегогов" включается в еврейскую школьную систему Ц.Б.К.

1940 12/III

ל.פרץ־גימנאזיע

ווילנע, מארץ 12, 1940.

צום צענטראלן בילדונגס־קאמיטעט

דא – ה׳.

זייער השלבעת פרינם,

דעם 10טן ד.ח. איז פארגעקומען אין דער היסטאר ל.פרץ – גימנאזיע אין ווילנע אן אלגעמיינע עלטערן־פארזאמלונג, אויף וועלכער עס איז אנגענומען געווארן די היסטארישע רעזאלוציע:

די אלגעמיינע עלטערן־פארזאמלונג פאפולעקומט דעם עלטערן־קאמיטעט, די קאנצעסיאנערן און די לערער אנצוקענען אזוינעדאנדלע גען איהן צענטראלן בילדונגס־קאמיטעט וועגן אנשליסן די ידישע ל.פרץ – גימנאזיע אן צ"ק.

מיר בעטן אייך רעם אויפגעריכטן פאלזם נעמען צו קענטניס.

מיט גרוים דרך – ארץ

(-) טעזער

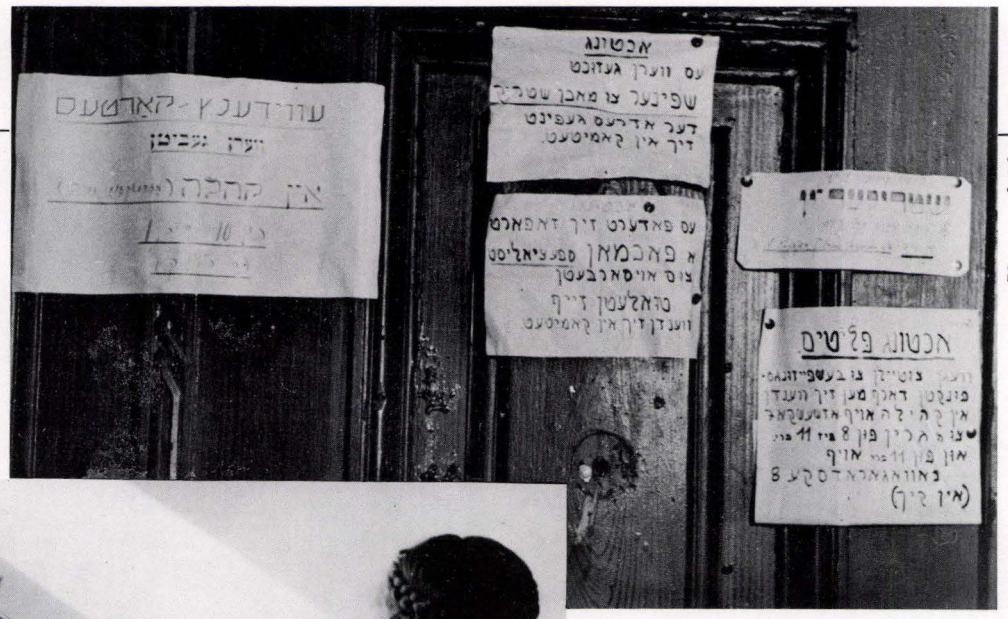
GMINA IZRAELICKA
w Wilnie.

JEWISH COMMUNITY
of Vilna

קאָמיטעט
צו העלפן פליטים
בײַ דער ווילנער קהלה

·די ייִדישע קהילה
אין ווילנע.

הקהלה היהודית
בווילנא.

Announcements issued by the Refugee Committee of the Vilna Jewish Community

Вывешенные объявления беженского комитета в виленской еврейской общине

אַרויסגעהאַנגענע מעלדונגען אין פּליטים־קאָמיטעט אין דער ווילנער קהילה

מודעות בוועד הפליטים בקהילה היהודית בווילנה

אין שניידעריי־וואַרשטאַט

A Tailor Shop

בסדנת החיטות

В портняжной мастерской

אין שטעפּעריי־און שוסטעריי־וואַרשטאַט

A Shoe Repair Shop

במתפרה ובסנדלריה

В мастерской заготовщиков и сапожников

פּליטים־קיך, זאַוואַלנע 15

Refugee kitchen, Zavalna Street no. 15

מטבח לפליטים ברחוב זאוואלנה 15

Кухня для беженцев на Завальной ул. 15

פּליטים קאָמיסיע
בײַ דער ייִדישער קהילה

חשובע פרײַנד!

דערמיט נעמען מיר זיך דעם כּבוד אײַך אײַנצולאַדן צו דער פּיערלעכער עפענונג פון דער קהילה־קיך פאַר די מלחמה־געליטענע, וואָס קומט פאַר אין לאַקאַל פון דער קיך (ווילנע, בריטע גאַס 53), דאָנערשטאָג, דעם 11־טן אַפּריל ד. י., 19 אַזייגער.

מיט דרך־ארץ
פאַרוואַלטונג פון דער
ווילנער קהילה

איינלאַדונג צו דער דערעפענונג פון א פּליטים־קיך

Invitation to the opening of a refugee kitchen

הזמנה מהקהילה הוילנאית, לפתיחת מטבח לפליטים

Приглашение на открытие кухни для беженцев

YESHIVOT FOR REFUGEES IN VILNA DURING FIRST AND SECOND WORLD WARS

ЕШИБОТЫ ДЛЯ БЕЖЕНЦЕВ В ВИЛЬНЕ ВО ВРЕМЯ ПЕРВОЙ И ВТОРОЙ МИРОВЫХ ВОЙН

1916, 1940

פֿליטים־ישיבות אין ווילנע
בעת דער ערשטער און צווייטער וועלט־מלחמה

ישיבות של פליטים בוילנה
בזמן מלחמת־העולם הראשונה והשניה

„קיבוץ בני הישיבות", איבער הונדערט פֿליטים פון ליטע און זאמוט בעת דער ערשטער וועלטמלחמה

"Kibbutz Bnai Hayeshivot" – over 100 refugees from Lithuania and Zamut during World War I,

למעלה ממאה פליטים מליטא וזמוט בימי מלחמת העולם הראשונה

„Кибуц Бней–Гайешивес" более ста ешиботников–беженцев из Литвы и Жмудзи во время первой мировой войны

1917/1916

קול מהיכל!

קול קורא מהרבנים דקהלתנו.

אונזער שטאדט ווילנא איז שטענדיג געווען א אכסניה של תורה און זיא האט שטענדיג הויך גישעצט אונזער היילינע תורה מיט איהרע לומדים: זיא האט אוים געהאלטען **2** ישיבות „**ראמיילעס**" און „**ז"ץ**" (קצבישע) און גרויסע קבוצים ווי „**חברה תורה**" און „**בית שאול**". דעם לעצטען יאהר האט זיך נעגרינדעט די גרויסע ישיבה „קבוץ לומדי תורה" וועלכע האט א גאנצען יאהר אויסגעהאלטען העבער הונדערט בחורים גדולי תורה וואס זיינען חרוב געווארען אין די לעצטע מלחמה גישעהענישען.

לויידער אבער זיינען יעצט די אלע מוסדות וועהר גיפאלען זיי האבען קיין עקסיסטענץ. אלע פריהערדיגע הכנסות איז צופאלען און זיי שטייען היינט אין וועהר א קריטישע לאגע. הונדערטער לומדי תורה וואס אויך זיא לייגען מיר אונזער גאנצע האפנונג לעתיד, שטייען אין א הונגער געפאהר ח"ו.

אום צוא ראטעווען אונזער אינציגען טרייסט אין גלות־די היילינע תורה מיט איהרע לומדים פון א גרויסער סכנה, האבען מיר איינגע. ארדענט דאס היינטיגען שבת פ' **ואר"א** זאל מען מאכען מי שברך אלע עולי תורה אין אלע בתי מדרשים און מניינים פון ווילנא און פארשטעדט און יעדער זאל געבען זיין נדבה לטובת מוסדי תורה הנ"ל.

מיר וועדען זיך צוא איך איידען אין נאמען פון די מוסדות התורה הנ"ל, דורך וועלכע עם ווערען געשטיצט פיעלע לומדי תורה, אז יעדער זאל וועהען צוא שטיצען די מוסדות כפי כחו. פארגעסט ניט אז ס'רוב פון די לערנער זיינען פארוואנדלט פון דערהיים אהן עלטערן און פאמיליע און זייער איינציגער לעבענס־קוואל זיינען נור דיעזע מוסדות.

די היסטאריע דערציילט אונז, דאס ווען אידען זיינען געשטאנען אין א גרויסע סכנה, ווען זיי האבט געדראהט מלחמה שרעק מיט הונגער. נויט, האבען זיי גראדע יעמאלט געגרינדעט ישיבות און זיי געשטיצט, דעז די אמת'ע ליעבהאבער פון פאלק האבען גוט פארשטאנען, דאס ווי אוז וואס עם זאל ניט זיין, אבער דעם כרם ד'צבאות מוז מען היטען! דען דערמיט פארהיט מען דעם גאנצען כלל אומה פון א כליה ח"ו. דאריבער האפען מיר, אז אפילו בייא יעצטיגע זעהר שווערע לאגע וועט זיך אויך יעדערער זעהר וואהרים אפרופען אוז יעדער וועט געבען זיין נדבה בעין יפה.

אוז בזכות די תורה וואס זי איז געבויט אויף שלום וועלען מיר אין גיכען ערוואהרטען שלום אוז ישועות ונחמות אויף כלל ישראל אמן.

ווילנא, מבת, עזרת לפ"ק.

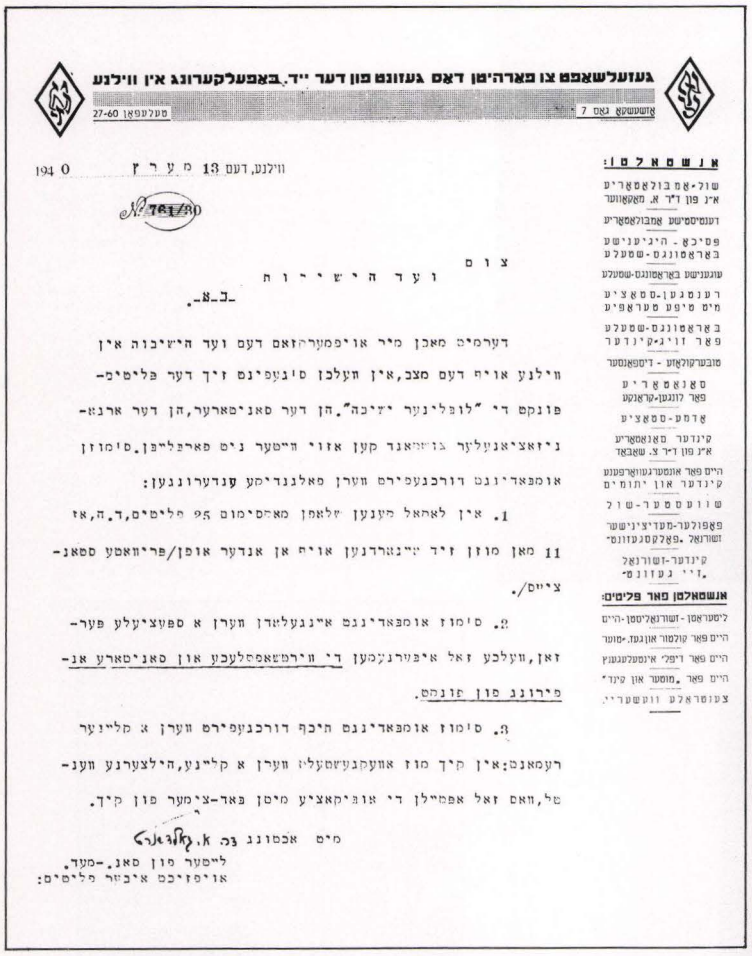
בוכדרוקעריי ד. קרייגעס וש. קאוואלסקי, ווילנא.

קול־קורא פון וועד הרבנים צו שטיצן דעם „קיבוץ לומדי תורה"

Appeal by the Board of Rabbis to support the Yeshiva "Kibbutz Lomdai Torah"

קול קורא של ועד הרבנים לתמוך ב„קיבוץ לומדי תורה"

Воззвание раввинского совета об оказании помощи ешиботу „Кибуц Лймдей Тойро"

געזעלשאפט צו פארהיטן דאס געזונט פון דער ייד, באפעלקערונג אין ווילנע

אזשעשקע נאס 7 — מעלפאן 27-60

ווילנע, דעם 13 מ ע ר ץ 194 0

№ 761/80

צום

ועד הישיבות

-כ-א-.

דערמיט מאכן מיר אויפמערקזאם דעם וועד הישיבה אין ווילנע אויף דעם מצב, אין וועלכן סיעפינג זיך דער פליטים-פונקט די "לובלינער ישיבה". הן דער סאניטארער, הן דער ארנא-ניזאציאנעלער גוזשאנד קען אזוי ווייטער נים פארבליבן. סיזוז אומפעדינגט דורכגעפירט ווערן פאלגנדיגע ענדערונגען:

1. אין לאהאל מענען שלאפן מאקסימום 25 פליטים, ד.ה, אז 11 מאן מוזן זיך ווינארדנען אויף אן אנדער אופן/פריוואט ספאנ-ציים/.

2. סיזוז אומפאדינגט אינגעלאדן ווערן א ספעציעלע פער-זאן, וועלכע זאל איבערנעמען די ווירטשאפטלעכע און סאניטארע אנ-פירונג פון זונטס.

3. סיזוז אומפאדינגט תיכף דורכגעפירט ווערן א קליינער רעמאנט: אין קיך מוז אוועקגעשטעלט ווערן א קליינע, הילצערנע וענ-טל, וואס זאל אפמילן די אוים־קאציע מיטן פאד-צימער פון קיך.

מים אכטונג זא. קלוגער

לייטער פון סאנ.-מעד.

אויפזיכט איבער פליטים:

אנשטאלטן פאר פליטים:

„טאז"־אויפזיכט איבער די פליטים: ד"ר אייזיק גאלדבורט מאכט אויפמערקזאם אויפן מצב שלעכטן סאניטארן מצב פון דער ישיבה

TOZ supervision of refugees. Dr. Goldburt remarks about the poor sanitary condition of the Yeshiva

„טאז" מטפל בפליטים: ד"ר גולדבורט מעיר על המצב הסאניטארי הירוד של הישיבה

Медицийский надзор общества „ТОЗ" над беженцами: д–р Гольбурт докладывает о санитарном положении ешибота

די לובלינער ישיבה אין ווילנע בעת דער צווייטער וועלט־מלחמה (גדאַנסקע 3)

1940/41

The Lublin Yeshiva in Vilna during World War II (Gdanska Street No. 3)

ישיבת לובלין בוילנה בזמן מלחמת העולם השניה (רח' נדאנסקה 3)

Люблинский ешибот в Вильне во время второй мировой войны, (Гданская ул. 3)

Szkoła Rabinacka „RAMAJLES“
w WILNIE (Poland)

אורך ימים בימינה, ועושר וכבוד בשמאלה.

ב״ה, יום ״ג לחדש שבט
23/2 40
№

ר׳ שיבה הגדולה והקדושה
„ראמיילעס״
בווילנא
נתיסדה בשנת תקע״ה (1815)
ע״י הגאון רשכבה״ג ר׳ אבלי והרביצו תורה שם
הגאונים ר׳ ישראל סלנטר, ר׳ מרדכי מעלצער
ור׳ מאיר מיכל ראבינאוויץ זצ״ל

ראַמיילעס ישיבה

RAMAILES YESHIVA

ישיבת רמיילס

ЕШИБОТ РАМАЙЛЕС

1940

Na rzecz
dzieci Jeszybotu
„RAMAJLES“

יום פרחים
לטובת תלמידי ישיבת
„רמיילים״

אַ זאַמלונג פאַר דער ישיבה

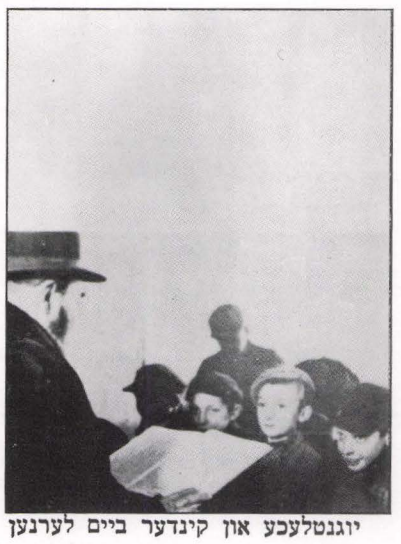
Appeal-Day for the Yeshiva

יום־מגבית לטובת הישיבה

День сбора пожертвований
в пользу ешибота

יוגנטלעכע און קינדער ביים לערנען

Youth and children at study

בני־נוער וילדים בשעת לימודיהם

Юноши и дети за учением

1940

ס.אָ.ס.־רופן צו דער פרייער וועלט

S. O. S. CALLS TO THE FREE WORLD

קריאות „הצילו!" לעולם החפשי

S.O.S. – ВОЗВАНИЕ К СВОБОДНОМУ МИРУ

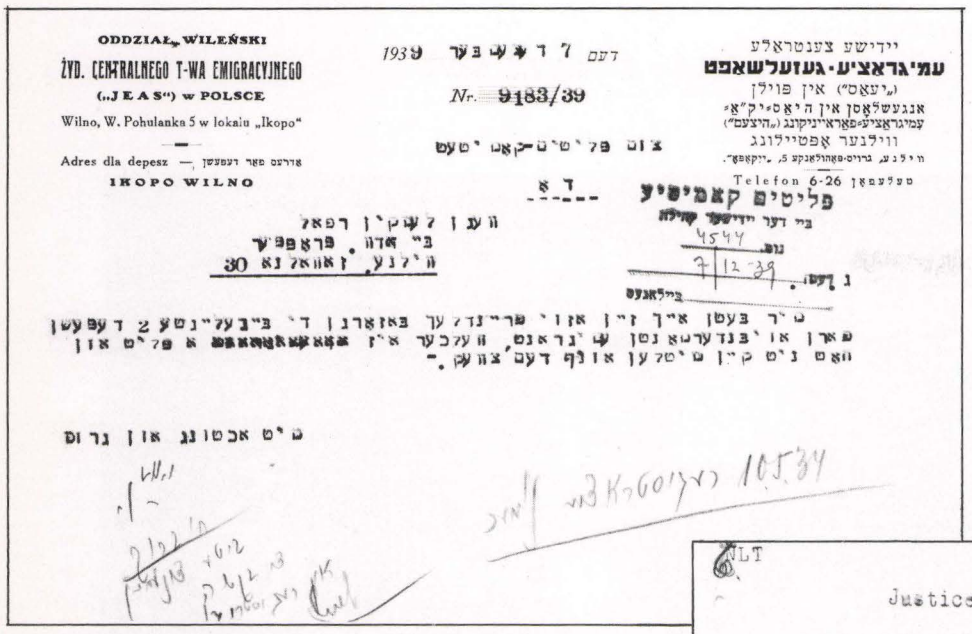
1940 – 1939

„היאָס" מיט דער הילף פון דער ווילנער קהילה האָבן באַזאָרגט פאַר די פּליטים טעלעגראַמעס קיין אויסלאַנד

"HIAS" with the cooperation of the Vilna Jewish Community provided telegrams abroad for the refugees

חברת „היאס", בסיוע הקהילה הוילנאית, שלחה מברקים לחוץ לארץ בשם הפליטים

„ГАЙАС" при содействии виленской общины помогал высылать телеграммы заграницу

ODDZIAŁ WILEŃSKI
ŻYD. CENTRALNEGO T-WA EMIGRACYJNEGO
(„J E A S") w POLSCE
Wilno, W. Pohulanka 5 w lokalu „Ikopo"
Adres dla depesz — IKOPO WILNO

יידישע צענטראַלע
עמיגראַציע־געזעלשאפט
(„יאַס") אין פוילן
אנגעשלאָסן אין ה׳ אָ׳ס׳ י׳ק׳ א׳
עמיגראַציע־פאַראייניקונג („היצעס")
ווילנער אָפּטיילונג
ווילנע, גרויס־פּאָהולאנקע 5, „יקאָפּאָ".
טעלעפאָן Telefon 6-26

1939 דעם 7 דעצעמבער
Nr. 9183/39

צום פּ׳ט׳ט־קאָמיטעט

ד. ג.

פּליטים קאָמיסיע
בײַ דער ייִדישער קהילה
נעם.
ג. ווילנע.

ה׳ עזען ז׳ען רפאל
בי״ם אדה״ נ׳ פּראַפּעסאָר
ווילנע, זאוואלנא 30

ט׳ר בעטן אײַך זיך אין פּרינציפּ בײַ בי״ם בעלגיע ד׳ בעסטע וועגן
פאר אן׳ בנדערטע נטן שׂ׳ נראנט, ווען עס וועט זיך מעגלעך זײַן
האט נ׳ט קיין ט׳טע ען אונ׳ף דעם צוויק.

ט׳ט אכטונג און גרוס

10.5.34

אַדוואָקאַט רפאל לעמקין טעלעגראַפירט פאַר אַן אַריינפאָר־ווויזע קיין דובלין און יאָהאַנעסבורג

Attorney Rafael Lemkin telegraphed for visa to Dublin and Johannesburg

העורך־דין רפאל למקין ביקש טלגרפית אשרת־כניסה מדובלין ויוהאניסבורג

Адвокат Рафаил Лемкин телеграфно просит в'ездную визу в Дублин и Иоганнесбург

NLT

Justice Hanna
High Court
Dublin

Saved miraculously happy communicate with you
please cable possibility getting telegrafically irish
visa for few months stop After hope be invited
university abroad stop Escobedo helps please cable
balogh do same stop adress Vilnius Propper Zawalna 30
thanks cordially

Lemkin

Lemkin c/o Propper
Vilnius, Zawalna 30
7.XII.1939

RP15

Elemer Balogh University Witwatersrand
Johannesburg

Saved miraculously big difficulties beg heartily
get for me anywhere quickly University invitation
visa Thanks Cable Propper Vilnius Zawalna 30

Lemkin

Lemkin c/o Propper
Vilnius, Zawalna 30
7.XII.1939

Žydų Emigracijai Lietuvoje Tvarkyti Draugija
„HIAS-ICA"
VILNIUS, Didž. Pogulianka 5.
1725/40. נום

ווילנע, 15 פעברואר 1940

צום ייִדישן צענטער
אין האוואנא־קובא

ענין: טעלעגראמען, רעזולטאטן, לעזן

ג. ה.

ט׳ר האבן באקומען אײַערע דעפעשן וועגן ד׳ אונ׳זנדערטע ט׳ר האבן
אײַך ניט דעפעשירט:

Centiscub Havana
Lichtensztejn Rathaus advised visa Lewin send Consul
Stockholm

מיר וואַרטע נאָך מעלדונגען פון דעפעשן פון ט׳ר האבן זיך נעמען
דרינגנדן פאַל צום „יאס" אין וואַרשע (פּלאַץ נזשיבאָווסקי 10) אונ׳ נעפעשן
ערלויבן דעם עלטן אײַנוואוינער פּשוטן.
ה׳ נפתלי לעווין נעפינט זיך אין ווילנע אונ׳ דערוואַרט אונ׳ דאַרפן נעמען
ד׳ וויזע אין שטאָקהאָלם פון שטאָקהאָלם וועט ער דאַרפן פאַרן קיין סוויצ־
רלאנד אונ׳ סטרעזדנדיג אויסלענדער.
ד׳ פּראָפעסער זאַל זאָגן וואָס לעמקין זאָל שוין אין ווילנע פאר מיט,
פון 18 ביז 30 אַר אלט.
ט׳ר האבן זיך דער הינטערכט פאר אלע עקזעמפלאַרן אונ׳ בחוכט אונ׳ך
פאר לעזן.

ט׳ט אכטונג און גרוס

Marzo 21/940

„היאס־יקא" טעלעגראַפירט צום יידישן צענטער אין האַוואַנאַ, קובא, אַז צו יידן אין (נאַצי־אָקופּירטן) וואַרשע קען מען ניט טעלעגראַפירן; וויזעס פאַר פּליטים אין ווילנע שיקן קיין שטאָק־האָלם

"HIAS – IKA" telegraphed Jewish center in Havana, Cuba, that Jews in (Nazi-occupied) Warsaw could not be contacted by telegraph; visas for refugees in Vilna should be sent to Stockhom

„היאס־יקא" הודיעה טלגרפית למרכז היהודי בהאוואנה, קובה, שאי־אפשר לטלגרף אל יהודים בווארשה (הכבושה ע"י הנאצים); אשרות בשביל פליטים יהודים בוילנה יש לשלוח לשטוקהולם

„ГАЙАС–ИКА" телеграфирует в еврейский центр в Гаванне, Куба, что . евреям в окупированной немцами Варшаве нельзя высылать телеграмм; визы для беженцев в Вильне следует направлять в Стокгольм

NLT Haftka 53 Nachlatbenjamin
Telaviv

Letters sent Bronek allright have cabled Gruenbaum about
certificate intervene advice Rosmarin cable France
Szoszkies consulgeneral Telaviv wire results

Aleksander Haftka

A.Haftka
Zawalna 10/10
Vilnius

אַלעקסאַנדער האַפטקאַ טעלעגראַפירט תל־אביב וועגן סערטיפיקאַטן

Alexander Haftka telegraphed Tel–Aviv about certificates

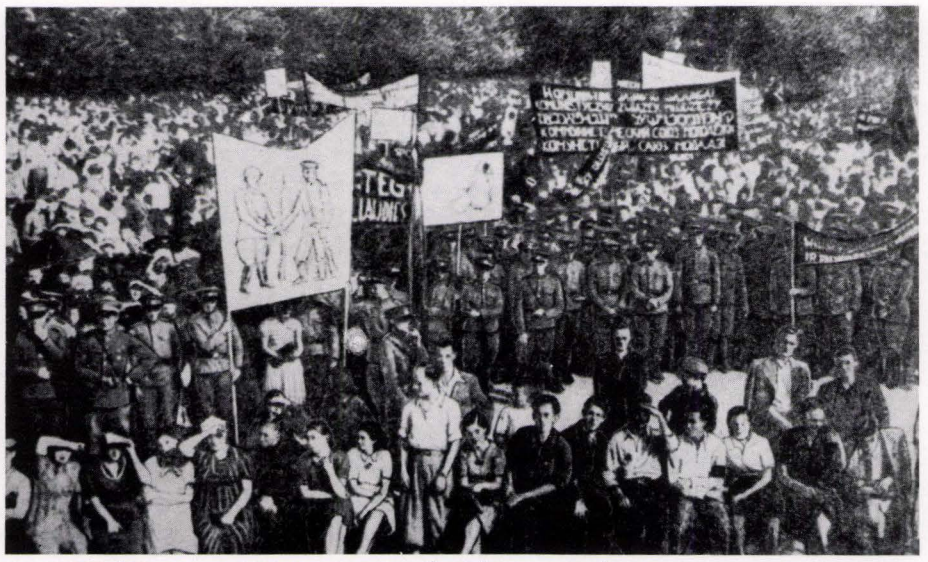
אלכסנדר האפטקה ביקש טלגרפית סרטיפיקאטים מתל־אביב

Александр Гафтка телеграммой просит Тель–Авив прислать сертификат

Demonstration meeting at Lukishki Square in honor of the opening of the People's Parliament (''Saim'')

Митинг – демонстрация на Лукишской площади по поводу открытия Народного Сейма

דעמאָנסטראַציע־מיטינג אויפן לוקישקער פּלאַץ לכבוד דער דערעפענונג פון פּאַלקס־סיים

אספת־הפגנה בכיכר לוקישקי לרגל פתיחת הסיים העממי

1940 21/VII

Appeal by the Vilna Regional Committee of the Communist Party of Lithuania:
Возвание виленского областного комитета комунистической партии Литвы:

אויפרופן פון ווילנער געגנט־קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין ליטע:
כרוזי הוועד הוילנאי המחוזי של המפלגה הקומוניסטית בליטא:

בירגער און בירגערינס
פון דער סאציאליסטישער ראטן-ליטע!

דער העכסטער ראָט פון פ.ס.ס.ר. איז אָנגענעמען די וועגדונג פון ליטווישן פּאָלק און אײַנגעשלאָסן ליטע אין פּאַרבאַנד פון די סאָציאָליסטישע ראָטן־רעפובליקן אין דער גרויסער מישפּאָכע פון פֿעלקער, וואָס בויען דעם קאָמוניזם. ס׳איז מקויעם געוואָרן דער לאָגיאַריקער טרוים פון די אַרבעטנדיקע אין ליטע. דער גרויסער טאָג וועט אויף אייביק פּאַרבליבן אין זיקאָרן פון ליטווישן פּאָלק.

אונדזער אַרבעטער־פּאָלק האָט דערגרייכט דאָס, פּאַר וואָס עס האָבן מיט פּאָרביסנקייט געקעמפּט, פּאַר וואָס עס האָבן פּאָרגאָסן זייער בלוט די אַרבעטער און פויערים אין 1905 און אין 1917טן יאָר.

די גרויס־אינדוסטריע, די בענק, די ערד, די וועלדער זײַנען געוואָרן דאָס אייגנטום פון פּאָלק.

די יאָרן פון אונטערדריקונג, פּײַן, נאָציאָנאָלן האָס אונטערן קאַפּיטאָליסטישן יאָך זײַנען שוין פאַרבײַ. אונטער דער זון פון דער סטאָליניסישער קאָנסטיטוציע וועט דאָס באָפרײַט לישוישע פּאָלק, וויַ א גלײַכבאַרעכטיקטער מיטגליד אין דער מישפּאָכע פון דעם גרויסן סאָוועטן־פאַרבאַנד, בויען א פרײַען און גליקלעכן לעבן.

די פּעלקער פון ראָטן־פאַרבאַנד וועלן מיט פרייד העלפן דעם אַרבעטנדיקן פּאָלק פון ליטע אין דער נאָענטסטער צײַט פּאַרווישן אַלע שפּורן פון דער פאַראַנטסטער קאַפּיטאָליסטישער אַרדענונג. זיי וועלן העלפן שאַפן א סאָציאָליסטישער אינדוסטריע און קולטור. זיי וועלן אויפהויבן דעם וווילשטאַנד פון די אַרבעטנדיקע.

אַרבעט ערלעך, און היט דאָס פּאָלקס־אייגנטום!

קעמפּט מיט די שדיקער פון מעלוכע־פּאַרמעגן!

פאַרשטאַרקט די פרײַנדשאַפט פון די פּעלקער, אַזוי ווי ס׳האָט אונדז געלערנט דער כאָזער סטאַלין!

די פרײַנדשאַפט פון די פּעלקער פון פ.ס.ס.ר. איז א גרויסע און וויכטיקע דערגרייכונג, וויַל וויַ לאַנג עס עקסיסטירט די פרײַנדשאַפט וועלן די פּעלקער פון אונדזער לאַנד זײַן פרײַ און אומבאַזיגבאַר!

זאָל לעבן און וואַקסן אונדזער מעכטיק פּאָטערלאַנד — דער פּאַרבאַנד פון סאָוועטישע סאָציאָליסטישע רעפובליקן!

זאָל לעבן דער אַרבעטנדיקע פּאָלק פון דער ראָטן־ליטע, וואָס בויט זײַן פרײַען לעבן אין דער גרויסער בריידערלעכער מישפּאָכע פון סאָוועטן־פאַרבאַנד!

זאָל לעבן אונדזער באָפרײַערין די רויטע אַרמיי פון אַרבעטער און פויערים!

זאָל לעבן די אַלפאַרבאַנדישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון די באָלשעוויקעס — דער אָונאָנגאַרד פון די אַרבעטנדיקע פון ראָטן־פאַרבאַנד!

זאָל לעבן דער פּירער פון די פּעלקער — דער גרויסער סטאַלין!

ווילנער געביט־קאָמיטעט פון דער
קאָמוניסטישער פּאַרטיי
אין ליטע.

Gamybos Koop. Spaustuvė Vilnius, Trakų 7.

לכבוד דעם באַשלוס פון העכסטן ראָט פון פ.ס.ס.ר. איינצושליסן די ליטווישע רעפובליק אין סאָוועטן־פאַרבאַנד

In honor of the resolution by the Supreme Soviet of the U. S. S. R. to incorporate the Lithuanian Republic into the Soviet Union

לרגל ההחלטה שנתקבלה ע״י המועצה העליונה לספח את הריפובליקה הליטאית לברית־המועצות

В честь постановления Верховного Совета С.С.С.Р. о включении Литовской Республики в состав Советского Союза

1940 3/VIII

קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון ליטע. סעקציע פון קאָמינטערן.
פּראָלעטאַריער פון אַלע לענדער, פאַראייניקט זיך!

כאָווירים אַרבעטער, פויערים, קעמפער, אַרבעטנדיקע אינטעליגענץ, אַלע אַרבעטנדיקע!

דעם 21 טן יולי קלייבט זיך צונויף דער פּאָלקס־סיים. דאָס אַרבעטנדיקע פּאָלק פון ליטע, וואָס האָט זיך באַפרייט פון דער פּאַשיסטישער רעאַקציע, וויל זיך פּולשטענדיק באַפּראַיען פון קאַפּיטאַליסטישער קנעכטשאַפט. אין גאַנצן לאַנד קומען פאָר ריזיקע מיטינגען פון אַרבעטער, פויערים און סאָלדאָטן, אויף וועלכע זיי פאָדערן אײַנפירן א סאָוועטן־מאַכט, סטאָליניש קאָנסטיטוציע. און אָנשליסן ליטע צו די סאָוועטישע, סאָציאָליסטישע רעפובליקן. אין עמעס ווייַניין פון די אַרבעטנדיקע, אויפבלי פון דער פּאָלקס־קולטור, קען נעבן נאָר א פרייַע, סאָוועטישע ליטע, וווּ ס׳וועט ניט זיין קיין עקספּלואָאַציע פון מענטש דורך מענטש, קיין אַרבעטלאָזיקייט. אונדזער פּאַטערלאַנד וועט פולשטענדיק זיין זיכער, וועַן זי וועט זיין פּאַראייניקט צו דער גרויסער און פעסטער מישפּאָכע פון ראָטן־פאַרבאַנד. אויסקלייבנדיק די בעסטע פאַרשטייער אין פּאָלקס־סיים. האָבן די אַרבעטנדיקע אַרויסגעשטעלט זייערע פּאָדערונגען־ נען און זיי ווייסן, אַז די פּאַרשטייער פון פּאָלק וועלן זיי־ערע פּאָדערונגען באַפרידיקן.

כאָווירים און כאָווערטע!

דער ווילנער געביט־קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישע פּאַרטיי אין ליטע רופט אַלע אַרבעטער, פויערים, קעמפער, אַרבעטנדיקע אינטעליגענץ, אַלע אַרבעטנדיקע דעם 21טן יולי אין צוזאַמענהאַנג מיט דער עפענונג פון פּאָלקס־סיים 12 אַזייגער אויף לוקישקער פּלאַץ אויפן

מיטינג = דעמאָנסטראַציע,

קעדיי צו באַגריסן דעם פּאָלקס־סיים און אָרגאַניזירט ארויסזאָגן די פּאָדערונגען.

זאָל לעבן דער פּאָלקס־סיים!
זאָל לעבן א ראָטן־ליטע!
זאָל לעבן די קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון ליטע!
זאָל לעבן די רויטע־ארמיי אונדזער באַפרייערין!
זאָל לעבן דער ראָטנפאַרבאַנד!
זאָל לעבן דער פירער און לערער פון אַלע אַרבעטנדיקע דער כאָזער סטאַלין!

ווילנער קאָמיטעט
פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין ליטע.

„Expresso" Spaustuvė Vilniuje.

רוף צו דער דעמאָנסטראַציע אויף לוקישקער פּלאַץ

1940 20/VII

Call for the demonstration at Lukishki Square

קריאה להפגנה בכיכר לוקישקי

Призыв к демонстрации на Лукишской площади

JEWISH LIFE IN SOVIET VILNA

ЕВРЕЙСКАЯ ЖИЗНЬ В СОВЕТСКОЙ ВИЛЬНЕ

יידיש לעבן אין ראטן־ווילנע

חיים יהודיים בוילנה המועצתית

22/VI 1941 – 1940 21/VII

מען „בויט דעם סאציאליזם" אין די נאציאנאליזירטע יידישע אונטער־נעמונגען — אין א סטאלעריי־ארטעל און אין א לעדער־פאבריק

They "build socialism" in the nationalized Jewish enterprises – in a carpentry shop and in a leather factory

„הסוציאליזם הולך ונבנה" במפעלים היהודיים המולאמים — בנגריה ובבורסקי

„Строим социализм", в национализированных еврейских предприятиях – в столярной артели и в кожевенной фабрике

קאמוניסטישע טאג־צייטונג „ווילנער עמעס", רעדאקטאר דוד אומרו

Communist daily "Vilner Emes" (Vilna Truth) David Umru, editor

היומון הקומוניסטי „האמת הוילנאית", העורך: דויד אומרו

Комунистическая ежедневная газета „Вилнер Эмес" („Виленская Правда"), редактор Давид Умру

1940 30/XII – 20/VIII

„שטערן"

ווילנע, מאקאווע 5

אייגלאדונג

כ' כאווער! דערמיט וואלט איר איינגעלאדן אויפן רעפעראט פון רעד. כ' **דאוויד אומרו** אד"ט **„מאקסים גארקי"**, וואס קומט פאר פרייטאג דעם 23.VIII.40 אין קאנסערוואטאריע (ווילנע, קאנסקע 1) פונקט 9 אזוינט

נאכן רעפעראט טרעט ארויס דער **באר „שטערן"**

א פארבעטונג צו א לעקציע וועגן מ. גארקי אין יידישן קולטור־קלוב „שטערן" (געוו' „ווילביג")

Invitation to a lecture on M. Gorki in the Jewish Cultural Club "Shtern" (Star, formerly "VILBIG")

הזמנה להרצאה על מ. גורקי במועדון־התרבות היהודי „כוכב" („ווילביג" לשעבר)

Приглашение на лекцию о М. Горьком в еврейском культурном клубе „Штерн" („Звезда" – бывший „ВИЛБИГ")

1940 23/VIII

„פראלעטאריש טעאטער איז א מיטקעמפער פאר סאציאליזם" — יידישע ארטיסטן איבער שטאטישע גאסן לכבוד דעם פאלקס־סיים

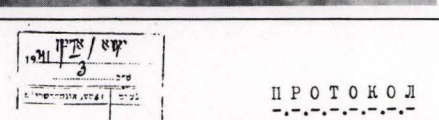
פון רעכטס – 1טע ריי: – ?, ל. (זוב); לעוויצקאַ, – ?, – ?; 2טע ריי: מ. שיין, ב. אבעלסאן, עפשטיין, – ?, – ?, – ?, רחל קארפינאוויטש, אמאטין, י. קרימסקי, – ?, צ. סטראשון, י. לוניאנסקי; 3טע ריי: משה קארפינאוויטש, – ?, א. קארפינאוויטש, ש. בליאכער, א. ליפאוטסקי, – ?, מ. קאץ, מ. בראדסקי, פישער, ד. רובינא, – ?, – ?, ר. זאמינא, פרוי אמאטין, ל. קוזניצעצאוו, ל. ליבגאלד, פ. ווישאלינא, – ?, ש. זאבלאקי, מ. קורץ

"The Proletarian Theater is a Co-Fighter for Socialism" – Jewish artists on the streets of the city in honor of the People's Saim (Parliament)

„התיאטרון הפרוליטארי משתתף במלחמה לסוציאליזם" — אומנים יהודים ברחובות העיר לכבוד הסיים העממי

„Пролетарский театр соучастник в борьбе за социализм" – Еврейские артисты на улицах города в честь Народного Сейма

די ראטנמאכט ריניקט־אויס דעם ייוא פון ניט־געוואונטשענע מאטעריאלן (פראטאקאל פון 20/XII 1940); פארבעטונג צו דער פרץ־אויסשטעלונג (3/VI 1941)

The Soviet government purges the YIVO of undesirable material (report of 20/XII 1940) Invitation to the Peretz exhibition in the YIVO (3/VI 1941)

השלטונות של ברית־המועצות מטהרים את „ייוא" מחומר בלתי רצוי (דו"ח 20/XII 1940) . הזמנה לתערוכת פרץ (3 ביוני 1941)

Советская власть очищает "ИВО" от нежелательных материалов (протокол с 20/XII 40г.) Приглашение на выставку посвященную И. Л. Перецу (3/VI 1941)

אינסטיטוט פאר יידישער קולטור פון דער וויסנשאפט־אקאדעמיע פון לססר

דער אינסטיטוט פאר יידישער קולטור פארבעט אייך דערמיט צו דער פייערלעכער עפענונג פון דער אויסשטעלונג

לעקאוועד דעם 90סטן געבורטסטאג פון י. ל. פערעץ

די אויסשטעלונג, ארגאניזירט לויט דער איניציאטיוו און מיט דער אונטערשטיצונג פונעם פערעץ־קאמיטעט באם ארג.־קאמיטעט פונעם שרייבער־פארבאנד פון לססר, עפנט זיך דינסטיק דעם 3טן יוני 1941, 18 אזייגער, אין אינסטיטוט, ווילנע, ווישלסקי־גאס 18.

אינסטיטוט פאר יידישער קולטור פון דער וויסנשאפט־אקאדעמיע פון לססר

GERMAN OCCUPATION

ГЕРМАНСКАЯ ОККУПАЦИЯ

13/VII 1944 – 1941 24/VI

דייטשע אָקופּאַציע

הכיבוש הגרמני

BEKANNTMACHUNG

Der deutsche Soldat kommt nicht als Eroberer, sondern als Befreier von einem verbrecherischen Regierungssystem, das schaffende Bauern und Arbeiter ausbeutete und versklavte. Nach Tagen harten Kampfes, die Chaos und Zerstörung brachten, zieht mit den deutschen Soldaten Ordnung und Sicherheit ein.

Der Aufbau kann beginnen!

Bis zu einer endgültigen Regelung wird folgendes angeordnet:

Sämtliche **kommunistischen und jüdischen Organe sind mit sofortiger Wirkung ihres Amtes enthoben. Die Gemeinden wählen aus ihren Reihen einen zuverlässigen Mann,** der nicht Kommunist oder Jude sein darf, **als Führer der Gemeinde.** Den Anordnungen des Führers der Gemeinde ist unbedingt Folge zu leisten. Diese Regelung gilt, solange nicht durch eine deutsche Dienststelle ein kommissarischer Bürgermeister bestimmt wird.

Der Führer der Gemeinde hat sich, solange keine Ortskommandantur eingerichtet ist, im Falle der Belegung des Ortes mit deutschen Truppen sofort bei der Truppe zu melden.

ALLE JUDEN beider Geschlechter **haben sich durch weisse Armbinden mit dem Davidstern auf beiden Armen zu kennzeichnen.**

Alle Juden beider Geschlechter haben sich umgehend beim Führer der Gemeinde des letzten Wohnortes zu melden. **Die Freizügigkeit für Juden ist mit sofortiger Wirkung aufgehoben.** Juden, die sich ohne schriftliche Genehmigung des Führers der Gemeinde bezw. einer deutschen Dienststelle aus den Ortschaften entfernen, setzen sich härtester Bestrafung aus.

Alle Juden beider Geschlechter von 16 bis 50 Jahren **stehen dem Führer der Gemeinde zu Arbeitsleistungen zur Verfügung.**

Alle Juden haben die in ihrem Besitz befindlichen Rundfunkgeräte beim Führer der Gemeinde abzuliefern.

Feindselige Handlungen gegen die Deutsche Wehrmacht oder Zerstörung von Einrichtungen der Deutschen Wehrmacht werden mit dem Tode bestraft!

Wer Nachrichtenanlagen (z. B. ortsfeste oder feldmässige Fernsprech- und Telegrafenleitungen, Vermittlungseinrichtungen, Postamter und Funkanlagen) **beschädigt, wird mit dem Tode bestraft. Sabotage jeder Art ist zu verhindern.** Saboteure sind sofort einer deutschen Dienststelle zu übergeben.

Es ist verboten, Rotarmisten zu beherbergen, zu unterstützen, sie mit Zivilkleidern zu versehen oder ihnen sonst auf irgend eine Art und Weise Vorschub zu leisten.

Wenn der Aufenthalt von Rotarmisten bekannt wird oder Rotarmisten angetroffen werden, ist sofort Meldung an die nächste deutsche Dienststelle zu erstatten.

Die Rotarmisten sind darauf hinzuweisen:

a) dass sie sich bei der nächsten deutschen Truppe melden sollen,

b) dass sie nicht erschossen, sondern gut behandelt werden,

c) dass sie aber auf keinen Fall Zivilkleidung anlegen, da sie sonst nicht von Freischärlern unterschieden werden können.

Alle Waffen sind beim Führer der Gemeinde abzugeben. Der Führer der Gemeinde hat die Waffen zu sammeln und der nächsten deutschen Dienststelle über Aufbewahrungsort, Zahl und Art der Waffen Meldung zu erstatten.

Das normale Wirtschaftsleben muss sofort in Gang kommen, sonst hungert die Bevölkerung im Winter!

Jeder bleibt an seinem Platz und verrichtet weiter seine gewohnte Arbeit.

Wer plündert wird erschossen.

Alle Maschinen und Geräte sind zu erhalten.

Alle Lebens- und Futtermittel sind zu erhalten.

Die Felder sind weiter zu bestellen, die Ernte ist einzubringen, sonst muss die Bevölkerung im Winter hungern!

Alle Warenbestände, auch die der Kooperative und der Roten Armee, die die Bevölkerung an sich genommen oder vergraben hat, sind unverzüglich an eine von dem Führer der Gemeinde zu bestimmende Sammelstelle abzuführen. Nichtablieferung wird als Plünderung bestraft. **Hamstern ist bei strengster Bestrafung verboten.** Alle Schaffenden sollen Brot erhalten. **Sämtliche im Gemeindebereich verlaufenden Strassen sind instandzuhalten.** Es ist für dauernde Pflege und gute Beschaffenheit zu sorgen. Die Brücken sind zu reparieren.

a) Schlaglöcher sind mit Schotter auszufüllen.

b) Auf Schotterstrassen ist der zur Seite geschleuderte Sand auf die Schotterdecke zu werfen.

c) Notwendiges Material wie Schotter und Sand ist durch die Gemeinde heranzufahren und an den Strassenrändern so abzulegen, dass die Fahrbahn nicht verengt wird.

Zur Durchführung dieser Anordnungen sind insbesondere Juden heranzuziehen.

Neben dem Rubel gilt die Mark als Zahlungsmittel. Dabei gilt **eine Mark soviel wie 10 Rubel. Es gelten weiter die alten Preise.** Preistreibereien sind unbegründet und schädigen das Wirtschaftsleben. Daher wird der, der die Preise steigert, wegen Wucher bestraft.

Die Spuren des Kampfes sind zu beseitigen

Wenn bisher ein deutscher Soldat durch die Bevölkerung beerdigt wurde und wenn ein unbeerdigter deutscher Soldat gefunden wird, ist umgehend der nächsten deutschen Dienststelle Meldung zu erstatten.

Rotarmisten sind zu beerdigen.

Alles von der Roten Armee zurückgelassene Gerät, wie Kraftwagen, Traktoren, Wagen, Geschütze, Waffen usw. und alle Ausrüstungsgegenstände sind an Sammelstellen zu schaffen. Ort der Sammelstelle bestimmt der Führer der Gemeinde.

In zerstörten Ortsteilen sind die Trümmer und Schutt von den Strassen zu entfernen. Abgerissene Fernsprechleitungen aufzurollen und an die Sammelstelle zu schaffen.

Tierkadaver sind zu begraben. Jedoch nicht in der Nähe von Brunnen und fliessendem Wasser.

Die Bevölkerung hat der nächsten Deutschen Dienststelle Aussage zu erstatten, wenn Minenfelder im Gemeindebereich noch nicht aufgeräumt sind.

Der deutschen Truppe ist jede Hilfe zu leisten

Der deutschen Truppe stehen alle Männer und Frauen zu Arbeitsleistungen zur Verfügung.

Die Kirchen sind für die Abhaltung von Wehrmacht-Gottesdiensten zur Verfügung zu stellen.

Während des Vormarsches der deutschen Truppen sind gefüllte Wasserfässer mit einwandfreiem Wasser zum Tränken der Pferde an den Strassen aufzustellen.

Alle Häuser sind, soweit sie nachts beleuchtet werden, so zu verdunkeln, dass kein Lichtschein nach aussen dringen kann.

Für die Durchführung dieser Anordnungen haftet jeder Einwohner, insbesondere der Führer der Gemeinde. Die Nichtbefolgung dieser Anordnung wird strengstens bestraft.

Der Oberbefehlshaber der deutschen Armee

ОБ'ЯВЛЕНИЕ НАСЕЛЕНИЮ

Солдаты вооруженных сил Германии не являются завоевателями-захватчиками, а освободителями русского народа от преступного и кровожадного правительства, которое 23 года эксплоатировало и порабощало трудящихся — крестьян и рабочих!

Прошли дни жестоких боев, принесших разрушение и хаос. С приходом германских войск наступает время безопасности и порядка.

Приступайте к восстановлению разрушений!

До окончательного разрешения интересующих вопросов издаются следующие распоряжения:

Все коммунистические и жидовские органы немедленно отменяются. Общины выбирают из своей среды пользующегося общим доверием старшину общины (за исключением тех случаев, когда со стороны германских властей уже назначен старшина общины). Это лицо не должно быть ни жидом ни коммунистом.

Распоряжения, приказы и всякого рода постановления старшины общины должны быть беспрекословно исполнены.

Старшина общины обязан являться к германскому коменданту. В случае отсутствия такового он должен войти в связь с германской военной частью, находящейся на месте.

ВСЕ ЖИДЫ обоих полов обязаны носить белую повязку на обоих рукавах.

Все жиды обоего пола немедленно подлежат регистрации у старшины общины последнего местопребывания до прихода германских воинских частей. **Всем жидам строго воспрещается свободное переселение с одного места на другое.** Кто из них без письменного разрешения старшины общины или германской власти покинет место своего жительства, подлежит строжайшему наказанию.

Все жиды обоего пола в возрасте от 18 — 50 лет находятся в распоряжении старшины общины, который назначает их на работу.

Все радиоаппараты, находящиеся у жидов, немедленно должны быть сданы старшине общины.

Враждебные действия против германских военных сил, а также разрушение имущества германских воинских частей будет караться смертной казнью!

Повреждения сооружений и средств связи, как например, местных и полевых телефонных и телеграфных линий, центральных станций, почтовых отделений и радио будут караться **смертной казнью.**

Вменяется в обязанность воспрепятствовать всякого рода саботажу. Саботажников немедленно передавать германским военным властям.

Воспрещается укрывать и принимать красноармейцев, снабжать их пищей, штатской одеждой и вообще чем либо поддерживать их и вменяется в обязанность немедленно передавать их ближайшим германским властям.

Красноармейцам об'ясните:

а) что они должны явиться в ближайшую германскую воинскую часть,

б) что их не расстреляют и что с ними будут хорошо обращаться,

в) чтобы они ни переодевались в штатское, а то их будет невозможно отличить от партизанов.

Всякого рода оружие должно быть сдано старшине общины, который, собрав его, сообщает ближайшей германской части о числе, роде и месте сохранения оружия.

Экономическое хозяйство страны должно быть приведено в порядок, дабы предотвратить на зиму всеобщую голодовку.

Населению вменяется в обязанность оставаться на местах и продолжать свою обычную работу.

Грабеж карается расстрелом.

Все машины и приборы, а также все взрывные припасы и корм для скота должны быть сохранены в целости.

Все полевые работы должны быть проведены, чтобы обеспечить население необходимым продовольствием и этим предотвратить всеобщую голодовку.

Всякого рода товары, коллективное имущество а также материал оставленный красной армией или скрытый и запасенный населением, должны быть немедленно сданы на сборный пункт, обозначенный старшиной общины. О сдаче должно быть доложено германским военным властям. Невыдача вышеупомянутых вещей будет караться как мародерство.

Натасканные и накопление жизненных припасов сильно карой воспрещается. Каждый трудящийся имеет право на хлеб.

Все дороги и мосты, лежащие в пределах общины, должны быть исправлены и впоследствии держаться в порядке.

Ухабы и прочие порчи дороги должны быть засыпаны щебнем. Для починки дорог с насыпи должен быть использован песок, лежащий по обеим сторонам дорог.

Необходимый материал, как песок, щебень и прочее должен быть доставлен к месту и так сложен, чтобы проезд не был бы стеснен.

Для выполнения этих работ должно быть принято в первую очередь жидовское население.

Рядом с рублем как средство платежа вводится германская марка, причем устанавливается курс 1 марка=1 червонец=10 рублей. Все цены, в особенности на продукты и товары первой необходимости остаются неизменными.

Повышение цен ничем необоснованно и оказывает лишь вредное влияние на экономическое хозяйство страны.

Тот, кто будет повышать обычные цены на товары, будет наказан как расхититель-мазурик.

Все следы бывших военных действий — должны быть устранены.

Найденные, еще не похороненные германские воины и также уже похороненные воины должны быть указаны германским воинским частям.

Боевой красной армией следует немедленно хорошо.

Всякий материал, оставленный красной армией, а в особенности легковики, грузовики, тракторы, повозки, орудия и оружие должна быть собрана на сборный пункт, обозначенный старшиной общины.

В разрушенных местностях все остатки разрушения должны быть убраны с дорог. Все сорванные телеграфные и телефонные провода должны быть намотаны и сданы на сборные пункты.

Павших лошадей и скот следует зарыть в глубине за тем, чтобы это не происходило бы на близости колодцев или текучей ключевой воды, дабы предотвратить заразы.

В целях общей безопасности население обязано заявлять германским властям местонахождение еще не устраненных минных заграждений.

Германским военным властям по их требованию должна быть оказана всячески поддержка.

Для выполнения назначенных германскими властями работ все мужчины и женщины подлежат всеобщей рабочей повинности.

Во время похода германских воинских частей население должно заботиться о том, чтобы на пути этих частей в местечках и селах были поставлены бочки или сосуды с питьевой водой.

Вечернее затемнение жилых помещений обязательно. Необходимо следить за тем, чтобы наружу не проникал бы ни один луч света!

Ответственность за точное исполнение этого постановления возлагается на каждого члена общины, в особенности же на старшину общины.

Неисполнение этого постановления будет строжайше караться.

Главнокомандующий Германскими Войсками

BEKANNTMACHUNG

für das besetzte Gebiet

vom 15. 7. 1941

I.

1. Die Fahne des Deutschen Reiches und die Symbole der nationalsozialistischen Bewegung dürfen im besetzten russischen Gebiet bis auf weiteres nur von Reichsdeutschen verwendet werden.

2. Die Anwendung des Deutschen Grusses ist allseitigen Vorrecht der Reichsdeutschen.

II.

1. Das Hissen russischen oder früheren polnischen Staates darf im besetzten russischen Gebiet nicht mehr gestattet oder geduldet werden.

2. Falls Gemeinden in der Zeit der polnischen Verwaltung die Führung eines Stadtwappens bewilligt wurde, können sie das Wappen mit Bewilligung der Ortskommandantur weiterführen.

3. Zuwiderhandlungen werden von Ortskommandanten streng bestraft.

III.

1. Mit sofortiger Wirkung werden die kommunistische Partei und sämtliche kommunistischen Vereinigungen aufgelöst und ihr Vermögen beschlagnahmt.

IV.

Vereine dürfen grundsätzlich nicht neu gegründet werden. Ausnahme bieryon sind nur solchen, welche ein öffentliches Interesse gegeben ist und eine Unbedenklichkeitsbescheinigung der Dienststelle der Sicherheitspolizei vorliegt. Zuwiderhandlungen werden mit Gefängnis bestraft.

V.

1. Wer von einem verfassungsmässigen Waffen- oder Munitionsbesitz, Lebensmittellager oder Rohstofflager von Verborgenhalten russischer Offiziere oder Soldaten Kenntnis erhält und der deutschen militärischen Dienststelle unverzüglich Nachricht gibt, erhält eine Belohnung bzw. Festnahme erfolgen kann, erhält eine Belohnung.

2. Die Belohnung kann an Einzelfalle bis zu 5 000 Rubel oder einer entsprechenden Zuteilung von Lebensmitteln betragen.

3. Ersatzlos aufgehoben werden die Anmeldepflicht für Radioempfänger und Verbot des Abhörens ausländischer Sender.

VI.

Das während des Krieges angeordnete Verbot der Tötung von Juden gestaltet, die die Bevölkerung Juden-Rat bildet.

VII.

1. Ausländer, die sich im besetzten russischen Gebiet aufhalten, haben sich binnen 48 Stunden beim Ortskommandanten zu melden.

2. Ausländer, die ihren Wohnsitz innerhalb des besetzten russischen Gebietes wechseln wollen, bedürfen der Genehmigung des für ihren Wohnort zuständigen Ortskommandanten. Sie haben sich bei ihm persönlich abzumelden und sich binnen 24 Stunden nach Eintreffen an ihrem neuen Wohnort beim Ortskommandanten persönlich anzumelden.

3. Ausländer der mit dem Grossdeutschen Reich im Kriege stehenden Feindstaaten sind Angehörige:

a) des vereinigten Königreiches von Grossbritannien und Nordirland mit den überseeischen Besitzungen, Kolonien, Protektoraten und Mandatsgebieten sowie die Dominions Kanada, Australischer Bund, Neuseeland und der Südafrikanischen Union mit ihren Mandatsgebieten,

b) Aegypten,

c) Sudan,

d) Monaco,

4. Das im besetzten russischen Gebiet befindliche feindliche Vermögen der unter Ziffer 3 a—d aufgeführten Ausländer der Feindstaaten ist binnen 10 Tagen bei dem Ortskommandanten anzumelden.

Zum feindlichen Vermögen wird gerechnet:

a) Grundstücke, grundbuchgleiche Rechte und bewegliche Sachen,

b) Wertpapiere, Anteile, Genussrechte jeder Art,

c) Zahlungsmittel,

d) Beteiligungen an Unternehmungen.

e) Forderungen gegen Deutsche, die ihren Wohnsitz oder dauernden Aufenthalt im besetzten russischen Gebiet haben.

Bei sofortiger Wirkung wird verboten, unmittelbar oder mittelbar Zahlungen an Angehörige der Feindstaaten nach dem Auslande in bar, Wechsel oder Sicht zu oder in sonstiger Weise zu leisten.

3. Die Annahme des Feindvermögens ist in deutscher Ausfertigung abzugeben.

4. Wer im besetzten russischen Gebiet befindliches feindliches Vermögen verwaltet oder besitzt, in Gewahrsam hat, beaufsichtigt oder bewacht, hat dieses Vermögen anzumelden.

Über die weitere Behandlung des Feindvermögens ergeht besondere Anweisung.

7. Zuwiderhandlungen werden von Ortskommandanten streng bestraft.

VIII.

1. Mit sofortiger Wirkung gilt die Deutsche Sommerzeit. Sonntag, Montag und Dienstag sind Sommerzeit einzustellen.

2. Die Bürgermeister haben für rechtzeitige Anordnung der bezweise öffentlichen Uhren Sorge zu tragen.

IX.

Die Bürgermeister haben dafuer Sorge zu tragen, dass die Strassen innerhalb geschlossener Ortschaften in reinem Zustand gehalten werden.

Jeder Hauseigentümer ist fuer die Reinigung des Teiles der Strasse (Gehsteig und Strassendamm) verpflichtet, an dem sein Grundstueck liegt.

X.

1. Der Hausierhandel mit Waechern und Textilwaren im besetzten russischen Gebiet ist untersagt.

2. Ausnahmen genehmigt der Befehlshaber der rueckwaertigen Heeresgebiete Mitte.

3. Zuwiderhandlungen werden vom Ortskommandanten streng bestraft.

XI.

1. Die Herausgabe, die Druckerei, und die Verbreitung von Druckerzeugnissen aller Art periodischer und nicht periodischer Erscheinungsweise sind genehmigungspflichtig.

2. Wer eine Druckerei, Steindruckerei oder photochemische Werkstatt, Vervielfältigungsapparate sowie Artikel und Werkzeuge dieses Gewerbes, Art zum Zwecke der Vervielfältigung gewerbsmässig herstellt, betreibt oder in seinen Besitz behält, bedarf der Genehmigung.

3. Die Genehmigung erteilt der Befehlshaber der rueckwaertigen Heeresgebiete Mitte.

XII.

1. In jeder Gemeinde wird eine Vertretung der Juden gebildet, die die Bezeichnung Juden-Rat führt.

2. Der Juden-Rat besteht in Gemeinden bis zu 10 000 Einwohnern aus 12, in Gemeinden seiner 10 000 Einwohnern aus 24 Juden, die der ortsansässigen Bevölkerung entstammen. Der Juden-Rat wird durch die Juden der Gemeinden gewählt. Bestehet ein Mitglied des Juden-Rates aus, so ist sofort ein neues zu wählen.

3. Der Juden-Rat wählt sofort aus seiner Mitte einen Obmann und einen Stellvertreter.

4. Spätestens bis zum 31. Juli 1941 hat der Obmann des Juden-Rates der zuständigen Ortskommandantur die Besetzung des Juden-Rates zu melden.

5. Der Juden-Rat ist verpflichtet, durch seinen Obmann oder seinen Stellvertreter und die Mehrheit von Dienststellen der deutschen Wehrmacht und Polizei entgegen zu nehmen. Er hatfet fuer ihre gewissenhafte und pünktliche Ausführung in vollem Umfange. Den Weisungen, die er von Dienststellen der deutschen Anordnungen erhält, haben sofort und ohne Aufschub zu gehorchen. Grundsätzliche Weisungen sind schriftlich zu erteilen, nachdem sie der zuständigen deutschen Dienststelle vorgelegt worden sind.

6. Der Obmann, sein Stellvertreter und alle sonstigen Angehörigen des Juden-Rates haften mit ihrer Person fuer alle Verfehlungen innerhalb der jüdischen Gemeinde, soweit sie sich gegen die deutsche Wehrmacht, die deutsche Polizei und deren Anordnungen richten.

XIII.

1. Die Juden werden innerhalb einer geschlossenen Gemeinde in nur von Juden bewohnten Unterkunften zusammen gefasst.

2. Juden, die ihre Gemeinde verlassen haben, werden ausgewiesen und ihrer Heimatgemeinde wieder zugeführt.

Der Befehlshaber des Gebietes.

S K E L B Ì M A S

okupuotai sričiai

1941 m. liepos mėn. 15 d.

I.

1) Vokietių Reicho vėliavomis ir nacionalsocialistinio judėjimo simbolais okupuotoje srityje gali naudotis tik vokiečių piliečiai.

2) Vokiškas sveikinimo būdas leidžiamas tik vokiečių piliečiams.

II.

1) Valstybinių ženklų rusų ir buv. lenkų valstybių negali būti vartojami.

2) Jei lenkų valstymo metu buvo leista vartoti kokį nors miesto herbą, tai pastarąjį su vietos Komendantūros leidimu, gali būti vartojamas ir toliau.

3) Šio įsakymo nevykdymas bus vietos Komendanto griežtai baudžiamas.

III.

1) Komunistų partija ir bet. jokie komunistų susibūrimas turėjau panaikinamas, o jų turtas konfiskuojamas.

IV.

Susibūrimai iš pagrindo negali būti steigiami, o tai leidžiama tik tiktais tokie, jeigu to reikalauja visuomenės interesai, ir bus palaikoma žinoguma policijos saugumo tarnybos įstaigomas. Draugijoms steigti leidimas duoda karo Komendantas arba atitinkamas valdžios organas.

V.

1) Kas turi žinias apie užkrautą ginklų, amunicijos, maisto ir šaliavos sandėlių laikymą arba apie besislapstančius rusų kariuomenės ir kareivius ir praneš apie tai vokiečių karininkam. organams bėdą bildės, bus numatinas pasiaukšt. gaus atlygimą.

2) Šis atlygimas skiriamas atskirais atvejais iki sumos 5 000 rb. arba maisto produktų pavidalu.

3) Jeigu pranešimą patiekė keletas asmenų, tai atlygimas bus padalytas pagal nuolatą. Sprendimą apie padalinimą galutinas.

VI.

Paskaitytas karo metu turtas turi būti grąžintas kare komendantūrai arba atitinkamai įstaigai trijų dienų laikotarpyje. Kas to nevykdys bus baudžiamas kaipo plėšikas.

VII.

1) Sovietinėmis apsigyvenę okupuotoje srityje, turi per 48 valandas komendatui užsiregistruoti vietos komendantūroje arba atitinkamoje įstaigoje.

2) Sveitimšiai, norintieji pakeisti savo gyvenamąją vietą okupuotoje srityje, privalo gauti sutikimą iš vietos Komendanto ir pas jį kamendatui užregistruoti. Atvykus į naują gyvenamąją vietą, reikia per 24 valandas komendatui užsiregistruoti tos vietos Komendanto įstaigoje.

3) Sveitimšiais iš karinamjančių su Vokietija valstybių, skaitomi šių kraštų piliečiai:

a) Didžiosios Britanijos Jungt. karalystės ir Šiaurės Irlandijos su užjūrio valdomomis sritimis, Dominijomis ir mandatais, o taip pat dominij. Kanados, Australijos Sąjungos, Naujosios Zelandijos ir Pietų-Afrikos Unijos su jos mandatais.

b) Egipto

c) Sudano

d) Monako

4) Išvardintų 3-me punkte rad. a—d sveitimšių esamas okupuotoje srityje turtas turi būti užregistruotas vietos Komendantūroje 10 dienų laikotarpyje.

Į minėtą priskaitomas:

a) nekilnomasis ir judamasis turtas ir į tą turtą nuosavybės teisės.

b) vertybės popieriai, akcijos, obligacijos

c) mokėjimo žeteliai

d) dalyviai ir bendrinikai

e) skolininkai, kurių gyvenamoji vieta yra okupuotoje srityje.

Draugi šiuosėjimus betarpiai arba per tarpininkus, kariuojančių valstybių piliečiams ukininkų grupėm pinigais, vekseliais, čekiais arba kitais būdais draudžiama.

5) Pranešimas apie priešo turtą teikiamas tiriposc egzemplioriuose.

6) Kas okupuotoje srityje turi savo globoje arba valdymo priede turtą, priveloi gauti sutikimą iš vietos Komendanto ir pas jį kamendatui užregistruoti. Atrykus į naują gyvenamąją vietą, reikia per 24 valandas komendatui užsiregistruoti tos vietos Komendanto įstaigoje.

7) Sveitimšiais iš karinamjančių su Vokietija valstybių, skaitomi šių kraštų piliečiai:

a) Didžiosios Britanijos Jungt. karalystės ir Šiaurės Irlandijos su užjūrio valdomomis srities, Dominijomis ir mandatais, o taip pat dominij. Kanados, Australijos Sąjungos, Naujosios Zelandijos ir Pietų-Afrikos Unijos su jos mandatais.

b) Egipto

c) Sudano

d) Monako

4) Išvardintų 3-me punkte rad. a—d sveitimšių esamas okupuotoje srityje turtas turi būti užregistruotas vietos Komendantūroje 10 dienų laikotarpyje.

Į minėtą priskaitomas:

a) nekilnomasis ir judamasis turtas ir į tą turtą nuosavybės teisės.

b) vertybės popieriai, akcijos, obligacijos

c) mokėjimo žeteliai

d) dalyviai ir bendrinikai

e) skolininkai, kurių gyvenamoji vieta yra okupuotoje srityje.

Krašto Karo Vadas

ОБ'ЯВЛЕНИЕ

ДЛЯ ЗАНЯТОЙ ОБЛАСТИ

от 15. 7. 1941 г.

I.

1. В занятой русской области знамена германского государства и символы национал-социалистского движения до особого распоряжения могут пользоваться только германские подданные.

2. Применение немецкого приема есть исключительное преимущество германских подданных.

II.

1. В занятой русской области больше не разрешается применять или носить знаки власти русского или бывшего польского государств.

2. Те общины, которым во время польского управления было разрешено иметь городской герб, могут и дальше пользоваться гербом, если только орган местной комендатуры, такой герб не запретит.

3. Всякое противодействие этому распоряжению будет местным Комендантом строго наказываться.

III.

1. Коммунистическая партия и всякие коммунистические союзы немедленно закрываются и их имущество конфискуется.

IV.

Новосоздавание союзов принципиально не разрешается. Исключение могут быть только допущения, если это в общественном интересе и имеется свидетельство местностности от охранной полиции.

Такое особенное разрешение выдает полевой Комендант или же соответственное присутственное место.

V.

1. Кто имеет сведения о незаконном хранении оружия или амуниции, продовольственного склада или сырых материалов, о скрывании русских офицеров или солдат, имеющих об этом известного немецким военным властям, тот чтобы можно было до них принести информацию или же арест, получает награду.

2. Награда в отдельных случаях может быть назначена до 5000 рублей или на состояние в отпущении соответственного продовольственных припасов.

3. Если донос делается не одним, а некоторыми лицами, то награда делится по установленной части.

Решение считается окончательным.

VI.

Присвоенное во время войны имущество должно быть в течение 3 дней отдано местной комендатуре или же соответственному присутственному месту. Кто этому не последует будет наказан как грабитель.

VII.

1. Иностранцы, которые пребывают в занятой русской области, должны в течение 48 часов явиться в местной комендатуре.

2. Иностранцы, которые желают менять свое место жительства в пределах занятой русской области, должны быть разрешение соответственного этого места начальства от местной комендатуры. Они должны лично сообщить об отбытии и в 24 часа прибыть на новое место жительство вместе в местную комендатуру.

3. Иностранцы считаются воюющие следующие с Германией воюющие государств:

а) Великобритания и северная Ирландия с заморскими владениями, колониями, протекторатами и мандатными областями, а также государств, денто в Канаде, австралийский Союз, Новая Зеландия и южноафриканская Уния со своими мандатными областями;

б) Египет;

в) Судан;

г) Монако.

4 занятой русской области, находящееся вышеприведенных государственных стран § VII. 3) от „а—г" должно быть в течение 10 дней заявлено местной комендатуре.

Неприятельским имуществом считается:

а) группы, грунтообразные права, движимое имущество;

б) ориентные, участия и разные другие пользовательные бумаги;

в) платежные знаки;

г) участия в предприятиях;

д) всех с долженников, которые имеют свое место жительства, или же которые продолжительно пребывают в занятой русской области.

Немедленно запрещено немедленно или посредственно делать платежи иностранцам проживающих держав наличными деньгами, векселями, чеками или другими денежными знаками.

Запрещено с неприятельским имуществе должно быть отдано в 3 экземплярах.

6. Кто в занятой русской области занедбает или обладает, имеет на хранении, надзирает и охраняет неприятельское имущество, обязан об этом заявить.

Относительно дальнейшего распоряжения неприятельским имуществом будут выданы особые указания.

7) Всякие противодействия этому распоряжению будут местной комендатурой строго наказываться.

VIII.

1. Немедленно вводится немецкое летнее время. Все часы должны быть переставлены по немецкому летнему времени.

2. Бургомистры должны заботиться о том, чтобы все публичные часы, которые отчасти не в порядке были бы исправляются.

IX.

Бургомистры должны заботиться о том, чтобы улицы в пределах населенных больших в чистом состоянии.

Каждый домовладелец обязан чистить ту часть тротуарной и мостовой улицы, которая граничит с его участком.

X.

1. Разносный торг мануфактурой и изделиями в занятой русской области запрещен.

2. Исключения разрешает командующий тыловой немецкой области „Митте".

3. Противодействия будут строго наказываться местной комендатурой.

XI.

1. Выпуск, печатание и распространение всякого рода, типографских произведений, периодических и единичных, подлежит разрешению.

2. Кто имеет или же намерен вдать типографий, литографий, фотохимической мастерской, было изготовляет и с ним, или распространяет указанных производств должен иметь на то разрешение.

3. Разрешение выдает командующий тыловой области „Митте".

XII.

1. В каждой общине должно быть выбрано представительство евреев, которое называется еврейским советом.

2. Еврейский совет состоит в общинах до 10.000 жителей из 12, в общинах свыше 10.000 жителей из 24 евреев, которые выбраны из местной среды.

Еврейский совет выбирается со советской общины.

За уходящего члена совета выбирается сейчас новый член.

3. Еврейский совет выбирает из своей среды одного старшего и его заместителя.

4. Не позже как до 31. VII. 1941 г. старший должен заявить местной комендатуре состав еврейского совета.

5. Еврейский совет обязан через старшего или его заместителя принимать приказы немецких войсковых и полицейских частей.

Он отвечает за точное и добросовестное исполнение.

Инструкции, которые он для исполнения немецких приказов дает, должны все евреи в еврейской службе.

Принципиальные указания должны быть письменно выданы, предоставлены их старым немецкой части.

6. Старший и его заместитель и все остальные члены еврейского совета личного лично за все происшествия в еврейской общине, которые противодействуют приказам немецкой военной и полицейской власти.

XIII.

1. Евреи одной немецкой общины будут жить в помещениях, которые назначены только для них.

2. Евреи, которые свою общину оставили, будут немедленно задержаны и возвращены в родную общину.

Командующий областью

O G Ł O S Z E N I E

dla obsadzonego obszaru

od 15. 7. 1941 r.

I.

1. Chorągwie Rzeszy Niemieckiej i symbole ruchu narodowo-socjalistycznego mogą na terenie obsadzonego obszaru rosyjskiego być używane aż do dalszego zarządzenia tylko przez obywateli Rzeszy.

2. Niemiecki sposób witania dozwolony tylko obywatelom niemieckim.

II.

1. Godła rosyjskiego i dawniej polskiego państwa nie mogą być na obsadzonym terenie rosyjskim prowadzone lub pokazywane.

2. O ile gminom w czasie polskiego panowania był dozwolony herb miasta, to mogą za zezwoleniem miejscowej komendatury prowadzić go nadal.

3. Przeciwdziałania będą srogo karane przez komendanta miejscowego.

III.

1. Od zaraz są rozwiązane partja komunistyczna i wszelkie zrzeszenia komunistyczne a posiadłości skonfiskowane.

IV.

Zrzeszenia nie mogą być z zasady nanowo utworzone, wyjątki są tylko dozwolone, jeżeli to wymaga interes społeczny lub będzie przedłożone poświadczenie z właściwej policji bezpieczeństwa. Kompetentny do rozwolenia na wyjątki jest komendant policji, czyli odpowiednie miejsce służbowe.

V.

1. Kto zgłosi niemieckim wojskowym miejscowym władzom służbowym istnienie zakazanego posiadania broni lub amunicji albo dominie o tajnie trzymanych oficerach i żołnierzach rosyjskich, tak że zabezpieczenia wojsk. przeciwnikowi może być zabezpieczone, otrzymuje wynagrodzenie.

2. Wynagrodzenie to może w pojedyńczym wypadku wynosić do 5 000 rubli lub odpowiednią przydział żywności.

3. Jeżeli kilka osób wydał donosicieli, to wynagrodzenie może być według uznania podzielone. Rozstrzygnięcie jest ostateczne.

VI.

Przywłaszczone podczas wojny rzeczy muszą być w ciągu trzech dni zwrócone miejscowej komendanturze polnej lub odpowiedniemu miejscu służbowemu.

Kto nie wykonuje ten obowiązek będzie karany jako grabieżca.

VII.

1. Cudzoziemcy, którzy się zatrzymują na obszarze zajętym obszarze rosyjskim, muszą się w ciągu 48 godzin zameldować u miejscowego komendanta.

2. Cudzoziemcy, którzy chcą zmienić swe miejsce zamieszkania na obszarze zajętym obszarze rosyjskim, potrzebują na to zezwolenie od miejscowego komendanta. Muszą się wyrejestrować osobiście i w ciągu 24 godzin po przybyciu na nowe miejsce zamieszkania zameldować.

3. Cudzoziemcy tych państw nieprzyjacielskich, przeciwko którym wojnę z Wielką Rzeszą Niemiecką wypowiedziano:

a) ze Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i północnej Irlandii z posiadłościami, protektoratami, kolonjami, protektoratami i mandatami jakoteż z dominjo. Kanady, Związek Australijski, Nowa Zelandia, i Południowo-Afrykańska Unia z jeh mandatami,

b) Egipt,

c) Sudan,

d) Monaco,

4. Własność nieprzyjacielska na terenie obsadzonego rosyjskiego obszaru wymienionych rozporządzeniu pod punkt 3 a—d należy zgłosić ona być w ciągu 10 dni gminnemu w miejscowej komendanturze polnej, prawa posiadłości i rzeczy ruchome,

b) papiery wartościowe, udziały, świadectwa użytkowe udziały,

c) środki płatnicze,

d) udziały przy przedsiębiorstwach,

e) należnie od dłużników, mających miejsce zamieszkania lub stałe miejsce pobytu na terenie obsadzonego obszaru rosyjskiego. Od czasu jest wchronione, pałowdzi lub bezpośrednio zabezpieczać godziwa, wekslem, czekiem lub w inny sposób wypłaty obywatelom państw nieprzyjacielskich do zagranicy.

3. Zameldowanie własności nieprzyjacielskiej musi być oddane w trzech wykonawczych.

4. Kto na terenie obsadzonego rosyjskiego obszaru zawiaduje lub posiada mienie nieprzyjacielskie, przechowuje je, dozoruje lub pilnuje, musi to mienie zameldować.

O dalszym załatwianiu mienia nieprzyjacielskiego wydane będzie osobne zarządzenie.

7. Przeciwdziałania będą surowo karane przez miejscowego komendanta.

VIII.

1. Od teraz wolny jest czas niemiecki letni. Wszystkie zegary muszą być nastawione według niemieckiego czasu letniego.

2. Burmistrzowie postarają się o uruchomienie regularnie niezgrających zegarów publicznych.

IX.

Burmistrzowie postarają się, aby ulice w miejscowościach skupionych były utrzymane w dzisiejszym stanie.

Każdy mieszkaniec domu jest odpowiedzialny za utrzymywanie w czystości tej części ulicy (trotuaru i wału ziemnego), przylegającej do jego posiadłości.

X.

1. Handel domokrążny książkami i czasopismami na obsadzonym obszarze rosyjskim jest zakazany.

2. Wyjątki zezwala dowódca tylnego obszaru wojskowego środek („Mitte").

3. Przeciwdziałania będą srogo karane przez miejscowego komendanta.

XI.

1. Wydawnictwo, drukowanie i rozpowszechnianie druków wszelkiego rodzaju o charakterze periodycznym i nieperiodycznym, wraz mieć zezwolenia.

2. Kto prowadzi lub ma zamiar prowadzić drukarnię, litograficzny lub fotochemiczny warsztat, biuro powielające czyli przedsiębiorstwa i warsztaty podobnego charakteru dla celów zarobkowania tworzyć umyślowych, potrzebuje zezwolenia.

3. Zezwolenie udziela dowódca tylnego obszaru wojskowego środek („Mitte").

XII.

1. W każdej gminie musi być utworzone przedstawicielstwo żydowskie, które nosi nazwę Judenrat (Rada Żydowska).

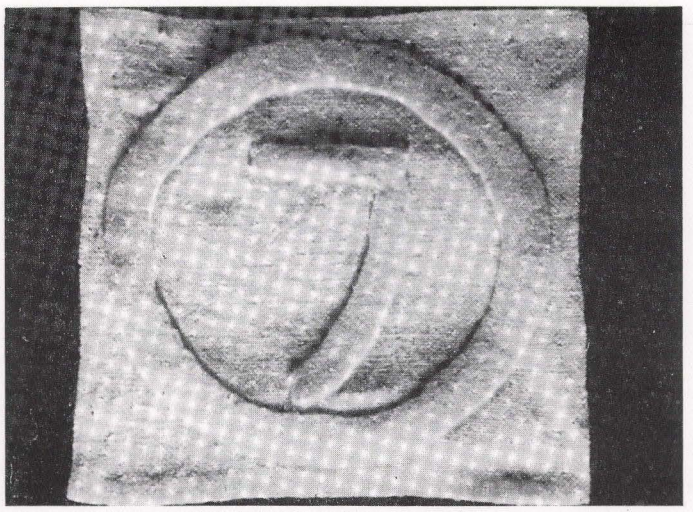
2. Rada Żydowska składa się w miejscowościach do 10.000 mieszkańców z 12, w miejscowościach powyżej 10.000 mieszkańców z 24 żydów, należących do miejscowych mieszkańców. Rada żydowska wybrana zostaje przez gminy żydowskie. Jak wystąpuje jeden członek z Rady, to natychmiast musi być now

די געלע לאַטע

THE YELLOW PATCH

הטלאי הצהוב

ЖЕЛТАЯ ЛАТА

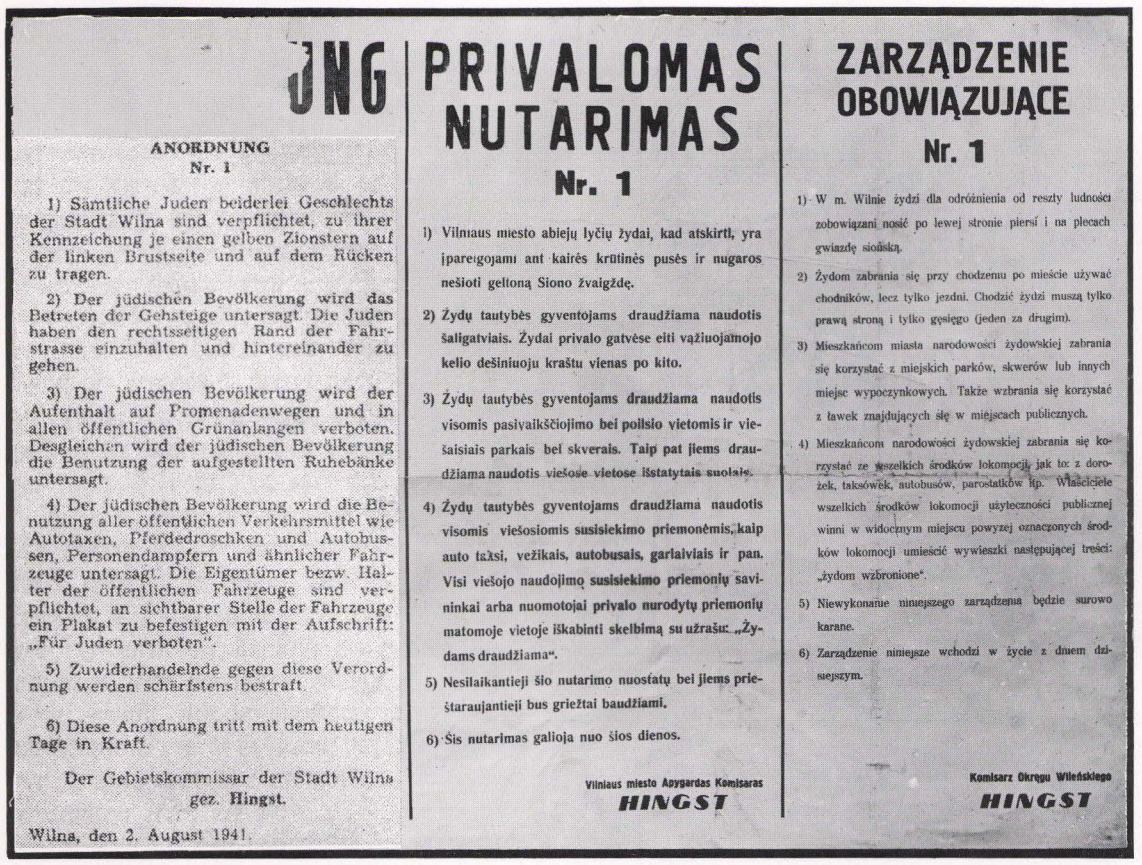
פאַראָרדענונג פון מיליטעריש קאָמענדאַנט צענפעניג: פון 8טן יולי מוזן אַלע יידן טראָגן אויפן רעכטן אָבערן אָרעמל אַ ווייסן באַנד פון 10 סמ״ר מיט אַ געלן קרייז און דעם אות ״J״ (יודע) אין מיטן. פאַרן ניט אויספאָלגן — טויטשטראָף

Decree by the Military Commander Zenfenig: beginning July 8 all Jews must wear on their right arm a white band of ten centimeters with a yellow circle and the letter ''J'' (Jude). For disobedience – death penalty

פקודת הקומנדאנט הצבאי צנפניג: החל מ־8 ביולי חייבים כל היהודים לענוד על זרועם הימנית סרט לבן, שרחבו 10 סנטי־מטרים, עם עיגול צהוב והאות יוד (יודה) בתוכו. המסרבים לפקודה חייבים עונש מוות

Распоряжение военного коменданта Ценфенига: с 8–го июля все евреи должны носить на правой руке белую повязку 10 см. ширины с желтым кругом и с буквой ''J'' („Юде") в центре. За неисполнение – смертная казнь

1941 4/VII

ANORDNUNG
Nr. 1

1) Sämtliche Juden beiderlei Geschlechts der Stadt Wilna sind verpflichtet, zu ihrer Kennzeichnung je einen gelben Zionstern auf der linken Brustseite und auf dem Rücken zu tragen.

2) Der jüdischen Bevölkerung wird das Betreten der Gehsteige untersagt. Die Juden haben den rechtsseitigen Rand der Fahrstrasse einzuhalten und hintereinander zu gehen.

3) Der jüdischen Bevölkerung wird der Aufenthalt auf Promenadenwegen und in allen öffentlichen Grünanlagen verboten. Desgleichen wird der jüdischen Bevölkerung die Benutzung der aufgestellten Ruhebänke untersagt.

4) Der jüdischen Bevölkerung wird die Benutzung aller öffentlichen Verkehrsmittel wie Autotaxen, Pferdedroschken und Autobussen, Personendampfern und ähnlicher Fahrzeuge untersagt. Die Eigentümer bezw. Halter der öffentlichen Fahrzeuge sind verpflichtet, an sichtbarer Stelle der Fahrzeuge ein Plakat zu befestigen mit der Aufschrift: „Für Juden verboten".

5) Zuwiderhandelnde gegen diese Verordnung werden schärfstens bestraft.

6) Diese Anordnung tritt mit dem heutigen Tage in Kraft.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna
gez. Hingst.

Wilna, den 2. August 1941.

PRIVALOMAS NUTARIMAS
Nr. 1

1) Vilniaus miesto abiejų lyčių žydai, kad atskirtl, yra įpareigojami ant kairės krūtinės pusės ir nugaros nešioti geltoną Siono žvaigždę.

2) Žydų tautybės gyventojams draudžiama naudotis šaligatviais. Žydai privalo gatvėse eiti vąžiuojamojo kelio dešiniuoju kraštu vienas po kito.

3) Žydų tautybės gyventojams draudžiama naudotis visomis pasivaikščiojimo bei poilsio vietomis ir viešaisiais parkais bei skverais. Taip pat jiems draudžiama naudotis viešose vietose išstatytais suolais.

4) Žydų tautybės gyventojams draudžiama naudotis visomis viešosiomis susisiekimo priemonėmis, kaip auto taksi, vežikais, autobusais, garlaiviais ir pan. Visi viešojo naudojimo susisiekimo priemonių savininkai arba nuomotojai privalo nurodytų priemonių matomoje vietoje iškabinti skelbimą su užrašu: „Žydams draudžiama".

5) Nesilaikantieji šio nutarimo nuostatų bei jiems priešlaraujantieji bus griežtai baudžiami.

6) Šis nutarimas galioja nuo šios dienos.

Vilniaus miesto Apygardas Komisaras
HINGST

ZARZĄDZENIE OBOWIĄZUJĄCE
Nr. 1

1) W m. Wilnie żydzi dla odróżnienia od reszty ludności zobowiązani nosić po lewej stronie piersi i na plecach gwiazdę sionską.

2) Żydom zabrania się przy chodzeniu po mieście używać chodników, lecz tylko jezdni. Chodzić żydzi muszą tylko prawą stroną i tylko gęsiego (jeden za drugim).

3) Mieszkańcom miasta narodowości żydowskiej zabrania się korzystać z miejskich parków, skwerów lub innych miejsc wypoczynkowych. Także wzbrania się korzystać z ławek znajdujących się w miejscach publicznych.

4) Mieszkańcom narodowości żydowskiej zabrania się korzystać ze wszelkich środków lokomocji jak to: z dorożek, taksówek, autobusów, parostatków itp. Właściciele wszelkich środków lokomocji użyteczności publicznej winni w widocznym miejscu powyżej oznaczonych środków lokomocji umieścić wywieszki następującej treści: „żydom wzbronione".

5) Niewykonanie niniejszego zarządzenia będzie surowo karane.

6) Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem dzisiejszym.

Komisarz Okręgu Wileńskiego
HINGST

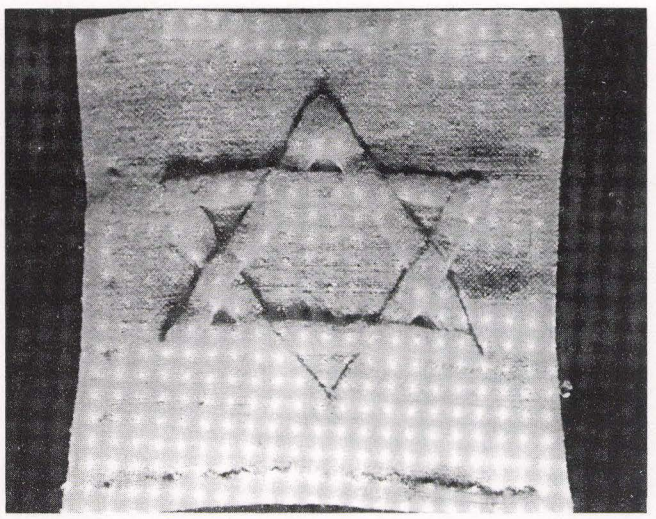
פאַראָרדענונג פון געביט־קאָמיסאַר הינגסט: פון 2טן אויגוסט מוזן אַלע יידן טראָגן אויפן ברוסט און אויפן פלייצע אַ געלן מגן־דוד. פאַרן ניט אויספאָלגן — די האַרבסטע שטראָף

Decree by District Commissar Hingst: beginning August 2 all Jews must wear on their chests and on their backs a yellow star of David. For disobedience – the most severe punishment

פקודת הקומיסאר המחוזי הינגסט: החל מ־2 מאוגוסט חייבים כל היהודים לענוד מגן־דויד צהוב על חזם ועל גבם. על המסרבים לפקודה יוטל העונש החמור ביותר

Распоряжение окружного комиссара Хингста: с 2–го августа все евреи должны носить на груди и на плечах желтую звезду Давида. За неисполнение – строжайшее наказание

1941 2/VIII

פאראָרדענונג נום. 64

פון געמײַנדע־פאָרשטייער און פאָליצײַ־שעף

פון 21־טן יולי 1942.

1. איך דערמאָן אַן דער פאָראָרדנונג פון ה' געביטס־קאָמיסאר פון שמאָל ווילנע, אז יעדער יד / מיטן אויסנאם פון קינדער ביז 7 יאָר/ איז פאַרפליכטעט צו טראָגן די ״דן־אָפּצײכנונג / מגן־דוד /.

2. פערזאָנען וואָס וועלן זיך ניט צופאָלן צו דער פאָראָרדנונג וועלן באשטראָפט ווערן מיט ביז 100 מאַרק געלט־שטראָף אָדער 3 מאָנאַט אַרעסט.

די אָפּצײכנונג מוז געטראָגן ווערן אויף פאָלגנדן אופן :

א/ די ״דן־אָפּצײכנונג /מגן־דוד/ מוז געטראָגן ווערן אויף דער לינקער זײַט פֿון דער ברוסט און פֿון דער פלײצע.

ב/ די אָפּצײכנונג מוז זײַן פעסט צונעניט פון אלע עקן און געטראָגן ווערן ניט נאָר אויפן אויבער מאַנטל, נאָר אויך אויף די אַרבעטס־בגדים /ראָק, וועסט, אויבערהעמד, קלײד א.אַז.ו./.

ג/ די אָפּצײכנונג מוז זײַן פון געלן קאָליר.

ד/ דאָס טראָגן אָפּצײכנונגען געמאַכט פון לעדער אָדער מעטאַל איז פאַרבאָטן.

ג ע מ ײ נ ־ פ א ר ש מ ״ ע ר
און פ א ל י צ ײ ־ ש ע ף

דער גענטאָ פאָליצײַ־שעף דערמאָנט די פאָראָרדענונג צו טראָגן די געלע לאַטע

The chief of the ghetto police reminds the people of the decree to wear a yellow patch

ראש המשטרה בגיטו מזכיר את הפקודה לענוד טלאי צהוב

Начальник полиции гетто напоминает о приказе носить желтые латы

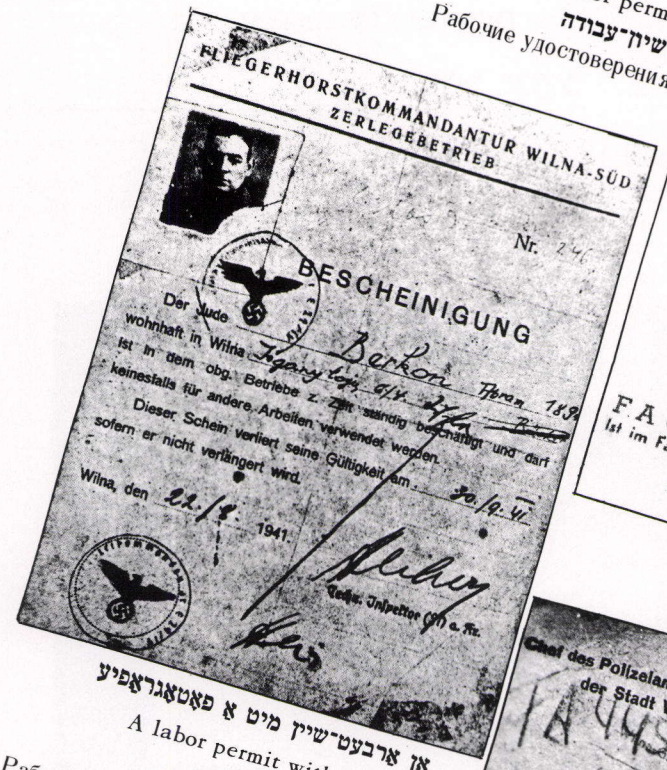
1942 21/VII

שיינען

PERMITS

רשיונות

УДОСТОВЕРЕНИЯ

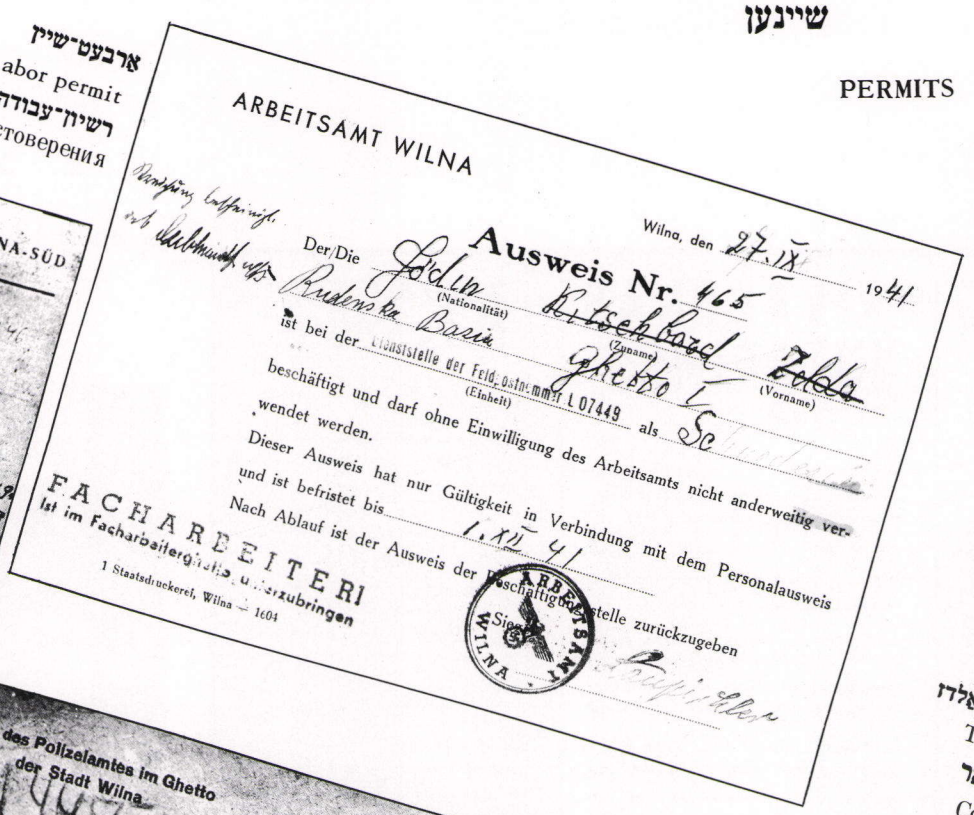

אן ארבעט־שיין מיט א פאטאגראפיע

A labor permit with a photo

Рабочие удостоверение с фотографией

1941 22/VIII

ארבעט־שיין

Labor permit

1941 27/IX

רשיין־עבודה

Рабочие удостоверения

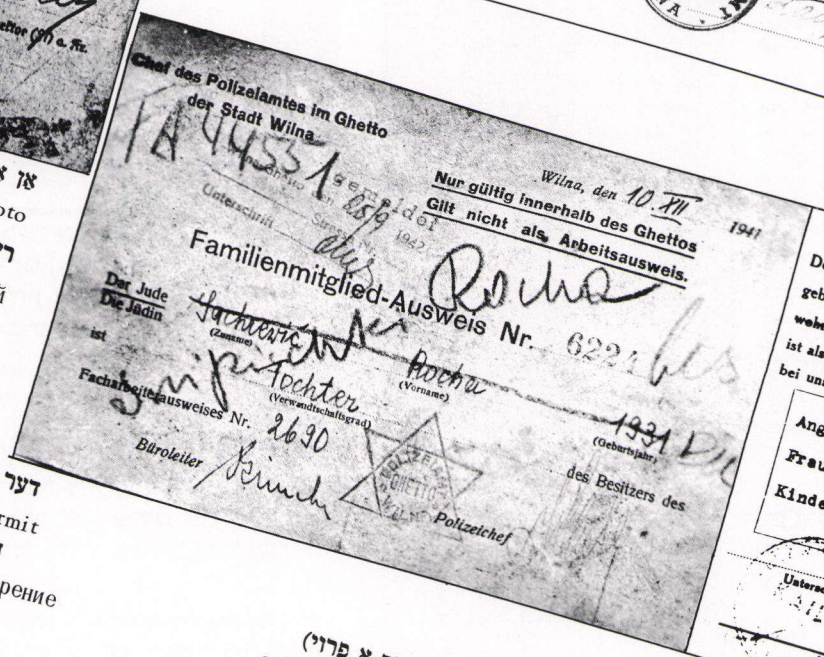
דער הינטישער נומער אויפן האלדז

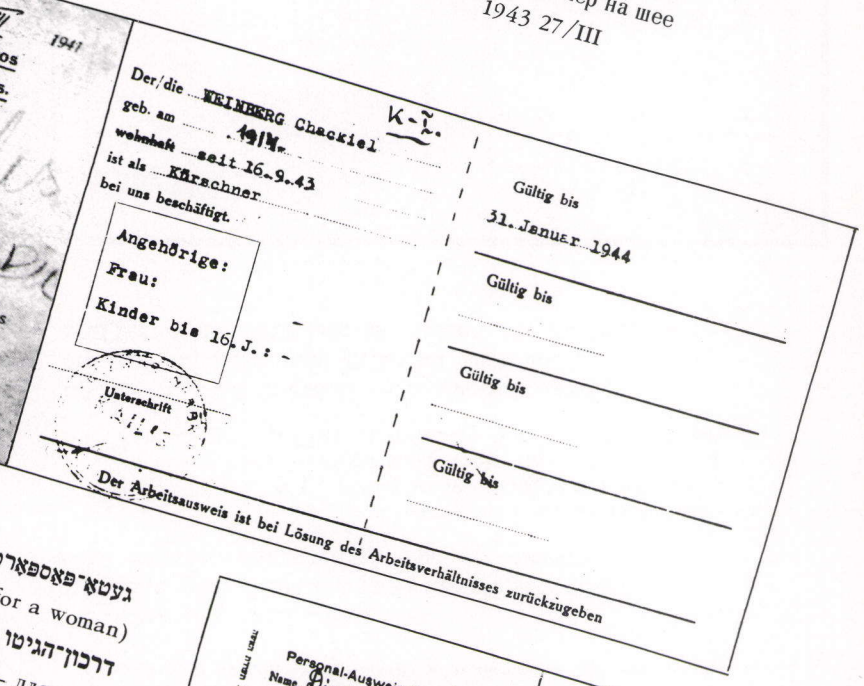
The dog tag on the neck

המיספר הכלבי על הצוואר

Собачий номер на шее

1943 27/III

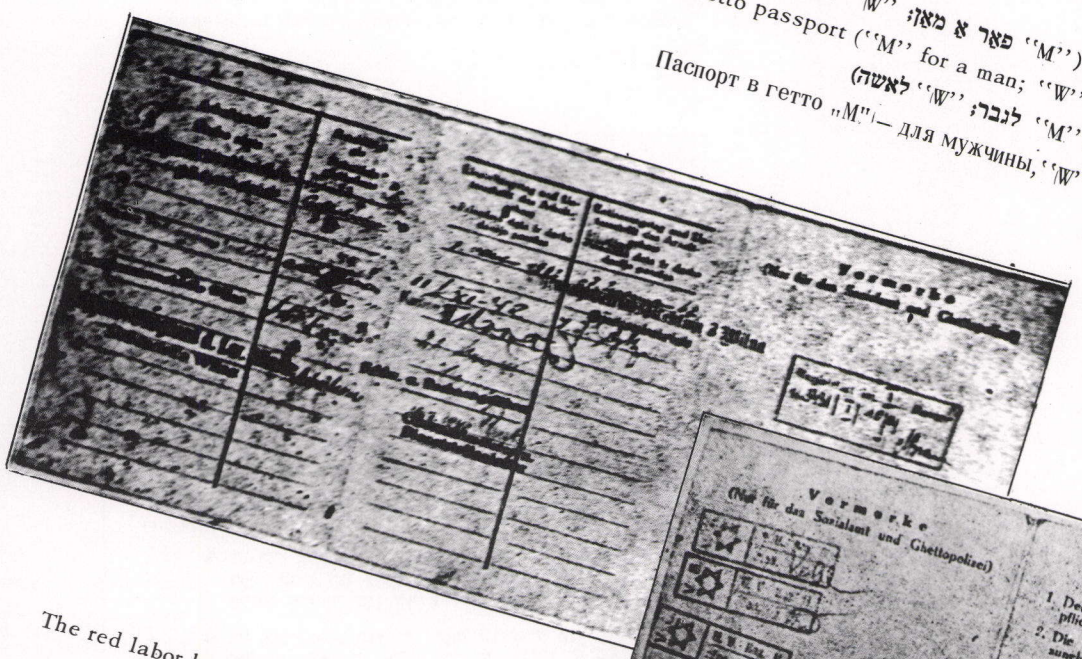
דער ראוער שיין

The pink permit

הרשיון הורוד

Розовое удостоверение

1941 10/XII

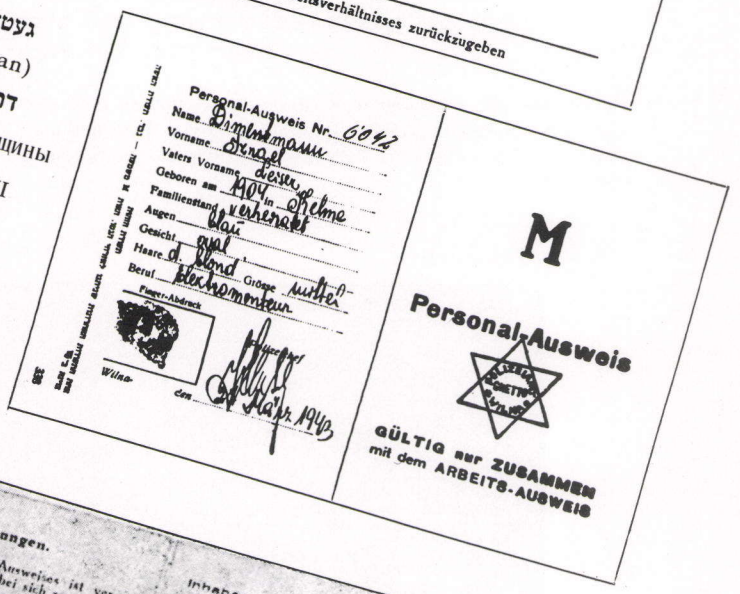
געטא־פאספארט (''M'' פאר א מאן; ''W'' פאר א פרוי)

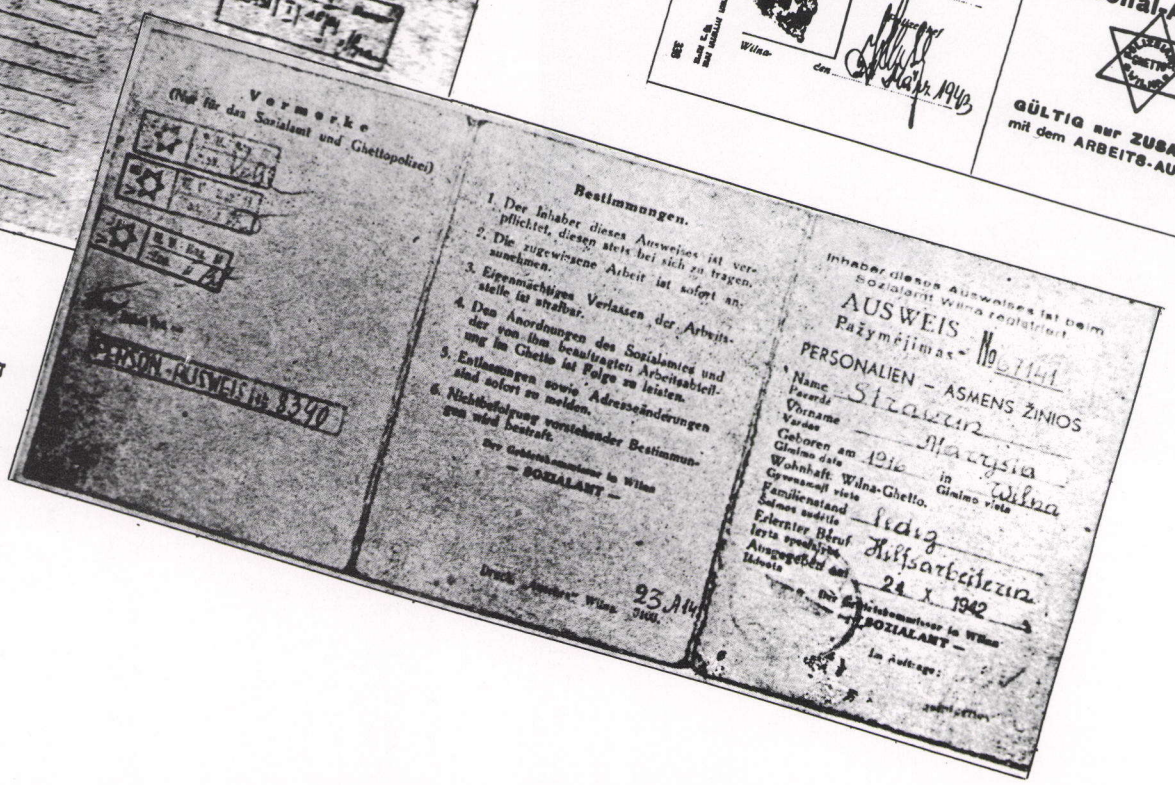
Ghetto passport (''M'' for a man; ''W'' for a woman)

דרכון־הגיטו (''M'' לגבר; ''W'' לאשה)

Паспорт в гетто „M"— для мужчины, „W"— для женщины

1943 24/III

דאס רויטע ארבעט־ביכל

The red labor booklet

Красная рабочая книжка

פנקס־העבודה האדום

1942 24/X

די נאַצישע רעגולאַמענטירונג פון יידן־פאַרשקלאַפונג

NAZI REGULATIONS ON JEW ENSLAVEMENT

תקנות הנאצים לשעבוד יהודים

НАЦИСТСКИЕ РАСПОРАЖЕНИЯ О ПОРБОЩЕНИИ ЕВРЕЕВ

Der GebietsKommissar
der Stadt Wilna

RUNDSCHREIBEN Nr. 1

an alle Betriebe und Ämter des Gebietes Wilna Stadt

Betr.: Lohnzahlung an jüdische Arbeitskräfte.

1. Ab 10.10.1941 sind die jüdischen Arbeitskräfte zu bezahlen. Der Arbeitslohn beträgt:
   a) für männliche Arbeiter vom 16.—60. Lebensjahr pro Stunde RM 0.20,
   b) für weibliche Arbeitskräfte vom 16 – 60 Lebenjahr pro Stunde RM 0.15,
   c) für jugendliche Arbeiter unter 16 Jahren pro Stunde RM 0.10.
   Diese Lohnsätze gelten nur für private Arbeitgeber. Zivile deutsche Dienststellen, Wehrmachtsdienststellen und die Stadtverwaltung Wilna bezahlen die Hälfte der oben angegebenen Sätze. Die privaten Arbeitgeber sind verpflichtet die Hälfte der oben angeführten Lohnsätze an die Juden zur Auszahlung zu bringen, während die andere Hälfte an das Gebietskommissariat abzuführen ist. Um die jüdische Facharbeiterkraft zu erhalten, ist es wünschenswert, dass die Arbeitgeber den arbeitenden Juden eine warme Mittagssuppe verabreichen. Für diese kann von dem an die Juden auszuzahlenden Tagesiohn ein Betrag von RM 0.30 in Abzug gebracht werden
2. Vor Auszahlung der Löhne an die Juden sind die Lohnlisten beim Gebietskommissariat vorzulegen und die Hälfte der Lohnsumme ist dortselbst einzuzahlen. Sämtliche Betriebe und Aemter die Juden beschäftigen, haben sofort schriftlich zu melden wieviel Juden beschäftigt werden.
   Werden die Lohngelder bei der litauischen Staatsbank abgehoben, so kann dort die Einzahlung der Hälfte der Löhne auf das Konto des Gebietskommissars erfolgen. Die Höhe der eingezahlten Summe ist dem Gebietskommissar schriftlich zu melden. Für Juden müssen besondere Lohnlisten geführt und als solche gekennzeichnet werden.
3. Jüdische Arbeitskräfte können nur vom Arbeitsamt Wilna angefordert werden.
   Das Arbeitsamt bewilligt jüdische Arbeitskräfte nur in Stärke von 10 Mann aufwärts. Nur in Ausnahmefällen können einzelne Juden vermittelt werden. Diese Juden haben sich mit einem besonderen Ausweis, ausgestellt vom Arbeitsamt, auszuweisen.
4. Diese Juden haben geschlossen und auf dem kürzesten Weg die Arbeitsstätte aufzusuchen und zu verlassen.
   Das unbefugte Verlassen der Arbeitsstätte ist verboten.
   Einzeln in der Stadt herumlaufende Juden werden verhaftet.
   Der Arbeitgeber hat die Juden so zu beaufsichtigen, dass sie den Arbeitsplatz nicht verlassen können. Ist er dazu nicht in der Lage, so wird eine weitere Zuteilung von jüdischen Arbeitskräften an ihn eingestellt.
   Bei Einbruch der Dunkelheit haben die Juden in das Ghetto geschlossen zurückzukehren.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna

gez. ROSS
Beauftragter für die Berufsverbände
Kriegsverwaltungsrat

Wilna, den 15.X.41

1941 15/X

צירקולאַר נ׳ 1 פון באַפולמעכטיקטן פאַר אַרבעט־ענינים ביים ווילנער געביט־קאָמיסאַר ראָס — וועגן שכירות און באַשעפטיקונג פון יידישע אַרבעטער

Circular no. 1 by plenipotentiary of work Management Council of the Vilna Area Commissar Ross concerning wage and employment of Jewish workers

חוזר מס׳ 1 מאת מיופה־כוח לעיני עבודה על־יד הקומיסאר המחוזי רוס — בענין השכר והתעסוקה של פועלים יהודים

Циркуляр No. 1 уполномоченного управления робот при виленском окружном комиссариате Росса, по жаловании и затруднении еврейских рабочих"

BEKANNTMACHUNG
FÜR DAS BESETZTE GEBIET

I.

Alle Einwohner haben sich unverzüglich bei Aufruf durch den Bürgermeister zwecks Registrierung zu melden.
Jeder Einwohner hat stets einen Personalausweis, der vom Bürgermeister ausgestellt wird, bei sich zu tragen.
Wer nach dem 20. Juli 1941 ohne Personalausweis angetroffen wird, wird festgenommen.

II.

1. Deutsche Volksangehörige erhalten bei der für ihren Wohnort zuständigen Ortskommandantur eine Bestätigung über ihre Meldung als Volksdeutsche. Diese Bestätigung hat jeder Volksdeutsche stets bei sich zu tragen.
   Die zur Begründung des Antrages vorgebrachten Tatsachen sind durch Beweismittel zu erhärten.
2. Deutscher Volksangehöriger ist, wer sich, ohne im Besitz der Deutschen Staatsangehörigkeit zu sein, als Angehöriger des Deutschen Volkes bekennt, sofern dieses Bekenntnis durch Abstammung, Sprache, Haltung, Erziehung oder sonstige Umstände bestimmt wird.
3. Wer sich eine Bestätigung als Volksdeutscher durch unwahre Angaben erschleicht, wird von der nach seinem Wohnort zuständigen Feldkommandantur bestraft.
   Die versuchte Tat wird wie die vollendete bestraft.

III.

1. Die Einwohner haben sich in ihren Wohnungen aufzuhalten:
   a) in den Städten: von 21,00 Uhr bis 5,00 Uhr,
   b) auf dem Lande: von 21,00 Uhr bis 4,00 Uhr.
   Für Arbeiten in lebenswichtigen Betrieben können Ausnahmen bewilligt werden.
2. Ausnahmen genehmigt auf schriftlichen Antrag der Ortskommandant.
3. Zuwiderhandlungen werden vom Ortskommandanten bestraft.

IV.

1. Alle Juden und Jüdinnen, die sich im besetzten russischen Gebiet aufhalten und das 10. Lebensjahr überschritten haben, sind mit sofortiger Wirkung verpflichtet, am rechten Aermel der Kleidung und Überkleidung einen — mindestens 10 cm breiten — weissen Streifen mit dem gelben Zionstern, oder einen 10 cm grossen gelben Fleck zu tragen.
2. Diese Armbinden bezw. Flecke haben sich die Juden und Jüdinnen selbst zu verschaffen und mit dem entsprechenden Kennzeichen zu versehen.
3. Das Verlassen seitens der Juden und Jüdinnen wird ausdrücklich verboten.
4. Zuwiderhandlungen werden vom Ortskommandanten streng bestraft.

V.

Jude ist, wer von mindestens drei der Rasse nach volljüdischen Grosseltern abstammt.
Ferner gilt als Jude, wer von zwei der Rasse nach volljüdischen Grosseltern abstammt,
a) wenn er am 22. Juni 1941 der jüdischen Religionsgemeinschaft angehört hat,
b) wenn er zur Zeit Bekanntmachung mit einem Juden verheiratet war.

VI.

1. Mit sofortiger Wirkung wird das Schächten, d. h. die durch allmähliche Entziehung des Blutes herbeigeführte Tötung von Tieren zum Zwecke des sogenannten koscheren Fleischgenusses, verboten.
2. Wer sich des Schächtens schuldig macht, wird durch den Ortskommandanten streng bestraft.

VII.

1. Wer an einer mit Ansteckungsgefahr verbunden Geschlechtskrankheit leidet und dies weiss oder den Umständen nach annehmen muss, hat die Pflicht, sich von einem Arzt bis zu seiner Ausheilung behandeln zu lassen.
   Bis zu seiner Ausheilung ist ihm jede Handlung, die zu einer Ansteckung führen kann, insbesondere die Ausübung des Beischlafes, untersagt.
   Eltern, Vormünder und Erziehungsberechtigte sind verpflichtet, für die Behandlung ihrer geschlechtskranken Erziehungsbefohlenen zu sorgen.
2. Geschlechtskrankheiten im Sine dieser Anordnung sind: Syphilis, Tripper und Schanker ohne Rucksicht darauf, an welchen Körperteilen diese Krankheitserscheinungen auftreten.
3. Jeder Arzt ist verpflichtet, dem Sanitätsoffizier bei der für seinen Wohnort zuständigen Feldkommandantur über jeden Fall einer von ihm festgestellten Geschlechtskrankheit schriftlich Meldung zu erstatten. In der Anzeige hat er die erkrankten Personen genau zu bezeichnen sowie Art und Verlauf der Krankheit und nach Möglichkeit die Ansteckungsquelle bekannt zu geben.
4. Wer eine Handlung vornimmt, die zu einer Ansteckung führen kann, insbesondere den Beischlaf ausübt, obwohl er an einer Geschlechtskrankheit leidet und dies weiss oder den Umständen nach annehmen muss, wird von dem Ortskommandanten streng bestraft.
   Die gleiche Strafe trifft den Arzt, der es unterlässt, rechtzeitig Anzeige bei der Feldkommandantur zu erstatten.
   Ist durch den Geschlechtsverkehr ein Deutscher angesteckt worden, so wird durch den Feldkommandanten die Todesstrafe verhängt.

Der Befehlshaber des Gebietes

SKELBIMAS
OKUPUOTAM KRAŠTUI

I.

Visi gyventojai privalo neatidėliojant registruotis, burmistrui šiuokiu atitinkamu įsakymu.
Kiekvienas gyventojas privalo nuolatos nešioti su savim burmistro išduotą asmens liudijimą.
Kas po 1941 m. lapos mėn. 20 d. bus sutiktas be asmens liudijimo, bus suimamas.

II.

1. Vokiečių tautybės gyventojai gauna iš savo gyvenamosios vietos komendantūros liudijimą, kad gyvenė apie savo priklausomybę vokiečių tautai. Šį liudijimą kiekvienas vokiečių tautybės asmuo privalo visuomet turėti su savim.
   Prasmėlius suteikti faktai turi būti pagrįsti įrodymais.
2. Vokiečių tautybės yra tas, kas neturėdamas Vokietijos pilietybės pripažinimo savo vokiečių tautos narys, kiek tokį pripažinimą yra pagrįstos kilme, kalba, laikysena, auklėjimu arba kitokiom aplinkybėm.
3. Kas vokiečių tautybės pažymėjimą išgauna apgaulingu būdu, bus baudžiamas savo gyvenamosios vietos Karo Lauko Komendantūros.
   Toks nuteistasis bus baudžiamas taip ir įvykdytas veikas.

III.

1. Gyventojai privalo būti savo butuose:
   a) miestuose: nuo 21,00 valandos iki 5,00 valandos,
   b) kaimuose: nuo 21,00 valandos iki 4,00 valandos.
   Darbams labai svarbiose įmonėse gali būti daromos išimtys.
2. Išimtinus leidimus pagal raštišką prašymą duoda vietos komendantas.
3. Nusižengimus baudžia vietos komendantas.

IV.

1. Visi žydai ir žydės, kurie randasi okupuotoje Tarybinėje Sąjungoje ir kuriems sukako 10 metų amžiaus, privalo nuo šio įsakymo paskelbimo nuo dešinės drabužių ar apsiaustų rankovės matyti baltą — bent 10 cm pločio — raištį su geltona Sionio žvaigžde arba 10 cm didumo geltona lopa.
2. Minėtus raištius ar atitinkamus ženklus arba lopus žydai ir žydės privalo įsigyti patys.
3. Žydams ir žydėms draudžiama sveikinti.
4. Nusižengimai vietos komendanto griežtai baudžiami.

V.

Žydas yra tas, kurio bent trys senelini buvo gryno kraujo žydai.
Be to, žydu laikomas tas, kurio du seneliai buvo gryno kraujo žydai,
a) jeigu jis 1941 m. birželio 22 d. priklausė žydų religijai,
b) jeigu jis šio aukščiau paskirtojo metu buvo susituokęs su žyde.

VI.

1. Nuo šio skelbimo paskelbymo draudžiamas ritualinis skerdimas, t. y. skerdimas iš kito nukraujinant gyvulių kraujo tam, kad gautų taip vadinamą košerinę mėsą.
2. Kas naudoja ritualinį skerdimą, bus vietos komendanto griežtai baudžiamas.

VII.

1. Kas serga apkrečiamąja lytine liga ir tai žino, arba tai pagal aplinkybes gali prileisti, privalo gydytis pas gydytoją iki pasveiks.
   Iki išgyjant jam draudžiamas bet kokis veiksmas, kuris gali apkrėsti kitą asmenį, o ypač lytinis santykiavimas.
   Tėvai, globėjai ir auklėtojai privalo rūpintis, kad jų auklėtiniai, kurie serga lytinėm ligom, būtų gydomi.
2. Lytinės ligos šio paliepimo prasmėje yra sifilis, tripero ir šankerio, nežiūrint to, kurioje kūno dalyje tos ligos pasireiškia.
3. Kiekvienas gydytojas privalo raštu pranešti savo gyvenamos vietos Karo Lauko Komendantūrai sanitarijos karininkui apie kiekvieną pastebėtą atsirandą lytinę ligą. Pranešime jis privalo tiksliai nurodyti sergančiojo asmenį ir ligos rūšį bei eigą ir, jei galima, užkrėtimo šaltinį.
4. Kas atgimsi taip, kad gali kitą užkrėsti, ypač lytiniai santykiuoja, nors žino ar turi prileisti, kad serga kuria nors lytine liga, tas vietos komendanto griežtai baudžiamas.
   Lygiai baudžiamas gydytojas, kuris laiku nepraneš apie tai Karo Lauko Komendantūrai.
   Jeigu lytiniai santykiuojant užkrėtimas vokietis, tai Karo Lauko Komendantas už tai baudžia mirtimi.

Kraštio Karo Vadas

1941 VII

באַקאַנטמאַכונג פון „באַפעלער פון די באַזעצטע געביטן": פאַראַגראַף 5 — ווער איז אַ ייד?

Announcement by "Commander of the Occupied Territories": paragraph 5 – Who is a Jew?

הודעה מאת „המפקד על השטחים הכבושים": סעיף 5 — מי הוא יהודי?

Об' явление „правителя оккупированных районов": параграф 5 – „кто является евреем?"

Der Gebietskommissar
der Stadt Wilna
II/2 A 91 Mu/Ki.

Wilna, den 27.März 1943

R u n d s c h r e i b e n

Es wurde von mir wiederholt die Beobachtung gemacht, dass die zu einer Arbeit vermittelten Juden nicht voll bezw. ausreichend beschäftigt werden. Nachdem für die jüdischen Arbeiter die Normallöhne eingeführt wurden, muss von den Juden eine ordentliche Arbeitsleistung erwartet werden.

Es werden sämtliche Dienststellen und Betriebe die Juden beschäftigen gebeten, im Interesse des Arbeitseinsatzes die jüdische Arbeitskraft voll auszunützen und die Juden zu einer höchstmöglichen Leistung anzuspornen. Wird trotz wiederholter Mahnung die Arbeitsleistung der Juden nicht besser, diese jedoch unter der Normalleistung liegt, oder bei bekanntwerdenden Fällen von Drückebergerei, bitte ich mir umgehendst die Juden namentlich zu melden. Das weitere werde ich dann veranlassen.

Bei dieser Gelegenheit mache ich noch einmal darauf aufmerksam, dass Juden zu Hilfsdiensten und Botengängen nicht herangezogen werden sollen sondern nur schwere körperliche Arbeit zu leisten haben. Im übrigen sind sie auf dem Arbeitsplatz von Ariern getrennt einzusetzen.

Im Auftrage :

Murer

Verteiler:
Sämtliche Dienststellen, Behörden und Betriebe die jüdische Arbeitskräfte beschäftigen.

1943 27/II

מורערס אינסטרוקציעס: אַלע אונטערנעמונגען וואָס באַשעפטיקן יידן דאַרפן זיי אויסנוצן אויסשליסלעך ביי שווערע קערפּערלעכע אַרבעטן און אַרויסבאַקומען פון זיי דעם מאַקסימום. יעדן קאָנפליקט מיט אַ יידן איבערגעבן מורערן פאַר באַהאַנדלונג

Murer's instructions: all enterprises that employ Jews should utilize them exclusively for hard physical labor and get the maximum out of them. Each conflict with a Jew should be turned over to Murer for handling.

הוראותיו של מורר: כל מי שמעביד יהודים חייב להעסיקם בעבודה גופנית בלבד ולנצלם ככל האפשר. כל סכסוך עם יהודי יש להביא לפני מורר,

Инструкции Ф. Мурера: все предприятия затрудняющие евреев должны их использовать исключительно при тяжелой черной работе и выжать из них возможно больше. Каждый конфликт с евреем должен передаваться Мурреру на рассмотрение

די ליקווידאַטאָרן פון ירושלים דליטא

THE LIQUIDATORS OF JERUSALEM OF LITHUANIA

המחסלים של ירושלים דליטא

ЛИКВИДАТОРЫ ЕРУСАЛИМА ЛИТВЫ

פון לינקס: טעאָדאָר פֿאָר רענטעלן — געזאַמטן־קאָמיסאָר פון ליטע; וואולף — ווילנער געביט־קאָמיסאָר; פּעטראָס קובילויונאַס — ליטווישער געזאַמטן

At left: Theodore von Renteln – Commissar General of Lithuania; Wolf – Vilna District Commissar; Petras Kubiliunas – Lithuanian General

משמאל: תיאודור פון רנטלן — קומיסאר עליון של ליטא; וואולף — קומיסאר מחוזי של וילנה; פּטראס קובילויונאס — גנרל ליטאי

Слева: Теодор Фон Рентельн – генеральный комиссар Литвы; Воульф – виленский окружной комиссар: Петрас Кубилюнас – литовский генерал

האַנס קיטעל — סאַקסאָפֿאָניסט און געטאָס־ליקווידאַטאָר

Hans Kitel – saxaphone player and ghetto liquidator

הנס קיטל — סקסופונאי ומחסל הגיטו

Ганс Китель – саксофонист и ликвидатор гетто

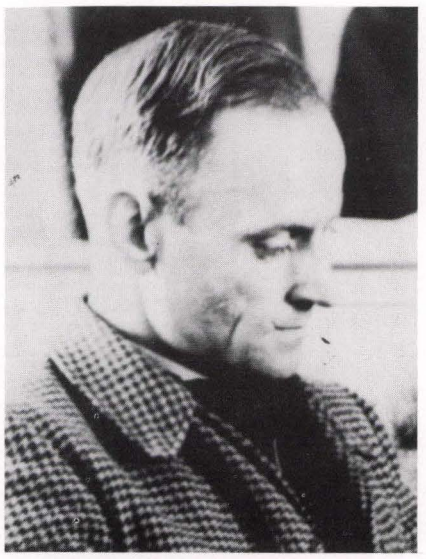

פון לינקס: געביט־קאָמיסאָר הינגסט און זיין רעפֿערענט פֿאַר יידישע ענינים פראַנץ מורער

At left: District Commissar Hingst and his aide in charge of Jewish affairs Franz Murer

משמאל: הקומיסאר המחוזי הינגסט והממונה על עניני היהודים פראנץ מורר

Слева: окружной комиссар Хинкст и его заместитель по еврейским делам Франц Мурер

אויגוסט העריגג — אַנפירער פון איינזאַץ־קאָמאַנדאָ

August Hering – Einsatz Commander

אוגוסט הרינג — ראש „איינזאַץ־קאָמאנדאָ"

Август Херинг, командующий штурмовой группы

מאַרטין וויס — עס־דע אָבערשאָרפֿירער, דער „באַלעבאָס פון פֿאָנאָר"

Martin Weiss, S. D. Overseer – the "Boss of Ponary"

מרתין וויס — בעל־הבית של „פונאר"

Мартин Вайсс, С. Д. Обершарфюрер, „хозяин Понар"

אַנפירונג פון עס־עס, מיליטער־און געהיים־פֿאָליצייַ און זשאַנדאַרמעריע אין ליטע. עס זיצן — פון לינקס: פֿאָליצייַ־לייטענאַנט גענץ; וויצע־שעף פון פֿאַרבינדונג פון מיליטער־שטאַב ביי דער ליטווישער געהיים־פֿאָליצייַ סטאַסיולים; דייטשער פֿאָליצייַ־פֿאָלקאָווניק דענעקע; עס־עס בריגאַדע־פירער געזעראל־מאַיאָר וויסאָצקי; שעף פֿאַר פֿאַרבינדונג פון מיליטער־שטאַב ביי דער ליטווישער פֿאָליצייַ רעיווויטיס; זשאַנדאַרמעריע־קאַפּיטאַן בראָגמוס; ליטווישער פֿאַרבינדונג־אָפֿיצער ביי עס־עס, פֿאָליצייַאישער שטאַב־מאַיאָר סאָנגינאַס; דייטשער זשאַנדאַרמעריע לייטענאַנט שראָם; עס שטייען די ראַיאָנע פֿאָליצייַ־שעפֿן

S.S., police and gendarmes in Lithuania: first row – Police Chief Genz; Colonel Denike; Major General Visotzki; Gendarme Captain Brogmus and Major Schramm; S.S. Major at the Lithuanian Chief of Police Songinas ; standing, the Regional Police Chiefs

הנהלת עס־עס, הצבא, הבולשת והז'אנדארמריה בליטא. יושבים משמאל: סגן־המשטרה גנץ; שני לראש תקשורת המטה הכללי של הצבא ליד הבולשת הליטאית סטאסיולים; קולונל המשטרה הגרמנית דניקה; ראש בריגדה של עס־עס גנרל־מאיור ויסוצקי; ראש תקשורת המטה הכללי של הצבא ליד המשטרה הליטאית רייוויטים; סרן־הז'אנדרמריה ברונמוס; קצין־תקשורת ליטאי ליד עס־עס, מאיור המטה הכללי של המשטרה סונגינאס; סגן־הז'אנדארמריה הגרמנית שראם; עומדים ראשי־המשטרה המחוזיים

Руководство С. С., военной и тайной полиции и жандармерии в Литве:

Сидят слева: лейтенант полиции Генц; заместитель начальника для связи военного штаба при литовской тайной полиции, Стасюлис; германский полковник полиции, Денике; бригадный командир С. С., генерал майор Высоцкий; начальник связи военного штаба при литовской полиции, Рейвитис; капитан жандармерии, Брогмус; литовский офицер для связи при С. С., маиор штаба полиции Сонгинас: германский лейтенант жандармерии, Шрам; сроят: районные начальники полиции

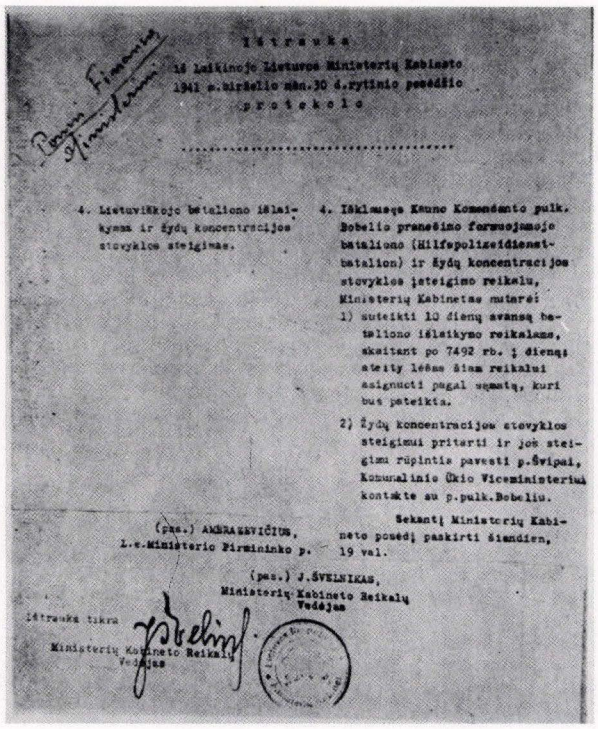
1942 8/VII

THE VOLUNTARY LITHUANIAN PARTICIPATION IN THE EXTERMINATION OF THE JEWS

ДОБРОВОЛЬНОЕ УЧАСТИЕ ЛИТОВЦЕВ В УНИЧТОЖЕНИИ ЕВРЕЕВ

דער פריוויליקער ליטווישער אָנטייל אין דער יידן־פֿאַרניכטונג

השתתפות מרצון של הליטאים בהשמדת היהודים

Ištrauka
iš Laikinojo Lietuvos Ministerių Kabineto
1941 m.birželio mėn.30 d.rytinio posėdžio
protokolo

4. Lietuviškojo bataliono išlaikymo ir žydų koncentracijos stovyklos steigimas.

4. Išklausęs Kauno Komendanto pulk. Bobelio pranešimo formuojamojo bataliono (Hilfspolizeidienstbataliono) ir žydų koncentracijos stovyklos įsteigimo reikalu, Ministerių Kabinetas nutarė:
1) suteikti 10 dienų avansą bataliono išlaikymo reikalams, skaitant po 7492 rb. į dieną; ateity lėšas šiam reikalui asignuoti pagal vąmatą, kuri bus pateikta.
2) žydų koncentracijos stovyklos steigimui pritarti ir jos steigimu rūpintis pavesti p.Švipai, Komunalinio Ūkio Viceministerių kontakte su p.pulk.Bobeliu.
Sekantį Ministerių Kabineto posėdį paskirti šiandien, 19 val.

(pas.) AMBRAZEVIČIUS,
L.e.Ministerio Pirmininko p.

(pas.) J.ŠVELNIKAS,
Ministerių Kabineto Reikalų Vedėjas

Ištraukos tikra
Ministerių Kabineto Reikalų Vedėjas

פּראָטאָקאָל פון אַ זיצונג פון פּראָוויזאָריש־ליטווישן מיניסטאָרן־קאָבינעט: וועגן שאַפֿן אַ ליטווישן פּאָליצעי הילף־דינסט באַטאַליאָן און אַ קאָנצלאַגער פֿאַר יידן. אונטערגעשריבן: אַמבראַזעוויטשיוס, פֿאָרזיצער; י.סוועלניקאַס, פארוואַלטער פֿאַר קאַבינעט־ענינים

Minutes of a meeting of the temporary Lithuanian cabinet: about the establishment of a Lithuanian police auxiliary battalion and a concentration camp for Jews. Signed: Ambrazevichius, chairman; I. Svelnikas, in charge of cabinet affairs

דו״ח של ישיבת חברי הממשלה הליטא׳ת הזמנית בדבר ייסוד משטרת־עזר ליטאית ומחנה־ריכוז ליהודים. חתומים: אַמבראזויוי־יוס, יו״ר; י. סווילניקעס, מנהל לעניני הממשלה

Протокол заседания временного литовского кабинета министров о создании вспомогательного литовского полицейского батальона и концентрационного лагеря для евреев. Подписали: прелседатель Амбразевичиус, управляющий делами кабинета И. Свельникас

1941 30/VI

SKELBIMAS

Šiuo skelbiama, kad einant Vokiečių Kariuomenės Karo Komendanto įsakymu 1941. 7. 3:

1) Visi vyriškosios ir moteriškosios lyties žydai, neatsižvelgiant jų amžiaus, turi nešioti matomoje vietoje — ant krūtinės ir ant nugaros — 10 cm. skersinio ženklą, kurio pavyzdys yra iškabintas visose Vilniaus m. policijos nuovadose;

2) Visiems žydams nuo 18 val. ligi 6 val. (vokiečių vasaros laiku) draudžiama vaikščioti gatvėse.

3) Šis įsakymas Vilniuje turi būti įvykdytas ligi š. m. liepos mėn. 8 d.

Nevykdę šio įsakymo bus kuo griežčiausiai baudžiami.

ST. ŽAKEVIČIUS

A. IŠKAUSKAS
Vilniaus Miesto ir Srities Pagalbinės Policijos Vadas

Vilnius. 1941 m. Liepos mėn. 4 d.

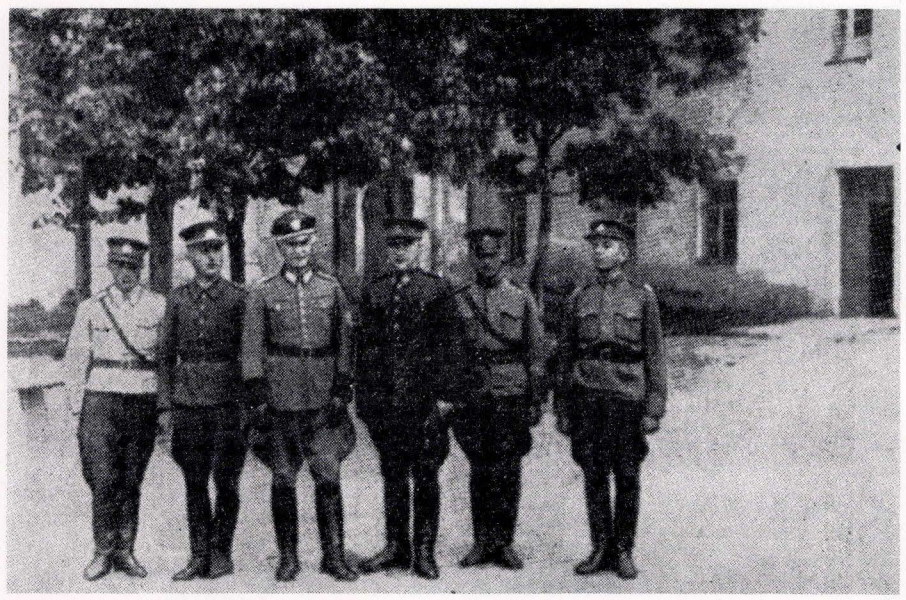
באַקאַנטמאַכונג: אויפן סמך פון באַפֿעל פון דייטשן מיליטעריש קאָמענדאַנט (פון 7טן מערץ, 1941) מוזן אַלע יידן טראָגן אַ געלן מגן־דוד אויפן ברוסט און פלייצע. פון 6 אָוונט ביז 6 פרי טאָר אַ ייד זיך ניט גיין פינען אין גאַס. פֿאַרן עובר זיין דעם באַפעל דראָט אַ שווערע שטראָף. אונטערגעשריבן: סטאַסיס זשאַקאָוויטשיוס, פֿאָרזיצער פון בירגערלעכן קאָמיטעט; אַ. איסקאָוסקאַס, אָנפירער פון דער ליטווישער גענילף־פּאָליצעי

Announcement on the basis of an order by the German military commandant (of March 7, 1941): All Jews must wear a yellow Star of David on their chests and backs. From 6 P.M. to 6 A.M. no Jews are allowed on the street. Severe punishment for disobedience. Signed: Stasis Zhakovichius, chairman of the citizens' committee; I. Iškowskas, leader of the Lithuanian auxiliary police

הודעה: על יסוד פקודתו של הקומנדנט הצבאי הגרמני (מיום 7 במארס 1941) חייבים כל היהודים לענוד מגן־דויד צהוב על החזה והגב. מ־6 בערב עד 6 בבוקר אסור ליהודי להמצא ברחוב. לעובר על הפקודה הזאת צפוי עונש חמור. חתומים: סטאסיס ז׳אקוביצ׳יוס, יו״ר הועד האזרחי; א. איס־קאוסקאס, ראש משטרת־העזר הליטאית

Об 'явление: на основании приказа германского военного коменданта все еврей обязаны носить на груди и на плечах желтую звезду Давида. Начиная с 6 часов вечера по 6 часов утра еврей не должны паходиться на улице. За неисполнение этого приказа грозит тяжелое наказание. Подписали: председатель граждан–ского комитета, Стасис Жаковичиус, руководитель литовской вспомогательной полиции, И. Искаускас

1941 4/VII

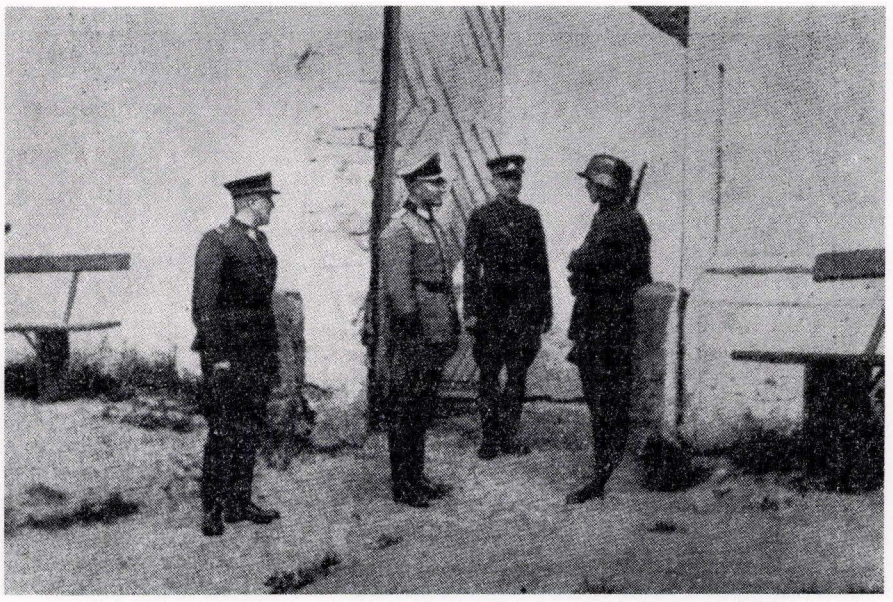
אָפיצירן פון ערשטן באַטאַליאָן פון ווילנער ליטווישן־פֿאָליצייאישן הילף־דינסט מיט זייער קאָמאַנדיר י. יוקנעוויטשיוס (4טער פון לינקס) און דייטשן אָנפירער א. ראַטמאַן (3טער פון לינקס) — ביידע קאָמאַנדירן ביים קאָנטראָלירן די וואַך

Officers of the first battalion of the Vilna Lithuanian auxiliary police with their commander I. Yuknevichius (fourth from left) and the German leader A. Ratman (third from left) – both commanders checking the guard

קציני הבאטאליון הראשון של משטרת־העזר הליטאית בווילנה עם מפקדם י. יוקניוויצ׳יוס (הרביעי משאמל) והמפקד הגרמני א. ראטמאן (השלישי משמאל) — בשעת בדיקת המישמר

Офицеры первого батальона виленской литовской вспомогательной полиции с командиром И. Юкневичиусом (четвертый слева) и германским начальником А. Ратманом (третий слева) – при проверке постов

1941 IX

Policemen of the Lithuanian auxiliary in Vilnius, tried for their participation in the mass murders. From left, first row: inscription for the absent Impulevitchius, I. Uselis, I. Knirimas, P. Plantziunas, L. Kola; second row Z. Kemzura, B. Gaizowskas, I. Stankaitis, P. Tinteras

Полицейские литовской вспомогательной полиции в Вильнюсе судимые за участие в массовых убийствах.

Слева в первом ряду: надпись за отсутствующего Импулевичиуса, И. Уселис, И. Книримас, Ф. Планциунас, Л.Колка; во втором ряду: З. Кемзура, Б. Гайзаускас, И. Станкайтис, Ф. Тинтерас

פֿאָליציאַנטן פון ליטווישן געהילף־דינסט אין ווילניוס, געמשפט פֿאַר זייער אָנטייל אין די מאַסן־מערדערייען. פון לינקס — 1טע רייע: אויפשריפט פֿאַרן אָפּוועזנדיקן אימפּולעוויטשיוס, י. אוסעליס, י. קנירימאַס, פ. פּלאַנציונאַס, ל. קאָלקאַ; 2טע רייע: ז. קעמזורא, ב. גאַיזאָוסקאַס, י. סטאַנקאַיטיס, פ. טינטעראַס

שוטרים משירות־העזר הליטאי בווילנה נשפטים על הריגת־המונים. משמאל, שורה ראשונה: כתובת על אי־פליוויצ׳יוס הנעדר, י. אוסילים, מ. קנירימאס, פ. פלאנציונאס, ל. קולקה; שורה שנייה: ז. קמזורה, ב. גאיזאוסקאס, י. סטאנקייטיס, פ. טינטיראס

1962 10-20/X

BEKANNTMACHUNG

Am gestrigen Sonntag nachmittag wurde in der Stadt Wilna aus dem Hinterhalt auf deutsche Soldaten geschossen.

Zwei der feigen Banditen konnten festgestellt werden. Es waren Juden.

Die Taeter haben ihr Leben verwirkt. Sie wurden sofort erschossen.

Zur Verhuetung derartiger feindseliger Akte sind bereits weitere schaerfste Gegenmassnahmen getroffen. Die Vergeltung trifft die Gesamtheit der Juden.

Vorerst ist es daruebehinaus allen Juden beiderlei Geschlechts mit sofortiger Wirkung verboten, ihre Wohnungen in der Zeit von 15 Uhr nachmittags bis 10 Uhr vormittags zu verlassen. Ausgenommen hiervon sind nur diejenigen Juden und Juedinnen, die ausdruecklich zum Arbeitseinsatz befohlen sind.

Die getroffenen Anordnungen dienen der Sicherheit der Bevoelkerung und der Sicherstellung ihres Lebens. Pflicht jedes anstaendig denkenden Einwohners ist es, daran mitzuhelfen, dass Ruhe und Ordnung herrschen.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna

gez. HINGST

SKELBIMAS

Vakarykščio sekmadienio popiet buvo iš pasalų šaudoma į vokiečių kareivius.

Du bailiųjų banditų buvo sugauti, tai buvo žydai.

Piktadariai užsimokėjo gyvybe. Jų tuč-tuojau sušaudė.

Kad ateity išvengus panašių piktadarišku žygių numatyta eilė naujų griežčiausių priemonių. Atsakomybė krenta visai žydų visuomenei.

Pirmiausia abiejų lyčių žydams yra uždraudžiama tuč-tuojau vykdytina, išeiti iš namų nuo 15 val. po pietų iki 10 val. ryto.

Isimtį sudaro tik tie žydai, kurie turi aiškų darbo isakymą.

Isleisti palvarkymai užtikrina gyventojų saugumą ir jų gyvybės saugumą.

Kiekvieno sąmoningai galvojančio piliečio pareiga - rūpintis ramybe ir tvarkos įgyvendinimu.

Vilniaus apygardos komisaras

HINGST

OBWIESZCZENIE

Wczorajszej niedzieli po południu strzelano w Wilnie z ukrycia do niemieckich żołnierzy.

Dwuch z tchórzliwych bandytów rozpoznano. Byli to żydzi.

Sprawcy przypłacili czyn swój życiem. Zostali natychmiast rozstrzelani.

Aby zapobiec na przyszłość podobnym wrogim wystąpieniom, zarządzono nowe ostre środki zapobiegawcze. Odpowiedzialność spada na całe społeczeństwo żydowskie.

Przede wszystkim zostało wszystkim żydom płci obojga wzbronione z działaniem natychmiastowym, opuszczanie mieszkań w czasie od godz 15 po południu do 10 rano. Wyjątek stanowią tylko ci żydzi i te żydówki, które mają wyraźny rozkaz pracy.

Podjęte zarządzenia służą bezpieczeństwu ludności i zabezpieczeniu życia mieszkańców. Obowiązkiem każdego rozsądnie myślącego mieszkańca jest współpraca nad utrzymaniem spokoju i porządku.

Komisarz okręgu miasta Wilna

podpisano - HINGST

August 31 special shooting battalions surrounded the Jewish quarter and led off over 8,000 Jews to the Lukinshki Prison and from there – to Ponary. September 1 the District Commissar Hingst issued an ''announcement'' that two Jews shot at a German. The assailants paid with their lives and the responsibility falls upon the Jewish Community.

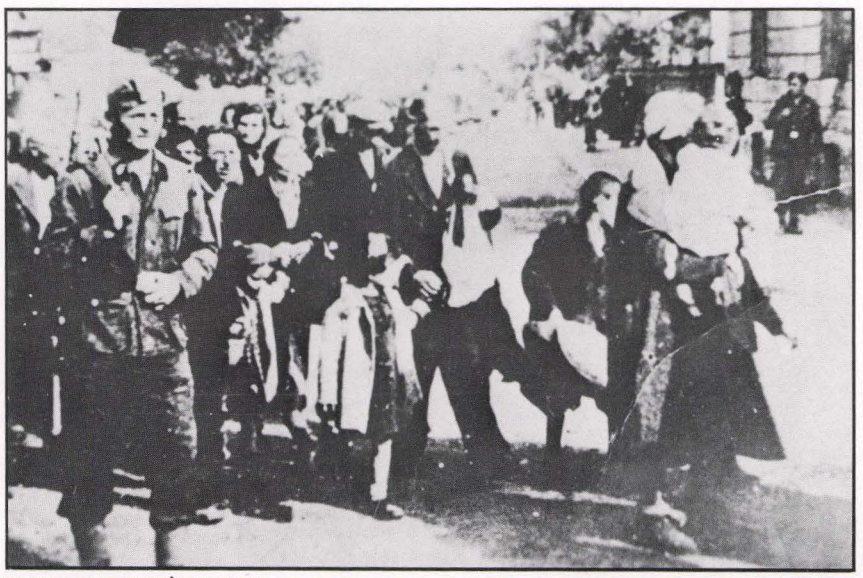
1941

31/VIII специальные стрелковые батальоны окружили еврейский квартал и угнали свыше 8000 евреев в Лукишскую тюрьму, а оттуда в Понары. 1/IX окружной комисар Хингст вывесил «об'явление" о том что еврей стреляли в немцев. Нападающие поплатились жизнью, а ответсвенность падает на всех евреев

31/VIII דעם אָבן ספּעציעלע שיסער־באַטאַליאָנען אַרומגערינגלט דעם יידישן קוואַרטאַל און אַוועקגעפירט איבער 8,000 יידן אין לוקישקער טורמע און פון דאָרט — קיין פּאָנאַר. דעם 1/IX האָט דער געביט־קאָמיסאַר הינגסט אַרויסגעגעבן די „באַקאַנטמאַכונג", אַז 2 יידן האָבן געשאָסן אויף אַ דייטש. די אָנפאַלער האָבן באַצאָלט מיטן לעבן און די אחריות פאַלט אויפן יידישן כלל

ב־31 באוגוסט הקיפו גדודים מיוחדים של צלפים את הרובע היהודי והוליכו 8,000 יהודים לבית־הכלא בלוקישקי, ומשם — לפונאר. ב־1 בספטמבר „הודיע" הקומיסאר המחוזי הינגסט ששני יהודים ירו בגרמני אחד. המתקיפים הוצאו להורג והאחריות רובצת על הציבור היהודי

1941

וויל‌נער יידן ווערן געטריבן און פאַרשפּאַרט אין צוויי געטאָס אין אויסגעליידיקטן יידישן קוואַרטאַל

Vilna Jews are driven and locked in two ghettos in the emptied Jewish quarter

יהודי וילנה רדופים וכלואים בשני גיטאות ברובע היהודי המרוקן

Виленских евреев заперли в двух гетто в опустошенном еврейском квартале

1941 6/IX

Anordnung Nr. 4
des GebietsKommissars der Stadt Wilna

ANMELDEPFLICHT DES JUEDISCHEN VERMOEGENS

1. Das gesamte Vermoegen der juedischen Bevolkerung ist bis 8./9. 1941 anzumelden.
2. Zur Anmeldung verpflichtet ist jeder, der juedisches Vermoegen in Besitz oder Gewarsam hat, und jeder, der ohne Eigentuemer, Besitzer oder Gewarsamsinhaber zu sein — rechtlich oder tatsaechlich ueber juedisches Vermoegen verfuegt oder verfuegen kann.
3. Die Anmeldepflicht trifft danach nicht nur den juedischen Rechtsinhaber, sondern z. B. auch jeden, der juediches Vermoegen verwaltet, zur Aufbewahrung uebernommen oder auf andere Weise erlangt hat.
4. Die Anmeldung des Vermoegens hat auf einen Vordruck zu geschehen welcher bei dem zustaendingen Polizeirevier ausgegeben wird und nach erfolgter Eintragung des Vermoegens dort vieder abzugeben ist.
5. Wer wissentlich juedisches Vermoegen verschleiert, verschiebt oder nicht zur Anmeldung bringt, hat die schaerfsten Strafen zu erwarten.
6. Fuer die termingemaesse und vollstaendige Erfassung des juedischen Vermoegens sind mir die Chef's der einzelnen Polizeireviere persoenlich verantwortlich.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna
gez.
HINGST.

Wilna, den I. September 1941.

Vilniaus Miesto Srities Komisaro
Įsakymas Nr. 4

PRIVALOMAS ŽYDŲ TURTO REGISTRAVIMAS

1. Vsas žydų tautybės žmonėms priklausąs turtas turi būti užregistruotas iki š. m. rugsėjo 8 d.
2. Registruoti privalo visi, kurie pasisavino arba saugo žydų turtą, ir tie, kurie teisėtai arba faktiškai tokį turtą turi savo žinioje arba gali turėti be jo savininkų, valdytojų arba saugotojų.
3. Taigi privalo turtą registruoti ne tik savininkai žydai, bet pavyzdžiui, ir tie, kurie turtą valdo, ji paėmė saugoti arba kitokiu būdu įsigijo.
4. Turtą registruoti reikia ant blanko, gaunamo policijos nuovadose. Turtą įregistravus, blankai grąžinami toms pačioms nuovadoms.
5. Kas sąmoningai nuslepia žydų turtą, juo spekuliuoja arba jo neužregistrouja, bus griežčiausiai baudžiamas.
6. Kad žydų turtas laiku ir pilnai būtų užregistruotas, paskirų policijos nuovadų viršininkai yra man asmeniškai atsakingi.

(pas.) HINGST,
Vilniaus miesto Srities Komisaras.

Vilnius, 1941 m rugsėjo 1 d.

א צווייטע פאַראָרדענונג פון געביט־קאָמיסאַר הינגסט פון זעלבן טאָג — וועגן רעגיסטרירן די פאַרלאָזענע יידישע פאַרמעגנס אין שטאָט

A second decree by the District Commissar Hignst on the same day – about registering the abandoned Jewish property in the city

פקודה שנייה, שהוציא הקומיסאר המחוזי הינגסט באותו היום נוגעת לרישום הרכוש היהודי הנטוש בעיר

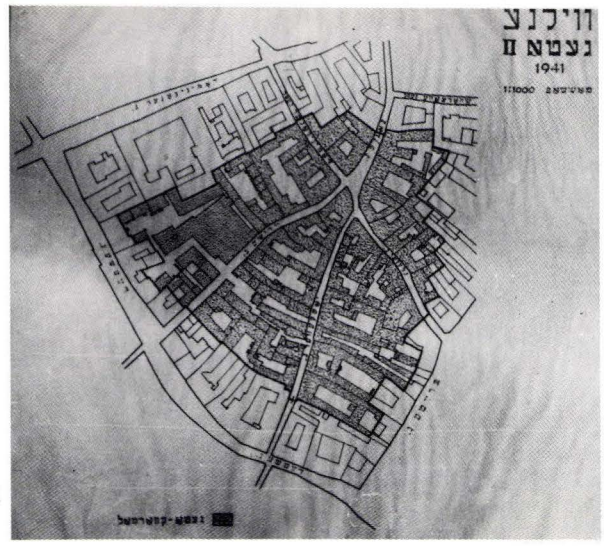
Второе распоряжение окружного комиссара Хингста с того же дня – о регистрации оставленного в городе еврейского имущества

THE SECOND GHETTO

ВТОРОЕ ГЕТТО

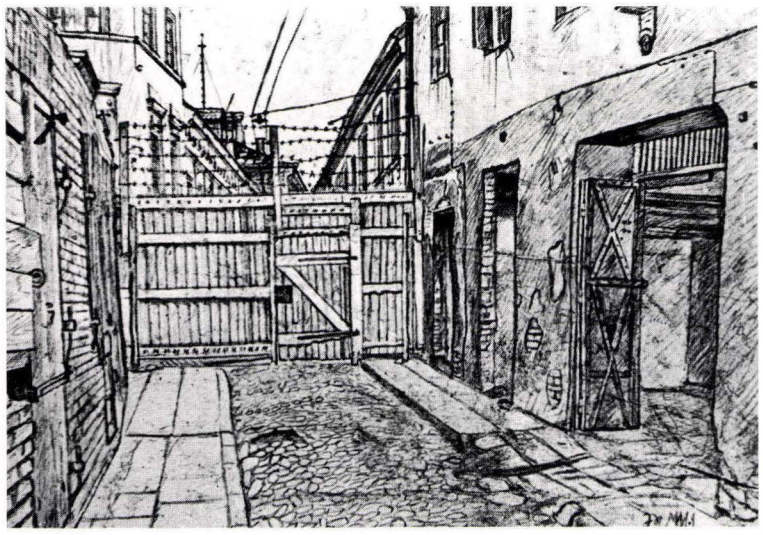
די צווייטע געטאָ

הגיטו השני

30/X 1941

1941 6/IX

Chef des Polizeiamt Vilnius
im Ghetto der Stadt Wilna Policijos Viršaitis Vilniaus
den 12 November 1941
№ 1[illegible]

Z a l c w a s s e r Ludvik wird in Begleitung von 12 Polizisten am 13. November 1941 beauftragt saemtliche Kranke aus dem Ghetto Nr.2 ins Ghetto Nr.1 zu befoerdern, sowie alle Wohnungen im Ghetto Nr.2 zu pruefen und die vorgefundenen Leichen und noetigen Sachen aufzusammeln.

Z a l c w a s e r i s Liudvikas kartu su Vilniaus Geto Policijos 12 policininkų 1941 m. lapkričio men. 13 dieną yra skiriamas atgabenti visus ligonius iš II-jo į I-jį getą. Be to, jis turi patikrinti II- me gete visus butus ir surinkti atrastus lavonus bei reikalingus daiktus.

POLIZEICHEF
POLICIJOS VIRŠAITIS

CHEF

After the liquidation of the Second Ghetto (11,000 Jews) – order from Police Chief (Ghetto 1) for Ludwig Salzwasser with twelve policemen to remove the dead from Ghetto 2 and to transfer the sick and necessary things

После ликвидации гетто 2 (11,000 евреев) Распоряжение начальника полиции (гетто 1) — Людвику Зальцвасеру с 12 полицейскими: очистить гетто 2 от мертвецов и перевести больных и нужных вещеи

נאָך דער ליקווידאַציע פון געטאָ 2 (11,000 יידן) — אַ באַשטעטיקונג פון פאַליציי־שעף (געטאָ 1) פאַרן סער־זשאַנט לודוויק זאַלצוואַסער מיט 12 פאַליציאַנטן, אַפּצורייניקן געטאָ 2 פון מתים און אַריבערצובריינגען קראַנקע און נייטיקע זאַכן

אחרי חיסול הגיטו השני (11,000 יהודים): הרשאה מאת ראש המשטרה (גיטו א') ללודביק זאַלצוואַסר ו־12 שוטרים לפנות את המתים מגיטו ב' ולהביא חולים וחפצים מועילים

הינטער די טויערן פון געטא 1

BEHIND THE GATES OF GHETTO NO. 1

מאחורי שערי גיטו א׳

ЗА ВОРОТАМИ ГЕТТО № 1

23/IX 1943 – 1941 6/IX

דער צענטראַלער געטאָ־טויער און רודניצקער גאַס

The Central ghetto gate at Rudnitska Street

שער־הגיטו המרכזי ברחוב רודניצקה

Центральные ворота гетто на Рудницкой ул.

"Naująją Lietuvą"

Vilnius jau turi Gheto

Vilniaus Miesto Savivaldybė vakar vykdė miesto žydų iškraustymą į jiems paskirtą specialų rajoną. Žydams rajonas paskirtas dviejose Vilniaus miesto vietose, — ten, kur nuo senų laikų buvo apsigyvenę daugumoje žydai. Rajonai laikinai tarp savęs susisiekimo neturi. Pirmasis rajonas prasideda nuo Vokiečių gt., eina Didžiąja gatve iki Švarčo gt., eina Gaono gatve, Domininkonų ir pasuka Vokiečių gatvės link. Pagal Didžiąją, Domininkon... Vokiečių gatves iš žydų raj... skiriami frontiniai namai... žydų ra... jonas prasideda Arklių gatve, eina Karmelitų, Rūdninkų, Ligoninės, Pylimo gatve iki Lydos gatvės, Lydos gatve, Mikalojaus gatve, Ašmenos gatve, per namus skersai kvartalą iki Arklių gatvės. Iš čia išimami frontiniai namai pagal Vilniaus gt. Išėjimas iš šio kvartalo bus iš Rūdninkų gatvės. Pirmame žydų rajone išėjimas ... ono gatvės. Abu rajonai ... iš miesto. Arijai, kurie gyv... luose kvartaluose, iškelti į kita... etas. Žydų perkraustymas į jien... skirtuosius rajonus vyko tvarkingai ir organizuotai. (n).

נאָטיץ אין דער ליטווישער צייטונג „דאָס נייע ליטע" וועגן דער געשאַפענער געטאָ פאַר ווילנער יידן

Notice in the Lithuanian newspaper "New Lithuania" about establishing a ghetto for the Vilna Jews

רשימה בעתון הליטאי „ליטא החדשה" על ייסוד גיטו ליהודי וילנה

Заметка в литовской газете „Новая Литва" о создании гетто для виленских евреев

1941 9/IX

אַ געסטאַפּאָ־פאַרהער ביים געטאָ־טויער

A Gestapo investigation at the ghetto gate

הגיסטאפו עורכת חקירה ליד שער הגיטו

Гестапо допрашивает у ворот гетто

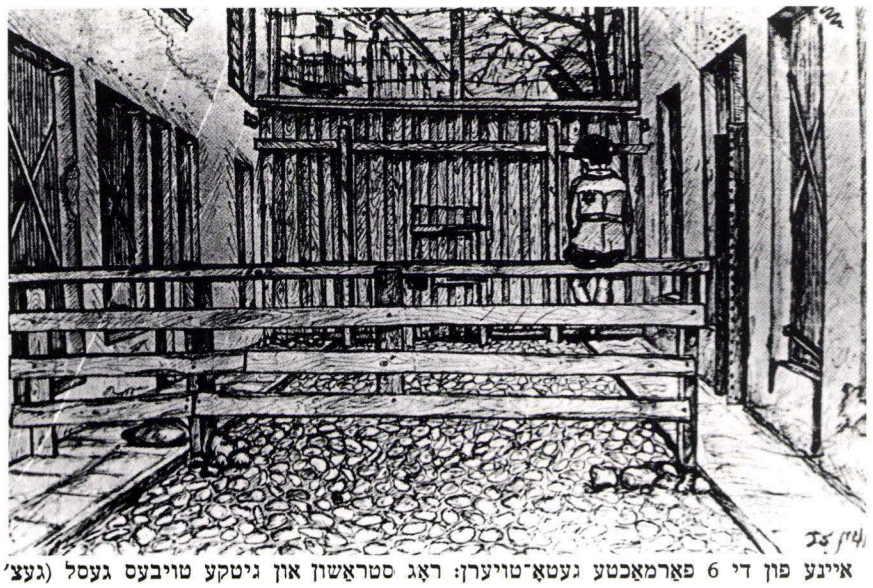

די געטאָ ביים הויפּט־טויער. לינקס — פאַרמויערטער אַריינגאַנג אין שפּיטאָל־גאַס (געצ׳ ש. טווישעוויטש)

The ghetto at the main gate. At left – walled up entrance at Hospital Street (drawing by Sh. Tuvishevitch)

הגיטו ליד השער הראשי. משמאל — מבוי סתום לרחוב בית־החולים (צייר ש. טובישביץ)

У главных ворот гетто: слева замурованный вход в Госпитальную ул. (рис. Ш. Тувишевича,)

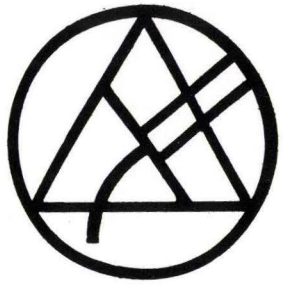

איינע פון די 6 פאַרמאַכטע געטאָ־טויערן: ראָג סטראַשון און גיטקע טויבעס געסל (געצ׳ ז. ווינער)

One of the six closed ghetto gates: corner of Strashun and Gitka Toibes Lanes (Drawing by Z. Weiner)

אחד מ־6 שערי־הגיטו הסגורים: פינת רח׳ סטראשון וסימטת גיטקה טויבס (צייר ז. ויינר)

Одне из 6 закрытых ворот в гетто: угол ул. Страшуна и переулка Гитке–Тойбес (рис. З. Вайнер)

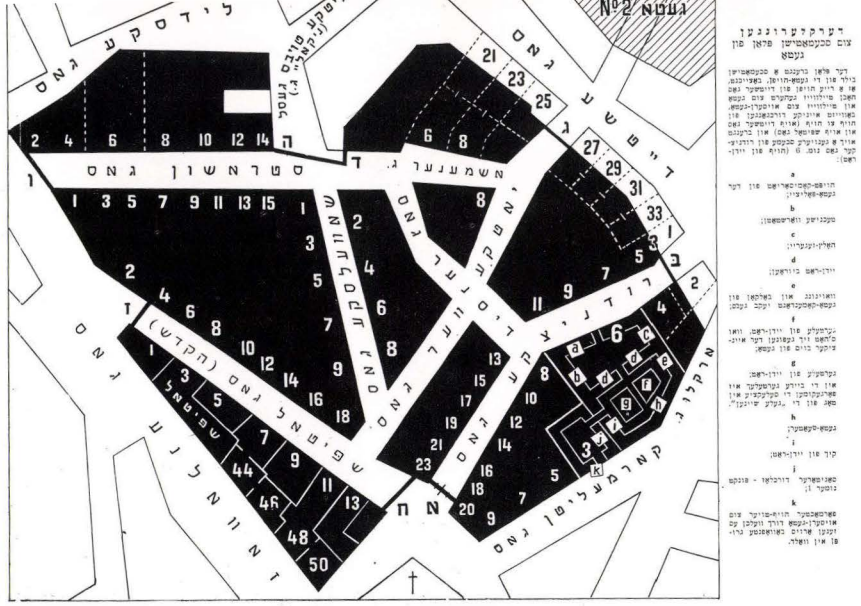

עמבלעם פון ווילנער געטא

Emblem of the Vilna Ghetto

סמל הגיטו הוילנאי

Эмблема виленского гетто

Map

Карта

מאַפּע

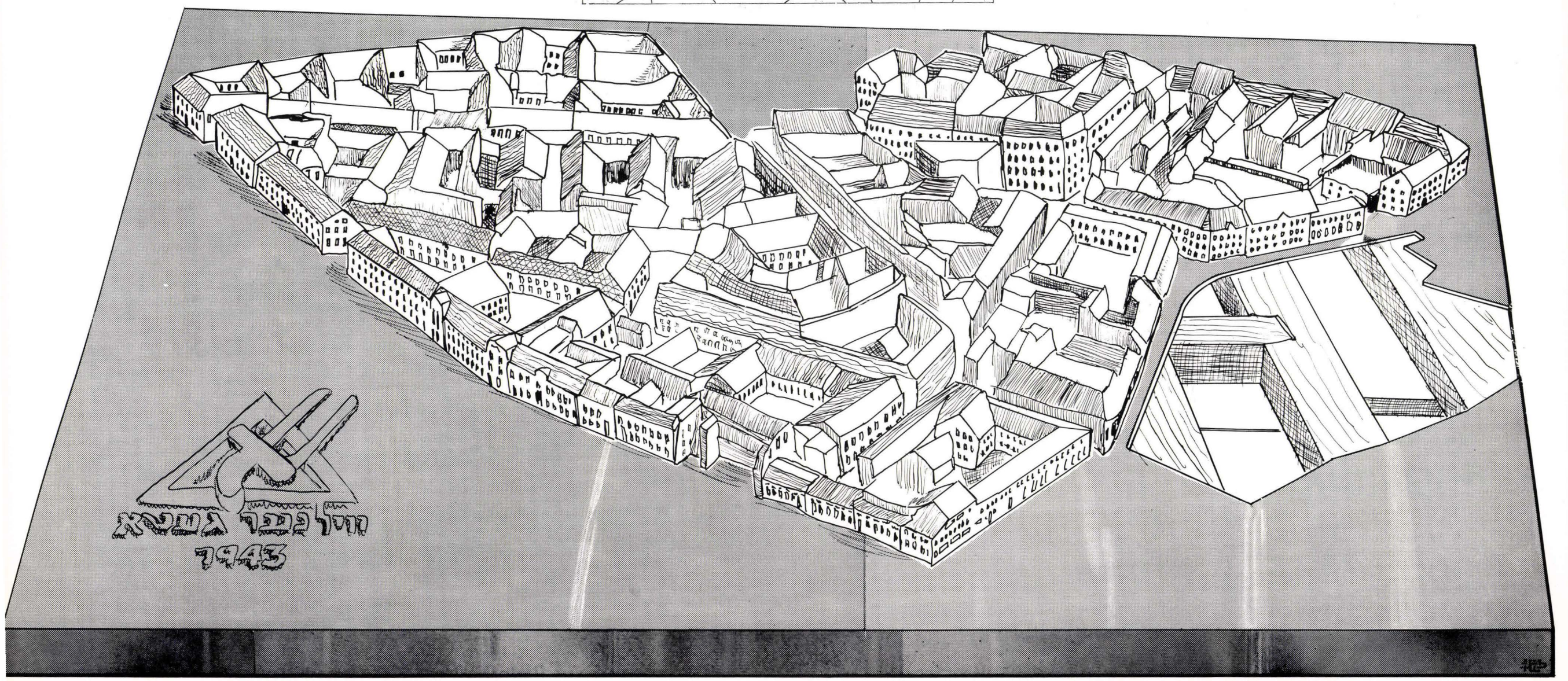
מפה

פּלאַן פון ווילנער געטא

PLAN OF THE VILNA GHETTO

תוכנית הגיטו הוילנאי

ПЛАН ВИЛЕНСКОГО ГЕТТО

Plan of the Vilna Ghetto (prepared by a group of artists, headed by U. Olkenitski and R. Sutskever)

Пластический макет виленского гетто (исполнен группой художников во главе с Y. Олькеницкой и Рахилью Суцкевер)

פּלאַסטישער פּלאַן פון ווילנער געטא (אויסגעאַרבעט פון אַ גרופּע קינסטלער בראש מיט אומע אַלקעניצקי און רחל סוצקעווער)

תכליט של הגיטו הוילנאי (מעשה ידי קבוצה של אמנים ובראשם א. אולקיניצקי ור. סוצקבר)

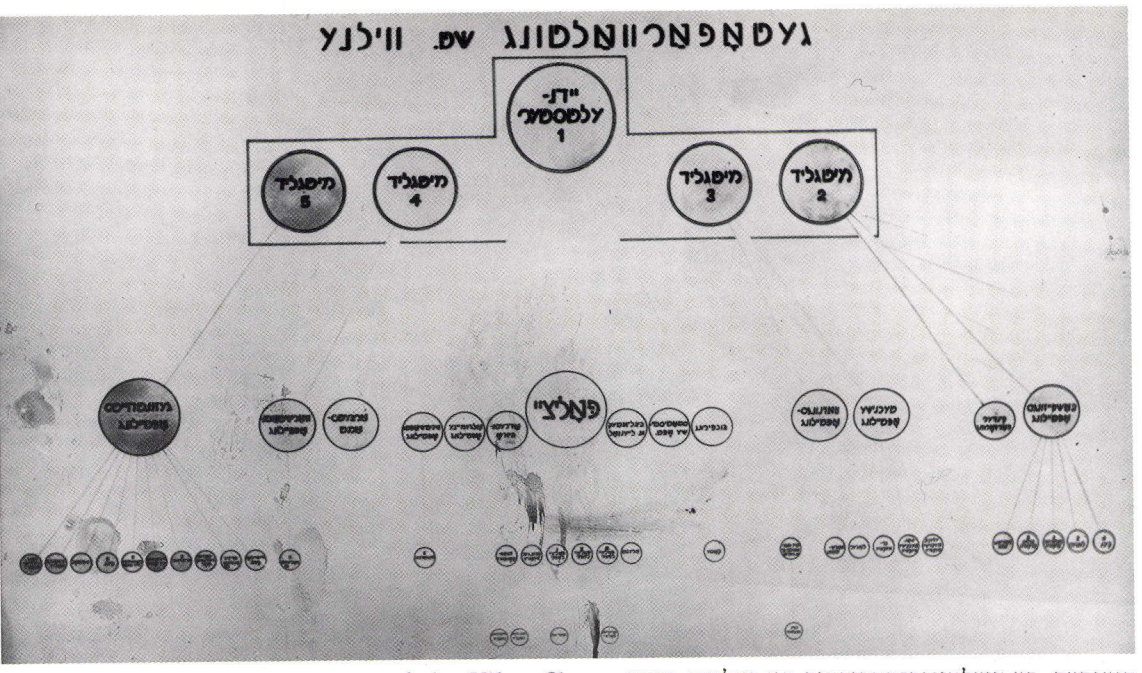

Diagram. Management structure of the Vilna Ghetto

דיאַגראַם: פאַרוואַלטונגס־סטרוקטור פון ווילנער געטאָ

Диаграмма: схема правления виленского гетто

דיאגרמה: מבנה ההנהלה של גיטו וילנה

רודניצקער 6 — בנין פון יידן־ראַט; פון קאַנסקע ג׳ — אַרײַנגאַנג אין געטאָ־טעאַטער

Rudnitska Street no. 6 – Judenrat building; from Konska Lane – entrance to the ghetto theater

רח׳ רודניצקה 6 — בנין המועצה היהודית; כניסה לתיאטרון הגיטו מסימטת קונסקה

Рудницкая ул. 6 – здание „Юден–Рата"; с Конской ул. – вход в театр гетто

''JUDENRAT'' (Jewish Council) דער יידן־ראַט

„ЮДЕН–РАТ" (Еврейский Совет) מועצת היהודים

11/VII 1942 – 1941 7/IX ; 2/IX 1941 4/VII

Juedische Ältestenraete.

1.) In jeder juedischen Gemeinde ist ein juedischer Aeltestenrat aufzustellen, der, soweit moeglich, aus den zurueckgebliebenen massgebenden Persoenlichkeiten und Rabbinern zu bilden ist. Dem Ältestenrat haben bis zu 42 maennliche Juden (je nach Groesse der juedischen Gemeinde) anzugehoeren.

Er ist im Sinne des Wortes *voll verantwortlich* zu machen fuer die exakte und termingemaesse Durchfuehrung aller ergangenen oder noch ergehenden Weisungen.

2). Im Falle der Sabotage solcher Weisungen sind den Raeten die schaerfsten Massnahmen anzukuendigen.

פון הײדריכס עקספרעס־בריוו צו די שעפן פון דער פאָליצײ און שיסער־גרופּן וועגן די צוגרייטונגען צו דער ענדגילטיקער לייזונג פון דער יידן־פראַגע. פראַגמענט: די ראָל פון יידן־ראַטן

From Heidrich's express letters to the Chiefs of Police and firing squads about the preparation for the final solution of the Jewish question. Fragment: the role of the Judenrat

ממכתביו של היידריך לראשי המשטרה וקבוצות הצלפים בענין ההכנות לפתרון הסופי של שאלת היהודים. קטע: תפקידן של המועצות היהודיות

Фрагмент письма Гейдриха шефам полиции и стрелковых групп о подготовлениях к окончательному решению еврейского вопроса. Отрывок: роль „Юден–Ратов"

1939 21/IX

WILNAER GHETTOADMINISTRATION
Wohnungsabteilung

Durch den Hausverwalter des 4. Bezirks Feigel

Umsiedlungsbefehl Nr. 937

Folgenden Personen:

1. Kukes Kidi — 5.
2. — 6.
3. — 7.
4. — 8.

wird verordnet im Lauf von 17 Uhr bis 31 VIII 43 Stunden umzuziehen.

von Karm. 7/8/2

nach Karm 7/9/2

Den 31 VIII 1943.

Leiter der Wohnungsabteilung

Bemerkung: Nach Ablauf des angegebenen Termin, wird die Umsiedlung zwangsmässig vollzogen werden.

פּאַראַדענונג פון וואוינונגס־אָפּטיילונג ביים יידן־ראַט איבערצוקלייבן זיך

Eviction order by the Department of Housing of the Judenrat

פקודה של מחלקת־הדיור שליד המועצה היהודית להעתיק דירה

Распоряжение жилищного отделения „Юден–Рата" о переезде в другое помещение

1943 31/VIII

Secretair

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna
IM REICHSKOMMISSARIAT
O S T L A N D
Gr M/K

Wilna, den 15.Oktober 1941

An die
Stadtverwaltung Wilna
Herrn Burgas
W i l n a

Betr.: Einziehung von Steuern im Ghetto.

Der Judenrat ist berechtigt, die fuer die Verwaltung des Ghettos notwendigen Mittel von den Juden, durch Auferlegung von Steuern einzutreiben. Vorerst bewillige ich eine 10%ige Steuer vom Bruttolohn der arbeitenden juedischen Bevoelkerung. Die Eintreibung hat durch den Judenrat innerhalb des Ghettos zu erfolgen. Es ist nicht wuenschenswert, dass fuer die Verwaltung des Ghettos ein grosser Verwaltungsapparat aufgebaut wird.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna
I.A.
/A.V./
/ parašas/
Adjutant.

Žydų Tarybai i ghetto
vykdyti
15/X 41 /-/ BURAGAS
e.v. Žydų Reikalams Referentas
Referent fuer Judenangelegenheiten
bei der Stadtverwaltung Wilna

Šeorašas tikras:

באַפולמעכטיקונג פון געביט־קאָמיסאַר פאַרן יידן־ראַט איינצוקאַסירן שטייערן אין געטאָ

Authorization by Field Commissar for the Judenrat to collect taxes

הרשאת הקומיסאר המחוזי למועצה היהודית לגבות מיסים בגיטו

Полномочие окружного комисара для „Юден–Рата" на сбор налогов

1941 15/X.

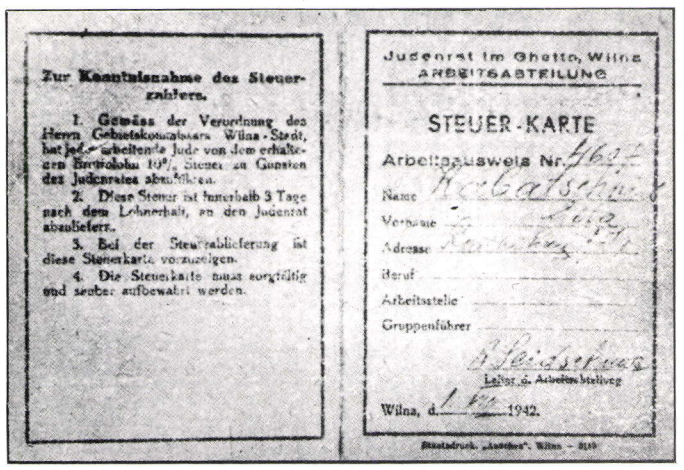
שטייער־קאַרטע אין געטאָ

Tax-card in ghetto

כרטיס־מיסים בגיטו

Налоговый листок в гетто

1942 1/VIII

Zur Kenntnisnahme des Steuerzahlers.

1. Gemäss der Verordnung des Herrn Gebietskommissars Wilna-Stadt, hat jeder arbeitende Jude von dem erhaltenen Bruttolohn 10% Steuer zu Gunsten des Judenrates abzuführen.
2. Diese Steuer ist innerhalb 3 Tage nach dem Lohnerhalt, an den Judenrat abzuliefern.
3. Bei der Steuerablieferung ist diese Steuerkarte vorzuzeigen.
4. Die Steuerkarte muss sorgfältig und sauber aufbewahrt werden.

Judenrat im Ghetto, Wilna
ARBEITSABTEILUNG

STEUER-KARTE

Arbeitsausweis Nr. 4962

Name Kwiatkowski
Vorname Lejb
Adresse Rudnitzka 6/2
Beruf
Arbeitsstelle
Gruppenführer

A. Weissenberg
Leiter d. Arbeitsabteilung

Wilna, d. 1 VIII 1942.

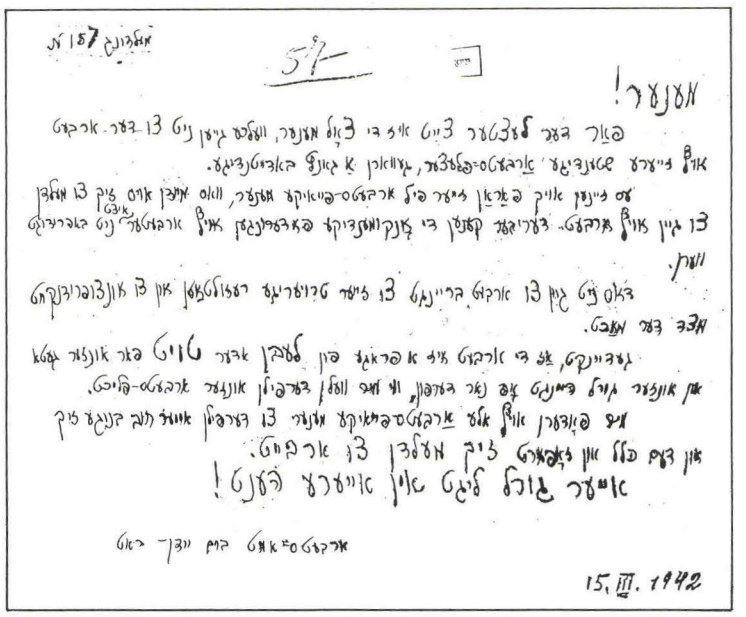
Staatsdruck. „Lietuva". Wilna – 3149

דער אַרבעט־אַמט און די צוואַנג־ארבעט

THE LABOR OFFICE AND FORCED LABOR

משרד־העבודה ועבודת־כפיה

БЮРО ТРУДА И ПРИНУДИТЕЛЬНЫЕ РАБОТЫ

15. III. 1942

וואַרנונג: „אַרבעט איז אַ פראַגע פון לעבן און טויט פאַרן געטאָ. מענער, מעלדעט זיך צו דער אַרבעט!"

Warning: ''Labor is a question of life and death for the ghetto. Men, register for labor!''

אזהרה: „עבודה היא שאלת החיים והמוות בשביל הגיטו. גברים, הרשמו לעבודה!"

Предупреждение: „Работа это вопрос жизни и смерти для гетто. Мужчины, являйтесь на работу"

1942 15/III

KOLONNENFÜHRER

№ 289

אַרעם־באַנד פאַר אַ בריגאַדיר

Armband for a brigadier

סרט־הזרוע לראש הבריגדה

Нарукавная повязка бригадира

„אַרבעט שפּאָרט בלוט!"

דעויז פון יידן־ראַט

''Labor saves blood!''

slogan of the Jewish Council

„העבודה חוסכת דם!

סיסמת המועצה היהודית

„Работа сберегает кровь!"

девиз „Юден–Рата"

Richtlinien fuer den Einsatz der juedischen Arbeitskraefte.

1941

1. Ab 10.10/sind die juedischen Arbeitskraefte zu bezahlen.-
2. Der Arbeitslohn betraegt:
   a/ fuer maennliche Arbeiter vom 16.-60. Lebensjahr pro Stunde RM.0.20
   b/ fuer weibliche Arbeitskraefte vom 16.-60 Lebensjahr pro Stunde RM.0.15
   c/ fuer jugendliche Arbeiter unter 16 Jahren pro Stunde RM.0.10

Diese Lohnsaetze gelten nur fuer private Arbeitgeber. Zivile deutsche Dienststellen, Wehrmachtdienststellen und die Stadtverwaltung Wilna bezahlen die Haelfte der oben angegebenen Saetze. Die Privaten Arbeitgeber sind verpflichtet die Haelfte der oben angefuehrten Lohnsaetze zur Auszahlung zu bringen, waehrend die andere Haelfte an das Gebietskommissariat abzufuehren ist.

3. Um die juedische Zwangsarbeiterskraft zu erhalten, ist es wuenschenswert, dass die Arbeitgeber den arbeitenden Juden eine warme Mittagssuppe verabreichen. Fuer diese kann vom dem an die Juden auszuzahlenden Tagesloehn ein Betrag von RM 0.30 in Abzug gebracht werden.
4. Juedische Arbeitskraefte koennen nur vom Arbeitsamt Wilna angefordert werden.
5. Das Arbeitsamt bewilligt juedische Arbeitskraefte nur in Staerke von 10 Mann aufwaerts. Einzelarbeitskraefte Nur in Ausnahmefaellen koennen einzelne Juden vermittelt werden. Diese Juden haben sich mit einem besonderen Ausweis, ausgestellt vom Arbeitsamt Wilna, auszuweisen.
6. Um eine besondere Kontrolle ueber die zur Arbeit zugelassenen Juden zu haben, bestimme ich:

   a/ Die litauische Polizei hat bei jedem Ghettoausgang ein geeignetes Wachlokal einzurichten. Das fuer die Bewachung des Ghettos zustaendige Polizeirevier hat vom Arbeitsamt woechentlich die Zahl der fuer einzelnen Betriebe und Dienststellen vermittelten Juden anzufordern und nach dieser Liste die zur Arbeit gehenden Juden zu kontrollieren.
   b/ Das Verlassen des Ghettos ist nur Juden gestattet, welche vom Arbeitsamt zu einer Arbeit vermittelt und mit einem geaenderten Ausweis versehen sind.
   c/ Diese Juden haben geschlossen und auf dem kuerzesten Weg die Arbeitsstaette aufzusuchen und zu verlassen.
   d/ Das unbefugte Verlassen der Arbeitsstaette ist verboten. Einzeln in der Stadt Herumlaufende Juden werden verhaftet. Der Arbeitgeber hat die Juden so zu beaufsichtigen, dass sie den Arbeitsplatz nicht verlassen koennen. Ist er dazu nicht in der Lage, so wird eine weitere Zuteilung von juedischen Arbeitskraeften an ihn eingestellt.
   e/ Bei Einbruch der Dunkelheit haben die Juden in das Ghetto geschlossen zurueckzukehren.
7. Der Einkauf und die Mitnahme von Lebensmitteln und Holz in das Ghetto ist verboten. Die Wache am Ghettoeingang hat die zurueckkehrenden Juden zu untersuchen und ihnen Lebensmittel sowie mitgenommenes Holz abzunehmen. Die Versorgung des Ghettos mit Lebensmitteln und Holz erfolgt durch die dazu bestimmten Lebensmittelfirmen und die Stadtverwaltung.

gez. Hingst

Wilna, den 30. September 1941.

רעגולאַמין פאַר יידישער אַרבעט־קאַמפּ פון געביט־קאַמיסאַר היגסט

District Commissar Hingsts code for Jewish labor force

תקנון בשביל כוח־העבודה היהודי מהקומיסאר המחוזי, היגנסט

Правила для еврейской рабочей силы окружного комиссара Хингста

1941 30/IX

אַרבעט־אייגהייט אין זווערינעצער שפּיטאָל פון דער שפּאַנישער דיוויזיע

Labor unit in the Zvierinets Hospital of the Spanish Brigade

יחידת־עבודה בבית־החולים של זווירינץ של הדיביזיה הספרדית

Рабочая группа в Зверинецком госпитале Испанской дивизии

1943 V

טאַבעלע: באַשעפטיקטע לויט די אַרבעט־אינ־הייטן: ביי מיליטער — 3,894; דייטשע אינסטיטוציעס — 1,738; שטאָט־פאַרוואַלטונג — 237; פריוואַטע אַרבעט־געבער — 176; געטאָ־פאַרוואַלטונג — 1,401

Chart: those employed according to the labor units –

At the army – 3,894; German institutions – 1,738; Municipality – 237; Private employers – 176; Ghetto administration – 1,401

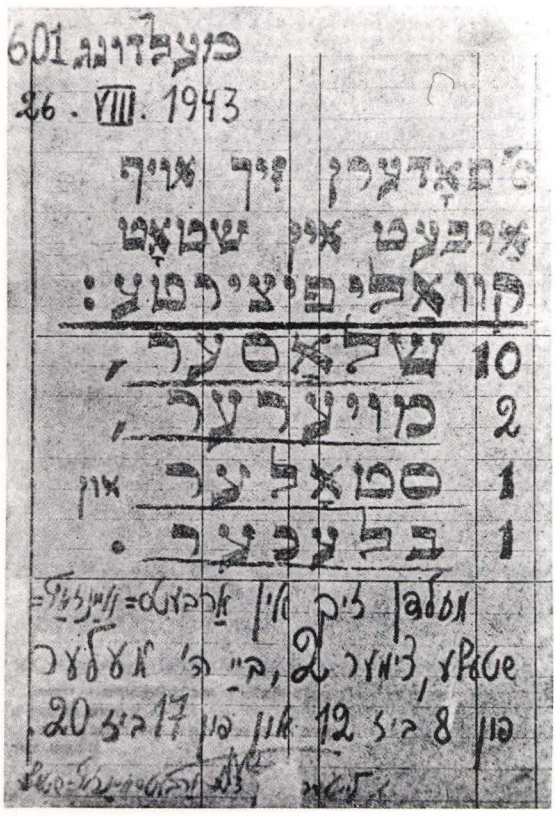
לוח סטאטיסטי: המועסקים לפי יחידות־העבודה

— אצל הצבא — 3.894 מוסדות גרמנים — 1.738; הנהלת העיר — 237; מעבידים פרטיים — 176; הנהלת הגיטו — 1.401

Сводка занятых в различных группах:

при армии – 3,894 в немецких учреждениях – 1,738 в городском управлении – 237 в частных предприятиях – 176 в управлении гетто – 1,401

1942 VII

26. VIII. 1943

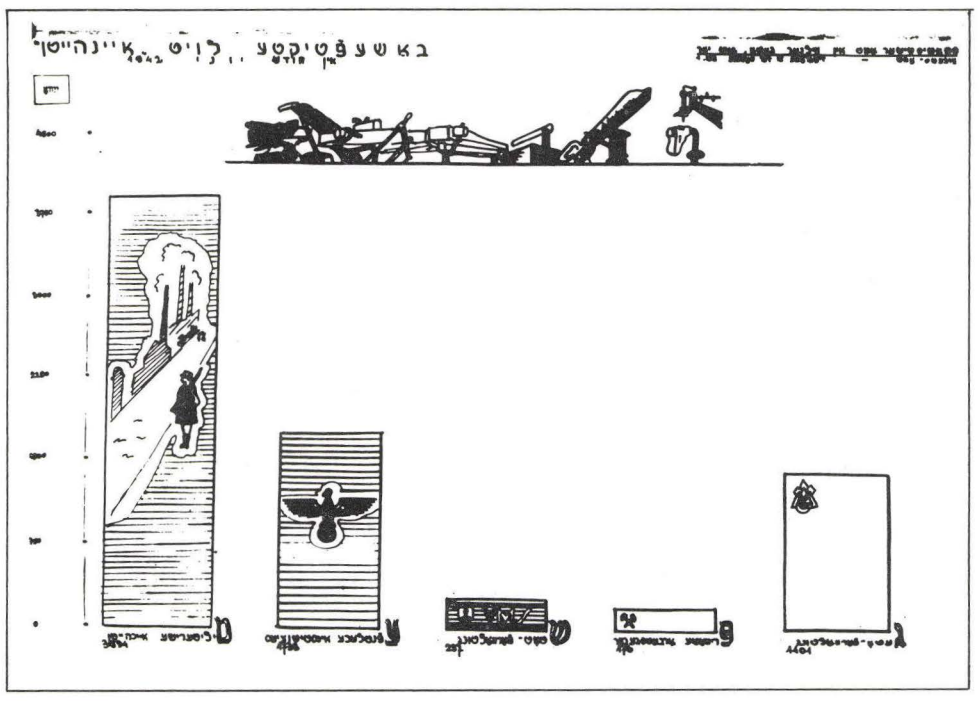
מעלדונג: „עס פאַדערן זיך אויף אַרבעט אין שטאָט, קוואַליפיצירטע 10 שלאָסער, 2 מויערער, 1 סטאָלער, 1 בלעכער"

Announcement: ''Wanted for work in the city – 10 qualified locksmiths, 2 masons, 1 carpenter, 1 tinsmith''

הודעה: „דרושים לעבודה בעיר בעלי־מקצוע אלו: 10 מסגרים, 2 בנאים, נגר אחד, פחח אחד"

Об 'явление: „Требуются на работу в городе 10 квалифицированных слесарей, 2 каменщика, 1 столяр, 1 жестянник

1943 26/VIII

דאָקטוירים, אינזשיניערן און . . . קוימען־קערער

DOCTORS, ENGINEERS AND . . . CHIMNEY CLEANERS

רופאים, מהנדסים ו . . . מנקי־ארובות

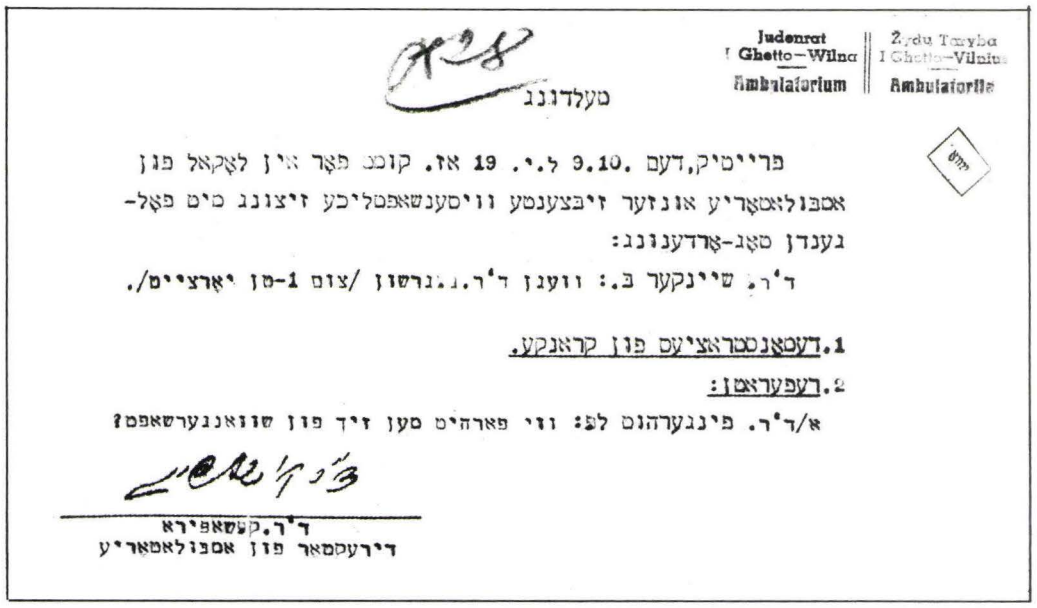
ВРАЧИ, ИНЖЕНРЫ И . . . ТРУБОЧИСТЫ

דער געטא וויסנשאפטלעכער אינסטיטוט האט געהאט סעקציעס פאר פילאסאפיע, סאציאלאגיע, לינגוויסטיק, נאטורוויסנשאפט, מאטעמאטיק, פיזיק און כעמיע

The Ghetto Scientific Institute had departments of philosophy, sociology, linguistics, natural science, mathematics, physics and chemistry

במכון למדעים בגיטו היו מדורים לפילוסופיה, לסוציולוגיה, לבלשנות, למדעי הטבע, למתימטיקה, לפיסיקה ולכימיה

Научныи институт в гетто располагал отделениями по философии, социологии, лингвистике, естествознаниюь математике, физике и химии

Judenrat / Ghetto—Wilna / Ambulatorium

Żydu Taryba / Getto—Vilnius / Ambulatorija

טעלדונג

פרייטיק, דעם 9.10. ל.י. 19 אז. קומט פאר אין לאקאל פון אסענלאטאריע אונזער זיבצענטע וויסנשאפטליכע זיצונג כים פאל־געגנן טאג־אָרדענונג:

ד'ר. שיינקער ב.: וועגן ד'ר.גרשון /צום 1-טן יאריים/.

1. דעמאנסטראציעס פון קראנקע.

2. רעפעראטן:

א/ד'ר. פינגערהוט לע: וועי פארהיט מען זיך פון שווינערשאפט?

ד'ר.קעסאפירא
דירעקטאר פון אסענלאטאריע

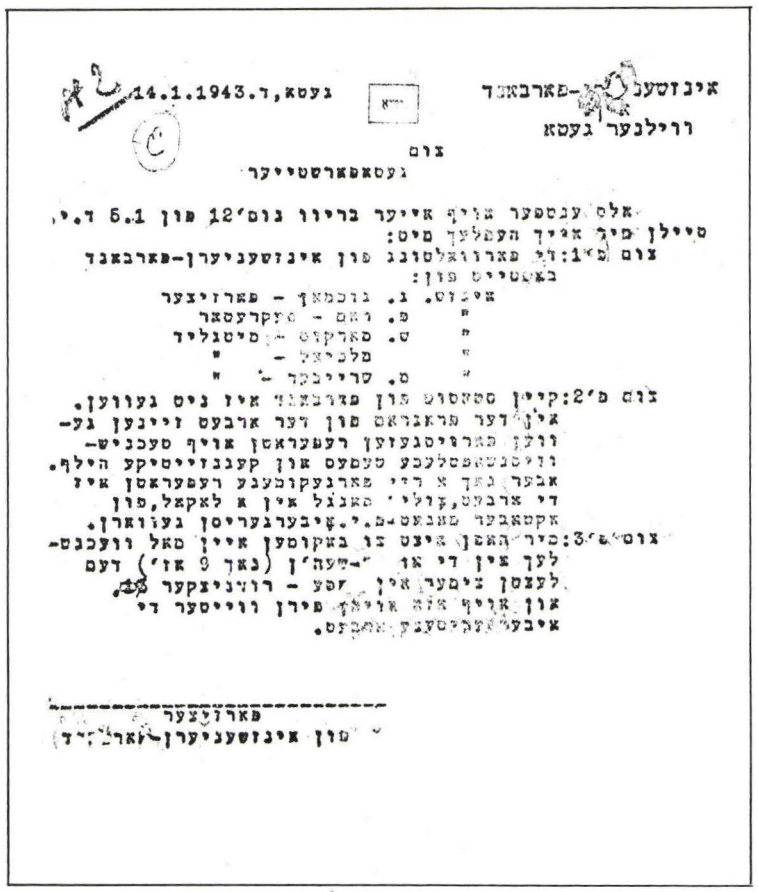
1943 14/I

בריוו צום יידן־עלטסטן וועגן דער טעטיקייט און פאַרוואַלטונג פון אינזשי־ניערן־פאַראַיין

Letters to the Jewish Elder concerning the activity and administration of the engineers' association

מכתבים לזקן־היהודים בדבר פעולת ההנהלה של איגוד המהנדסים

Письмо еврейскому старшине о деятльности и составе Союза инженеров

אינזשענער־פאראיין
ווילנער געטא

צום
געטאפארשטייער

14.1.1943,ד,געטא

אלס ענטספער צוליב אייער בריוו נום'12 פון 5.1 ד.י, טיילן מיר אייך העפלעך מיט:
צום פ'1:די פארוואלטונג פון אינזשעניערן־פארבאנד באשטייט פון:
אינזש. ג. גוטמאן - פארזיצער
" פ. ראם - סעקרעטאר
" ט. פארקוש - סיטגליד
" מלניצקי - "
" ס. סרייבער - "
צום פ'2:קיין סטאטוט פון פארבאנד איז נים געווען. אין דער פראקטיק פון דער ארבעט זיינען גע־וועלן פארזיסגעזעצן רעגלאמענטן צוליב סעכניש־וויסנשאפטלעכע טעמעס און קענזייטיק הילף. אבער נאך א רייע פארגעקומענע רעגלאמענטן איז די ארבעט פונקט אזוי א לאקאל פון אקסאבער מנחם פ.י.ציבערגעריסן געווארן.
צום פ'3:סיי־דאגען איצט נו באקומען איין מאל וועכנס־לעך איין די אר־ "־מעה'ן (נאך 9 אז') דעם לעצטן ציטער איין יאר - רוינירקער 42.
און אויף אזא אויפן פירן וויסער די איבעריקע עצות.

פארזיצער
פון אינזשעניערן־פארבאנד

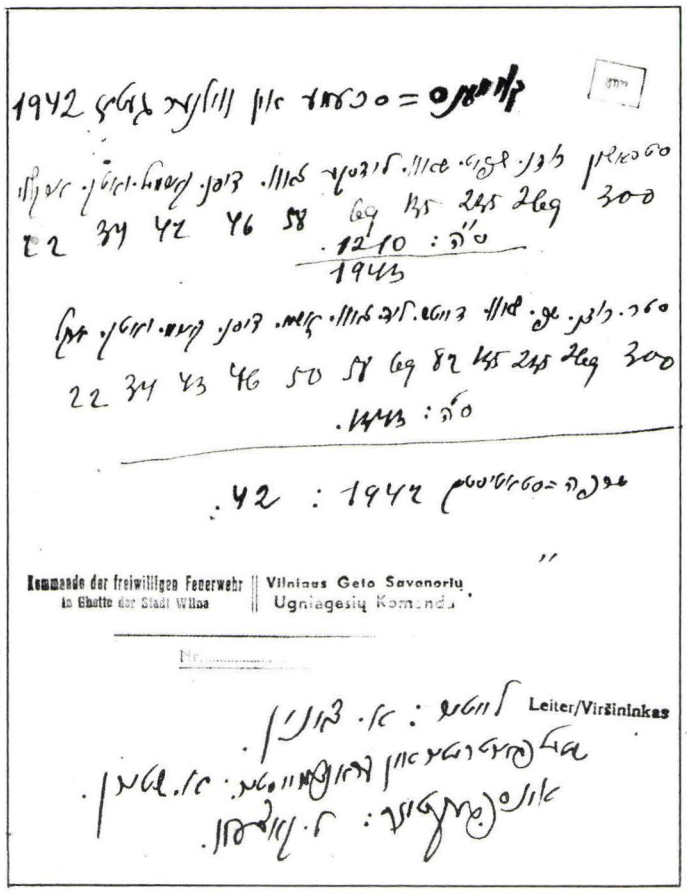
1942 9/X

פאַרבעטונג צו דער 17טער וויסנשאַפטלעכער זיצונג פון געטא־דאָקטוירים מיט דעמאָנסטראציעס פון קראַנקע

Invitation to the 17th scientific meeting of ghetto doctors with demonstrations of the sick

הזמנה לישיבה המדעית ה־17 בלווית הדגמות של חולים

Приглашение к 17-ому научному заседанию врачей в гетто с показом больных

Kommando der freiwilligen Feuerwehr im Ghetto der Stadt Wilna

Vilniaus Geto Savanorių Ugniagesių Komanda

Nr.

Leiter/Viršininkas

1943 – 1942

Chimney scheme and statistics of fires in Vilna. 22 former doctors, lawyers and merchants graduated from the courses for chimney cleaners. Together with the 18 chimney cleaners they served the whole city – smuggled and established contacts with non-Jews

Схема дымоввх труб и старистика пожаров в виленском гетто. Курс для трубочистов окончило 22 бывших врачей, адвокатов и купцов; вместе с 18 трубочистами они обслуживали весь город, занимались контрабандой и удерживали связь с христианами

קוימענס־סכעמע און שריפה־סטאַטיסטיק אין געטאָ. די קוימען־קערער־קורסן האָבן פאַרענדיקט 22 געוועזענע דאָקטוירים, אַדוואָ־קאַטן און סוחרים. צוזאַמען מיט די 18 קוימען־קערער האָבן זיי באַדינט די גאַנצע שטאָט — געשמוגלט און פאַרבונדן מיט ניט־יידן

תרשים של ארובות וסטאטיסטיקה של שרפות בוילנה. 22 רופאים, עורכי־דין וסוחרים לשעבר סיימו את הקורסים למנקי־ארובות. יחד עם 18 מנקי־הארובות משכבר שימשו את העיר כולה — הברחות וקשרים עם נוכרים

יעקב גענס — געטא־פֿאַרשטייער און פֿאַליציי־שעף

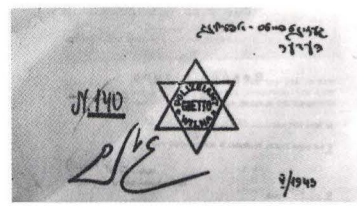
JACOB GENS – GHETTO REPRESENTATIVE AND CHIEF OF POLICE

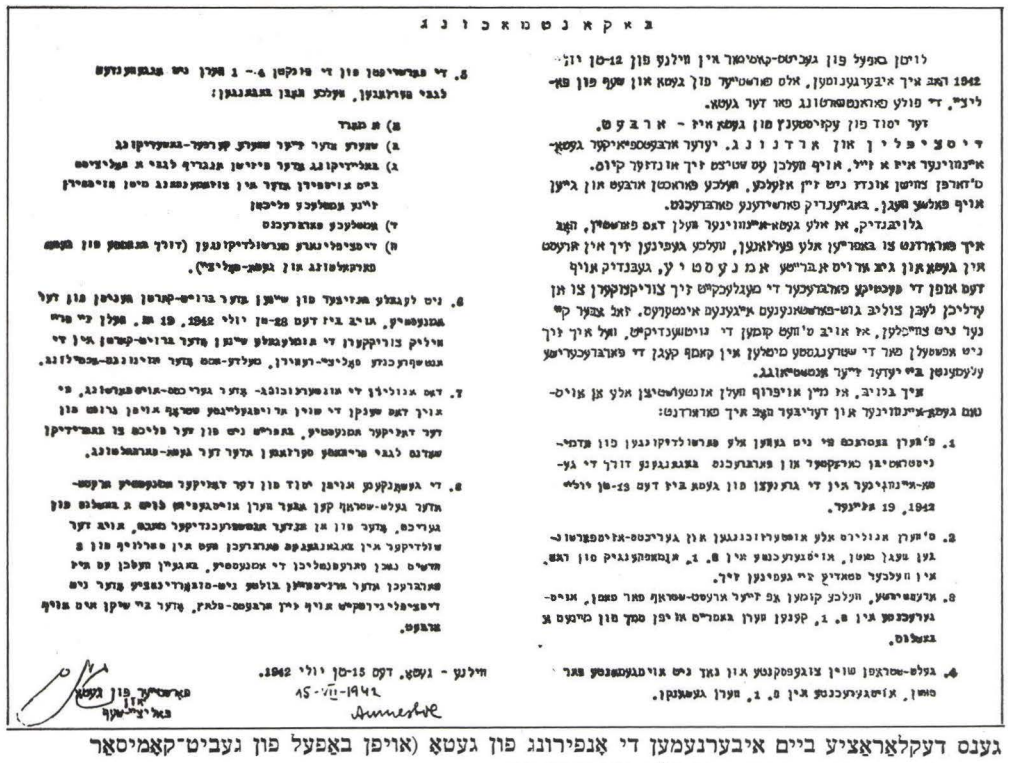
יעקב גנס — נציג הגיטו וראש המשטרה

ЯКОВ ГЕНС – ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ГЕТТО И НАЧАЛЬНИК ПОЛИЦИИ

1943 15/IX – 1941 16/IX

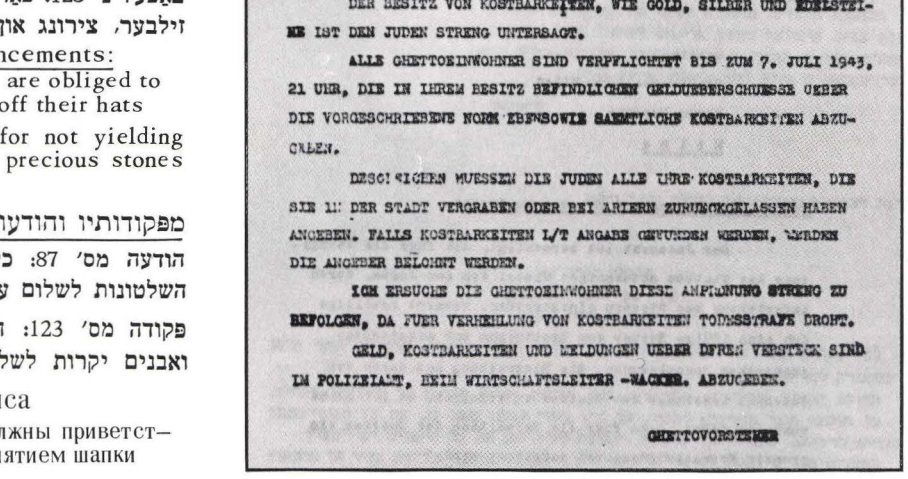
געטא דעקלאַראַציע ביים איבערנעמען די אַנפירונג פון געטאָ פון געביט־קאָמיסאַר הינגסט) מיט אַן אַמנעסטיע פאַר אַלע פאַרברעכערס (אויפן באַפֿעל פון

Gens' declaration upon taking over the leadership of the ghetto (by order of Field Commissar Hingst) with an amnesty for all crimes

הצהרתו של גנס בקבלו עליו את הנהלת הגיטו (על־פי פקודתו של הקומיסאר המחוזי הינגסט) ובהכריזו על חנינה (אמנסטיה) לכל הפושעים

Декларация Генса как представителя гетто (по приказу окружного комиссара Хингста) о амнестии для преступников

1942 15/VII

1943 6/VII

פון געטא־פֿאַרוואַלטונג:

מעלדונג נ׳ 87: אַלע יידן זיינען מחויב צו באַגריסן די מאַכט־פֿאַרשטייער דורך אַראָפּנעמען דאָס היטל

From Gens' orders and announcements:

Announcement no. 87: All Jews are obliged to salute the authorities by taking off their hats

Из прказов и об'явлений Генса

Об"явление Но. 87: все евреи должны приветствовать представителей властей снятием шапки

מפקודותיו והודעותיו של גנס:

הודעה מס׳ 87: כל היהודים חייבים לברך את נציגי השלטונות לשלום ע״י הסרת הכובע

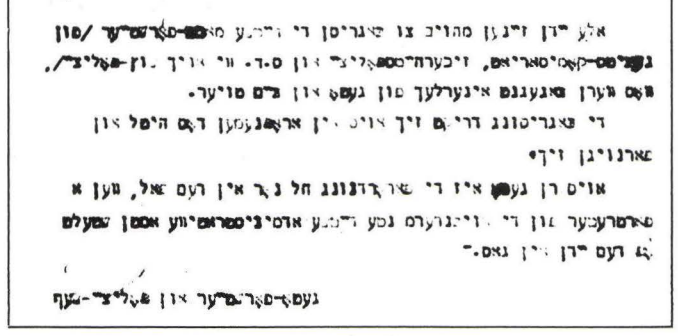
1942 3/XII

באַפֿעל נ׳ 123: פאַר ניט אָפּגעבן דער מאַכט געלט, גאָלד, זילבער, צירונג און אייבל־שטיינער דראָט טויט־שטראָף

Order no. 123: Death penalty for not yielding money, gold, silver, jewels and precious stones to the authorities

פקודה מס׳ 123: המסרב למסור כסף, זהב, תכשיטים ואבנים יקרות לשלטונות צפוי לעונש מות

Приказ Но. 123: кто не сдаст властям денег, золота, серебра и драгоценностей – будет казнен

1943 6/VII

„אַ סך פון אייך האַלטן מיר פאַר אַ פאַררעטער. . . . איך, געגס, פיר אייך צום טויט; און איך, געגס, וויל ראַטעוון יידן פון טויט; איך, געגס, הייס אויפרייסן מאַלינעס; און איך, געגס, זוך וויי צו שאַפן שיינעס, אַרבעט און נוץ פאַרן געטאָ. איך מאַך דעם חשבון פון יידישן בלוט און ניט דעם חשבון פון גיב איך! וויל אויב מיר יידן, וועלן ניט געבן, וועלן קומען די דייטשן און . . . די גאַנצע געטאָ וועט זיין הפקר. מיט הונדערטער ראַטעוט איך טויזנט; מיט טויזנט וואָס איך גיב, ראַטעוט איך צען טויזנט.

איר, די מענטשן פון גייסט און פּען, איר רירט זיך ניט צו צו דעם שמוץ פון געטאָ. איר וועט אַרויס־גיין ריין פון געטאָ. און אויב איר וועט איבערלעבן דעם געטאָ וועט איר זאָגן: מיר זיינען אַרויס מיט אַ ריינעם געוויסן.

איך, אַבער יעקב גענס, אויב איך וועל דערלעבן, וועל איך אַרויסגיין שמוציק און בלוט וועט רינען פון מיינע הענט. און דאָך וועל איך זיך שטעלן אַליין צום משפט. דעם משפט פון יידן. איך וועל זאָגן: איך האָב אַלץ געטאָן בכדי אַרויסצוראַטעוון וואָס מער יידן פון געטאָ און דערפירן זיי צו דער פריי־הייט. און בכדי עס זאָל כאָטש בלייבן אַ רעשטל יידן האָב איך אַליין געמוזט פירן יידן צום טויט. און בכדי עס זאָל אַרויסגיין יידן מיט אַ ריינעם געוויסן — האָב איך געמוזט שטעקן אין שמוץ און האַנדלען אַן געוויסן״.

די פאַרטיידיקונג פון יידן־עלטסטן פאַרן פאַלקס־משפט (פון גענס אַ רעדע אויף אַ ליטעראַרישן אָוונט)

„רבים מכם חושבים אותי לבוגד . . . אני, גנס, מוליך אתכם למוות; ואני, גנס, רוצה להציל יהודים ממוות. אני, גנס, מצווה להפציץ מחבואים; ואני, גנס, מבקש להשיג רשיונות, עבודה ותועלת בשביל הגיטו. אני מחשב את חשבון הדם היהודי ולא את חשבון הכבוד היהודי. כשדורשים ממני אלף יהודים — הריני נותן! שאם אנו, היהודים, לא ניתן, יב או הגרמנים ו . . . הגיטו יהיה הפקר, ע״י מאות אני מציל אלף. ע״י אלף, שאני נותן, הריני מציל רבבה.

אתם, אנשי הרוח והעט, אתם אינכם נוגעים בזוהמת הגיטו. אתם תצאו נקיים מהגיטו. ואם תבלו את הגיטו, תגידו: יצאנו במצפון טהור. אתם תצאו נקיים מהגיטו.

אולם אני, יעקב גנס, אם אשאר בחיים, אצא מזוהם וידי תטופנה דם. אף־על־פי־כן אעמיד את עצמי למשפט, למשפט יהודים. אגיד: עשיתי הכול כדי להציל מן הגיטו את המיספר המירבי של יהודים שהיה אפשר. וכדי להבטיח, לפחות, שריד ופליט ליהודים, הייתי נאלץ להוליך יהודים למוות. וכדי שיהודים יצאו במצפון טהור, הייתי נאלץ לטבוע בזוהמה ולנהוג בלי מצפון.״

סניגוריה על זקן־היהודים בפני בית־הדין העממי (מתוך נאומו של גנס בנשף ספרותי)

"Many of you consider me a traitor. – . . .I, Gens, lead you to death; and I, Gens, want to save Jews from death. I, Gens, order hide-outs to be blown up; and I, Gens, seek to create permits, work and benefit for the ghetto. I TAKE STOCK OF JEWISH BLOOD AND NOT OF JEWISH HONOR. When asked for 1,000 Jews – I give! If we, Jews, do not give, the Germans will come and . . . the whole ghetto will be chaos. With hundreds I save thousands. With a thousand, that I give, I save 10,000.

"You, the people of spirit and pen, you don't touch the dirt of the ghetto. You will go out of the ghetto clean. And if you survive the ghetto you'll say: we came out with a clean conscience.

But I, Jacob Gens, if I survive, I will come out dirty and blood will flow from my hands. And yet I shall place myself before the bar. The judgement of Jews. I shall say: I did everything in order to save as many Jews as possible from the ghetto and lead them to freedom. In order to preserve a Jewish remnant, I was compelled to lead Jews to death. And in order to allow Jews to go out with a clean conscience – I am compelled to be stuck in dirt and deal unconscionably."

Defense of Jewish head before the People's Court (from Gens' speech at a literary evening)

«Многие из вас считают меня изменником... я, Генс, веду вас на смерть, и я, Генс, хочу спасти евреев от смерти, я, Генс, распоряжаюсь уничтожить убежища и я, Генс, ищу возможности обезпечить вас удостоверениями, работой в пользу гетто. Я ВЕДУ СЧЕТ ЕВРЕЙСКОЙ КРОВИ, А НЕ ЕВРЕЙСКОЙ ЧЕСТИ. Если у меня ртребуют сто евреев – я даю. Потому что если мы евреи не дадим, то придут немцы и ,д. все гетто будет уничтожено. Жертвуя сотней я спасаю тисячу: тысяча которую я даю – спасает десять тысяч.

Вы, интелектуалисты, люди пера, не прикасаетесь к грязи гетто. Вы выйдете из гетто чистыми. И если вы переживете гетто вы скажете: мы вышли с чистой совестью.

Но я, Яков Генс, если проживу выйду грязный и мои руки будут отекать кровью. И несмотря на это я сам стану перед судом; перед судом евреев. И я скажу: я сделал все, чтобы спасти возможно больше евреев в гетто и вывести их на свободу. И для того, чтобы хотя бы немногие еврей остались в живых, я сам должен был вести на смерть евреев. И чтобы евреи вышли с чистой совестью я должен был валяться в грязи и поступать бессвестно.

Защита старшины евреев перед народным судом (из речи Генса на литературном вечере):

די יידישע געטאָ־פּאָליציי

THE JEWISH GHETTO POLICE

המשטרה היהודית בגיטו

ЕВРЕЙСКАЯ ПОЛИЦИЯ В ГЕТТО

Ghetto Police Apparatus:

Police chief
Police commandant
Police plaintiff
6 police precincts (first ghetto):
Rudnitska Street no. 6;
Hospital 11;
Strashun no. 8 and no. 13:
"Kailis" and "H.K.P."

Two police precincts (second ghetto)

Gate keeper
Prison guard
Criminal police
Workers' police
Sanitation police
Police commissary
Kitchen and cooperative

געטאָ־פּאָליציי־אַפּאַראַט:

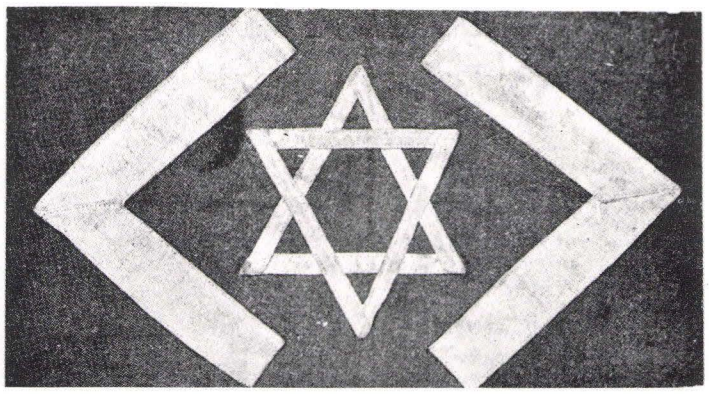
פּאָליציי־שעף
פּאָליציי־קאָמענדאַנטור
פּאָליציי־אַנקלאָגער
6 פּאָליציי־רעווירן (1טע געטאָ):
רודניצקער 6; שפּיטאָל 11;
סטראַשון 8 און 13;
„קיילים און „ה.ק.פּ."
2 פּאָליציי־רעווירן (2טע געטאָ)
טויער־וואַך
טורמע־וואַך
קרימינאַל־פּאָליציי
אַרבעטער־פּאָליציי
סאַניטאַרע־פּאָליציי
פּאָליציי־אינטענדאַטור
קיך און קאָאָפּעראַטיוו

Полицейский аппарат в гетто:

Начальник полиции
Комендатура полиции
Полицейский прокурор
6 полицейских участков, в I гетто: на Рудницкой ул. 6, Госпитальной ул. 11, ул. Страшуна 8 и 13, „Кайлис" и „Г.К.П."
2 пооицейских участка (2–ое гетто)
Привратная стража
Тюремная стража
Криминальная полиция
Рабочая полиция
Санитарная полиция
Полицейская интендантура
Кухня и кооператив

מנגנון משטרת הגיטו:

ראש המשטרה
הנהלת המשטרה
קטיגור־המשטרה
6 אזורי המשטרה (גיטו א):
רח' רודניצקה בית־חולים מס' 11;
רח' סטראשון 8 ו־13
„קיילים" ו„ה.ק.פ."
2 אזורי המשטרה (גיטו ב')
משמר השער
משמר בית־הסוהר
מחלק הפשעים
משטרת הפועלים
משטרת הנקיון
מפקחי המשטרה
מטבח וקואופּראַטיב

Police armband — **פּאָליצייאישער אָרעם־באַנד**

Полицейская нарукавная повязка — **סרט־הזרוע של המשטרה**

Police roll call — **אָן אַפּעל פון דער פּאָליציי**

Поверка полиции — **מיפקד המשטרה**

I Ruber des Facharbeiterausweises Nr. 2390 auf Grund des Protokolls der Friedhofsabteilung Nr.48 vom 1.IV.1942 gestorben.
Die Familienmitgliedsausweise sind den Mitgliedern der Familien belassen worden.

POLIZEICHEF

MELDEAMT

פּאָליצייאישע אויסמעלדונג פון אַ פּאַרשטאָרבענעם

Notice of death to police

הודעה למשטרה על מקרה מוות

Полицейская регистрация умершего

1942 1/IV

ANKLAEGER
BEIM POLIZEIAMT
Nr. 36

Wilna-Ghetto, den 31.I.1942

An den Leiter des Arresthauses

Es ist strengstens darauf zu achten, dass KAPLAN Abram, REIMAN Chaim, HOLZ Efraim und GLESER Berka in keinem wie immer gearteten Kontakt mit der Aussenwelt kommen.

Anklaeger
beim Polizeiamt

דער פּאָליצייאישער אָנקלאָגער בעט דעם טורמע־שעף (בייגעל) צו איזאָלירן פון אַלע קאָנטאַקטן 4 ארעסטירטע

Police plaintiff requests Prison Chief (Beigel) to isolate four prisoners from all contacts

קטיגור־המשטרה מבקש מן הממונה על בית־הסוהר (בייגל) לבודד 4 אסירים מהיות להם קשרים כלשהם

Полицейский прокурор просить начальника тюрьмы изолировать от всяких контактов 4 арестантов

1942 31/I

3. Polizeirevier 1944
An - ~~Ab~~ - gemeldet
Wilna-Ghetto den 27.1. 194
Strasse Nr. 12/f
Unterschrift

פּאָליצייאישע איינמעלדונג

Registration at the police department

הרשמות במשטרה

Полицейская заявка

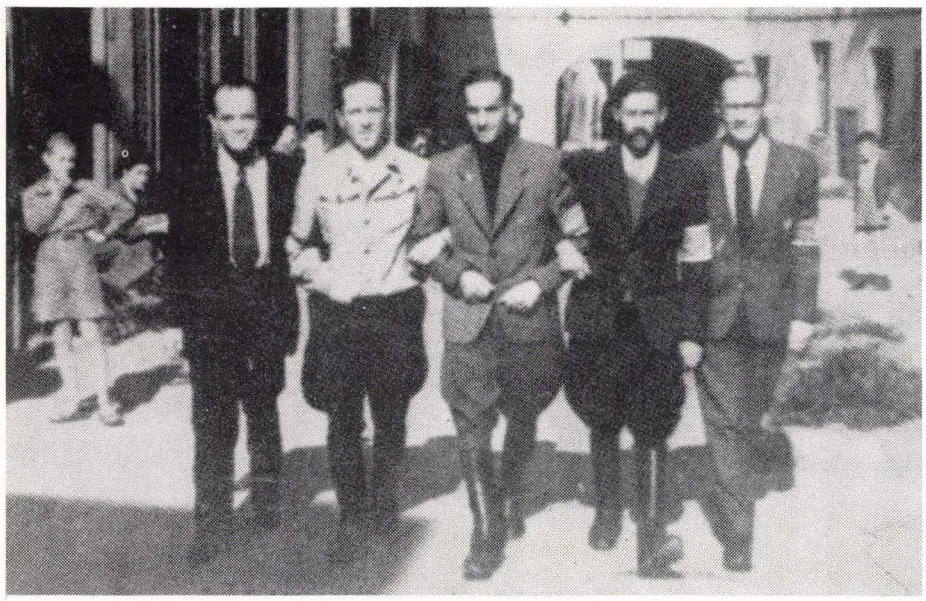
1942 27/I

פּאָליציי־שעפן און רעווירן

POLICE CHIEFS AND PRECINCTS

ראשי המשטרה ואזוריה

НАЧАЛЬНИКИ ПОЛИЦИИ И УЧАСТКИ

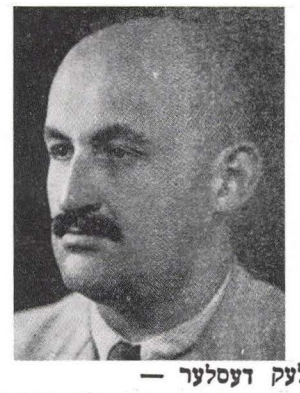

צוויטער פּאָליציי־רעוויר (שפּיטאָל ג׳ 11) מושקאַט, רינג, בערנשטיין און פּאוסט

Second Police Precinct (Hospital no. 11), Mushkat, Ring, Bernstein and Faust

אזור ב׳ של המשטרה (רח׳ בית החולים מס׳ 11), מושקאַט, רינג ברנשטיין ופאוסט

Второй полицейский участок (Госпитальная ул. 11), Мушкат, Ринг, Бернштейн и Фауст

סאַלעק דעסלער —
פֿאַרבינדונגס־מאַן מיט דער געסטאַפּאָ

Salek Dessler – Gestapo liaison

סאליק דסלר — המקשר עם הגסטאפו

Салек Деслер – связной с гестапо

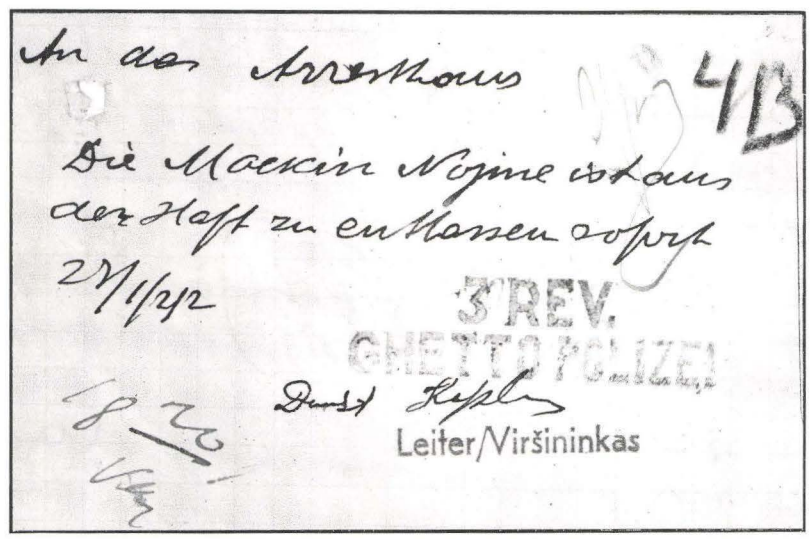

מאיר לעוואַס — שעף פון דער טויער־וואַך, הויפּט־שלעגער

Meir Levas – head of the gate keepers, chief thrasher

מאיר ליוואס — ראש מישמר־השער, ראש המלקים

Мейер Левас – начальник привратной стражи – избивал евреев

באַפרייאונגס־צעטל פון געטאָ־טורמע פאַר נוימע מאַצקין, געחתמעט פון שעף פון 3טן רעוויר (סטראשון ג׳ 13)

Note of release from ghetto prison for Noime Motskin, signed by chief of the Third Precinct (Strashun no. 13)

כתב־שחרור מבית־הסוהר של הגיטו לנוימה מאצקין, חתום ע״י ראש האזור השלישי (סטראשון מס׳ 13)

Документ освобождения из тюрьмы в гетто Ноймы Мацкин, подписанный начальником 3–го участка ул. Страшуна 13)

אַדוו׳ יוסף מושקאַט — שעף פון ערשטן רעוויר

Attorney Joseph Mushkat – chief of the First Precinct

העורך־דין יוסף מושקאט — ראש האזור הראשון

Адв. Иосиф Мушкат – начальник первого участка

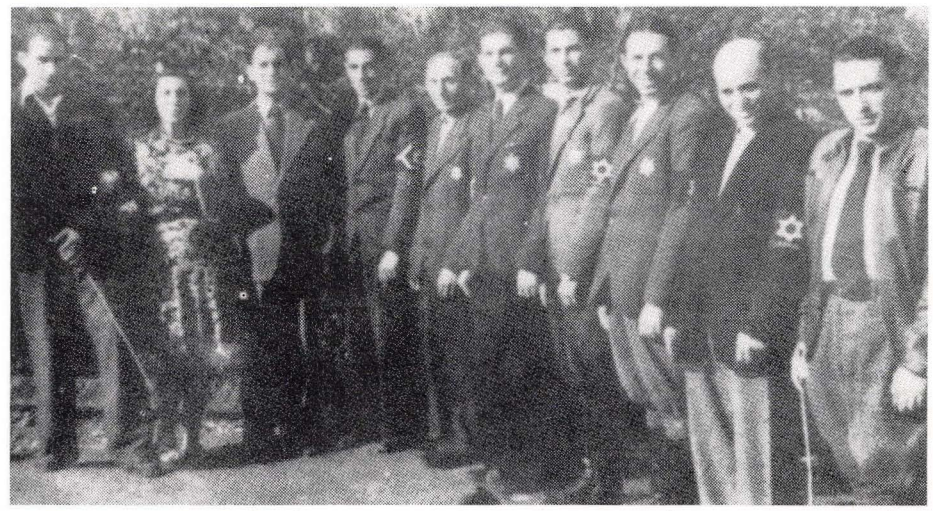

קאַמיסאַר נתן רינג — אַנגעפירט (צוזאַמען מיט דעסלער און לעוואַס) מיט דער „אָפּציע אַשמענע״

Commissar Nathan Ring – directed (together with Dessler and Levas) the "Oshmiana Operation"

הקומיסאר נתן רינג — ניהל (יחד עם דסלר וליוואס) את „מיבצע אושמיאנה״

Комиссар Нисан Ринг – руководил (вместе с Деслером и Левасом) „акцией Ошмяна"

פּאָליציי־רעוויר אין „קיילים״, פון רעכטס: ל. זלאַטקאָוויטש, —?, ל. גילינסקי, ב. קאַטשערגינסקי, י. רוטנבערג, ח. סאַמניק, ש. אַס, ל. קראַווטשינסקי און לאַגער־קאַמענדאַנט אינזש. י. פּאָפּ און פּרוי

אזור המשטרה ב„קיילים״

Police precinct in "Kailis"

Полицейский участок в „Кайлис"

די טויער־וואַך פּאַליציי

THE GATE GUARD POLICE

משטרת משמר השער

ПРИВРАТНАЯ СТРАЖА

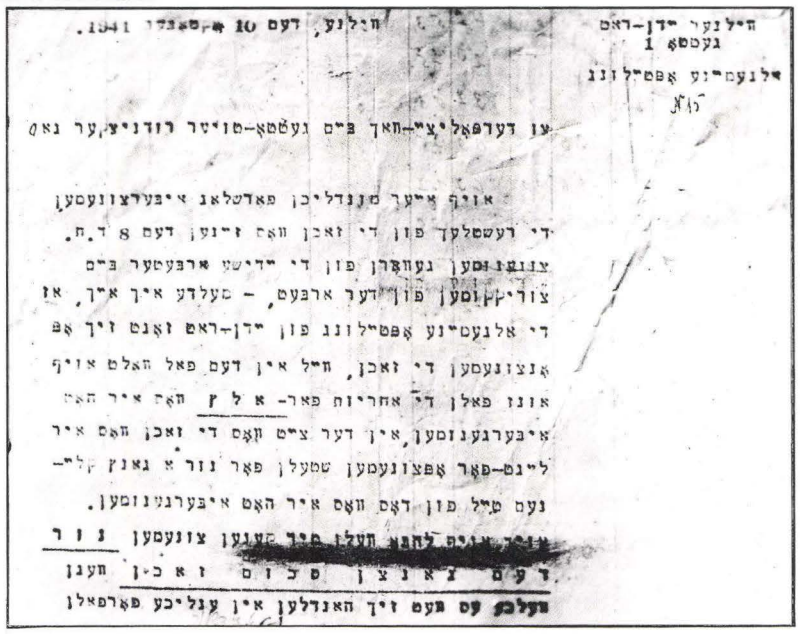

פּאַליצייאישער הומאָר: פּלאַקאַט אויפן געטאָ־טויער — „אַלע יידן אַ גוטן יאָר ווינטשט די טויער־וואַך", דערביי „אילוסטרירן" די וועכטער זייער וואונטש מיט — אַ פּערזענלעכער רעוויזיע

Police humor: poster on the ghetto gate – ''The gate keepers wish all Jews a good year''. The guards ''illustrate'' their wish with a personal search

בדיחות־הדעת של המשטרה: כרזה על שער הגיטו — „שנה טובה לכל היהודים מאחלים שומרי השער". אגב כך „מדגימים" השומרים את איחולם בבדיקה אישית

Полицейский юмор: плакат на воротах гетто: „Привратная стража желает всем евреям счастливого года": стража сопровождает свои пожелания личными обысками

אָפיציעלע קאָרעספּאָנדענץ: דער יידן־ראַט מיט דער טויער־וואַך קענען זיך ניט איינטיילן מיט די „קאָנפיסקירטע" זאַכן, ביי די צוריקקומענדע פון דער אַרבעט אויסערן געטאָ

Official correspondence: The Jewish Council and the gate keepers are not able to divide among themselves the things ''confiscated'' from those who returned from work outside the ghetto

התכתבות רשמית: המועצה היהודית ומישמר־השער מתקשים בחלוקת הדברים, שנלקחו מן החוזרים מעבודתם מחוץ לגיטו

Официальный документ: „Юден–Рат" и привратная стража не умеют делиться вещами „конфискованными" у возвращающихся с работ евреев

1941 10/X

די טויער־וואַך

The Gate Keepers

מישמר־השער

Привратная стража

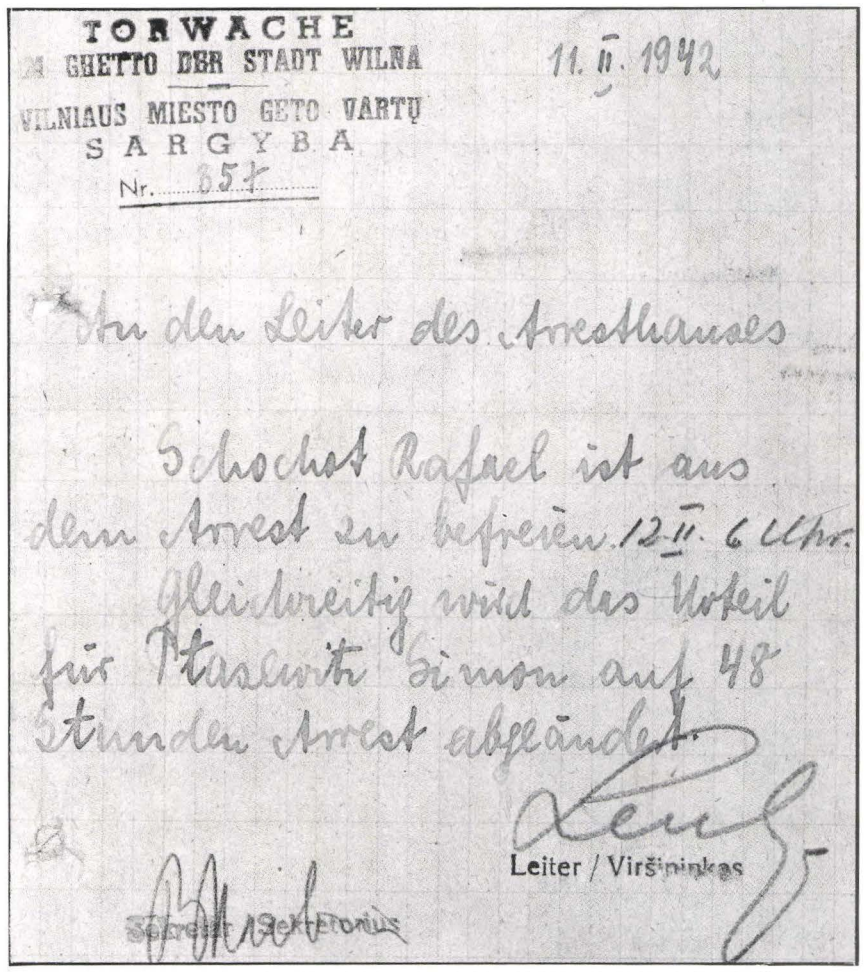

די טויער־וואַך מיט זייער שעף לעוואָס (אין צענטער) ביים הויפּט־אַריינגאַנג אין געטאָ אויף רודניצקער גאַס

The gate keepers with their chief Levas (in center) at the main entrance of the ghetto at Rudnitska Street

שומרי השער עם ראשם ליוואס (במרכז) ליד הכניסה הראשית לגיטו ברחוב רודניצקה

Привратная стража со своим начальником Левасом (в центре) у главного входа в гетто на Рудницкой ул.

TORWACHE
GHETTO DER STADT WILNA
VILNIAUS MIESTO GETO VARTŲ
SARGYBA
Nr. 854

11. II. 1942

An den Leiter des Arresthauses

Schochet Rafael ist aus dem Arrest zu befreien. 12.II. 6 Uhr. Gleichzeitig wird das Urteil für Taszwin Simon auf 48 Stunden Arrest abgeändert.

Leiter / Viršininkas

Sekretär / Sekretorius

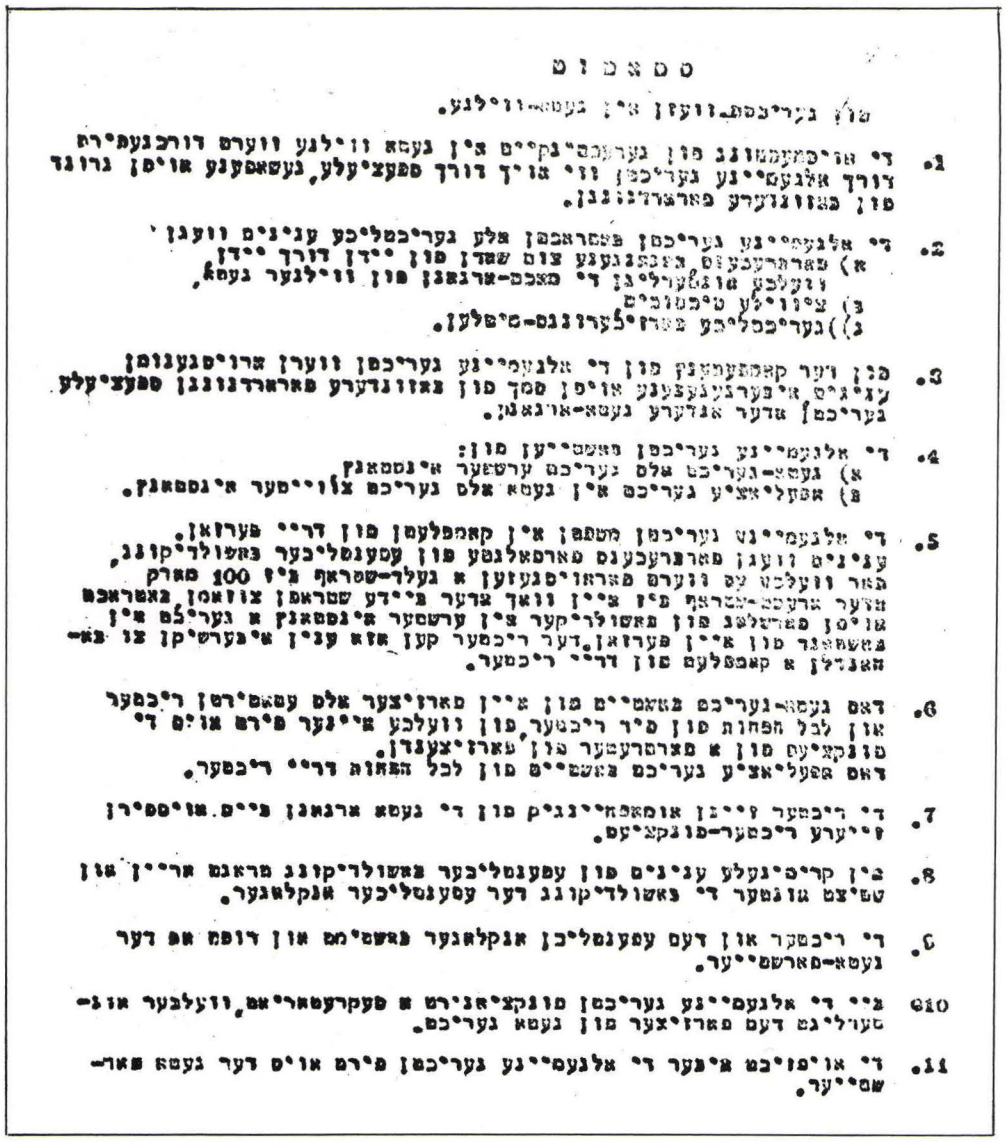
פּאַליצייאישע קאָרעספּאָנדענץ: פון דער טויער־וואַך מיט דער געטאָ־תפיסה וועגן איינזעצן און באַפרייען אַרעסטירטע

Police correspondence between the gate keepers and ghetto prison, concerning the arrest and release of prisoners

התכתבות המשטרה (מישמר השער) עם בית־הסוהר של הגיטו בענין מאסר ושחרור

Кореспонденция между привратной стражей и управлением тюрьмы в гетто о заключении и освобождении арестованных

1942 11/II

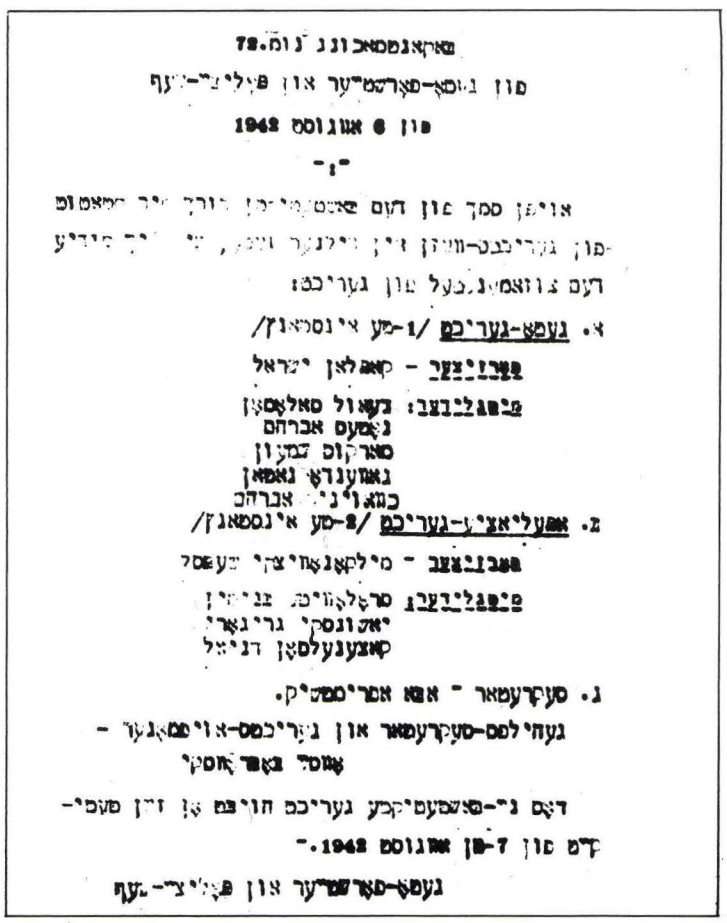

סטאַטוט פון געריכט־אַפּאַראַט אין ווילנער געטאָ (ערשטע זייט)

Code of the court apparatus in the Vilna Ghetto (first page)

התקנון של מנגנון בית־הדין בגיטו וילנה (עמוד א׳)

Статут судебного аппарата в виленском гетто (1я страница)

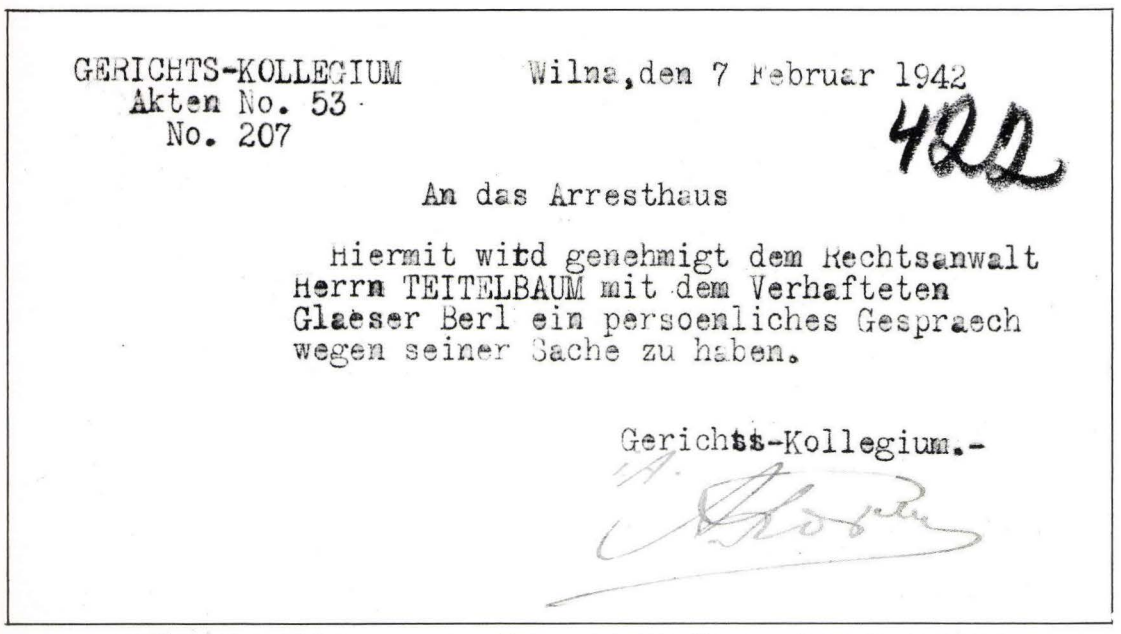
באַקאַנטמאַכונג נ׳ 72 פון געטאָ־אָלטסטער פון געטאָ־געריכט

Announcement no. 72 by Gens concerning the composition of the ghetto court

הודעה מס׳ 72 מאת גנס בדבר הרכבו של בית־הדין בגיטו

Об'явление Генса No. 72 о составе суда в гетто

1942 6/VIII

GERICHTS-KOLLEGIUM
Akten No. 53
No. 207

Wilna, den 7 Februar 1942

422

An das Arresthaus

Hiermit wird genehmigt dem Rechtsanwalt Herrn TEITELBAUM mit dem Verhafteten Glaeser Berl ein persoenliches Gespraech wegen seiner Sache zu haben.

Gerichts-Kollegium.-

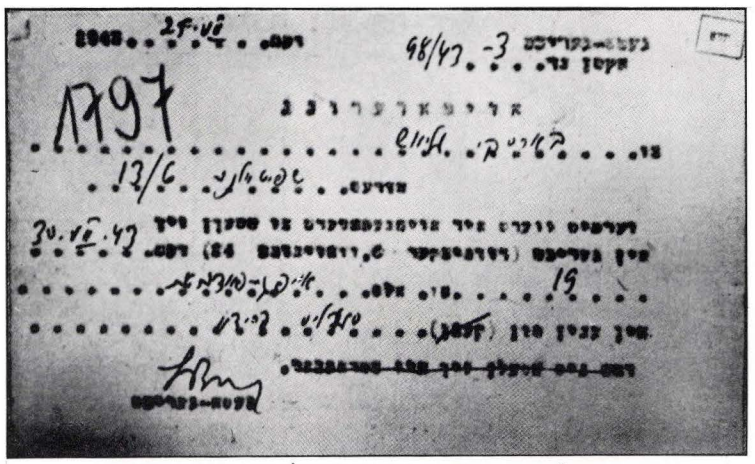
געריכט־באַשטעטיקונג פאַר אַ פאַרטיידיקער צו האָבן אַ שמועס מיט זיין אַרעסטירטן קליענט

Court permit for a defense attorney to have a talk with his arrested client

הרשאת בית־הדין לסניגור לנהל שיחה עם אסיר שהוא לקוחו

Судебное разрешение адвокату на свидание со своим арестованным клиентом

1942 7/II

רוף־קאַרטל פאַר אַן עדות זיך צו שטעלן אין געטאָ־געריכט

Summons for a witness to appear in the ghetto court

כרטיס־קריאה לעד שעליו להופיע בבית־הדין של הגיטו

Повестка свидетелю о явке в суд гетто

1943 25/VII

די געטאָ־טורמע (סטראַשון גאַס 6 — לידסקע געסל 7)

THE GHETTO PRISON (Strashun Street 6 – Lidska Lane 7)

בית־הסוהר של הגיטו (רחוב סטראשון 6 — סימטת לידסקה 7)

ТЮРЬМА В ГЕТТО (ул. Страшуна 6, –Лидский пер. 7)

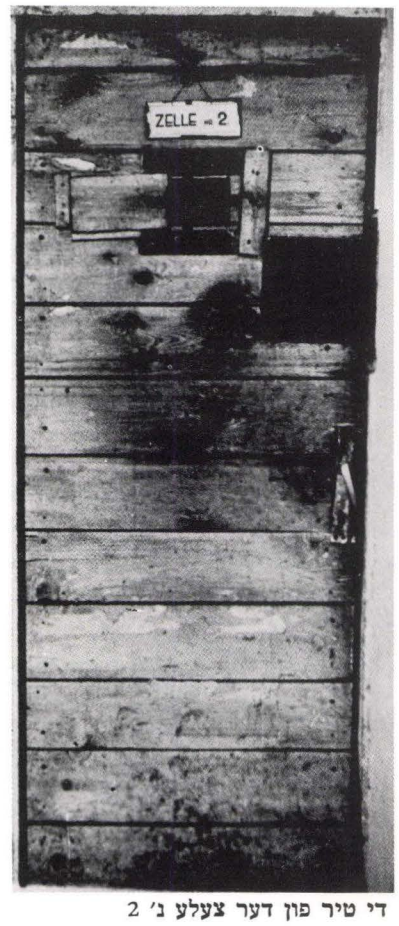

די געטאָ־טורמע (בנין פון דער דרוקעריי ראָזנקראַנץ און שריפזעצער)

The ghetto prison (building of the printing shop of Rosenkrantz and Schrifsetzer)

בית־הסוהר של הגיטו (בנין בית־הדפוס של רוזנקראנץ ושריפטזצר)

Тюрьма в гетто (здание типографии Розенкранца и Шрифтзецера)

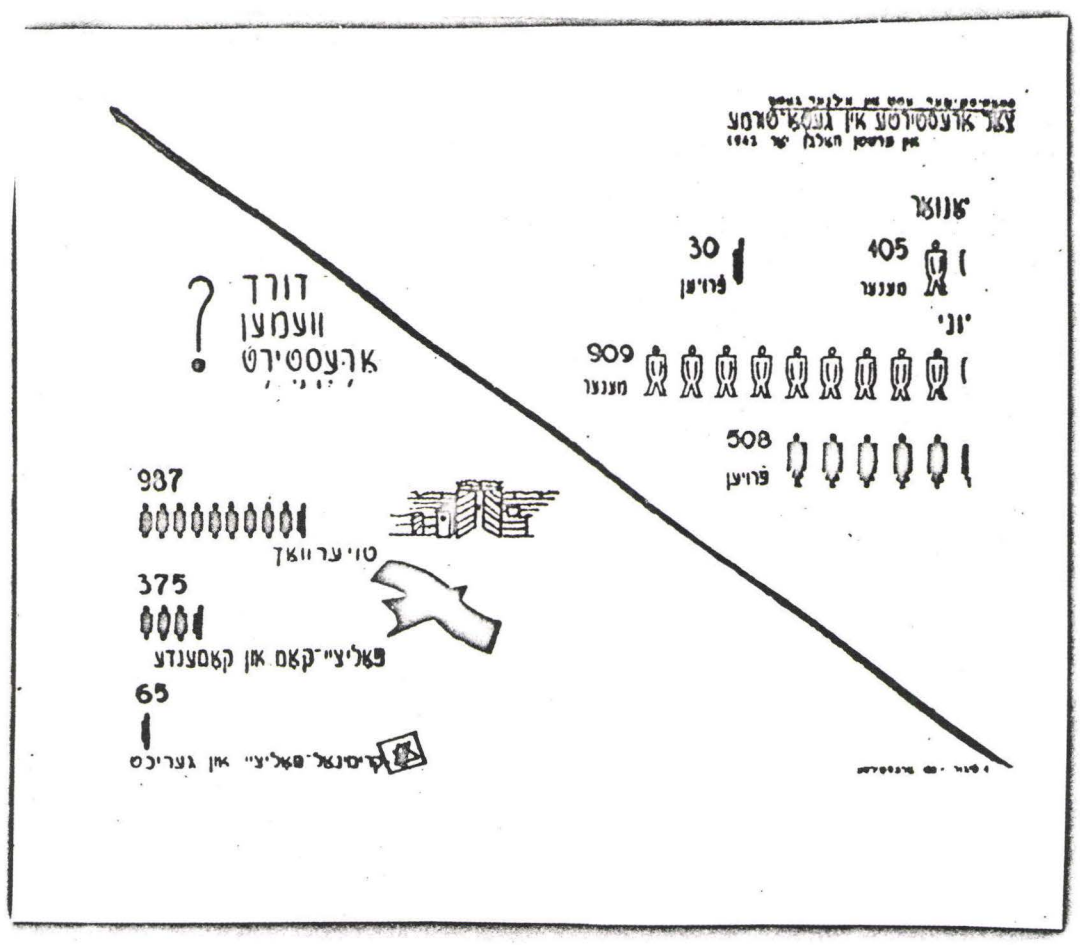

די טיר פון דער צעלע נ׳ 2

Door of cell no. 2

דלת התא מס׳ 2

Дверь камеры но. 2

אַרעסטאַנטן־טאַבעלע:

אַרעסטירט דורך טויער־וואַך — 987

פּאָליצייַ קאָמיסאַריאַטן — 375

קרימינאַל־פּאָליצייַ, געריכט — 65

Chart of those arrested:

Arrested by gate keepers – 987
Police commissaries – 375
Criminal police, court – 65

לוח האסירים:

אנשים שנאספו ע״י מישמר השער — 987

ע״י מחלקי של המשטרה — 375

ע״י משטרת־התפשועה, בית־הדין — 65

Табель арестантов:

ареставаны: привратной стражей – 987
полицейскими участками – 375
криминальной полицией, судом – 65

1942 VI – I

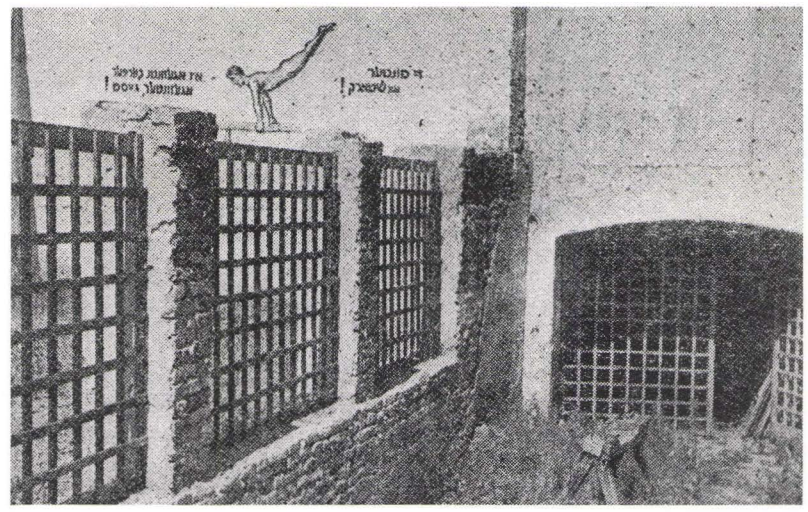

דורך דער הינטער־טיר אויף לידסקע ג׳ האָט מען געפירט אין לוקישקער טורמע אָדער פּאָנאַר

Through the rear door at Lidska Lane prisoners were led to the Lukishka Prison or Ponary

דרך הפתח האחורי בסימטת לידסקה היו מוליכים לבית־הסוהר בלוקישקי או לפונאר

Через этот ход Лидского переулка дорога вела в Лукишскую тюрьму или в Понары

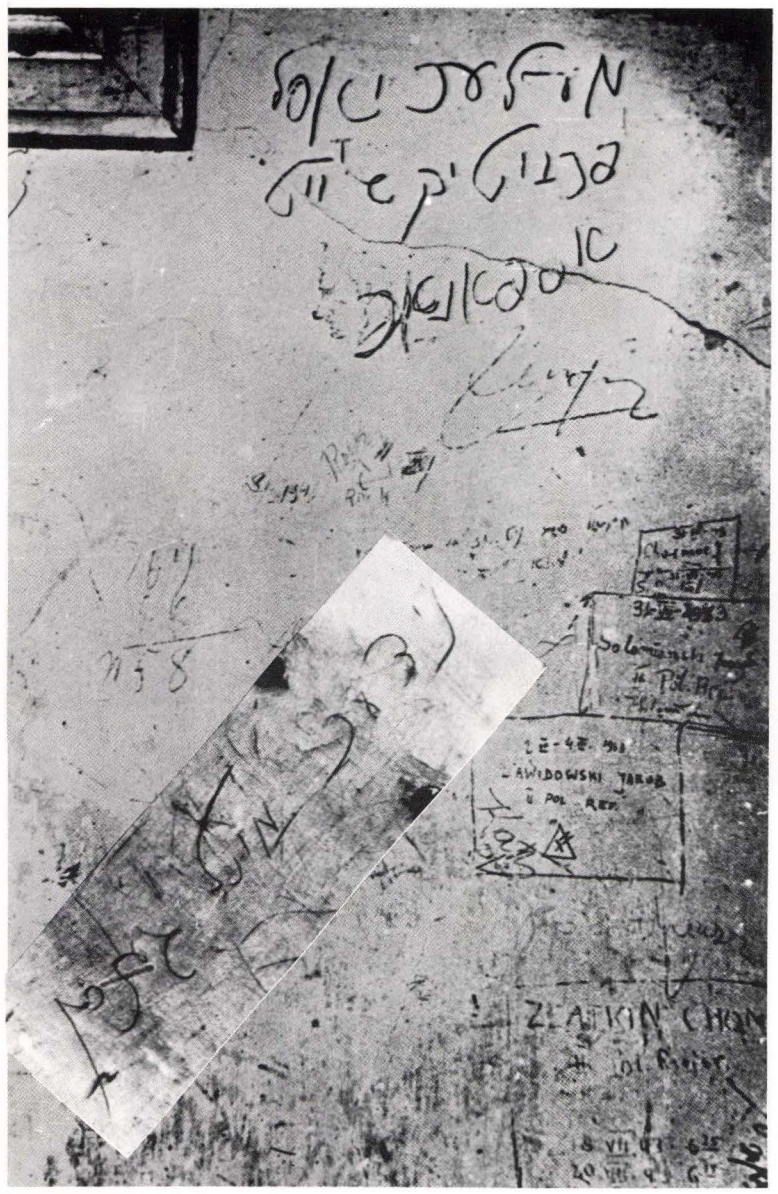

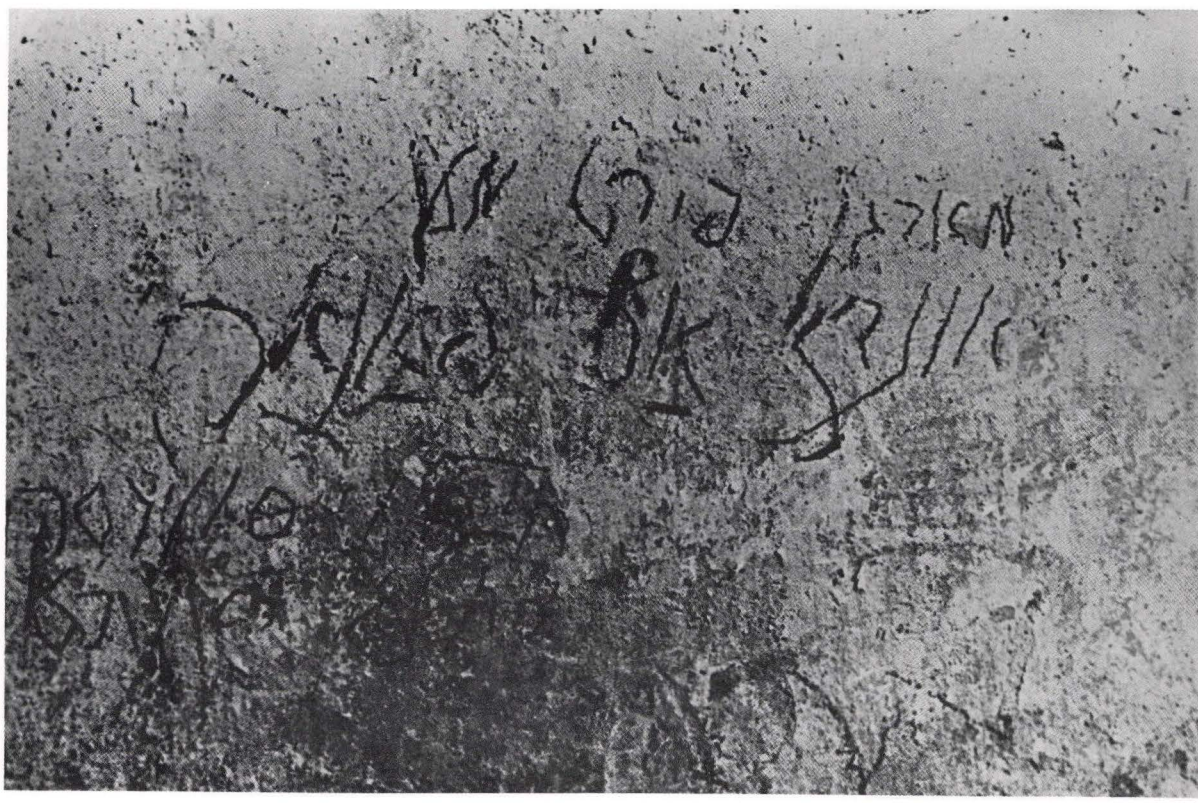
אַריינגאַנג אין טורמע

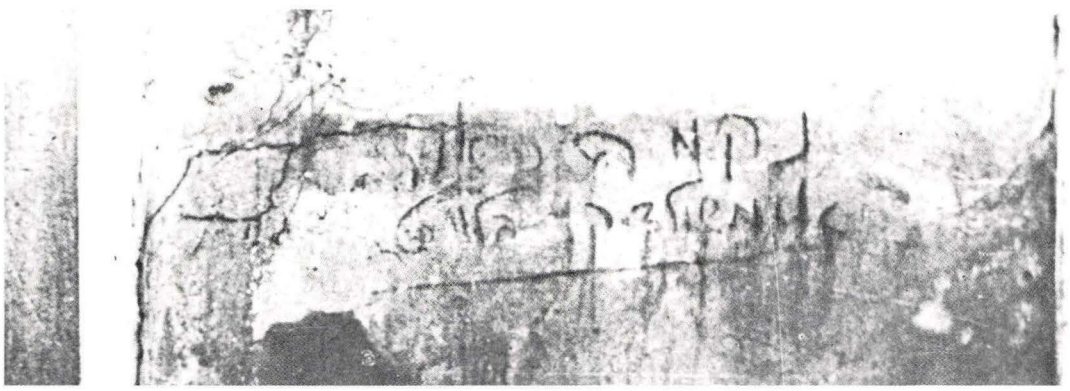
Entrance to prison

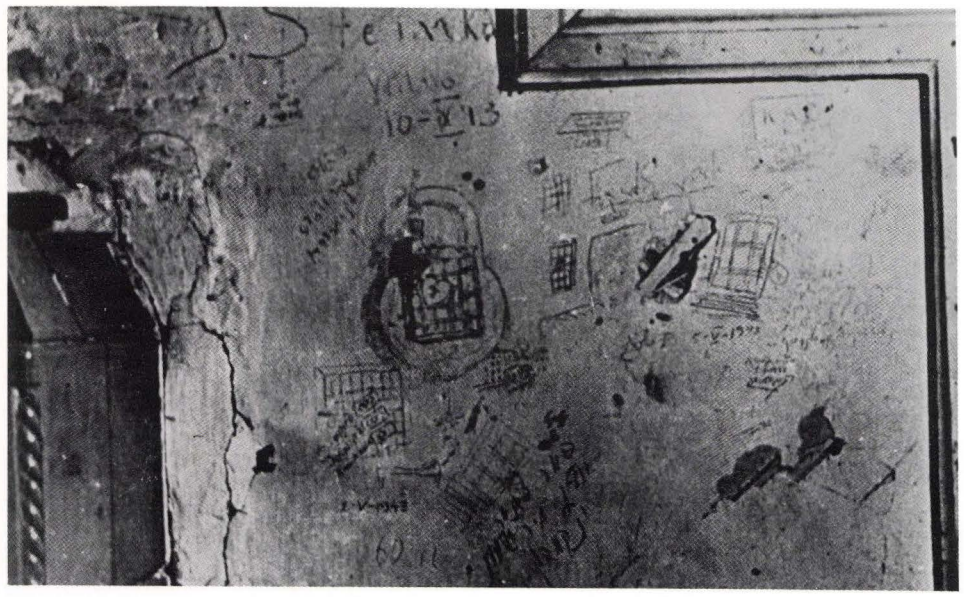
הכניסה לבית־הסוהר

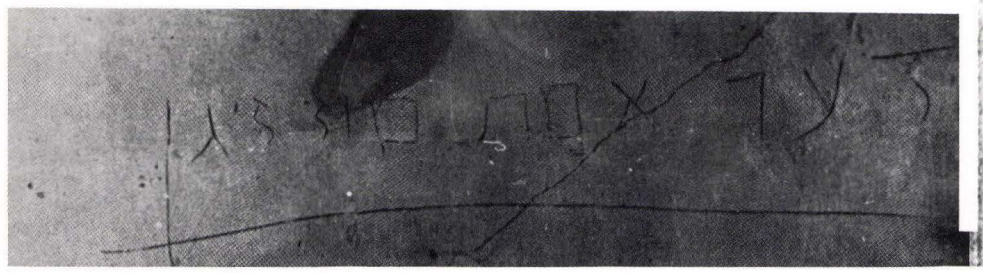
Вход в тюрьму

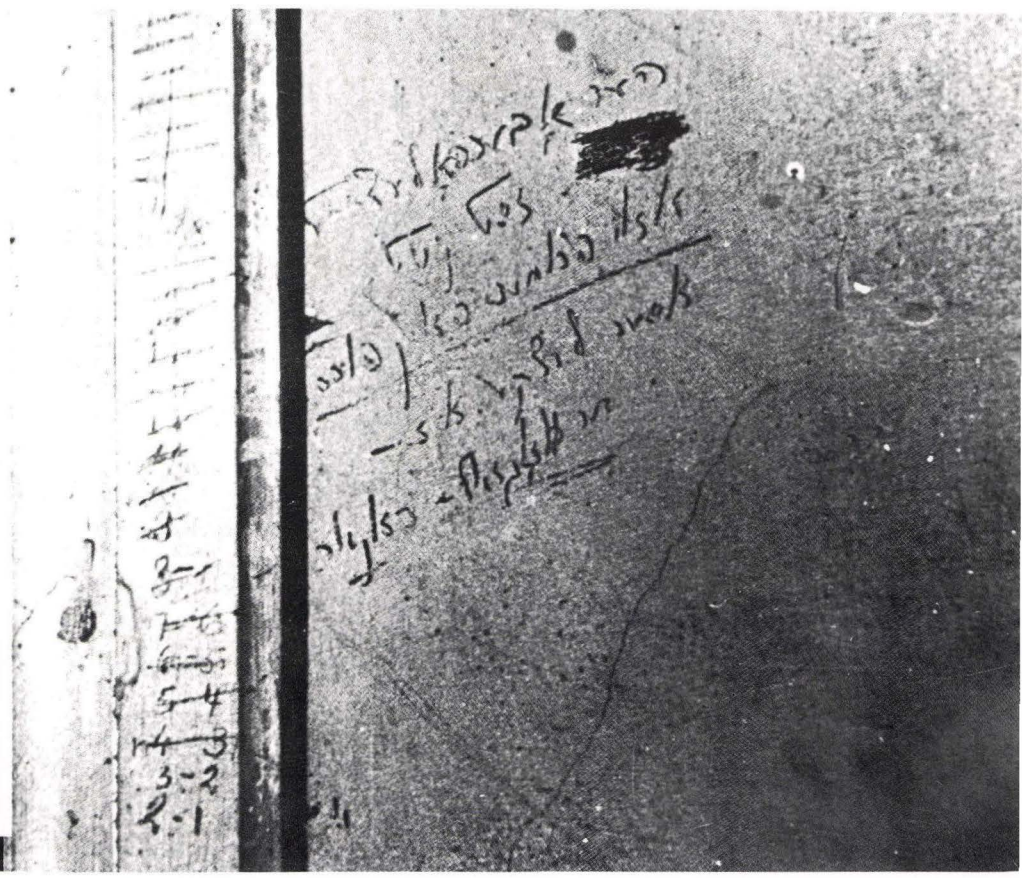

„מאַרגן פירט מען אונדז אויף פּאָנאַר"

„מעלער יאָסל גייט פרייטאָג אויף פּאָנאַר"

„נידער מיט געגנס!"

„נקמה פאַר אונזער אומשולדיק בלוט!"

„הער אָבער־פּאָליציאַנט, זייט ניט פּרימער פּאַרן פּויפּסט: אַייער לידסקע איז דער וואָק־זאַל צו פּאָנאַר"

„דער אמת מוז זיגן!"

„Завтра нас везут в Понары"

„Мелер Иосл идет в пятницу в Понары"

„Долой с Генсом"

„Отомстите за нашу невинную кровь"

„Господин обер–полицейский, не будьте набожнее папы римского; ваша Лидская это вокзал в Понары

„Правда победит!"

„מחר יוליכו אותנו לפונאר"

„מלר יוסל ילך ביום הששי לפונאר"

„אין לנו חלק ונחלה בגנס"

„נקמת דמנו הנקי"

„האדון השוטר, אל תהיה אדוק מן האפיפיור: „סימטת לידסקה היא בית־הנתיבות של פונאר"

„סופה של האמת לנצח!"

"Tomorrow we will be taken to Ponary"

"On Friday, Meller Yosel will go to Ponary"

"Down with Gens!"

"Revenge for our innocent blood!"

"Mr. Police Officer, don't be more pious than the Pope; Your Lidska is the depot to Ponary"

"The truth must conquer!"

תליות אין געטאָ
GALLOWS IN THE GHETTO
תליות בגיטו
ВИСЕЛИЦЫ В ГЕТТО

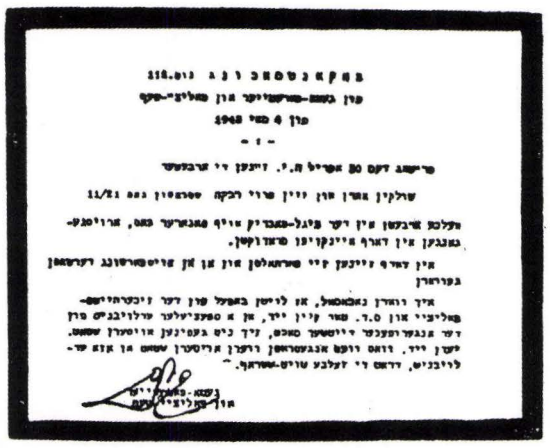
Der Zutritt für Juden Verboten
Žydams įeiti draudžiama

אַרישע זייט: „צוטריט פאַר יידן פאַרבאָטן!"

Aryan side: "Access for Jews forbidden!"

הצד הארי: „הגישה ליהודים אסורה!"

Арийская сторона: „вход евреям воспрещен!"

1943 4/V

מעלדונג פון יידן־עלטסטן: אהרן און רבקה שולקין זיינען דערשאָסן געוואָרן אויף דער „אַרישער זייט". טויט דראָט יעדן יידן, וואָס וועט זיך געפינען אויסערן געטאָ אָן אַ ספעציעלער דערלויבעניש

Announcement by the Jewish Elder: Aaron and Rifke Shulkin were shot on the "Aryan Side". Death threatens every Jew who is found outside the ghetto without a special permit

הודעה מאת זקן־היהודים: אהרן ורבקה שולקין נורו ב„צד הארי". מוות צפוי לכל מי שיימצא מחוץ לגיטו בלי רשיון מיוחד

Об 'явление еврейского старшины: Арон и Ривка Шулькины застрелены на „арийской стороне; смерть грозит каждому еврею, который будет находится на арийской стороне без особого разрешения

Bekanntmachung

Gemäss einer Anordnung des Herrn Gebietskommissars Wilna-Stadt sind sämtliche Juden verpflichtet, im Ghetto zu wohnen.

Trotz dieser Anordnung kommt es immer wieder vor, dass Juden von ihrer Arbeitsstätte nicht zurückkehren, sondern bei dem Arbeitsgeber übernachten.

Einzelne Personen der einheimischen Bevölkerung gehen zum Teil soweit, dass sie Juden geheim aufnehmen und verbergen.

Ich fordere daher alle Einwohner Wilna's auf, alle Juden und Halbjuden, gleich ob getauft oder nicht getauft, welche sich noch ausserhalb des Ghettos befinden, bei dem zuständigen Polizeirevier zu melden.

Wird nach dem 30. 10. 1941 ein Jude ausserhalb des Ghettos in einer Wohnung angetroffen, so erfolgt strengste Bestrafung der Wohnungsinhaber.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna I. A. MURER

Skelbimas

Pagal Pono Vilniaus Miesto Srities Komisaro parėdymą, visi žydai yra įpareigoti gyventi gete.

Nežiūrint šio įsakymo, vis dažniau atsitinka, kad žydai negrįžta iš darbovičių ir nakvoja pas savo darbdavius. Kai kurie iš vietinių gyventojų tarpo asmenys iš dalies nužengia taip toli, kad žydus slaptai priima ir juos slepia.

Todėl aš reikalauju iš visų Vilniaus gyventojų pranešti atitinkamoms Policijos Nuovadoms apie visus žydus ir puszydžius, vis tiek ar krikštytus, ar nekrikštytus, kurie tiktai randasi už geto ribų.

Jeigu po 1941. 10. 30 d. už geto ribų bute bus užtiktas žydas, tai buto savininkas bus griežtai nubaustas.

Vilniaus Miesto Srities Komisaro pavedamas MURER

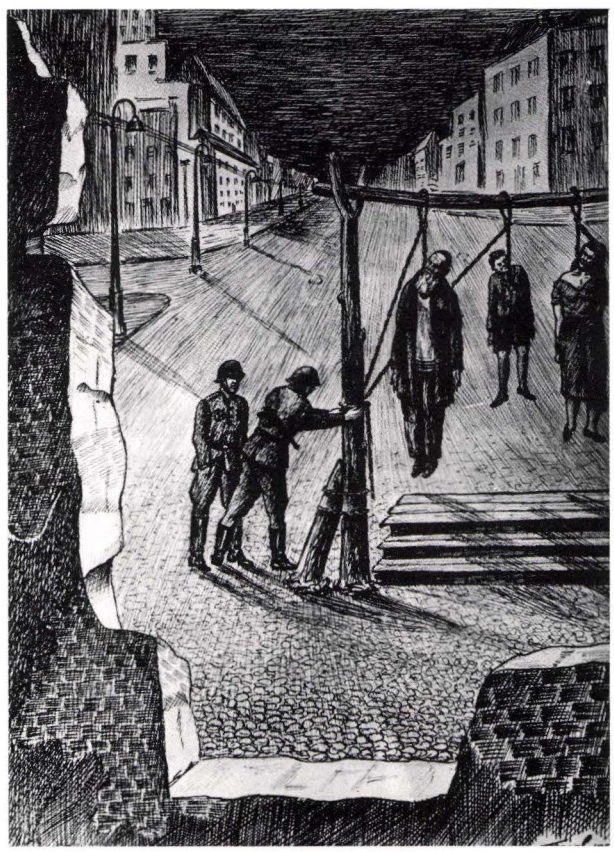
מעלדונג: מורער וואָרנט די איינוואוינער וואָס וועלן אויפנעמען אָדער באַהאַלטן אַ יידן אויסערן געטאָ וועלן שטרענג באַשטראָפט ווערן (דייטש, ליטוויש)

Announcement: Murer warns those residents who receive or hide a Jew outside the ghetto that they will be severely punished

הודעה: מורר מזהיר שכל מי שיכניס או יסתיר יהודי מחוץ לגיטו ייענש עונש חמור

Об 'явление: Мурер предупреждает жителей, что за помощь и прятание евреев грозит суровое наказние

1941 28/X

תליה אין „ה.ק.פ." פאַר דער פאַמיליע זאַלקינד (נעצייכנט פ. סעגאַל) — די פרוי מיטן קינד האָט קיטעל פאַרהאַלטן אויף דער „אַרישער זייט "

A gallow in "H.K.P." for the Zalkind family (drawing by F. Segal) – the wife and child were arrested by Kittel on the "Aryan Side"

תלייה למשפחת זאלקינד ב„ה.ק.פ." (ציור מאת פ. סגאל) — האשה והילד נעצרו ע"י קיטל ב„צד הארי"

Виселица в „Х.К.П." для семьи Залкинд (рис. Ф. Сегал); жену с ребенком Китель задержал на „арийской стороне"

1943 X

מעלדונג פון פאַרזיצער פון יידן־ראַט און געטאָ פאַליציי־שעף: פאַרן באַרויבן און דערמאָרדן יוסף גערשטיין און הערצל לידעס זיינען דעם 4טן יוני 1943 פאַרמשפט געוואָרן צום טויט און אויפגעהאַנגען געוואָרן אין געטאָ יאנקל פאָליקאַנסקי, יצחק און אליהו גייוואוש, ה. ווייטוכאָווסקי און ל. גראָדזענסקי און (דער מסור) יאַנקל אַווידאָן פאַר שטעכן אַ פאָליציאַנט

Announcement by the chairman of the Jewish Council and the Ghetto Police Chief: on June 4, 1943, Yankel Polikanski, Itzchak and Eliyahu Geivush, H. Vituchovski and L. Grodzenski were sentenced to death and hanged in the ghetto for robbing and murdering Joseph Gerstein and Hertzl Lides and (the informer) Yankel Avidon for stabbing a policeman

הודעה מאת ראש המועצה היהודית וראש המשטרה בגיטו: על שוד ורצח יוסף גרשטיין והרצל לידס נדונו למוות וניתלו בגיטו ב־4 ביוני 1943 יאנקל פוליקאנסקי, יצחק ואליהו גייוש, ה. ויטוכובסקי ול. גרודזנסקי, ו(המלשין) יאנקל אבידון בעון דקירת שוטר

Об 'явление председателя „Юден–Рата" и начальника полиции: за ограбление и убийство Иосифа Герштейна и Герцля Лидеса, 4/VI 1943 приговорены к смерти и повешены в гетто Янкель Поликанский, Исаак и Илья Гейвуш, Х. Витуховский, Л. Гродзенский а также (доносчик) Янкель Авидон за ранение полицейского

1943 5/VI

מ ע ל ד ו נ ג

פון פאַרזיצער פון יידן־ראַט און פון פאָליצי־שעף פון ווילנער געטאָ

פון 5־טן יוני 1942

- : -

נעכטן דעם 4־טן יוני ה.י. זיינען פאראורטיילט געווארן צום

טויט דורך העענגן פאלגנדיק פערזאָנען:

1. פאָליקאנסקי יאנקל
2. ג־טאוש יצחק
3. ג־טאוש אליהו
4. ווישוכאָווסקי הירש
5. גראָדזענסקי ליב

פאַרן דערמאָרדן די יידן יוסף גערשטין און הערצל לידעס.

און 6. אַווידאָן יאנקל

פאַרן שטעכן א ייִדישן פאָליציסט ב־ם ערפילן זיינע פליכטן.

דער אורטייל איז דעם זעלבן טאָג 15 אזייגער אויסגעפירט געווארן.

סיי זיינען וועגן דעם מודיע דער עפנטלעכקייט און וואָרנען, אז

יעדער פארברעכן אין געטא וועט באשטראָפט ווערן אויפן שפרענגסטן

אופן. פאר שטערע פארברעכנס דראָם פוים־שפראָך. -

פאַרזיצער פון יידן־ראַט

פ א ל י צ י - ש ע ף

פאלקס־געזונט אין געטא

PUBLIC HEALTH IN THE GHETTO

בריאות האוכלוסייה בגיטו

ОБЩЕСТВЕННОЕ ЗДОРОВЬЕ В ГЕТТО

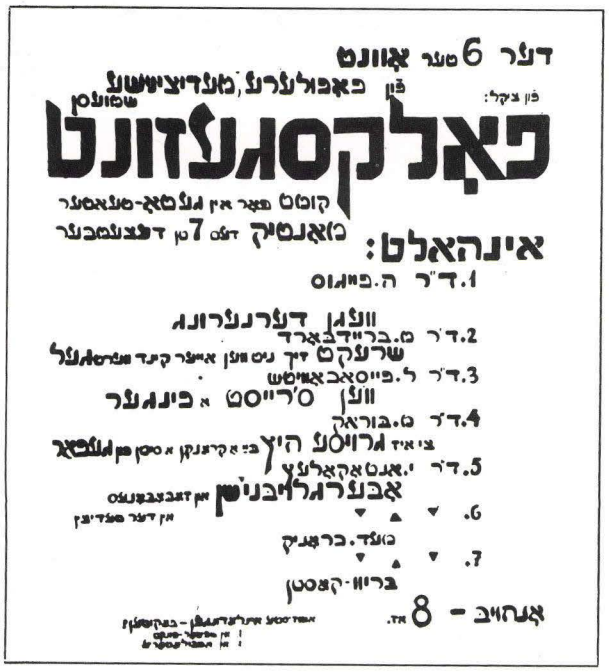

סעקרעטאַריאַט פון יידישן שפּיטאָל, פאַרוואַלטערין אסתר קאַצענעלנסאַן

Secretariat of the Jewish Hospital

מזכירות בית־החולים היהודי

Секретариат еврейского госпиталя

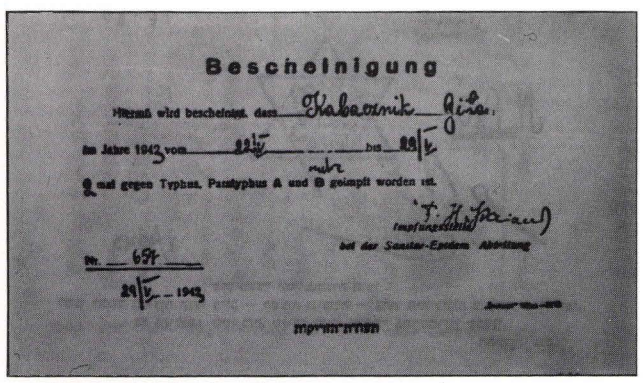
פלאַקאַט פון 6טן פאַרגעלייענטן „פאַלקסגעזונט" זשורנאַל

Poster concerning the sixth oral journal ''Public Health''

כרזה על כתב־העת הששי המוקרא „בריאות העם"

Плакат о 6–ом читанном номере „Фолксгезунт"

1942 7/XII

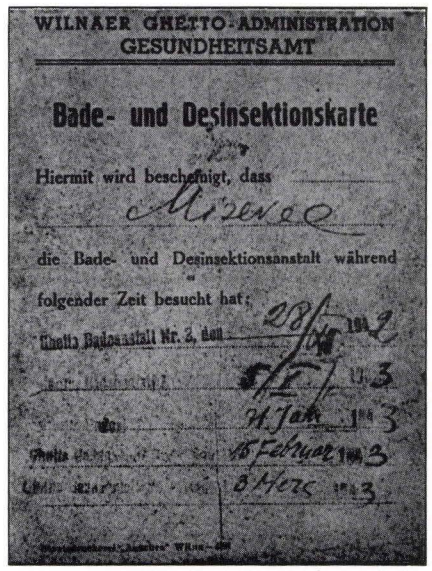
באַשטעטיקונג פאַר באַקומענע אַנטי־טיפוס איינשפריצונגען

Certificate of anti-typhoid vaccination

1943 29/V

אישור על מתן זריקות נגד טיפוס

Удостоверение о противтифозной прививке

באַד־און דעזינפעקציע־קאַרטל

Bath and disinfection card

1943 15/II

כרטיס מרחץ וחיטוי

Банная и дезинфекционная карточка

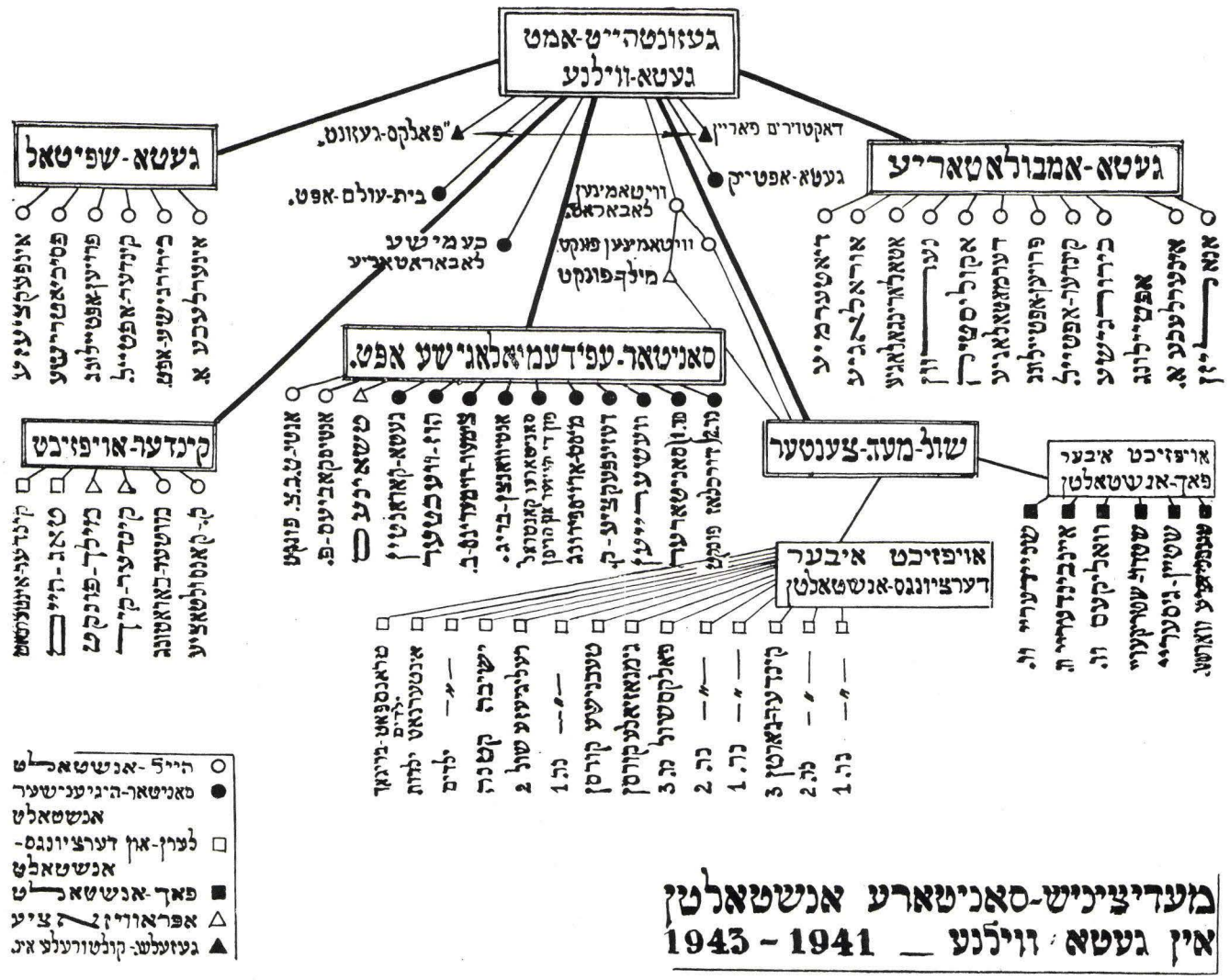

Chart: Institutions for Medicine and Sanitation in the Vilna Ghetto

טאַבעלע: מעדיציניש - סאַניטאַרע אַנשטאַלטן אין ווילנער געטא

Таблица: медико–санитарные учреждения в гетто

לוח: מוסדות רפואיים־סאניטאריים בגיטו וילנה

מעדיציניש-סאניטארע אנשטאלטן אין געטא ווילנע — 1941 - 1943

ספּאָרט אין געטאָ

SPORTS IN THE GHETTO

ספורט בגיטו

СПОРТ В ГЕТТО

1943 IV – 1942 V

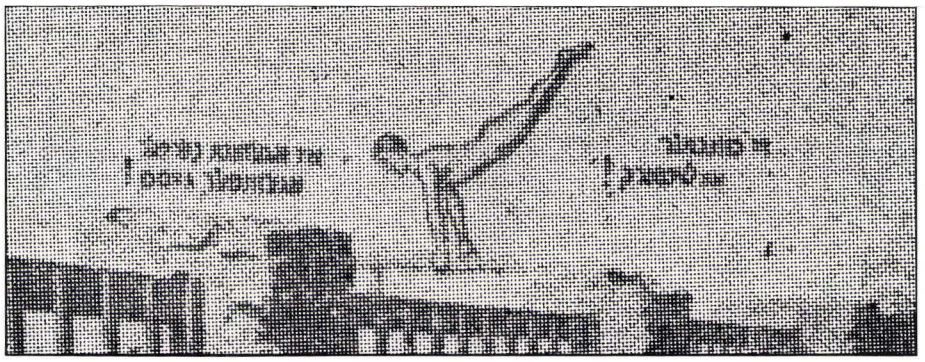
דער ספּאָרט־קלוב אין געטאָ האָט געהאַט טויזנט מיטגלידער — 28 סעקציעס — א ספּאָרט־פּלאַץ און א טורן־זאַל

The sports clubs in the ghetto had 1,000 members – 28 sections – a sports field – and a tournament hall

למועדון־הספורט בגיטו היו אלף חברים — 28 מדורים — מיגרש־ספורט ואולם־התעמלות

Спортивный клуб в гетто насчитывал 1000 членов и 28 секций; имел спортивную площадку и гимнастический зал

1943 – V – 1942

לאָזונגען אויפן ספּאָרט־פּלאַץ

Slogans at the sports field

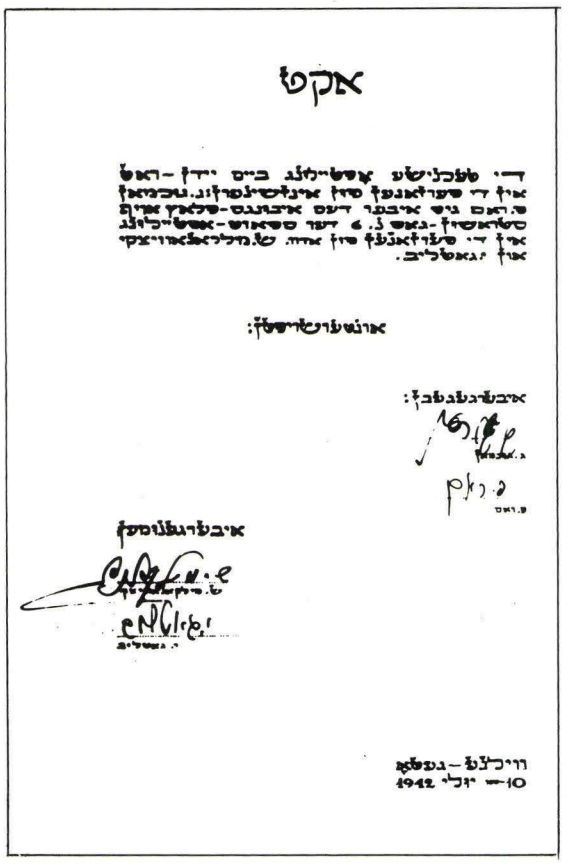
סיסמות על מיגרש־הספורט

Лозунги на спортивной площадке

וויסטו דערלעבן בעסערע צייטן-
ווער אמיטגליד
כּוו זער ספּאָרט-משפחה !

אקט

ד״ר שלכישע אפּשיילונג בײַם יודן־ראָט
אין די פערלאנגען פון אינלישי־נפרדזש.נכבמאן
פ.האם גיט איבער דעם איבערגעב־פּלאַץ אויף
סטראשון־גאס נ. 6 דער ספּאָרט־אפּטיילונג
פון די פערלאנגען פון אחד ש.מדליאָראָוויצקי
אין ג׳גאשליב.

אונטערשריפטן:

איבערגעבער:

איבערגענומען:

וויכלע־געפּלאַ
10־טן יולי 1942

„אקט" פון איבערגעבן דעם פּלאַץ אויף סטראָשון נ׳ 6 צום ספּאָרט־אָפּטייל

Grant of the field at Strashun no. 6 to the sports department

טכס מסירת המיגרש ברחוב סטראשון 6 למחלקת־הספורט

„Акт" передачи площадки на ул. Страшуна спортивной организации

1942 10/VII

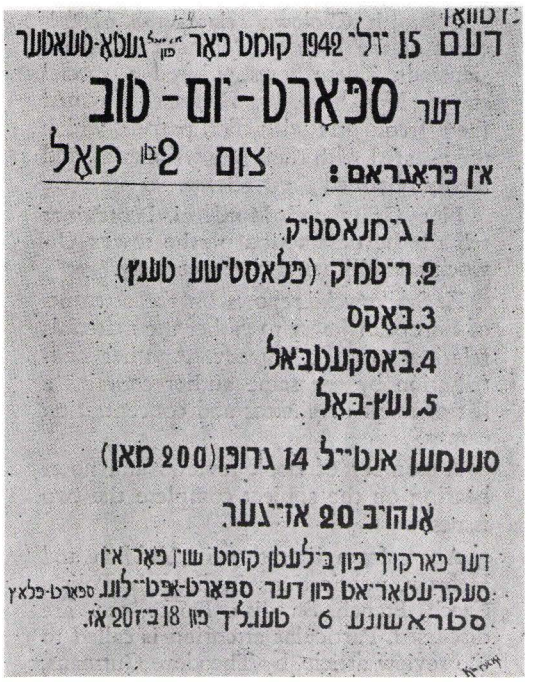
אויף דער טריבונע בעת די ספּאָרט־פאַרמעסטונגען: י. גענס, פ. דעסלער, י. מושקאַט און אַנדערע פּאָליציי־און יידן־ראַט באַאַמטע

On the grandstand during the sports competitions: J. Gens, F. Dessler, I. Mushkat and other police and Jewish Council officials

על הבימה בשעת תחרויות־הספורט: גנס, פ. דעסלער, י. מושקאט ופקידים אחרים של המשטרה והמועצה היהודית

На трибуне во время спортивных состязаний: И. Генс, Ф. Деслер, И. Мушкат и другие члены полиции и „Юден–Рата"

1942 VIII

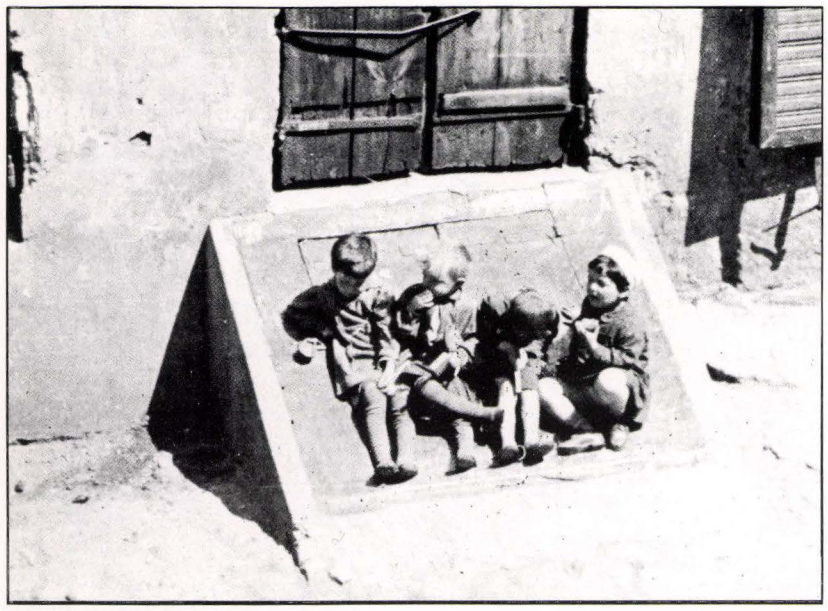
פּלאַקאַט: ספּאָרט־פעסטיוואַל אין געטא־טעאַטער

Poster: Sports Festival in the ghetto theater

כרזה: חגיגת־ספורט בתיאטרון־הגיטו

Плакат: спортивный фестиваль в театре в гетто

1942 15/VII

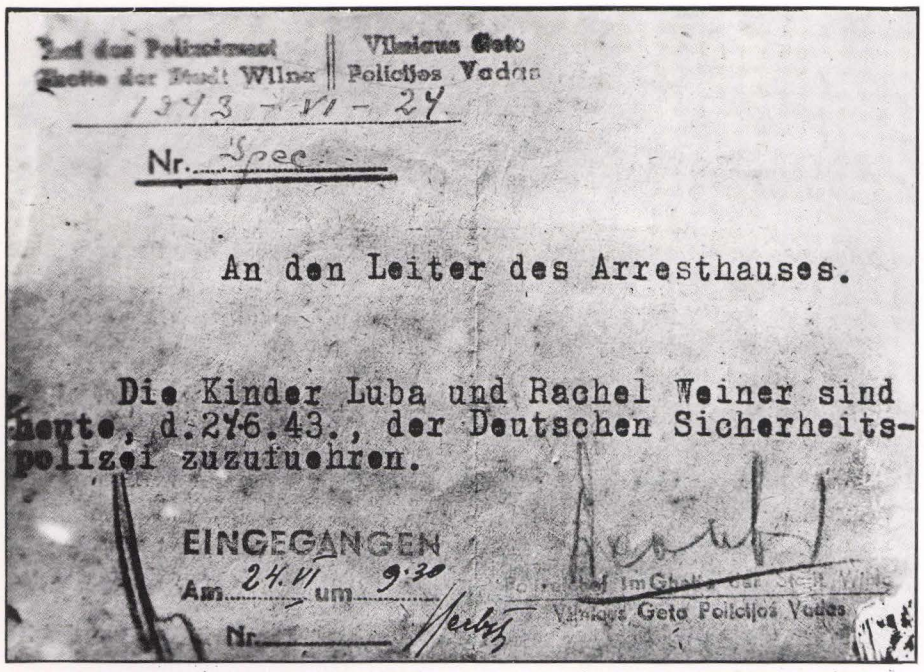

Children in the ghetto

Дети в гетто

קינדער אין געטאָ

ילדים בגיטו

Der Leiter des Polizeigefängnisses
Ghetto der Stadt Wilna
1343 - VI - 24
Nr. Spec.

An den Leiter des Arresthauses.

Die Kinder Luba und Rachel Weiner sind heute, d.24.6.43., der Deutschen Sicherheitspolizei zuzuführen.

EINGEGANGEN
Am 24.VI um 9.30
Nr.

Vilniaus Geto Policijos Viršaitis
Vilniaus Geto Policijos Vadas

באַפעל פון פּאָליציי־שעף דעסלער צום טורמע־שעף קאַפּיטאַן בייגעל אַרויסצוגעבן דער דייטשער זיכערהייט־פּאָליציי די קינדער פון אַ פּאַרטיזאַנער, רחל און ליובע ווייַנער

Order by Police Chief Dessler to the prison chief Captain Beigel to deliver the children of a partisan, Rachel and Luba Weiner, to the German Security Police

פּקודת ראש המשטרה דסלר לממונה על בית־הסוהר קאַפּיטן בייגל למסור את ילדותיו של פּארטיזאן, רחל וליובה ויינר, למשטרת־הבטחון הגרמנית

Приказ начальника полиции Деслера начальнику тюрьмы капитану Бейгелю о выдаче немецкой полиции безопасности детей партизанок Рохл и Любы Вайнер

1943 24/VI

On the last road

Последний путь

1943 IX

אויפן לעצטן וועג

בדרכם האחרונה

CHILDREN IN THE GHETTO

קינדער אין געטאָ

ДЕТИ В ГЕТТО

ילדים בגיטו

טראַנספּאָרט־אַרטעל פון געטאָ־יתומים „ילדים" מיט זייער פּאַרטיזאַנער־קאַמיסאַר מושקאַט

Transport brigade of ghetto orphans ''Yeladim'' (Children) with their benefactor Police Commissar Mushkat

חבורת הובלה של יתומי־גיטו „ילדים" עם אפוטרופסם קומיסאר־המשטרה מושקאט

Транспортная артель сирот из гетто „Ељадим" (Дети) с ея опекуном комиссаром полиции Мушкатом

IX 1943 – 1942 22/VIII

וואַנט־צייטונג „קינדערהיים" אַרויסגעגעבן פון יתומות־אינטערנאַט „ילדות"

Posted newspaper ''Kinderheim'' (''Children's Home'') issued by the orphans' dormitory ''Yeladot'' (''Girls'')

עתון־קיר „בית־ילדים" של פנימיית־היתומות „ילדות"

Стенная газетка „Киндергейм"(Детский Дом) интерната для сирот „Еладот" (Девочки)

1943 19/II

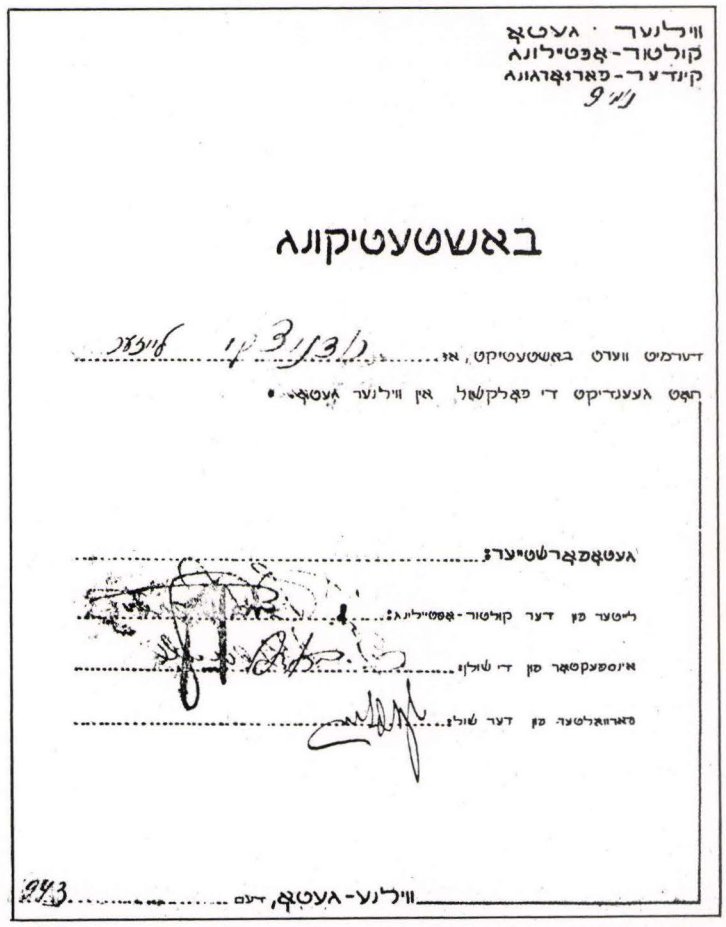
דער שול־וועזן אין ווילנער געטא

THE SCHOOL SYSTEM IN THE VILNA GHETTO

רשת החינוך בגיטו וילנה

ШКОЛЬНАЯ СЕТЬ В ВИЛЕНСКОМ ГЕТТО

1943 IX – 1941 9/IX

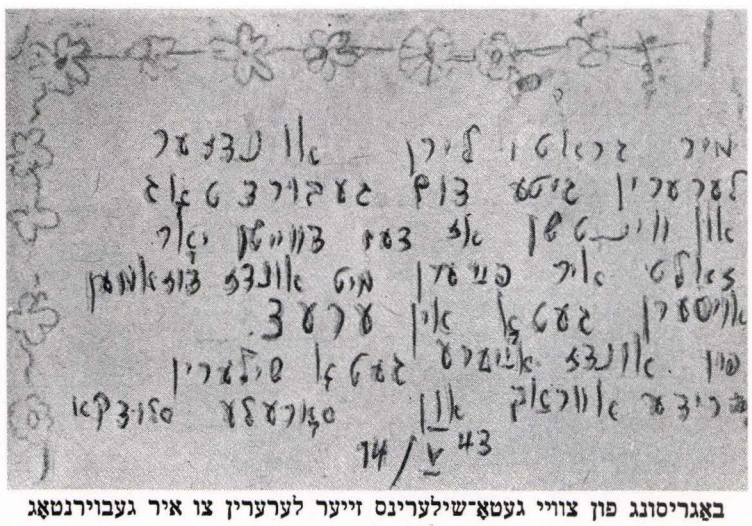
1943

באַשטעטיקונג פאַר ל. רודניצקי, אַז ער האָט פאַרענדיקט אַ געטא פאַלק־שול (געפונען אין פאַנאַר)

Certificate for L. Rudnitski, stating that he graduated from a ghetto elementary school (found next to the body of the murdered Rudnitski in Ponary)

אישור שלפיו סיים ל. רודניצקי בית־ספר עממי בגיטו (נמצא בפונאר)

Свидетельство, об окончании Л. Рудницким народной школы в гетто (найдено при убитом в Понарах)

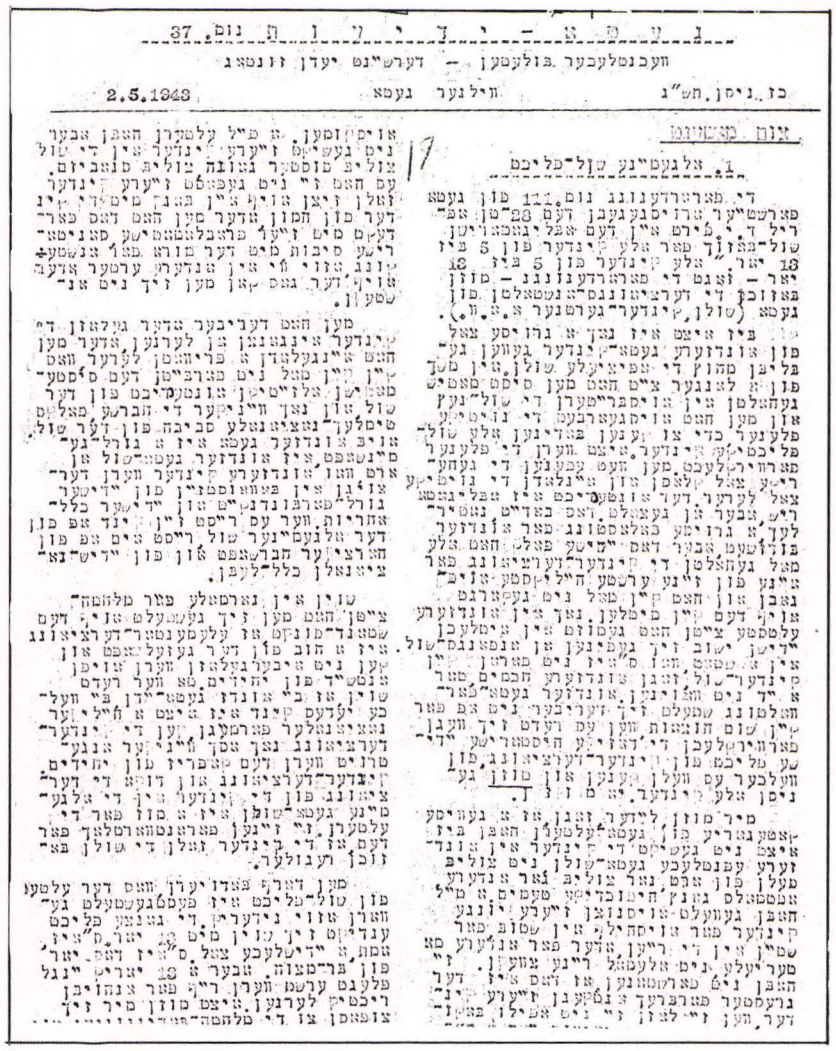
באַגריסונג פון צוויי געטא־שילערינס זייער לערערין צו איר געבורטסטאָג

Greeting by 2 girl students of the ghetto to their teacher on her birthday

ברכה של שתי תלמידות בגיטו למורן ביום־הולדתה

Поздравление от двух учениц в гетто их учительнице ко дню рождения

1943 14/V

אין 1941 זיינען אין געטא געווען 6 שולן מיט 1,158 קינדער; פון 28טן אַפּריל 1942 האָט גענס איינגעפירט שול־צוואַנג פאַר קינדער פון 5 ביז 13 יאָר — „געטא ידיעות"

In 1941 there were 6 schools in the ghetto with 1,158 children; beginning April 28, 1942, Gens introduced compulsory education for children aged 5 to 13 – "Ghetto News"

בשנת 1941 היו בגיטו 6 בתי־ספר ומיספר תלמידיהם — 1,158; ב־28 באַפריל 1942 הנהיג גנס חובת־לימוד לילדים בגיל 5 עד 13 — „ידיעות הגיטו"

В 1941 г. в гетто существовало 6 школ с 1158 учениками; с 28/IV Генс установил принудительное обучение для детей с 5–и по 13 лет. „Известия гетто"

1943 2/V

דער שול־וועזן — קינדער־גערטנער, פאַלק־שולן, גימנאַזיע, ישיבות, טעכניקום און מוזיק־שול — איז געווען פון די ליכטיקסטע ווינקעלעך אין געטא — אין אַ פאַלק־שול (נעצייכנט — ליפשיץ)

The school system – kindergartens, elementary schools, gymnasium, yeshivas, technical schools and music schools – was one of the brightest corners of the ghetto; – in a public school (drawing by Lifshitz)

רשת החנוך — גני־ילדים, בתי־ספר עממיים, גימנסיה, ישיבות, טכניון, ובית־ספר למוסיקה — מפינות־הזוהר שבגיטו — בבית־ספר עממי (ציור מאת ליפשיץ)

Школьная сеть: детские сады, народные школы, гимназия, ешиботы, техникум и музыкальная школа – светлые уголки в гетто. В народной школе (рис. Лифшиц)

לערער־פֿאַרבאַנד אין געטאָ

TEACHERS' UNION IN THE GHETTO

איגוד המורים בגיטו

СОЮЗ УЧИТЕЛЕЙ В ГЕТТО

באַליבטע יידישע לערער אין געטאָ: יעקב גערשטיין, מירע בערנשטיין, ברוך און דוד לובאַצקי

Beloved Jewish teachers in the ghetto: Jacob Gerstein, Mira Bernstein, Baruch and David Lubotski

מורים יהודים אהובים בגיטו: יעקב גרשטיין, מירה ברנשטיין, ברוך ודויד לובוצקי

Любимые учителя в гетто: Яков Герштейн, Мира Бернштейн, Борух и Давид Любоцкие

יעקב נערשטיין, געזאַנג־לערער און דירי־גענט, אויפן טויטן בעט (געצייכנט ר. סוצקעוור)

Jacob Gerstein, music teacher and conductor, on his death-bed (drawing by R. Sutskever)

יעקב גרשטיין, מורה לזמרה ומנצח על ערש־מותו (ציירה ר. סוצקבר)

Яков Герштейн, учитель пения и дирижер – на ложе смерти (рис. Р. Суцкевер)

1942 27/IX

די לערער ש. באַסטאַמסקי און ג. פֿלודערמאַכער

The teachers S. Bastomski and G. Pludermacher

המורים ש. באסטומסקי וג. פלודרמאכר

Учителя Ш. Бастомский и Г. Плудермахер

1938

מיר מעלדן דער פּאָפּעלקעריזירטער פֿון ווילנער געטאָ,
אז נעבטן רעם 13־טן נאָוועמבער, איז אין עלטער פֿון 65 יאָר,
נאָך א קורצער קראַנקייט געשטאָרבן

ג ר ש ו ן פ ל ו ד ע ר מ א כ ע ר

א"נער פֿון די ערשטע שעפֿער פֿון דער ייִדיש־וועלטלעכער קולטור,
אימגרינדער פֿון ייִדישן שול־וועזן, שדיפֿטשמאַלעער און פּעדאַגאָג.

דאָס ציבּן פֿון מרוּיער וועלט דינט פֿון 12 ביז 3 אין פֿרעדעריקן
די מעמיקים פֿון אַלע אונזערע אומפֿן.

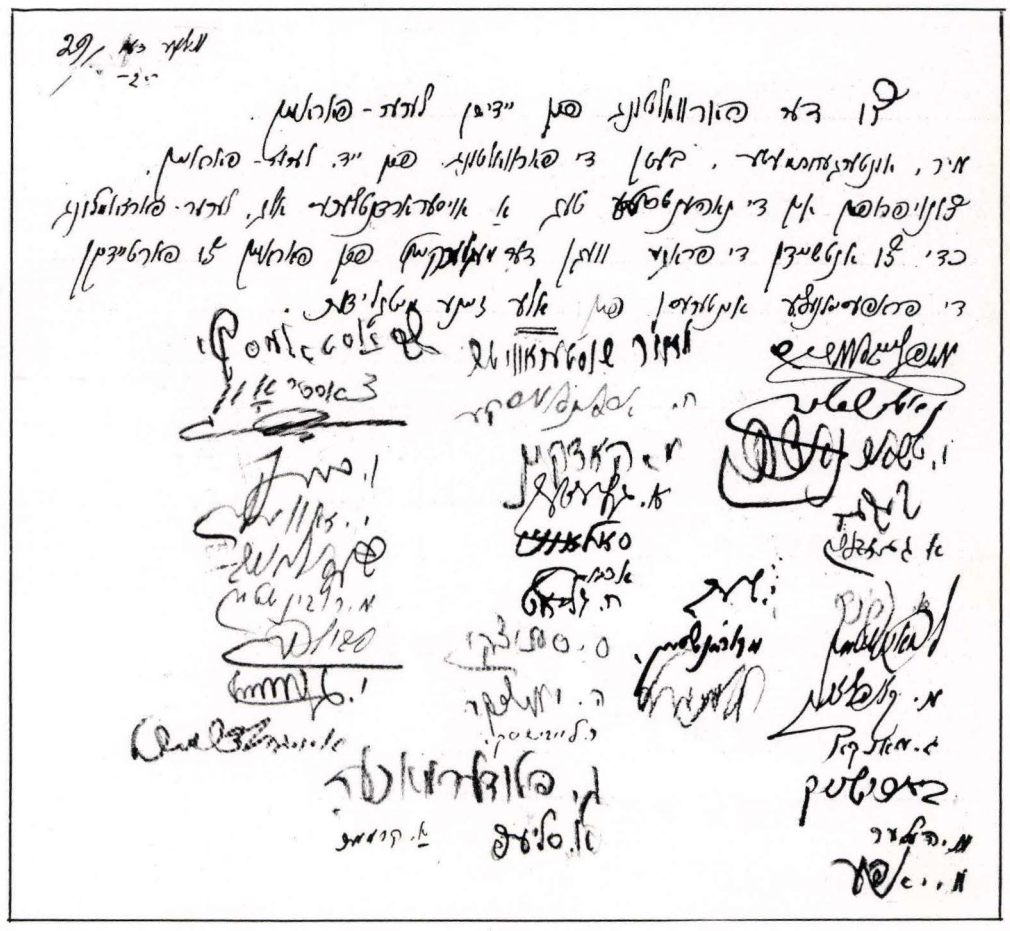
מעלדונג וועגן טויט פֿון שול־וועטעראַן גרשון פּלודערמאַכער

Announcement of the death of veteran teacher Gershon Pludermacher

הודעה על מותו של עסקן החינוך הוותיק גרשון פּלודרמאכר

Извещение о смерти ветерана школы, учителя Гершона Плудермахера

13/XI 1941 – 1876

דער לערער־פֿאַרבאַנד אין געטאָ האָט געציילט 110 מיטגלידער — אויף אַ הזכרה אין געטאָ זיינען דערמאָנט געוואָרן 110 אומגעקומענע לערער — אַ בריוו מיט אונטערשריפֿטן פֿון 40 לערער פֿון לעבעדיקן „אַמאָל"

The Teachers' Union in the ghetto had 110 members – at a memorial in the ghetto 110 teachers who perished were mentioned – a letter with signatures of 40 teachers who perished

לאיגוד־המורים בגיטו היו 110 חברים — בנשף־אזכרה בגיטו הוזכרו 110 מורים שנספו — מכתב עם חתימות של 40 מורים מן „התמול" החי

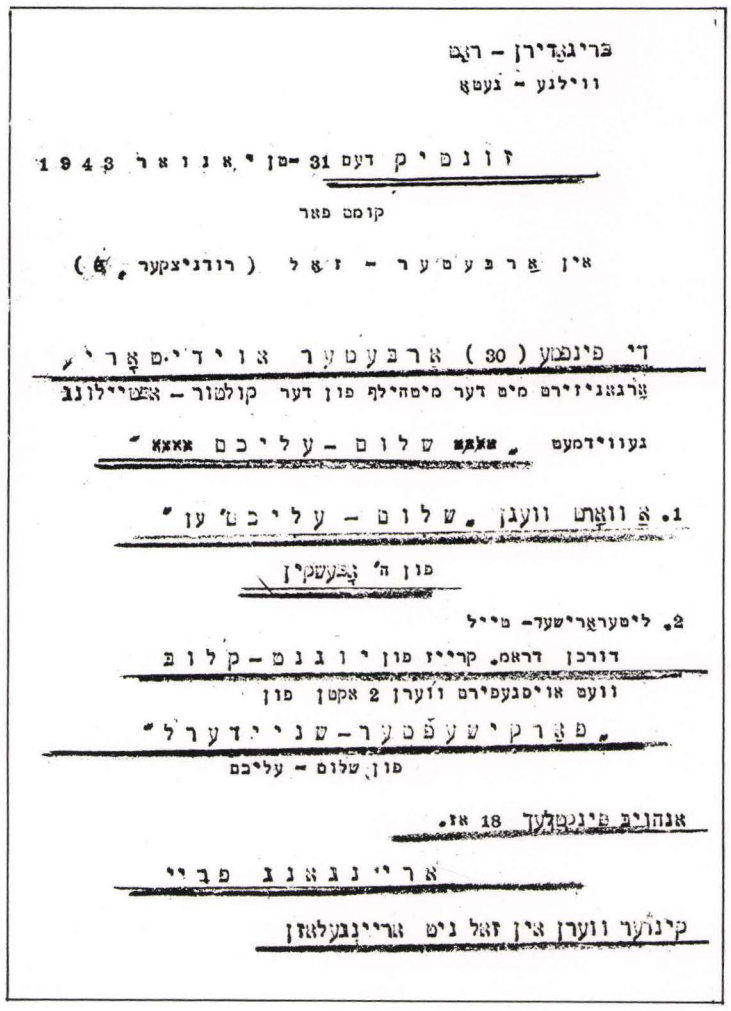
Союз учителей в гетто насчитывал 110 членов; на поминании в гетто перечислено 110 погибших учителей – письмо 40 учителей

ASSOCIATION OF WRITERS, ARTISTS AND ACTORS;
WORKERS' AUDITORIUM AND YOUTH CLUB

פֿאַראיניקונג פון שרייבער, קינסטלער און אַרטיסטן;
ארבעטער־אוידיטאָריע און יוגנט־קלוב

СОЮЗ ПИСАТЕЛЕЙ, ХУДОЖНИКОВ И АРТИСТОВ;
РАБОЧАЯ АУДИТОРИЯ И КЛУБ МОЛОДЕЖИ

איגוד סופרים, אומנים ושחקנים; אולם־הפועלים ומועדון־נוער

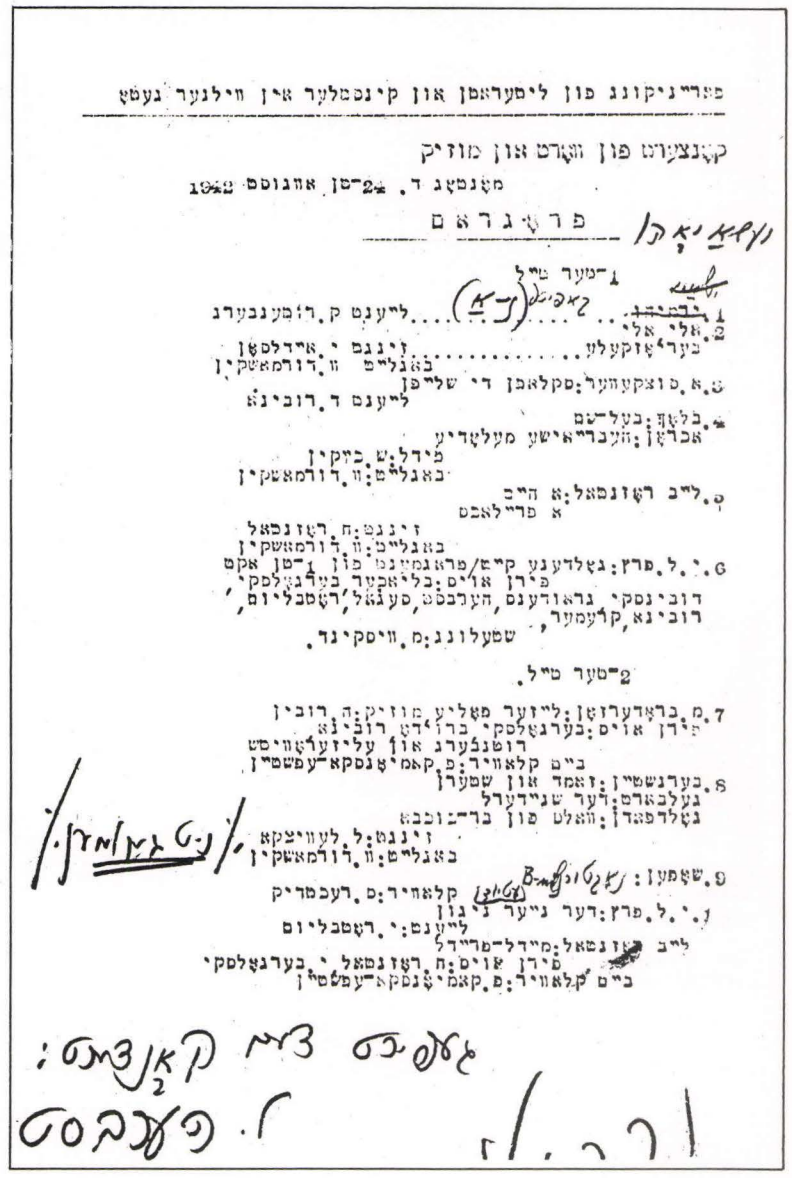
אַרבעטער־אוידיטאָריע בײַם בריגאַ־
דירן־ראַט (געשאַפֿן דעם 1טן אַפּריל
1942) במשך פון אַ יאָר דורכגעפֿירט 50
פּרימאָרגנס, לעקציעס און קאָנצערטן —
פּלאַקאַט פון שלום־עליכם פּרימאָרגן

Workers' Auditorium of the Brigadier Council (founded April 1, 1942) 50 matinees, lectures, concerts were arranged during the year – poster of a Sholem Aleichem matinee

אולם־הפועלים ליד מועצת־הבריגדירים (נוסד ב־1 באַפּריל 1942); במשך שנה אחת נערכו בו 50 שחריות, הרצאות וקונצרטים — כרוז של שחרית שלום־עליכם

Рабочая аудитория при совете бригадиров (образованная 1го апреля 1942 г.) в течении одного года провела 50 утренников, лекции, концертов– Плакат утренника посвященного Шолем–Алейхему

1943 31/I

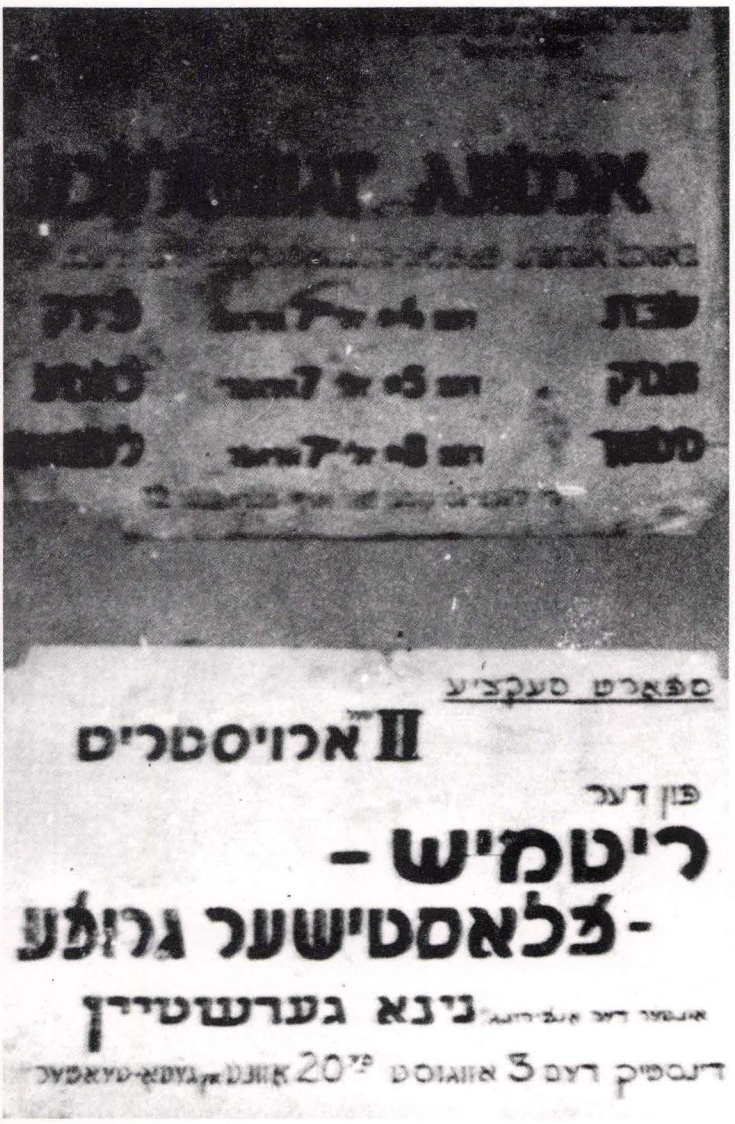
פֿאַראיניקונג פון שרייבער, קינסטלער און אַרטיסטן (געשאַפֿן 20:I 1942)
האָט אײַנגעאָרדנט אַקאַדעמיעס, רעפֿעראַטן, אַוונטן פון טעאַטער, קונסט און מוזיק, אַרגאַניזירט אַ געטאָ־פֿאַרלאַג, קורסן מיט פּרעמיעס פֿאַר אַלע פֿאַרמען פון קינסטלערישער שאַפֿונג — קאָנצערט־פּראָגראַם

Association of Writers, Artists and Actors (established January 20, 1942) arranged forums, lectures, soiries of drama, art and music, organized a ghetto publishing house, contests with awards for all kinds of artistic creativity – concert program

איגוד סופרים, אמנים ושחקנים (נוסד ב־20 בינואר 1942) ערך הרצאות, נשפים תיאטרליים, אמנותיים ומוסיקליים, יסד בגיטו הוצאת־ספרים, ערך תחרויות, ומתן פרסים בצידן, בתחום היצירה האמנותית לכל צורותיה — תוכניה של קונצרט

Союз писателей, художников и артистов (образован 20. I. 1942) организовал в гетто собрания, доклады, театральные, художественные и музыкальные вечера, издательство, устраивал концерты и конкурсы с наградами по всем отраслям художественного творчества

1942 24/VIII

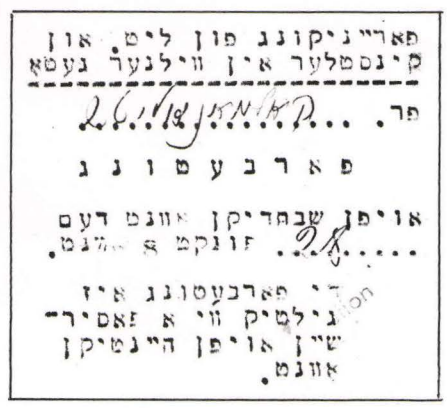
יוגנט־קלוב, מיט 300 מיטגלידער אין שטודיר־גרופן, דראַמקרייז, באַלעט, אויידיטאָריע, קעסטל־אַוונטן

Youth club with 300 members divided into study groups, drama circles, ballet, lectures and question-and-an-answer sessions

מועדון־נוער ובו 300 חברים בקבוצות־לימוד, חוג דראמאטי, באלט, אולם־הרצאות, ערב שאלות ותשובות

Клуб молодежи насчитывал 300 членов участвующих в учебных группах, драмкружке, балете, лекциях и вечерах вопросов и ответов

19/VIII 1943 – 1942 VII

פֿאַראיניקונג פון ליט. און קינסטלער אין ווילנער געטא

פּר. ... פּראָגראַם

פּ א ר ב ע ט ו נ ג

אויפֿן שבתדיקן אוונט דעם ... 24 ... זונטאָג א' אינעם.

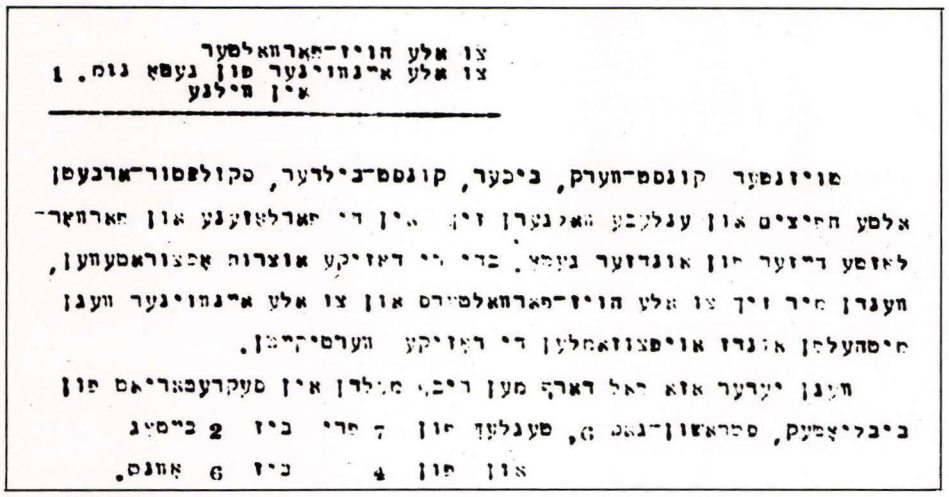
די פּארבעטונג איז גילטיק ווי א פּאסיר־שיין אוונט.

ביבליאָטעקן און קונסט־אויסשטעלונגען

LIBRARIES AND ART EXHIBITIONS

ספריות ותערוכות אומנותיות

БИБЛИОТЕКИ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ВЫСТАВКИ

צו אלע הויז־פֿארוואלטער
צו אלע אינוואוינער פון געטא נומ. 1
אין מילנע

וועגן יעדער קונסט־ווערק, ביכער, קונסט־בילדער, קולטור־ארבעטן
אלס חיצים און ענלעכע אומגערן זיך אין די פארלאזענע און פארוואר־
לאזטע דיזער פון אונדזער גיטא. בדי די דאזיקע אוצרות אפצורעטעווען,
מעגן מיר זיך צו אלע הויז־פארוואלטערס און צו אלע אינוואוינער וועגן
פיסהעלפן אונדז אויפצוזוכן די דאזיקע ווערטזאכן.

וועגן יעדער אזא ווערק מען ריכטיג מילדן אין סעקרעטאריאט פון
ביבליאטעק, סטראשון־גאס 6, פֿעגלעזאק פון 2 ביז 4 נאכמ.
פון 4 ביז 6 אפּנס.

וועגן יעדער אזא ווערק מען ריכטיג מילדן אין סעקרעטאריאט פון
ביבליאטעק, סטראשון־גאס 6, פֿעגלעזאק פון 2 ביז 4 נאכמ.
פון 4 ביז 6 אפּנס.

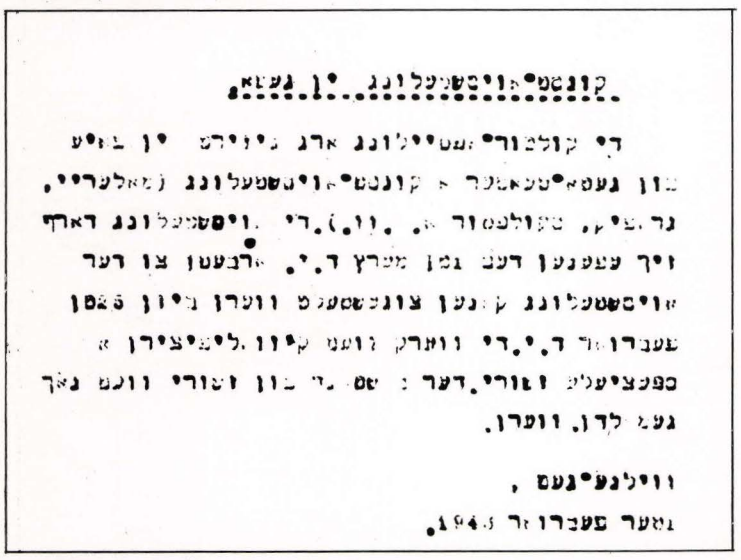
1941 27/XI

וועגדונג צו די הויז־פֿארוואלטערס און געטא־אייגוואוינער אפֿצורעטעווען ביכער, קונסט־בילדער און אַנדערע קולטור־אוצרות אין די פֿאַרוואָר־לאָזטע הייזער

Appeal to house superintendents and ghetto residents to save books, paintings and other cultural treasures in the abandoned houses

פנייה אל מנהלי הבתים ויושבי הגיטו בבקשה להציל ספרים, תמונות אומנותיות ואוצרות־תרבות אחרים מן הבתים הנטושים

Обращение к управляющим домами и к жителям гетто о сохранении книг, картин и прочих культурных ценностей в незаселенных домах

קונסט־אויסשטעלונג פון געטא.

די קולטור־אפטיילונג ארג. ...
פון ... קונסט־אויסשטעלונג ...
...ר, קולטור־... די ... אויסשטעלונג דאס
זיך עפענען דעם גאנצן מארץ ח.י. ארבעטן צו דער
אויסשטעלונג קינסטלער פון ... ווערק וועלן ...
...ר: ... פון זיערי ווערק נאר
נעמ לדן, ווערן.

ווילנע־געט ,
מאי 1943.

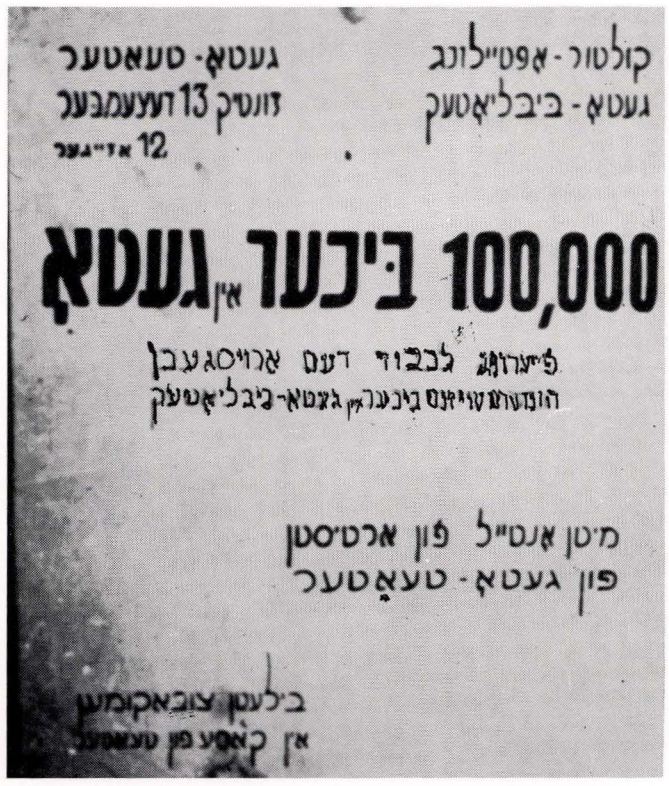
קונסט־אויסשטעלונג אין פֿאַיִע פון געטא־טעאַטער: מאַלעריי, גראַפֿיק און סקולפטורן

Art exhibition in the foyer of the ghetto theater: paintings, graphic arts and sculpture

תערוכה אומנותית במסדרון של תיאטרון־הגיטו: ציור, רישום ופיסול

Художественная выставка в фойе театра в гетто: картины, графика, скульптура

1943 1/II

געטא־פייערונג: לכבוד דאס ארויס־געבן במשך פון 15 חדשים פאר 25 טויזנט געטא־איינוואוינער 100,000 ביכער אין צענטראלן געטא־ביב־ליאטעק

Ghetto celebration: in honor of lending 100,000 books of the Central Ghetto Library to 25,000 ghetto residents during a 15-month period

חגיגה בגיטו לרגל המאורע של השאלת 100,000 ספר מן הספרייה הגיטואית המרכזית ל־25 אלפים מיושבי הגיטו במשך 15 חודש

Гетто отмечает выдачу центральной библиотекой 100,000 книг 25,000 жителей гетто в течении 15 месяцев

13/XII 1942 – 1941 10/IX

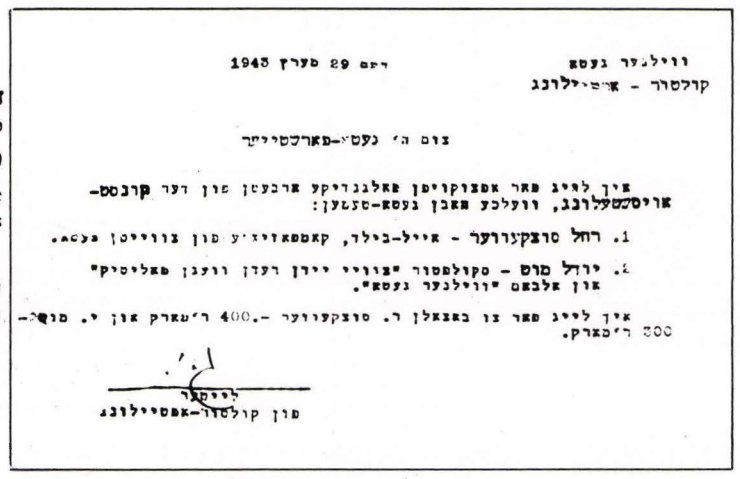
די קולטור־אָפּטיילונג ביים יידן־ראַט קויפט איין קונסט־בילדער אויף געטא־טעמעס

The Cultural Department of the Jewish Council acquires paintings on ghetto themes

מחלקת־התרבות ליד המועצה היהודית רוכשת תמונות אומנותיות בנושאי הגיטו

Культурный отдел „Юден–Рата" скупает картины на темы гетто

1943 29/III

ווילנער געט
קולטור - אפטיילונג

דאט ה' 29 מערץ 1943

צום ה' געט־פארשטייער

אין לויט פאר אפצוקויפן פאלגנדיקע ארבעטן פון דער קונסט־
אויסשטעלונג, וועלכע פאנד געט־טעאטער:

1. רחל סוצקעווער - אייל־בילד, קאמפּאזיציע פון צוויי...
2. יוזל מוס - סקולפטור "צוויי יידן רעדן וועגן פאליטיק"
און אלבאם "וויליגער געט".

אין לויט פאר צו באצאלן ר. סוצקעווער -.400 ר'שטארק און י. מוס-
300 ר'סטארק.

לויטער
פון קולטור־אפטיילונג

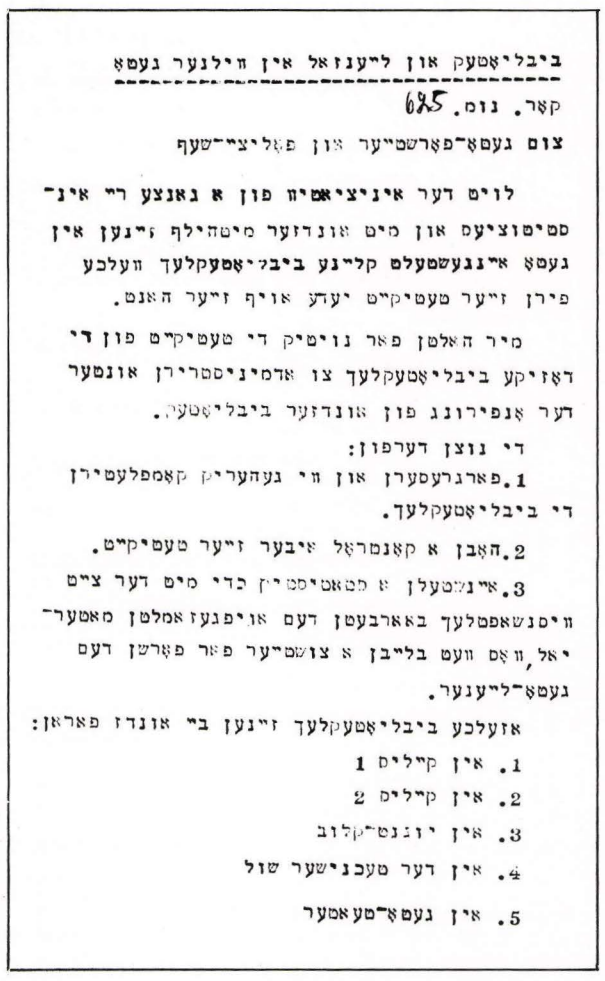
מעלדונג וועגן דער אַרגאַניזאַציע פון 6 קליינע ביבליאָטעקן אין געטא

Announcement of the establishment of 6 small libraries in the ghetto

הודעה על ייסוד 6 ספריות קטנות בגיטו

Об 'явление о создании 6 малых библиотек в гетто

1943 4/III

ביבליאטעק און לייענזאל אין וויליגער געטא

קאר. נומ. 685

צום געטא־פארשטייער און פאליצי־שעף

לויט דער איניציאטיוו פון א גאנצע רי אינ־
סטיטוציעס און מיט אונדזער מיטהילף זיינען אין
געטא אינגעשטעלט קליינע ביבליאטעקלעך וועלכע
פירן זייער טעטיקייט יעדע אויף זייער האנט.

מיר האלטן פאר נויטיק די טעטיקייט פון די
דאזיקע ביבליאטעקלעך צו אדמיניסטרירן אונטער
דער אנפירונג פון אונדזער ביבליאטעק.

די נוצן דערפון:

1. פארגרעסערן און וי געהעריק קאמפלעטירן
די ביבליאטעקלעך.
2. האבן א קאנטראל איבער זייער טעטיקייט.
3. אויפטעלן א סטאטיסטיק כדי מיט דער צייט
וויסנשאפטלעך באארבעטן דעם אויפגעזאמלטן מאטער־
יאל, וואס וועט בלייבן א צושטייער פאר פארשן דעם
געטא־לייענער.

אזעלכע ביבליאטעקלעך זיינען בי אונדז פארן:

1. אין קיללים 1
2. אין קיללים 2
3. אין יונגט־קלוב
4. אין דער טעכנישער שול
5. אין געטא־טעאטער

ווילנער געטא־טעאַטער

VILNA GHETTO THEATER

תיאטרון הגיטו בווילנה

ТЕАТР В ВИЛЕНСКОМ ГЕТТО

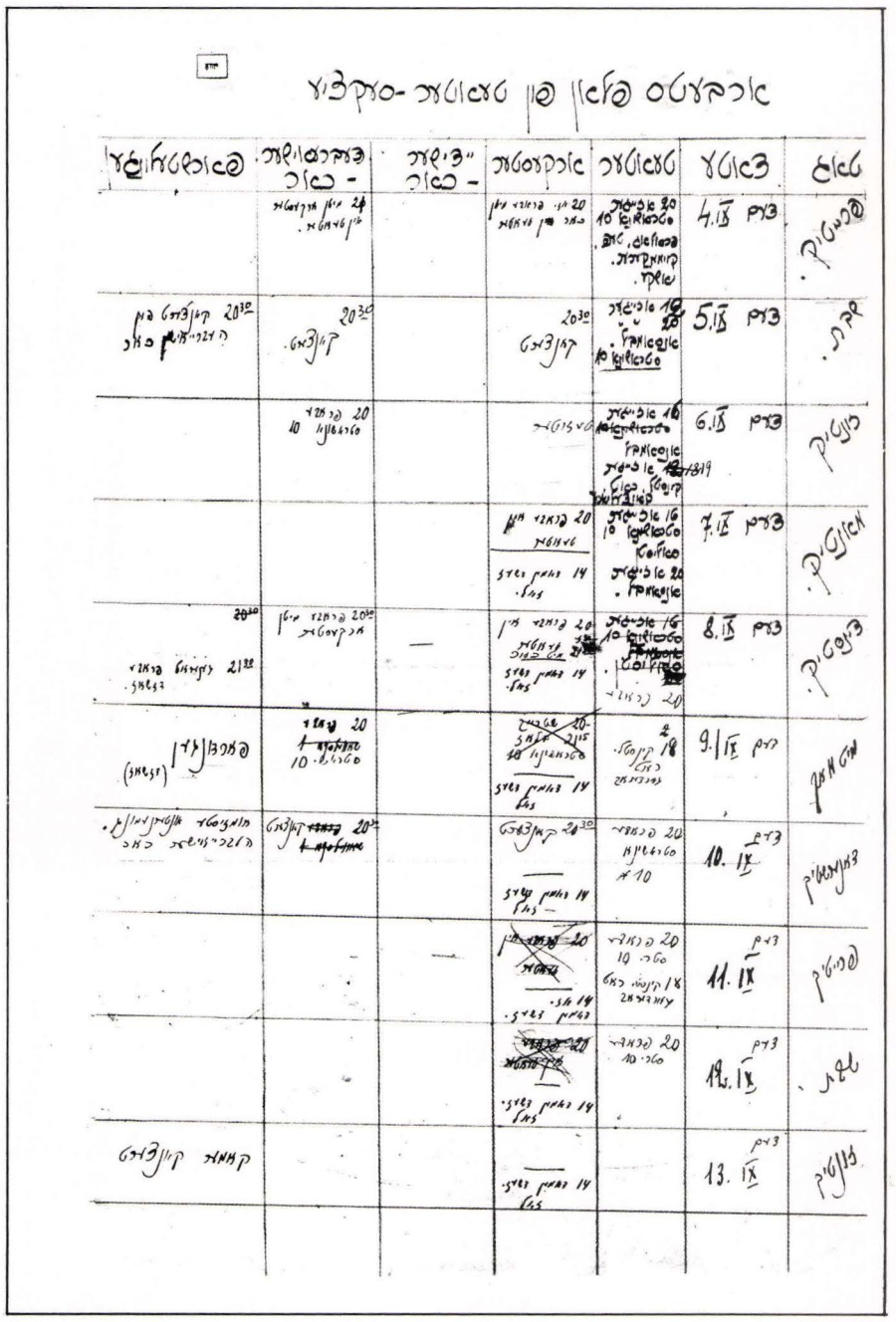
1943 VI – 1942 18/I

טעאַטער־פאָרהאַנג

Theater curtain

מסך־התיאטרון

Театральный занавес

דער טעאַטער אין געטאָ האָט אויפגעפֿירט 7 רעוויס (סצענעס, רעציטאַציעס, געזאַנג, באַלעט, מוזיק); 3 פּיעסן (פּ. הירשביין — „גרינע פעלדער"; א. אינדיק — „דער מענטש אונטערן בריק"; ד. פּינסקי — „דער אוצר"); במשך פון ערשטן יאָר געגעבן 119 פֿאָרשטעלונגען פֿאַר 35,000 באַזוכער — אַ־בעטס־פּלאַן פון געטאָ טעאַטער־קאָמבינאַט: טעאַטער, כאָר, סימפֿאָניע און עסטראַדע־אָרקעסטער

The Ghetto Theater staged 7 revues (scenes, recitations, songs, ballet, music); 3 plays (P. Hirshbein: "Green Fields"; A. Indik: "The Man Under the Bridge"; D. Pinski: "The Treasure"); during the first year 119 performances were staged for 35,000 viewers – schedule of the ghetto theater organization: theater, choirs, symphony and chamber orchestra

תיאטרון־הגיטו בווילנה הציג 7 מחזמרים (תמונות, דקלומים, זמרה, באלט, מוסיקה); 3 מחזות (פ. הירשבייו: „שדות ירוקים"; א. אינדיק: „האיש תחת הגשר"; ד. פינסקי: „האוצר"); במשך השנה הראשונה נערכו 119 הצגות בשביל 35,000 איש — תוכניות־פעולה של להקת התיאטרון בגיטו: תיאטרון, מקהלות ותזמורות

Театр в гетто выставил 7 ревью (сценки, декламация, песни, балет, музыка), 3 пьесы („Зеленые поля" П. Гиршбейна, „Человек под мостом" А. Индика, „Сокровище" Д. Пинского); в течении первого года дал 119 спектаклей для 35,000 зрителей. – Рабочий план театрального комбината: театр, хоры, симфонический и эстрадный оркестр

ש ב ת דעם 28־טן נאָוועמבער 1942

פּ ר ע מ י ע ר ע

"דער מענטש אונטערן בריק"

קאָמעדיע אין 3 אקטן (6 בילדער)

פון אָסע אינדיג

ייִדיש – ש.בינדער

שפּעלונג און רעזשי – ישראל סענאל

דעקאָראַציעס־פּראָיעקטן – אומע אַלקעניצקי

אַנפֿירלנעמער:

פּראָפעסאָר יאקאָב שאַלטעס	–	מרדכי שאַדאָווסקי
פּרוי שאַלטעס	–	סאָניא אמאָטינא
אגנעסע זייער מאַכטער	–	דאָרא רובינא
בערנארד אגנעסעס חתן	–	פּימא שאפּירא
ד"ר אלעקסאנדער	–	יקותיאל רומענבערג
לעאָפּאָלד מאנדעל	–	שבתי בלייכער
מאריאנא	–	נעניע שאפּירא
פּרוי מאל	–	סאָניא סינן
הערמאן גראוזענס	–	
די דינסט	–	לילי נאָלדבערג
בראַדי־אגע	–	יעקב בערגאלסקי
מוזיקאלישע לייטונג	–	פּאניע קאמינסקא־עפּשטיין

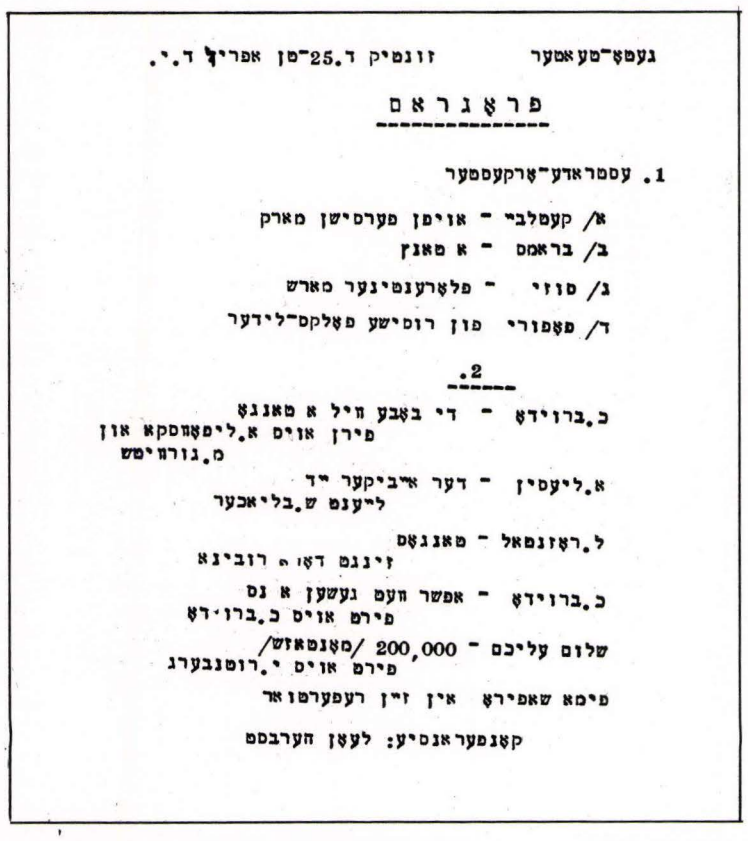
בינע אינספּעקטאָר: משה גורוויטש

אינספּיציענט: דוד פערגאמענט

דעקאָראַציעס אויסגעפֿירט:

סמאלערי – הירש גלעזער

מאלערי – שמואל עפּרון

געטא־טעאַטער זונטיק ד.25־טן אפּריל ד.י.

פּ ר א ג ר א ם

1. עסטראדע־אָרקעסטער

א/ קעמלבי – אויפֿן פּערסישן מארק
ב/ בראמס – א מאנץ
ג/ סוזי – פּלאָרענטינער מארש
ד/ מאָפּורי פון רוסישע פּאלקס־לידער

2.

כ.ברוידע – די בּאָבע זיל א מאנגע
פּירן אויס א.ליפּאָווסקא און מ.גורוויטש

א.ליעסין – דער אידיקער ייִד
ליינט ש.בליאכער

ל.ראזנמאל – מאנגאָס
זינגט דאָס רובינא

כ.ברוידע – אפֿשר וועט נעשען א נס
פּירט אויס כ.ברוידע

שלום עליכם – 200,000 /מאנטאזש/
פּירט אויס י.רוטנבערג

פּימא שאפּירא אין זיין רעפּערטואר

קאָנפֿערענס: לעצן הערבסט

דער קליינקונסט־טעאַטער „די־יאָגעניש אין פאַס" (רודניצקער 13) האָט געגעבן 3 פּראָגראַמען — פּראָגראַם פון אַ רעוי־אַוונט

The Little Theater: "Di-Iogenish In Fas" (The Chase in a Barrel Rudniska 13) gave 3 performances – Program of a revue

תיאטרון האמנות הזעירה: „הרדיפה בתוך החבית" (רח' רודניצקה 13) — ערך שלוש תוכניות. תוכניה של מחזמר

Камерный театр под названием „Ди-Йогениш ин фас" (беготня в бочке ; на Рудницкой ул. 13) дал три постановки, – Программа вечера-ревью

1943 25/IV

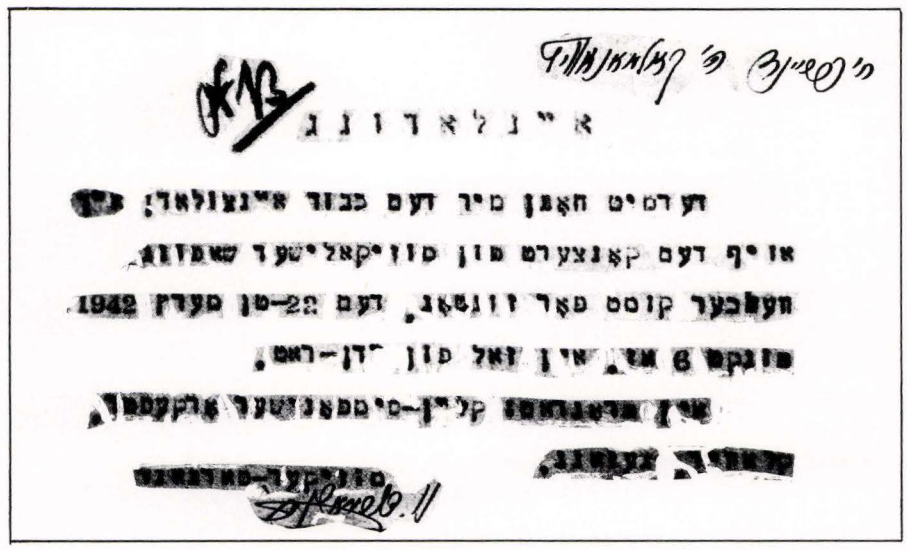
מוזיק אין געטא

MUSIC IN THE GHETTO

מוסיקה בגיטו

МУЗЫКА В ГЕТТО

VI 1943 – 1942 I

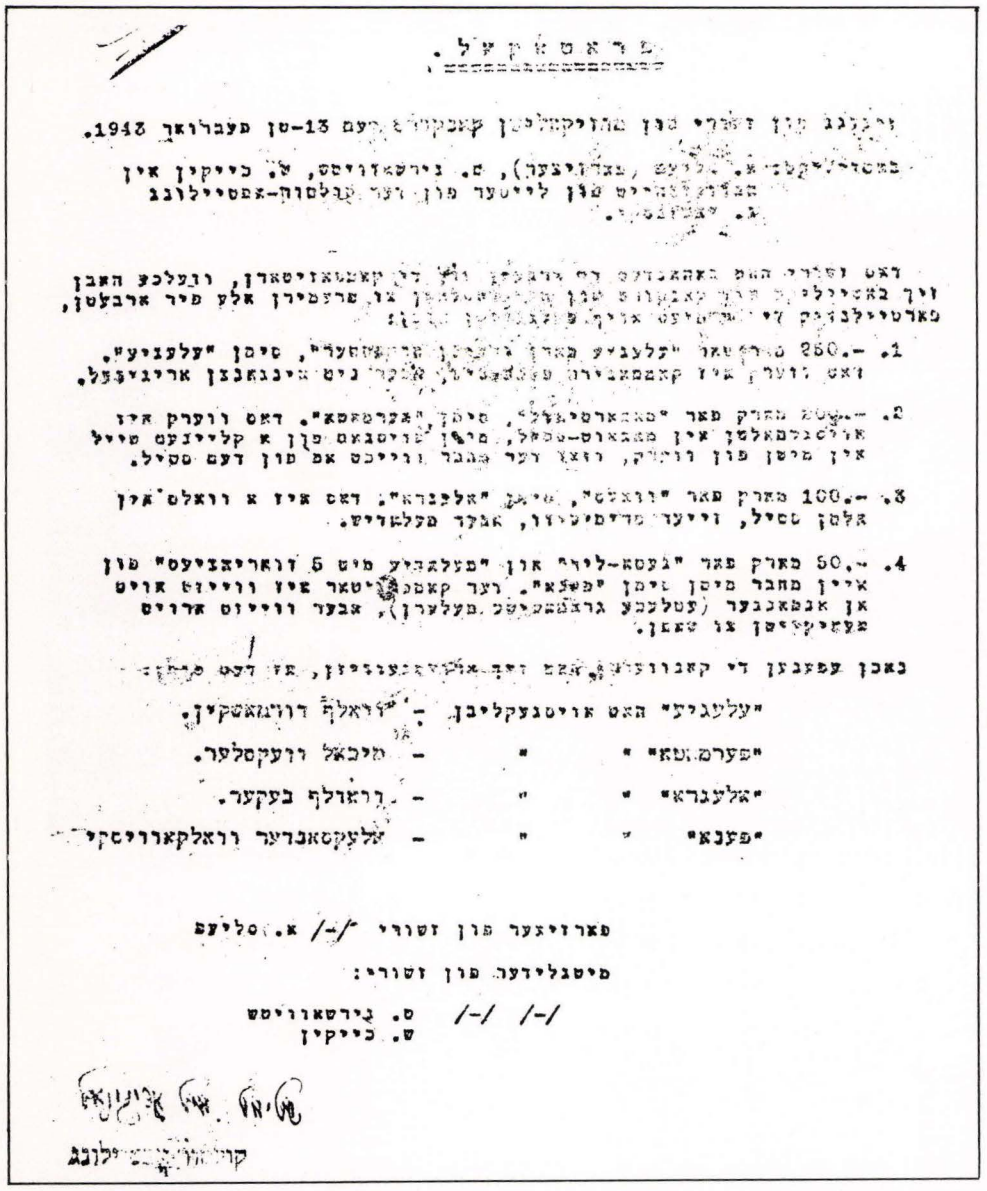
אין גע‌טא האט עקסיסטירט א סימפאניש‌ער אָרקעסטער (דיריגענט ו. דורמאשקין) ; אן עסטראדע־אָרקעסטער (דיריגענט מ. ווקסלער) ; א דזשאז אָרקעסטער און א מאנדאלינען אָרקעסטער — איינלאדונג צו א סימפאניש קאָנצערט

In Vilna Ghetto was a symphony orchestra (conductor V. Durmashkin); a chamber orchestra (conductor M. Wexler); a jazz band and a mandolin ensemble – invitation to a symphony concert

בגיטו וילנה התקיימה תזמורת סימפונית (המנצח ו. דורמאשקין) ; תזמורת־בימה (המנצח מ. וקסלר) ; תזמורת־ג'אז ותזמורת מנדולינה — הזמנה לקונצרט סימפוני

В виленском гетто **действовали** : симфонический оркестр (дирижер В. Дурмашкин), Эстрадный оркестр (дирижер М. Векслер), джаз–оркестр и оркестр мандолинистов – **Приглашение** на симфонический концерт

1943 13/II

זשורי־פראטאקאל פון א מוזיק־קאנקורס: וועגן פרעמירן די שאפונגען פון ו. דורמאשקין, מ. וועקסלער, ו. בעקער און א. וואלקאוויסקי

Report by the judges of the musical contest concerning awards for the works by V. Durmashkin, M. Wexler, V. Becker and Alek Volkoviski

דו"ח השופטים של תחרות מוסיקלית על מתן פרסים לו. דורמאשקין, מ. וקסלר, ו. בקר, וא. וולקוביסקי בזכות יצירותיהם

Протокол жюри музыкального конкурса о премироании произведений В. Дурмашкина, М. Векслера, В. Бекера и А. Волковыского

1942 22/III

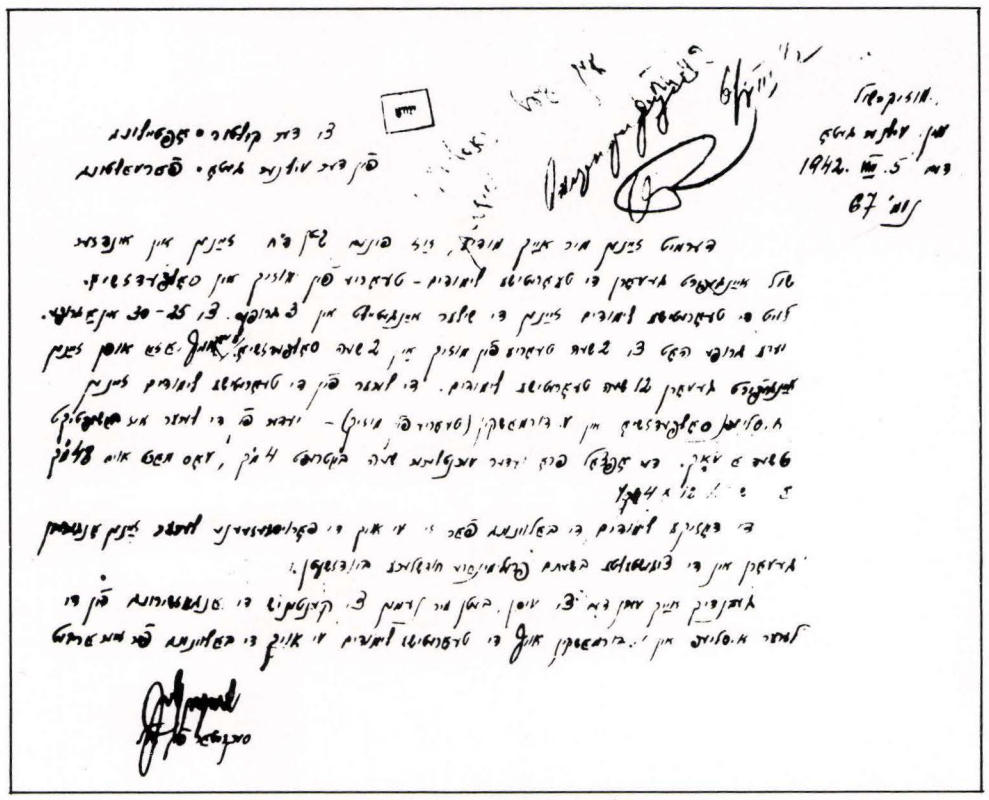

אלעק וואלקאוויסקי

Alek Volkoviski

אלק וולקוביסקי

Алек Волковыскиь

מיטטיילונג צום יידנראט וועגן דער פראגראם פון דער מוזיק־שול (נעעפנט 3/IV 1943)

Notice to the Jewish Council of the music school program (opened April 3, 1943)

הודעה למועצה היהודית על תוכנית בית־הספר למוסיקה (נפתח 3/IV 1943)

Записка для „Юден–Рата" о программе музыкальной школы (открытой 3/IV–1943)

HEBREW CULTURAL ACTIVITY IN THE GHETTO

КУЛЬТУРНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ДРЕВНЕЕВРЕЙСКОМ ЯЗЫКЕ В ГЕТТО

העברעאישע קולטור־אַרבעט אין געטאָ

פּעילות תרבותית עברית בגיטו

פּלאַקאַט: אַ חנוכה־פּייערונג פון „ברית עברית" (געשאַפן ווינטער 1941)

Poster: Hanukkah celebration by Brit Ivrit (established in the winter of 1941)

כרזה: חגיגת חנוכה של „הברית העברית" (נוסדה בחורף שנת 1941)

Плакат: празднование Хануки „Брит Иврит" (организовано зимой 1941)

1942 6/XII

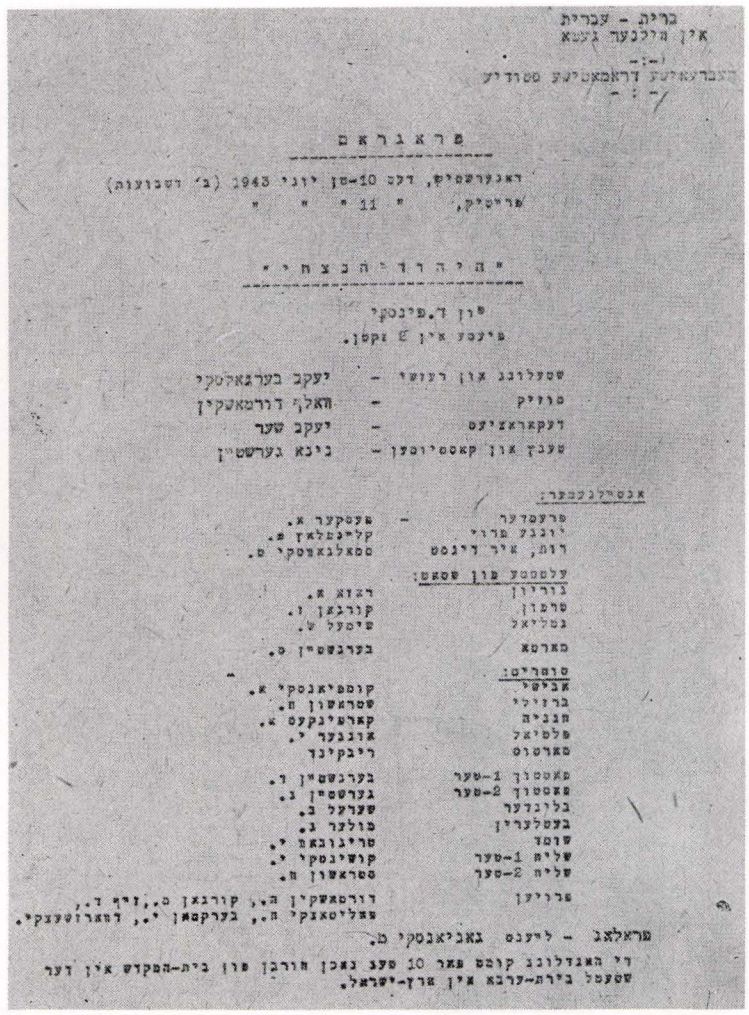
דער העברעאישער כאָר מיטן דיריגענט ו. דורמאַשקין (ערשטער אַרויסטריט: דעם 2טן דעצעמבער 1942)

The Hebrew Choir with the conductor V. Durmashkin (first performance, December 2, 1942)

המקהלה העברית עם המנצח ו. דורמאשקין (מופע ראשון, 2 בדצמבר 1942)

Древнееврейский хор с дирижером В. Дурмашкиным (первый концерт, 2/XII, 1942)

ברית - עברית
אין הילכער געסא

-:-

העברעאישע דראמאטישע סטודיע

- : -

פ ר א ג ר א מ

ראגערשטיק, דעם 10-טן יוני 1943 (ב' שבועות)
מיטיק, " 11 " " "

" ה י ה ו ד י ה נ צ ח י "

פון ד.פינסקי
פיעסע אין 3 זקצן.

שטעלונג און רעזשי - יעקב בערגאלסקי
מוזיק - האלף דורמאשקין
דעקאראציעס - יעקב שער
שעכן און קאסטיומען - ניסא גערשטין

אנטיילנעמער:

פרעמדער - פעסקער א.
יונגע מדרי קליינבלאַט ש.
רות, איר דינסט סמאלנאווסקי ס.

עלטסטע פון שטאם:
נורזון רזוא א.
טרטון קורצמן י.
נחליאל פיסעל ש.

מארטא בערנשטיין פ.

סוחרים:
אבישי קוסמינסקי א.
ברזילי שטראשון ח.
תגנית קארמינקעס א.
פלטיאל אזנבער י.
מארטוס ריבקינד

מאטון 1-טער בערנשטיין ר.
מאטון 2-טער גערשטין נ.
בלינדער שערעל ב.
בעטלערין בולער ג.
שומר טריגובאס י.
שליח 1-טער קושינסקי י.
שליח 2-טער סטראשון ח.

שרויון דורמאשקין ח., קורצמן ס., זיף ד., פאליטאנסקי ח., בערקמאן י., דשרוסינסקי.

פראלאג - לייזער גאביאנסקי ס.

די האנדלונג קומט פאר 10 מעג נאכן חורבן פון בית-המקדש אין דער שטעטל בירת-ערבא אין ארץ-ישראל.

אַנסאַמבל פון דער העברעאישער סטודיע און פּראָגראַם פון דער פּאַרשטעלונג: ד. פּינסקי — „דער אייביקער ייד"

Hebrew Studio Troupe and program of the performance of "The Eternal Jew" by David D. Pinski

להקת הסטודיו הדרמטית העברית ותוכנית ההצגה: ד. פינסקי — „היהודי הנצחי"

Ансамбль древнееврейской студии и программа постановки „Вечный жид" Д. Пинского

1943 10/VI

העברעאישע פּאַרשטעלונג „דאָס אָנצינדן די ליכט" פון אינטערנאַט „ילדים"

Hebrew performance: "Kindling the lights" of the dormitory "Yeladim" (Children)

הצגה עברית: „הדלקת נרות" של פנימיית „ילדים"

Древнееврейское представление „Зажигание свечей" в интернате „Еладим" (Дети)

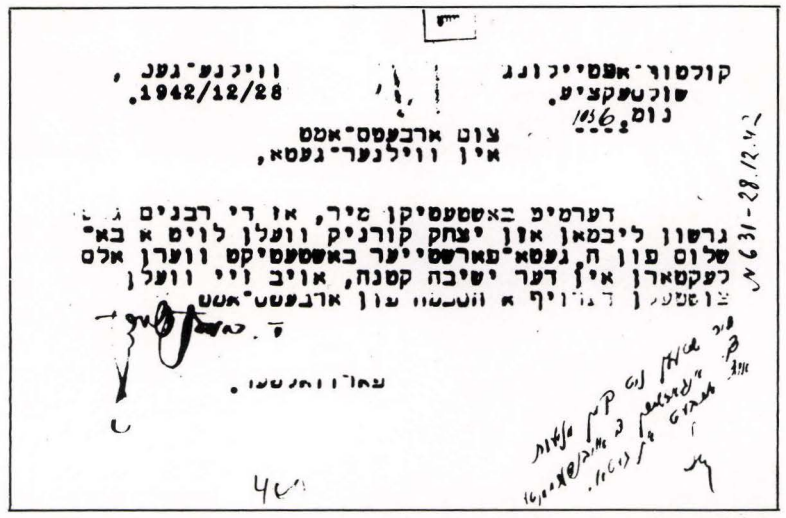
1942 6/XII

רעליגיעזער לעבן אין געטאָ

RELIGIOUS LIFE IN THE GHETTO

החיים הדתיים בגיטו

РЕЛИГИОЗНАЯ ЖИЗНЬ В ГЕТТО

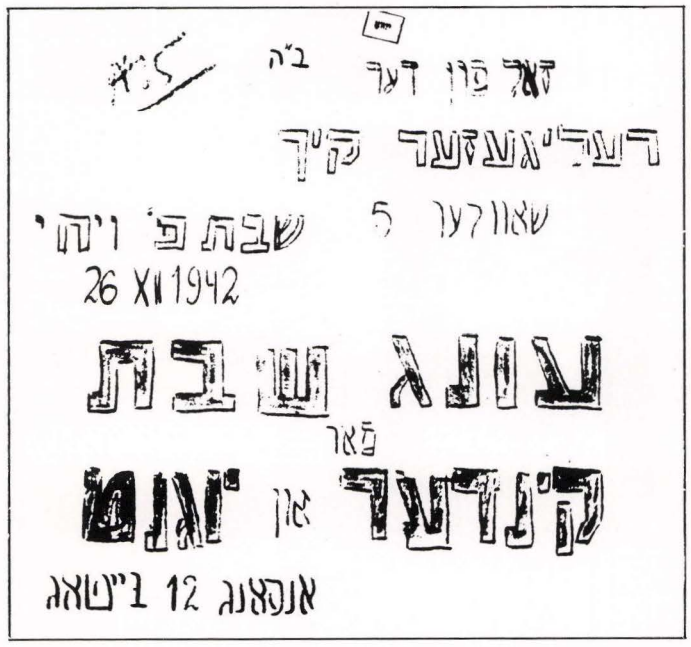
באַשטעטיקונג פאַר די רבנים גרשון ליבמאַן און יצחק קאָרניק צו ווערן לערער אין דער ישיבה קטנה (יאָגיכעס קלויז) און רעליגיעזע פאָלק־שול (שאָוולער 1)

Permission for the Rabbis Gershon Liebman and Itzchak Kornik to become teachers in the elementary yeshiva (Yogiches' Synagogue) and religious elementary school (Shavle Street no. 1)

הרשאה לרבנים גרשון ליבמאן ויצחק קורניק להורות בישיבה הקטנה (הקלויז של יוגיכס) ובבית־הספר העממי הדתי (רח' שאוולי 1)

Удостоверение в том, что раввины Гершон Либман и Ицхок Корник утверждаются как учителя в „Ешиво Ктано" (молитвенный дом Иогихес)

1942 28/XII

מודעה וועגן אָן עונג־שבת פאַר קינדער און יוגנט אין דער רעליגיעזער קיך

Announcement of "Oneg Shabbat" (Sabbath entertainment) for children and youth in the Religious Kitchen

מודעה על עונג־שבת לילדים ולנוער במיטבח־החרדים

Об"явление о субботнем угощении для детей и молодежи в кошерной кухне

1942 26/XI

„שמחת בית השואבה" אין קצבישע קלויז (יאַטקעווער 5) לערער אליעזר גאָלדבערג האָט געהאַלטן א.ד.ט. „ווין, וואַסער און טרערן" חול המועד סוכות

Water Drawing Festival in the Butchers' Synagogue (Butcher Street no. 5)

The teacher Eliezer Goldberg spoke on the topic: "Wine, Water and Tears", Chol Hamoed Sukkot

שמחת בית השואבה בקלויז של הקצבים (רח' הקצבים 5); המורה אליעזר גולדברג נאם בנושא: „יין, מים, ודמעות"

Торжество в молитвенном доме резников (Ятковая ул. 5) Учитель Элиезер Гольдберг прочел лекцию на тему: „Вино, вода и слезы" „Хол Гамоед Сукот"

1942 1/X

שאָולער ג' 5 איז געווען אַ תורה־צענטער אין געטאָ: ר' שאולקעס קלויז; אַ ישיבה גדולה א"נ פון ר' ח. ע. גראָדזענסקי, און די רעליגיעזע קיך — קינדער ביים עסן

Shavle Street no. 5 was a Torah center in the ghetto: Rabbi Shaulkes' Synagogue; a large yeshiva named after Rabbi Ch. E. Grodzenski and the Religious Kitchen – children at meal-time

רחוב שאוולי 5 היה מרכז של תורה בגיטו: הקלויז של ר' שאולקס; ישיבה גדולה ע"ש ר' ח. ע. גרודזנסקי— ומיטבח־ החרדים — ילדים בשעת אכילה

В Шавельском пер. 5 помещался религиозный центр гетто: молитвенный дом реб Шаулькес, ешибот им. равв. Х. О. Гродзенского и кошерная кухня – Дети за едой

טאָג־ביכער און לידער פון ווילנער געטאָ

DIARIES AND SONGS OF THE VILNA GHETTO

יומנים ושירים מגיטו־וילנה

ДНЕВНИКИ И ПЕСНИ ВИЛЕНСКОГО ГЕТТО

„דאס געזאנג פון ווילנער געטאָ", געזאַמלט פון ש. קאַטשערגינסקי, ווילנער פאַרבאַנד, פאַריז, 1947, און „ציקאָ", ניו־יאָרק, 1948

''The Songs of the Vilna Ghetto'', collected by S. Katcherginski, Vilna Association, Paris, 1947; and ''Cyko'', New York, 1948

„זמרת הגיטו הוילנאי", ליקט ש.קאצ'רגינסקי, איגוד הוילנאים, פאריז 1947, ו„ציקאָ", ניו־יורק 1948

„Песни виленского гетто" собранные Ш. Качергинским, Виленский союз, Париж, 1947, и изд. „Цико, Нью Иорк, 1948

טאָגבוך פון ווילנער געטאָ

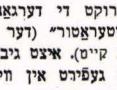
פון

הערמאן קרוק

אויסטײַטשונגען און הערות

פון

מרדכי ו. בערנשטיין

יידישער ווייסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוט — יִוואָ

ניו־יאָרק, 1961

הערמאן קרוק, „טאָגבוך פון ווילנער געטאָ", יִוואָ נ״י, 1961; און „ילקוט מורשת", ת״א, 1964 חוברת ב׳

''Diary of the Vilna Ghetto'' by Herman Kruk, YIVO, New York 1961; and ''Yalkut Moreshet'' (Heritage Collection), Tel Aviv 1964; issue no. 2

„יומן הגיטו הוילנאי" מאת הרמאן קרוק, „ייוואָ", ניו־יורק 1961, ו„ילקוט מורשת" ת״א 1964, חוברת ב׳

„Дневник виленского гетто" Германа Крука, изд. „ИВО", Нью Иорк, 1961, и „Ялкут Морешет", Тель–Авив, 1964, Второй сборник

א טאָגבוך אין ווילנער געטאָ

פון זעליג קלמאָוויטש ז״ל

די יִוואָ־בלעטער האָבן ביז איצט געדרוקט אַ טייל פון דעם עזבון פון זעליג הירש קלמאָוויטש ז״ל. אין באַנד XXX, נומ׳ 2, זז׳ 169—172, האָבן מיר פֿאַרעפֿנט־ליכט דעם אַרטיקל „דער בײַסט אין געטאָ"; אין באַנד XXXIII, זז׳ 49—64, האָבן מיר אָפּגעדרוקט די דערמאָנונגען צו זײַן אַרבעט „י. ל. פּרצעס קוק אויף דער ייִדישער ליטעראַטור" (דער הויפּטטייל פון דער אַרבעט איז געווען געדרוקט אין די נאָלדענע קייט). איצט גיבן מיר די איבערזעצונג פון דעם טאָגבוך וואָס ז. קלמאָ־וויטש האָט געפֿירט אין ווילנער געטאָ און וואָס איז אויף אַ וווּנדערלעכן אופֿן אָפּגעראַטעוועט געוואָרן.

דער קלמאָוויטש איז שוין געווען פֿאַרשיקט קיין עסטלאַנד האָט הערמאָן קרוק געפֿונען דאָס טאָגבוך אין קלמאָוויטשעס שטוב און עס באַהאַלטן אין דער געטאָ־ביבליאָטעק, נאָך דער ליקווידאַציע פון געטאָ האָט דער סטרוזש פון הויף אַרײַנ־געגומען צו זיך וי היים־מאַטעריאַלן אַ טייל ביכער און שריפֿטן פון דער ביבליאָטעק, שוין נאָך דער באַפֿרײַונג האָט דאָרטן סוצקעווער צווישן אַנדערע הערטפֿולע מא־טעריאַלן געפֿונען אויך דאָס טאָגבוך און עס איבערגעשיקט אין יִוואָ.

דאָס טאָגבוך האָט ז. קלמאָוויטש געפֿירט אויף העברעיש. בלויז געוויסע שטעלן זײַנען אויף ייִדיש. די דאָזיקע ייִדישע שטעלן ווערן געגעבן צווישן די ספּעציעלע צייכנס < > און זײַנען פֿאַרקויפֿט אויף די זײַטן: 32, 33-34, 35, 47, 50—53, 54-55, 56, 59—61.

אַלע הערות זײַנען פון דער רעדאַקציע. זיי זײַנען געמאַכט אויפֿן סמך פון דער אינפֿאָרמאַציע וואָס מען קען באַקומען פון די ביכער ווי אויך פון ווילנער געטאָ־מחברים ווי אַבֿרהם סוצקעווער, אַדעלע באַ־, מ. ווינגרעד, אַבֿרהם כּהן, נחמה לובאַצקי־דלוגי, קאַטיע מגיד, אַבֿרהם מעלעזין, מינע סווירסקי, רחל פּופּקא־קרינסקי און ליבע שילדקרעט־דאָוידאָוויטש. מיר דאַנקען די דערמאָנטע פֿאַר זייער מיטהילף.

חתן ז. קלמאָוויטשן זען: ז. ריזין, לעקסיקאָן, באַנד 3, זז׳ 693—696; יִוואָ־בלעטער, באַנד XXVI, נומ׳ 1, זז׳ 4—5; און אין די חערק חתן ווילנער געטאָ פון מ. דאָראָשעצקי, א. סוצקעוועה, ש. קאַטשערגינסקי און ה. קורצ־אַק.

הײַנט, אַ יאָר נאָך דעם ווי די לעצטע מלחמה האָט אויסגעבראָכן, הייב איך אָן צו פֿאַרשרײַבן מײַנע זכרונות פון די פֿאַרגאַנגענע טעג. אַ שאָד וואָס איך האָב ניט געהאַט דעם מוט צו פֿאַרשרײַבן וועו די געשעענישן זײַנען נאָך געווען ווי לעבעדיק. איך האָב מורא געהאַט טאָמער וועט זען די דאָזיקע זכרונות עמעצער וואָס דאַרף זיי ניט זען. און דער וואָס וויים ניט פון קיין פּחד און וועט זיך דערוועגן און אײַנשטעלן דאָס לעבן, וועט קאָנען אויפֿהיטן פֿאַר דעם קומענדיקן דור די גענויע באַשרײַבונג פון דעם וואָס איז געשען

ז. קלמאָוויטש — „אַ טאָגבוך פון ווילנער געטאָ", געדרוקט אין „ייוואָ־בלעטער" נ״י, 1951, ב׳ 35, זז׳ 18־20

Z. Kalmanovitch – ''A Diary of the Vilna Ghetto'', printed in ''YIVO Bletter'' (''YIVO Leaves'') New York 1952, volume et, pp. 18-92

ז. קלמנוביץ: „יומן גיטו־וילנה", ב„דפי ייוואָ", ניו־יורק 1951, ב׳ 35 עמ׳ 18־20

З. Калманович: „Дневник виленского гетто", печатан в „ИВО Блетер", Нью Иорк, 1951

מאשע ראָלניק

איך מוז דערציילן

מאָשע ראָלניק — „איך מוז דערציילן", פ״ג „יידיש בוך", וואַרשע, 1965

Masha Rolnik – ''Ikh muz dertseyln'' (I Must Tell), published by Yiddish Book, Warsaw 1965

מאשה רולניק: „אני מוכרחה לספר", הוצאת „הספר האידי", ורשה 1965

Маша Рольник: „Их муз дерцейлн" (Я должна разсказать), изд. „Идиш Бух", Варшава, 1965

יצחק רודאַשעווסקי — „טאָגבוך פון ווילנער געטאָ", די גאָלדענע קייט, ת״א, 1953, ב׳ 15, ז׳ז 18־56

Itzchak Rudashevski – ''Diary of the Vilna Ghetto'', ''Di Goldene Keit'' (The Golden Chain) Tel Aviv 1953, Volume 15, pp. 18-56

יצחק רודאשבסקי: „יומן גיטו־וילנה", „שלשלת־הזהב", ת״א 1953, חוברת 15, עמ׳ 18־56

Ицхок Рудашевский: „Дневник виленского гетто", в „Голдене Кейт" (золотая цепь), Тель–Авив, 1953 г.

יצחק רודאַשעווסקי

טאָגבוך פון ווילנער געטאָ

מיר פֿאַרענדלעכן דאָ דאָס טאָגבוך פון ווילנער געטאָ, וועריבן פון דעם פּופּצניאַריקן יצחק רודאַשעווסקי, אַ תלמיד פון ווילנער רעאַל־גימנאַזיע, וואָס איז אומגעקומען בשעת דער ליקווידאַציע פון געטאָ (סעפּטעמבער 1943).

דעם כתב־יד האָט געפֿונען אין דער מאַלינע, וווּ יצחק רודאַ־שעווסקי מיט זײַנע עלטערן האָבן זיך באַהאַלטן. זיין חברטע, די פֿאַרטיזאַנערין שׂרה וואַלאַשין, גלייך נאָך דעם ווי זי איז אַריין מיט איר אַטריאַד אין ווילנע. יולי 1943.

דער כתב־יד ווערט פֿאַרפֿנדלעכט מיט קיצורים. דערבײַ איז אַבער, ווי וויים מען, אַפּגעהיט געווען דער סטיל פון יונגן מחבר.

יוני 1941. די אַרבעט אין שול איז געענדיקט. די טעג זענען זונניק, וואַרעמע. ס׳ווילן זיך אַנשליסן פון שטאָם. מיר, פּיאַנערן, גייען אויף אַ פּיאַנערן־אַרויסמונג אין אונדזער שולגאַרטן. אונדזער איינציקע טעמע איז דאָס פֿאַרן אויף די לאַגערן. חברה טרוימט פון גרינע פעלדער, פון לאַגער־לעבן. חברה רייסט זיך פון שטאָם.

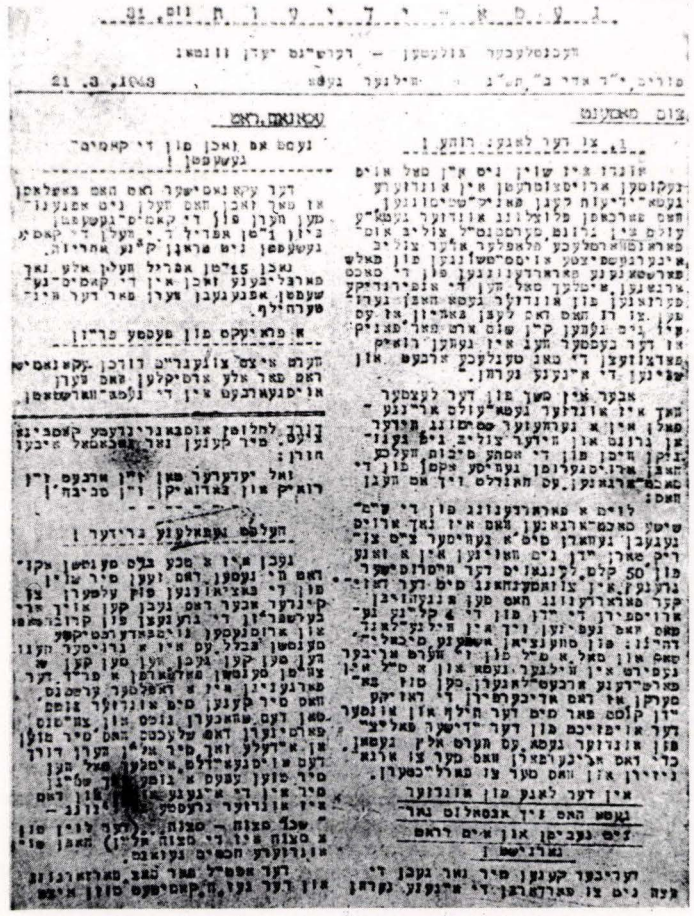
מיר פֿאַרן מיטן דאָמפּער קיין ווערעק. עס באַגענענט אונדז אַ זינניקע גרינקייט. פֿאַר נאָכט קערט מען זיך אום אין שטאָם.

נאָך קיין מאָל איז דאָס לעבן ניט געווען אַזוי זונניק אין פרייַדיק אין זאַרגלאָזיק. ווי אין דעם זומער 1941.

זונטיק דעם 15טן יוני: אַ שיינער זומערטאָג. אונדזער צענטל דאַרף זיך היינט צונויפֿקומען. איך גיי צו באַניצן, צו ער זאָל אָנזאָגן עטלעכע חברים. אונדזער נעשפּרעך איז געווען איבערגעריסן דורך דעם וואַיען פון אַ סירענע. די סירענע האָט אכזריותדיק נעשניטן די בלאָע זופּס אין אַנגענומגט עפּעס אכזריותדיקס. דער אומגט פון דעם דאָזיקן שיינעם זומערטאָג איז געווען אַ פֿאַרשערטער. באַמבעס האָבן געקנאַלט איבער דער שטאָם. די נאָם איז געווען פול רויך. עס איז כלהכה. מענטשן זענען אַרומגעלאָפֿן צעטומלטע. פֿאַר אַלעמען איז קלאָר געווען: די היטלעריסטן זענען אַנגעפֿאַלן אונדזער לאַגער. זיי האָבן אונדז אַנגענומען אַ כלהכה. וועלן מיר שלאָגן צוריק, אָן שלאָגן ביז מע וועט צעשלאָגן דעם אַנטפֿלער אויף זיין אייגענער ערד.

מיר זיצן אין אַ קעלער. דאָס רוישן פון די פֿראָפּעלערס אין דרויסן לאָזט ניט פֿראָכמן. און פלוצלינג — אַ סיף אין אַ קנאַל, אַ צווייטער, אַ דריטער, אַ גאַנצער האַגל, עס באַרויקט זיך. איך פֿראָכט וועגן אונדזער וויטערדיקן לעבן. איך פֿראָכט, אַז אויך מיר. פּיאַנערן. וועלן ניט אָפּשטיין אין קאַמף. איך טיל, אַז מיר וועלן צו גוץ קומען.

[1] נאָבּיק העלער. אייגאייצקער זון פון ד״ר משה העלער — לערער פון געשיכטע אין ווילנער יידישן לערער־סעמינאַר. נאָבּיק איז אומגעקומען אין די טעג פון דער ליקווידאַציע.

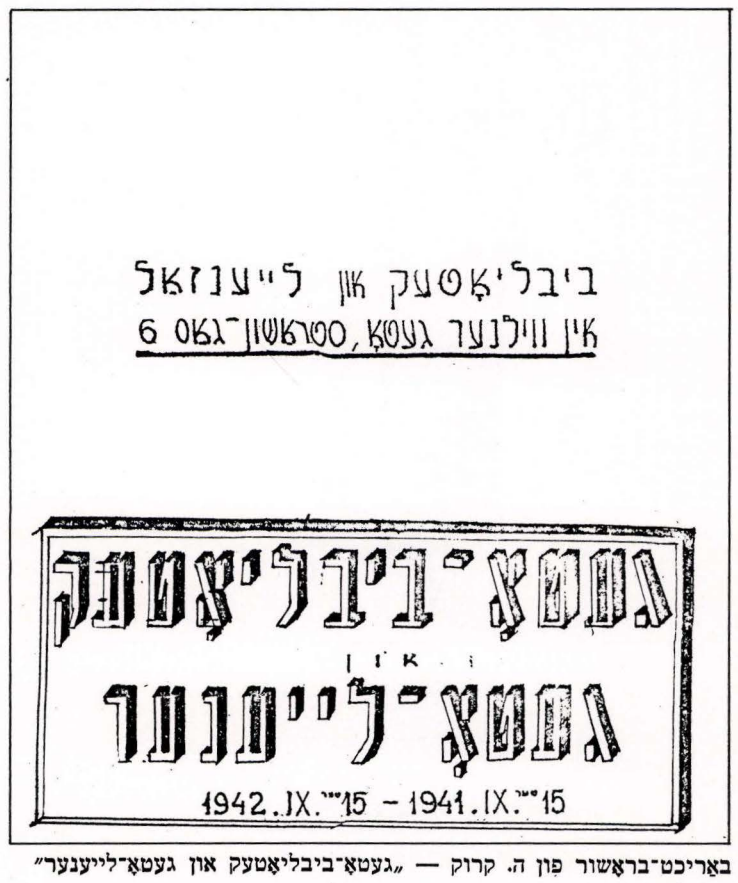
„געטא־ידיעות", וועכנטלעכער בולעטין פון יידן־ראַט, רעדאַקטירט פון ד"ר צמח פעלדשטיין, דערשינען אין 30־40 עקז. — נומער 31

"Ghetto News", weekly bulletin of the Jewish Council, edited by Dr. Tsemach Feldstein, printed 30 to 40 copies – issue no. 31

„ידיעות הגיטו", עלון שבועי של המועצה היהודית בעריכת ד"ר צמח פלדשטיין, נדפס ב־30־40 עותקים — מס' 31

„Ведомости гетто", еженедельный бюлетень „Юден–Рат а"; редактор д–р Цемах Фельдштейн; тираж – 30–40 экз. – No. 31

(No. 52) 15/VIII 1943 – 1942 24/VIII (No. 1)

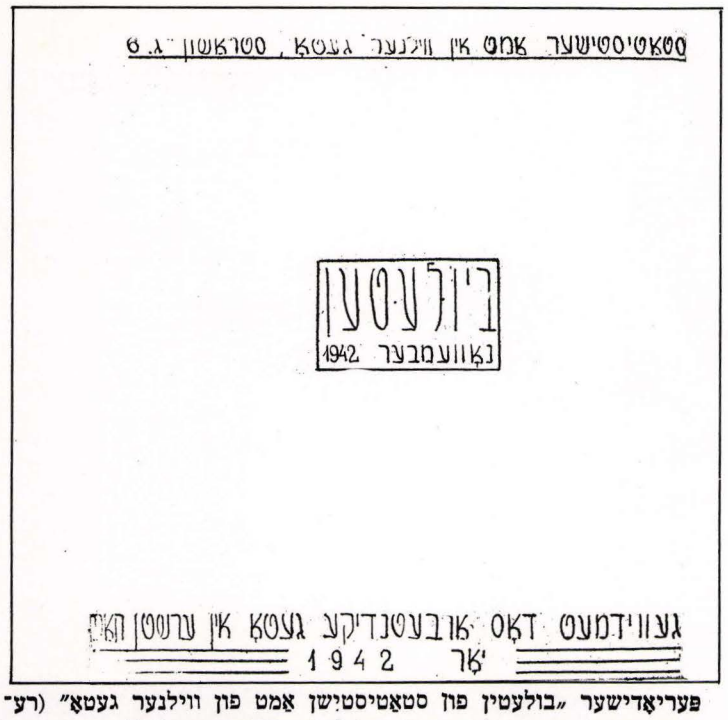
בארכיט־בראשור פון ה. קרוק — „געטא־ביבליאטק און געטא־לייענער"

Pamphlet by H. Kruk – "Ghetto Library and Ghetto Readers"

חוברת־דו"ח מאת ה. קרוק — „ספריית הגיטו וקוראי הגיטו"

Отчет–брошюра Г. Крука: „Библиотека и читатели в гетто"

1942 – 15/IX – 1941

פֿעריאַדישער „בולעטין פון סטאַטיסטישן אַמט פון ווילנער געטא" (רע־דאַקטירט ד"ר מ. העלער, חנה קרוגליק), נאוועמבער, 1942

Periodic "Bulletin of the Statistical Office of the Vilna Ghetto" (edited by Dr. M. Heller, Hannah Kruglik)

„עלון תקופתי של המשרד הסטאטיסטי בגיטו וילנה" (ערוך בידי ד"ר מ. הלר, חנה קרוגליק)

Периодический „Бюлетень статистического бюро гетто" (ред. М. Геллер, Хана Круглик)

1942 XI

שבתי בליאכער

איין און צוואַנציק און – איינער

22 אפֿהאַנדלונגען

וועגן די אומגעבראַכטע יידישע אַרטיסטן אין ערשטן יאָר

פון דער נאַצי־הערשאַפט אין ווילנע

1942־1941

אַרײַנפֿיר־ווערטער פון

אברהם מאַרעווסקי און לייזער ראַן

•

ארויסגעגעבן
פון
„ווילנער
פאַרלאַג"
ניו־יאָרק 1962

צוגעגרייט
פֿאַרן פאַרלאַג
פון
„ווילנער געטא"
ווילנע 1942

ש. בליאַכער — „21 און איינער", אַפֿהאַנדלונגען וועגן 22 אומגעבראַכטע יידישע אַרטיסטן אין 1941/42; צוגעגרייט פֿאַרן „פֿאַרלאַג פון ווילנער געטא" איז דער אַפֿגעראַטעוועטער כתב־יד דערשינען אין „ווילנער פאַרלאַג", ניו־יאָרק, 1962

S. Bliacher – "21 and one" essays about 22 perished Jewish actors in 1941/42; originally prepared for "Publication House of the Vilna Ghetto", the saved manuscript was published in New York, "Vilner Farlag" ("Vilna Publication House"), 1962

ש. בליאכר — „21 ואחד", מאמרים על 22 אומנים יהודים שנספו בשנות 1941/42; הוכן תחילה בשביל „בית־ההוצאה של גיטו וילנה", כתב־היד ניצל והספר הופיע בשנת 1962 ב„בית־ההוצאה הוילנאי" בניו־יורק, 1962

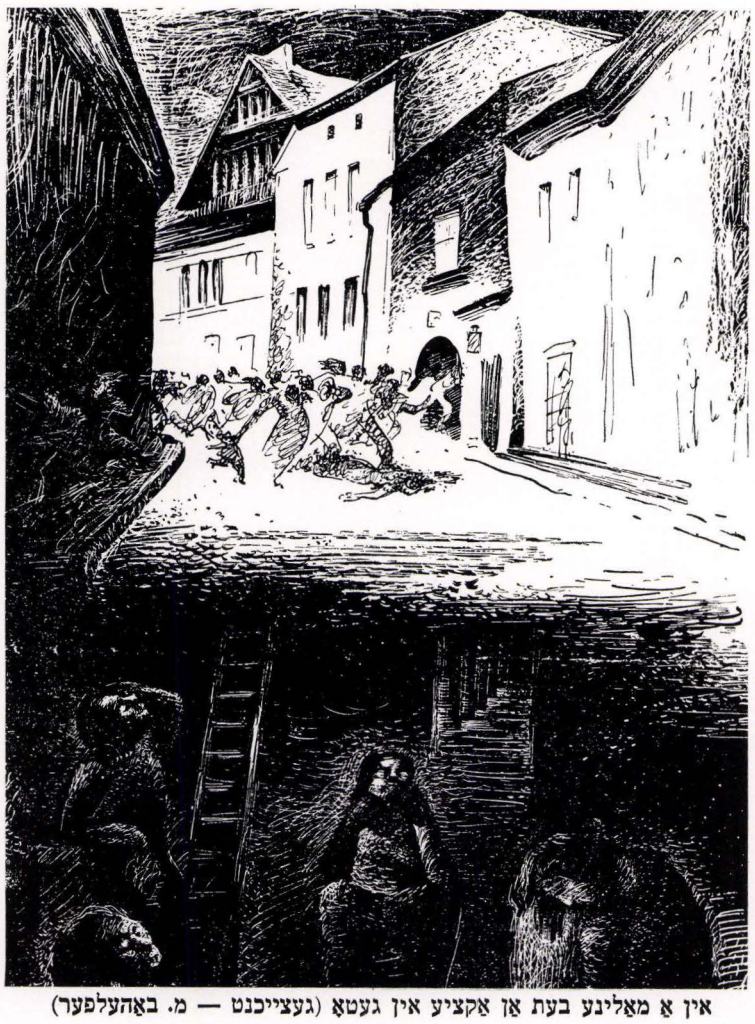
Ш. Бляхер: „21 и один" – рассуждения о 22 погибших еврейских артистах в 1941/42 г. подготовленная для „Издательства виленского гетто"; уцелевшая рукопись была издана в Нью Йорке, „Вилнер Фарлаг", 1962 г.

„מאַלינעס"(באַהעלטענישן)

"MALINES" (HIDE-OUTS)

„מלינות" (מחבואים)

„МЕЛИНЫ" (УБЕЖИЩА)

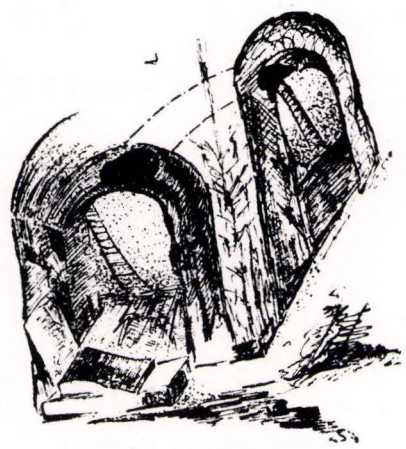

אין אַ מאַלינע בעת אַן אַקציע אין געטאָ (געצייכנט — מ. באַהעלפער)

In a hide-out during an "action" in the ghetto (drawing by M. Bahelfer)

באחד המחבואים בשעת מיבצע בגיטו (ציור מאת מ. באהלפר)

В „мелину" во время акции в гетто (рис. М Багелфер)

אַ מאַלינע אויף שאַוועלסקע ג' 6

A hide-out at Shavelska Street no. 6

מחבוא ברחוב שאוולי 6

Убежище на Шавельской ул. 6

אין אַ מאַלינע

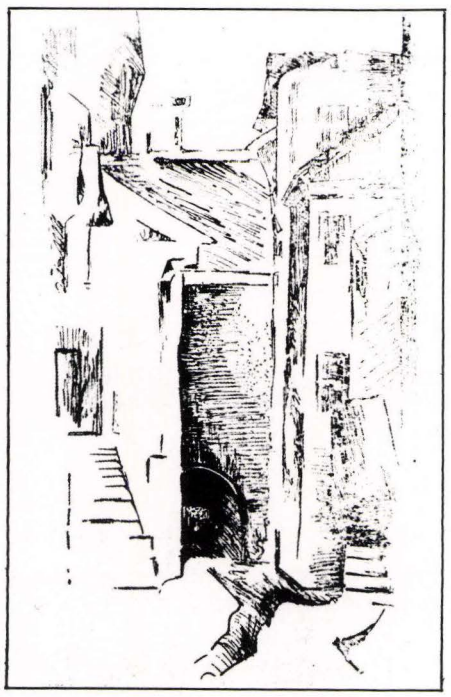
(געצייכנט נחום ראָמבאק)

In a hide-out (drawing by Nahum Rombak)

במחבוא

(צייר נחום רומבאק)

(рис. Нахум Ромбак)
„Мелина"

אַריינגאַנג אין אַ מאַלינע אויף קאַרמעליטן ג' 3

Entrance to the hide-out at Carmelite Street no. 3

כניסה למחבוא ברחוב הכרמליטים 3

Вход в „мелину" на Кармелитской ул.

אליהו און גאָלדע קאָפּאַנסקי און פאַמיליע (אַ געשטאָרבענע קינד אין תכריכים אויף דער ערד) מיטן קריסטלעכן אַרויסהעלפער, ביים פאַרלאָזן די מאַלינע (רודניצקער 23), וואָס האָט אויסגעהאַלטן ביז דער באַפרייאונג

Eliyahu and Golda Kopanski and family (a dead child in shrouds on the ground) with the Christian helper while leaving the hide-out at Rudnitska Street no. 23 that held out until the liberation

אליהו וגולדה קופאנסקי והמשפחה (ילד מת בתכריכיו — על הארץ) עם מצילם הנוצרי, בצאתם מן המחבוא, (רח' רודניצקה 23) שעמד להם עד השחרור

Илья и Голда Копанские с семьей (на земле умерший ребенок в саване) с христианином, который их прятал – при выходе из „мелины" (Рудницкая ул. 23). Это убежище сохранилось до освобождения

1944

די אַקציע פון די געלע שיינען

האָט רעדוצירט די לעבנס־קוואָטע פאַר די 23,000 יידן אין ווילנער געטאָ אויף העלפט — בלויז 3,000 פאַך־אַרבעטער און ביז 9,000 פאַמיליע־מיטגלידער; די „איבעריקע" — אויף פּאָנאַר

"THE 'ACTION' OF YELLOW CERTIFICATES"

reduced the life quota for the 23,000 Jews in Vilna to one half – only 3,000 qualified workers and up to 9,000 family members; the remaining – to Ponary

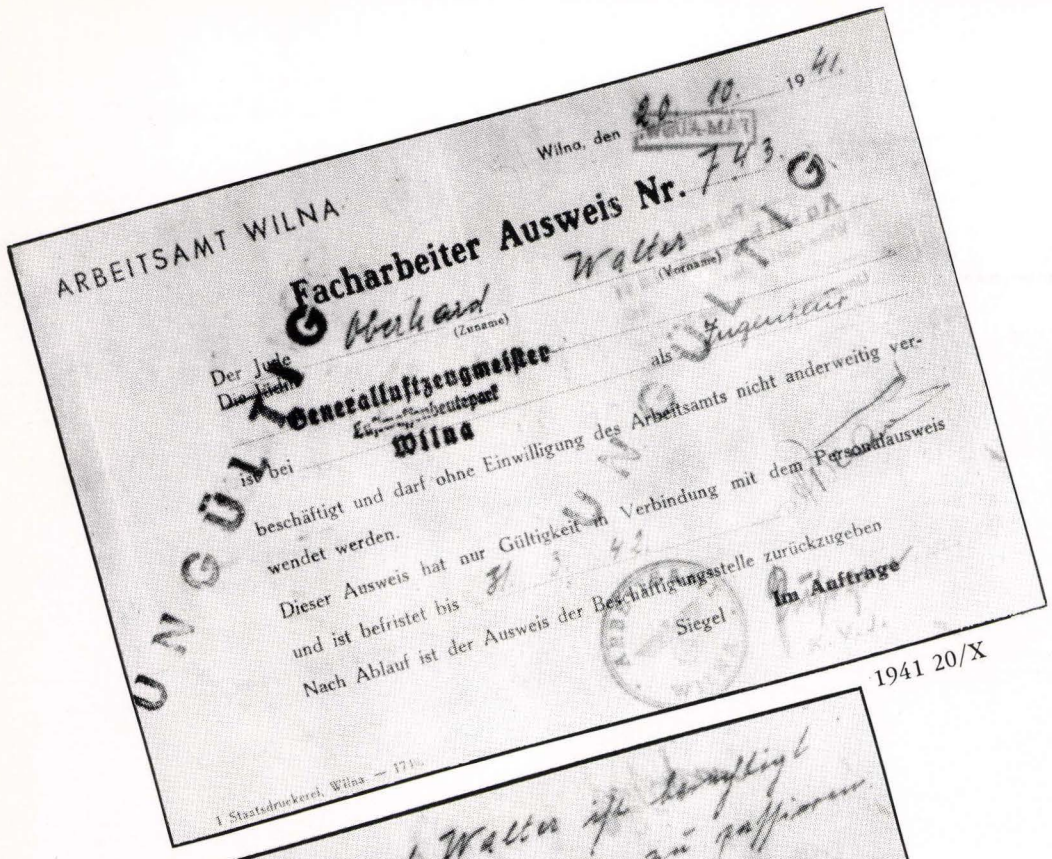
„מיבצע הרשיונות הצהובים"

צימצם את מיכסת־החיים ל־23,000 יהודים בגיטו־וילנה לכדי המחצית — רק 3,000 פועלים מקצועיים ו־9,000 חברי־משפחה; השאר לפונאר

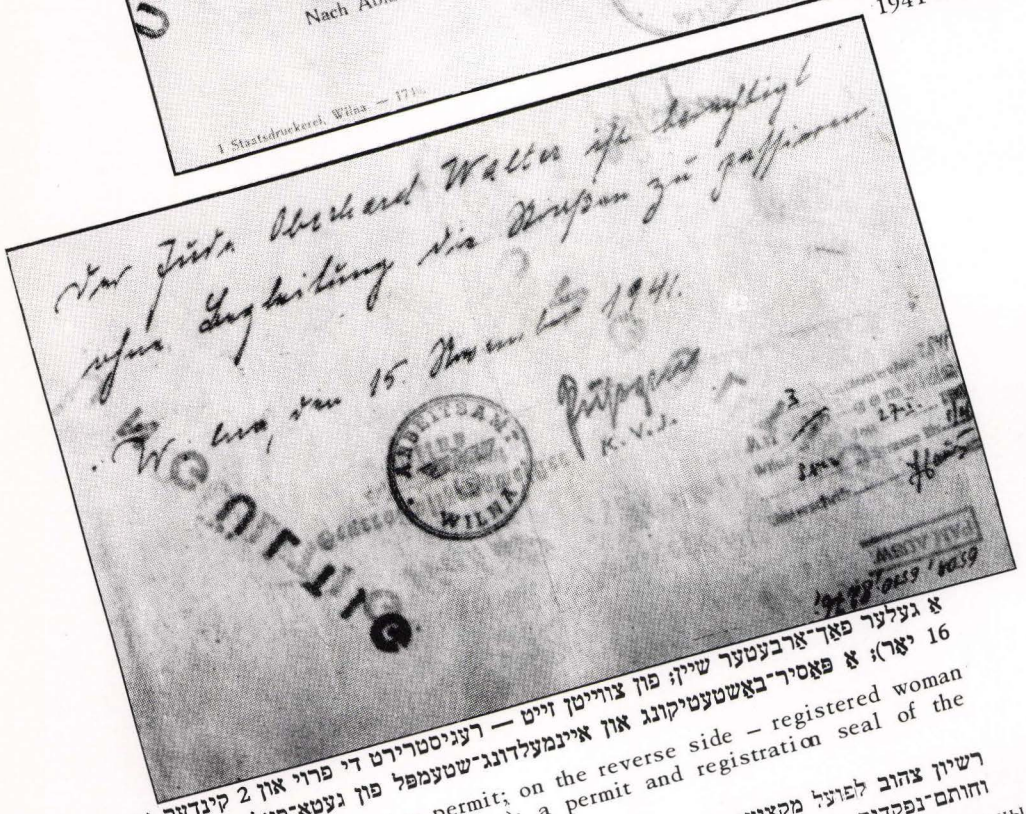
"АКЦИЯ ЖЕЛТЫХ УДОСТОВЕРЕНИЙ"

уменьшила число жителей в гетто с 23,000 на половину; осталось лишь 3,000 квалифицированных работников и около 9,000 членов их семейств. Остальных отправили в Понары

1941 24/X

1941 20/X

א געלער פאַך־אַרבעטער שיין; פון צווייטן זייט — רעג׳יסטרירט די פרוי און 2 קינדער (ביז 16 יאָר); א פּאַסיר־באַשטעטיקונג און איינמעלדונג־שטעמפּל פון געטא־פּאָליצייַ

A yellow qualified worker permit; on the reverse side – registered woman and 2 children (up to 16 years); a permit and registration seal of the ghetto police

רשיון צהוב לפועל מקצועי; מעבר לדף רשומים האשה ושני הילדים (עד גיל 16); הרשאה וחותם־נפקדות של משטרת־הגיטו

"Желтое" удостоверение для специалистов; на обратной стороне зарегистрированы жена и двое детей (до 16 лет); потверждение о заявке в полиции гетто

א בלאָער שיין פאַר א פאַמיליע־מיטגליד

A blue permit for a family member

רשיון כחול לחבר־המשפחה

"Голубое" удостоверение для члена семьи

אויפן הויף פון יידן־ראָט (רודניצקער 6) האָט נעמס דורכגעפירט די סעגרעגאַציע

At the yard of the Jewish Council (Rudnitska Street no. 6) Gens carried out the segregation

На дворе „Юден–Рат" (Рудницкая ул. 6) Генс провел селекцию

בייַם געטא־טויער (רודניצקער ג') לאָזט דורך געסטאַפּאָ די באַזיצער פון „גרעלע" און „בלויע" שיינען צום צייטווייליקן לעבן אונ פאַרנעמט די אַנדערע צום טויט

At the ghetto gate (Rudnitska Street) the Gestapo lets through the owners of "yellow" and "blue" permits for temporary survival and takes the others to their death

ליד שער־הגיטו (רח׳ רודניצקה) מעביר הגסטפו את בעלי הרשיונות „הצהובים" ו„הכחולים" לחיי־שעה; את השאר — למוות

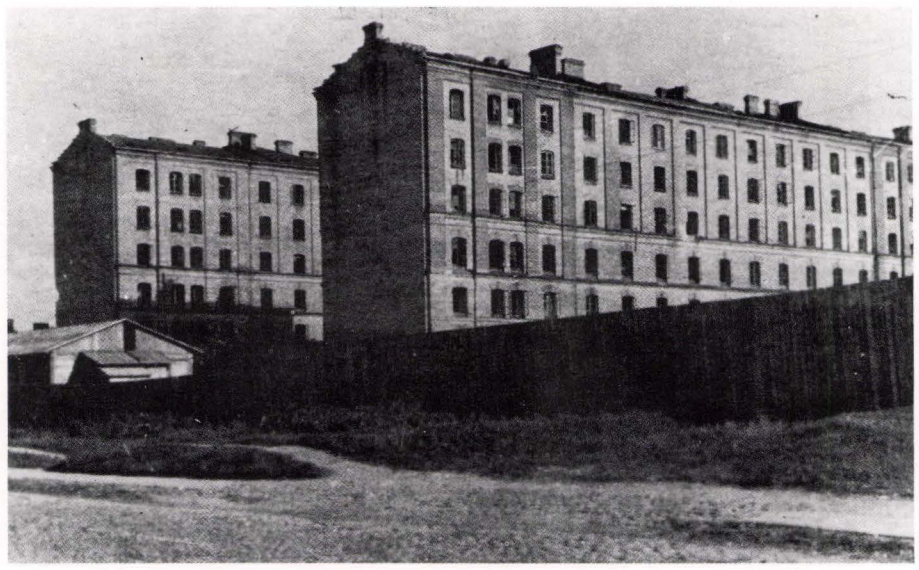
У ворот гетто (Рудницкая ул.) гестапо, пропуская обладателей „желтых" и „голубых" удостоверений, дает им временную отсрочку; остальные идут на смерть

THE LABOR CAMPS "G.K.P." AND "KAILIS"

די אַרבעט־לאַגערן „ה.ק.פ." און „קיילים"

РАБОЧИЕ ЛАГЕРЯ „Г. К. П." И „КАЙЛИС"

מחנות־העבודה „ה.ק.פ." ו„קיילים"

"H.K.P." (Heres Kraft Park, Subotch Street no. 37) – labor camp for 800 Jews

„Г. К. П." (Герес крафт парк, ул. Субоч 37) – рабочий лагерь для 800 евреев

„ה.ק.פ." (הערעס קראַפט פּאַרק, סובאַטש ג' 37) — אַרבעט־לאַגער פאַר 800 יידן

„ה.ק.פ." („הרס קראפט פּארק", רח' סובוץ' 37) —מחנה עבודה ל־800 יהודים

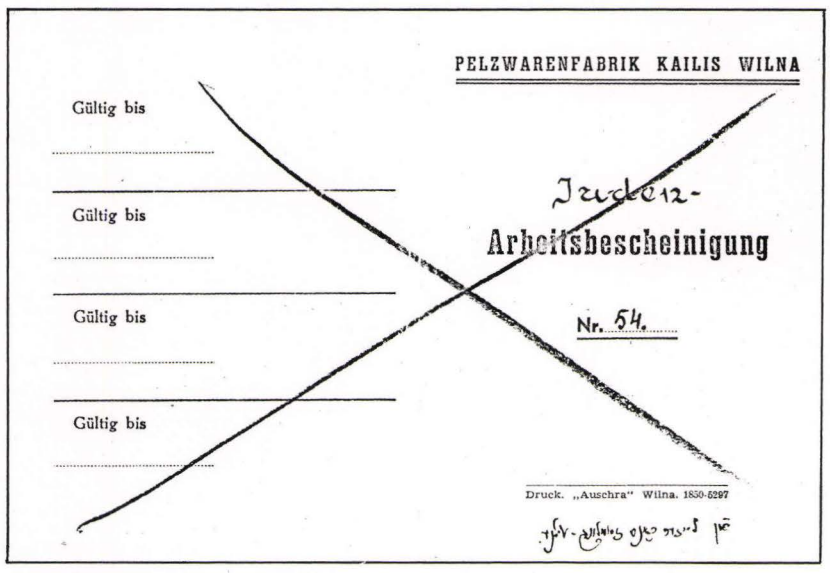

Entrance to the hide-out in "H.K.P." L. Opeskin taught 80 hidden children; on March 27 the children were liquidated; July 2-3, 1944 – the whole camp was liquidated

Замаскированный вход в убежище при „Г. К. П." где Л. Опескин учил 80 спрятанных детей; 27-го марта дети были убиты; 2–3 июля 1944 лагерь был ликвидирован

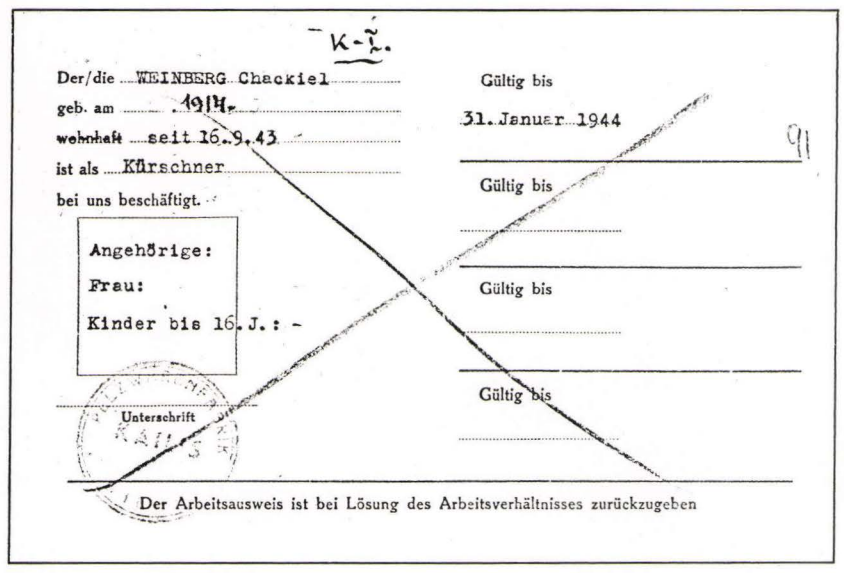
פֿאַרמאַסקירטער אַרייַנגאַנג אין דער מאַליגע פון „ה.ק.פ." וואו ל. אָפּעסקין האָט געלערנט מיט 80 אויסבאַהאַלטענע קינדער; דעם 27 מערץ זיינען ליקווידירט געוואָרן די קינדער; דעם 2־3 יולי 1944 — דער גאַנצער לאַגער

במחבוא של „ה.ק.פ." לימד ל. אופסקין 80 ילדים מסתתרים; ב־27 במארס חוסלו הילדים; ב־2־3 ליולי חוסל כל המחנה

Labor permit from "Kailis" camp (fur factory) where up to 1,500 Jews lived until the liquidation

Рабочее удостоверение лагеря „Кайлис" (меховая фабрика). В этом лагере до ликвидации жило около 1500 евреев

אַרבעט־שיין פון לאַגער „קיילים" (פוטער־פאַבריק) וואו 1,500 יידן האָבן געלעבט ביז דער ליקווידאַציע

רשיון־עבודה של מחנה „קיילים" (בית־חרושת לפרוות), שבו ישבו כ־1,500 יהודים עד החיסול

1944 2–3/VII

די געטאָ־ליקווידאַציע

LIQUIDATION OF THE GHETTO

חיסול הגיטו

ЛИКВИДАЦИЯ ГЕТТО

1943 23-24/IX

סובאָטש 20 — אין דעם הויף האָט מען אַריינגעטריבן די יידן פון ווילנער געטאָ און אויף מאָרגן אָפּגעשיקט: רעכטס — אויף אַרבעט קיין עסטלאַנד; לינקס — קיין טרעבלינקע צום טויט

Subotch no. 20 – into the yard were driven women, children and old people and the next day they were classified: right – to Estonia; left – to Treblinka

סובוץ׳ 20 — לחצר זו הוכנסו נשים, ילדים וזקנים ולמחר — שולחו ימינה — לאסטוניה; שמאלה — לטרבלינקה

Субоч 20; сюда согнали женщин. детей и стариков, на следующий день их разделили: справа – в Эстонию, слева – в Треблинку

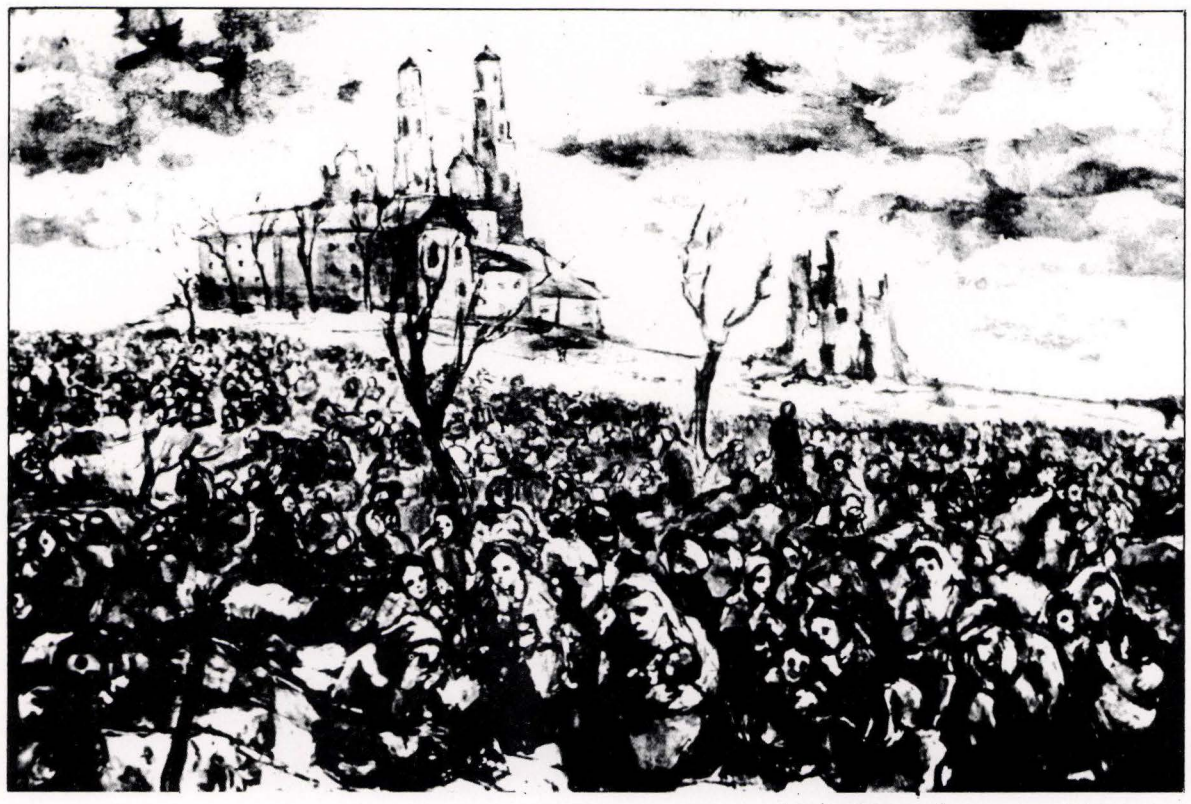

דער וועג צו ראָסע. אויבן — דער מיסיאָנערן־קלויסטער אויף סובאָטש

The road to Rossa. Above – the missionaries' church at Subotch Street

הדרך לרוסה: למעלה — בית־התפילה של המיסיונרים בסובוץ׳

Дорога на Россу. Сзади – монастырь Миссионеров на ул. Субоч

אויף ראָסע (געצייכנט ל. מערגאָשילסקי)

On Rossa (drawing by L. Mergashilski)

ברוסה (צייר ל. מרגאשילסקי)

На Россе (рис. Л. Мергашильского)

אָ טראַנספּאָרט קיין עסטלאַנד

Transport to Estonia

משלוח לאסטוניה

Транспорт в Эстонию

דער לעצטער וועג

THE LAST ROAD

הדרך האחרונה

ПОСЛЕДНИЙ ПУТЬ

געצייכנט פייוול סעגאל
Drawing by Faival Segal
צייר פייוול סגאל
Рис. Файвел Сегал

געצייכנט דוד לאַבקאָווסקי
Drawing by David Labkovski
צייר דויד לאבקובסקי
Рис. Давид Лабковский

דער שליאַך צו פּאָנאַר
The Road to Ponary
הדרך לפונאר
Дорога в Понары

דער טויט אין פּאָנאַר

DEATH IN PONARY

המוות בפונאר

СМЕРТЬ В ПОНАРАХ

VI 1944–1941 1/VII

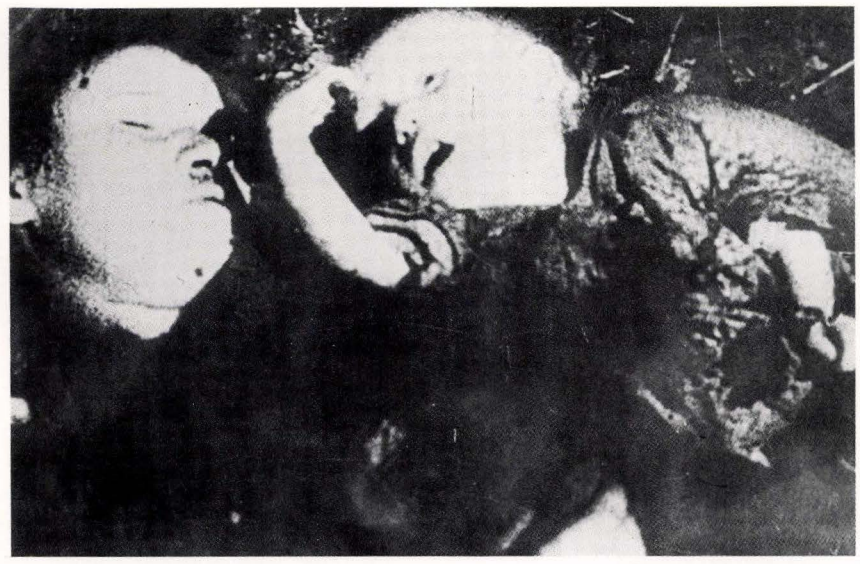

געצייכנט ל. מערגאַשילסקי

צייר ל. מרגאשילסקי

Drawing by L. Mergashilski

Рисунок Л. Мергашильского

יידישע קינדערלעך

Jewish children

ילדים יהודים

Еврейские детишки

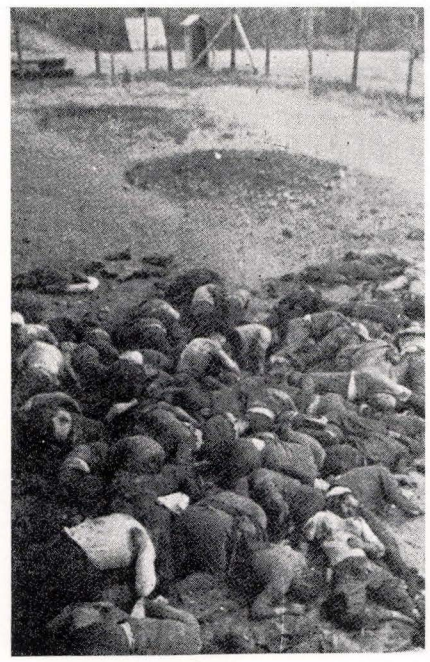

יידישע מענער וויסן ניט, אַז זיי גראָבן זייער אייגענעם ברודער־קבר

Jewish men don't know that they dig their own mass grave

גברים יהודים אינם יודעים שאת קברם שלהם, קבר־אחים, הם כורים

Еврей не сознают, что копают для себя братскую могилу

סאָוועטישע קריגס־געפאַנגענע

Soviet prisoners of war

שבויי־מלחמה סובייטיים

Советские военнопленные

פרויען־עקזעקוציעס

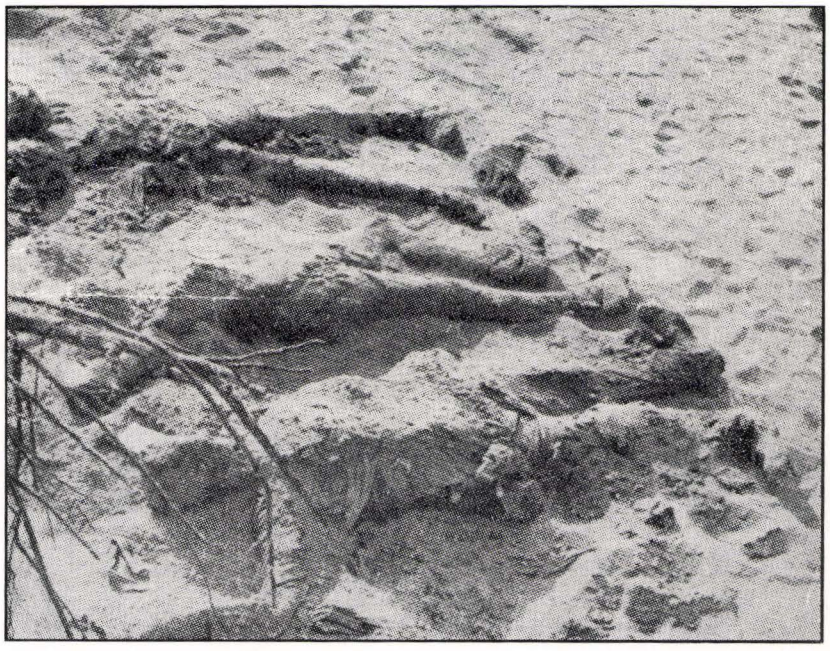
EXECUTION OF JEWISH WOMEN

נשים מוצאות להורג

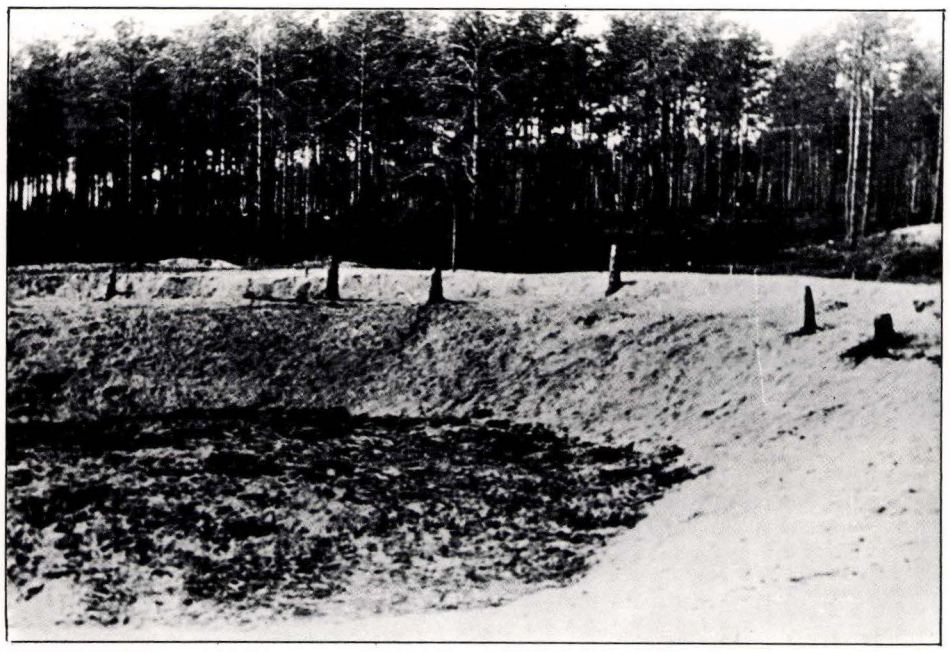
РАССТРЕЛ ЕВРЕЙСКИХ ЖЕНЩИН

שטילער, שטילער לאָמיר שווייגן

STILL, STILL, LET'S BE SILENT

שקט, שקט — נחרישה

ТИШЕ, ТИШЕ, БУДЕМ МОЛЧАТЬ...

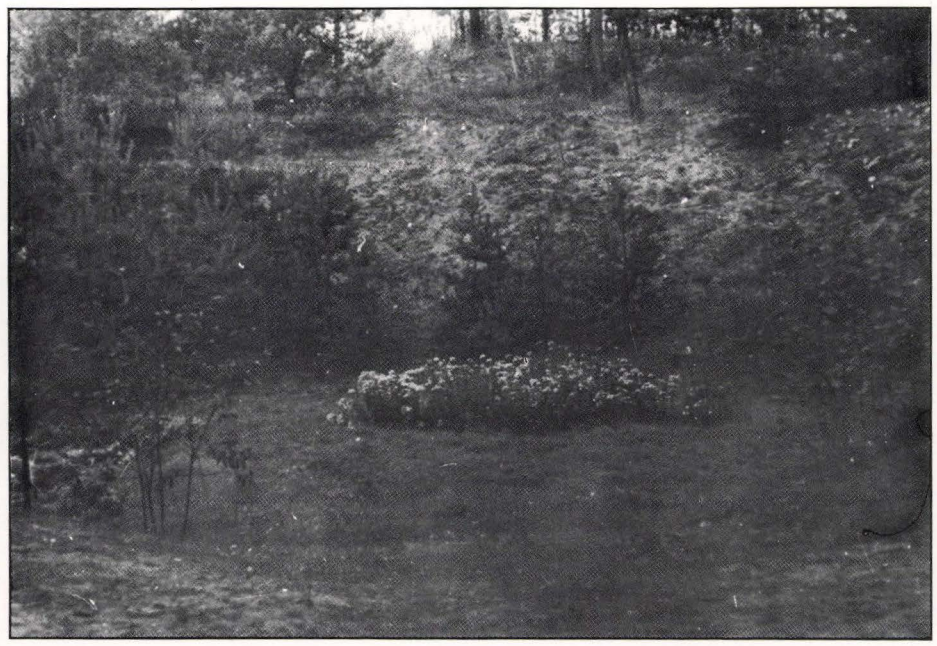
Mass graves in Ponary

Массовые могилы в Понарах

מאַסן־קברים אין פּאָנאַר

קברי־המונים בפונאר

Visiting mass graves in Ponary. Beneath – Dr. Alexander Libo

Посещение массовых могил в Понарах. Внизу – Д–р Александр либо

אויף קבר־אבות אין פּאָנאַר.
אונטן — ד״ר אַלעקסאַנדער ליבאָ

על קבר־אבות בפונאר.
למטה — דר אלכסנדר ליבו

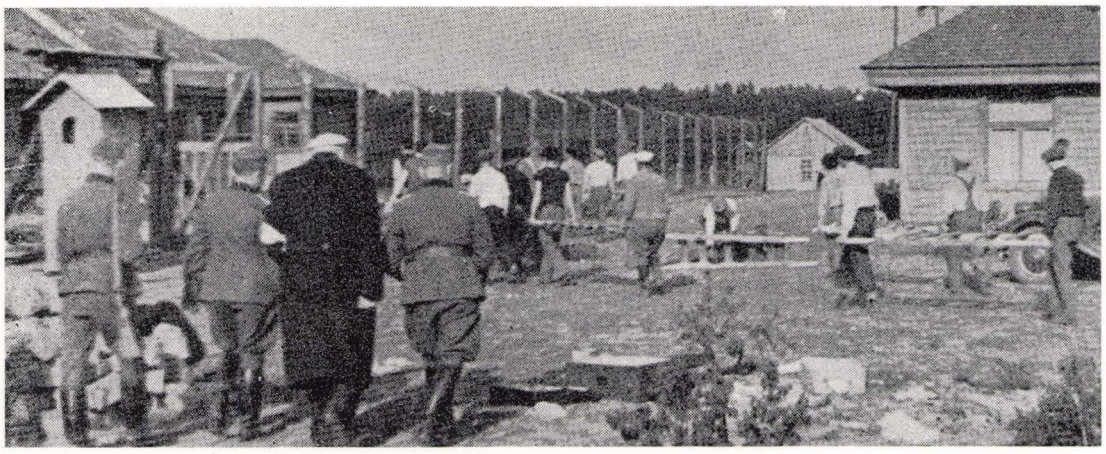
די בריגאַדע מתים - ברענער אין פּאָנאַר

BRIGADE OF CORPSE CREMATORS IN PONARY

הבריגדה של שורפי - מתים בפונאר

БРИГАДА СЖИГАТЕЛЕЙ ТРУПОВ В ПОНАРАХ

19/V 1944 – 1943 IX

געשמידט אין קייטן פירט מען די בריגאַדע צו דער ארבעט

The brigade, shackled in chains, is led to work

הבריגדה מולכת, אסורה בשלשלאות, לעבודה

Закованную в цепи бригаду ведут на работу

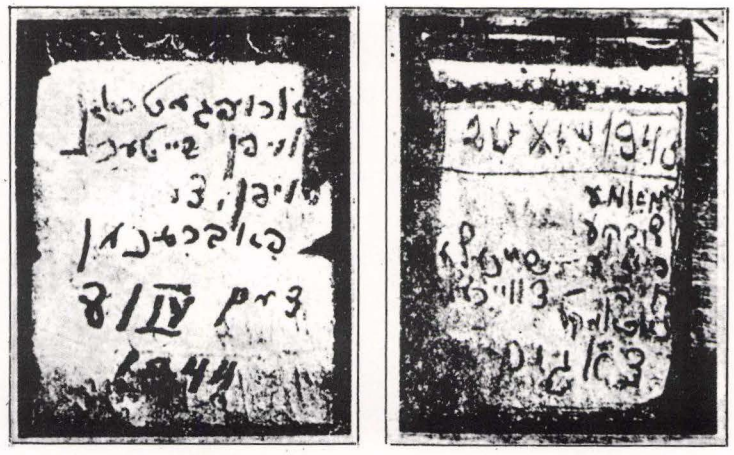

מיט דעם לייטער האָבן זיי אַרויפגעטראָגן 56,800 הרוגים — 3,500 אויף יעדן שייטער, אויבערגעלייגט מיט רייען קלעצער און באַגאַסן מיט נאַפט און בענזין

On this ladder were carried over 56,800 murdered ones– 3,500 on each bonfire alternated with rows of logs and drenched with oil and benzine

על גבי סולם זה העבירו 56,800 הרוגים — 3,500 בכל מדורה, בשילוב רבדים של קורות, ונשפכו עליהם נפט ובנזין

По этой лестнице перенесли 56,800 трупов, – 3,500 на каждом костре. Бревна были политы бензином и поджигались

דער „פיגורן־ברענער" יצחק דגים האָט פאַרצייכנט לזכרון:

אַרויפגעטראָגן אויפן שייטער צו פאַרברענען: די מאַמען, (זיין פרוי:) ליבקע, (דריי שוועסטער:) רייזע, שיינעלע, חיה. (צוויי פּלימעניצעס:) דבורהלע און נחמקע

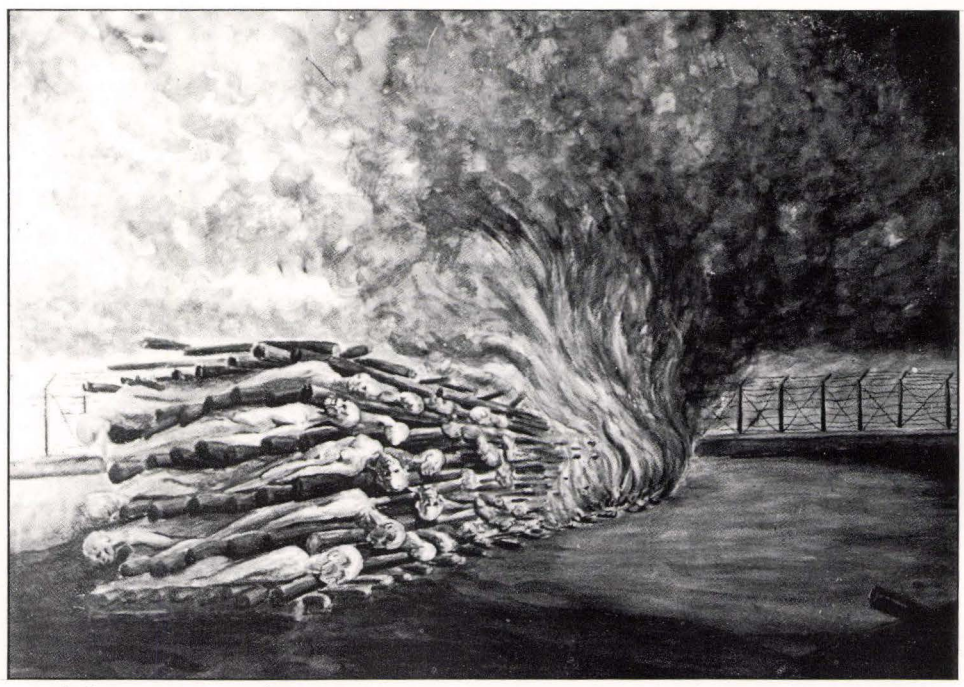
The "Cremator of Figures" Itzchak Dagim noted for remembrance: "Carried to the bonfire for cremation: the mother, (his wife) Libka, (3 sisters) Raize, Sheinele, Chaya, (2 nieces) Dvoirele and Nechamka

„שורף הדמויות" יצחק דגים רשם לזכרון:

העלה על המוקד — את אמו, (את אשתו:) ליבקה, (3 אחיות:) רייזה, שיינלה, חיה, (2 אחיינות:) דבורהלי, ונחמקה

„Сжигатель фигур" Ицхак Догим записал впамять: вынесли для сожение на костре тела матери, (жены:) Либки, (трёх сестер:) Реизе, Шеинеле, и Хайи и (двух племянниц:) Двойреле и Нехамке

1944 8/IV

ציור מאת פ. סגאל — Drawing by F. Segal — געצייכנט פ. סעגאַל

рис. Ф. Сегал

ביים אויסגראָבן די דערשאָסענע

Digging up those shot

בשעת חפירת הירויים

При выкапывании расстрелянных

אַ טונעל פון פּאָנאַר צו דער פרייהייט

A TUNNEL FROM PONARY TO FREEDOM

מינהרה מפונאר לחירות

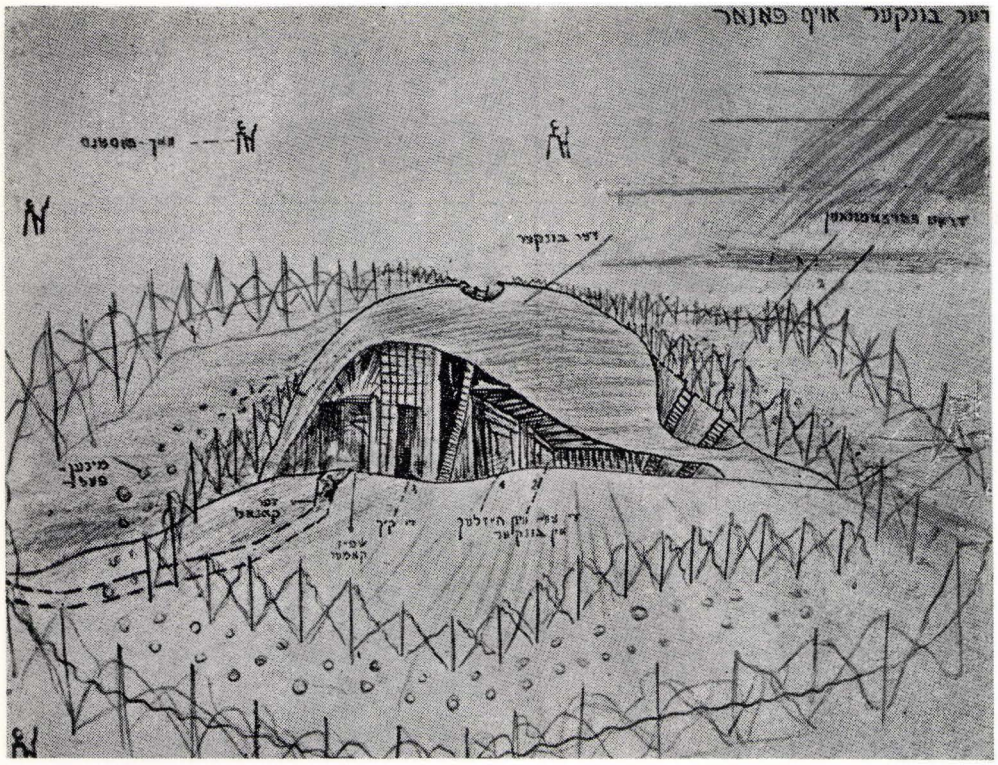
ТУНЕЛЬ ИЗ ПОНАР НА СВОБОДУ

אין די נעכט האָבן 5 מתים־ברענער אויסגעגראָבן אַן 80־מעטערדיקן טונעל ביז הינטערן צוים. פון די 80 אַנטלאָפענע (דעם 19טן מאַי 1944) זיינען 11 אָנגעקומען אין רודניצקער וואַלד

During the nights 5 cremators of the dead dug an 80-meter tunnel up to the fence. Of the 80 who escaped (May 19, 1944) 11 arrived in the Rudnitska Forest

בלילות חפרו 5 שורפי־מתים ניקבה מינהרה באורך 80 מטר עד מתחת לגדר. מ־80 הנמלטים (19 במאי 1944) הגיעו 11 ליער רודניקי

По ночам 5 сжигателей трупов выкопали 80–метровый тунель через который убежало 80 человек, но только 11 прибыло в Рудницкий лес

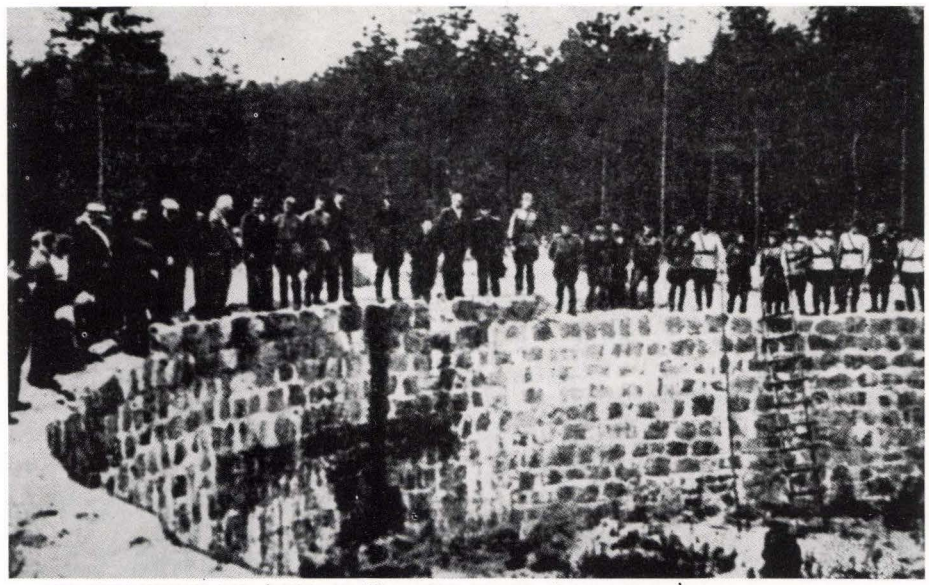

די בונקער־וואוינונג אין דער ערד פון דער בריגאַדע „פיגורן־ברענער" (70 יידן, 9 רוסן, 1 פּאָליאַק) אַרומגערינגלט מיט 2 רייען שטעכל־דראָט, מינעס און עס־עס וועכטער

The underground bunker apartment of the brigade ''Figure Cremators'' (70 Jews, 9 Russians, 1 Pole) surrounded by 2 rows of barbed wire, mines and S.S. guards.

מעון־הבונקר (בתוך האדמה) של הבריגדה „שורפי־דמויות" (70 יהודים, 9 רוסים, פולני אחד) — מוקף 2 שורות של תייל דוקרני, מוקשים ושומרי ס.ס.

Бункер–землянка бригады „сжигателей фигур" (70 евреев, 9 русских, 1 поляк) – окруженная 2 рядами проволочных заграждений, минами и стражей С. С.

פון בונקער איז פאַרבליבן אַ גרוב (4 מעטער טיף — 15 די בריים) מיט שטיינער אויסגע־פלאַסטערטע וואַנט

Of the bunker a pit remained (4 meters deep and 15 meters wide) with stone plastered walls

מן הבונקר שרד בור (עמקו — 4 מטרים, רחבו — 15 מטר) שקירותיו רצופים אבנים

От бункера осталась яма (4 м. глубины, 15 м. ширины) со стенами выложенными камнями

די טונעל־גרעבער אינזש׳ אריה פאַרבער און קאָליאַ סענין ביים אָנקומען פון פּאָנאַר צו די פּאַרטיזאַנער

The tunnel diggers, engineer Aryeh Farber and Kolya Senin, who escaped from Ponary to the partisans

חופרי־המינהרה הניקבה, המהנדס אריה פארבר וקוליה סנין בהגיעם מפונאר אל הפארטיזנים

Копавшие тунель инж. Ария Фарбер и Коля Сенин по прибытии из Понар к партизанам

די אָנטלאָפענע (פון רעכטס): קאַגאַן, יוסף ביליץ, שלמה גאָל און קאָנסטאַנטין פּאָטאַנין אין פּאָנאַר — נאָך דער באַפרייאונג

Those who escaped (from right): Kagan, Joseph Bileits, Solomon Gaul, and Constantine in Ponary – after the liberation

הנמלטים (מימין): קאגאן, יוסף ביליץ, שלמה גול וקונסטנטין פוטאנין בפונאר — אחרי השחרור

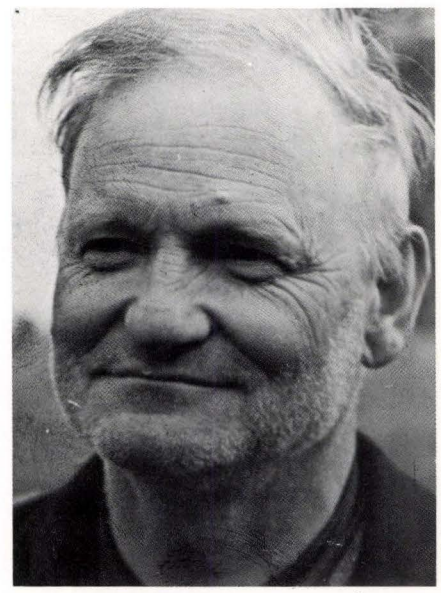
Беглецы (справа): Каган, Иосиф Билиц, Шлема Гол и Константин Потанин – в Понарах после освобождения

RIGHTEOUS PEOPLE IN NAZI SODOM

ПРАВЕДНЫЕ В НАЦИСТСКОМ СОДОМЕ

צדיקים אין נאַצישן סדום

צדיקים בסדום הנאצית

דער גלח ד״ר יוזאַס סטאַקאָוסקאַס, דירעקטאָר פון ווילנער שטאָטישן אַרכיוו, האָט אויסגאַהאַלטן 12 יידן

The priest Dr. Yuzas Stakouskas, director of the Vilna city archives, hid 12 Jews

הכומר ד״ר יוזאס סטאקאוסקאס, מנהל הארכיון העירוני בווילנה, הסתיר 12 יהודים

Ксендз д–р Иозас Стакаускас, директор виленского городского архива, прятал 12 евреев

אין אַרכיוו און קלויסטער פון דער הייליקער קאַטערינע האָבן זיך אויסגאַהאַלטן: ד״ר א. ליבאַ, פּרוי און טאָכטער; אינוש׳ י. יפה, פרוי און טאָכטער, אַדוו׳ ג. יאַשונסקי און פרוי, מאָלער ש. באַק מיט זיין מוטער, און מירע ראַלניק

Archives and Church of St. Catherine

ארכיון ובית־התפילה של קתרינה הקדושה

Архив и костел св. Екатерины

די נאַנע מאַריאַ מיקולסקאַ, מיטן לערער זשעמאַיטיס האָבן געהאָלפן אויסבאַהאַלטן און אויסהאַלטן די יידן

The nun Maria Mikulska and the teacher Zhemaitis helped hide and sustain several Jews

הנזירה מאריה מיקולסקה והמורה ז׳מאיטיס סייעו בהסתרת יהודים ובכלכלתם

Монашка Мария Микульская с учителем Жемайтисом помогали прятать и содержать евреев

וועראָניקאַ קוואַדראַס פלאַנצט אַ בוים אין „יער זכרון״ אין ירושלים. צוזאַמען מיט איר די משפּחות בלומענטאַל און זעליוואַנסקי וועמען זי האָט אויסבאַהאַלטן

וירוניקה קוואדראס נוטעת עץ ביער־הזכרון בירושלים; יחד אתה — משפחת בלומנטאל ומש־פחת זליוואנסקי שהסתירה

Veronica Quadras plants a tree in the Memorial Forest in Jerusalem. Together with her are the families Blumenthal and Zelivanski whom she hid

Вероника Квадрас садит деревцо в „Яаар Зикарон"(Лес памяти) в Иерусалиме с семьями Блюменталь и Заливанский, которых она прятала

הענריק טשאַפלינסקי מיט נ. באַזיליאַן, וועמען ער האָט אַרויסגעראַטעוועט פון לוקישקער טורמע

Henrik Tshaplinski with N. Bazilian whom he saved from the Lukishki Prison

הנריק צ׳אפלינסקי עם נ. באזיליאן, שהציל מבית־הסוהר בלוקישקי

Генрих Чаплинский с Н. Базильяном, которого он освободил из Лукишской тюрьмы

די ברידער סטאַניסלאַוו און וולאַדעק פּאָדוואָרסקי מיט נ. באַזיליאַן וועמען זיי האָבן מיט זיין פאַמיליע אויסבאַהאַלטן אין אַ בונקער אונטער זייער הויז

The brothers Stanislaw and Vladek Podvorski with N. Bazilian, whom they hid with his family in a bunker under their house

האחים סטאניסלב וולאדק פודבורסקי עם נ. באזיליאן, שהסתירו אותו ואת משפחתו בבונקר שמתחת לביתם

Братья Станислав и Владек Подвореские с Н. Базильяном, которого вместе с семьей она прятали в убежище под своим домом

אַדוו׳ יעלענאַ שטוקאָווסקאַ האָט אויסבאַהאַלטן די פאַמיליע שאַפּירא־בלומענטאַל

Attorney Yelena Shtukovska hid the Shapiro-Blumenthal family

העורכת־דין ילינה שטוקובסקה הסתירה את משפחת שפירא־בלומנטאל

Адвокат Елена Штуковская спасла семью Шапиро–Блюменталь

RIGHTEOUS PEOPLE IN NAZI SODOM

ПРАВЕДНЫЕ В НАЦИСТСКОМ СОДОМЕ

צדיקים אין נאַצישן סדום

צדיקים בסדום הנאצית

אַנאַ שימייטע, איז פאַרשיקט געוואָרן אין אַ קאָנצלאַגער פאַר איר הילף צו יידן

Anna Shimaita – deported to a concentration camp for her aid to Jews

אנה שימייטה — נשלחה למחנה־ריכוז בעון עזרתה ליהודים

Анна Шимайте была сослана в концентрационный лагерь за оказание помощи евреям

סאָפיע בינקיענע מיט איר טעכטערל אירענאַ האָבן אויסבאַהאַלטן יידן; אין 1967 האָט בינקיענע אַרויסגעגעבן אין ווילניוס א זאַמלבוך „זעלנער אָן געווער", וועגן די וואס האָבן גערעטעוועט יידן פון אומקום

Sofia Binkiena and her little daughter Irene hid Jews; in 1967 Binkiena published in Vilnius a collection ''Soldiers Without Weapons'', concerning those who saved Jews from death

סופיה בינקיינה ובתה הקטנה אירנה הסתירו יהודים; בשנת 1967 הוציאה גב' בינקיינה בוויל־ניוס מאסף „חיילים בלי נשק" ובו מסופר על מי שהצילו יהודים מכליון

София Бинкиене со своей дочкой Ireной прятали евреев; в 1967 г. в гор. Вильнюс Бинкиене издала сборник „Солдаты без оружия" о тех, которые спасали евреев

פּראָפ׳ מאַרילאַ אַבראַמאָוויטש־וואָלסקאַ איז פאַר איר אַקטיוויטעט הילף צו יידן געווען אַרעסטירט אין גע־סטאַפּאָ

Professor Maryla Abramovitch-Wolska was arrested by the Gestapo for her active help to Jews

פרופ. מארילה אברמוביץ׳־וולסקה נאסרה ע״י הגסטאפו על עזרתה הפעילה ליהודים

Проф. Мариля Абрамович–Вольская была арестована гестапо за активную помощь евреям

מאַריאַ פעדעצקאַ מיט איר טעכטערל באַרבאַראַ האָבן אויסבאַהאַלטן און אַרויסגעהאָלפן יידן און פּאַרטיזאַנער

Maria Fedetska with her little daughter Barbara hid and aided Jews and partisans

מאריה פדצקה ובתה הקטנה ברברה החביאו יהודים וסייעו ליהודים ולפרטיזנים

Мария Федецкая со своей дочкой Варварой прятали евреев и патизан и помогали им

פּראָפ׳ טאַדעוש טשיזשאָווסקי מיט זיין פּרוי און טאָכטער (אין פּראָנט) צוגאַסט אין תל־אָביב, בייַ די ווילנער יידן וועלכע זיי האָבן אַרויסגעהאָלפּן

Professor Tadeush Tchizovsky with his wife and daughter (in front) visiting in Tel Aviv with the Jews whom they helped

הביקור של פרופסור טדיאוש צ׳יזובסקי עם אשתו ובתו (בחזית) בתל־אביב אצל היהודים שנעזרו על־ידם

Профессор Тадеуш Чижовский с женои и дочерью (с переди) в Тель - Авиве в гостях у евреев, которым они помагали

יאַנאָוא באַרטאַשעוויטש מיט א. סוצקעווער, וועמען זי האָט אויסבאַהאַלטן

Yanova Bartoshevitch with A. Sutskever, whom she hid

יאנובה בארטושביץ׳ עם א. סוצקבר שהסתירה

Янова Бартошевич с А. Суцкевером, которого она прятала

ווויקטאָריאַ גזשמיעלעווסקאַ און ש. קאַטשערגינסקי, וועמען זי האָט אויסבאַהאַלטן

Victoria Gzhmielevska and S. Katsherginski, whom she hid

ויקטוריה גז׳מילבסקה עם ש. קאצ׳רגינסקי, שהסתירה

Виктория Гжмелевская и Ш. Качергинский, которого она прятала

THOSE WHO PERISHED BECAUSE OF THEIR AID TO JEWS

ТЕ, КОТОРЫЕ ПОГИБЛИ ЗА ПОМОЩЬ ЕВРЕЯМ

די ווָאס זיינען אומגעקומען פֿאַר זייער הילף צו יידן

אשר ניספו בעוון עזרתם ליהודים

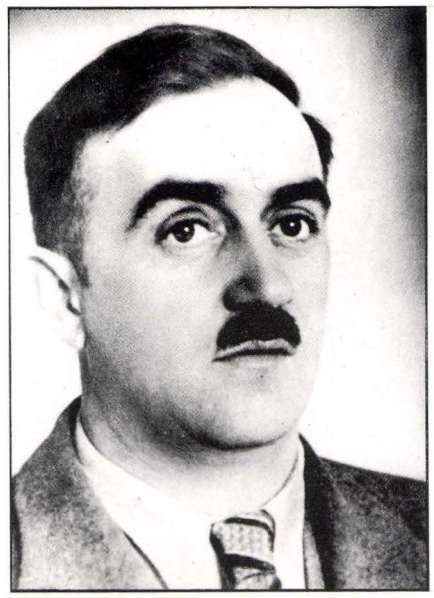
יאַדזיאַ דודזיעץ, פּוילישע סקויטין — אומגעקומען אין שליחות פֿאַר ווילנער יידישן אונטערערד

Yadzia Dudzyets, Polish girl scout, perished on a mission for the Vilna Jewish underground

יאדז'יה דודז'יק, צופה פולנית — נספתה בשליחות המחתרת היהודית בווילנה

Ядзя Дудзиец, польская девушка „скаут", погибла как гонец виленского еврейского подполья

1944 13/VII

13/IV 1942 1900

אונטער־אָפיצער אַנטאַן שמידט — דער אייניקער פֿאַרשטייער פון אַן אַנדער דייטשלאַנד, ווָאס איז פֿאַר זיין הילף צו ווילנער יידן געמשפּט און דערשאָסן געוואָרן דורך די נאַציס

Non-commissioned officer Anton Schmidt – the only representative of a different Germany, who was tried and shot by the Nazis for his aid to Vilna Jews

תת־קצין אנטון שמידט — הנציג המיוחד של גרמניה „אחרת" שנדון לירייה על עזרתו ליהודי וילנה והוצא להורג על־ידי הנאצים

Унтер–офицер Антон Шмидт, единственный представитель „другой Германии", За помощь оказанную виленским евреям был судим и расстрелян нацистами

יוליאַן יאַנקאָוסקאַס — צוגעשטעלט געווער אין ווילנער געטאָ, דערשאָסן אין קאַמף מיט געסטאַפּאָ אויף זאַרעטשע 3

Yulian Yankauskas, delivered weapons to the Vilna ghetto, shot in combat with the Gestapo at Zaretshe no. 3

יוליאן יאנקאוסקאס — סיפק נשק לגיטו־וילנה, נורה במאבקו עם הגסטאפו ברחוב זאריצ'ה 3

Юлиян Янкаускас доставлял оружие в виленское гетто. Был застрелен в стычке с гестапо на ул. Заречье 3

צערעמאָניע פֿאַר יאַדוויגאַ פּשעוואַלסקאַ אין „אהל יזכור" אין יד ושם אין ירושלים, צוזאַמען מיט די יידן וואָס זי האָט אַפּגערעטעוועט אין ווילנע

טקס לכבוד יאדוויגה פשיוואלסקה באוהל „יזכור" של „יד ושם" בירושלים — יחד עם היהודים שניצלו על־ידה בווילנה

Ceremony for Yadviga Pshevalska in the memorial pavilion of "Yad Vashem" in Jerusalem together with the Jews whom she saved in Vilna

Церемония в честь Ядвиги Пшевальской в „Яд Вешем" в Иерусалиме в присутствии спасенных ею виленских евреев

יאַן פּשעוואַלסקי — דערשאָסן געוואָרן אין געסטאַפּאָ פֿאַר זיין אונטערערדישער טעטיקייט און צוזאַמענאַרבעט מיט דער פּ.פּ.אָ.

Jan Pshevalski, shot by the Gestapo for his underground activity and collaboration with the "F.P.O."

יאן פשוואלסקי — נורה ע"י הגסטאפו על פעולותיו במחתרת וסיועו לפ.פ.או.

Ян Пшевальский расстрелян Гестапо за подпольную деятельность и сотрудничество с Ф.П.О.

1944 9/V

מאַרטין יורקוטייטיס — געשאָפּן שפּייז פֿאַר דער ווילנער געטאָ און אויסבאַהאַלטן יידן

Martin Yurkutaitis – brought food into the Vilna ghetto and hid some Jews

מרתין יורקוטייטיס — סיפק מזון ליהודים בגיטו, אף הסתיר יהודים

Мартин Юркутайтис доставлял продукты в виленское гетто и прятал евреев

אומקום־אַדרעסן פון ווילנער יידן

CAMPS WHERE VILNA JEWS PERISHED

אתרי השמדה של יהודי וילנה

МЕСТА ГИБЕЛИ ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЕВ

„אַרבעט מאַכט פריי" — דער טויער אין אוישוויץ טויט־לאַגער

"Work Liberates" – the gate to the Aushwitz Death Camp

„העבודה משחררת" — השער במחנה־המוות באושביץ

„Арбайт махт фрай" („Работа дает свободу") – ворота Освенцимского лагеря смерти

א טראַנספּאָרט יידן געטריבן צום גאַז־קאַמער אין מיידאַנעק

A transport of Jews driven to the gas chamber in Maidanek

משלוח יהודים, מובלים לתא־התרעלה במיידאַנק

Транспорт евреев гонят в газовую камеру в Майданке

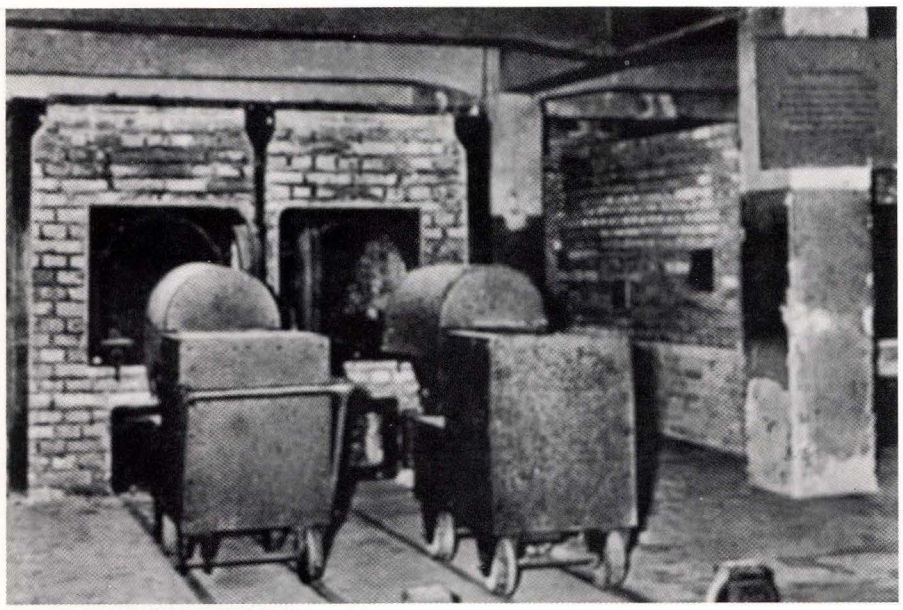

דער טויט אין בערגען־בעלזען

Death in Bergen-Belsen

המוות בברגן־בלזן

Смерть в Берген–Белзен

א קרעמאַטאָריע אין שטוטהאָף

Crematory in Stuthoff

כבשן בשטוטהוף

Крематорий в Штутгофе

מאַסן־קברים אין טרעבלינקע

Mass graves in Treblinka

קברי־המונים בטרבלינקה

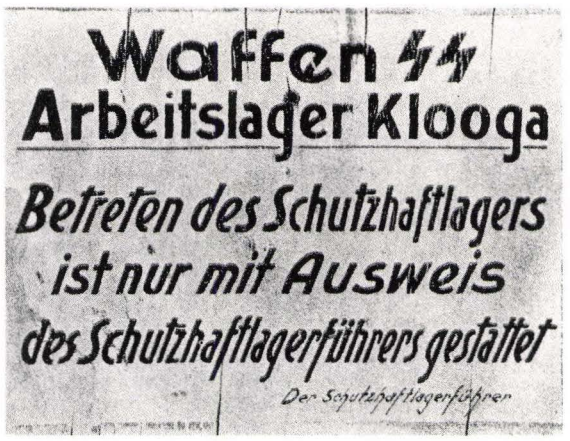
Массовые могилы в Треблинке

DEATH CAMP IN KLOOGA, ESTONIA

ЛАГЕРЬ СМЕРТИ КЛОГЕ, В ЭСТОНИИ

דער טויט־לאַגער קלאָגע,
אין עסטלאַנד

מחנה־המוות קלואוגה, באסטוניה

דער טויער פון קאַנצלאַגער — א שילד ביים אַרײַנגאַנג

The gate of the concentration camp – A sign at the entrance

השער של מחנה־הריכוז — שלט ליד הכניסה

Ворота концентрационного лагера – надпись при входе

197
708
Name Blacher
Vorname Schapsel
geb. 1906
Ort Wilna
Beruf Elektromonteur

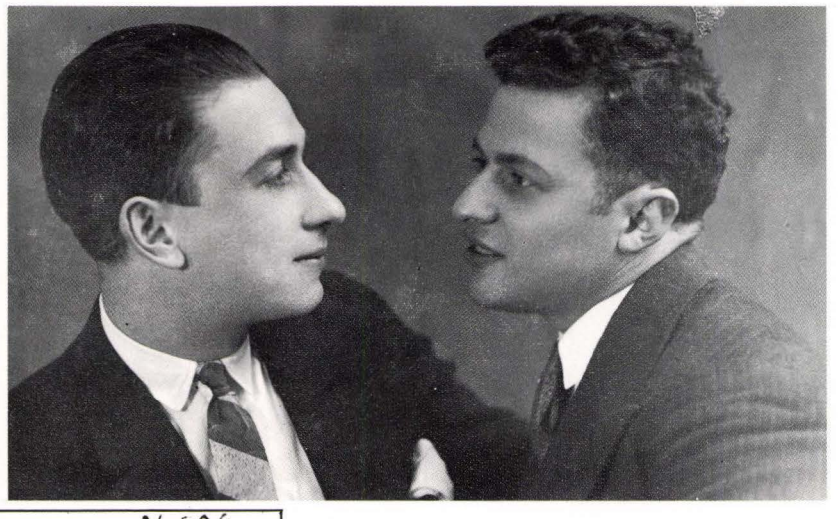

צוויי ווילנער יידן ביי סטאַלערײַ־ארבעט אין לאַגער

Two Vilna Jews working as carpenters at Klooga camp

שני יהודים עובדים כנגרים במחנה קלואוגה

Двое виленских евреев при столярной работе в лагере

A 599
Name Rann
Vorname Moses
geb. 1905
Ort Wilna
Beruf Sattler
Kommando: Schuhmacherei - Küche

צוויי יידישע ארטיסטן, שבתי בליאַכער און משה ראַן אין ווילנע און זייערע רעגיסטראַציע־קאַרטלעך אין קלאָגע

Two Jewish artists, Sabbatai Blakher and Moshe Ran, in Vilna and their registration cards in Klooga

שני אומנים יהודים: שבתי בליאכר ומשה רן בווילנה וכרטיסי־הרישום שלהם בקלואוגה

Двое виленских артистов Шабсай Бляхер и Мойсей Ран в Вильне и их регистрационные карточки из Клоге

Laj 62

I Blockpersonal
1. 01 Bairol Frida - Lagerältt.
2. 0244 Blach Onja - Blockältt.
3. 07 gensel Matla - Schreiberin
4 01436 Akoton Malka - Kartoffelsch.
5 03 Rachmann Rachele "
6 02 Bairol Mira "

II Häftlingsküche
1. 0567 Brodska Esther
2. 0243 Nowichowitsch Rosa
3 0239 Germaniska Sonia
4 0583 Hainel Esther
5 0185 Gordon Jola
6 01840 Lewin Rocha
7 02785 Koon Rosa
8 02727 Gurwitsch Chana
9 0223 Sliber Sina
10 02820 Reuri Sonia
11 0189 Leviton Schifra
12 2098 Markin Leibisch Chana
13 01441 Kantorowitsch Nisia
14 01440 Kantorowitsch Sonia
15 01952 Chodosch Daicha

III Bekleidungskammer
1. 0341 Frenkel Dina
2. 0180 Katz - Zivia

IV Handwerker (Schneiderei)
1. 0556 Dertschin Lea

V Revierpersonal
1. 0571 Seldowitsch Sophie
2. 0572 Fasselkraut Riwa
3. 0568 Abramowitsch Gitta
4 02909 Lidwak Alice

VI Lagerreinigungs Komm.
(SS Putzfrauen, Lagerputzfr. Badefrau, Klosettfrau)
1. 02141 Chodosch Mila
2 01488 Kesslin Berta
3 02199 Markakvitsch Inge
4 0 0196 Ossiejowitsch Doba
5. 02964 Fischer Hanka
6. 032 Gold Nachama
7. 0570 Marschakowitsch R.
8. 0573 Kantorowitsch Rach.
9. 02523 Schmulowitsch Rade
10. 58 Nachmann Zelk
11 0587 Pekalischker Gnesia
12 02628 Klatzanke Dora

Embramm 2731
Judisch Joschas

רשימה פון ווילנער פרויען באשעפטיקטע ביי אינעווייניקסטער לאַגער־באַדינונג

List of Vilna Jewish women employed inside the camp

רשימת נשים וילנאיות שהועסקו בעבודות־שירות פנימיות במחנה

Список виленских женщин занятых при порядковых работах в лагере

דענקמאָל נאָך די אומגעקומענע אין קלאָגע

Monument to those who perished in Klooga

מצבת־זכרון לקדושי קלואוגה

Памятник погибшим в Клоге

THE BONFIRES IN KLOOGA

A day before the liberation the Germans shot and cremated 1800 Vilna Jews on the bonfire in Klooga, near Revel (Estonia) (September 19, 1944)

КОСТРЫ В КЛОГЕ (Эстония)

День перед освобождением немцы расстреляли и сожгли 1800 виленских евреев на кострах в Клоге, около Ревеля (19го Сентября 1944)

די שייטערם אין קלאָגע

אַ טאָג פאַר דער באַפרייאונג האָבן די דייטשן דערשאָסן און פאַרברענט 1,800 ווילנער יידן אויף די שייטערם אין קלאָגע, בייַ רעוועל (ב׳ ראש השנה תש״ה — 19טער סעפטעמבער 1944)

המדורות בקלוגה

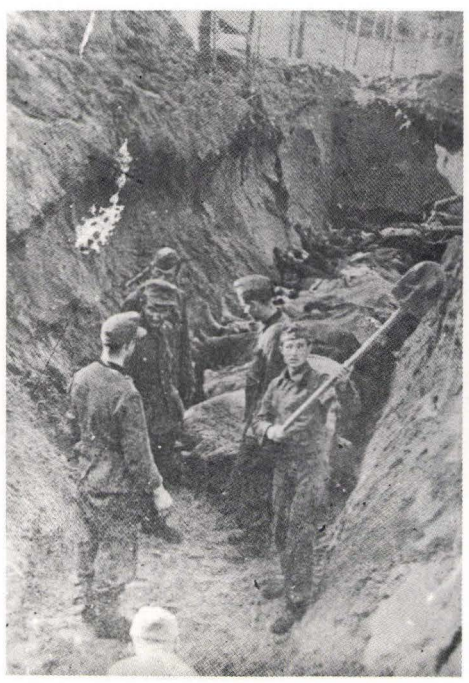
יום אחד קודם הגרמנים נורו ונשרפו השחרור 1,800 מיהודי וילנה במדורות של קלואוגה, ליד ריוול (יום ב׳ של ראש השנה תש״ה—19 בספטמבר 1944)

Captive Nazi murderers bury their victims in Klooga

Пленные нацистские убийцы при погребении своих жертв в Клоге

די געפאַנגענע נאַצי־מערדער באַערדיקן זייערע קרבנות אין קלאָגע

רוצחים נאצים שבויים קוברים את קרבנותיהם בקלואוגה

קאַצעט שעמבערג ביי דאַוטמערגען

דער קבר פון 400 ווילנער יידן

CONCENTRATION CAMP SCHEMBERG AT DAUTMERGEN

The grave of 400 Vilna Jews

מחנה־הריכוז שמברג ליד דאוטמרגן

הקבר של 400 מיהודי וילנה

КОНЦЛАГЕР ШЕМБЕРГ ВОЗЛЕ ДАУТМЕРГЕН

Могила 400 виленских евреев

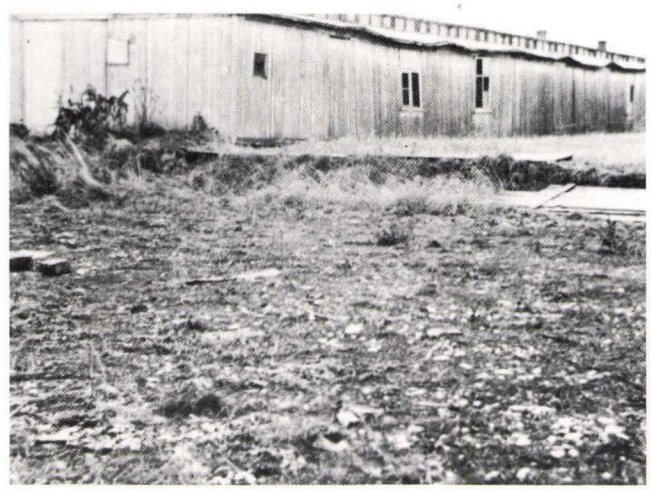

די פראַנצויזישע אַרמיי גייט אַריין אין לאַגער

The French Army enters the camp

הצבא הצרפתי נכנס למחנה

Французская армия вступает в лагерь

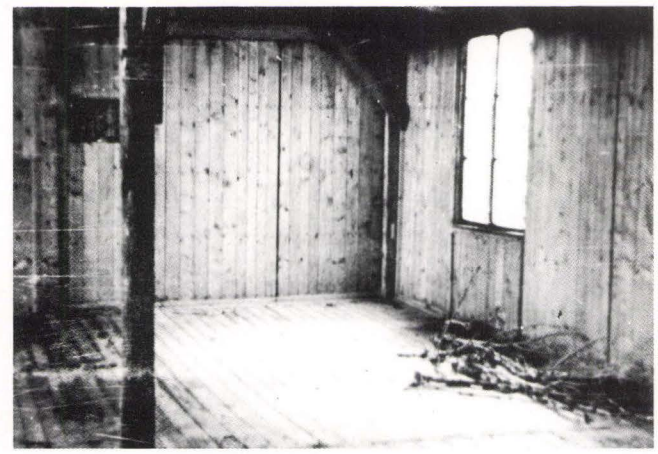

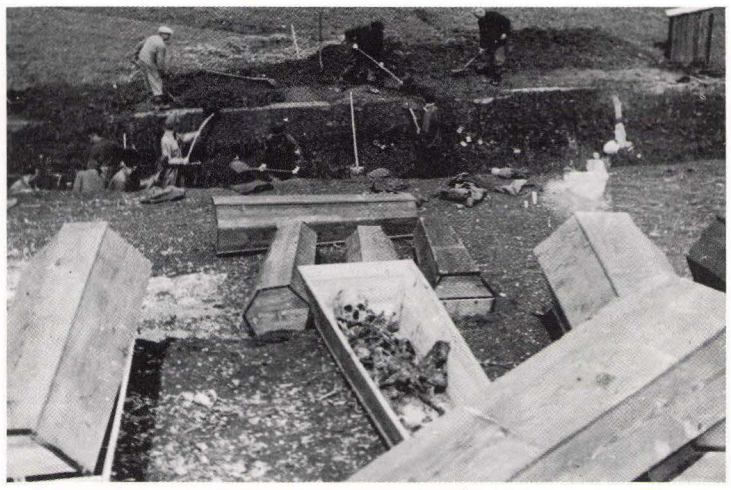
לאַגער־באַראַקן (אינעווייניק און פון דרויסן)

Camp barracks (inside and outside)

צריפי־המחנה (מבפנים ומבחוץ)

Бараки в лагере (внутри и снаружи)

מען קלייבט צוזאַמען די ביינער פון 1,755 קרבנות

Gathering the bones of 1755 victims

מלקטים את העצמות של 1755 קרבנות

Собирают остатки 1755 жертв

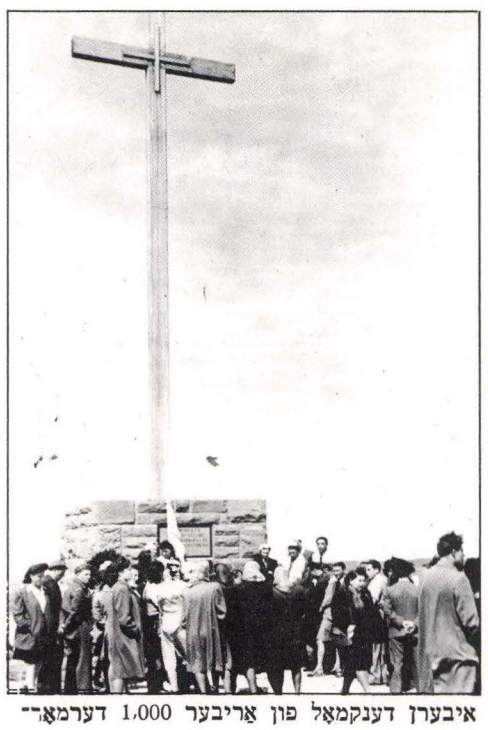

יידישע קאַצעטלער ביים דענקמאַל

Jewish survivors of concentration camps at the monument

אסירי־מחנות־ריכוז יהודים ליד מצבת־הזכרון

Евреи б. заключенные концлагерей возле памятника

איבערן דענקמאַל פון אַריבער 1,000 דערמאָרדעטע יידן האָבן די באַפרייער אויפגעשטעלט — אַ גרויסן צלם

Above the monument to 1,000 murdered Jews the liberators erected a large cross

מעל למצבת־הזכרון ליותר מ־1,000 יהודים נרצחים הציבו המשחררים צלב גדול

Над памятником свыше 1000 убитых евреев – освободители вознесли высокий крест

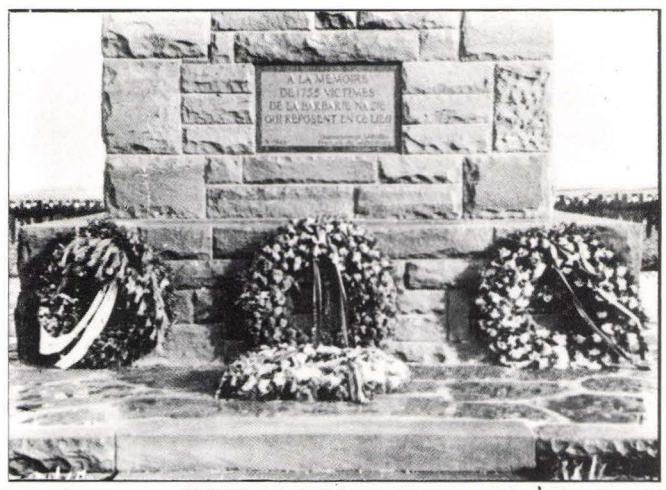

אַריינגאַנג אויפן בית־עולם

Entrance of cemetery

הכניסה לבית הקברות

Вход на кладбище

דער דענקמאַל מיט אַן אויפשריפט אין פראַנצויזיש: „צום אַנדענק פון 1755 קרבנות פון נאַציזם באַרבאַריזם וואָס רוען דאָ אויף דעם אָרט"

The monument with an epitaph in French: "In memory of the 1755 victims of Nazi barbarism who rest here."

מצבת־הזכרון עם כתובת בצרפתית: „לזכר 1755 קרבנות של הברבריות הנאצית, השוכנים במקום הזה"

Памятник с надписью по французски: „Памяти покоющихся сдесь 1755 жертв нацистского 'варварства"

ווילנער יידן וואָס האָבן דערלעבט די באַפרייאונג

אין קאָנצענטראַציע-לאַגער שעמבערג — ביי דאַוטמערגען

VILNA JEWS WHO LIVED TO SEE THE LIBERATION

In Schemberg-Dautmergen Concentration Camp

יהודים וילנאים שזכו לשחרור

במחנה-הריכוז שמברג–ליד דאוטמרגן

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙ ДОЖДАВШИЕСЯ ОСВОБОЖДЕНИЯ

в Концлагере Шемберг–Даутмерген

פון רעכטס — 1טע רייִ: מ. שומעליסקי, ד. בילבינדער, א. ווילנאַם, ח. יאַדלאָווקער, א. גראַדאַן, נ. גפן;
2טע רייִ: ט. זשוק, ח. קראַסנער פ. סווירסקי, י. זיסקאָוויטש, ל. טשערנוסקי, פאלקע ?—

די לעבן־געבליבענע יידישע קאַצעטלער, ביים אויפדעקן דעם דענקמאָל אין שעמבערג

The Jewish survivors of concentration camps at the unveiling of the monument at Schemberg

יהודים ניצולי־מחנות־הריכוז — בשעת גילוי מצבת־הזכרון בשמברג

Оставшиеся в живых еврейские заключенные концлагеря при открытии памятника в Шемберге

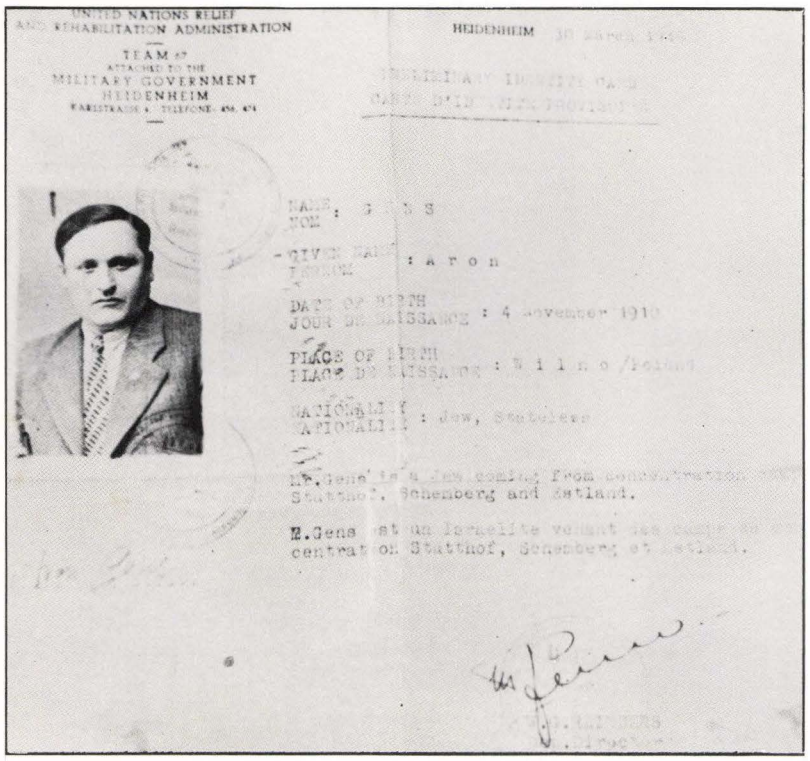

רעגיסטראַציע־קאַרטל פון אַרעסטאַנט 55049 — אַהרן גענס, ווילנע

Registration card of the arrested person no. 55049 – Aaron Gens, Vilna

כרטיס־הרשמה של האסיר 55049 — אהרן גנס, וילנה

Регистрационная карточка арестанта 55049 – Арона Генса, Вильна

פּראָוויזאָרישער אידענטיפיקאַציע־דאָקומענט נאָך דער באַפרייאונג

Temporary identification document after the liberation

מיסמך־זיהוי זמני לאחר השחרור

Временное удостоверение личности после освобождения

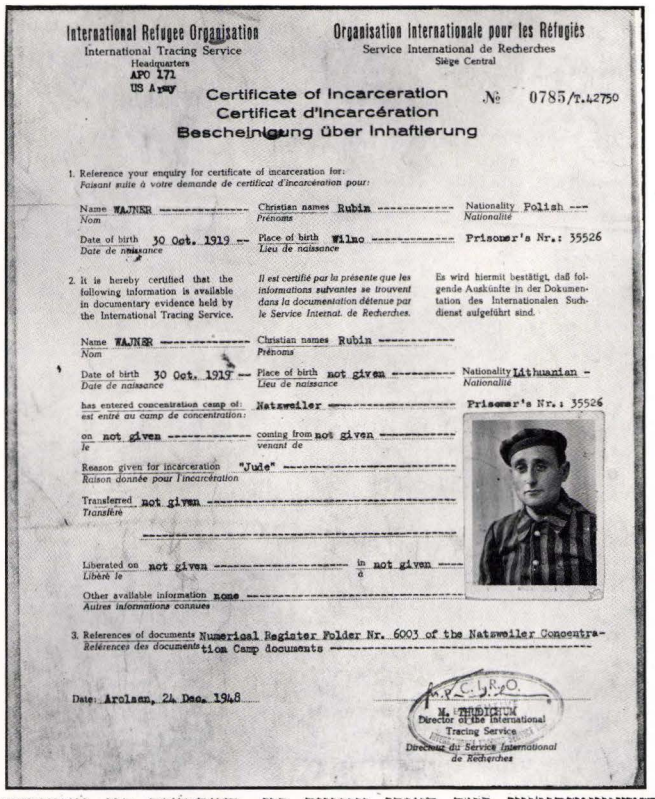
ווילנער קאַצעטלער אין „די־פי"־לאַגער היידענהיים

VILNA CONCENTRATION CAMP SURVIVORS IN D. P. CAMP HEIDENHEIM

אסירי־מחנות־ריכוז וילנאים במחנה־העקורים היידנהיים

ВИЛЕНСКИЕ Б. ЗАКЛЮЧЕННЫЕ КОНЦЛАГЕРЕЙ В ЛАГЕР „Д.П." ГЕЙДЕНГЕЙМ

1948 – 1946

International Refugee Organisation
International Tracing Service
Headquarters
APO 171
US Army

Organisation Internationale pour les Réfugiés
Service International de Recherches
Siège Central

Certificate of Incarceration
Certificat d'Incarcération
Bescheinigung über Inhaftierung

№ 0785/T.42750

1. Reference your enquiry for certificate of incarceration for:
Faisant suite à votre demande de certificat d'incarcération pour:

Name (Nom) WAJNER — Christian names (Prénoms) Rubin — Nationality (Nationalité) Polish
Date of birth (Date de naissance) 30 Oct. 1919 — Place of birth (Lieu de naissance) Wilno — Prisoner's Nr.: 35526

2. It is hereby certified that the following information is available in documentary evidence held by the International Tracing Service.
Il est certifié par la présente que les informations suivantes se trouvent dans la documentation détenue par le Service Internat. de Recherches.
Es wird hiermit bestätigt, daß folgende Auskünfte in der Dokumentation des Internationalen Suchdienst aufgeführt sind.

Name (Nom) WAJNER — Christian names (Prénoms) Rubin
Date of birth (Date de naissance) 30 Oct. 1919 — Place of birth (Lieu de naissance) not given — Nationality (Nationalité) Lithuanian
has entered concentration camp of: (est entré au camp de concentration:) Natzweiler — Prisoner's Nr.: 35526
on (le) not given — coming from (venant de) not given
Reason given for incarceration (Raison donnée pour l'incarcération) "Jude"
Transferred (Transféré) not given
Liberated on (Libéré le) not given — in (à) not given
Other available information (Autres informations connues) none

3. References of documents (Références des documents) Numerical Register Folder Nr. 6003 of the Natzweiler Concentration Camp documents

Date: Arolsen, 24 Dec. 1948

M. THIDEMANN
Director of the International Tracing Service
Directeur du Service International de Recherches

בײַשטעטיקונגען פֿאַר ראובן ווײַנער פון „פֿאַרבאַנד פון געוועזענע ייִדישע קאַצעטלער אין הייִדעלהיים" (1947), און פון דער „אינטערנאַציאָנאַלער פֿליטים אָרגאַניזאַציע" (1948)

Certificates for Rubin Wajner of the Association of Former Jewish Concentration Camp Inmates in Heidenheim (1947) and of the International Federation of Refugees (1948)

אישורים לראובן ווינר מ„איגוד יוצאי־המחנות היהודים בהיידנהיים" (1947), ומ„הפדרציה הבין־לאומית של פליטים" (1948)

Справки Рувима Вейнера выданные: „Союзом бывших еврейских заключенных концлагеря в Гейденгейм" (1947) и „Международной организацией беженцев" (1948)

VERBAND
DER EHEMALIGEN
JÜDISCHEN KZ.-HÄFTLINGE
IN HEIDENHEIM

AUSWEIS

No. 78

80 ווילנער געווען קאַצעטלער זייַנען געווען אין דער אָרגאַניזיר־גרופּע פון היידענהיים פֿליטים־לאַגער

80 Vilna former concentration camp inmates in the organizing group of refugee Camp Heidenheim

80 וילנאים מאסירי מחנות־הריכוז לשעבר היו בקבוצת־המארגנים של מחנה הפליטים היידנהיים

80 виленских б. заключенных концлагерей были в организационной группе лагеря для беженцев в Гейденгейм

ביים קבר פון נאָך דער באַפֿרייאונג־פאַרשטאָרבענעם ווילנער יצחק קאַמראַז

At the grave of the Vilna resident Itzchak Kamraz, who died after the liberation

ליד קברו של הוילנאי יצחק קאמראז, שמת אחרי השחרור

Над могилой умершего после освобождения виленчанина Ицхака Камраза

די ערשטע חתונה אין פֿליטים־לאַגער היידענהיים: שיינע בענאַשער פון ווילנע און בען בלום, ניו־יאָרק

The first wedding at the refugee Camp Heidenheim: Shaina Benosher of Vilna and Ben Blum, New York

החתונה הראשונה במחנה־הפליטים של היידנהיים: שיינה בן־אשר מוילנה, ובן בלום מניו־יורק

Первая свадьба в лагере для беженцев в Гейденгейм: Шейна Беношер из Вильны и Бен Блюм из Нью Йорка

דער ערשטער ברית אין היידענהיים ביים געוו׳ ווילנער קאַצעטלער ליכטנשטיין איז געבאָרן אַ זון — יאָסעלע

The first circumcision ceremony in Heidenheim: a son – Yosele – was born to the former concentration camp inmate from Vilna, Lichtenstein

ברית־המילה טכס הראשון בהיידנהיים: לליכטנשטיין, אסיר־מחנה־ריכוז לשעבר, נולד בן — יוסלה

Первое обрезание в Гейденгейме: у бывшего виленчанина, заключенного концлагеря Лихтенштейна родился сын Иоселе

VILNA JEWS AMONG THE CO-BUILDERS OF A REPRESENTATIVE THEATER AND ORCHESTRA OF THE SURVIVORS IN D. P. CAMPS

ВИЛЕНЧАНИЕ СРЕДИ ОРГАНИЗАТОРОВ ТЕАТРА И ОРКЕСТРА БЫВШИХ ЗАКЛЮЧЕННЫХ КОНЦЛАГЕРЕЙ В ГЕРМАНИИ

ווילנאים משתתפים בבנין תיאטרון ייצוגי ותזמורת של שארית - הפליטה

ווילנער צווישן די אַרגאַניזאַטאָרן פון אַ רעפּרעזענטאַטיוון טעאַטער און אָרקעסטער פון דער שארית - הפליטה

Yiddish Representative Theater of the "D.P." "M.I.T." – program and ensemble in D. Pinski's "The Treasure"

התאטרון הייצוגי של שארית - הפליטה „מיט" — התוכניה והחבר השחקנים ב„האוצר" של ד. פינסקי

Еврейский представительский театр бывших заключенных в Германии "МИТ" – Программа и ансамбль спектакля Д. Пинского „Сокровище"

1947

רעפרעזענטאַטיוון טעאַטער פון דער שארית־הפליטה „מיט" אין דייטשלאנד
— פראגראם און אנסאמבל פון דער אויפפירונג: ד. פינסקי „דער אוצר"

פון רעכטס — 1טע רייע: ד. ראַגאַזין, מ. וויסמאַן, ר. קאַרפינאָוויטש, נאַטאַן, י. צווערלינג, ר. אַנטאַפּיצקאַ, ס. האַלפערן, פ. גוטמאַרק; 2טע רייע: ד. ליטווינא, א. וואַלאָוטשק; 3טע רייע: מ. מעסינגער, ב. סעגאַל, ר. בערמאַן

Concert program of orchestra of former Jewish concentration camp inmates in the Nuremburg Opera House

תוכניית הקונצרט של תזמורת אסירי - המחנות לשעבר באופּירה של נירנבּרג

Программа концерта оркестра бывших еврейских заключенных нацистских концлагерей в зале Нюрнбергской оперы

קאָנצערט־פּראָגראַם פון אָרקעסטער פון געוועזענע יידישע קאַצעט־לאַגער אין ניירנבערגער אָפּערע - זאַל

פון רעכטס — 1טע רייע: בערנשטיין, ריכטער, ה. דורמאַשקין, א. סטופּעל, מ. באַרשטיין, מ. האָפמעקלער, ע. באַרשטיין, ר. וואַלפּבערג; 2טע רייע: י. גורעוויטש, א. לעוויטאַן, קאַרנבליט, ח. אַרבעטמאַן, דאַרפמאַן, א. זיסקאָוויטש; 3טע רייע: מ. בעקער, י. באַרשטיין, האַר־ וואַטש, י. דאַמב, ב. ווינגרעב

7/V 1946

יידן, נקמה!

JEWS, TAKE REVENGE!

יהודים, נקמה!

ЕВРЕЙ, ОТОМСТИТЕ!

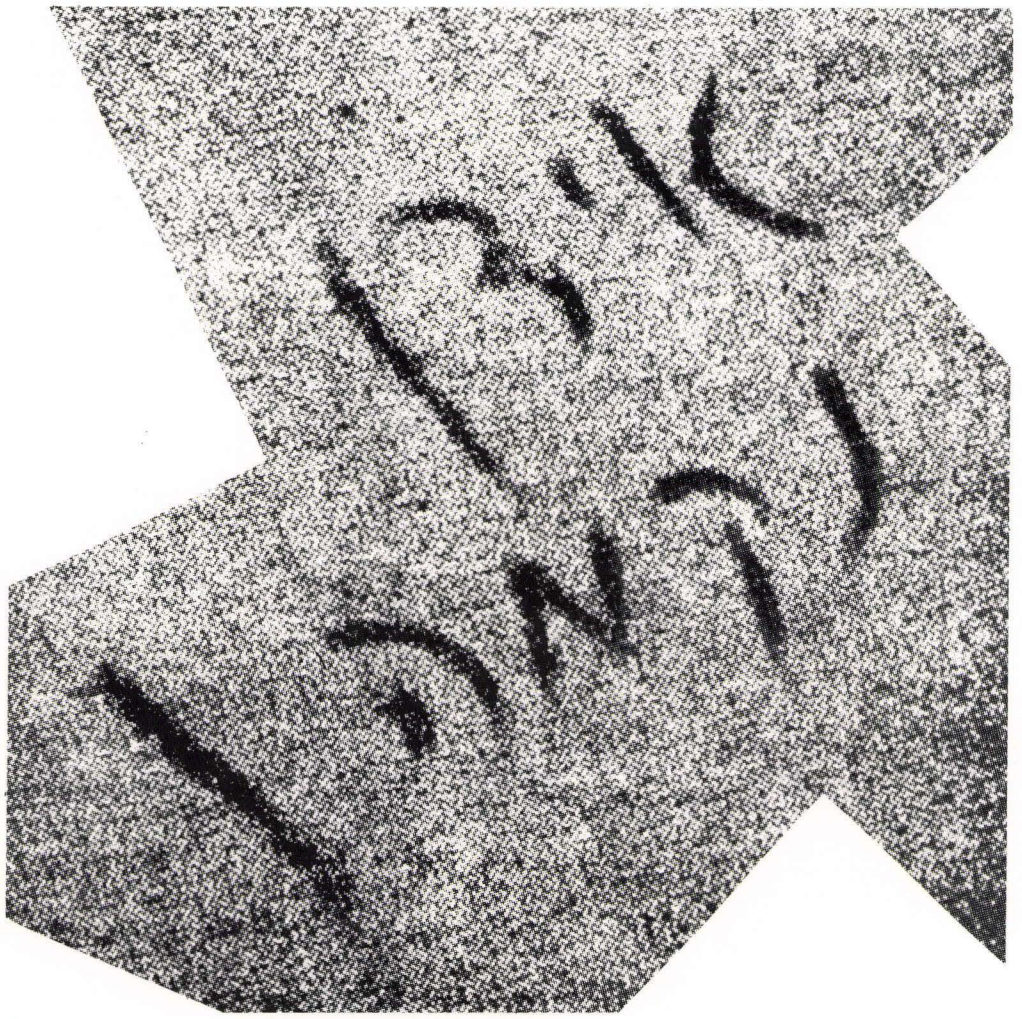
ליזע רופט!

דער קאמף־פּאראל פון דער פ.פ.א. אין אנדענק פון דער אומגעבראכטער קעמפערין ליזע מאגון

"LIZA CALLS!" — the battle call of the F.P.O. in memory of the executed girl fighter Liza Magun

„ליזה קוראת!" — סיסמת הלחימה של פ.פ.א. לזכר הלוחמת ליזה מאגון שנרצחה

„ЛИЗА ЗОВЕТ!" — боевой пароль ф. П. О. в память убитой партизанки, Лизы Магун

יידן, נקמה!

אַ מיט בלוט פאַרשריבענע צוואה אויף די וועגנט פון דער געטאָ־תּפיסה

JEWS, TAKE REVENGE!

Testament written in blood on the walls of the ghetto prison

יהודים, נקמה!

צוואה כתובה בדם על כתלי בית־הסוהר של הגיטו

ЕВРЕЙ, ОТОМСТИТЕ!

Завещание писанное кровью на стенах тюрьмы в гетто

כבוד די קדושים האַוז און גאָלדשטיין!
כבוד די געפאַלענע!

„כבוד די קדושים האַוז און גאָלדשטיין! כבוד די געפאַלענע!"

— טרויער־קלעפּסידרעס אין געטאָ, צום אָנדענק פון די ערשטע געפאַלענע ווידערשטענדלער בעת דער אַקציע פון די „ראָזע שיינען"

"Glory to the Martyrs Haus and Goldstein! Glory to those fallen in battle"– ghetto poster in honor and memorial of the first resisters fallen during the "Pink Permits" "action" (massacre)

„כבוד לקדושים האוז וגולדשיין! כבוד לנופלים" — מודעות־אבל בגיטו לזכר המתקוממים הראשונים שנפלו בשעת מיבצע „הרשיונות הורודים"

„Слава памяти Хауза и Гольдштейна, честь павшим" – траурное извещение в гетто посвященное памяти первых погибших участников сопротивления в акции „розовых удостоверении"

1941 24/XII

CALL FOR ARMED RESISTANCE

דער רוף צום באַוואָפנטן ווידערשטאַנד

ПРИЗЫВ К ВООРУЖЕННОМУ СОПРОТИВЛЕНИЮ

הקריאה למרידה מזוינת

LET'S NOT GO LIKE SHEEP TO THE SLAUGHTER!''

''Jewish youth, don't trust those who mislead you; out of the 80 thousand Jews of the Jerusalem of Lithuania there remain only 20 thousand.

. . .Rip off the illusion of those in dispair: your children, wives and husbands are no more. Ponary is not a camp – those taken there were all shot. Hitler devised a method to exterminate all Jews of Europe. We are destined to be the first.

Let's not go like sheep to the slaughter – the only worthy response to the enemy is RESISTANCE!

Brethren! It's better to die as free fighters than live at the mercy of the murderer! Let's resist to our last breath.''

НЕ ПОЙДЕМ НА БОЙНЮ КАК СКОТ

«Еврейская молодежь, не верьте лжецам; из 80 тысяч евреев Иерусалима Литвы осталось в живых 20 тысяч"

. . .Сорвите повязки с глаз заслепленных: ваших детей, жен и мужей больше. нет – Понары это не лагерь – их всех застрелили. Цель Гитлера – уничтожить всех евреев в Европе, а нас – в первую очередь.Не пойдем как скот на бойню; единственный достойный ответ врагу это–сопротивление.

Братья! Лучше пасть как свободные бойцы чем жить по милости убийц!

Будем сопротивляться до последнего вздоха!''

לאַמיר ניט גיין וגי שאַף צו דער שחיטה !

יידישע יוגנט, גלויבט ניט די פאַרפירערס, פון די אַכציק טויזנט יידן אין ירושלים דליטא, זענען געבליבן נאָר צוואנציק טויזנט. פאַר אונזערע אויגן האָט מען אַרויסגעריסן די עלטערן, ברידער אָון שוועסטערס. וואו זענען די הונדערטער מענער, געכאַפּטע אויף אַרבעט דורך דער שטאַטישער פאַליציי ? וואו זענען די נאַקעטע פרויען און קינדער, אַרויסגעפירטע אין דער גרויליקער נאַכט פון דער פראַוואָקאַציע ? וואו זענען די יידן, געכאַפּטע אין יום־כפור ? און וואו זענען אונזערע ברידער פון דעם צווייטן געטא ? וועמען מען האָט אַרויסגעפירט פון געטאָ, וועט זיך מער ניט אומקערן, וויל אַלע וועגן פון געטאַפאָ פירן קיין פאַנאַר, און פאַנאַר איז דער טויט !

רייסט אַראָפּ די אילוזיע פון פאַריאושטע : אייערע קינדער, פרויען און מענער זענען נישטאָ ! פאַנאַר איז ניט קיין לאַגער. מען האָט זיי אַלעמען דער־שאָסן. עס האָט היטלער געמאַכט אַ סיסטעם אומצוברענגען אַלע יידן אין אייראָפּע. אויף אונז איז אויסגעפאַלן די ערשטע רייע.

לאַמיר ניט גיין ווי שאָף צו דער שחיטה ! אמת, מיר זענען שוואַך און האָבן קיין הילף ניט, אָבער דער איינציקער וועג צו ווידיקער ענטפער דעם שונא איז וויידערשטאַנד !

ברידער ! בעסער פאַלן ווי פרייע קעמפערס, איידער לעבן אין דעם מכו־דערס גענאַד ! זיך קעגנשטעלן ביזן לעצטן אָטעם !

ערשטער יאַנואַר 1942, ווילנער געטאָ

▼

אל נלך כצאן לטבח!

״נוער יהודי, אל תאמינו למתעים! מ־80 אלף היהודים בירושלים דליטא נשארו רק 20 אלף.

. . . הזניחו את אשלית המיואשים: ילדיכם, נשיכם ובעליכם אינם עוד בחיים. פונאר אינו מחנה — כולם כולם נורו! הרי זו שיטתו של היטלר להשמיד את כל יהודי אירופה. נפל בגורלנו להיות הראשונים.

אל נלך כצאן לטבח! תגובתנו הראויה והיחידה היא התקוממות לאויב!

אחים! מוטב למות כלוחמים בני־חורין מלחיות בחסד הרוצח! נלחם עד נשימתנו האחרונה!״

אויפרוף פון דער חלוצישער קאָאָרדינאַציע געלייגנט אויף דעם יזכור־אָוונט נאָך די אומגעקומענע

Call by the ''Hee Chalutz'' (Pioneer) Coordination read at the memorial evening for the dead

כרוז של האיחוד החלוצי נקרא בנשף־האזכרה לקדושים

Призыв организации «Халуц" («Пионер") прочтенный на траурном собрании по погибших

1942 1/I

JEWS, RESIST WITH ARMS!

''The German and Lithuanian hangmen have arrived at the gates of the ghetto. They are going to murder us. They will lead us soon in groups to the gate.

. . .But we will not go. Don't trust the misleading assurances of the murderers! Don't trust the words of traitors! Whoever is taken out of the ghetto gate has only one road – Ponary. And Ponary means death!

ONLY THROUGH ARMED RESISTANCE CAN WE SAVE OUR HONOR. Brethem, it is better to die fighting in the ghetto, than to be led like sheep to Ponary.

And you should know, in the ghetto there is an organized power that will resist with weapons.

RISE TO ARMED RESISTANCE!

. . .Out to the street!

Whoever is without weapons should seize an ax; whoever has no ax – an iron club, a stick.

– For our murdered children!

– Four our murdered parents!

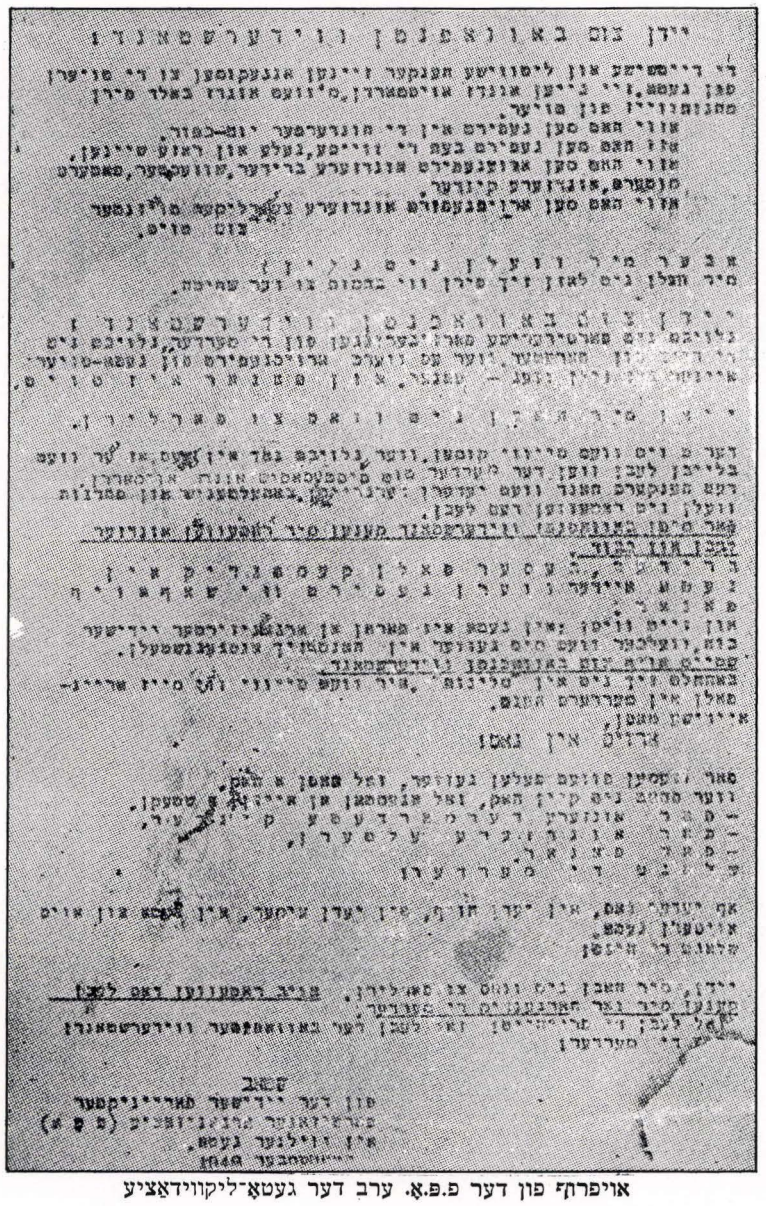
– For Ponary! – HIT THE MURDERERS!

On every street in every yard, in every room, in the ghetto and outside of the ghetto!

Long live Freedom!

Long live armed resistance!

DEATH TO THE MURDERERS!
Headquarters of the F. P. O.''

עורו, אחים, למרד!

. . . . החוצה!

מי שאין לו נשק — יחטוף גרזן; מי שאין לו גרזן — יטול מטיל־ברזל או מקל .

ניקום נקמת ילדינו הנרצחים!

— ניקום נקמת הורינו הנרצחים!

— ניקום נקמת פונאר — הכו ברוצחים!

בכל רחוב, בכל חצר, בכל חדר, בגיטו ומחוץ לגיטו!

יחי החופש! תחי ההתקוממות! מוות לרוצחים!

המטה הכללי של פ.פ.א.''

אויפרוף פון דער פ.פ.א. ערב דער געטאָ־ליקווידאַציע

Call by the F.P.O. on the eve of the ghetto liquidation

כרוז של פ.פ.א. ערב חיסול הגיטו

Призыв Ф.П.О. перед ликвидацией гетто

1943 1/IX

ЕВРЕИ! К ВООРУЖЕННОМУ СОПРОТИВЛЕНИЮ!

''Немецкие и литовские убийцы – у ворот гетто. Они идут чтобы нас убить. Скоро нас поведут на смерть. Но МЫ НЕ ПОЙДЕМ!

Не верьте лживым заверениям убийц; не верьте словам предателей. Кого выведут за ворота гетто – единственный путь для него – в Понары. В Понарах – смерть!

Только при вооруженном восстании мы можем спасти наши жизни и нашу честь. Братья, лучше пасть в борьбе в гетто чем быть угнанным как скот в Понары. Знайте: в гетто есть организованная сила, которая с оружием в руках окажет сопротивление.

Присоединяйтесь к вооруженному восстанию, выходите на улицу. Для кого не хватит оружия – пусть возмет топор; у кого нет топора – пусть возмет кусок железа, палку.

. . . За наших убитых детей!

. . . За наших убитых родителей!

. . . За Понары – бейте убийц!

На каждой улице, в каждом дворе, в каждой комнате в гетто и вне гетто.

Да здравствует свобода!

Да здравствует вооруженное сопротивление!

Смерть убийцам!

Штаб «Ф.П.О."

יהודים, למרד!

„התלינים הגרמנים והליטאים הגיעו לשערי הגיטו. בדעתם לרצוח אותנו. עוד מעט ויוליכונו מחנות מחנות אל השער.

. . . אבל אנחנו לא נלך!

אל תאמינו בהבטחותיהם הכוזבות של הרוצחים! אל תאמינו בדברי בוגדים! כל המוצא משער־הגיטו אחת דרכו — לפונאר. ופונאר — משמעה: מוות.

. . . רק על־ידי התקוממות מזוינת נוכל להציל את נפשנו ואת כבודנו.

אחים, מוטב למות מות גבורים בגיטו מלהיות מובלים לפונאר. ודעו לכם: בגיטו קיים כוח מאורגן שיתקוים התקוממות מזוינת.

שליחים צעטראָגן די וואָרענונג פון אומקום און דעם רוף צו ווידערשטאַנד צו יידישע ישובים

MESSENGERS CARRY THE WARNING OF DEATH AND THE CALL FOR RESISTANCE TO THE JEWISH SETTLEMENTS

שליחים מפיצים את אזהרת הכליון ואת הקריאה למרידה בקרב ישוב היהודים

ПОСЛАНЦЫ РАЗНОСЯТ ПРЕДОСТЕРЕЖЕНИЯ ЕВРЕЙСКИМ ОБЩИНАМ О ГРОЗЯЩЕЙ ГИБЕЛИ И ВОЗВАНИЕ К СОПРОТИВЛЕНИЮ

1942 IV

די ראַדאָמער שוועסטער שרה און רייזל זילבער ברענגען דעם רוף קיין ביאַליסטאָק און וואַרשע — אַרעסטירט צוריקווענס אין מאַלקין

The Radom sisters Sarah and Reizel Silber bring the call to Bialystok and Warsaw – arrested on the way back to Malkin

האחיות שרה ורייזל זילבר מראדום מביאות את הקריאה למרידה לביאליס־טוק ולוורשה — נאסרו במאלקין בדרך חזרתם

Сестры сара и Рейзл Зильбер из Радома доставляют призыв в Белосток и Варшаву – на обратном пути были арестованы на Ст. Малкинья

1942 IV

מרדכי טענענבוים (יוזף טאַמאַראָוו) — גענאַלן בראש פון אויפשטאַנד אין ביאַליסטאָק

Mordechai Tenenbaum (Yuzef Tamarov) – was killed as the head of the uprising in Bialystok

מרדכי טננבוים (יוזף תמרוב), מראשי המורדים, נפל בביאליסטוק

Мордехай Тененбаум (Иосиф Тамаров) пал во главе восстания в Белостоке

צו אַלע יידן אונטער דער נאַצישער אָקופּאַציע

דער גורל פון אַלע יידן אונטער דער היטלעריסטישער אָקופּאַציע איז אַלגעמיינע אויסראָטונג, ניט געקוקט אויף קיין ווירטשאַפטלעכע אינטערעסן פון די דייטשן.

בריידער! רייסט אַראָפּ די איינרעדנישן, אַז אונדז קען ראַטעוון די ווירטשאַפטלעכע נויטוועניקייט. וואַרפט אַוועק די האָפענונג, אַז צוליב ווירטשאַפטלעכע סיבות וועלן די דייטשן ניט וועלן פאַרטיליקן די 40 טויזנט יידן אין ביאַליסטאָק און אַ פשיטא שוין דעם האַלבן מיליאָן יידן אין וואַרשע. די אויסראָטונג פון די יידן איז אַ צענטראַלע אָפּציע, זי איז ניט אָפּהענגיק פון קיין שום אָרטיקע אָרגאַנען. די דייטשן איז גראָדנע, ביאַליסטאָק און וואַרשע, כדי צו האָבן אַרבעט און ניט גיין אויפן פראָנט, קענען פאַרצייען דעם קיום פון די געטאָס אויף אַ קורצער צייט. די אויסראָטונג איז אָבער אַ סיסטעמאַטישער פראָצעס, וואָס פריער אָדער שפעטער וועט ער טרעפן אַלעמען. דאָס הערשט די פאַליטישע פראָגראַם אַלע ווירטשאַפטלעכע פאַקטאָרן. וואו סאיז נאָר דאָ אַ יידישער ישוב אוועק היטלערן, וועט זיין פאָנאַר!

יידן, אָרגאַניזירט זיך, נעמט זיך צום געווער!

יידן, צום וידערשטאַנד!

די פאַראייניקטע פאַרטיזאַנישע אָרגאַניזאַציע אין ווילנער געטא

TO ALL JEWS UNDER THE NAZI OCCUPATION!

The fate of all Jews under the Hitler occupation is total extermination regardless of any economic interest of the Germans.

Brethren, rip off the delusion that we may be saved by economic necessity. Cast away the hope that for economic reasons the Germans will not destroy the 40 thousands Jews in Bialystok, all the more the half million Jews in Warsaw. The extermination of the Jews is a central operation; it doesn't depend on the local authorities. The Germans in Grodno, Bialystok and Warsaw, in order to have work and not be sent to the front, can prolong the existence of the ghetto for a short while. But the extermination is a systematic process, which sooner or later will hit everybody. The political program prevails here under Hitler there will be a Ponary!

Jews, organize! Take up arms!

Jews, rise!

The United Partisan Organization in the Vilna Ghetto.

לכל היהודים בכיבוש הנאצי:

גורל כל היהודים בכיבוש הנאצי נחרץ — השמדה כללית, ללא כל התחשבות בתועלת כלכלית לגרמנים.

אחים! הינתקו מאשלייה שצרכים כלכליים הכרחיים עשויים להצילנו. לשוא כל תקוה שמסיבות כלכליות הגרמנים לא ישמידו ארבעים אלף יהודי ביאליסטוק ולא כל שכן — חצי מיליון יהודי ורשה. השמדת היהודים הפכה למשימה מרכזית ואינה תלוייה בכל השלטונות המקומיים. כדי להשות את צאתם לחזית מאמתלת עבודה הגרמנים בגרודנה, ביאליסטוק, ורשה עשויים להאריך את הקיום הגיטו „שלהם" לזמן־הזה. אולם עצם ההשמדה היא תהליך שיטתי שתפגע בכולם, במוקדם או במאוחר. כן שלטת התוכנית המדינת על כל הגורמים המשקיים. כל יישוב יהודי בשלטון היטלר אחד סופו — פונר!

יהודים התארגנו! תפשו בנשק!

יהודים — להגנה!

מפקדת אירגון הפארטיזנים המאוחד בגיטו וילנה („פ. פ. א.")

רוף פון פ.פ.א. וועגן אומקום און וידערשטאַנד

Call by F.P.O. about death and resistance

כרוז של פ.פ.א. בענין הכליון והמרידה

Возвание Ф.П.О. о грозящей гибели и о сопротивлении

1942

ליאָניע קאַזיבראַדסקי (קריסיאַ קאָסאָווסקאַ), פּרושקאָוו־מאַלקין

Lionia Kazibrodski (Krysia Kosovska)

ליוניה קאזיברודסקי (קריסיה קוסובסקה).

Леня Казибродская (Крыся Косовская)

1942 – 1913

טאַמאַראַ שניידערמאַן (וואַנדאַ מאַיעווסקאַ)

Tamara Schneiderman (Vanda Mayevska)

תמרה שניידרמאן (ואנדה מאיבסקה)

Тамара Шнейдерман (Ванда Маевская)

1943 – 1917

פרומע פלאָטניצקי, פינסק־בענדין

Fruma Plotniski

פרומה פלוטניצקי

Фрума Плотницкая, Пинск

1943 – 1914

טאָסיע אַלטמאַן, וולאָצלאַווק־וואַרשע

Tosia Altman

טוסיה אלטמאן

Тося Альтман

1943 – 1918

שלמה ענטין (יאַן סטאַנקעוויטש), דראָהיטשין־מאַלקין

Shlomo Entin (Jan Stankevitch)

שלמה אנטין (יאן סטאנקביץ)

Шлема Энтин (Ян Станкевич)

1942 – 1916

КО ВСЕМ ЕВРЕЯМ ПОД НАЦИСТСКОЙ ОКУПАЦИЕЙ

Судьба евреев под гитлеровской окупацией – это всеобщее уничтожение, не взирая на экономические последствия для немцев. Братья, не верьте слухам, что нас может спасти хозяйственная необходимость. Оставьте надежды, что по экономическим причинам немцы не захотят уничтожить 40 тысяч евреев в Белостоке и почти пол милиона евреев в Варшаве. Уничтожение евреев это центральная акция, она не зависит от местных органов. Немцы в Гродне, Белостоке, Варшае, чтобы быть занятыми и не идти на фронт могут продлить существование гетто на короткое время. Но уничтожение евреев это систеатический процесс, который раньше или позже постигнет всех. Тут политическая проблема превосходствует над всеми экономическими факторами. Где только существует еврейская общественность под гитлеровской окупацией – все окончиться Понарами.

Еврей, организуйтесь, хватайте за уружие!

Еврей–к сопротивлению!

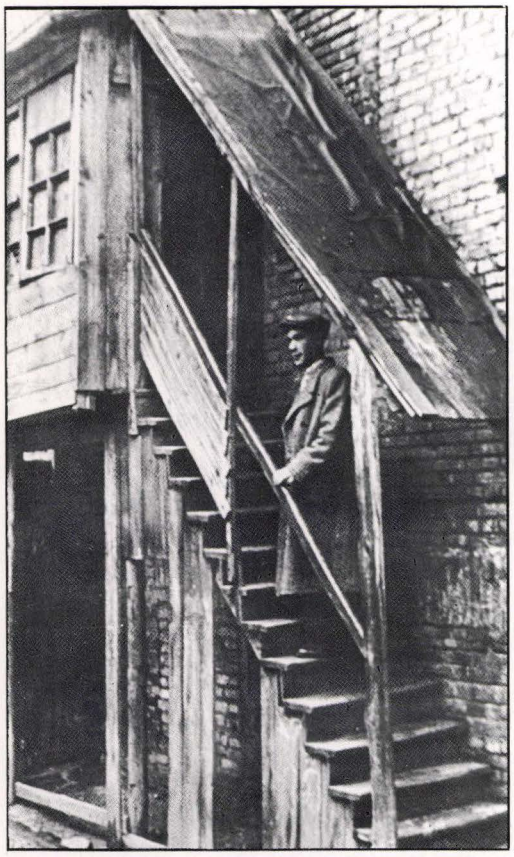
Об 'единенная Партизанская Организация в виленском гетто

„פ.פ.א." — פאראיניקטע פּאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע
אין ווילנער געטאָ

"F.P.O." – UNITED PARTISANS' ORGANIZATION
In Vilna Ghetto

„פ.פ.א." — אירגון הפּארטיזנים המאוחד
בגיטו וילנה

"Ф.П.О." – ОБ'ЕДИНЕННАЯ ПАРТИЗАНСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ в виленском гетто

ב. שערשנעווסקי אויף די טרעפּ צום בוידעם־שטיבל וואו ס׳האָט זיך געפונען דער שטאַב פון פ.פ.א.

B. Shereshnevski on the steps of the attic that housed the headquarters of the "F.P.O."

ב. שרישנבסקי על המדרגות של חדר־העלייה, שבו נמצא המטה הכללי של פ.פ.א.

Б. Шерешневский на лестнице ведущей на чердак, где находился штаб Ф.П.О.

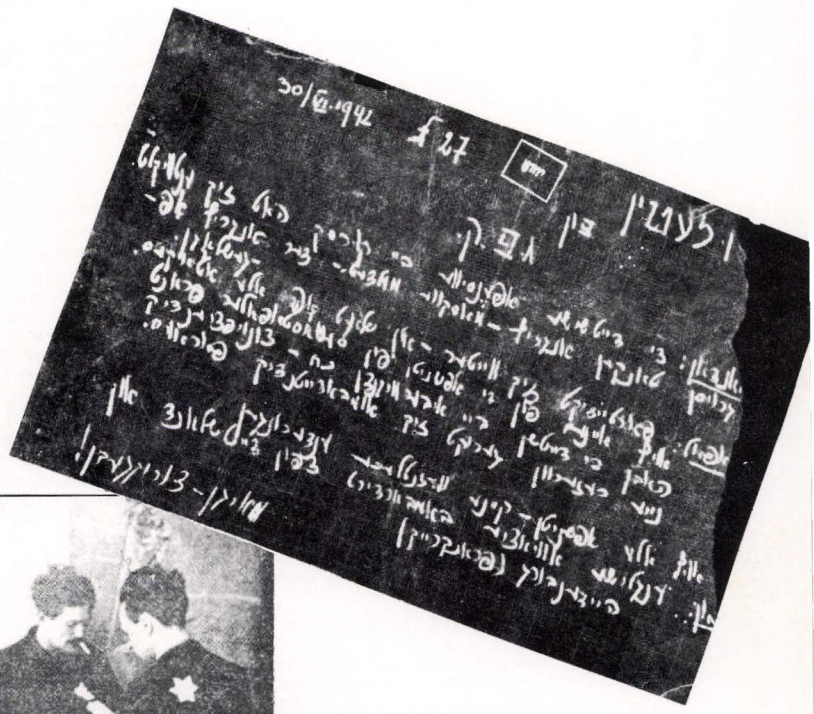

מאַסקירטער אַרײַנגאַנג צום שטאַב פון פ.פ.א. (אָשמענער גל׳ 8)

Camouflaged entrance to the headquarters of "F.P.O." (Oshmiana Lane no. 8)

כניסה מוסווית למטה הכללי של פ.פ.א. (סימטת אושמיאנה 8)

Замаскированный вход в штаб Ф.П.О. (Ошмянский пер 8)

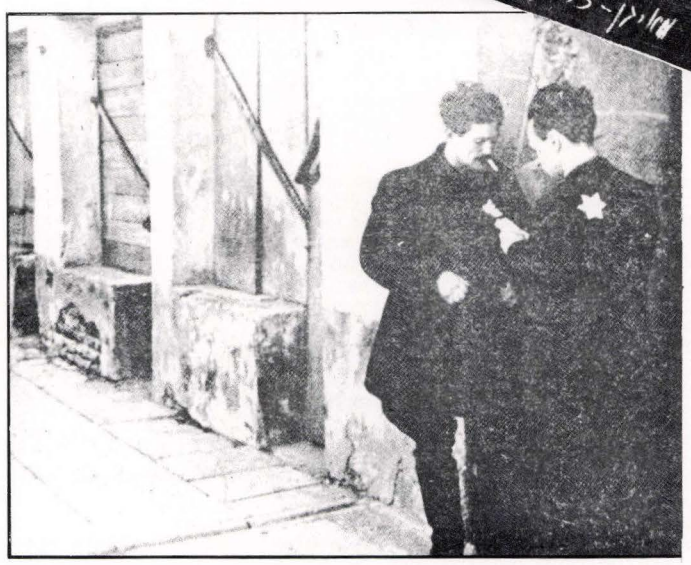
געהיימער „ביולעטין פון פ.פ.א." וועגן דער לאַגע אויף די פראָנטן

Secret "Bulletin of F.P.O." concerning the situation on the front

עלון־סתר של פ.פ.א. על המצב בחזיתות

Тайный „Бюлетень Ф.П.О." о положении на фронтах

N-27 - 1942 30/V

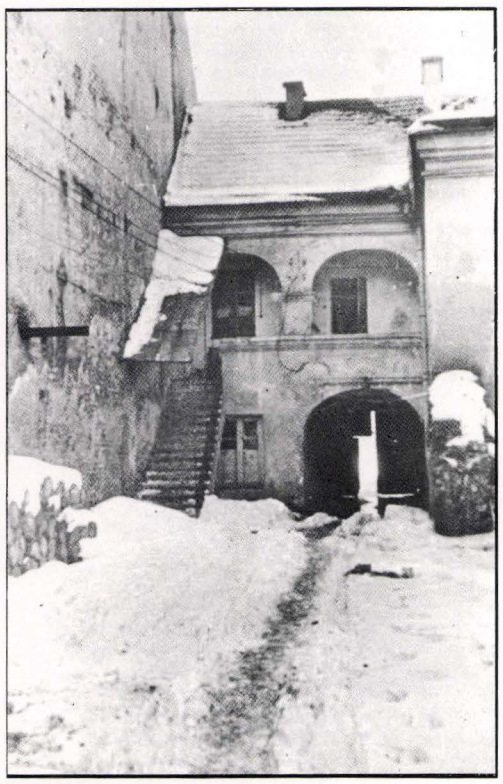

די פּאַרטיזאַנער ש. קאַטשערגינסקי און ט. גאַלפּעריז לייענען דעם פ.פ.א.־בולעטין אין געטאָ

The partisans S. Katsherginski and T. Galperin read the "F.P.O. Bulletin" in the ghetto

הפּארטיזנים ש. קאצ׳רגינסקי וט. גלפּרין קוראים את עלון פ.פ.א. בגיטו

Партизаны Ш. Качергинский и Т. Галперин читают бюлетень Ф.П.О. в гетто

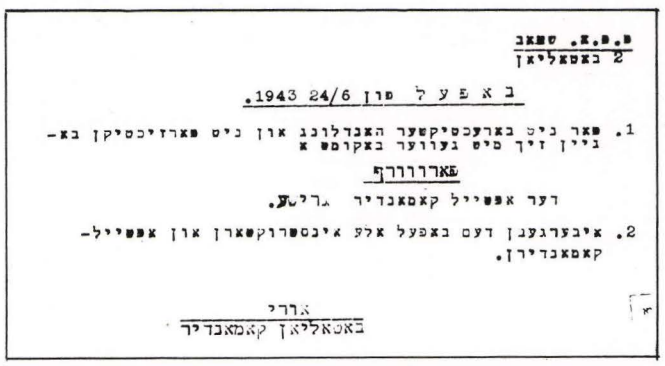
פון דעם הויף, אויף סטראַשון גאַס, זיינען די פ.פ.א־קעמפער אַוועק דורך דער קאַנאַליזאַציע אין וואַלד

From the yard at Strashun Street the "F.P.O." fighters went through the sewers to the woods

מן החצר ברחוב סטראשון יצאו לוחמי פ.פ.א. דרך תעלות־הביוב אל היער

Со двора на ул. Страшуна бойцы Ф.П.О. пробрались по канализационным каналам в лес

1943 23/IX

פּאַרוואָרף צו אַ באַטאַליאָן־קאָמאַנדיר פאַרן ניט־פאַרזיכטיקן באַגיין זיך מיט געווער

Reprimand to a battalion commander for negligent handling of weapons

נזיפה במפקד של באטאליון על שימוש בלתי־זהיר בנשק

Упрек командиру батальона за неосторожное обхождение с оружием

1943 24/VI

ДЕЛИКТЫ

▲

Деликтоспособность (умение отвечать) **лиц** (умственно отсталые / лица моложе 14 лет / лица моложе 18 лет (несмышлёные) / душевнобольные (временно / постоянно)) **по ГК РФ** 1943 г.

1. Деликтоспособность лиц с психическими расстройствами, не исключающими вменяемости, определяется судом с участием психиатра-эксперта.
2. Лица моложе 14 лет деликтоспособности не имеют; за их действия отвечают родители, опекуны или образовательные учреждения, если не докажут отсутствие своей вины.
3. Несовершеннолетние от 14 до 18 лет отвечают самостоятельно, если суд не признает, что они не могли руководить своими действиями.
4. Гражданин, признанный судом недееспособным вследствие душевной болезни, деликтоспособности не имеет; ответственность несут его опекун или попечитель.
5. Гражданин, ограниченный судом в дееспособности, отвечает самостоятельно, кроме случаев, когда суд возложил ответственность на попечителя.
6. Гражданин, признанный судом дееспособным после ограничения или недееспособности, восстанавливает деликтоспособность с момента вступления решения в силу.
7. Временное расстройство психики, возникшее по вине самого лица (опьянение, наркотики), не освобождает от ответственности.
8. Суд вправе учесть имущественное положение причинителя вреда при определении размера возмещения.
9. Возмещение вреда несовершеннолетними производится в первую очередь за счет их заработка, стипендии или иных доходов.
10. Если вред причинен несколькими лицами совместно, их ответственность является солидарной.
11. Лицо, возместившее вред за другого, имеет право обратного требования к виновному.
12. Вред, причиненный при крайней необходимости, возмещается лицом, в интересах которого он был причинен.
13. Лицо, действовавшее в состоянии необходимой обороны, вреда не возмещает.
14. Вред, причиненный при задержании преступника, возмещается государством.
15. Государственные органы несут ответственность за вред, причиненный их должностными лицами при исполнении служебных обязанностей.
16. Иск о возмещении вреда может быть предъявлен в течение трех лет со дня, когда потерпевший узнал о нарушении своего права.
17. Истечение срока давности по главному требованию влечет истечение срока давности по дополнительным требованиям.
18. Перерыв срока давности наступает при предъявлении иска, признании долга должником или совершении им действий, свидетельствующих о признании долга.
19. Срок давности не может быть восстановлен судом, если пропущен более чем на десять лет.
20. Требования о возмещении вреда, причиненного жизни или здоровью, давности не подлежат.
21. Требования о возмещении вреда, причиненного имуществу, погашаются давностью.
22. Срок давности по искам о возмещении вреда, причиненного преступлением, исчисляется с момента вступления приговора в силу.
23. Срок давности приостанавливается на время, когда истец был лишен возможности обратиться в суд по уважительной причине.
24. Срок давности не может быть восстановлен, если истец пропустил его по своей вине.
25. Срок давности по искам о возмещении вреда, причиненного здоровью, составляет три года.
26. Срок давности по искам о возмещении вреда, причиненного имуществу, составляет один год.
27. Срок давности по искам о возмещении вреда, причиненного преступлением, составляет десять лет.
28. Срок давности по искам о возмещении вреда, причиненного при исполнении служебных обязанностей, составляет один год.
29. Срок давности по искам о возмещении вреда, причиненного при задержании преступника, составляет один год.
30. Требования о возмещении вреда, причиненного при крайней необходимости, предъявляются в суд по месту жительства ответчика.
31. Требования о возмещении вреда, причиненного при обороне, предъявляются в суд по месту совершения обороны.
32. Иски о возмещении вреда, причиненного при задержании преступника, рассматриваются в суде по месту задержания.
33. Иски о возмещении вреда, причиненного государственными органами, рассматриваются в суде по месту нахождения ответчика.
34. Иски о возмещении вреда, причиненного должностными лицами, рассматриваются в суде по месту нахождения ответчика.
35. Иски о возмещении вреда, причиненного при задержании преступника, рассматриваются в суде по месту задержания.
36. Иски о возмещении вреда, причиненного при крайней необходимости, рассматриваются в суде по месту нахождения ответчика.
37. Иски о возмещении вреда, причиненного при обороне, рассматриваются в суде по месту совершения обороны.
38. Иски о возмещении вреда, причиненного при задержании преступника, рассматриваются в суде по месту задержания.
39. Иски о возмещении вреда, причиненного при крайней необходимости, рассматриваются в суде по месту нахождения ответчика.
40. Иски о возмещении вреда, причиненного при обороне, рассматриваются в суде по месту совершения обороны.

4. Ответственность должностных лиц

38. Лицо, чьи действия или бездействие привели к причинению вреда, несет ответственность, если не докажет, что вред возник не по его вине.
39. Ответственность не наступает, если вред причинен в состоянии крайней необходимости, то есть для устранения опасности, которая не могла быть устранена иными средствами, при условии, что причиненный вред был менее значительным, чем предотвращенный.
40. Ответственность не наступает, если вред причинен при правомерной обороне, то есть при защите личности или прав обороняющегося или других лиц, охраняемых законом интересов общества или государства от общественно опасного посягательства, сопряженного с насилием, угрожающим жизни обороняющегося или другого лица, либо с непосредственной угрозой такого насилия.

5. Ответственность

72. Гражданин, признанный судом недееспособным вследствие душевной болезни, не несет ответственности за свои действия.
73. Лицо, признанное судом ограниченно дееспособным, несет ответственность за свои действия в пределах, установленных законом.
74. Лица, не достигшие возраста четырнадцати лет, не несут ответственности за причиненный ими вред.
75. Гражданин, признанный судом недееспособным вследствие душевной болезни, не несет ответственности за причиненный им вред.
76. Ответственность несут родители, усыновители или опекуны, если не докажут, что вред возник не по их вине.
77. Лицо, на которое по закону возложена обязанность надзора за гражданином, признанным судом недееспособным, несет ответственность за вред, причиненный им, если не докажет, что надлежащего надзора осуществлять не могло.
78. Вред, причиненный при исполнении служебных обязанностей, возмещается за счет средств соответствующего бюджета.

6. Ограничительные меры

80. Суд ограничительные меры может применить только в случае, если:

81. ни один другой вид наказания;
82. ни общественное порицание, ни штраф, ни обязательные работы, ни иные меры воздействия, предусмотренные настоящим Кодексом, не могут быть применены;
83. лицо, для которого ограничительные меры являются основным местом работы, может продолжать работу;
84. лицо, для которого ограничительные меры являются основным местом учебы, может продолжать учебу;
85. лицо, для которого ограничительные меры являются основным местом жительства, может продолжать проживание;
86. лицо, в отношении которого ограничительные меры применяются, не является военнослужащим — лицом, для которого применяются дисциплинарные меры воздействия.

7. Ограничительные меры

87. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
88. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
89. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
90. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

8. Ограничительные меры

91. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
92. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
93. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
94. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

9. Ограничительные меры

95. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
96. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
97. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
98. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

10. Ограничительные меры

99. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
100. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
101. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
102. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

11. Ограничительные меры

103. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
104. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
105. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
106. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

12. Ограничительные меры

107. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
108. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
109. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
110. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

13. Ограничительные меры

111. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
112. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
113. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
114. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

14. Ограничительные меры

115. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
116. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
117. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
118. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

15. Ограничительные меры

119. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
120. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
121. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
122. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

16. Ограничительные меры

123. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
124. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
125. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
126. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

17. Ограничительные меры

127. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
128. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
129. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
130. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

18. Ограничительные меры

131. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
132. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
133. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
134. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

19. Ограничительные меры

135. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
136. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
137. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
138. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

20. Ограничительные меры

139. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
140. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
141. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
142. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

21. Ограничительные меры

143. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
144. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
145. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
146. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

22. Ограничительные меры

147. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
148. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
149. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
150. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

23. Ограничительные меры

151. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
152. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
153. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
154. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

24. Ограничительные меры

155. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
156. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
157. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
158. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

25. Ограничительные меры

159. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
160. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
161. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
162. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

26. Ограничительные меры

163. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
164. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
165. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
166. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

27. Ограничительные меры

167. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
168. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
169. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
170. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

28. Ограничительные меры

171. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
172. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
173. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
174. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

29. Ограничительные меры

175. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
176. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
177. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
178. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

30. Ограничительные меры

179. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
180. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
181. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
182. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

31. Ограничительные меры

183. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
184. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
185. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
186. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

32. Ограничительные меры

187. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
188. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
189. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
190. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

33. Ограничительные меры

191. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
192. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
193. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
194. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

34. Ограничительные меры

195. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
196. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
197. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
198. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

35. Ограничительные меры

199. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
200. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
201. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
202. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

36. Ограничительные меры

203. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
204. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
205. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
206. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

37. Ограничительные меры

207. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
208. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
209. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
210. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

38. Ограничительные меры

211. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
212. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
213. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
214. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

39. Ограничительные меры

215. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
216. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
217. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
218. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

40. Ограничительные меры

219. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
220. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
221. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
222. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

41. Ограничительные меры

223. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
224. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
225. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
226. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

42. Ограничительные меры

227. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
228. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
229. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
230. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

43. Ограничительные меры

231. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
232. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
233. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
234. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

44. Ограничительные меры

235. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
236. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
237. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
238. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

45. Ограничительные меры

239. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
240. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
241. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
242. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

46. Ограничительные меры

243. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
244. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
245. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
246. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

47. Ограничительные меры

247. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
248. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
249. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
250. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

48. Ограничительные меры

251. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
252. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
253. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
254. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

49. Ограничительные меры

255. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
256. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
257. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
258. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

50. Ограничительные меры

259. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
260. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
261. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
262. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

51. Ограничительные меры

263. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
264. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
265. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
266. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

52. Ограничительные меры

267. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
268. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
269. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
270. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

53. Ограничительные меры

271. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
272. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
273. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
274. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

54. Ограничительные меры

275. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
276. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
277. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
278. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

55. Ограничительные меры

279. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
280. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
281. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
282. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

56. Ограничительные меры

283. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
284. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
285. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
286. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

57. Ограничительные меры

287. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
288. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
289. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
290. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

58. Ограничительные меры

291. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
292. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
293. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
294. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

59. Ограничительные меры

295. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
296. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
297. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
298. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

60. Ограничительные меры

299. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
300. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
301. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
302. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

61. Ограничительные меры

303. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
304. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
305. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
306. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

62. Ограничительные меры

307. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
308. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
309. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
310. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

63. Ограничительные меры

311. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
312. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
313. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
314. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

64. Ограничительные меры

315. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
316. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
317. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
318. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

65. Ограничительные меры

319. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
320. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
321. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
322. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

66. Ограничительные меры

323. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
324. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
325. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
326. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

67. Ограничительные меры

327. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
328. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
329. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
330. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

68. Ограничительные меры

331. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
332. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
333. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
334. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

69. Ограничительные меры

335. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
336. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
337. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
338. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

70. Ограничительные меры

339. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
340. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
341. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
342. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

71. Ограничительные меры

343. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
344. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
345. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
346. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

72. Ограничительные меры

347. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
348. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
349. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
350. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

73. Ограничительные меры

351. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
352. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
353. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
354. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

74. Ограничительные меры

355. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
356. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
357. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
358. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

75. Ограничительные меры

359. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
360. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
361. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
362. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

76. Ограничительные меры

363. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
364. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
365. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
366. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

77. Ограничительные меры

367. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
368. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
369. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
370. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

78. Ограничительные меры

371. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
372. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
373. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
374. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

79. Ограничительные меры

375. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
376. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
377. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
378. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотренного настоящим Кодексом для данного преступления.

80. Ограничительные меры

379. Ограничительные меры применяются на срок от 1 до 29 лет.
380. Ограничительные меры применяются на срок от 30 лет до 86 лет только в случаях, специально предусмотренных настоящим Кодексом.
381. Ограничительные меры, срок которых не указан, применяются на срок 5 лет.
382. Ограничительные меры применяются на срок, не превышающий половины максимального срока, предусмотрен

HEADQUARTERS OF THE "F.P.O."

ШТАБ „Ф.П.О."

שטאַב פון דער „פ.פ.א."

המטה הכללי של „פ. פ. א.";

באַטאַליאָן־קאָמאַנדיר
יוסף גלאַזמאַן (אברהם)
Battalion Commander
Joseph Glazman (Abraham)
מפקד־באטאליון
יוסף גלאזמן (אברהם)
Командир батальона Иосиф Глазман (Авром)

קאָמאַנדיר יצחק ווִיטנבערג (לעאָן)
Commander Itzchak Wittenberg (Leon)
המפקד יצחק ויטנברג (ליאון)
Командир Ицик Витенберг (Леон)

באַטאַליאָן־קאָמאַנדיר
אַבע קאָוונער (אורי)
Battalion Commander
Abba Kovner (Uri)
מפקד־באטאליון
אבא קובנר (אורי)
Командир батальона Абе Ковнер (Урия)

Члены Штаба:

חברי המטה הכללי:

Headquarters Members:

שטאַב־מיטגלידער:

אריה (ליאָווע) זיסקאָוויטש
Aryeh (Liova) Zyskovitch
אריה (ליובה) זיסקוביץ
Арие (Лева) Зискович

יאַנקל קאַפלאַן
Yankel Kaplan
יאנקל קפלן
Янкель Каплан

אברהם כוואַיניק
Abraham Chvoinik
אברהם כוויניק
Абраша Хвойник

ניסן רעזניק
Nissan Reznik
ניסן רזניק
Нисон Резкин

Командиры Отделений:

מפקדי פלוגות:

Division Commanders:

אַפּטיילקאָמאַנדירן:

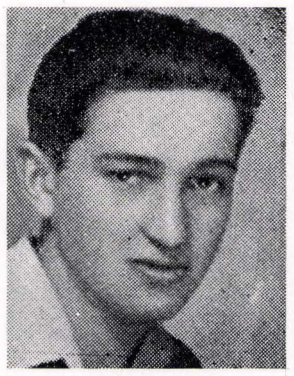
ברוך גאָלדשטיין
Baruch Goldstein
ברוך גולדשטיין
Борух Гольдштейн

סאָניע מאַדייסקער
Sonia Madeisker
סוניה מאדייסקר
Соня Мадейскер

שמואל קאַפלינסקי
Samuel Kaplinski
שמואל קאפלינסקי
Шмуэл Каплинский

גרופן־קאָמאַנדיר עדעק באָראַקס
Group Commander Edek Boraks
מפקד קבוצה אדק בוראקס
Командир группы Эдек Боракс

גרופן־קאָמאַנדיר יצחק מאַצקעוויטש
Group Commander Itzchak Matskevitch
מפקד קבוצה יצחק מאצקייביץ'
Командир группы Ицхок Мацкевич

דער הימן פון יידישן ווידערשטאַנד

THE HYMN OF JEWISH RESISTANCE

המנון המרידה היהודית

ГИМН ЕВРЕЙСКОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ

הירש גליק, — פּאָעט, פּאַרטיזאַנער. דערשאָסן נאָכן אַנטלויפן פון אַ נאַצישן לאַגער אין עסטלאַנד

Hirsh Glick – poet, partisan. Shot after escaping from a Nazi camp in Estonia

הירש גליק —משורר, פארטיזן. נורה לאחר שנמלט ממחנה נאצי באסטוניה

Гирш Глик – поэт партизан; застрелен после побега из нацистского лагеря в Эстонии

1944 – 1920

יצחק צוקערמאַן („אַנטעק") — וויצע־קאָמענדאַנט פון דער יידישער קאָמף־אָרגאַניזאַציע („זשאָב") און פאַרשט־יער פון וואַרשעווער געטאָ - אויפשטאַנד אויף דער „אַריישער זייט"

Yitzhak Zuckerman ("Antek") – Lieutenant-Commander of the Jewish combat organization "ZHOB") and representative of the Warsaw Ghetto on the "Aryan side"

יצחק צוקרמן („אנטק") — סגן־מפקד של ארגון יהודי לוחם („זשאב") ונציג המרד בגיטו וארשה „בצד הארי"

Исаак Цукерман („Антек") – Заместитель коменданта Еврейской Боевой Организации („ЖОБ") и участник восстания в варшавском гетто на „арийской стороне"

זאָג ניט קיינמאָל אַז דו גייסט דעם לעצטן וועג,
כאָטש הימלען בלייענע פאַרשטעלן בלויע טעג,
קומען וועט נאָך אונזער אויסגעבענקטע שעה,
ס'וועט אַ פויק טאָן אונזער טראָט – מיר זיינען דאָ!

יוחנן מערסיק (פאַרטיזאַנער־מחנה „נקמה")

Yochanan Mersik (Partisan Camp "Revenge")

יוחנן מרסיק (מחנה־הפּאַרטיזנים „נקמה")

Юхонор Мерсик (партизанский отряд „Месть")

פון גרינעם פאַלמען־לאַנד ביז ווייטן לאַנד פון שניי,
מיר קומען אָן מיט אונזער פיין, מיט אונזער וויי,
און וווּ געפאַלן איז אַ שפּריץ פון אונזער בלוט,
שפּראָצן וועט דאָרט אונזער גבורה אונזער מוט.

ס'וועט די מאַרגן־זון באַגילדן אונז דעם היינט,
און דער נעכטן וועט פאַרשווינדן מיטן פיינט,
נאָר אויב פאַרזאַמען וועט די זון און דער קאיאר,
ווי אַ פאַראָל זאָל ניין דאָס ליד פון דור צו דור.

חיים לאַזאַר (מחנה „נקמה")

Chaim Lazar (Camp "Revenge")

חיים לאזאר (מחנה „נקמה")

Хаим Лазар (отряд „Месть")

דאָס ליד געשריבן איז מיט בלוט און ניט מיט בליי,
ס'איז ניט קיין לידל פון אַ פויגל אויף דער פריי,
דאָס האָט אַ פאָלק צווישן פאַלנדיקע וועלט
דאָס ליד געזונגען מיט נאַגאַנעס אין די הענט.
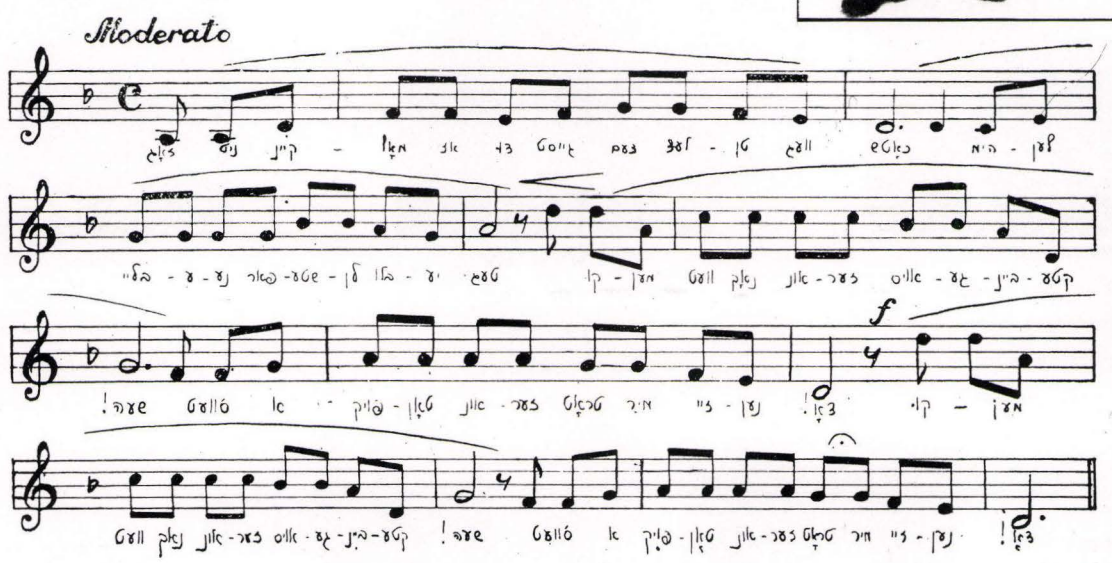

בערל ווינרעב (מחנה „קאָמיוג")

Berl Weinreb (Camp "Comsomol")

בערל ווינרב (מחנה „קומוסמול")

Берл Вайнреб (отряд „Комсомол")

טאָ, זאָג ניט קיינמאָל אַז דו גייסט דעם לעצטן וועג,
כאָטש הימלען בלייענע פאַרשטעלן בלויע טעג.
קומען וועט נאָך אונזער אויסגעבענקטע שעה –
ס'וועט אַ פויק טאָן אונזער טראָט – מיר זענען דאָ !

א. שאַבּרינסקי
(מחנה „אַ טויט דעם פאַשיזם!")

A. Shabrinski
(Camp "Death To Fascism!"

א. שאברינסקי
(מחנה „מוות לפאשיזם!")

А. Шабринский
(отряд „Смерть фашизму")

הירש גליקס קאַמפּס־ליד פאַר דער ווילנער פ.פּ.א. איז געוואָרן דער הימן פון יידישן ווידערשטאַנד (מוזיק: ברידער פאַקראַס)

Hirsch Glick's combat song for the Vilna "F.P.O." became the hymn of Jewish resistance (music – Pakras brothers)

שיר־המאבק, שחיבר הירש גליק בשביל פ.פ.א. היה להמנון המרידה היהודית (מוסיקה: האחים פאקראס)

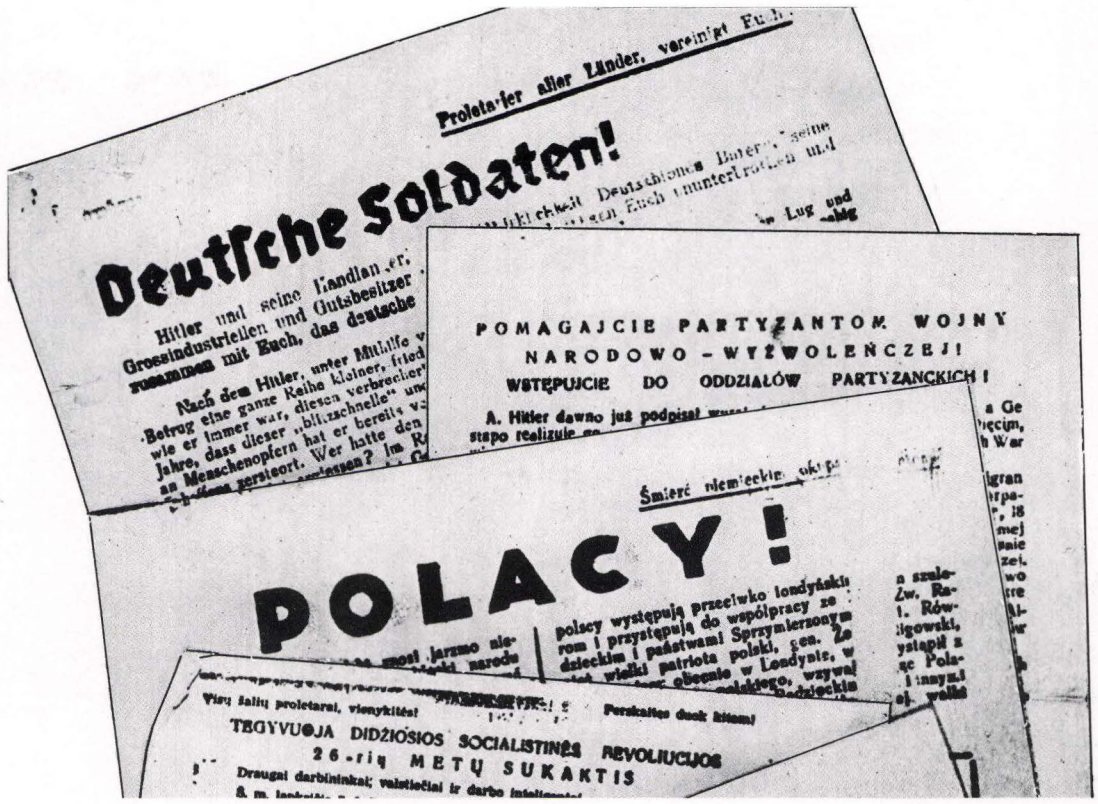
Боевая песня Гирша Глика дла виленского Ф.П.О. стала гимном еврейского сопротивления (музыка братьев Пакрас)

אויפרופן און צייטונגען (אין דייטש, פויליש, ליטווויש און ווייסרוסיש) גע־דרוקט אין דער אונטערערדישער דרוקעריי פון דער פ.פ.א. אין ווילנע און שפעטער אין וואַלד

Appeals in newspapers (In German, Polish, Lithuanian and White Russian) printed in the underground printshop of the ''F.P.O.'' in Vilna and later in the woods

כרוזים ועתונים (בגרמנית, בפולנית, בליטאית וברוסית לבנה) שנדפסו בבית־דפוס המחתרת של „פ.פ.א." בווילנה ואחר־כך ביער

Возвания в газетах (по немецки, польски, литовски и белорус–ски) печатаные в подпольных типографиях Ф.П.О. в Вильне; позже – в лесу

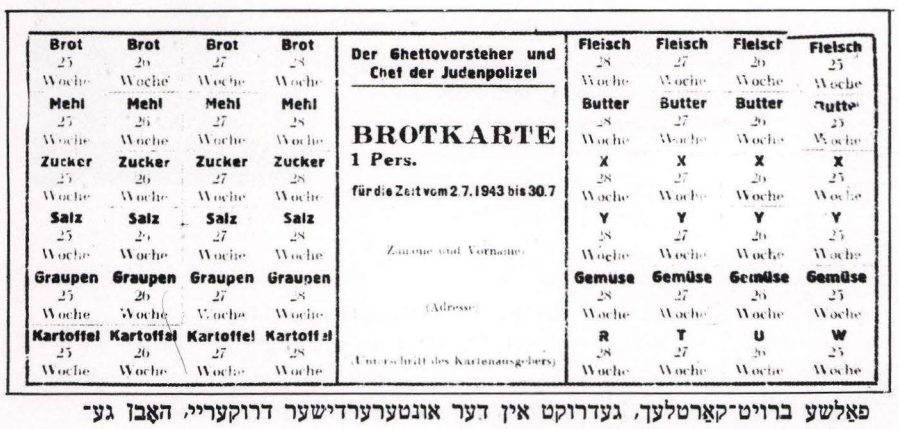

דער פּאַרטיזאַנער יצחק קאָוואַלסקי, איניציאַטאָר און אָרגאַניזאַטאָר פון די אונטערערדישע דרוקעריען

The partisan Itzchak Kovalski, initiator and organizer of the underground printshops

הפרטיזאן יצחק קובאלסקי, היוזם והמארגן של בתי־הדפוס במחתרת

Партизан Исаак Ковальский, инициатор и организатор подпольных типографии

Brot 25 Woche	Brot 26 Woche	Brot 27 Woche	Brot 28 Woche	Der Ghettovorsteher und Chef der Judenpolizei	Fleisch 28 Woche	Fleisch 27 Woche	Fleisch 26 Woche	Fleisch 25 Woche
Mehl 25 Woche	Mehl 26 Woche	Mehl 27 Woche	Mehl 28 Woche	BROTKARTE 1 Pers. für die Zeit vom 2.7.1943 bis 30.7	Butter 28 Woche	Butter 27 Woche	Butter 26 Woche	Butter 25 Woche
Zucker 25 Woche	Zucker 26 Woche	Zucker 27 Woche	Zucker 28 Woche	Zuname und Vorname:	X 28 Woche	X 27 Woche	X 26 Woche	X 25 Woche
Salz 25 Woche	Salz 26 Woche	Salz 27 Woche	Salz 28 Woche	(Adresse)	Y 28 Woche	Y 27 Woche	Y 26 Woche	Y 25 Woche
Graupen 25 Woche	Graupen 26 Woche	Graupen 27 Woche	Graupen 28 Woche	(Unterschrift des Kartenausgebers)	Gemüse 28 Woche	Gemüse 27 Woche	Gemüse 26 Woche	Gemüse 25 Woche
Kartoffel 25 Woche	Kartoffel 26 Woche	Kartoffel 27 Woche	Kartoffel 28 Woche		R 28 Woche	T 27 Woche	U 26 Woche	W 25 Woche

פאַלשע ברויט־קאָרטלעך, געדרוקט אין דער אונטערערדישער דרוקעריי, האָבן גע־האָלפן צו דעקן דעם בודזשעט פון פ.פ.א.

Forged bread cards, printed in the underground printshop, helped cover the budget of the ''F.P.O.''

כרטיסי־לחם מזויפים, שנדפסו בבית־הדפוס של המחתרת, סייעו לסיפוק תקציבו של „פ.פ.א."

Фальшивые хлебные карточки, печатанные в подпольной типографии помогали финансам Ф.П.О.

HERSCH GLIK

Jüdisches Partisanenlied

Sage nimmermehr, du gehst den letzten Weg,
wenn vor blauen Tag ein Bleigewölk sich legt:
unsre heißersehnte Stunde, sie ist nah,
unsre Tritte werden trommeln: Wir sind da!

Vom grünen Palmenland zum weiten Land im Schnee,
so kommen wir mit unsrer Pein, mit unserm Weh,
und wo gefallen ist ein Spritzer unsres Bluts,
dort wird sprießen unsre Stärke, unser Mut.

Einst wird Sonne sein, die unsern Tag bescheint,
und das Gestern wird verschwinden mit dem Feind.
Steigt zu spät für uns der Sonnenball –
sei dies Lied für unsre Kinder ein Fanal.

Das Lied, geschrieben ists mit Blut und nicht mit Blei
und kein Vogel hats gesungen, leicht und frei,
s hat ein Volk an rauchgeschwärzter Wand
das Lied gesungen mit der Waffe in der Hand.

Drum sage nimmermehr, du gehst den letzten Weg,
wenn vor blauen Tag ein Bleigewölk sich legt:
unsre heißersehnte Stunde, sie ist nah,
unsre Tritte werden trommeln: Wir sind da!

הירש גליק —„פּאַרטיזאַנער הימן", דייטש — הובערט ווית

Hirsch Glick – ''Partisan Hymn'', German translation by Hubert Witt

הירש גליק: „המנון הפּאַרטיזנים", תרגום גרמני מאת הוברט ויט

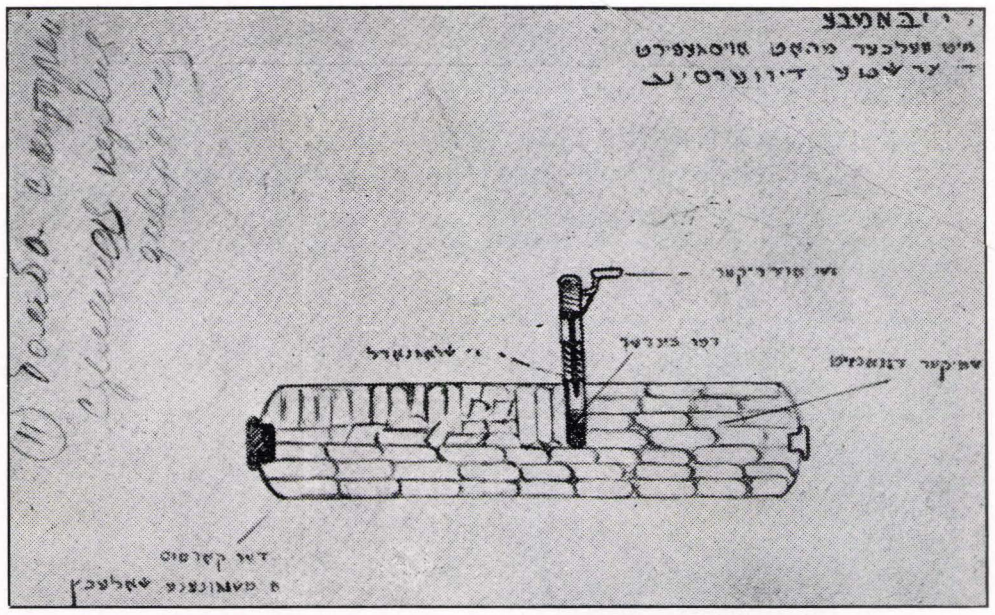
Гирш Глик: „Партизанский гимн", перевод на немецкий Губерта Вита

די „רעלסן־מלחמה" מיטן אָקופאַנט

THE "RAILROAD WAR" AGAINST THE INVADER

„מלחמת פסי־הברזל" בכובש

„РЕЛЬСОВАЯ ВОЙНА" С ОКУПАНТОМ

די אין געטא אויסגעאַרבעטע באָמבע פאַר דער ערשטער דיוואַרסיע

Ghetto-made bomb for the first act of sabotage

הפצצה שהותקנה בגיטו לצורך החבלה הראשונה

Бомба сконструированная в гетто для первой диверсии

שטיל די נאַכט איז אויסגעשטערנט

שטיל די נאַכט איז אויסגעשטערנט
און דער פראָסט האָט שטאַרק געברענט,
צי געדענקסטו, ווי איך האָב דיך געלערנט,
האַלטן א שפייער אין די הענט?

א מויד, א פעלצל און א בערעט
און האַלט אין האַנט פעסט א נאַגאַן,
א מויד מיט א סאָמעטענעם פנים
היט אָפּ דעם שונאָם קאַראַוואַן.

געצילט, געשאָסן און געטראָפן
האָט איר קליינינקער פיסטויל,
אַן אויטא א פולינקן מיט וואָפן
פארהאַלטן האָט זי מיט איין קויל.

פארטאָג, פון וואַלד ארויסגעקראָכן,
מיט שניי־גירלאַנדן אויף די האָר,
געמוטיקט פון קליינינקן נצחון,
פאר אונדזער נייעם, פרייען דור.

.1942

הירש גליק — א ליד וועגן דער ערשטער דיוואַרסיע

Hirsch Glick – a song about the first act of sabotage

הירש גליק: שיר על מעשה־החבלה הראשון

Гирш Глик: Песня о первой диверсии

משה בראַוזע — געפאַלן אין וואַלד

Moshe Brauze – killed in the woods

משה בראוזה — נהרג ביער

Мойше Браузе – пал в лесу

די 3 פאַרטיזאַנער וואָס האָבן אַרונטערגע־
לאָזן דעם ערשטן צוג ביי ניי־וויליייקע און
אומגעבראַכט אַרום 220 דייטשע זעלנער

The 3 partisans who derailed the first train at New Vilaika and killed about 220 German soldiers

שלושת הפארטיזנים, שהתיקו את הרכבת
ממסלולה בסמוך לוילייקה החדשה וגרמו על
ידי כך למותם של 220 חיילים גרמנים

Трое партизан, которые подорвали первый поезд около Новой Вилейки и уничтожили около 220 немецких солдат

1942 VII

ויטקע קעמפנער — העלדישע פאַרבינד־
לערין מיטן וואַלד; אויסשפיר־קאָמאַנדיר פון
דער פאַרטיזאַנער־מחנה „נקמה־נעמער"

Vitka Kempner – heroic liaison officer for contact with the woods; intelligence commander of the partisan camp "Avengers"

ויטקה קמפנר — הצטיינה בקשרת עם היער;
מפקדת־ריגול של מחנה־הפארטיזנים „הנוקם"

Витка Кемпнер – геройская „связная" с лесом; командир разведки партизанского отряда „Мститель"

איזיע מאַצקעוויטש — געלעבט אויף דעם פאַלשן
דאָקומענט ווי א טאַטאַר (אַלי קעריצענקא) — געפאַלן
אין וואַלד

Izia Matskevitch – lived under a false document as a Tartar(Ali Keritsenko)– killed in the woods

איזיה מאצקייביץ — התחזה בתעודה מזוייפת לטוטרי
(אלי קריצנקו), נפל ביער

Изя Мацкевич – жил на ложных документах как татар (Али Кериценко) – пал в лесу

יחיאלס קאַמף־גרופּע

YECHIEL'S COMBAT GROUP

פּלוגת המאבק של יחיאל

БОЕВАЯ ГРУППА ЕХИЕЛЯ

קאמף־אַרגאַניזאַציע (געשאַפן פּרילינג 1942) 5 גרופּן — 100 קעמפער; הויפּט־ציל: אַרויס פון געטאָ אין וואַלד, אָנצופירן אַ קאַמף מיט די דייטשן; מאַי 1943 — אָנגעשלאָסן אין פ.פּ.אָ. ווי אַ באַזונדער באַטאַליאָן; נאָכן טויט פון קאַמאַנדיר אַ־ייבערגעפירט אַרום 200 קעמפער אין וואַלד

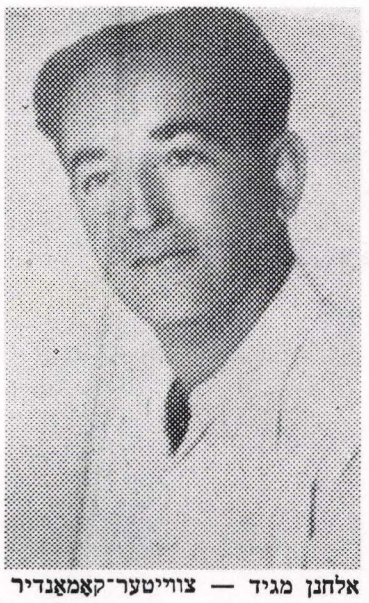
Combat organization (established in Spring, 1942) 5 groups – 100 fighters; main goal: out of the ghetto to the woods in order to combat the Germans; May, 1943 – joined the F.P.O. as a separate battalion; after the death of the commander about 200 fighters were transferred to the woods

אירגון לוחמים (נוסד באביב 1942) — 5 קבוצות — 100 לוחמים; המטרה העיקרית: לצאת מן הגיטו אל היער, להלחם בגרמנים; נספח במאי 1943 ל„פ.פ.א.“ כבאטאליון מיוחד; לאחר מותו של המפקד הועברו כ־200 לוחמים אל היער

Боевая организация (создана весной 1942), 5 групп – 100 бойцов; главная цель – выйти из гетто в лес и вести борьбу с немцами; в мае 1943 – присоединилась к Ф.П.О. как самостоятельный батальон; после гибели командира около 200 бойцов пробрались в лес

יחיאל שיינבוים — קאַמאַנדיר
Yechiel Sheinbaum – Commander
יחיאל שיינבוים — מפקד
Ехиел Шейнбойм – Командир

אלחנן מגיד — צוויטער־קאַמאַנדיר
Elchanan Magid – 2nd Commander
אלחנן מגיד — מפקד שני
Элхонон Магид – второй командир

נאָטעק רינג — וואָפן־קאַמאַנדיר
Notek Ring – Arms Commander
נוטק רינג — מפקד־הנשק
Нотек Ринг – командир по вооружению

שלמה בראַנד — וואָפן־קאַמאַנדיר
Shlomo Brand – Arms Commander
שלמה בראנד — מפקד־הנשק
Шлема Бранд – командир по вооружению

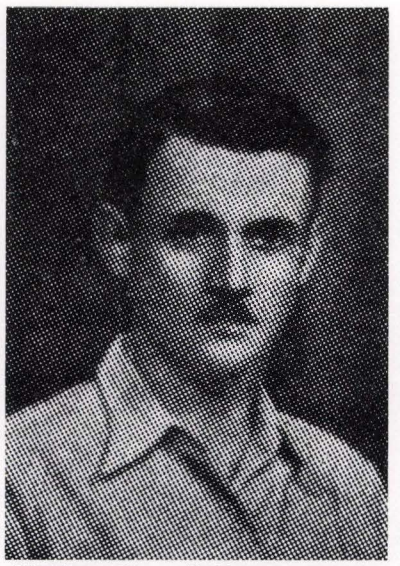
לעאָן בערנשטיין — פּראָפּאַגאַנדע
Leon Bernstein – Propoganda
ליאון ברנשטיין — תעמולה
Леон Бернштейн – пропаганда

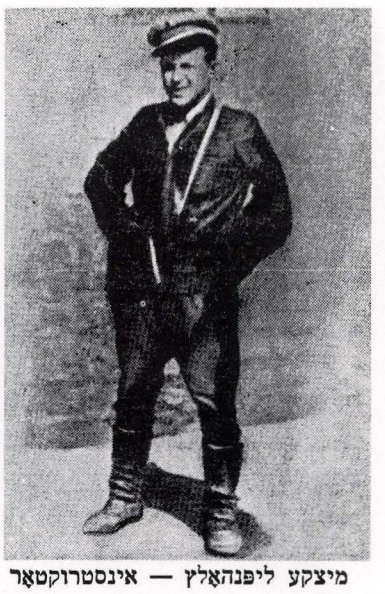
באָרקע פרידמאַן — פּינאַנצן
Borka Friedman – Finances
בורקה פרידמאן — כספים
Борька Фридман – финансы

יאַנעק פּאָוסט — פּינאַנצן
Yanek Faust – Finances
יאַנק פאוסט — כספים
Янек Фауст – финансы

באָרקע פּענעאוסאָוו — אינסטרוקטאָר
Borka Peneusov – Instructor
בורקה פּנאוסוב — מדריך
Борька Пенеусов – инструктор

מיצקע ליפּנהאָלץ — אינסטרוקטאָר
Mitska Lippenholtz – Instructor
מיצקה ליפּנהולץ — מדריך
Митька Липнгольц – инструктор

דער פּאַרטיזאַנער־קאָמאַנדיר
וואָס איז געפאַלן אין שלאַכט מיט די נאַצים אין ווילנער געטאָ

THE PARTISAN COMMANDER
WHO FELL IN THE VILNA GHETTO FIGHTING AGAINST THE NAZIS

מפקד הפארטיזנים
שנפל במאבק עם הנאצים בגיטו וילנה

ПАРТИЗАНСКИЙ КОМАНДИР
ПАВШИЙ В БОРЬБЕ С НАЦИСТАМИ В ВИЛЕНСКОМ ГЕТТО

1943 1/IX

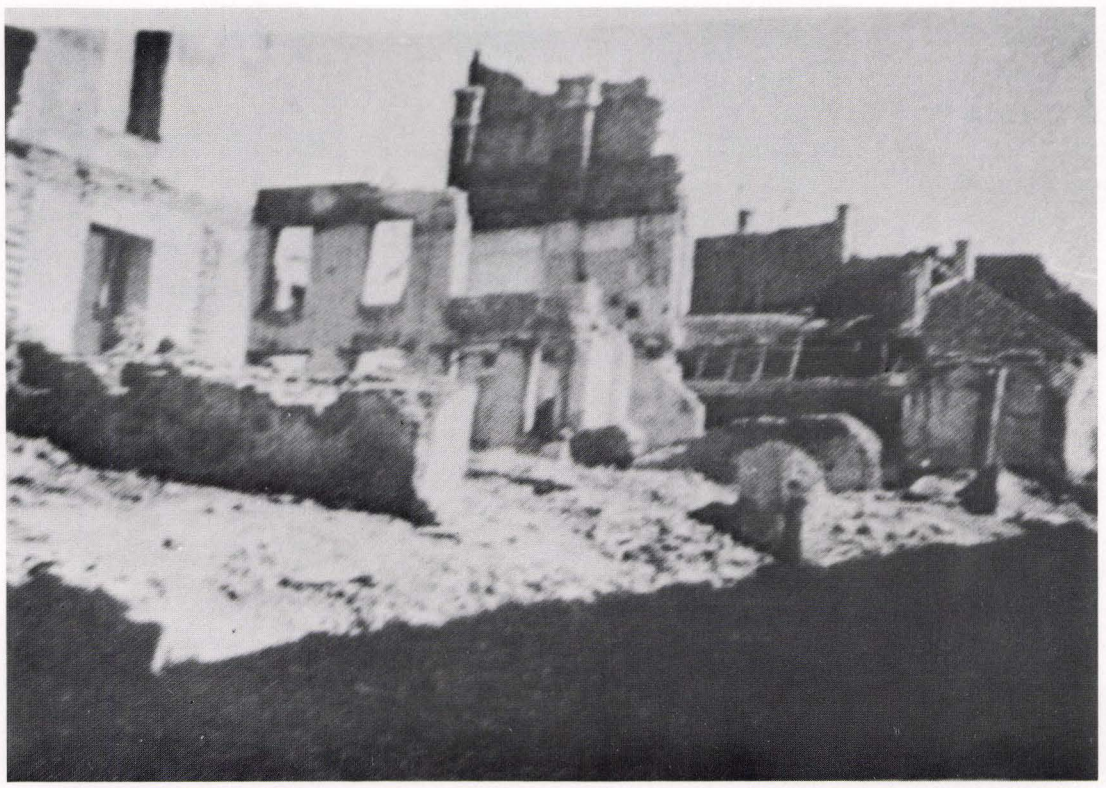

דער חלוץ יחיאל שיינבוים

The Halutz Yechiel Sheinbaum

החלוץ יחיאל שיינבוים

Халуц Ихиель Шейнбойм

די אויפגעריסענע באַריקאַדע אויף סטראשון גאַס 12

The demolished barricade on Strashun Street No. 12

הסוללה ההרוסה ברחוב סטרשון 12

Взорванная баррикада на улице Страшуна 12

די לוויה אין געטאָ פון געפאַלענעם קאָמאַנדיר
(בראש פון צוג דער פ.פ.א־קאָמאַנדיר אבע קאָווונער)

The funeral procession in the Ghetto for the fallen Commander (Partisan Commander, Aba Kovner, at the head of the procession)

ההלוויה בגיטו של המפקד החלל
(בראש המסע המפקד של פ.פ.א. אבא קובנר)

Похороны погибшего командира в гетто (во главе процессии командир ф.п.о. Аба Ковнер)

די מצבה אויפן זאַרעטשער בית עולם:
דאָ איז באַערדיקט דער חלוץ יחיאל שיינבוים
געבאָרן אין יאָר 1914 אין אַדעס
געפאַלן אין קאַמף אין ווילנער געטאָ 1/IX 1943

The gravestone on the Zaretshe Cemetery:
"Here Rests the Halutz Yechiel Sheinbaum
Born in 1914 in Odessa
Killed in battle in the Vilna Ghetto,
September 1, 1943"

המצבה בבית־העלמין של זרטשה: "פה נח החלוץ יחיאל שיינבוים,
נולד בשנת 1914 באדסה, נפל בקרב ההגנה בגיטו הוילנאי
1943 1/IX

Памятник на кладбище на Заречье:
Сдесь похоронен халуц Ихиель Шейнбойм
родился в 1914 г. в Одессе
пал в борьбе в виленском гетто 1ого сентября 1943 г.

THE LEGEND: ITZIK WITTENBERG

In songs, plays and stories

ЛЕГЕНДА: ИЦИК ВИТЕНБЕРГ
песни, драмы, рассказы

L'AFFAIRE WITTENBERG

TROIS ACTES

par

RABI

OPHRYS

די לעגענדע איציק וויטענבערג

אין לידער, דראַמען און דערציילונגען

האגדה „איציק ויטנברג"

בשירים, במחזות ובסיפורים

דער קאָמאַנדיר פון יידישן ווידערשטאַנד אין ווילנער געטאָ

The Commander of Jewish resistance in the Vilno Ghetto

המפקד המרידה היהודית בגיטו וילנה

Командир еврейского сопротивления в виленском гетто

1943 1907

איך פֿאַנאַר צוויי קליאַנען בליען

איך פֿאַנאַר צוויי קליאַנען בליען
צוקאָפּנס פון א פֿאַרטיזאַן,
און צוויי רויטע רויזן גליען
פון זיין אָטעם — דעם טומאַן.

די ליטווישע בערגאָזע קנעם
צום קבר, וועלכן ס'חיטן בערג,
און א שוואַלב זינגט איר דאָס ליד
פון שטעפער איציק וויטענבערג.

דער שטעפער האָט אויף זיין קאָפּוף
באשוכט די אָלטע יידיש־נאָם,
נאָר פון איר הויט א רידיקול
דער תלין נייט פֿאַר זיין מרשעת.

מיט לאָקן קינדערשע פון גאָלד
דורך לעבנדער, דערפֿעלעך און שטעט
מיט יידיש בלוט דער תלין מאָלט
אויף בערג און טאָלן זיין פֿאַרטרעט.

די זילבערנע וויליע רינט
אין שיין פון שקיעה — זיין פֿאָלטער.
און אין די אָלבעם רוישט דער ווינט —
דאָס געווייַן פון ווילנער געטאָ.

א. וואַגלער

ש. מילער / לאָס־אַנדושעלעס

צו דער עקידה

די שטילקייט פון דער זומערדיקער מיטערנאַכט איז צעשפּליטערט געוואָרן פון א רעוואָלווער־שאָס, און די שטילקייט, ציטערנדיק, ווייבריינדיק, האָט געווענקט, געוואָלן: געהערט?

פּענצטער פון הייזער, וועגט פון מאָלינעס' — אויגן און אויערן — האָבן זיך אַנטשטעלט, פֿאַרשפּיצט: וואָס איז געשען? אַן אקציע? שוין לאַנג געווען שטיל אין גטאָ. איצטער־אַ? ווער האָט געשאָסן?

אויגן האָבן געקלאַפּט צו שוידן, א געוואָלטער מענטש האָט געפּגט א פענצטער, אַרויסגעשטעקט דעם קאָפּ, זען, הערן: א דערפֿאַרענער מענטש איז פֿאַרזיכטיק אַרויס־געגאַנגען אין דרויסן. שאַ־שטיל, זעט ניט אויס ווי אַן אקציע, פון דעסטוועגן... ער איז אַרייַנגעגאַנגען צוריק אין שטוב, דערפֿילט אין דער פּינצטער זיין וויבּיס אויגן אויף זיך און אפּגעהאקט א זאָג געטאָן: פאָק איין דאָס נישקסטע.

— וואָס האָט פאַסירט?

איך ווייס ניט. דערווייל גאָרנישט, אָבער אַז מ'קלינגט איז חגא און אַז מ'שיסט איז טרעוואָגע.

טרעוואָגע איז געשפּרונגען אויבער דעם גטאָ, איין הויז, צוויי הייזער איבערגע־היפּט און אין א דריטן אַנגעקלאַפּט, א זאָג געטאָן שטרענג: ליזע רופט? און געשפּרונגען ווייטער.

שאָטנס האָבן זיך געשלייכט איבער די גאַסן, פֿאַרשוווּנדן אין הייזער, בוידעמ־שטיבלעך און קעלערס, געוואָרט — אַז וועט א שפּרונג טאָן די חיה־רעה, אַז וועט... אָנצינדן ליכט! שרייען געוואָלד! לויפן! נאָר ווינציקע זענען געלאָפֿן, קיינער האָט קיין גוואָלד ניט געשריגן, און אין ערגעץ האָט ניט אויפגעבליצט קיין ליכטשיין. ציטערנדיקע שטילקייט איבערגעדעקט מיט שוועכער פּינצטערניס. בלויז פון די פענצטער אויף רויד־ניצקער נאָס נומער זעקס האָבן שוואַכע ליכטשפּיגן געשטאַנען די פּינצטערניס, קוויטשיק געשריגן: אים כאָפּן! אומגעדולדיקע, כּעסיקע טריט האָבן געקלאַפּט די שטילקייט. פֿאַר־עקשנט געפֿאַדערט: זאָג! גיב אויס! בלילה ההוא נדדה שנת המלך יעקב הראשון. ביי יעקב גענט, דעם יידישן קאָמאַנדאַנט פון גטאָ, האָט געברענט ליכט, אין יעקב גענט האָט געזאָגט דער כעס.

[1] באַהעלטעניש.

[2] פֿאַראַל פון די פֿאַרטיזאַנער אין ווילנער גטאָ.

צוויישן פֿאַלנדיקע וועגט

טראַגעדיע אין דריי אַקטן (7 בילדער)

אַנטיילנעמערס:

יעקב גענט — יידן־עלטסטער, נאָענט צו 50 יאָר.
דעמלער — פּאָליציי־שעף אין גטאָ. פּנים פון א בופלאקס. א יאָר 35.
זעליק — א שליח ביי גענסל. אַן עלטערער מענטש.
איציק ווייטנבערג — קאָמאַנדיר פון די פֿאַרטיזאַנער אין גטאָ, א יאָר 35.
יוסף גלאזמאן
אַבראַשע כווויניק — מיטגלידער פון פֿאַרטיזאַנער־שטאַב. אַלע 20־
אַבא קאָווונער — 30 יאָריק.
ניסן רעזניק
יחיאל שיינבוים
סאַניע — קעמפֿערין. מיטגלידע פון א פֿאַרטיי־קאָמיטעט אין גטאָ.
אסתר — ווייטנבערגס חברטע.
הירשל
יאַנקל
שלמה — סתם יידן אין פֿאַרשיידענעם עלטער.
בערל
ברוך
דער טויזנטער — פון דער אונטערוועלט.
חיים
זיסקאָווויטש — קעמפֿער.
חנה
עגיעלע — איר קינד אין 10־יאָריקן עלטער.
מאַן
פּרוי — פֿאַרפֿאַלק, ביידע אין די מיטעלע יאָרן.
יודעשל — א יתומהלע, אַדאָפּטירט קינד פון מאַן און פרוי.
סימע שפּירא — זיינגער.
סאַלימס — פון גטאָ־טעטער.
קאַנפֿראַנסיע — פון ספּעקטאַקל „פּינה מינוט פֿאַר צוועלף".
רעזשיסיער
מאיר — פון געשטאַפּא.
קיסטעל — אַבער־לייטענאַנט פון געשטאַפּא.
אַקטיאָרן, יידן, יידישע פּאָליציי, פּאָליציי־קאָמיסאַרן, צוויי געשטאַפּא־לייט

די האַנדלונג קומט פֿאָר אין ווילנער גטאָ אין מעת־לעת פון 16טן אויפן 17טן יולי 1943. דאָס זיבעטע בילד (עפּילאָג) קומט פֿאָר מיט א פֿאָר טעג שפּעטער. ש. קאַטשערגינסקי

14

דער אויפֿשטאַנד אין גטאָ

(פּיעסע אין זעקס בילדער)

פון פֿרץ מאַרקיש

דאָס ערשטע בילד

אַנטיילנעמער:

הירשל גלוק, פֿאַרזיצער
פון אופֿשטאַנד־קאָמיסיעס ..... 35 יאָר
נעמי, מיטגליד פון אופֿשטאַנד־קאָמיסיעס .. 26 יאָר
אלחנן, מיטגליד פון אופֿשטאַנד־קאָמיסיעס .. 30 יאָר
רחמיאל, מיטגליד פון אופֿשטאַנד־קאָמיסיעס .. 50 יאָר
חיהלע, פֿאַרבינדקערין ..... 12 יאָר
סעמיראַמאָ, מיטגליד פון גהעטמען
שמואל־קאָמיסיעס ..... 28 יאָר
וואָלף גליק, פֿאַרזיצער פונעם יודענראָט ..... 60 יאָר
חנה, זיין ווייב ..... 58 יאָר
נחמיה, מיטגליד פון יודענראָט ..... 34 יאָר
אשר, דער הויפּטמן, מיטגליד פון יודענראָט .. 50 יאָר
לייערער, מיטגליד פון יודענראָט ..... 42 יאָר
אדוואָקאַט, מיטגליד פון יודענראָט ..... 45 יאָר
דער רב, מיטגליד פון יודענראָט ..... 55 יאָר
בן־ציון, באַדינער פון יודענראָט ..... 58 יאָר
קלאַפּס, זאַנדערפֿרייַנד ..... 32 יאָר
האָנס, קאָמענדאַנט ..... 30 יאָר
מאטילדא, קלאַפּס ווירטין ..... 35 יאָר
קורט, מאָקס, פֿרידריכאַצוס פון קלאַפּסן.

שמף פון „עס־עס", שמף פון „א־עס", שמף פון דער פֿאַרניכטונגס־בריגאַדע, אויפֿשטענדלער, יידן.

דיישע סאָלדאַטן.

דאָס ערשטע בילד

נעמי: נו, חיהלע, זיין פֿאַראָשוט איז גרייט! אַצינד פֿאַרכישוף נאָך די ציט, אין ענגסטן זיך אויפֿק־לאָזן אין וואָלד. ס'איז אויבן דאָרט א גן־עדן!

חיהלע: (כּאָפּט דאָס פֿאַרבעלע. מעסט עס אָן) מען גייט דען אין גן־עדן אויף מיט פֿאַרבעלעך אָרום? (זי הערט א פֿאַרפּאַפּטע זיך אין נעזונג).

נעמי: דאָס וויינסט, חיהלע, בעסער פון מיר. ביזט דאָך שוין דאָרט געווען ...

חיהלע (א פֿאַרפּאַפּטע) די פּיינל טראָגן ניט קיין פֿאַרבעלעך. זיי טראָגן פּיינל. נאָר זינגען מען זיי זיך קומען לערנען דא אַהער.

נעמי: (וויינקט אויף דער שולטער) אוא בעזונג איז אויכעט פֿליגל, חיהלע! און פֿליגן פֿליט עס העכער פון די אַדלערס!

חיהלע: (צעשפּנט דאָס פֿאַרבעלע) איך וואָלט

הויפּטן דער דראַמע

די דראַמע פון פֿרץ מאַרקיש, „דער אויפֿשטאַנד אין גטאָ", וואָס מיר הויבן אָן צו דרוקן אינעם היינטיקן נומער, האָט דער באַהאוסטער דיכטער און דראַמאַטורג אַנגעשריבן אָרום 1945 נאָך זיין באַזוך אין וילנע, וואָס איז אקאראט פֿאַר־פֿיינ בעזונג פון דער היסטאָריקסטישע באַדײַטונג פון דעם גליכערשטן אויפֿשטאַנד פון אידן אין אייראָפּע אין דער צווייטער וועלט־מלחמה. פּ. מאַרקיש האָט גליכצייטיק געאַרבעט אויף אַ ביכל דראַמעס אין אידיש זיין פרפּסקיע דערפֿ, די גרויסע קריגס־פּאָפּולערע „מלחמה", וואָס איז אויסגעגעבן געוואָרן אָנ אין אַרגוס אין אַרגענטינע, אין פונעם „וועג־פֿאַרשני־דעם היבערט הירש גליק, דעם פֿאַראַמער פון „וואָג ניישט קיידנאָל", אָן דו ביסט דעם לעצטן חעב. פּ. מאַרקיש האָט אויך פון די ביידע העלפֿן־פֿאַרפֿירער נעשאָפֿן דעם היפּאָפּהעלד פון „דעם אויפֿשטאַנד אין גטאָ". הירש גליק, בײַם אומקומען, איז אַלט נעזען אַרום 21־20 יאָר, בײַ פּ. מאַרקישן איז ער אַלט

איציק ווייטענבערג

פֿראַגמענט פון א פּיעסע וועגן דער וידערשטאַנד־באַוועגונג אין וילנער גטאָס

פון א. קאַפּינאוויטש. (תל־אביב).

(בײַ קיטעלן, דעם ווילנער נעשעפֿטס־שעף אין קאָבינעט. א שרייבטיש, פֿאַרן שרייבטיש א פֿאָטעל. לינקס אין צימער —פֿאַר א פֿאָטעל. רעכטס. בײַ א טישל מיט א שרייבמאשין. זיצט דער אַרויסגעס קרויזן. אויף דער וואַנט—דאָס בילד פֿונעם פֿירער. די מאַנצן שרעכטן בײַ אים. אין שפּעטן. אבער פֿירער. די מאַנצן צייגער־ראָטנדן אין אין שפּעטן. אבער עלפֿגאָנגן סטיל. קיטעל ניט אינעדן צימער הין אין צוריק. קימעל: האט מען זיך וועז פֿון אין נעקאָנט פֿארשטעלט נעזונד אין נעטא. א פארטיזאנער־אנפֿיהרער. אין ער איז אין שטענדיק אין אויפֿן פּאָסטן. אויך אין אין אין

פיר געהאַנגענע פּאַרטיזאַנער

ארבעה פּאַרטיזנים שניתלו

FOUR PARTISANS WHO WERE HANGED

ЧЕТВЕРО ПОВЕШЕННЫХ ПАРТИЗАН

נאָך א שיסעריי אויף איגנאַטאָווער ג' האָט געסטאַפּאָ פּאַרהאַלטן אויפן וועג צום וואַלד די מיטגלידער פון דער פּ.פּ.א. י. קאַפּלאַן, א. כוואָיניק און אסיע ביג, און זיי געהאָנגען, צוזאַמען מיט ג. לעווין, אויף סובאָטש 20, פּאַר די אויגן פון די פּאַרזאַמלטע ווילנער יידן, ערב זייער אָפּטראַנספּאָרטירונג צו די אומקום־לאָגערן

Après avoir tiré dans la rue Ignatov, la Gestapo a arrêté sur la route du bois les membres du quartier général du F.P.O. I. Kaplan, A. Chvoinik et Asya Big, et les a pendus avec G. Levine dans la rue Soubotch 20, sous les yeux des Juifs de Vilna rassemblés, la veille de leur déportation vers les camps de la mort

After shooting at Ignatov Street, the Gestapo detained on the road to the woods the members of the "F.P.O." headquarters I. Kaplan, A. Chvoinik and Asya Big, and hanged them together with G. Levin at Subotch no. 20 in the presence of the assembled Vilna Jews, on the eve of their deportation to the death camps

После перестрелки в Игнатьевском переулке Гестапо задержало на пути в лес членов штаба Ф.П.О. Я. Каплана, А. Хвойника и Асю Биг и повесило их вместе с Г. Левином на ул. Субоч 20 на глазах согнанных виленских евреев перед их отправкой в лагерь смерти

1943 24/IX

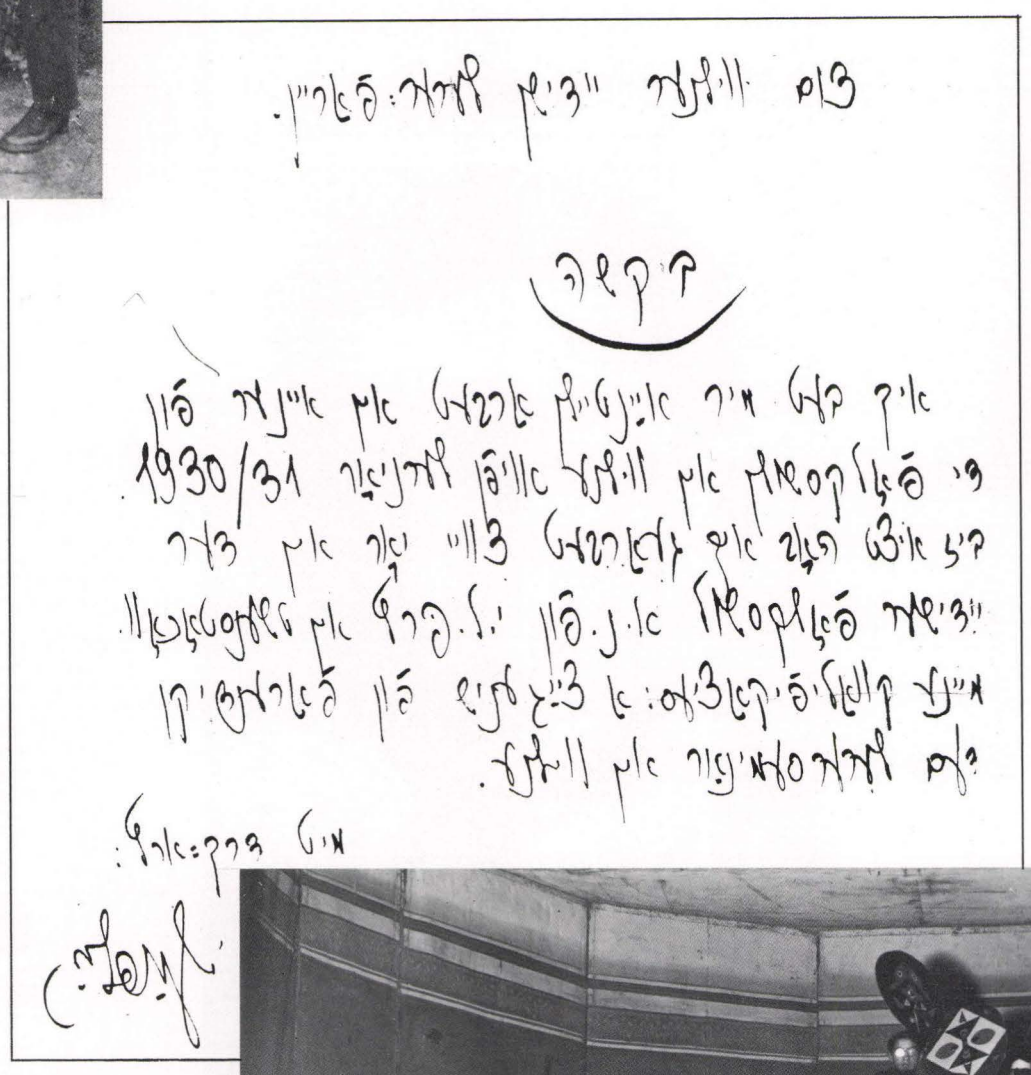
יאַנקל קאַפּלאַן

Yankel Kaplan

יענקל קאפּלאן

Янкель Каплан

1943 – 1907

י. קאַפּלאַן (ערשטער רעכטס) אין דער זומער־קאָלאָניע פון יידישן לערער־סעמינאַר אין פּושקאַרניע

Y. Kaplan (1st to the right) at the summer colony of the Jewish Teachers' Seminary in Pushkarnia

י. קאפּלאן (הראשון מימין) במושבת־הקיץ של הסמינריון האידי למורים בפּושקארניה

Я. Каплан (первый справа) в летней колонии учительской семинарии в Пушкарне

1922

א בקשה פון לערער קאַפּלאַן צום לערער־פאַראיין

A petition by the teacher Kaplan to the Teachers' Union

בקשת המורה קאפּלאן לאיגוד המורים

Прошение учителя Каплана союзу учителей

1930

גרישע לעווין — אַ זייגערמאַכער. זיך אָפּגעריסן פון דער תליה און דערשאָסן געוואָרן דורך ווייסן

Grisha Levin – watchmaker. He broke away from the gallows and was shot by Weiss

גרישה לווין — שען. ניתק עצמו מן התלייה ונורה ע"י וייס

Гриша Левин – часовых дел мастер; сорвался с виселицы и был застрелен Вайсом

Yankel Kaplan – teacher; member of the F.P.O. headquarters, committee member of the Communist Party; among the participants of a Purim play at the Jewish Teachers' Seminary (in center)

יאַנקל קאָפּלאַן — לערער; שטאַב־מיטגליד פון דער פ.פּ.א.; מיטגליד פון קאָמיטעט פון דער קאָמפּאַרטיי; צווישן די אַנטיילנעמער אין אַ פורים־שפּיל פון יידישן לערער־סעמינאַר (אין צענטער)

Я. Каплан – учитель, член штаба Ф.П.О., член комитета компартии среди участников представления на „Пурим" в еврейской учительской семинарии

יענקל קאפּלאן — מורה; חבר המטה הכללי של פ.פ.א.; חבר הוועד של המפלגה הקומוניסטית; בין המשתתפים בהצגת־פורים של הסמינריון האידי למורים (במרכז)

פיר געהאַנגענע פּאַרטיזאַנער

FOUR PARTISANS WHO WERE HANGED

ארבעה פּאַרטיזאנים שניתלו

ЧЕТВЕРО ПОВЕШЕННЫХ ПАРТИЗАН

1943 24/IX

מאַגיסטער אַבראַשע כוואָיניק — שטאַב־מיטגליד פון דער פ.פ.א.; פאַרוואַלטונגס־מיטגליד פון „בונד"

Magister Abrasha Chvoinik – member of the "F.P.O." headquarters; member of the managing committee of the "Bund"

מאגיסטר אבראשה כוויניק — חבר המטה הכללי של „פ.פ.א."; חבר ההנהלה של ה„בונד"

Магистр Абраша Хвойник – член штаба Ф.П.О.; член правления „Бунда"

1943 – 1907

אַסיע ביג

Asya Big

אסיה ביג

Ася Биг

1943 – 1922

צו דער פּאַרוואַלטונג
פֿון דער געזעלשאַפֿט
„פֿרײַנד פֿון ייִדישן
וויסנשאַפֿטלעכן אינסטיטוט"

איך בעט אַרויסגעבן מיר
אַ שטודיר־קאַרטע. די מא־
טעריאַלן פֿון ייִוואָ דאַרף
איך האָבן צוליב אַן ארבעט פֿון „פּישא יודיסט"

רעקאָמענדאַציע:

וויַלנע, דעם 3/I/ 1939

אונטערשריפֿט (ניט געצווקט)

1939

אַסיע ביג — באַטאַליאָן־פּאַרבינדלערין פון דער פ.פ.א.; מיטגליד פון יוגנט־בונד „צוקונפט"; אַביטוריענטין פון פרוג־שול (5טער קלאַס, 1טע רייַ, דריטע פון רעכטס); אַביטוריענטין פון רעאַל־גימנאַזיע (די ערשטע, מיט אַ גרופּע שילער); בקשה פאַר אַ שטודיר־קאַרטע אין ייוואָ (1939)

אסיה ביג — קשרית הבאטאליון של „פ.פ.א."; חברה בנוער הבונדאי „צוקונפט" („עתיד"); מסיימת בית־הספר ע"ש פרוג (כיתה ה', שורה ראשונה, השלישית מימין); מסיימת הגימנסיה הריאלית (הראשונה בקבוצת תלמידים); בקשה לכרטיס־לימודים ב„ייוא" (1939)

Asya Big – battalion liaison officer of the "F.P.O."; member of the Youth League "Zukunft" ("Future"); graduate of the Frug School (fifth grade – 1st row, 3rd from right); graduate of School of Science (the 1st, with a group of students); request for a student card of "YIVO" (1939)

Ася Биг – батальонная связная Ф.П.О.; член молодежного союза – „Цукунфт" („Будущность"); абитуриентка школы Фруга (5–й класс, первый ряд, третья справа); абитуриентка Реальной гимназии (первая, с группой учеников); просьба о выдаче разрешения на изучение материалов в „ИВО" (1939)

סאָניע (שיינע) מאדייסקער

מיטגרינדערין און שטאָב־מיטגליד פון דער פ.פ.א.; פּאַרבינד־לערין מיטן וואַלד; מיטגליד פון שטאָט־קאָמיטעט פון דער קאָמפּאַרטיי; פּאַרפיניקט אין געסטאַפּאָ

SONIA (SHEINE) MADEISKER

Co-founder and member of the "F.P.O." headquarters; woman liaison officer in contact with the groups in the woods; member of the city committee of the Communist Party; tortured to death by the Gestapo

סוניה (שיינה) מאדייסקר

חברה במטה הכללי של פ.פ.א. ושותפת לייסודו; הקשרת עם היער; חברה בוועד העירוני של המפלגה הקומוניסטית; עונתה עד מוות ע"י הגסטפו

СОНЯ (ШЕЙНА) МАДЕЙСКЕР

Член штаба „Ф.П.О." (связная с „лесом"): член комитета компартии в штабе; замучена в Гестапо

1944 V — 1913

סאָניעס פאַמיליע: אויבן, עלטערן, העלענע און הערשל; ברודער שמעון, שוועסטער צעסיע, דינה און סאָניע (1טע לינקס)

Sonia's family: above – parents Helena and Hershel; brother Shimon, sisters Tsesia, Dina and Sonia (1st to the left)

Семья Сони: сзади – родители Елена и Гершл, брат Семён, сестры: Цеся, Дина и Соня (первая слева)

סאָניעס עלטער־באָבע שיינע (לינקס) מיט אירע שוועסטער חנה און דאָבע

Sonia's great grandmother Sheina (left) with her sisters Chana and Doba

סבתא־זקנה של סוניה — שיינה (משמאל) עם אחיותיה חנה ודובה

Прабабушка Сони–Шейна (слева) с ея сестрами Ханой и Добой

1927

5טער קלאַס ס. גורעוויטש־גימנאַזיע; סאָניע — 1טע ריי, 2טע פון לינקס

5th grade of the S. Gurevitch Gymnasium; Sonia – 1st row, 2nd to the left

כיתה ה' של הגימנסיה ע"ש ס. גורביץ; סוניה — שורה ראשונה, השנייה משמאל

Пятый класс гимназии С. Гуревич: Соня в первом ряду, вторая слева

1930

8טער קלאַס, ס. גורעוויטש־גימנאַזיע; סאָניע — 2טע ריי, 1טע פון רעכטס

8th grade of the S. Gurevitch Gymnasium; Sonia – 2nd row, 1st to the right

כיתה ח' של הגימנסיה ע"ש ס. גורביץ; סוניה — שורה שנייה, הראשונה מימין

8-й класс гимназии С. Гуревич; Соня во втором ряду, первая справа

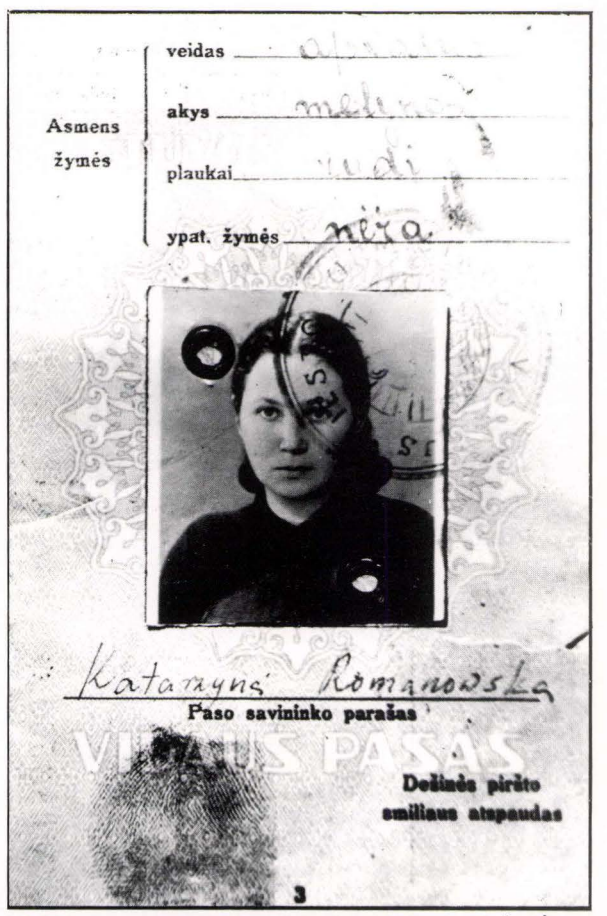
1930

Sonia Madeisker

Соня Мадейскер

סאָניע מאַדייסקער

סוניה מאדייסקר

אַ בלעטל פון פאַלשן אַרישן פּאַס א"נ קאַטאַזשינאַ ראָמאַנאָווסקאַ, אויף וועלכן סאָניע האָט געלעבט נאָך דער געטאָ־ליקווידאַציע

A page from a forged Aryan passport with the name Katazhina Romanovska, under which Sonia had lived after the ghetto liquidation

דף מתוך הדרכון הארי המזויף על שם קאטאז'ינה רומנובסקה, שבו השתמשה סוניה לאחר חיסול הגיטו

Страница фальшивого арийского паспорта на имя Екатерины Романовской, по которому Соня жила после ликвидации гетто

1944

אין וואַלד האָט די יידישע יוגנט געגומען צוריקצאָלן דעם בלוטיקן חשבון

IN THE WOODS THE JEWISH YOUTH BEGAN TO AVENGE THE SPILLED BLOOD

ביער התחיל הנוער היהודי לסלק את חשבון הדם

В ЛЕСУ ЕВРЕЙСКАЯ МОЛОДЕЖЬ НАЧАЛА ОПЛАЧИВАТЬ КРОВАВЫЙ ДОЛГ

א יידישער פּאַרטיזאַנער (געצייכנט אין וואַלד — א. באָגען)

A Jewish Partisan (Drawing made in the woods by A. Bogen)

Еврейский партизан (рис. в лесу – А. Боген)

פארטיזן יהודי (צויר ביער ע"י א. בוגן)

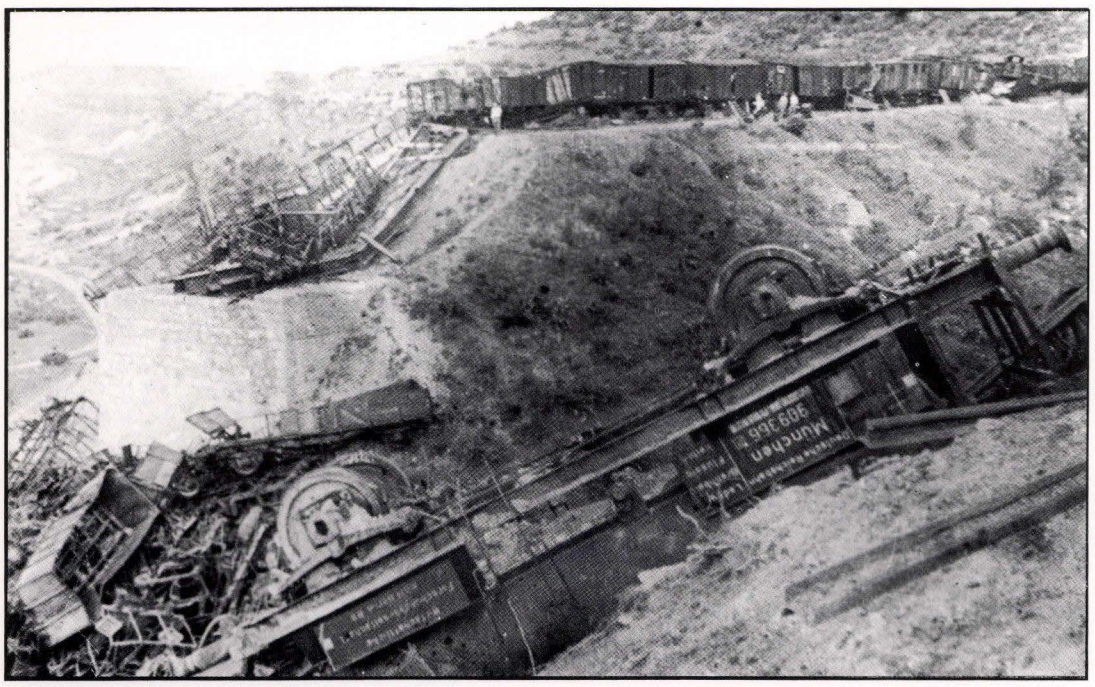

פּאַרטיזאַנער בערל יאָכאַי האָט אויפגעריסן 17 נאַצישע באַנען (לעבט אין ישראל)

Partisan Berl Yochai (now in Israel) blew up 17 Nazi trains

הפארטיזן ברל יוחאי, הפציץ 17 רכבות של נאצים (כעת בישראל)

Партизан Берл Иохай подорвал 17 нацистских поездов (живет в Израиле)

איינער פון די אַריבער הונדערט דייטשע באַנען מיט מיליטער און געווער, אויפגעריסן פון די יידישע פּאַרטיזאַנער פון ווילנע און פּראָווינץ

One of the over 100 German trains with soldiers and weapons, blown up by the Jewish partisans of Vilna and province

אחת ממאה ויותר רכבות גרמניות, שהובילו צבא ונשק פוצצו ע"י פארטיזנים יהודים מוילנה וסביבותיה

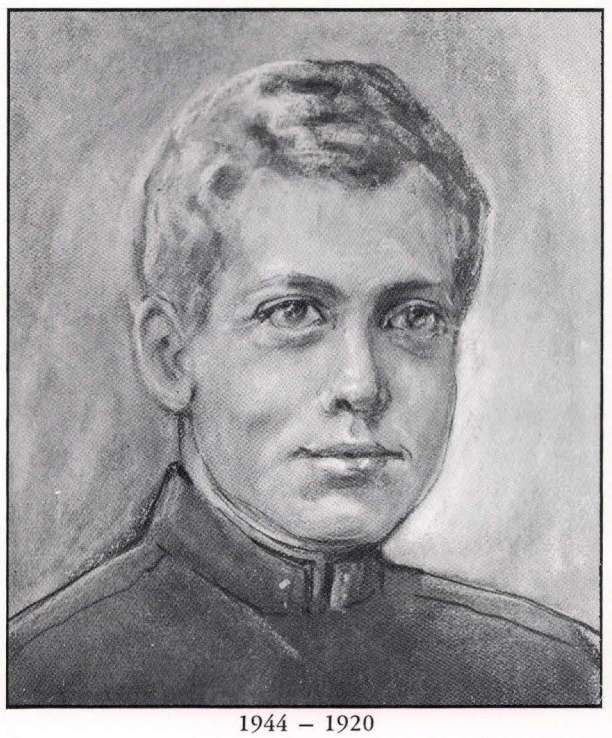
Один из свыше ста немецких эшелонов с солдатами и оружием – подорванных еврейскими партизанами из Вильны и провинции

פּאַרטיזאַנער ליאָלקע וואַרשאַווטשיק, געפאַלן ביים אויפרייסן דעם 16טן דייטשן עשאַלאָן

Partisan Liolka Varshavtchik, killed while blowing up the 16th German train

הפארטיזן ליולקה וארשבצ'יק, נהרג בשעת הפצצת המסע הגרמני ה־16

Партизан Лёлька Варшавчик, погиб при подрыве 16ого немецкого эшелона

1944 – 1920

HEROIC PARTISANS – WOMEN LIAISON OFFICERS

Ghetto – woods – Aryan side – and the enemy's camp

ГЕРОЙСКИЕ ПАРТИЗАНКИ – СВЯЗНЫЕ

Гетто – лес – арийская сторона – вражский лагерь

העלדישע פּאַרטיזאַנקעס־פּאַרבינדלעריקס

געטאָ — וואַלד — אַרישע זייט — און דעם שונאס לאַגער

פּארטיזניות־קשרות גבורות

גיטו — יער — הצד הארי — ומחנה האויב

מרים גאַניאַנסקי
Miriam Ganionski
מרים גנניונסקי
Мириам Гоньянская

ליזע מאַגון
נאָך איר אומקום איז איר נאָמען
געוואָרן דער קאָמף־פאָראָל פון דער
פ.פּ.א. — „ליזע רופט!"

Liza Magun – after her death,
her name became the combat
call for the F.P.O. –
"Liza Calls!"

ליזה מאגון — אחרי מותה נעשה
שמה לסיסמת לוחמי פ.פ.א.— „ליזה
קוראה!"

Лиза Магун – после ее гибели
имя ея стало боевым кличом
Ф.П.О.: – „Лиза зовет"

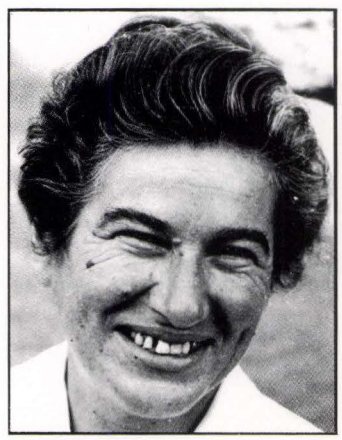
1943– 17/II – 1921

ראשל מאַרקאָוויטש
Rashl Markovitch
ראשל מארקוביץ׳
Рахиль Маркович

בעלאַ חזן
Bela Chazan
בלה חזן
Бела Хазан

רייזל קאָרטשאַק
Reizel Kortchak
רייזל קורצ׳אק
Рейзл Корчак

HIRSCH GLIK

NE DIS JAMAIS

Ne dis jamais : c'est mon dernier chemin,
Le ciel grisâtre enferme de bleus demains —
Viendra enfin notre heure tant attendue,
Durement notre pas sonnera : nous voici.

Des contrées vertes aux pays blancs de neige
Nous apportons notre peine, notre douleur
Chaque goutte de notre sang au sol versé
Refleurira d'audace de nos armées.

Dès l'aube le soleil dorera notre aujourd'hui
Le hier disparaîtra avec notre ennemi
Et même si l'astre se noie dans le marais
En porte-parole ces vers seront chantés !

Non pas d'une plume, mais jailli de nos fibres,
Ce chant n'est pas celui d'un oiseau libre
Car c'est le chant d'un peuple tout entier
L'arme à la main entre les murs écroulés.

Donc, ne dis plus : c'est mon dernier chemin
Même si le ciel rend gris les bleus demains —
Sûrement viendra notre heure tant attendue,
Notre pas dur chantera : nous voici !

Traduit : Irène KANFER.

צעסיע ראָזענבערג
Tsesia Rosenberg
צסיה רוזנברג
Цеся Розенберг

חיה׳קה גראָסמאַן
Chaika Grossman
חיהקע גראָסמאַן
Хайка Гросман

ה. גליק — פּאַרטיזאַנער הימן, פראַנצויזיש — אירען קאַנפער

H. Glick – Partisan Hymn, translated into French by Irene Kanfer

ה. גליק: המנון הפרטיזנים, תרגום צרפתי מאת אירן קאנפר

Г. Глик: Партизанский гимн, переведен на французский Ирен Канфер

פאניע וואַרשאַווטשיק און סאָניע בורשטיין
Fanya Varshavtchik and Sonya Burstein
פאניה וארשבצ׳יק וסוניה בורשטיין
Фаня Варшавчик и Соня Бурштейн

דאָבע דעוועלטאָוו
Doba Develtov
דובה דבלטוב
Доба Девелтов

זעלדע טרעגער און דינה גרינבלאַט
Zelda Treger and Dina Greenblat
זלדה טרגר ודינה גרינבלאט
Зельда Трегер и Дина Гринблат

פּאַרטיזאַנער־מחנה „נקמה־נעמער"

PARTISAN CAMP ''AVENGERS''

מחנה־הפּארטיזנים „הנוקם"

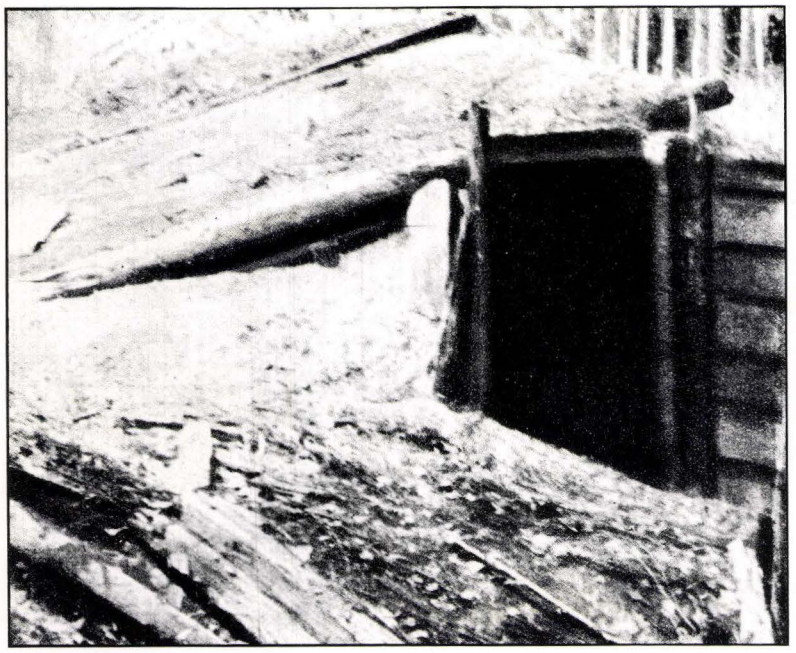
ПАРТИЗАНСКИЙ ОТРЯД „МСТИТЕЛЬ"

צוויי דורכאויס יידישע פּאַרטיזאַנער־מחנות זיינען געווען אין די רודניצקער וועלדער: „נקמה־נעמער" און „פּאַרן נצחון" מיט אריבער 200 ווילנער קעמפּער

There were two all-Jewish partisan camps in the Rudnitska Woods: ''Avengers'' and ''For Victory'' with over 200 Vilna combatants

ביערות רודניקי היו שני מחנות של פּארטיזנים שכולם יהודים: „הנוקם" ו„למען הנצחון" ובהם למעלה מ־200 לוחמים וילנאים

Два чисто еврейских партизанских отряда находились в Рудницких лесах: „Мститель" и „За победу" со свыше 200 виленскими бойцами

א פּאַרטיזאַנישע ערד־שטיבל אין וואַלד

בקתת־חומר של הפּארטיזנים ביער

Partisan mud hut in the woods

Партизанская землянка в лесу

קאַמאַנדיר פון דער מחנה: אבא קאָוונער (אורי), פּאָעט־פּאַרטיזאַן

Commander of the Camp – Abba Kovner (Uri), poet – partisan

מפקד המחנה אבא קובנר (אורי), משורר־פּא־טיזן

Командир отряда Абе Ковнер („Ури"), поэт–партизан

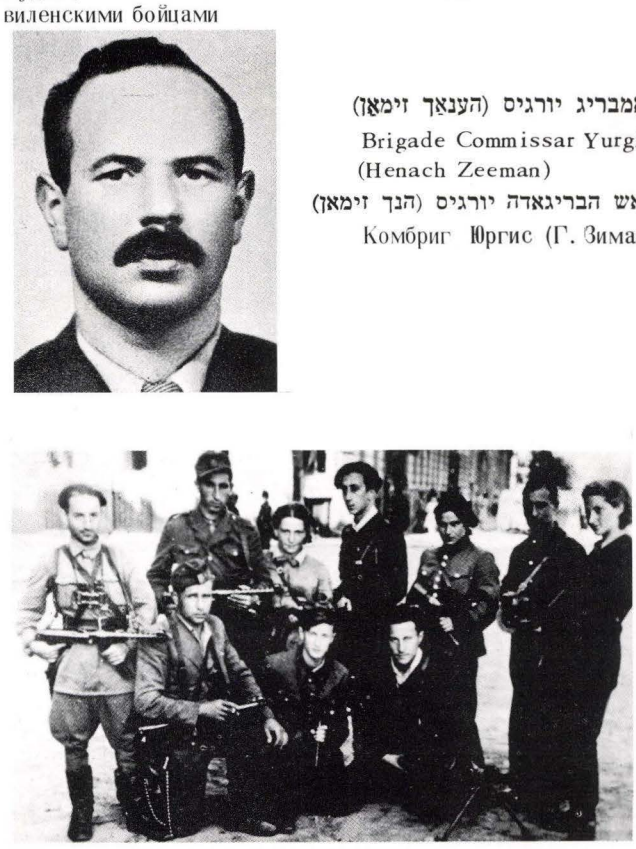

א גרופּע פּאַרטיזאַנער פון דער מחנה „נקמה־נעמער": (פון רעכטס שטייען): פּעלעק, מאַטעק, גאַלדע, אל. מגיד, וו. קעמפּנער, ש. יאַשונער, —?, —?, ר. קאַרטשאַק, א. קאָוונער, נ. קאַגאַנאָוויטש, ז. טרעגער, י. מערסיק, —?; (עס זיצן:) באַרט, מ. שמש, —?, —?, —?

A partisan group of Camp ''Avengers''

קבוצת פּארטיזנים ממחנה „הנוקם",

Группа партизан из отряда „Мститель"

א גרופּע אָוטאָמאַטלער און פּולעמיאָטלער (פון רעכטס שטייען): וו. קעמפּנער, י. טשושאַק, ר. קאַרטשאַק, אבא קאָוונער, בלומע מאַרקאָוויטש, י. פּרענער, ח. מגיד (עס זיצן): מ. שמש, רויטאַרמייער קאַסטיאַ און גרישאַ

A group of automatic rifle shooters and machine gunners

קבוצה של יורים־בנשק אוטומטי ומקלענים

Группа автоматчиков и пулеметчиков

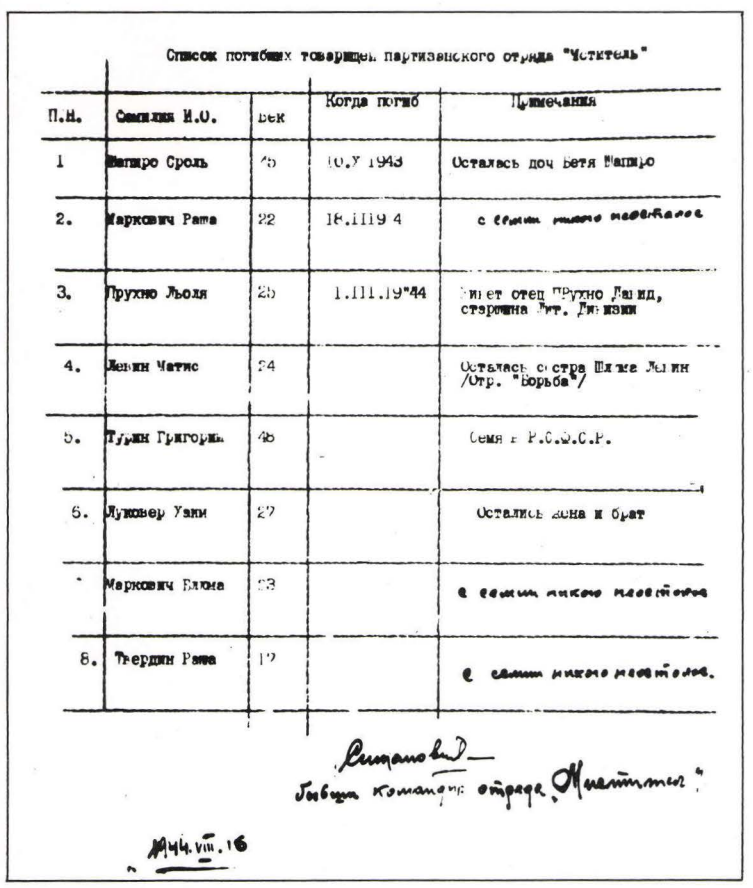

שמואל פּענעאוסאָוו מיט די זין, ברוך און אברהם, ביים פּאַרריכטן געווער

Samuel Peneusov with his sons Baruch and Abraham while repairing weapons

שמואל פּניוסוב עם בניו ברוך ואברהם בשעת תיקון נשק

Шмуэл Пенеусов с сыновями Борухом и Аврамом за ремонтом оружия

Список погибших товарищей партизанского отряда "Мститель"

П.Н.	Семилия И.О.	Век	Когда погиб	Примечания
1	Шапиро Сроль	45	10.У 1943	Осталась доч Бетя Шапиро
2.	Маркович Рива	22	18.IIII9 4	с семьи никого нет[illegible]
3.	Прухно Лъоля	25	1.III.19"44	Имеет отец Прухно Давид, старшина Кит. Дивизии
4.	Ленин Матис	24		Осталась сестра Шика Ленин /Отр. "Борьба"/
5.	Тумин Григорий	45		Семья в Р.С.С.С.Р.
6.	Лукнвер Уэки	27		Остались жена и брат
	Маркович Елена	23		с семьи никого нет[illegible]
8.	Твердин Рива	17		с семьи никого нет[illegible].

Командир отряда Жигимонт

1944.VIII.16

רשימה פון געפאַלענע פּאַרטיזאַנער

רשימת פּארטיזנים שנהרגו

List of killed partisans

Список павших партизанов

1944 16/VIII

אל־נא תאמר... / הרש גליק

אַל־נָא תֹאמַר: „הִנֵּה דַרְכִּי הָאַחֲרוֹנָה,
אֶת אוֹר הַיּוֹם הִסְתִּירוּ שְׁמֵי הָעֲנָנָה".
זֶה יוֹם נִכְסַפְנוּ לוֹ עוֹד יַעַל וְיָבוֹא,
וּמִצְעָדֵנוּ עוֹד יַרְעִים: אֲנַחְנוּ פֹּה!

מִגְּבוּל הַקֶּרַח וְעַד אֶרֶץ הַתְּמָרִים,
אֲנַחְנוּ פֹּה — בְּמַכְאוֹבוֹת וְיִסּוּרִים,
וּבַאֲשֶׁר טִפַּת־דָּמֵנוּ שָׁם נִגְרָה,
הֲלֹא יָנוּב עוֹד עֵז־רוּחֵנוּ בְּגִבּוֹרָה.

עַמּוּד הַשַּׁחַר עַל יוֹמֵנוּ אוֹר יָהֵל,
עִם הַצּוֹרֵר יַחְלֹף תְּמוּלָתֵנוּ כְּמוֹ צֵל.
אַךְ אִם, חֲלִילָה, יְאַחֵר לָבוֹא הָאוֹר
כְּמוֹ סִמְמָה יִהְיֶה הַשִּׁיר מִדּוֹר לְדוֹר.

בִּכְתָב הַדָּם וְהָעוֹפֶרֶת הוּא נִכְתַּב,
הוּא לֹא שִׁירַת צִפּוֹר הַדְּרוֹר וְהַמֶּרְחָב,
כִּי בֵּין קִירוֹת גּוֹפְלִים שָׁרוּהוּ כָּל הָעָם
יַחְדָּו שָׁרוּהוּ, וְאָקְדוֹחַ בְּיָדָם.

אַל־נָא תֹאמַר אֵפוֹא: „דַּרְכִּי הָאַחֲרוֹנָה
אֶת אוֹר הַיּוֹם הִסְתִּירוּ שְׁמֵי הָעֲנָנָה".
זֶה יוֹם נִכְסַפְנוּ לוֹ עוֹד יַעַל וְיָבוֹא,
וּמִצְעָדֵנוּ עוֹד יַרְעִים: אֲנַחְנוּ פֹּה!

עברית: אברהם שלונסקי

ה. גליק — פּאַרטיזאַנער הימן, עברית — א. שלאָנסקי

H. Glik – Partisan Hymn, Hebrew translation by A. Shlonski

ה. גליק — המנון הפארטיזנים, תרגום עברי מאת א. שלונסקי

Г. Глик: Партизанский гимн, по древнееврейский – А. Шлонский

יידישע פּאַרטיזאַנער־מחנה „פֿאַרן נצחון!"

JEWISH PARTISAN GROUP "FOR VICTORY!"

מחנה פּאַרטיזנים יהודים „למען הנצחון!"

ЕВРЕЙСКИЙ ПАРТИЗАНСКИЙ ОТРЯД „ЗА ПОБЕДУ"

ערשטער קאָמאַנדיר שמואל קאַפּלינסקי (געצייכנט — אַ. באָגען)

1st Commander Samuel Kaplinski (drawing by Al. Bogen)

המפקד הראשון שמואל קאפלינסקי (צייר אל. בוגן)

Первый командир Самуил Каплинский (рис. А. Боген)

LIETUVOS PARTIZANINIO JUDĖJIMO ŠTABAS

ЛИТОВСКИЙ ШТАБ ПАРТИЗАНСКОГО ДВИЖЕНИЯ

„18" июля 1944 г.

№ 878

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Дано в том, что тов. Шабринский А. М.

является Командиром литовского партизанского отряда „За Победу"

Действительно по 10 августа 1944 г.

НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ ЛИТОВСКОГО ШТАБА ПАРТИЗАНСКОГО ДВИЖЕНИЯ

באַשטעטיקונג פון פּאַרטיזאַנער־שטאַב, אַז א. שאַבּרינסקי איז קאַמאַנדיר פון דער מחנה

Certificate by Partisan headquarters, stating that A. Shabrinski is commander of the camp

אישור מטעם המטה הכללי של הפארטיזנים, שלפיו א. שאברינסקי הוא מפקד המחנה

Потверждение партизанского штаба, что А. Шабринский является командиром отряда

א. שאַבּרינסקי לערנט שיסן

A. Shabrinski teaches shooting

א. שאברינסקי מלמד לירות

А. Шабринский учит стрельбе

אילייא ערנבורג ביי די ווילנער פּאַרטיזאַנער קאַרפּינקעס, ווייס, יצחק אַלטער, מאַטל גורוויטש, עמא און סאַליע גאַרפינקעל, קינקולקין, אילייא ערענבורג, יחיאל וואַרשאַוטשיק, שלמה קאָוואַרסקי, אברהם סאַברין, דוד ערלין, חיים זיידעלסאָן און סיגאַל

פון רעכטס: רחל קאָוואַרסקי, לעאָן בערנשטיין, רבקה

Ilya Ehrenburg with the Vilna Partisans

Илья Эренбург срели виленских партизан

פּאַרטיזאַנער פון דער מחנה „פֿאַרן נצחון!"

Partisans of the camp "For Victory!"

פּאַרטיזנים ממחנה „למען הנצחון!"

Партизаны из отряда „За Победу"

PARTISANEN-HYMNE

Je moet niet zeggen, dit is nu mijn laatste weg,
Al zie je onder loden heem'len heg noch steg,
Ons verlangen wordt vervuld, eens gloort de dag,
Present! zal onze stap slaan als een trommelslag.

Ver zijn de palmen, vanwaar we gekomen zijn
Tot dit witte sneeuwland, dragend onze pijn,
— Bedenkt, dat waar één spat zal vallen van ons bloed
Daar spruit een nieuw gewas, de bloem heet: moed!

De morgen vergeldt wat ons heden werd misdaan,
Wat gisteren was zal met de vijand ondergaan,
En als het licht toeft, partisaan, betrek de wacht
Als een parool zal dit lied rondgaan door de nacht.....

Niet met inkt is dit lied geschreven maar met bloed,
Geen vogel zong het als een blije ochtendgroet,
Tussen puin en vallende muren is 't ontbloeid,
Gemarteld volk zong het, geslagen en geboeid.

Je moet niet zeggen, dit is nu mijn laatste weg,
Al zie je onder loden heem'len heg noch steg,
Ons verlangen wordt vervuld, eens gloort de dag,
Present! zal onze stap slaan als een trommelslag.

L. Fuks

ה. גליק — פּאַרטיזאַנער הימן, האָלענדיש — י. פוקס

H. Glik – Partisan Hymn, Dutch translation by I. Fuchs

ה. גליק: המנון הפארטיזנים תרגום הולנדי מאת י. פוקס

Г. Глик: Партизанский гимн, перевел на голландский И. Фукс

פּאָליטישער קאָמיסאַר כיענע באָראָווסקי

Political Commissar Chiena Borovski

הקומיסאר הפוליטי חיינה בורובסקי

Политический комиссар Хиена Боровская

פּאַרטיזאַנער־מחנה „קאַמף"

PARTISAN CAMP "COMBAT"

מחנה־הפּאַרטיזנים „מאבק"

ПАРТИЗАНСКИЙ ОТРЯД „БОРЬБА"

געשאפן ווי א יידישע מחנה פון ווילנער פ.פּ.א. (קאָמאַנדיר — ב. שערעשניעווסקי). אויפן באַפּעל פון פּאַרטיזאַנער־שטאַב פּאַרוואַנדלט געוואָרן אין אינטערנאַציאָנאַלער (קאָמאַנדיר י. מ. באַסעלניצקי

Established as a Jewish camp of the Vilna "F.P.O." (Commander B. Shereshnievski). By order of the partisan headquarters it was changed into an international camp (Commander M. Baselnitski)

נוסד כמחנה יהודי של א.פ.מ. בווילנה. (המפקד — ב. שרשניבסקי). על־פי פקודת המטה הכללי של הפארטיזנים הפך למחנה בין־לאומי(המפקד — מ. בסלניצקי)

Создан как еврейский отряд виленского Ф.П.О. (командир Б. Шерешневский). По приказу партизанского штаба стал международным отрядом (командир М. Басельницкий)

א וואַלד־שטיבל אין די רודניצקער וועלדער — אָריענטיר־פונקט פאַר פּאַרטיזאַנער

A hut in the Rudnitska Woods – orientation point for partisans

ביקתה ביערות רודניצקי — נקודת־התמצאות לפּארטיזנים

Хата в Рудницких лесах – ориентир для партизан

א גרופּע־פּאַרטיזאַנער נאָך דער באַפרייאונג: זאַרעמבאַק, בער מאַקאָווסקי, שלמה גאָל און וואַלאָשני

A group of partisans after the liberation

קבוצת פּארטיזנים לאחר השחרור

Группа партизан после освобождения

קאָמאַנדיר מ. באַסעלניצקי

Commander M. Baselnitski

המפקד מ. בסלניצקי

Командир М. Басельницкий

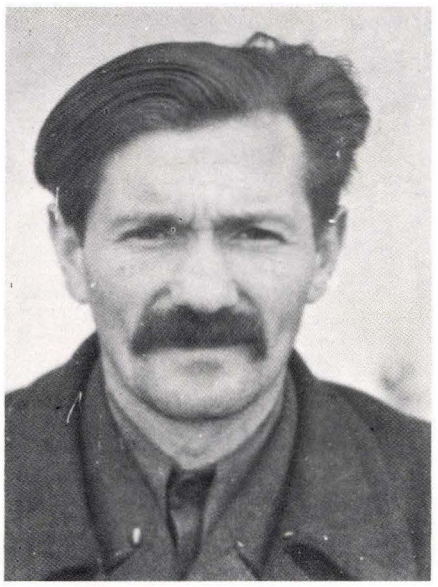
פּאַרטיזאַנער אויפן וועג קיין ישראל:

(פון רעכטס): יונה שימאַנאָוויטש, חנן מגיד, יצחק קויפמאַן, ברוך גאָלדשטיין

Partisans on the way to Israel

פארטיזנים בדרכם לישראל

Партизаны на пути в Израиль

פּאַרטיזאַנער טעווקע גאַלפּערין

Partisan Tevka Galperin

הפארטיזן טבקה גאלפרין

Партизан Тевке Гальперин

HIMNO DE LOS COMBATIENTES

De Hirsch GLIK

Tradujo: Sergio Nudelstejer

NO digas jamás que tu camino es el postrer,
si acero y plomo oscurecen el celeste amanecer,
nuestra hora tan anhelada aún llegará,
¡y nuestro paso, estamos aquí, redoblará!

DESDE tierras verdes a las de gélido blancor,
henos aquí con nuestro sufrir y nuestro dolor,
y donde nuestra sangre cayó y regó
allí nuestro valor y nuestra fe han de brotar.

UN sol de aurora el hoy alumbrará,
y nuestro ayer con el enemigo se hundirá,
y si demora el alba, que pase esta canción,
como emblema de generación a generación.

CON sangre y no con tinta este himno se escribió,
no es el canto de un pájaro en libertad,
sino el de un pueblo que entre muerte y destrucción,
con las armas en la mano entonó esta canción.

NO digas, por ello, que tu camino es el postrer,
si acero y plomo oscurecen el celeste amanecer,
pues nuestra hora tan soñada aún llegará,
¡y nuestro paso, estamos aquí, redoblará!

פּאַרטיזאַנערין לאה גובעסקי

Partisan Leah Gubeski

הפארטיזנית לאה גובסקי

Партизанка Лея Губеская

H. Glik – Partisan Hymn, Spanish translation by S. Nudelshtecher

ה. גליק — פּאַרטיזאַנער הימן, שפּאַניש — ס. נודעלשטעכער

Г. Глик: Партизанский гимн по испански, перевел С. Нудлштехер

ה. גליק: המנון הפארטיזנים, תרגום ספרדי מאת ס. נודלשטכר

פּאַרטיזאַנער־מחנה „אַ טויט דעם פאַשיזם!"

PARTISAN CAMP "DEATH TO FASCISM!"

מחנה־הפּארטיזנים „מוות לפאשיזם!"

ПАРТИЗАНСКИЙ ОТРЯД „СМЕРТЬ ФАШИЗМУ"

יידישע יוגנט „אַמאָל" אין די רודניצקער וועלדער

Jewish youth "Once" in the Rudnitska Woods

נוער יהודי „לפנים" ביערות רודניקי

Еврейская молодежь „когда–то" в Рудницких лесах

געשאפן ווי א יידישע מחנה פון ווילנער פ.פ.א. (קאַמאַנדיר בערל שערע־שניעווסקי). אויפן באַפעל פון פּאַרטיזאַנער־שטאַב פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַן אינטערנאַציאָנאַלער מחנה

Established as a Jewish camp of Vilna "F.P.O." (Commander Shereshnievski). By order of the partisan headquarters it was changed into an international camp

נוסד כמחנה יהודי של **פ.פ.א. בוילנה** (המפקד ק. שרשניבסקי). על־פי פקודת המטה הכללי של הפארטיזנים הפך למחנה **בין־לאומי**

Создан как еврейский отряд виленской Ф.П.О. (командир Берл Шерешневский). По приказу партизанского штаба стал международным отрядом.

קאַמאַנדיר בערל שערעשניעווסקי

Commander Berl Shereshnievski

המפקד בערל שרשניבסקי

Командир Берл Шерешневский

פּאַרטיזאַנער־טעריטאָריע — אין די רודניצקער וועלדער

Partisan territory in the Rudnitska Woods

שטח הפארטיזנים ביערות רודניקי

Партизанская территория в Рудницких лесах

אַרויסמאַרש אויף אַן אויפֿגאַבע ב. פּענאוסאָוו, ב. שערעשניעווסקי, ז. טרעגער, נ. מאַרקעלעס, י. מערסיק, נ. ביאַלאָסטאָצקי, ליובע און אַבראַשע שאַבּרינסקי, י. קולקין א"א

Marching on a partisan assignment

צעידת בשליחות פארטיזנים

В марше на партизанское задание

אויספירער הירש וואַרשאַווטשיק

Scout Hirsh Varshavtchik

המרגל צבי וארשבצ'יק

Разведчик Гирш Варшавчик

Herš Glik:

Zpěv partyzánů z ghetta

Nemysli, že jdeš cestou poslední,
když těžké nebe skrývá modro dní,
neb ještě přijde chvíle našich snů
a naše kroky zaduní: Jsme tu!

Od zemí palem po severský mráz
jsme tu, a je v nás trýzeň, žal je v nás.
Na půdě, jež se naší krví tmí,
vykvete ještě naše hrdinství.

Nám jitřní slunce dnešek pozlatí,
s včerejškem nepřítel se vytratí
a zpěv náš bude, zpozdí-li se svit,
od pokolení k pokolení znít.

Nepsal jej inkoust, napsala jej krev,
to není svobodného ptáka zpěv,
s puškami v ruce jeden národ jen
jej zpíval v hrůze řítících se stěn.

Neříkej, že jdeš cestou poslední,
když těžké nebe skrývá modro dní,
neb ještě přijde chvíle našich snů
a naše kroky zaduní: Jsme tu!

Přeložil Jiří Kraus.

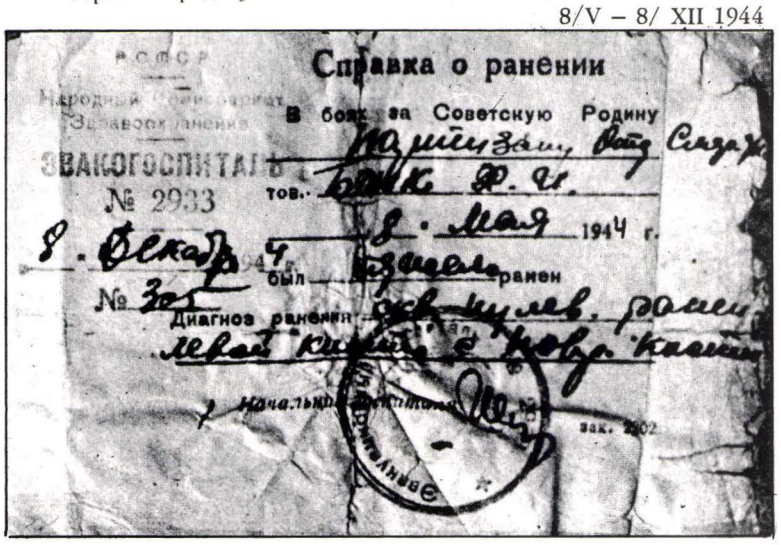
פּאַרטיזאַנער אַרדנטרעגער חיים באַנק — באַשטעטיקונג, אַז דער פּאַרטיזאַנער באַנק איז פאַרוווּנדעט געוואָרן אין קאַמף פאַרן פאַטערלאַנד

Partisan medal recipient Chaim Bunk – certificate stating that partisan Bunk was wounded in battle for the homeland

הפארטיזן בעל אות־**ההצטיינות** חיים בונק — אישור שלפיו נפצע פארטיזן בונק בהגנת המולדת

Партизан–орденоносец Хаим Бонк – удостоверение о ранении в борьбе за родину

8/V – 8/ XII 1944

ה. גליק — פּאַרטיזאַנער הימן, טשעכיש — דזש. קראַוס

H. Glik – Partisan Hymn, Czech translation by J. Kraus

ה. גליק: המנון הפארטיזנים, תרגום צ'כי מאת ג. קראוס

Г. Глик: Партизанский гимн, по чески перевел Ж. Краус

יידישע פאַרטיזאַנער־מחנה „נקמה"

JEWISH PARTISAN CAMP ''REVENGE''

מחנה פארטיזנים יהודים „נקמה"

ЕВРЕЙСКИЙ ПАРТИЗАНСКИЙ ОТРЯД „ИСТРЕБИТЕЛЬ"

Мы мстим

За четыре месяца 1944 года отряд „Истребитель" пустил под откос 44 железнодорожных воинских эшелона противника. Из них одиннадцать с живой силой, а остальные с техникой, военными грузами и имуществом. При этом убито около 680 и ранено более 200 гитлеровцев, при чем четыре вагона уничтожено с офицерским составом.

За это же время отряд уничтожил восемь шоссейных мостов, более тридцати километров телеграфно-телефонной связи.

Кроме того, отряд принял пять открытых боев с фашистами. В результате этих боев убито 64 гитлеровца и 76 ранено; взято в плен: два офицера, один унтер-офицер и четыре солдата. Взяты трофеи: четыре пулемета, два автомата и четырнадцать винтовок.

М. ПОДСОЛЬНЫЙ
А. ВЫШИНСКИЙ.

נאָטיץ אין דער פּאַרטיזאַנער־צייטונג „סיעלאַנסקאַיאַ גאַזעטאַ" וועגן דער מחנה „נקמה"

Notice in the partisan newspaper ''Sielansk Gazette'', concerning the camp ''Revenge''

רשימה על מחנה „נקמה" בעתון הפארטיזנים „סילאנסקאיא גאזטה"

Заметка в партизанской газете „Селянская Газета" об отряде („Истребитель")

בוטיענאַס, ערשטער (יידישער) קאָמאַנדיר, דערמאָרדעט נאָך דער באַפרייאונג

Butienas, 1st (Jewish) Commander, murdered after the liberation

בוטינאס, המפקד (היהודי) הראשון, נרצח לאחר השחרור

Бутиенас, первый (еврейский) командир, убит после освобождения

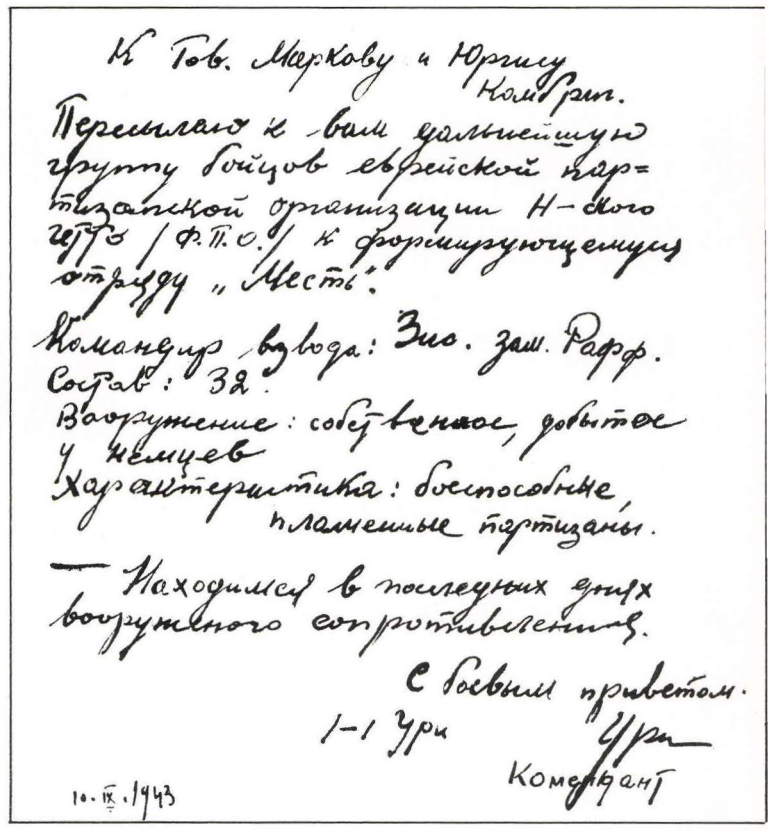

קאָמבריג פ. מאַרקאָוו

Brigade Commissar F. Marcov

ראש הבריגאדה פ. מארקוב

Комбриг Ф. Марков

א בריוו: „צום קאָמבריג מאַרקאָוו און יורגיס — די פ.פ.א. שיקט נאָך 32 פאַרטיזאַנער מיט געווער צו דער מחנה „נקמה" — קאָמאַנדיר אורי"

A letter: ''To the Communist brigadiers Markov and Yurgis – the F.P.O. sends 32 more partisans with weapons to the camp ''Revenge'' – Commander Uri

מכתב: „לראשי הבריגדה מארקוב ויורגיס — פ.פ.א. שולח עוד 32 פארטיזנים עם נשק למחנה „נקמה" — המפקד אורי"

Письмо: „Комбригу Маркову и Юргису: Ф.П.О. посылает еще 32 партизанов с оружием в отряд „Месть" – Командир Ури"

1943 10/IX

פאַרטיזאַנער ביים אונטערלייגן דינאַמיט

Partisans planting dynamite

פארטיזנים טומנים אבקת־שריפה

Партизаны закладывают динамит

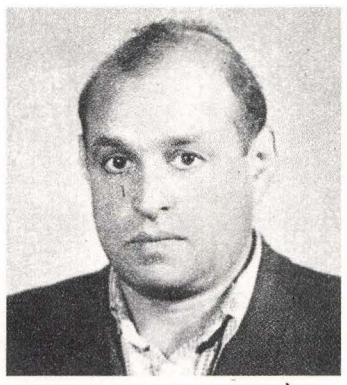

„וויפל האָסטו דערהרגעט דייטשן?" — פלוג־בלעטל (האַלץ־שניט פון א. באָגען) אין נאַראָטשער וואַלד

''How many Germans did you kill?'' – flier in Narotch Woods (wood-cut by A. Bogen)

„כמה גרמנים הרגת?" — מנשר ביערות נארוץ (חיטוב־עץ מאת אל. בוגן)

„Сколько ты убил немцев?" – листовка в Нарочанском лесу (резьба по дереву А. Богена)

פאָליטישער קאָמיסאַר י. שמיד

Political Commissar I. Schmid

הקומיסאר הפוליטי י. שמיד

Политический комиссар И. Шмид

NEVER SAY

Never say that there is only death for you
Though leaden skies may be concealing days of blue —
Because the hour that we have hungered for is near;
Beneath our tread the earth shall tremble : We are here !

From land of palm-tree to the far-off land of snow
We shall be coming with our torment and our woe,
And everywhere our blood has sunk into the earth
Shall our bravery, our vigor blossom forth !

We'll have the morning sun to set our day aglow,
And all our yesterdays shall vanish with the foe,
And if the time is long before the sun appears,
Then let this song go like a signal through the years.

This song was written with our blood and not with lead;
It's not a song that birds sing overhead.
It was a people, among toppling barricades,
That sang this song of ours with pistols and grenades.

So never say that there is only death for you.
Leaden skies may be concealing days of blue —
Yet the hour that we have hungered for is near;
Beneath our tread the earth shall tremble : We are here !

Translated : Aron CREMER.

ה. גליק — פאַרטיזאַנער הימן, ענגליש — אהרן קרעמער

H. Glik – Partisan Hymn, English translation by Aaron Kremer

ה. גליק: המנון הפארטיזנים, תרגום אנגלי מאת אהרן קרמר

Г. Глик: Партизанский гимн – по английски – Арон Кремер

קאָמאַנדיר אלעקסאַנדער באָגען

Commander Alexander Bogen

המפקד אלכסנדר בוגן

Командир Александр Боген

פּאַרטיזאַנער־מחנה „ווילנע"

PARTISAN CAMP ''VILNA''

מחנה־הפּארטיזנים „וילנה"

ПАРТИЗАНСКИЙ ОТРЯД „ВИЛЬНО"

דיווערסאַנטן־מחנה אין נאַראָטשער וואַלד. קאָמאַנדיר פּאַלקאָוניק „קאָוימיר" (מ. שומאָוסקאָס). אַ העלפט פון דער מחנה — ייִדן; די אַנדערע — ליטווינער, רוסן וווייסרוסן און פּאָליאַקן

Saboteur camp in Narotch Woods. Commander Colonel M. Shumouskas. Half of the camp were Jews; the others – Lithuanians, Russians White Russians and Poles

מחנה־חבלנים ביער נאַרוץ'. המפקד קולונל מ. שומאוסקאס. חצי המחנה — יהודים; השאר — ליטאים, רוסים, רוסים לבנים ופולנים

Отряд диверсантов в Нарочанском лесу. Командир–полковник „Казимир" (М. Шумаускас). Половина отряда – евреи; остальные – литовцы, русские, белоруссы, поляки

אברהם סוצקעווער, פּאָעט־פּאַרטיזאַן
מחבר פון לידער, פּאָעמען און זכרונות וועגן ווילנער געטאָ, חורבן און ווידערשטאַנד

Abraham Sutskever, poet-partisan. author of poems and memoirs about the Vilna Ghetto, destruction and resistance

אברהם סוצקבר, משורר - פרטיזאן,
מחבר שירים, פואימות וזכרונות על גיטו וילנה, חורבן ומרד

Абрам Суцкевер, поэт–партизан, автор стихов, поэм и воспоминаний о виленском гетто

פּאַלקאָוניק „קאָזימיר" (מ. שומאָוסקאָס)

Colonel ''Kazimir'' (M. Shumouskas)

קולונל „קאזימיר" (מ. שומאוסקאס)

Полковник „Казимир" (М. Шумаускас)

אין מאַרש אויף אַ פּאַרטיזאַנישער אויפגאַבע: שמעון איסקין, בערל יאַכאַי, פּלעקסער, זאַפּיוואַלע א"א

Marching on a partisan assignment

צעידה בשליחות פארטיזנים

В марше – на партизанское задание

אין נאַראָטשער וועלדער

In the Narotch Woods

ביערות נארוץ'

В Нарочанских десах

העלדישע יונגע יידישער פּאַרטיזאַנער
עס זיצן, פון לינקס: בערל יאַכאַי, אפרים מאַזוראַלסקי; עס שטייען: יצחק רודניצקי און הערשל בושקאַניץ

Heroic young Jewish partisans

פּאַרטיזנים יהודים צעירים־גבורים

Геройские молодые еврейские партизаны

ביי די רוינען פון פּאַלאַץ אין מיעדניקער וואַלד

At the ruins of the Palace in the Miednik Woods

ליד חרבות הארמון בעיר מידניק

У руин дворца в Медникском лесу

ש. קאַטשערגינסקי, «איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן», רעפּאַרטאַזשן פון דער מחנה «ווילנע», ב"א, 1952

S. Katcherginski – ''I Was a Partisan'', chronicle of the ''Vilna'' Camp, Buenos Aires, 1952

ש. קאצ'רגינסקי, «אני הייתי פּארטיזן», כרוניקה של מחנה «וילנה», בואנוס איירס, 1952

Ш. Качергинскии – „Я был партизаном", хроника отряда „Вильно", Буэнос Аирес, 1952

HYMN PARTYZANTÓW ŻYDOWSKICH

Nie mów nigdy, że to twój ostatni krok,
Dni podobne kryje w sobie ciemny mrok,
Jeszcze przyjdzie dzień stęskniony naszych snów,
I zadudni krok nasz: my jesteśmy znów!

Od ziem palmowych, aż po kraj, gdzie wieczny śnieg
Bólem naszym milionowym jęczy wiek,
Tam, gdzie padły ślady umęczonej krwi,
Mocą naszą wstanie życie nowych dni.

Jutrzenka złota nam rozjaśni każdy dzień,
Przeszłość zniknie z wrogiem, jak koszmarny sen,
A jeśli słońce zwelcze świt i złoty wschód,
Niech hasłem pieśń ta będzie aż po wszystek ród.

Krwią z naszych serc zroszony jest ten śpiew,
To nie jest pieśń ptaszyny pośród drzew,
Walcząc z wrogiem pośród padających wrót
Z wiarą w jutro śpiewał słowa te nasz lud.

Więc nie mów nigdy, że to twój ostatni krok,
Dni pogodne kryje w sobie ciemny mrok,
Jeszcze przyjdzie dzień stęskniony naszych snów,
I zadudni krok nasz: my jesteśmy znów!

ה. גליק—פּאַרטיזאַנער הימן, פּוילישׁ—מרים גאָלד

H. Glik – Partisan Hymn, Polish translation by Miriam Gold

ה. גליק: המנון הפּארטיזנים, תרגום פולני מאת מרים גולד

Г. Глик: Партизанский гимн, по польски перевела – Мириам Гольд

די מאָביליזאַציע האָט פאַרפילפאַכט די צאָל יידן אין פוילישן מיליטער־
דינסט צו 150,000. הינדערטער ווילנער יידן האָבן זיך געפונען צווישן די
געפאַלענע, פאַרוואונדעטע און געפאַנענע דורך די סאָוועטישע און דייטשע
אַרמייען

The mobilization multiplied the number of Jews serving in the Polish Army to 150,000. Hundreds of Vilna Jews were among those killed, wounded and captured by the Soviet and German armies

הגיוס הגדיל פי כמה את מיספר היהודים בצבא הפולני ל־150,000 . מאות
יהודים וילנאים היו בנופלים, בפצועים ובשויים שנישבו על־ידי צבאות
רוסיה המועצתית וגרמניה הנאצית

Мобилизация умножила количество евреев в польской армии к 150,000. Сотни виленских евреев находились среди павших раненных в боях и пленных в гитлеровской и Красной армий

העשל קינקולקין, 33טער אַרטילעריסישער דיוויזיאָן
Heshl Kinkulkin, 33rd Artillery Division
השל קינקולקין, דיביזיית־התותחנים ה־33
Гесель Кинкулькин, 33–й артиллерийский дивизион

א גרופע ווילנער יידישע זעלנער פון דער פוילישער אַרמיי
A group of Jewish Vilna soldiers of the Polish Army
קבוצת חיילים יהודים וילנאים מהצבא הפולני
Группа виленских евреев солдат польской армии

יקותיאל קינקולקין אין שמוקלער,
6טער פאָלק פוסגייער
Yekutiel Kinkulkin and Shmukler, Sixth Infantry Regiment
יקותיאל קינקולקין ושמוקלר,
גדוד־הרגלים ה־6
Икусиел Кинкулькин и Шмуклер, 6–ой пехотный полк

פון רעכטס — 1טע רייה: ש. לעקאַך, — ?, — ?, א. סטאַלאָוו, י. אַראַנאָוויטש, מ. מילעוסקי; 2טע רייה: י. איידעלמאַן, ד. זוביסקי, — ?; 3טע רייה: א. לעווין, י. שיפרין, ח. ברעסט, י. פייגעל, ש. איינבינדער, — ?, ב. קאַצענ, מ. אייזענשאַט; 4טע רייה: י. צעכניעוויטש, — ?, — ?, — ?, קאַלמאַנאָוויטש, י. פרוחשאַן, — ?

א ווילנער יידישער קאַוואַלעריסט
A Vilna Jewish cavalryman
פרש יהודי וילנאי
Виленский еврейский кавалерист

Vilna Jews in the Polish Army of General Anders

When a Polish Army was founded in Soviet Russia, August, 1941, 70% of the volunteers were Jews from Poland who were freed from Soviet camps and put in ghettos in the Polish Army. When the Anders Army decided to transfer to Iran (in July, 1942) the Jews were entirely removed from it. Only 3,300 men succeeded in remaining there. Of these, a group was from Vilna

Виленские Еврей в Польской Армии Генерала Андерса

Когда в августе 1941 г. была организована польская армия в Советском Союзе, 70% добровольцев рекрутировалось из польских лагерей. однако для них было создано гетто, а накануние переброски армии в Иран (июли 1942) евреев вообще отстранили от военной службы. Всего лишь 3,300 евреям удалось остаться в польской армии, среди них группа виленчан

ווילנער יידן אין דער פוילישער אַרמיי פון גענעראַל אַנדערס

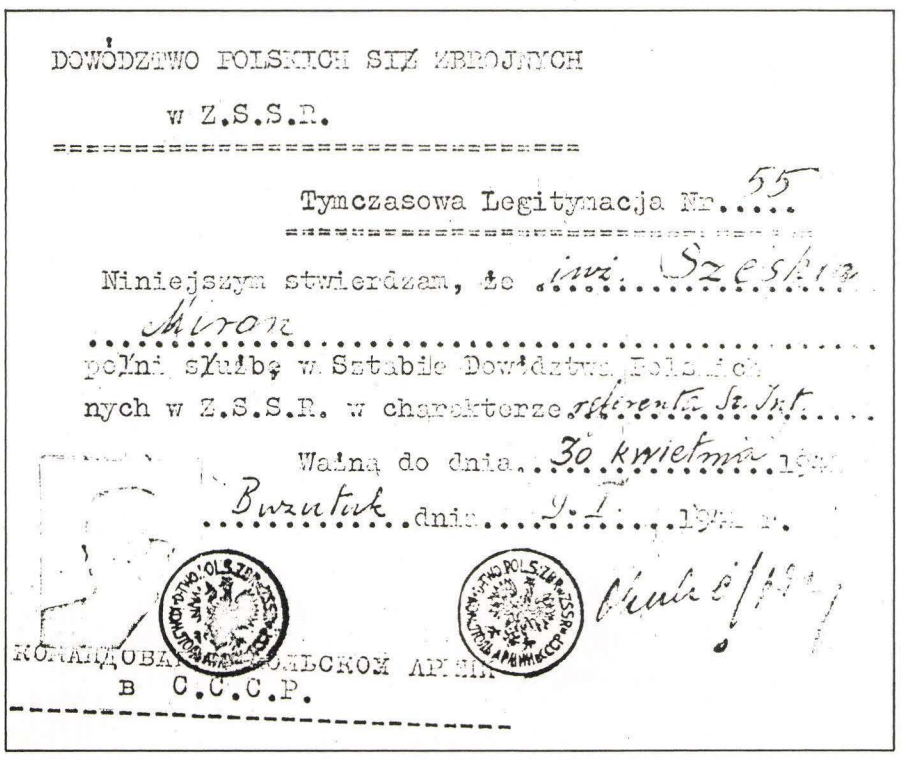
וועז עס איז אין אויגוסט 1941 געשאפן געווארן אין ראטנפארבאנד א פוילישע אַרמיי, זיינען 70% פון די פרייוויליגע געווען פוילישע יידן, באפרייטע פון די סאָוועטישע לאגערן, און זיי זיינען גלייך איינגעזעצט געווארן אין געטאָס אין פוילישן מיליטער. ווען די אַנדערס־ארמיי האט באשלאָסן אריבערצופאָרן קיין איראַן (יולי 1942), זיינען יידן אינגאַנצן באזייטיגט געווארן פון דער ארמיי. בלויז 3,300 מאן איז געלונגען דאַרט צו פאַרבלייבן, צווישן זיי א גרופע ווילנער

יהודים וילנאים בצבא הפולני של הגנרל אנדרס

כאשר נוסד הצבא הפולני, באוגוסט 1941, בברית־המועצות היו 70% מן המתנדבים יהודים מפולין, ששוחררו ממחנות סובייטיים, והם הוכנסו לתוך גיטאות בצבא הפולני. כשהחליט הצבא של אנדרס לעבור לאיראן (ביולי 1942) הוסחקו היהודים לגמרי מתוכו. רק 3,300 איש עלה בידם להשאר שם, מהם קבוצה של וילנאים

שטאַב־אָפיצער אינזש. מיראָן שעסקין (אין קאַירא, עגיפטן) און זיין לעגיטימאַציע ארויסגעגעבן פון דער פוילישער מיליטערישער הויפט־קאַמענדאַנטור אין בוזולוק
Headquarters officer, Eng. Myron Sheskin, (in Cairo, Egypt) and his certificat issued by the Polish Army head command in Buzuluk
קצין המטה הכללי מהנדס מירון שסקין (בקהיר, מצרים) ותעודתו מטעם המיפקדה הפולנית הראשית בבוזולוק
Штабной офицер инженер Мирон Шескин (в Каире, Египет) и его удостоверение выданное главной польской военной комендантурой в Бузулуке

DOWÓDZTWO POLSKICH SIŁ ZBROJNYCH
w Z.S.S.R.
Tymczasowa Legitymacja Nr. 55
Niniejszym stwierdzam, że inż. Szeskin
Miron
pełni służbę w Sztabie Dowództwa Polskich
nych w Z.S.S.R. w charakterze referenta St. Inż.
Ważną do dnia 30 kwietnia 19
Buzuluk dnia 9. I. 19 r.
KOMENDA POLSKICH SIŁ ZBROJNYCH
В С.С.С.Р.

שלמה זאוואדסקי־בונימאָוויטש
Shlomo Zavadski-Bunimuvitch
שלמה זאוואדסקי־בונימוביץ׳
Шлема Завадский–Бунимович

VILNA JEWS IN THE POLISH ARMY, AS PRISONERS OF WAR IN GERMANY

1943 6/IX – 1940

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ – ВОЕННОПЛЕННЫЕ ИЗ ПОЛЬСКОЙ АРМИИ В ГЕРМАНИИ

ווילנער יידן אין דער פוילישער ארמיי, קריגס־געפאַנגענע אין דייטשלאַנד

יהודים וילנאים בהצבא הפולני — שבויי מלחמה בגרמניה

Out of the 61,000 Jews, soldiers in the Polish Army who were captured by the Germans, over 2,000 were in "Stalag 8" at Gurlitz. Polish Jews were deported from there to death in Maidanek, Treblinka and to Jewish ghettos in Poland. Only 72 of them, the so-called "Lithuanian Jews" of Vilna and surroundings survived to liberation

פון די 61,000 מלחמה־געפאַנגענע יידן פון דער פוילישער אַרמיי ביי די דייטשן זיינען איבער 2,000 מאַן געזעסן אין „סטאַלאַג 8" אין אויבער־שלעזיע. די פוילישע יידן זיינען פון דאָרט אַפּגעשיקט געוואָרן צום אומקום אין מיידאַנעק, טרעבלינקע און אין די ייִדישע געטאָס אין פוילן, צו דער באַפרייאונג האָבן דאָרט דערלעבט בלויז אַ גרופּע פון 72 א"ג „ליטוישע יידן" פון ווילנע און אומגעגנט

Из 61,000 военнопленных евреев солдат и офицеров польской армии свыше 2,000 находилось в «Сталаге 8» вблизи г. Герлиц. Оттуда их выслали на смерть в Майданек, Треблинку и в различные гетто в Польше. Осталась в лагере в живых группа 72 т. н. «литовских евреев» из Вильны и окрестностей

מ־61,000 היהודים־חיילים בצבא הפולני, שנפלו בשבי הגרמנים נמצאו כאלפיים ב„סטאלאג 8"־ ליד גרליץ. יהודים פולניים נשלחו משם למוות במיידאנק, בטרבלינקה ובגיטאות פולין. לשיחרור זכתה רק קבוצה של 72 בשם „יהודים ליטאיים" מוילנה וסביבותיה

1941 ווילנער קריגס־געפאַנגענע אין לודוויקסדאָרף ביי גערליץ, „קאַלקווערקע" שטיינברעכערייַ.

Vilna prisoners of war in Ludwigsdorf at Gerlitz, "Kalkwerke" stone hewing

שבויי־מלחמה וילנאיים בלודביקסדורף ליד גרליץ, סיתות אבנים „קאלקווערקע"

Виленчане–военнопленные в Людвиксдорфе возле г. Герлиц, на известковой копи

פון רעכטס — 1טע ריי:
י. גאַנעס, א. נעמיק, — ?, י. שלאָס, ב. קאַמיאַנסקי, א. סלאָנימסקי, י. איידעלמאַן, ש. אַבראַמאָוויטש; 2טע ריי: ש. זיטלער, י. שיפרין, מ. בליץ; 3טע ריי: ו. ווירשוב, אַ. רובין, י. בורוזין, י. לעווין, הרב א. בלאָך, ה. קינקולקין, ק. פרידבערג, —. ?, מ. מירסקי, ל. ווערסעס, י. בויער, — ?, מ. מאַטיקאַנסקי

אידענטיפיקאַציע־נומער פון געפאַנגענעם העשל קינקולקין

Identification number of prisoner of war Heshl Kinkulkin

מיספּר הזהות של השבוי העשל קינקולקין

Личный номер военнопленного Геселя Кинкулькина

1943 6/IX ווילנער קריגס־געפאַנגענע אין קיפּערשטעטל ביי הינדענבורג, אויבערשלעזיע, אויף לאַנדווירטשאַפּטלעכע אַרבעט ביי הערצאָג פאָן ראַטיבאָר

Vilna prisoners of war in Kippershtetl at Hindenburg, Upper Silesia, working the fields at Herzog von Ratibor

שבויי־מלחמה וילנאיים בקיפּרשטטל ליד הינדנבורג, שלזיה העליונה, בעבודה חקלאית אצל הרצוג מראטיבור

Виленчане–военнопленные в Киперштетел возле г. Гинденбург (Верхная Силезия) на полевых работах у герцога фон Ратибор

פון רעכטס — 1טע ריי: מ. קרעמין, מ. בליץ, ה. געלפּאַנד, ל. קאַפּעלאַנסקי, ב. באַראַדיקער, א. רובין, מ. אייזענשטאַט; 2טע ריי: ה. אַראַנס, ב. גינזבורג, ש. פוס, י. פּיגעל, מ. בעקער, י. אַראַנאָוויטש, י. לעווין; 3טע ריי: י. איידעלמאַן, ח. בערלין, ב. קאַמיאַנסקי, ה. אַבראַמאָוויטש, הרב א. בלאָך; 4טע ריי: משה קאַפּלאַן (פּאַרשטייער פון די געפאַנגענע), י. גאַמאַרני, ח. ברעסט, י. שיפרין, י. פּרושאַן; 5טע ריי: י. ליכטזאַן, ז. איוואַנטער, ב. לאַץ, י. ראַם, אַ. לונער, מ. לייזערסאָן, א. גוראָוויטש, ה. סלאָבאַדער

1943 ווילנער קריגס־געפאַנגענע אין שטובענדאָרף, ביי אָפּעלן, אויבער־שלעזיע

Vilna prisoners of war in Stubendorf at Opeln, Upper Silesia

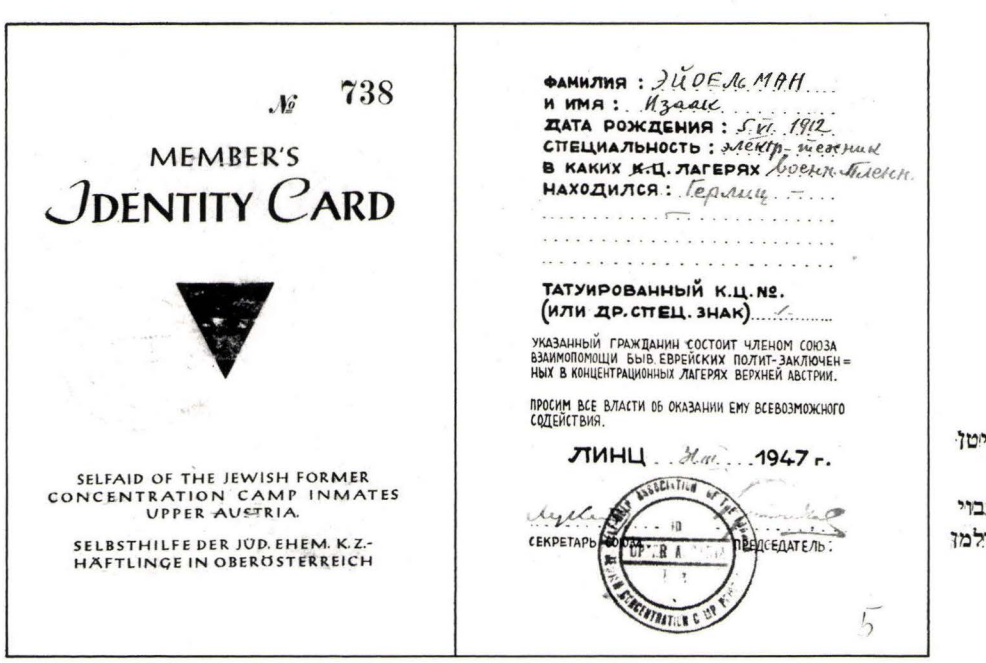
שבויי־מלחמה וילנאיים בשטובנדורף, ליד אופלן, שלזיה העליונה

Виленчане–военнопленные в Штубендорфе возле г. Оппельн (Верхная Силезия)

פון רעכטס — 1טע ריי: א. נעמיק, י. קריצער; 2טע ריי: פ. אַלמאַן, ש. אַבראַמאָוויטש, י. שלאָס, ו. ווירשוב, מ. לעקאַך, א. סטאָלאָוו; 3טע ריי: אַ. לעווין, י. בויער, מ. מירסקי, — ?, י. בורוזין, ה. קינקולקין, ל. ווערסעס

צוזאַמען מיט די אויבן־דערמאָנטע ווייזען לעבן געבליבן די נעפאַנגענע:

ש. אייבינדער, י. בערגער, ד. גובייסקי, י. געבס, ש. ווערטהיים, א. וואויטשיק, י. וואסגעל, מ. וואַפנער, ג. זילבערמאַן, ר. טיקטין, י. טשערניעוויטש, ח. כעוולין, ל. ליטווין, מ. מילעוסקי, י. סלובסקי, ח. קאַגאַן, י. קאַלמאַנאָוויטש, ל. קאַצעזון, ה. קרופסקי, מ. ראָזשאַנסקי

№ 738

MEMBER'S

IDENTITY CARD

SELFAID OF THE JEWISH FORMER CONCENTRATION CAMP INMATES UPPER AUSTRIA.

SELBSTHILFE DER JÜD. EHEM. K.Z.-HÄFTLINGE IN OBERÖSTERREICH

ФАМИЛИЯ : ЭЙДЕЛЬМАН
И ИМЯ : Исаак
ДАТА РОЖДЕНИЯ : 5.VI. 1912
СПЕЦИАЛЬНОСТЬ : электр-техник
В КАКИХ К.Ц. ЛАГЕРЯХ НАХОДИЛСЯ : Дрезден-Плауен, Гермиц
ТАТУИРОВАННЫЙ К.Ц. №. (ИЛИ ДР. СПЕЦ. ЗНАК)

УКАЗАННЫЙ ГРАЖДАНИН СОСТОИТ ЧЛЕНОМ СОЮЗА ВЗАИМОПОМОЩИ БЫВ. ЕВРЕЙСКИХ ПОЛИТ-ЗАКЛЮЧЕННЫХ В КОНЦЕНТРАЦИОННЫХ ЛАГЕРЯХ ВЕРХНЕЙ АВСТРИИ.

ПРОСИМ ВСЕ ВЛАСТИ ОБ ОКАЗАНИИ ЕМУ ВСЕВОЗМОЖНОГО СОДЕЙСТВИЯ.

ЛИНЦ ... 1947 г.

СЕКРЕТАРЬ ... ПРЕДСЕДАТЕЛЬ:

Identification card oy the freed captive Yitzchak Eidelman

Справка освобожденного военнопленного Исаака Эйдельмана

איידענטיפיקאַציע־קאַרטל פון באַפרייטן געפאַנגענעם יצחק איידעלמאַן

כרטיס־זהות של השבוי המשוחרר יצחק איידלמן

1947

ווילנער יידן אין דער פּוילישער קאָשטשושקאָ־דיוויזיע

VILNA JEWS IN THE POLISH KOSCIUSZKO ARMY DIVISION

יהודים וילנאיים בדיביזית - קושצ'ושקו הפולנית

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ В ПОЛЬСКОЙ ДИВИЗИЙ ИМ. КОСТЮШКИ

צווישן די פרייוויליקע און מאָביליזירטע
אין דער פּוילישער קאָשטשושקאָ־ דיוויזיע
אין רַאָטנפאָרבאַנד איז געווען אַ גרויסער
פּראָצענט פּוילישע יידן און צווישן זיי
אַ היפּשע צאָל יידן פון ווילנע און אומגעגנט

1945 – 1943

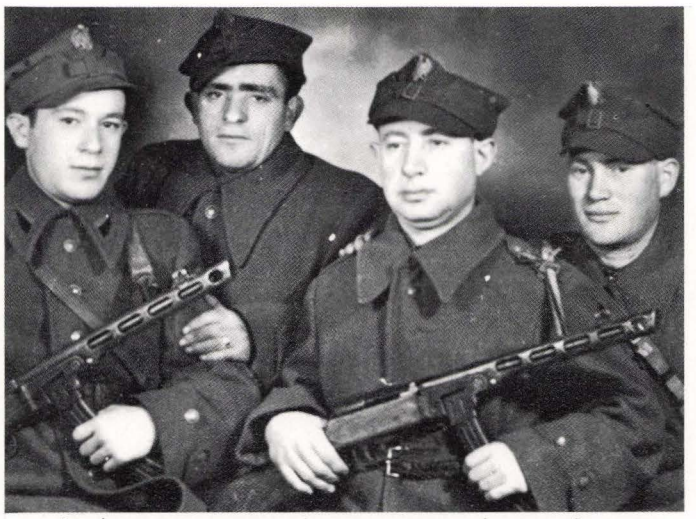
In the Soviet-Polish Kosciuszko Division in U.S.S.R., among the volunteers and drafted soldiers, was a large percentage of Polish Jews and among them a considerable number of Jews from Vilna and vicinity

В советско – польской дивизии им. Костюшки среди добровольцев и мобилизованных был большой процент польских евреев, а среди них много виленчан

בדיביזית קושצ'ושקי הסוביטית - פולנית
בְּברית - המועצות נמצאו בין המתנדבים
והמגויסים אחוז גדול של יהודי פולין
ובתוכם מיספר לא מבוטל ש'י יהודים
מוילנה וסביבותיה

אליהו בערקמאַן אין לובלין
Eliahu Berkman in Lublin
אליהו ברקמאן בלובלין
Илья Беркман в Люблине

יידישע זעלנער אין אַ סאַפּיאָרן־אָפּטיילונג, שמעון שטיינפעלד (ליינקס)
Jewish soldiers in a sapper unit, Shimon Steinfeld (at left)
חיילים יהודים בגדוד החפרים מ. שטינפילד (משמאל)
Еврейские солдаты – саперы , Ш. Штеинфельд (с лева)

דוד קאַרפּינאָוויטש אין בערלין
David Karpinovitch
דויד קרפּינוביץ׳ בברלין
Давид Карпинович в Берлине

דוד זובּיסקי (זיצנדיק)
David Zubiski (sitting)
דָּויד זוּבּיסקי (יושב)
Давид Зубиский (сидит)

כאָראָנזשי דוד זייף, פּאָרוואָנדזעט אין ביידגאָשטש
Color-bearer David Zeif, Bidgoshch
הַדגלן הפצוע דויד זייף, בידגושץ׳
Раненый хорунжий Давид Зейф, Быдгощ

יצחק דאַן
Yitzchak Dan
יצחק דן
Исаак Дон

VILNA JEWS IN THE ENGLISH ARMY, JEWISH BRIGADE

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙ В АНГЛИЙСКОЙ АРМИЙ, ЕВРЕЙСКАЯ БРИГАДА

ווילנער יידן אין דער ענגלישער אַרמיי, יידישע בריגאַדע

יהודים וילנאיים בצבא האנגלי, בבריגדה היהודית

דרייסיק טויזנט יידן פון ארץ ישראל האבן געדינט אין דער ענגלישער אַרמיי, יידישע בריגאַדע, און ווילנער יידן האבן זיך געפונען אויף אַלערלי פראָנטן און ספעציעלע אויפגאבעס

30,000 Jews from Eretz Israel served in the English Army, Jewish Brigade, and Vilna Jews were on all fronts and special assignments

שלושים אלף יהודים מארץ־ישראל שרתו בצבא האנגלי, בבריגדה היהודית, ויהודים וילנאיים היו בכל מיני חציתות ושימשו בתפקידים מיוחדים

Тридцать тысяч евреев из Эрец Израиля служили в английской армии, в еврейской бригаде. Виленские еврей находились на разных франтах и специальных заданий

א גרופע ווילנער אין אלעקסאַנדריע, עגיפטן אברהם שלאַמאָוויטש, א. פערגאַמענט, מ. דודעלזאַק, ש. מינקעס

A group of Vilna Jews in Alexandria

קביצת וילנאים באלכסנדריה, מצרים

Группа виленчан в Алексадрии, Египет

ווילנער שלאַכטלייט אין דער ענגלישער אַרמיי, יידישע בריגאַדע, פון רעכטס — 1טע ריי: שרגא מיניקעס, מנחם לוריע, יאָסל ווילנער, אליהו פערגאַמענט; 2טע ריי: ראובן דרוסקין, מרדכי דודעלזאַק, זאב גרובין, יוסף באַראַנאָוו

Vilna combat men in the English Army, Jewish Brigade

לוחמים וילנאים בצבא האנגלי, בבריגדה היהודית

Виленские бойцы еврейской бригады английской армии

א גרופע ווילנער אין מיליטער־לאַגער קימבערלי, ענגלאַנד פון אונטן אַרויף: קאָלאָווסקי, ש. מינקעס, א. פערגאַמענ

A group of Vilna Jews in the military camp Kimberly, England

קבוצה של וילנאים במחנה הצבאי קימברלי, אנגליה

Группа виленчан в военном лагере в Кимберлей, Англия

ווילנער יידן אין דער אַמעריקאַנער אַרמיי, לויפט־און ים־פלאָט

Vilna Jews in the Armed Forces of the U. S. A.

יהודים מוילנה בצבא האמריקאי, בחיל האויר ובחיל הים

Виленские евреи в американской армии, военно–воздушном и морском флоте

דוב אשבעל אין איראַק

Dov Ashbel in Iraq

דוב אשבל בעיראק

Давид Ашбел в Ираке

קאַפּיטאַן יהושע ל. גאָלדבערג, טשעפּלעין אין אַמעריקאַנער ים־פלאָט

Captain Joshua L. Goldberg, chaplain in the U. S. Navy

יהושע ל. גולדברג, רב בחיל הים האמריקאי

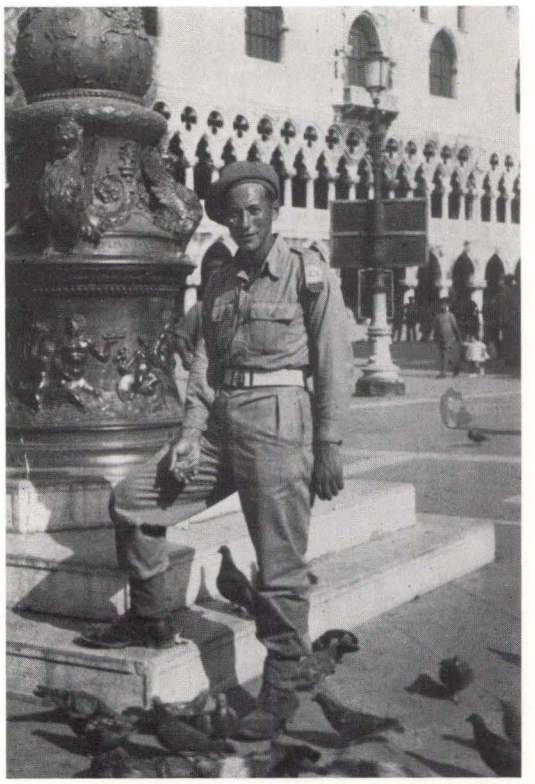
Капитан Йошуа Л. Голдберг, Военный реввин в американском военно–морском флоте

צווישן די 550 טויזנט יידן אין דער אַמעריקאַנער אַרמיי, ים־און לופט־פלאָט, און צווישען די 35 טויזנט געפאַלענע און פאַרוואונדעטע און 61,500 דעקאַרירטע יידן פאַר העלדישקייט, וואס האבן געהאַלפן אויס־קעמפן דעם נצחון איז דער צוויי־טער וועלט־מלחמה, האבען זיך געפונען אַ היבשע צאָל ווילנער און נאָך אַ גרעסערע צאָל זין פון ווילנער יידן

Among the 550,000 Jews in the armed forces of the U. S. A. and among the 35,000 Jewish casualties, dead and wounded, and among the 61,500 Jews decorated for valor there were many Jews of Vilna and even more sons of Jews of Vilna

בין ה־550 אלף יהודים בצבא האמריקאי, חיל הים וחיל האויר, ובין ה־35 אלף שנפלו ונפצעו, ובין 61,500 יהודים שהוענקו להם אותות הצטיינות בעד מעשה גבורה ואשר עזרו לנצחון במלחמת העולם השניה נמצא מספר רב של יהודים וילנאים ועוד מספר יותר גדול של בני הוילנאים

Из 550 тысяч евреев служизших в американской армии, военно–морском и воздушном флоте, 35 тысяч было убито и раненно; 61,500 награжденные за мужество и геройство в боях во второй мировой войне. Не малую часть среди них составляли виленские евреи, а в особенности их сыновья

יאָסל אימבריק, פאַרוואונדעט און דעקאַרירט מיט פיר מעדאַלן, אין ווענעדיג

Yosl Imbrik, wounded and decorated with four medals in Venice

יוסל אימבריק, פצוע וענוד 4 מדליות, בויניציה

Иосиф Имбрик, раненный, награжденный 4–мя медалями, в Венеции

VILNA JEWS IN THE LITHUANIAN – (JEWISH) DIVISION

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ В ЛИТОВСКОЙ – (ЕВРЕЙСКОЙ) ДИВИЗИИ

ווילנער יידן אין דער ליטווישׁ־(יידישער) דיוויזיע

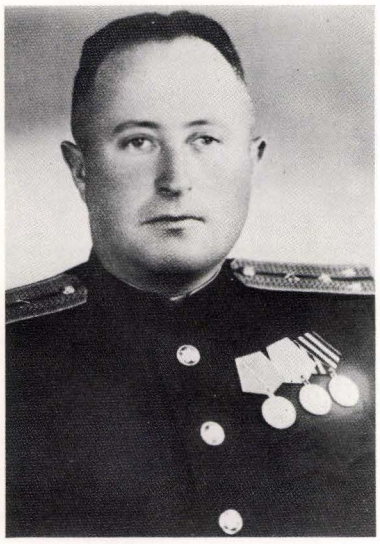
יהודים וילנאים בדיביזיה הליטאית – (יהודית)

The sixteenth Lithuanian Division consisted of about 55% Lithuanian Jews, 30% Lithuanians, 15% Russians and other nationalities. Among the thousands of Jews – excellent warriors and those killed in battle – there are hundreds of Vilna residents

Среди личного состава 16–ой Литовской дивизии числилось: 55% литовских евреев, 30% литовцев, 15% русских и других национальностей – Среди тысяч евреев отважных бойцов и павших в боях были сотни виленчан

די 16טע ליטווישע דיוויזיע איז באַשטאַנען פון אַרום 55% ליטווישע יידן, 30% ליטווינער, 15% רוסן און אַנדערע נאַציאָנאַליטעטן — צווישן די טויזנטער יידן אויסגעצייכנטע קעמפער און געפאַלענע איז די שלאַכטן זיינען דאָ הונדערטער ווילנער

הדיביזיה ה־16 הליטאית היתה מורכבת 55% של יהודים ליטאיים, 30% ליטאיים, ו־15% רוסים ולאומים אחרים — בין אלפי היהודים, שהצטיינו כלוחמים או שנפלו בשדה־הקרב, ישנם מאות וילנאים

לייטענאַנט א. גאָרדאָן

Lieutenant A. Gordon

הסגן א. גורדון

Лейтенант А. Гордон

ГИМН ЕВРЕЙСКИХ ПАРТИЗАН

Перевод с еврейского – Л. Файнберг

Не скажи, что ты идешь в последний путь,
Хоть голубые дни свинцом покрыла муть –
Грянет наш блаженный час без мук и пут,
И ударит бодрый шаг наш: все мы тут!

Из пальмого края в заполярный круг
Слышен голос наших воплей, наших мук,
Там где капля нашей крови упадет,
Наша сила, наша бодрость зацветет.

Утром солнце выйдет в круге золотом –
И вчера исчезнет с бешенным врагом.
Если–ж опоздает солнце в небесах,
Грянет наша песня, как пароль в веках.

Кровью песня создана, а не свинцом,
То не песня птицы вольной в бурелом.
То народ наш в рухнувших стенах
Эту песню пел с наганами в руках.

Так не скажи, что ты идешь в последний путь,
Хоть голубые дни свинцом покрыла Муть–
Грянет наш блаженный час без мук и пут,
И ударит бодрый шаг наш: все мы тут!

ה. גליק — פאַרטיזאַנער הימן, רוסיש — לעאָניד פיינבערג

H. Glick – Partisan Hymn, Russian translation by Leon Feinberg

ה. גליק: המנון הפארטיזנים, תרגום רוסי מאת ליאוניד פיינברג

Гирш Глик – Партизанскии гимн, перевод по русски – Леонид Файнберг

סטאַרשינאַ יאַשאַ שאַבאַד

Yasha Shabad

הראש יאשה שבד

Старшина Яша Шабад

לייטענאַנט משה סאָבאָל און יצחק שקלאָווער

Lieutenant Moshe Sobol
and Yitzchak Shklover

הלייטננט משה סובול ויצחק שקלובר

Лейтенант Миша Соболь и Исаак Шкловер

סטאַרשינאַ מיקאַ ספירא

Micka Spiro

הראש מישה ספירו

Старшина Мика Спиро

סטאַרשינאַ פון מעדיצינישן דינסט דוד כאָנעס

Starshina of medical service
David Chones

דויד חנה׳ס, ראש השירות הרפואי

Старшина мелицинской службы
Давид Хонес

לייטענאַנט דיריגענט חיים ליכטזאָן

Lieutenant Conductor
Chaim Lichtson

הסגן־המנצח חיים ליכטזון

Лейтенант дирижер Хаим Лихтзон

VILNA JEWS IN THE LITHUANIAN – (JEWISH) DIVISION

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ В ЛИТОВСКОЙ – (ЕВРЕЙСКОЙ) ДИВИЗИИ

ווילנער יידן אין דער ליטווישׁ־(יידישער) דיוויזיע

יהודים וילנאים בדיביזיה הליטאית־(יהודית)

שעפּסל זאַמעטשעק
Shepsel Zametchek
שפסל זאמצ'ק
Шепсель Замечек

גדליה קאָוואַרסקי
Gedalia Kovarski
גדליה קובארסקי
Гедалий Коварский

פימע יפה
Fima Yaffa
פימה יפה
Фима Иофе

געווער־מייסטער יצחק לעווין
Itzchak Levin – in charge of ammunition
יצחל לוין
Оружейный мастер Исаак Левин

טאַמאַרין און טאַנטאַק
(געפאַלן בייַ סמאָלענסק)

תמרין וטנטק
(נפלו ליד סמולנסק)

Tamarin and Tontak
(Killed in action at Smolensk)

Тамарин и Тонтак
(пали под Смоленском)

מיכאל ווייַנער (געפאַלן בייַ אַריאַל)
Michael Weiner
(Killed in action at Oriol)
מיכאל וויינר (נפל ליד אוריול)
Михаил Вайнер (пал под Орлом)

ראובן וויינער (געפאַלן בייַ אַריאַל)
Ruben Weiner (Killed in action at Oriol)
ראובן ויינר (נפל ליד אוריול)
Рувим Вайнер (пал под Орлом)

סאַניטאַרין ליבע ברוידאַ
Nurse, Liba Broida
הסאניטרית ליבה ברוידא
Сестра милосердиа Люба Бройдо

לייזער באַסאַן
Lazar Basson
ליזר באסון
Лейзер Басон

סערזשאַנט אילושע באַסאַן
(געפאַלן בייַ ליבאַווע)
Sergeant Ilusha Basson
(Killed in action at Libava)
סרז'נט אילושה באסון
(נפל ליד ליבאווה)
Сержант Илья Басон
(пал под Либавой)

שמעון גורוויטש אין בערלין
Shimon Gurvitch in Berlin
שמעון גורביץ בברלין
Семён Гурвич в Берлине

ברוך יאַנקעלעוו
(פּאַרלאַרן אַ האַנט בייַ אַריאַל)
Baruch Yankelev
(Lost an arm at Oriol)
ברוד יאנקלב (נקטעה ידו ליד אוריול)
Варух Янкелев
(потерявший руку под Орлом)

שלום קאַלמאַנאָוויטש און ירחמיאל ?
Shalom Kalmanovitch and Yerachmiel – ? –
שלום קלמנוביץ וירחמיאל -- ? --
Шолем Калманович и Рахмиель ?

זעליג לעווין (געפאַלן אין שלאַכט)
Zelig Levin (Killed in action)
זליג לוין (נפל בקרב)
Зелиг Левин (пал в бою)

שמעון קאַפּלאַן
Shimon Kaplan
שמעון קפלן
Семён Каплан

ווילנער יידן אין דער ליטוויש־(יידישער) דיוויזיע

VILNA JEWS IN THE LITHUANIAN – (JEWISH) DIVISION

יהודים וילנאים בדיביזיה הליטאית - (יהודית)

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ В ЛИТОВСКОЙ – (ЕВРЕЙСКОЙ) ДИВИЗИИ

פּאָליאַ סאָבאָל (אין הינטערגרונט) אין די אָקאָפּעס ביי אָריאָל

Paula Sobol (in background) in the trenches at Oriol

פּוליה סובול (ברקע) בחפירות ליד אוריול

Поля Соболь (на заднем плане) в окопах под Орлом

אין שטאָב פון דער ליטווישער דיוויזיע,
וועטרין, מאָגילניק, קאָריסקי און לאָן

In the headquarters of the Lithuanian Division

במטה הכללי של הדיביזיה הליטאית

В штабе литовской дивизии

1945

ווילנער דרוקער אין דער דיוויזיע־דרוקעריי, מלך און יודל קטן און לייבל קאָריסקי, פאָרוואָלטער (איז מיטן)

Vilna printer in the Division Print Shop

מדפיסים וילנאים בבית־החפוס של הדיביזיה

Виленские еврейские печатники в дивизионной типографии

א גרופּע ווילנער אין דער ליטווישער דיוויזיע,
אין צענטער זיצט לייטענאַנט ש. לעווין; עס שטייען: ?, חיים זשוק און יעקב קושניר

A group of Jewish youth from Vilna in the Lithuanian Division

קבוצת וילנאים בדיביזיה הליטאית

Группа евреев виленчан в литовской дивизии

1945

1944

די דיוויזיע דערנענטערט זיך צו ווילנע

The Division approaching Vilna

הדיביזיה מתקרבת לווילנה

Дивизия приближается к гор, Вильне

די פראָנט־צייטונג דערציילט ווי די זעלנער קאָריסקי און גערשמאַן האָבן זיך אויסגעצייכנט אין די קאַמפן ביי אָריאָל

The front newspaper of the 16th Lithuanian Division tells how the soldiers Korisky and Gershman excelled in the battles for Oriol

עתון־החזית של הדיביזיה הליטאית מספר כיצד הצטיינו החיילים קוריסקי וגרשמאן בקרב על **אוריול**

Фронтовая газета 16–ой Литовской дивизии описывает как солдаты Кориский и Гершман отличились в боях за гор. Орел

1943 7/IV

РОДИНА ЗОВЕТ 7 апреля 1943 г

Мобилизующий боевой листок

Боевой листок в нашем подразделении выходит под редакцией старшего сержанта Никитина. Родился он в наступательных боях, писали его от руки на передовых позициях. Боевой листок переходил от одного расчета к другому.

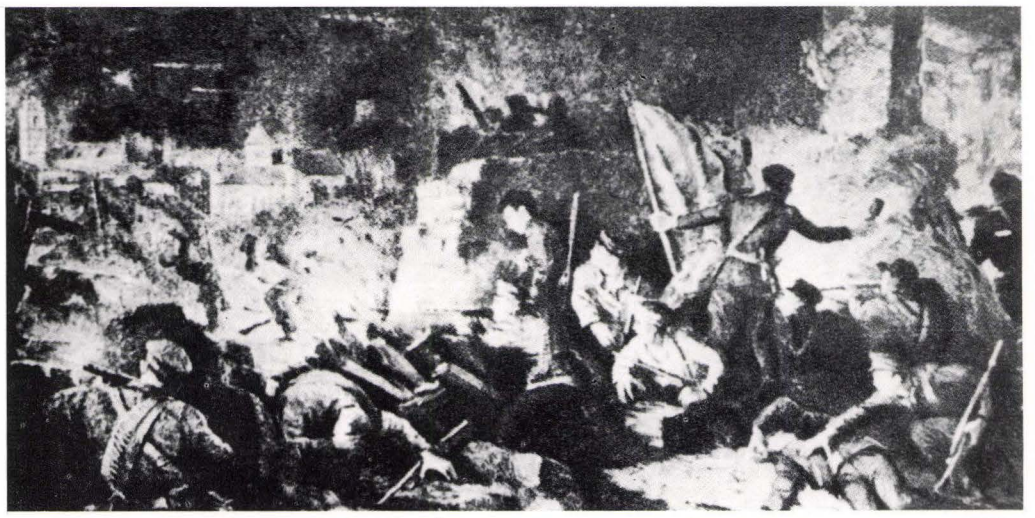
В коротких, мобилизующих заметках показывается опыт передовиков, отмечаются отличившиеся в боях люди. В одном номере рассказывается, как заряжающий Корискис, после выхода из строя снарядного, заменил последнего и обеспечил бесперебойную работу миномета. В другой заметке отмечен расчет, где наводчиком Гершманас. Он хорошо подготовил миномет к бою и в течение дня уничтожил несколько огневых точек противника.

Особенно удачен последний номер боевого листка. В нем помещены семь коротких, мобилизующих заметок. В одной из них говорится об ошибке наводчика Смолягюса, который не обратил внимания на боковую качку ствола, вследствие

פאַרטיזאַנער אין קאַמף פאַר באַפרייען ווילנע

PARTISANS IN COMBAT FOR THE LIBERATION OF VILNA

ПАРТИЗАНЫ В БОРЬБЕ ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ ВИЛЬНЫ

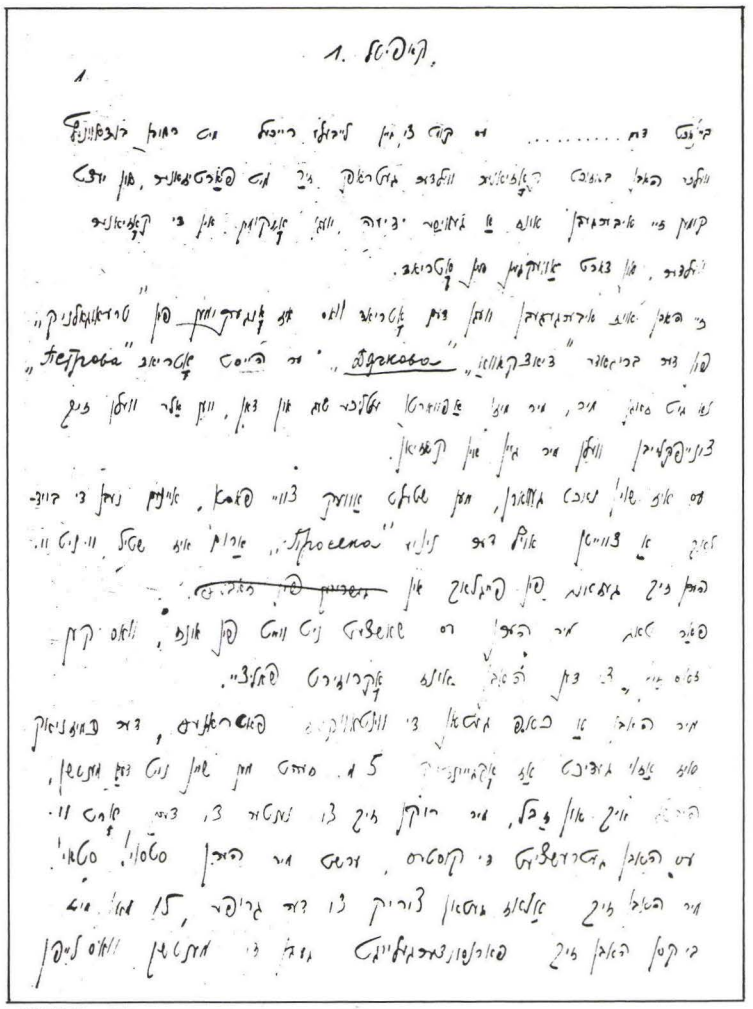

פאַרטיזאַנער אין קאַמף פאַר באַפרייען ווילנע (געצייכנט ב. קאַשציוסקי)

Partisans in Combat for the Liberation of Vilna (drawing by B. Kosciuszki)

פאַרטיזנים במאבקם לשחרור וילנה (צייר ב. קושציוסקי)

Партизаны в борьбе за освобождение Вильны (рис. Б. Костюшки)

טאָג־בוך פון פאַרטיזאַנער דוד פינצעווי (אין קאַזיאַנער וואַלד)

Diary of the partisan David Pintsev (in the Woods)

יומנו של הפארטיזן דויד פינצב (ביער קאזיאן)

Дневник партизана Давида Пинцева (в Козянском лесу)

יידישע פאַרטיזאַנער חיים זיידעלסאָן, ראובן טקאַטש, מאיר ליכטענזאָן, ראובן ראַבינאָוויטש, לעווי און א. שאַבּרינסקי פירן דייטשע געפאַנגענע אויף קאַלווארייסקע גאַס

Jewish partisans lead German prisoners of war at Kalvereiska St.

פארטיזנים יהודים מוליכים גרמנים שבויים ברחוב קאלווארייסקה

Еврейские партизаны ведут немецких пленных на Кальварийской улице

פאַרטיזאַנער סאַנקע ניסאַנעלעוויטש (מחנה „נקמה־נעמער")

Partisan Sanka Nisonelevitch (Camp "Avengers")

הפארטיזן נתנ׳קה ניסונולביץ׳ (מחנה „הנוקם")

Партизанка Санька Нисонелевич (отряд „Мститель")

פאַרטיזאַנער טביה רובין (מחנה „פאַרן נצחון!")

Partisan Tevyeh Rubin (Camp "For Victory!")

הפארטיזן טוביה רובין (מחנה „למען הנצחון")

Партизан Тевье Рубин (отряд „За Победу")

CÂNTECUL PARTIZANILOR EVREI DIN VILNA

Nu spune că te afli azi pe cel din urmă drum.
Albastra zi o'năbuşă un cer de plumb acum.
Doritul nostru ceas o să răsară intr'o zi
Şi'n marş de tobe vom cânta atunci: — „Suntem aci!"

Din ţara de curmalî şi până'n ţara cu săpesi,
Suntem aci cu chinul şi cu jalea drept dovesi
Şi orişiunde-un strop de sânge-al nostru a odeut,
Va creşte forţa noastră şi curajul nostru mut.

Cu soare se va poleî acest „azi" de dureri
Şi-odată cu duşmanii, va pierî al nostru „eri"
Iar dacă soarele va'ntârzia în sori de leac,
Parolă vie, — cântul va păşi din veac-în veac.

Cu plumb si sânge cântecul acesta este scris.
Nu-i cânt de păsărică liberă în sbor deschis,
Ci'n prăvălirî de ziduri, duduind asurzitor,
Cu revolverele în mâini îl cântă un popor.

Să nu spui că te afli azi pe cel din urmă drum.
Albastra zi o'năbuşă un cer de plumb acum.
Doritul nostru ceas o să răsară intr'o zi
Şi'n marş de tobe, vom cânta atunci — „Suntem aci!"

Din idiş de **E. D.**

H. Glik – Partisan Hymn, Rumanian translation E. D.

Г. Глик: Партизанский гимн, перевел на румынский – Е. Д.

ה. גליק — פאַרטיזאַנער הימן, רומעניש — ע. ד.

ה. גליק: המנון הפארטיזנים, תרגום רומני מאת ע. ד.

די לעצטע שלאַכטן פאַר דער באַפרייאונג

THE LAST BATTLES FOR LIBERATION

כרבות־השחרור האחרונים

ПОСЛЕДНИЕ БОЙ ПЕРЕД ОСВОБОЖДЕНИЕМ

1944 13/VII

די שלאַכטן לעבן אָסטראָבראַם

The battles near Ostrobrama

הקרבות ליד אוסטרובראמה

Бои около Острых Ворот

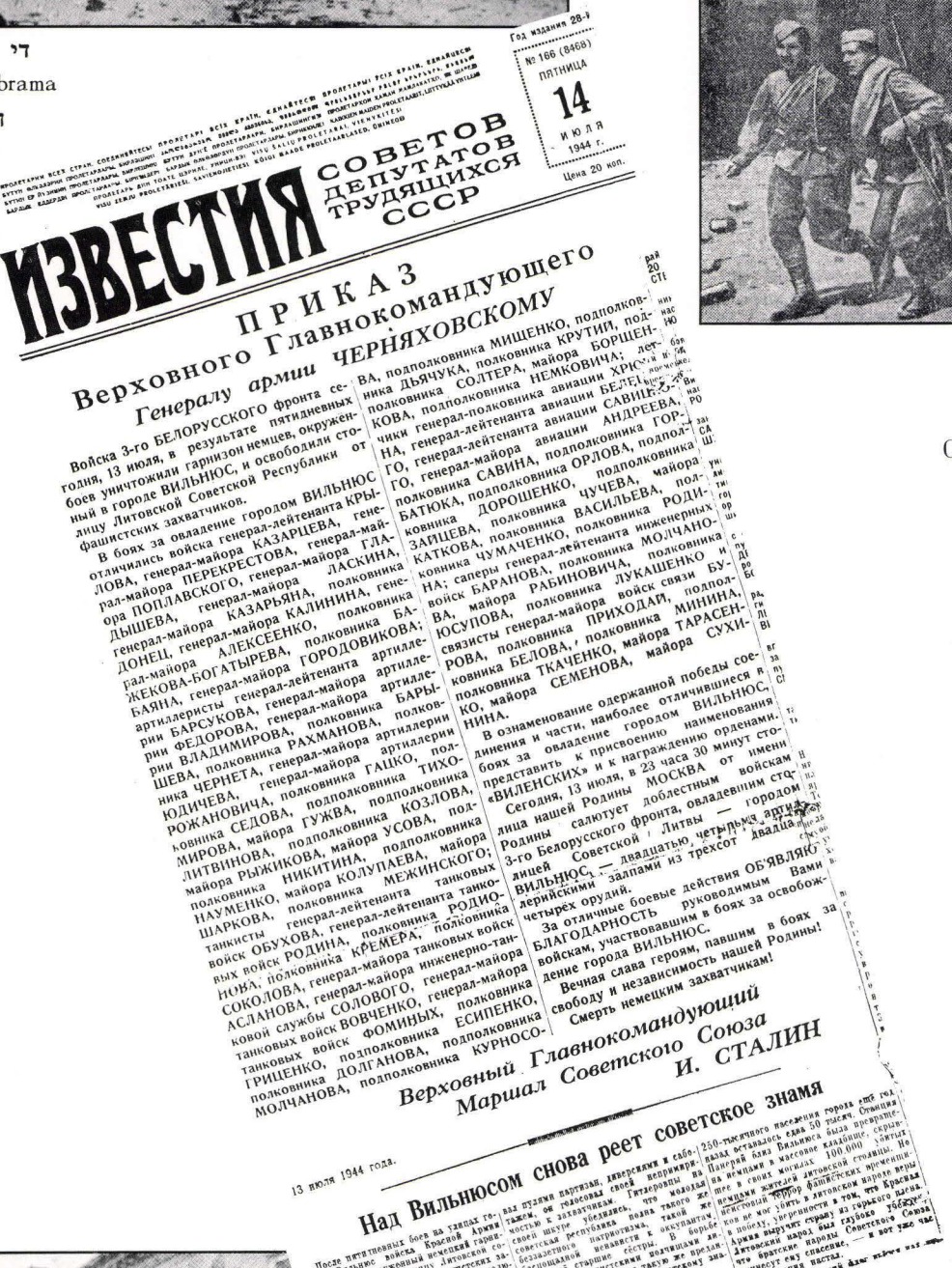

סאָוועטישע פּולעמיאָטן צינדן אונטער אַ דייטשן שיס־פונקט

Soviet machine guns set fire to a German gun position

מקלעים סובייטיים מעלים באש מישלט גרמני

Советские пулеметы поджигают немецкий стрелковый пункт

Год издания 28-й

№ 166 (8468)

ПЯТНИЦА

14

И Ю Л Я

1944 г.

Цена 20 коп.

ИЗВЕСТИЯ СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ СССР

ПРИКАЗ
Верховного Главнокомандующего
Генералу армии ЧЕРНЯХОВСКОМУ

Войска 3-го БЕЛОРУССКОГО фронта сегодня, 13 июля, в результате пятидневных боев уничтожили гарнизон немцев, окруженный в городе ВИЛЬНЮС, и освободили столицу Литовской Советской Республики от фашистских захватчиков.

В боях за овладение городом ВИЛЬНЮС отличились войска генерал-лейтенанта КРЫЛОВА, генерал-майора КАЗАРЦЕВА, генерал-майора ПЕРЕКРЕСТОВА, генерал-майора ПОПЛАВСКОГО, генерал-майора ЛАСКИНА, генерал-майора КАЗАРЬЯНА, полковника ДЫШЕВА, генерал-майора КАЛИНИНА, генерал-майора АЛЕКСЕЕНКО, полковника ДОНЕЦ, генерал-майора ГОРОДОВИКОВА; генерал-майора ЖЕКОВА-БОГАТЫРЕВА, полковника БАЯНА, генерал-майора артиллерии БАРСУКОВА, генерал-лейтенанта артиллерии ФЕДОРОВА, генерал-майора артиллерии ВЛАДИМИРОВА, полковника РАХМАНОВА, полковника ЧЕРНЕТА, генерал-майора артиллерии РОЖАНОВИЧА, полковника ГАЦКО, подполковника СЕДОВА, подполковника ТИХОМИРОВА, майора ГУЖВА, подполковника КОЗЛОВА, ЛИТВИНОВА, подполковника УСОВА, подполковника РЫЖИКОВА, майора НИКИТИНА, подполковника НАУМЕНКО, майора КОЛУПАЕВА, майора ШАРКОВА, полковника МЕЖИНСКОГО; танкисты генерал-лейтенанта танковых войск ОБУХОВА, генерал-лейтенанта танковых войск РОДИНА, полковника КРЕМЕРА, полковника ГОРОВА, генерал-майора танковых войск СОКОЛОВА, генерал-майора инженерно-танковой службы СОЛОВОГО, генерал-майора танковых войск ВОВЧЕНКО, генерал-майора ГРИЦЕНКО, полковника ФОМИНЫХ, полковника ЕСИПЕНКО, полковника ДОЛГАНОВА, подполковника КУРНОСОВА, подполковника МИЩЕНКО, подполковника ДЬЯЧУКА, полковника КРУТИЙ, подполковника СОЛТЕРА, майора БОРЩЕНКОВА, подполковника НЕМКОВИЧА; летчики генерал-полковника авиации ХРЮКИНА, генерал-лейтенанта авиации БЕЛЯЕВА, генерал-лейтенанта авиации САВИЦКОГО, генерал-майора авиации АНДРЕЕВА, полковника САВИНА, подполковника ОРЛОВА, подполковника БАТЮКА, подполковника ГОРОШЕНКО, подполковника ЧУЧЕВА, майора ЗАЙЦЕВА, полковника ВАСИЛЬЕВА, полковника КАТКОВА, полковника РОДИОНОВА; саперы генерал-лейтенанта инженерных войск БАРАНОВА, полковника МОЛЧАНОВА, майора РАБИНОВИЧА, полковника ЮСУПОВА, полковника ЛУКАШЕНКО и связисты генерал-майора войск связи БУРОВА, полковника ПРИХОДАЙ, подполковника БЕЛОВА, полковника МИНИНА, полковника ТКАЧЕНКО, майора ТАРАСЕНКО, майора СЕМЕНОВА, майора СУХИНИНА.

В ознаменование одержанной победы соединения и части, наиболее отличившиеся в боях за овладение городом ВИЛЬНЮС, представить к присвоению наименования «ВИЛЕНСКИХ» и к награждению орденами.

Сегодня, 13 июля, в 23 часа 30 минут столица нашей Родины — город-герой МОСКВА от имени Родины салютует доблестным войскам 3-го Белорусского фронта, овладевшим столицей Советской Литвы — городом ВИЛЬНЮС, — двадцатью четырьмя артиллерийскими залпами из трехсот двадцати четырех орудий.

За отличные боевые действия ОБЪЯВЛЯЮ БЛАГОДАРНОСТЬ руководимым Вами войскам, участвовавшим в боях за освобождение города ВИЛЬНЮС.

Вечная слава героям, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины!

Смерть немецким захватчикам!

Верховный Главнокомандующий
Маршал Советского Союза
И. СТАЛИН

13 июля 1944 года.

Над Вильнюсом снова реет советское знамя

После пятидневных боев на улицах города Вильнюс войска Красной Армии ликвидировали окруженный немецкий гарнизон и освободили столицу Литовской Советской Республики от немецких захватчиков. Москва от имени Родины салютовала доблестным войскам, освободившим столицу Литвы — город Вильнюс, и салют этот звучал, как благовестный призыв к литовскому народу.

Три тяжких, мучительных года молодая Литовская советская республика находилась под пятой смертельных врагов литовского народа — немецких оккупантов. Многовековому счету непримиримой ненависти литовского народа к немецко-фашистским насильникам, к их ставленникам — буржуазным националистам, к их беспощадным мучителям и палачам — гестаповцам, к их бесчеловечным застенкам и виселицам, к их массовым расстрелам и сожжениям заживо — теперь предстоит новый, самый суровый счет.

Литовский народ приравнял такую же ненависть к немецким оккупантам и их пособникам к ненависти к немецко-фашистским насильникам советского народа, Советскому Союзу. Литва стала нам, как и все народы СССР, еще ближе, еще дороже, еще родней. Советская Литва не на жизнь, а на смерть. Советские народы не на жизнь, а на смерть. Партизанские отряды вдохновенно защищают свободу и независимость своей Родины. Литовский народ в борьбе за свою свободу и независимость, за свою советскую родину, за свою шкуру убедился, что такого же безжалостного истребителя, такого же беспощадного мучителя, такого же страшного врага, как и немецкий оккупант, у него нет и не будет. Литовский народ, как и все советские народы, знает, что Красная Армия несет освобождение для всего литовского народа.

Три тяжких, мучительных года молодая Литовская советская республика находилась под пятой смертельных врагов литовского народа — немецких оккупантов. Многовековому счету непримиримой ненависти литовского народа к немецко-фашистским насильникам, к их ставленникам — буржуазным националистам, к их беспощадным мучителям и палачам — гестаповцам, к их бесчеловечным застенкам и виселицам, к их массовым расстрелам и сожжениям заживо — теперь предстоит новый, самый суровый счет.

Литовский народ приравнял такую же ненависть к немецким оккупантам и их пособникам к ненависти к немецко-фашистским насильникам советского народа, Советскому Союзу. Литва стала нам, как и все народы СССР, еще ближе, еще дороже, еще родней. Советская Литва не на жизнь, а на смерть. Советские народы не на жизнь, а на смерть. Партизанские отряды вдохновенно защищают свободу и независимость своей Родины.

Сегодня советский флаг вновь над столицей Литвы — городом Вильнюс. Армия Красная принесет ему спасение. — И вот уже час освобождения настал.

מאָסקווער „איזוועסטיאַ" מיטן אויסצייכענונג־באַפעל פון סטאַלינען צו די קאָמאַנדירן פון די אַרמיי־טיילן וואָס האָבן פאַרנומען ווילנע

The Moscow "Izvestia" with the award order by Stalin to the commanders of the army divisions who took Vilna

ה„איזבסטיה" המוסקבאית מביאה את פקודת־ההצטיינות של סטאלין למפקדי הגדודים שכבשו את וילנה

Московские „Известия" с поздравительным приказом Сталина командирам армейских частей, занявших город Вильно

1944 V

די שלאַכטן אויף שלאָס־גאַס

The battles at Castle Street

הקרבות ברחוב־הארמון

Бой на Замковой улице

די „פריצן" גיבן זיך אונטער!

The "Fritzes" surrender!

ה„פריצים" (הגרמנים) נכנעים

„Фрицы" сдаются

1944 14/VII

JERUSALEM OF LITHUANIA LIBERATED!

ИЕРУСАЛИМ ЛИТВЫ ОСВОБОЖДЕН!

ירושלים דליטא באַפריט!

ירושלים דליטא משוחררת!

Forward

פֿארווערטס

Forward

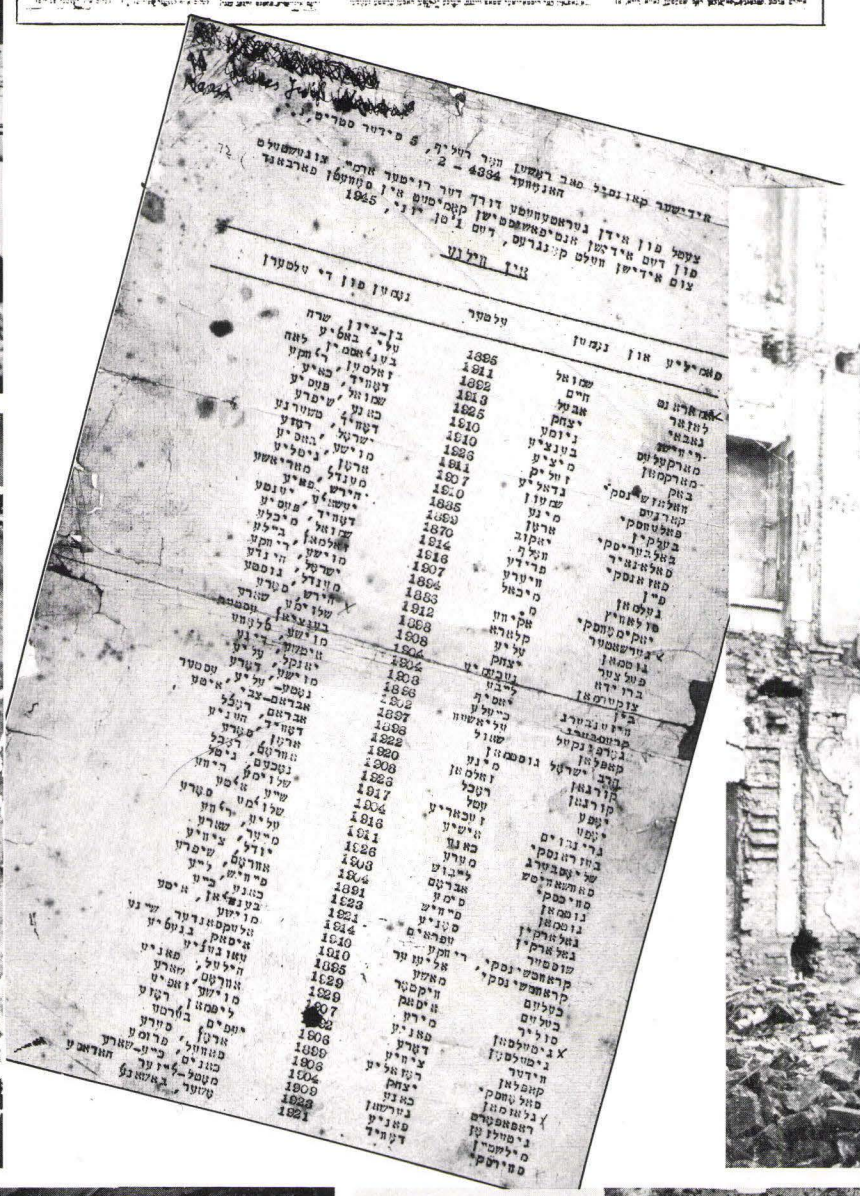
Vol. XLVIII. No. 17,011—Daily. New York, Friday, July 14, 1944 8 Pages PRICE FOUR CENTS

ווילנע געטאָ

רויטע אַרמיי איז בלויז 23 מיל פון נאַרעניץ פון איסט פריסען

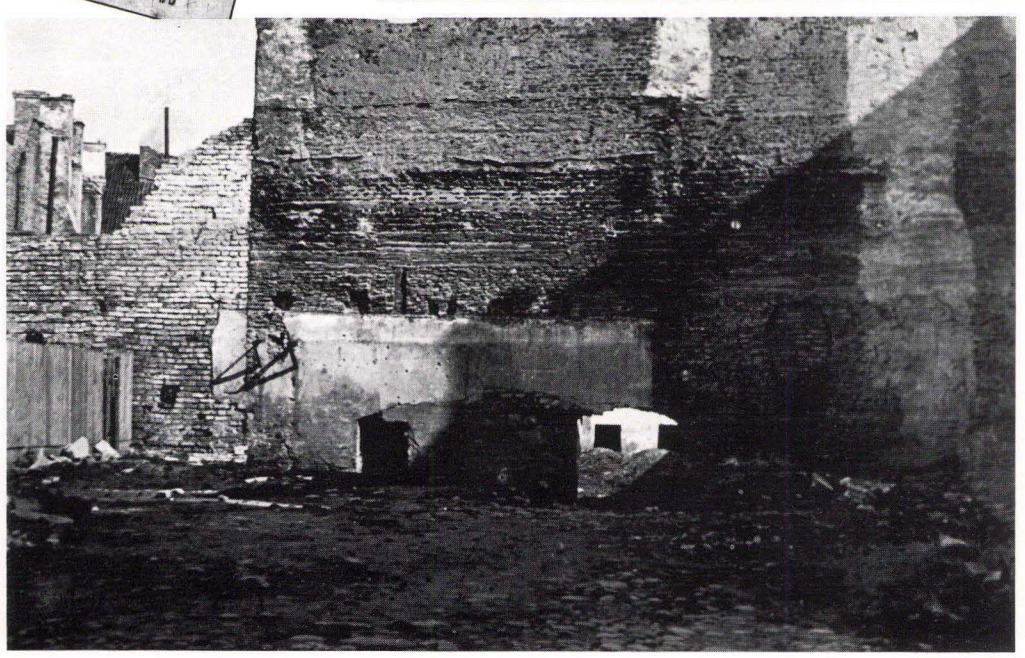
8000 דיסקען סוים אין ווילנער נאצים געשלאָגען אויפֿן גאַנצען אינוואַזיע-פראָנט

2 אידישע פליער סוים אין קאַמף פון באַבערס

פון דער 60 טויזנדיקער עדה — 800 לעבן־געבליבענע יידן אין ווילנע (רשימה פון יידישן אַנטיפֿאַשיסטישן קאַמיטעט)

Out of the 60,000 Vilna Jews 800 survived (list of survivors prepared by the Jewish Anti-Fascist Committee)

מן העדה הגדולה של 60 אלף יהודים בוילנה נשארו רק 800 (רשימת הוועד היהודי האנטיפאשיסטי)

Из 60 тысяч евреев в Вильне – осталось в живых 800 (список еврейского антифашистского комитета)

1944 V

חרובע יידישע גאַסן און געסלעך

DESTROYED JEWISH STREETS AND LANES

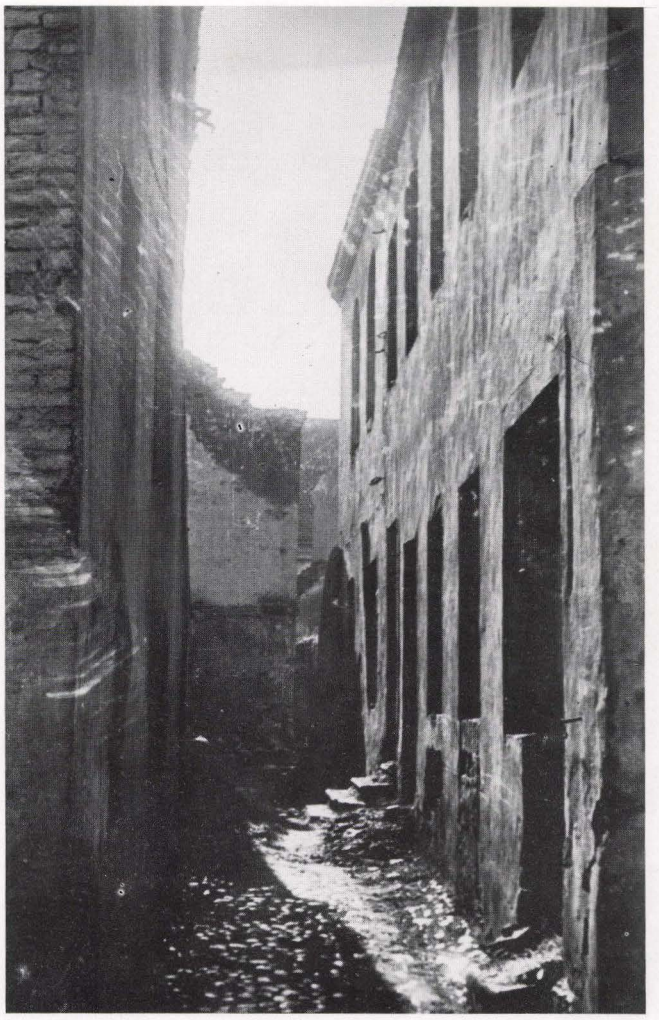
רחובות וסימטאות יהודיים חרבים

РАЗРУШЕННЫЕ ЕВРЕЙСКИЕ УЛИЦЫ И ПЕРЕУЛКИ

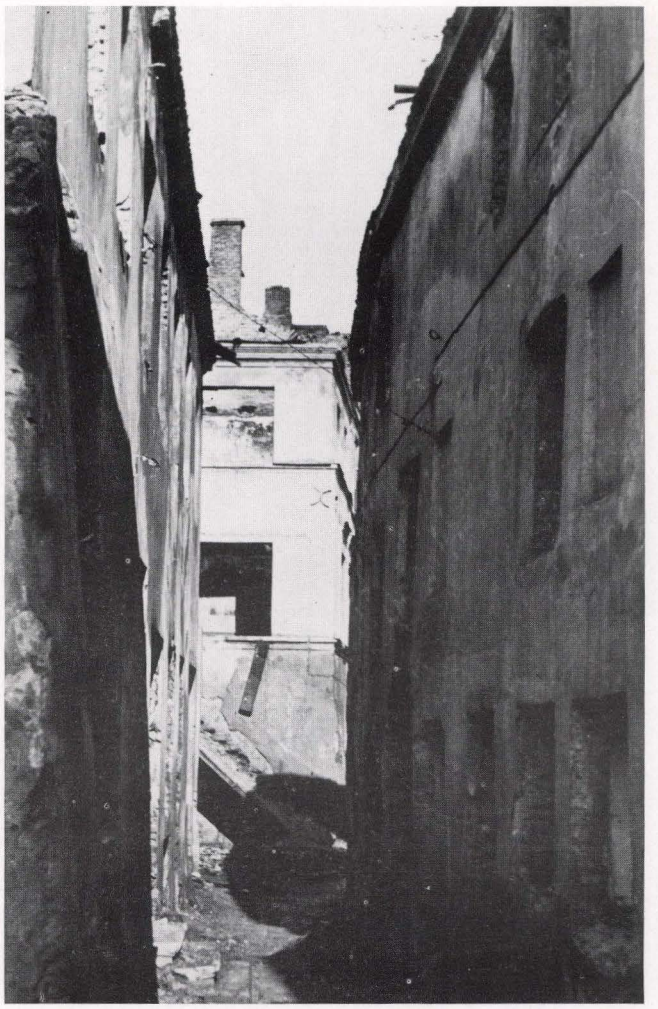

רודניצקער גאַס
Rudnitska Street
רחוב רודניצקר
Рудницкая улица

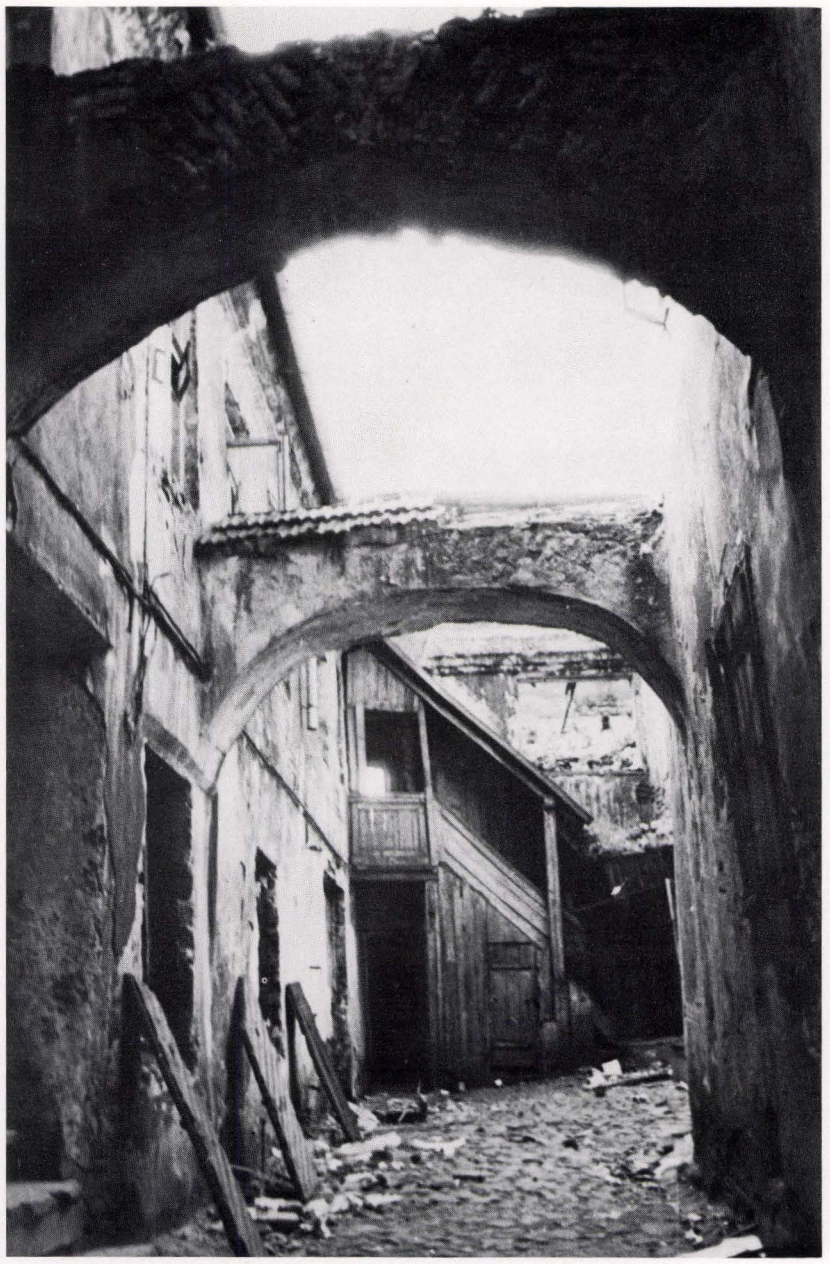

ראַמיילעס געסל
Ramailes Lane
סימטת ראמיילס
Переулок Рамайлес

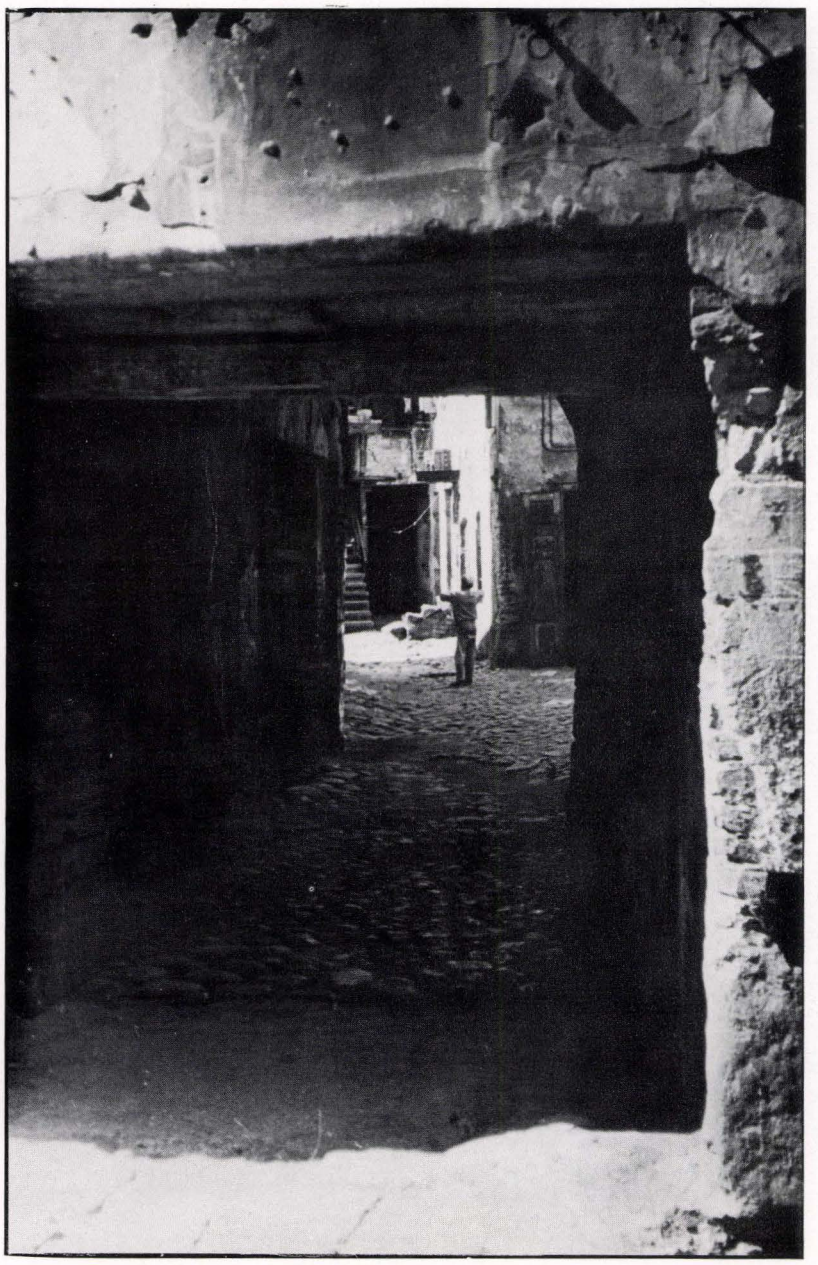
סטראַשון גאַס
Strashun Street
רחוב סטראשון
Улица Страшуна

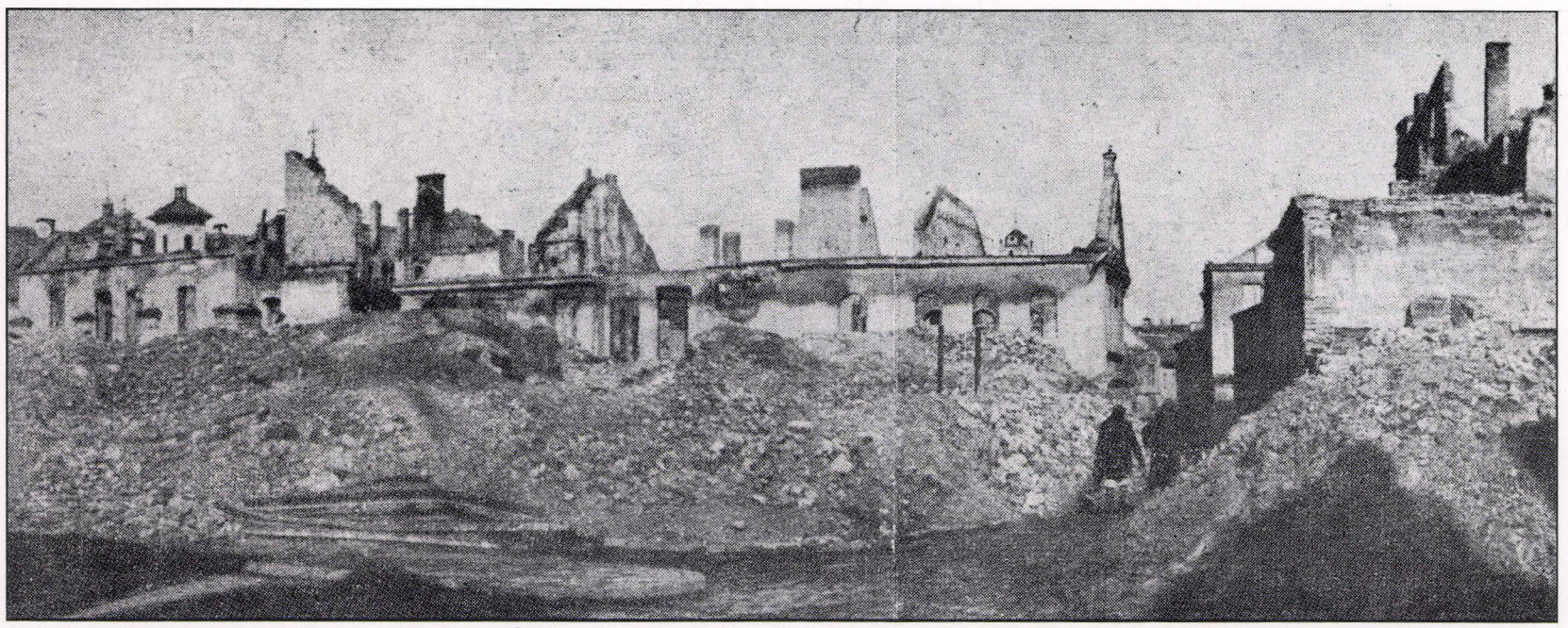

הויפן אין געטאָ

YARDS IN THE GHETTO

חצרות בגיטו

ДВОРЫ В ГЕТТО

To the right: the ruins of Katzenelenboigen's Book Store; entrance to Jewish Street; Velvka Usian's and Levande's Restaurants; Funk's Book Stores. In the background – the walls of the destroyed Synagogue Yard.

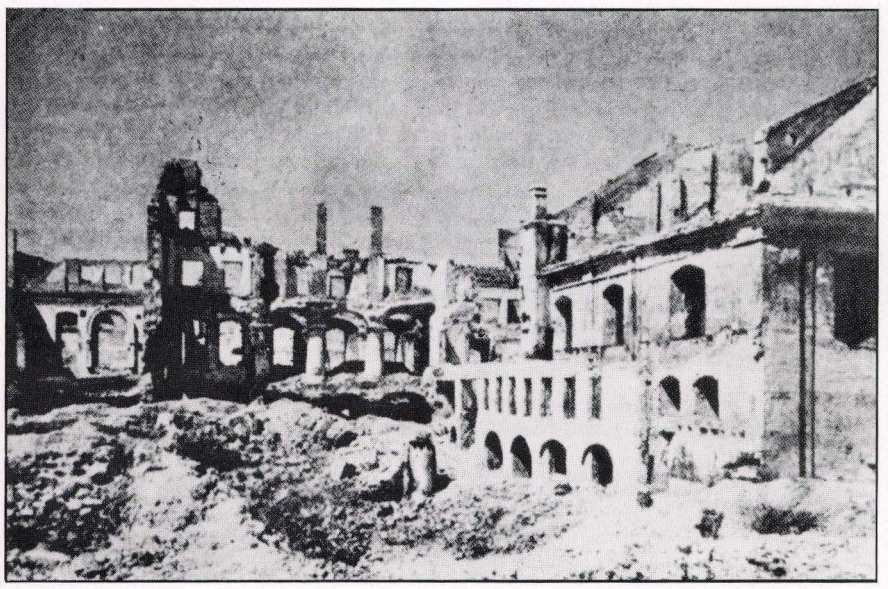
Справа развалины книжного магазина Каценеленбогена; вход в Еврейскую улицу; рестораны Велвки Усьяна и Левандо; книжный магазин Функа; на заднем плане развалины „Школьного двора"

פון רעכטס: די חורבות פון קאַצענעלנבויגנס בוך־געשעפט; אַרייַנגאַנג אין יידישע גאַס; וועלווקע אוסיאַנס און לעוואַנדעס רעסטאַראַנען; פונקס בוך־געשעפטן. אין הינטערגרונט — די וועגט פון חרובן שול־הויף

מימין: חרבות בית־מסחר־הספרים של קצנלבויגן; הכניסה לרחוב היהודים; המסעדות של ולבקה אוסיאז וליבנדה; בתי־מסחר־הספרים של פונק. ברקע — הקירות של חצר־בית־הכנסת החרבה

די חורבות ווערן שנעל צעגומען און פּאַרבויט

The ruins are quickly taken apart and replaced with buildings

החרבות נעלמות ובניינים חדשים מופיעים

Развалины быстро очищаются и застраиваются

די נייע ווילניוס אויף די פונדאַמענטן פון דער אַפּגעוויישטער ירושלים דליטא

The new Vilnius on the foundations of the eradicated Jerusalem of Lithuania

וילניוס החדשה על יסודותיה של ירושלים דליטא החרבה

Новый Вильнюс на фундаментах исчезнувшего Иерусалима Литвы

יאַטקעווער גאַס

BUTCHER SHOP STREET

רחוב האיטליזים

ЯТКОВАЯ УЛИЦА

יידישע גאַס

JEWISH STREET

רחוב היהודים

ЕВРЕЙСКАЯ УЛИЦА

ראָג יידישע און דייטשע גאַס ; אַנטקעגן אַרײַנגאַנג אין גיטקע טויבעס געסל

Corner of Jewish and German Streets; across entrance to Gitka Toibe's Lane

פינת רחוב היהודים ורחוב הגרמנים; ממול — הכניסה לסימטת גיטקה טויבס

Угол Еврейской и Немецкой улиц; сзади — вход в переулок „Гитке Тойбес"

יידישע גאַס האָט גוועקראָגן אַ נייעם פּנים, אַ נייעם נאָמען און נייע אײַנוואוינער

Jewish Street adopts a new look, a new name and new residents

הרחוב היהודי לובש צורה חדשה, מקבל שם חדש ודיירים חדשים

Еврейская улица получила новый облик, новое название и новых жителей

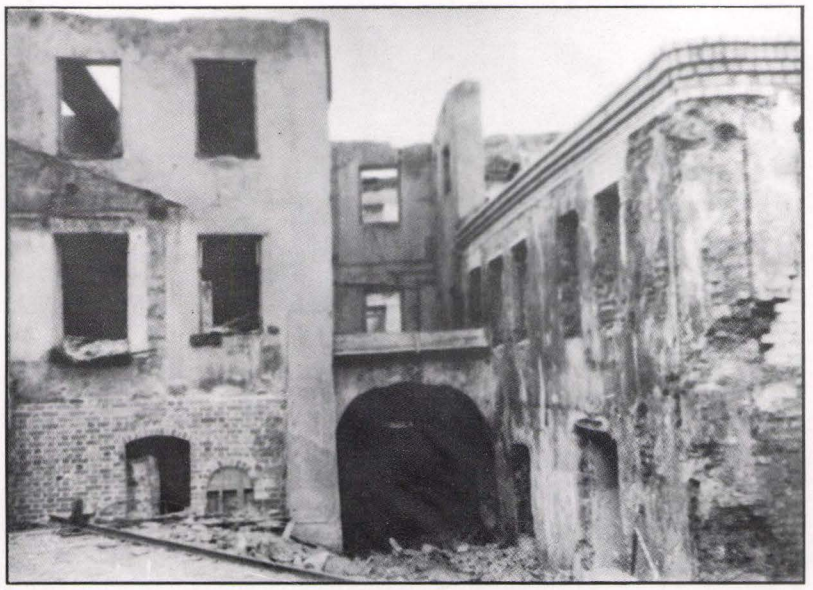

גלעזער גאַס

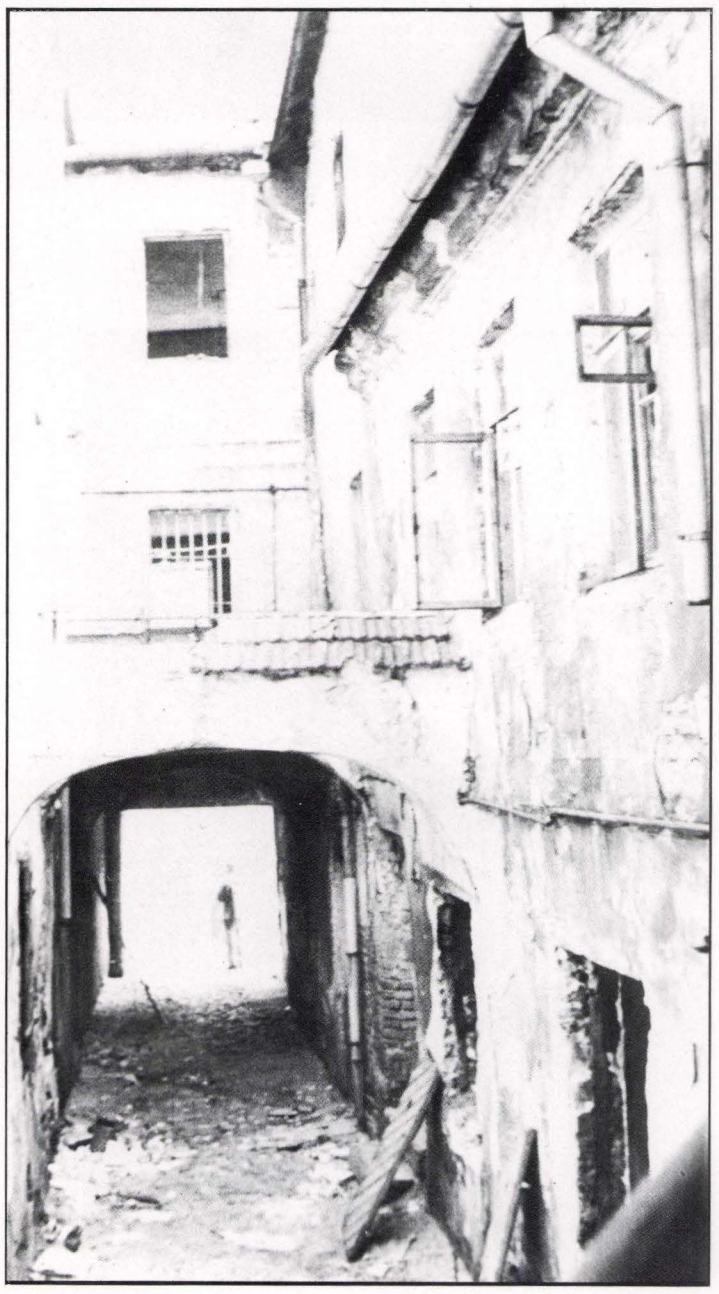
GLAZIER STREET

רחוב הזגגים

СТЕКЛЯННАЯ УЛИЦА

רעסטאָורירט
און באַזעצט מיט ליטווינער

Restored and occupied
by Lithuanians

נבנו מחדש
ויושבו על־ידי ליטאים

Отстроена и заселена
литовцами

אויפגעריסענע געטאָ־טויערן, ראָג יידישע, יאַטקעווער, גלעזער און גאונס גאַס

Broken ghetto gates, corner of Jewish, Butcher, Glazier and Gaon Streets

שערי־גיטו פרוצים, פינת הרחוב היהודי, רחוב האיטליזים, רחוב הזגגים ורחום הגאון

Взорванные ворота гетто; угол ул. Еврейской, Ятковой, Стеклянной и Гаона

גאונס קלויז

THE GAON'S SYNAGOGUE

בית - המדרש הגר"א

ДОМ МОЛИТВЫ ГАОНА

דעם גאונס אַנדענק האָט איבערגעלעבט דעם חורבן

The Gaon's memory survived the destruction

זכר הגאון בילה את החורבן

Памятник Гаона пережил разрушение

In the synagogue

אין קלויז

В синагоге

בבית־המדרש

די מזרח־וואַנט פון קלויז אויף יידישע גאַס

The Eastern Wall of the Synagogue at Jewish Street

כותל־המזרח בבית־המדרש ברחוב היהודים

Восточная стена дома молитвы на Еврейской улице

קברנישע קלויז (גחש"א)

THE GRAVEDIGGERS' SYNAGOGUE

בית־המדרש של הקברנים (גחש"א)

ДОМ МОЛИТВЫ МОГИЛЬЩИКОВ

אַריינגאַנג צום חורבן
Entrance to the ruins
הכניסה לעיי־המפולת
Вход в развалины

Once this was the Holy Ark
Это был когда то алтарь

דאָס איז אַמאָל געווען דער ארון קודש
לפנים היה זה ארון־הקודש

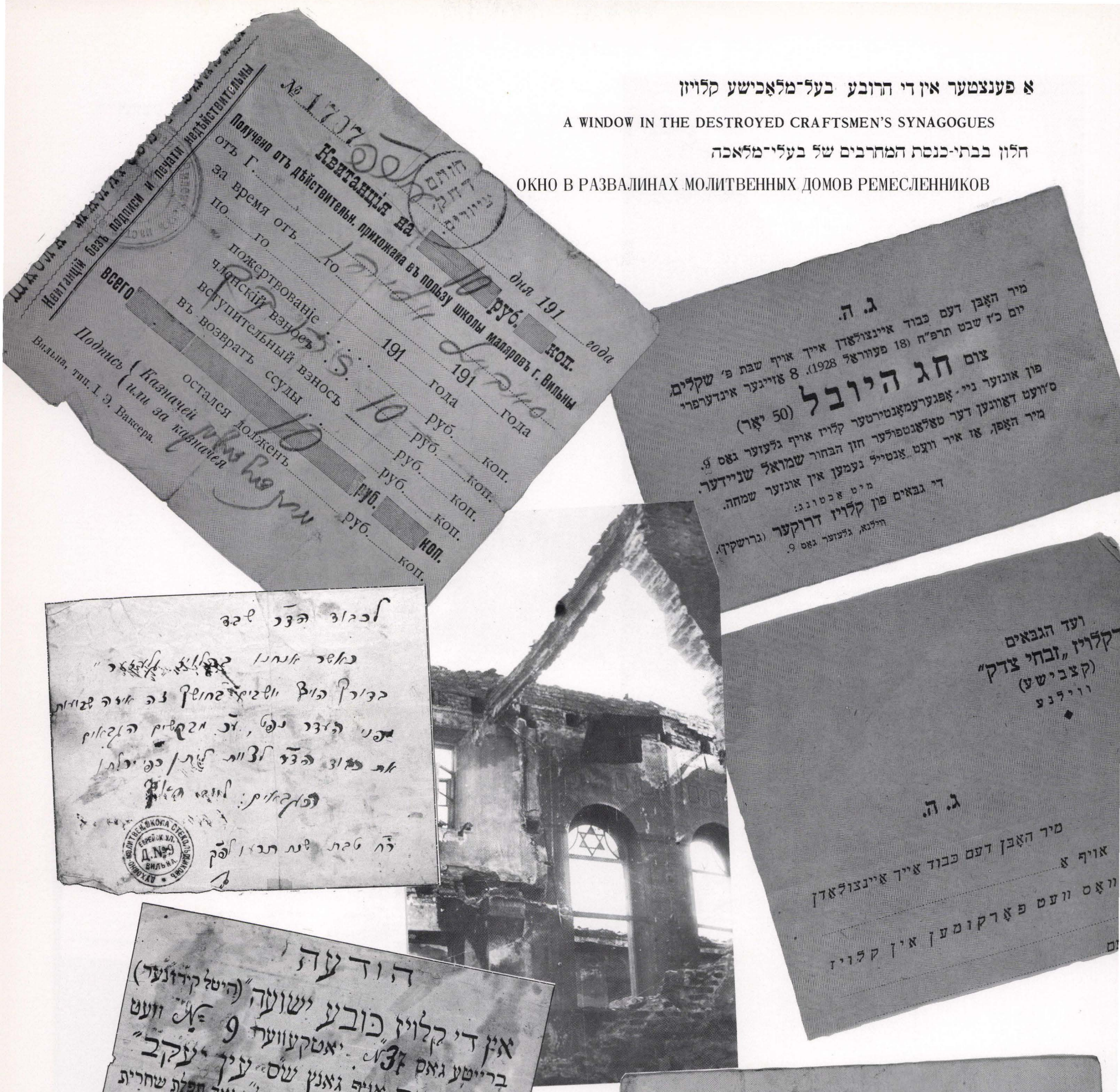

אַ פענצטער אין די הרובע בעל־מלאַכישע קלויזן

A WINDOW IN THE DESTROYED CRAFTSMEN'S SYNAGOGUES

חלון בבתי־כנסת המחרבים של בעלי־מלאכה

ОКНО В РАЗВАЛИНАХ МОЛИТВЕННЫХ ДОМОВ РЕМЕСЛЕННИКОВ

ביי די דרוקער, מאָלער, קצבים, גלעזער, אייִנבינדער און היטל־קירזשנער

At the printers, painters, butchers, glaziers, bookbinders and hat makers

אצל המדפיסים, הצבעים, הקצבים, הזגגים, כורכי־הספרים והכובענים

У печатников, маляров, мясников, стекольщиков, переплетчиков и шапочников

די חרובע סטראשון ביבליאָטעק

THE DESTROYED STRASHUN LIBRARY

ספריית סטראשון ההרוסה

РАЗВАЛИНЫ БИБЛИОТЕКИ СТРАШУНА

ספרית ישראל ע"י ...
ע"ש אגי
ר' מאזיהו שטראשון
ז"ל

פון דרויסן
Outside
מבחוץ
Снаружи

אינעווייניק
Inside
מבפנים
Внутри

די ליקווידאַציע פון יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט („ייוואָ")

THE LIQUIDATION OF THE YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE ("YIVO")

חיסול המכון המדעי היהודי („ייוואָ")

ЛИКВИДАЦИЯ ЕВРЕЙСКОГО НАУЧНОГО ИНСТИТУТА („ИВО")

1943 די געטאָ־בריגאַדע לאָדט אויס ייוואָ־מאַטעריאַלן אויפן ווילנער וואָקזאַל פאַרן אַפּטראַנספּאָרטירן זיי קיין דייטשלאַנד

The ghetto brigade loads YIVO materials at the Vilna railroad station for transport to Germany

בריגדת־הגיטו פורקת חומרי „ייוואָ" בבית־הנתיבות הוילנאי לשם הובלה לגרמניה

Бригада гетто грузит материалы „ИВО" на виленском вокзале для отправки в Германию

TAETIGKEITSBERICHT

vom 28.Juni bis zum 3 Juli 1943

1. Ausgefertigt und Karteien uebergeben :
   - a/ Das Theater Ali-Baba
   - b/ Das Wilnaer Stadttheater
   - c/ Das Waidila-Theater
   - d/ Die Kapelle Ostra-Brama
   - e/ Die Wilnaer Philharmonie
   - f/ Die St.Annen-Kirche
2. Der Kartei zu uebermitteln fertiggemacht:
   die Stanislaus-Kathedrale
3. Fortsetzung der Karteiaufstellung alter juedischer Drucksachen
4. Die Arbeit ueber Steinkunst wird uebersetzt und damit abgeschlossen
5. Die Arbeit "Juedischer Einsatz im Aufbau des neuen litauischen Freistaates 1920-1939" wird fortgesetzt
6. Eine spezielle Arbeit ueber die historische und kuenstlerische Bedeutung des David-Sterns /Magen -David/ ist in der Ferfassung

Wilna,3 Juli 1943

א וועכנטלעכער באַריכט פון דער געטאָ־בריגאַדע ביים סעגרעגירן די ייוואָ־מאַטעריאַלן

Weekly report of the ghetto brigade classifying the YIVO materials

דו"ח שבועי של בריגדת־הגיטו למיון חומרי „ייוואָ"

Еженедельный отчет бригады гетто при сортировке материалов „ИВО"

1943 3/VII

א נאַצישע אויסשטעלונג אין בנין פון ייוואָ

A Nazi exhibition in the YIVO building

תערוכה נאצית בבנין „ייוואָ"

Нацистская выставка в здании „ИВО" 1942 VIII

דער אויפגעריסענער ייוואָ־בנין אויף ווייוואולסקע גאַס נ' 18
— די סאָוועטנמאַכט האָט דאָ אויפגעשטעלט א פאַבריק

The destroyed YIVO building at Vivulska Street no. 18
– The Soviet authorities erected here a factory

בנין „ייוואָ" הפרוץ ברחוב ויוולסקה 18
השלטונות הסובטיים הקימו כאן בית חרושת

Взорванное здание „ИВО" на ул. Вивульского 18
– Советская власть устроила здесь фабрику

דער יידישער מוזיי אין ווילניום (סטראשון ג׳ 6)

THE JEWISH MUSEUM IN VILNIUS
(Strashun Street no. 6)

המוזיאון היהודי בווילניום (ברחוב סטראשון מס׳ 6)

ЕВРЕЙСКИЙ МУЗЕЙ В ВИЛЬНЮСЕ
(ул. Страшуна 6)

IX 1949 – 1944 26/VI

פּאַרטיזאַנער העלפן אַריבערטראָגן די פּאַרבליבענע ייוואָ־מאַטעריאַלן פון געסטאַפּאָ־בנין אין מוזיי

Partisans help transfer the remaining Yivo materials from the Gestapo building to the Museum

פּרטיזנים מסייעים בהעברת החומר „ייוואָ" ששרד — מבנין הגסטאפו למוזיאון

Партизаны помогают переносить оставшиеся материалы „ИВО" из здания Гестапо в музей

א. סוצקעוועך און גרשון אַבראַמאָוויטש קלייבן צונויף די באַהאַלטענע מאַטעריאַלן פון די מאַלינעס גלייך נאָך דער באַפרייאונג

A. Sutskever and Gershon Abramovitch collect the hidden materials from the hideouts right after liberation

סמוך לשחרור, א. סוצקבר וגרשון אברמוביץ׳ מלקטים את החומר החבוי במחבואות

А. Суцкевер и Гершон Абрамович непосредственно после освобождения собирали спрятанные в тайниках материалы

ביים אידענטיפיצירן די מאַטעריאַלן אין מוזיי, פון רעכטס: אַבע קאָוונער, עליע גאַרדאָן, א. סוצקעוועך, ע. גערשאַטער, אהרן קושניראָוו און ש. קאַטשאַרסקי

Identifying the materials in Museum

זיהוי החומרים במוזיאון

При опознавании материалов в музее

ש. קאַטשערגינסקי צווישן די אַפּגעראַטעוועטע סקולפּטורן, בילדער, צייטונגען און פּלאַסטישן פּלאַן פון ווילנער געטאָ

S. Katcherginski amidst the saved sculptures pictures newspapers and plastic map of the Vilna ghetto

ש. קאצ׳רגינסקי בקרב המימצאים שניצלו: הפסלים, התמונות, העתונים והמפה הבולטת של גיטו־וילנה

Ill. Качергинский среди уцелевших скульптур, картин, газет и пластического макета виленского гетто

א ווינקל פון אַ גרייטער אויס־שטעלונג: עקספּאָנאַטן מיט אויפ־שריפטן אין ליטוויש, יידיש און רוסיש — איידער די אויסשטעלונג האָט זיך געעפנט האָט די ליטווישע מאַכט גע־שלאָסן דעם יידישן מוזיי

Corner of a large exhibition: exhibits and inscriptions in Lithuanian, Yiddish and Russian – before the opening of the exhibition the Lithuanian authorities closed the museum

פינה של תערוכה גדולה: מוצגים וכתובות בליטאית, ביידיש וברוסית — לפני פתיחת התערוכה סגרו השל־טונות הליטאים את המוזיאון היהודי

Уголок подготовленной выставки. Экспонаты и надписи по литовски еврейски и русски, Перед открытием выставки литовские власти закрыли еврейский музей

די אויפגעזאַמלטע ביכער און ספרים

The collected books

הספרים המלוקטים

Собранные книги и молитвенники

GETO LIKVIDAVO. GETO GYVENTOJUS PRARIJO PAVERIAI. BET PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMUI SUSIVIENIJUSI ŽYDŲ JAUNUOMENĖ NEPADĖJO GINKLŲ. ŠIMTAI JŲ ĖJO Į MIŠKUS, STOJO Į GARBINGUS TARYBINIŲ PARTIZANŲ BŪRIUS, KOVOJO IR KERŠIJO.

ד׳ געטא איז העווענ ליקווי־דירט. פּאַנאָר האָט די אי״נעשלונגען. אבער די ״דישע ׳וגנט פּאַר״טיזאַנער אין דער ווידערשטאַנד־באַוועגונג האָט דאָס העווער ניט געל״אָזט: הונדער־טער ז״נען אוועק אין די וועלדער אוו, אי״נגעשלאָסן אין די רומפּולע סא־ווטשע פּאַרטיזאַנער־מאַכטעס, האָבן ז״ הענטער אוו נעקאָמפּ העווענען.

ГЕТТО ЛИКВИДИРОВАНО. ЖИТЕЛЕЙ ГЕТТО ПОГЛОТИЛИ ПОНАРЫ.
НО ЕВРЕЙСКАЯ МОЛОДЕЖЬ, ОБЪЕДИНЕННАЯ В ДВИЖЕНИИ СОПРОТИВЛЕНИЯ, НЕ СЛОЖИЛА ОРУЖИЯ.
СОТНЯМИ УХОДИЛИ В ЛЕСА, ВСТУПАЛИ В ОВЕЯННЫЕ СЛАВОЙ СОВЕТСКИЕ ПАРТИЗАНСКИЕ ОТРЯДЫ, ВОРОЛИСЬ И МСТИЛИ.

די ערשטע הזכרה אין פּאָנאַר

FIRST MEMORIAL AT PONARY

האזכרה הראשונה בפונאר

ПЕРВОЕ ПОМИНАНИЕ ПО ПОГИБШИХ В ПОНАРАХ

צום גדליה תש"ד — 1944 21/IX

ש. קאטשערגינסקי לייענט פון דער אויטאָ־טריבונע „א בריוו פון פּאָנאַר"

S. Katcherginski reads from the car platform "A Letter from Ponary"

ש. קאַצ׳רגינסקי קורא מעל דוכן־המכונית „מכתב מפונאר"

Ш. Качергинский читает с трибуны на автомобиле „Письмо из Понар"

צווישן די פּאַרזאַמלטע ווילנער אבלים ביי די פּאָנאַרער קברים ווייזט אַ סאָוועטישער ייד — פּאָלקאָווניק רעבעלסקי

A Soviet Jew crying at the Ponary graves in the company of Vilna mourners – Colonel Rebelski

בין אבלי־וילנה על קברות־פונאר בוכה יהודי סובייטי — הקולנל רבלסקי

Среди собравшихся виленских евреев скорбящих на понарских могилах плачет советский еврей – полковник Ребельский

אויף די חורבות אָרגאַניזירט זיך אַ יידישע קהילה

ON THE RUINS A JEWISH COMMUNITY IS BEING ORGANIZED

על החורבות מתארגנת קהילה יהודית

НА РАЗВАЛИНАХ ОРГАНИЗУЕТСЯ ОБЩИНА

1944 20/VIII

די פֿאַרוואַלטונג פֿון דער ייִדישער קהילה אין ווילנע (אין כאָר־שול), פֿון רעכטס — 1טע ריי: — ?, — ?, הרב י. א. אייזנבאַנד, הויפּט־רב פֿון קהילה־פֿאַרויצער גוסטמאַן, שמש אַבראַמאָוויטש, בית־עולם פֿאַרוואַלטער שניפּעליסקי, סעקרעטאַר סאַפּירשטיין 2טע ריי: — ?, — ?, — ?, מ. גורלאַנד־גינזבורג

Administration of the Jewish community in Vilnus (in the Choral Synagogue)

הנהלת הקהילה היהודית בווילנה (בבית־הכנסת הכורלי)

Правление еврейской общины в Вильнюсе (в Хоральной синагоге)

1945

די כאָר־שול — די אייניקע געבליבענע שול אין ווילנע

The Choral Synagogue, the only synagogue that remained in Vilnus

בית־הכנסת הכורלי — בית־הכנסת היחיד ששרד בווילנה

Хоральная синагога – единственная уцелевшая в Вильнюсе

The first Yom Kippur services in the liberated city

Первая молитва в Иом–кипур в освобожденном городе

דער ערשטער יום כיפּורדיקער דאַווענען אין דער באַפרייטער שטאָט

תפילת יום־הכיפורים הראשונה בעיר המשוחררת

1944

לעבן־געבליבענע יידישע קינדער

SURVIVING JEWISH CHILDREN

ילדים יהודים שניצלו

ОСТАВШИЕСЯ В ЖИВЫХ ЕВРЕЙСКИЕ ДЕТИ

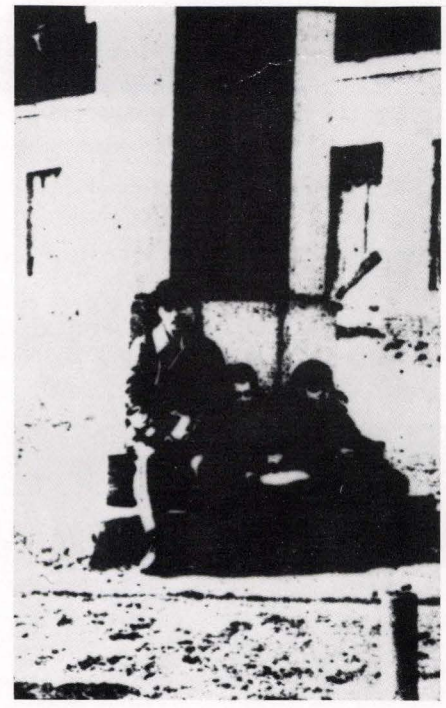

צוויי אָפּגעראַטעוועטע יידישע קינדער אין דער באַפרייטער שטאָט

Two surviving Jewish children in the liberated city

שני ילדים יהודים שניצלו — בעיר המשוחררת

Двое спасенных детей в освобожденном городе

קינדער אין דער חרובער גיטאָ

Children in the destroyed ghetto

ילדים בגיטו המוחרב

Дети в развалинах гетто

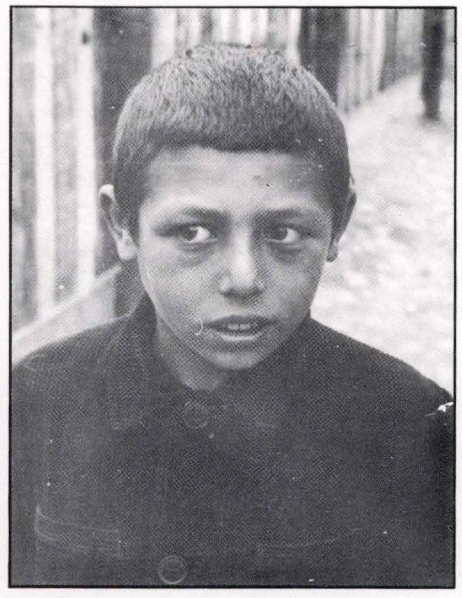

דודל באַזיליאַן 1942, 2 יאָר אלט, — אויסגאַהאַלטען ביי קריסטן; 1960 — זעלנער פון דער ישראל־אַרמיי

David Bazylian – 1942, 2 years old, hidden by Christians; 1960 – soldier of the Israeli Army

דוידל באזיליאן 1942, בן שנתיים, — הוסתר ע"י נוצרים; בשנת 1960 — חייל בצבא הגנה לישראל

Двухлетний Давид Базильян – был спрятан у христиан; в 1960 году – стал солдатом израильской армии

א „דערוואַקסענער"

An ''adult''

„מבוגר"

„Взрослый"

אַ שול און אַ היים פאַר די לעבן־געבליבענע יידישע קינדער

SCHOOL AND HOME FOR THE SURVIVING JEWISH CHILDREN

בית־ספר ובית לילדים היהודים הניצולים

ШКОЛА И ДОМ ДЛЯ ОСТАВШИХСЯ В ЖИВЫХ ЕВРЕЙСКИХ ДЕТЕИ

1947 – 1944

די קינדער און לערער פון דער יידישער שול מיטן אינטערנאַט פאַר 80 לעבן־געבליבענע יידישע קינדער, אין צענטער דער אפּוטרופּוס פּאַלקאָוניק רעבעלסקי

The children and teachers of the Jewish school with its dormitory for 80 surviving Jewish children; in center – their guardian Colonel Rebelski

הילדים והמורים של בית־הספר היהודי והפנימייה ל־80 ילדים יהודים שניצלו מן השואה; במרכז — האפוטרופוס קולונל רבלסקי

Дети и учителя еврейской школы с интернатом для 80 оставшихся в живых еврейских детей; в центре - опекун полковник Ребельский

Colonel Joseph Rebelski, father of the orphans

Полковник Иосиф Ребельский, отец сирот

פּאַלקאָוניק יוסף רעבעלסקי
דער טאַטע פון די יתומים

הקולונל יוסף רבלסקי,
אבי היתומים

אַ באַלעט - רעפּעטיציע — אין הינטערגרונט די וואַנט - צייטונגען „אונדזער שול" און „פּאָרויס!"

Rehearsal. In background – the bulletins "Our School" and "Forward!"

חזרת - באלט. ברקע — עתוני־הקיר „בית־ספרנו" ו„קדימה!"

Балетная репетиция ; на заднем плане стенгазеты „Наша Школа" и „Вперед"

די לערער און דערציער פון דער יידישער שול און אינטערנאַט פון רעכטס — 1טע ריי: ג. שוואַרץ ווירטשאַפט - פּאַרוואַלטער שוואַרץ, לין ; 2טע ריי: אויפראַמערין, — ?, ש. שערמאַן - אַרש, מלך אַרש, — ?, צ. ווילדשטיין, פּראָפּ׳ רעבעלסקי, שוחט, ד״ר יעקב פּיגנבוים, מ. האָפמאַן ; 3טע ריי: ל. יאַקאָבסאָן, — ?, ש. זאַלצמאַן - וואַרע, ט. טיקטין, ו. לעווין, ג. אַרלאָוויטש, באַסמאַן, ראָזעלע, קעכן חנה, ז. קאַטשערגינסקי - בורגין, דוד לעווין - פּעסקין ; 4טע ריי: קראַנקין - שוועסטער ב. בערלאָוויטש - שאַכנאָוויטש

The teachers and educators of the Jewish school and dormitory in Vilnus

המורים והמחנכים של בית - הספר האידי והפנימיה בוילניוס

Учителя и воспитатели еврейской школы и интерната

בײַם גרייטן די לעקציעס אין אינטערנאַט

Doing homework in dormitory

בשעת הכנת השיעורים בפנימייה

За уроками в интернате

געוועזענע שילער און לערער אויף אַ באַגעגעניש אין תל־אביב

Former students and teachers at a reunion in Tel Aviv

תלמידים ומורים לשעבר בפגישתם בתל־אביב

Бывшие ученики и учителя на встрече в Тель – Авиве

לוויה פון געשענדעטע ספרי־תורהם

FUNERAL OF THE DESECRATED TORAH SCROLLS

הלוית ספרי־התורה המחוללים

ПОГРЕБЕНИЕ ОСКВЕРНЕННЫХ ТОР

דער הספד אויף די טרעפלעך פון דער צעשטערטער גאונס קלויז אויפן שול־הויף

Eulogy held on the ruins of the Gaon Synagogue at the Synagogue Yard

ההספד על מדרגות הקלויז של הגאון בחצר בית־הכנסת

Надгробное слово на лестнице разрушенной синагоги Гаона на "школьном дворе"

די לוויה גייט דורך די געשענדעטע געסלעך פון דער חרובער געטאָ

The funeral passes the desecrated lanes of the destroyed ghetto

ההלויה עוברת בסימטאות המחוללות של הגיטו המוחרב

Похоронная процессия проходит через осквернённые переулки среди развалин гетто

31/V 1946 — ר״ח סיון תש״ו

אַ פּאָדעשוע אויסגעשניטן פונעם פּאַרמעט פון אַ ספר תורה, פּרשה ואתחנן

A sole cut out of parchment from a Torah Scroll

סוליה שנגזרה מגוויל ספר־תורה, פרשת ואתחנן

Подошва вырезанная из пергамента свитка торы

די לוויה גייט פאַרביי דער איינציק גאַנץ געבליבענער שול איןווילנע „טהרת הקודש" (כאָר־שול)

The funeral passes the only remaining synagogue in Vilna ''Tohorat Hakodesh'' (Choral Synagogue)

ההלויה עוברת ליד בית־הכנסת (הכורלי) „טהרת־הקודש", הוא בית הכנסת הוילנאי היחוד ששרד

Похоронная процессия проходит мимо единственной уцелевшей синагоги в Вильне „Тагорат Гакодеш" (Хоральная синагога)

די קבורה אויפן זאַרעטשער בית־עולם

The burial at the Zaretche cemetery

הקבורה בבית־הקברות של זאריצ׳ה

Погребение на Заречьенском кладбище

ליקווידאַציע פון דער שטאַט־שול

LIQUIDATION OF THE CITY SYNAGOGUE

חיסול בית־הכנסת העירוני

ЛИКВИДАЦИЯ ГОРОДСКОЙ СИНАГОГИ

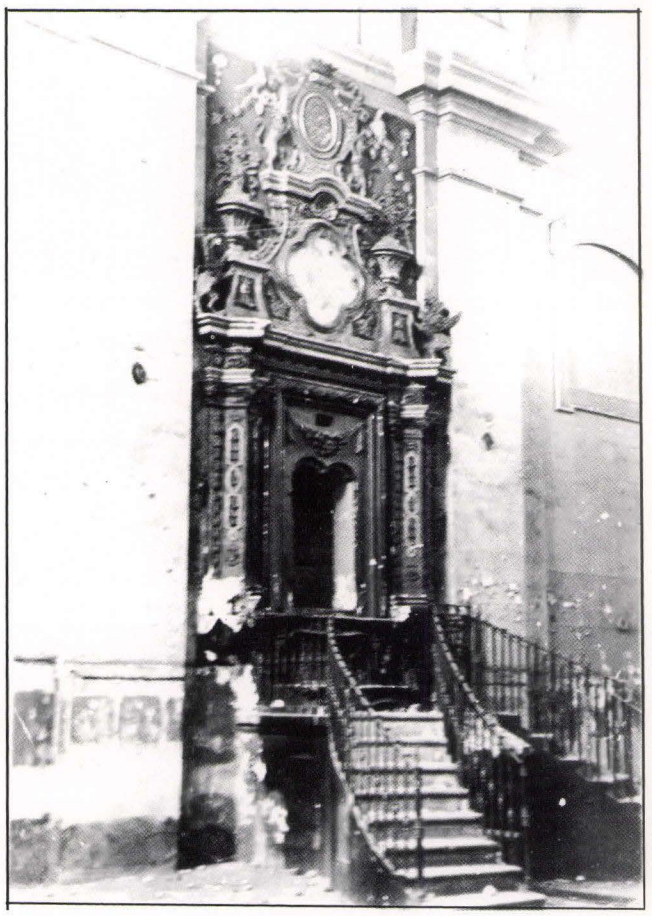

די שטאַט־שול איז גאַנץ געבליבן צו דער באַפרייאונג; דער פּוסטער ארון־קודש און די בימה צווישן די זיילן

The City Synagogue remained intact until liberation; the empty Holy Ark and the platform between the pillars

בית־הכנסת העירוני התקיים עד השחרור; ארון־הקודש הריק והבימה בין העמודים

Городская синагога уцелела при освобождении; Опустошенный алтарь и амвон между колоннами

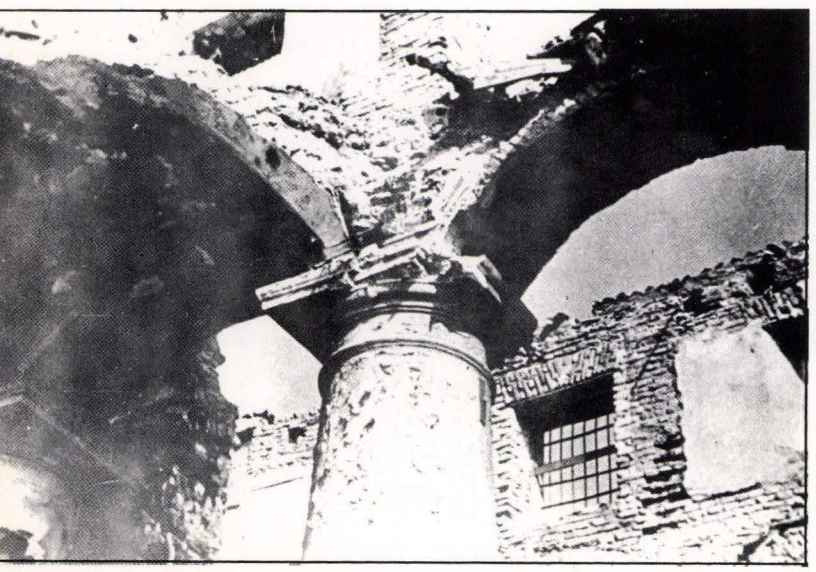

די גרויסע שול איז געווען צווישן די ערשטע אָביעקטן פאַר ליקווידאַציע אין ראַטן־ווילניוס

The Great Synagogue was among the first objects of liquidation in Soviet Vilnius

בית־הכנסת הגדול נמנה עם מטרות־החיסול הראשונות בווילניוס המועצתית

Большая синагога была одним из первых об'ектов ликвидированных в советском Вильнюсе

די ליקווידאַציע פון שול־הויף

THE LIQUIDATION OF THE SYNAGOGUE YARD

חיסול חצר־בית־הכנסת

ЛИКВИДАЛИЯ „ШУЛ–ГОЙФ" (Школьного двора)

די באַפרייער איילן זיך צו פאַרפולקומען די ליקווידאַציע

The liberators rush to complete the liquidation

המשחררים ממהרים להשלים את מעשה־החיסול

Освободители спешат дополнить ликвидацию

דער שול־הויף — אפגעווישט
און פאַרבויט מיט נייע הייזער

The synagogue yard – erased and rebuilt with new houses

חצר בית־הכנסת — נמחתה
ובמקומה נבנו בתים חדשים

Школьныи двор – на месте снесонных еврейских синагог построены новые дома

א מאַקאַבריש בילד: די נייע הייזער אויפן געווע־זענעם שול־הויף איינגעראַמט אין זכר לחורבן

תמונה מזעזעת: הבתים החדשים בחצר־בית־הכנסת לשעבר בתוך מסגרת זכר לחורבן

A macabre picture: the new houses at the former Synagogue Yard framed in the memory of destruction

Потрясающая картина: новые дома на бывшем Школьном дворе обрамленные руинами

זאַרעטשער בית עולם

ZARETCHE JEWISH CEMETERY

בית־הקברות בזאריצ׳ה

ЕВРЕЙСКОЕ КЛАДБИЩЕ НА ЗАРЕЧЬЕ

דער זאַרעטשער בית־עולם נאָך דער באַפרייאונג

The Zaretche Jewish cemetery after liberation

בית־הקברות של זאריצ׳ה לאחר השחרור

Кладбище на Заречье после освобождения

1944

1959

The Zaretche Jewish cemetery liquidated by the Soviet authorities

Кладбище на Заречье ликвидировано советскими властями

זאַרעטשער בית עולם ליקווידירט דורך דער סאָוועטן־מאַכט

בית־הקברות של זאריצ׳ה חוסל ע״י השלטונות הסובייטיים

דער יידישער דענקמאָל אין פּאָנאַר

THE JEWISH MONUMENT AT PONARY

מצבת־הזכרון היהודית בפונאר

ЕВРЕЙСКИЙ ПАМЯТНИК В ПОНАРАХ

דער דענקמאָל — אויפגעשטעלט אין 1945 דורך די לעבן־געבליבענע יידן; אין 1952 אויפגעריסן מיט דינאַמיט דורך דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי

The monument was erected by the surviving Jews in 1945; in 1952 it was blown up with dynamite by the Communist Party

מצבת־הזכרון הוקמה בשנת 1945 ע״י היהודים ניצולי־השואה; בשנת 1952 הופצצה באבקת־שריפה ע״י המפלגה הקומוניסטית

Памятник поставленный уцелевшими евреями в 1945 г., в 1952 г. взорван динамитом по приказу комунистической парти

דער שמש פון כאָר־שול ל. סאַראַפּיי ביים קבר פון ד״ר ה. פייגוס אויף פּאָנאַר

The sexton of the Choral Synagogue L. Sarapei at the grave of Dr. H. Feigus at Ponary

שמש בית־הכנסת הכורלי ל. סאראפיי על קבר ד״ר ה. פייגוס בפונאר

„Шамес" Хоральной синагоги Л. Сарапей над могилой доктора Х. Фейгуса в Понарах

אַ מצבה אויפן זאַרעטשער בית־עולם נאָך אַ קרבן אין פּאָנאַר: „אונדזער אומפאַרגעסלעכער טאָכטער ראָכעלע בלומענטאַל, אומגעקומען דורך די דייטשע מערדיירים"

A tombstone at the Zaretche cemetery for a victim of Ponary: ''Our unforgettable daughter Rochele Blumenthal, killed by the German murderers''

מצבה בבית־הקברות של זאריצ׳ה לזכר אחד הקרבנות של פונאר: „לבתנו הבלתי־נשכחת רחלה בלומנטאל, שנרצחה על־ידי הרוצחים הגרמנים"

Памятник на Заречьенском кладбище – жертве Понар: „Нашей незабвенной дочери Рохеле Блюменталь, погибшей от рук немецких убийц"

1944 20/VII – 1943 10/XII

אַ דענקמאָל — צו פֿאַרגעסן

A MONUMENT – TO FORGET

מצבת־זכרון — כדי לשכוח

ПАМЯТНИК ЗАБВЕНИЯ

60 טויזנט רובל האָבן די יידן אין ווילניוס בייגעשטייערט צו שטעלן אַ נייעם דענקמאָל אין פֿאָנאַר
די ליטווישע רעגירונג האָט באַשטעטיקט אַ יידנריינעם אויפֿשריפט נאָר אין ליטוויש און רוסיש

The Jews in Vilnius contributed 60 thousand rubles for the erection of a new monument in Ponary. The Lithuanian government approved an epitaph only in Lithuanian and Russian

60 אלף רובל תרמו היהודים בווילניוס להקמת מצבת־זכרון חדשה בפונאר ממשלת ליטא אישרה כתובת בליטאית וברוסית בלבד

Виленские евреи собрали 60 тысяч рублей на новый памятник в Понарах.
Литовское правительство утвердило надпись только по литовски и по русски

בראָשור: „ די פֿאָנאַרער ערד — די אינדוסטריעלע האַרץ פון ווילניוס", ווילניוס, 1962, (ליטוויש)

Brochure: ''Ponary Earth – The Industrial Heart of Vilnius'', Vilnius, 1962

חוברת: „ אדמת פונאר לב התעשיה של וילניוס"— וילניוס 1962

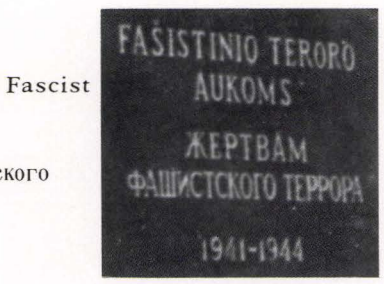
Брошюра: „Понарская земля – индустриальное сердце Вильнюса", Вильнюс, 1962

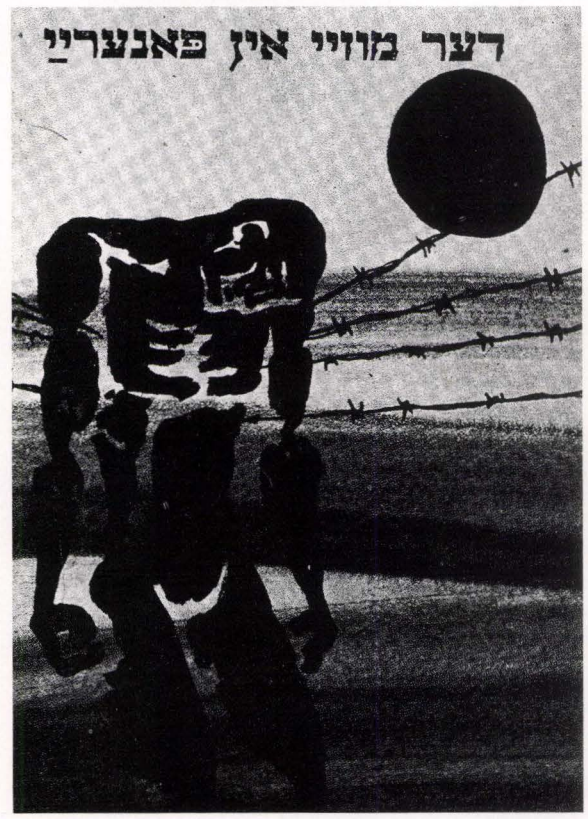
„די קרבנות פון פֿאַשיסטישן טעראָר"

''The victims of Fascist terror''

„Жертвам фашистского террора"

„קרבנות הטירור הפאשיסטי"

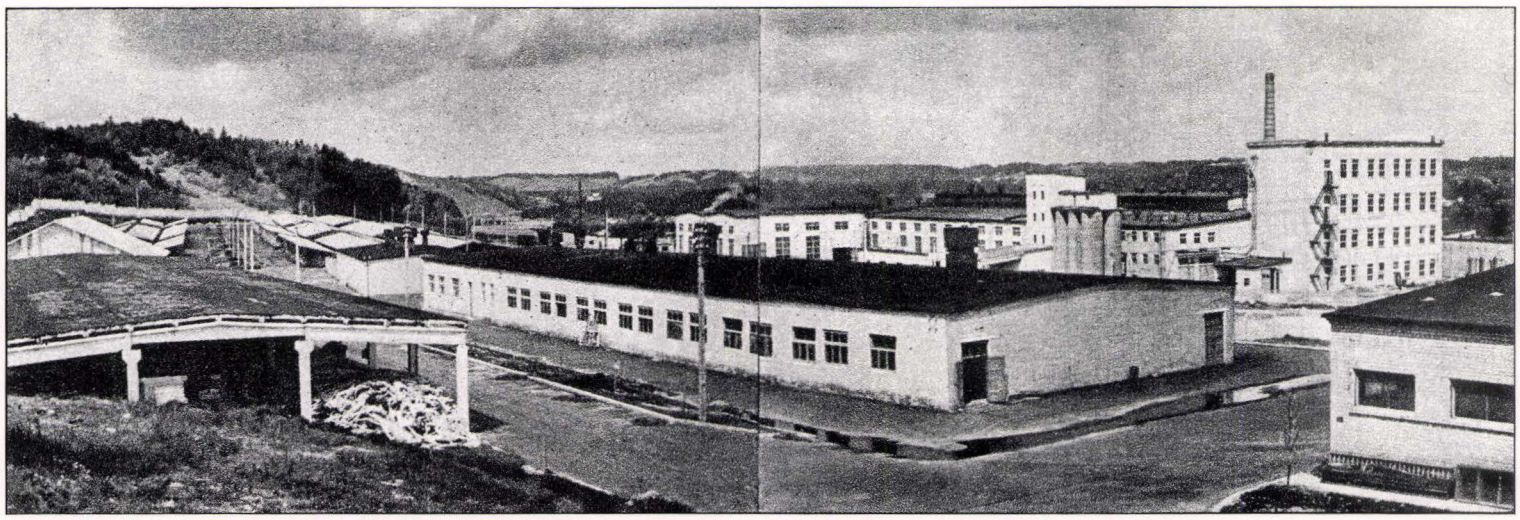

בראָשור:
„דער מוזיי אין פֿאָנאריי", פּיליאַל פֿונעם רעוואָלוציע־מוזיי, פֿאַרלאָג „מינטיס", ווילניוס, 1966 (איבערזעצט פון ליטוויש)
— די איינציגע אויסגאָבע אויף אידיש אין ווילניוס, 25 יאָר נאָך דער באַפֿרייאונג

brochure:
''The Museum in Ponary'', branch of the Revolution Museum, Mintis Publishing House, Vilnius 1966 (translated from the Lithuanian) – the only publication in Yiddish in Vilnius, 25 years after liberation

חוברת:
„המוזיאון בפונאר", סניף של מוזיאון המהפכה, הוצאת מינטיס, וילניוס 1966 (תרגום מליטאית) — ההוצאה היידיש היחידה בוילניוס, 25 שנה לאחר השחרור

Брошюра „Музей в Понарах", филиал музея революции, издательство „Минтис", Вильнюс, 1966 (перевод с литовского). Единственное издание на еврейском языке в Вильнюсе, 25 лет после освобождения

נייע הייזער און פֿאַבריקן — אויף די מאַסן־קברים אין פֿאָנאַר

New houses and factories on the mass graves in Ponary

בתים ובתי־חרושת חדשים — על קברי־ההמונים בפונאר

Новые дома и заводы на массовых могилах в Понарах

THE NKVD PROVOCATION

ПРОВОКАЦИЯ НКВД

די נקווד - פראָוואָקאַציע
הפרובוקציה של נ.ק.ו.ד.

In April, 1945, a Soviet pilot "organized" a group of 32 Jews in Vilnius to fly to Bucharest in order to immigrate from there to Eretz Israel. After encircling the airport a few times he landed and the trip ended in Lukiski Prison. After a ten-month investigation the Court of the Soviet Union sentenced the defendants to 10 years in a labor camp in the far north. In 1956 the survivors were rehabilitated by the Supreme Court. The pilot-provocator "Kolia" was arrested after Beria's death and sentenced.

В апреле 1945 г. советскии летчик "организовал" в Вильнюсе группу 32 евреев с целью переброски их в Румынию. Там они должны были примкнуть к организованнои эмиграции в Израиль. После нескольких кругов над аэродромом полет о кончился в Лукишской тюрьме. "Преступники" были сосланы заочным приговором "ОСО Москва СССР" на 10 лет на крайний север. В 1956 г. пережившие "переселенцы" были реабилитированы Верховным Судом. После смерти Берии летчик–провокатор "Коля" был арестован и осужден

אין אַפּריל 1945 האָט אַ סאָוועטישער פּליער „אָרגאַניזירט" אַ גרופּע 32 יידן אין ווילנע אַריבערצופליען קיין בוקאָרעשט און פון דאָרט מיט דער עליה קיין ארץ־ישראל. נאָך אַ פּאָר קרייזן אויבערן פּלי־פּעלד האָט זיך די רייזע פּאַרענדיקט אין לוקישקער טורמע. נאָך צען חדשים „אויספּאָרשונג" האָט דער מאָסקווער הינטערוויגיקער „אַסאָ" - געריכט פּאָרשיקט די „פּאַרברעכער" אויף 10 יאָר לאַגער אויפן ווייטן צפון. אין 1956 זיינען די לעבן־גע־בליבענע „רעהאַביליטירט" געוואָרן דורכן העכסטן געריכט. דער פּליער - פּראָוואָקאַטאָר „קאָליא" איז נאָך בעריאָס טויט אַרעסטירט און פּאַר־משפּט געוואָרן.

באַשטעטיקונג פון העכסטן געריכט פון פּסחר, אַז דער אורטייל פון „אַסאָ", פון 2טן פעב׳ 1946, ווערט אָפּגעשאָפט „צוליבן פעלן פון באַשולדיקונג־באַווייזן"

אישור מטעם בית - המשפט העליון של ברית המועצות שלפיו בטל תוקף הדין של „אסא" מ־2 בפברואר 1946 „מפאת חוסר הוכחות־אשמה"

פלי - פעלד פאָרובאַנעק
Porubanek Airport
שדה - התעופה פורובאנק
Аэродром Порубанок

VII 1956 — 1945 IV

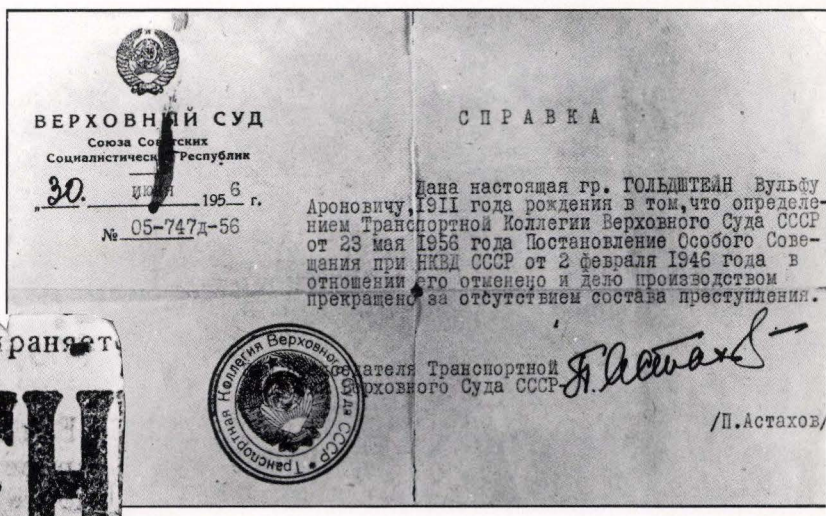

קערערין צביה ווילדשטיין (רעכטס) בייַ דער אַרבעט אין לאַגער „קאָלימאַ"
The teacher Tsivia Wildstein (at right) working in Camp "Kolima"
המורה צביה וילדשטיין (מימין) בשעת עבודתה במחנה „קולימא"
Учительница Цивя Вильдштейн (справа) за работой в лагере „Колыма"

1956 23/V

Certificate from the Supreme Court of U.S.S.R. stating that the sentence of February 2, 1946 is annulled "due to the lack of sufficient proof"

Удостоверение об отмене Верховным Судом СССР приговора „ОСО" от 2. Февраля 1946 г. из „за отсутствия доказательств"

ВЕРХОВНЫЙ СУД
Союза Советских Социалистических Республик

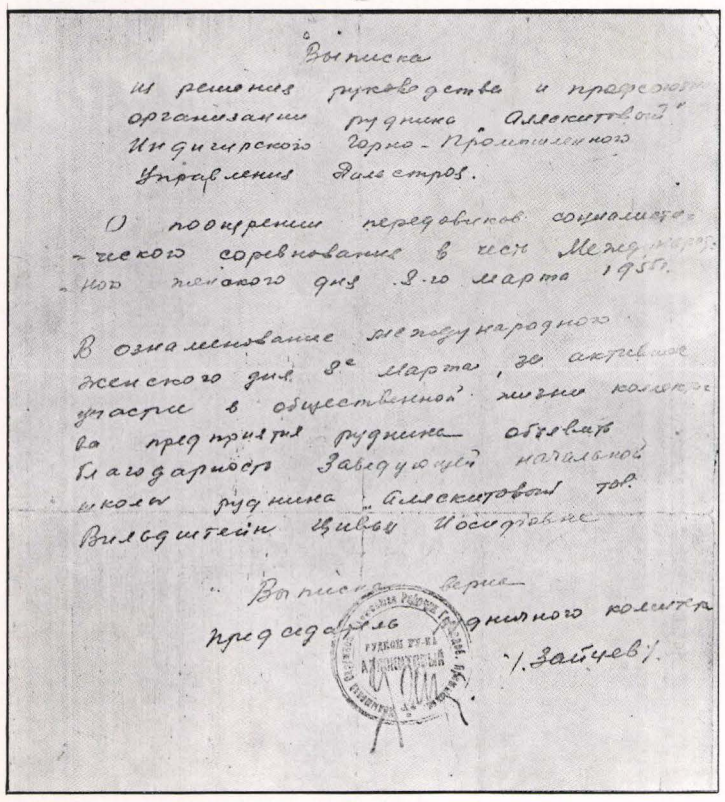
30. июня 1956 г.
№ 05-747д-56

СПРАВКА

Дана настоящая гр. ГОЛЬДШТЕЙН Вульфу Ароновичу, 1911 года рождения в том, что определением Транспортной Коллегии Верховного Суда СССР от 23 мая 1956 года Постановление Особого Совещания при НКВД СССР от 2 февраля 1946 года в отношении его отменено и дело производством прекращено за отсутствием состава преступления.

Председателя Транспортной Коллегии Верховного Суда СССР — П. Астахов

/П.Астахов/

Выписка
из решения руководства и президиума организации Индигирского Горно-Промышленного Управления Дальстроя.

О поощрении передовиков социалистического соревнования в честь Международного женского дня 8-го марта 1955г.

В ознаменование международного женского дня 8-е марта, за активное участие в общественной жизни коллектива предприятия рудника объявить благодарность Заведующей начальной школы рудника „Алескитовый" тов. Вильдштейн Цивье Иосифовне.

Выписка верна
Председатель рудничного комитета
/. Зайчев/.

די אָנפירונג פון שאַכטע „אַלעסקיטאָווּאַי", „דאַלסטראָי"־לאַגער, דאַנקט דער שול־פאַר־וואַלטערין ביי דער שאַכטע צ. ווילדשטיין, פאַר איר געזעלשאַפטלעכער אַרבעט
The management of the "Aleskitovoy" Mine of "Dalstroy" camp thanks the school director of the Mine Ts. Wildstein for her social work
הנהלת המיכרות „אלסקיטובוי" ממחנה „דאלסטרוי" מודה למנהלת בית - הספר שליד המיכרות צ. וילדשטיין על פעילותה הציבורית
Правление шахты „Алескитовой" Дальстройлагеря благодарит заведующую школы при шахте Ц. Вильдштейн за общественную работу

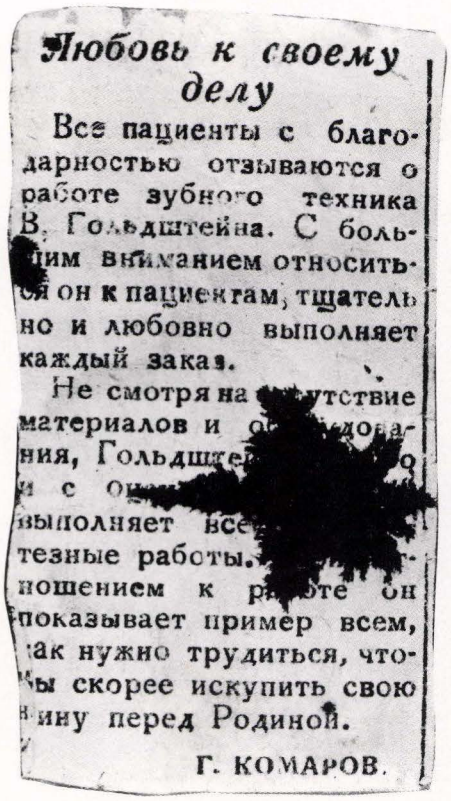
1955 8/III

лагеря не распространяет

ЕТЕН

ного отдела Чукотлага С
ерг. 4 марта 1948 г.

Любовь к своему делу

Все пациенты с благодарностью отзываются о работе зубного техника В. Гольдштейна. С большим вниманием относится он к пациентам, тщательно и любовно выполняет каждый заказ.

Не смотря на отсутствие материалов и об...дования, Гольдшт... с ... выполняет все... тезные работы. ...ношением к ра...оте он показывает пример всем, ...ак нужно трудиться, что...бы скорее искупить свою ...вину перед Родиной.

Г. КОМАРОВ.

וואָלף גאָלדשטיין, זיין פרוי אירענע (געב׳ אַרקין), זון, און מוטער מירע אַרקין נאָך דער באַפרייאונג — פראַגמענט פון בולעטין פון „טשוקאָטקע"־לאַגער (בעריגג איינגוס), וועגן גאָלדשטיינס גוטער אַרבעט אַלס צאָן־טעכניקער

Wolf Goldstein, his wife Irena (born Arkin) their son, and Irena's mother, Mira Arkin, after liberation – Fragment of bulletin of "Tchukot" Camp in Bering Strait concerning Goldstein's good work as dental technician

וולף גולדשטיין, אשתו אירנה (ממשפחת אַרקין), הבן והאם מירה ארקין אחרי השיחרור – קטע מן הבולטין של מחנה „טשוקוט" (בלשון־ים ברינג) על עבודתו הטובה של גולדשטיין כטכנאי־שיניים

Вольф Гольдштейн с женой, Ireной (ур. Аркин), их сын, и матерью Мирой Аркин после освобождения – Отривок из бюллетеня „Чукотлагеря" (над Беринговым проливом) отмечающий образцовую работу зубного техника Голдштейна

1948 4/III

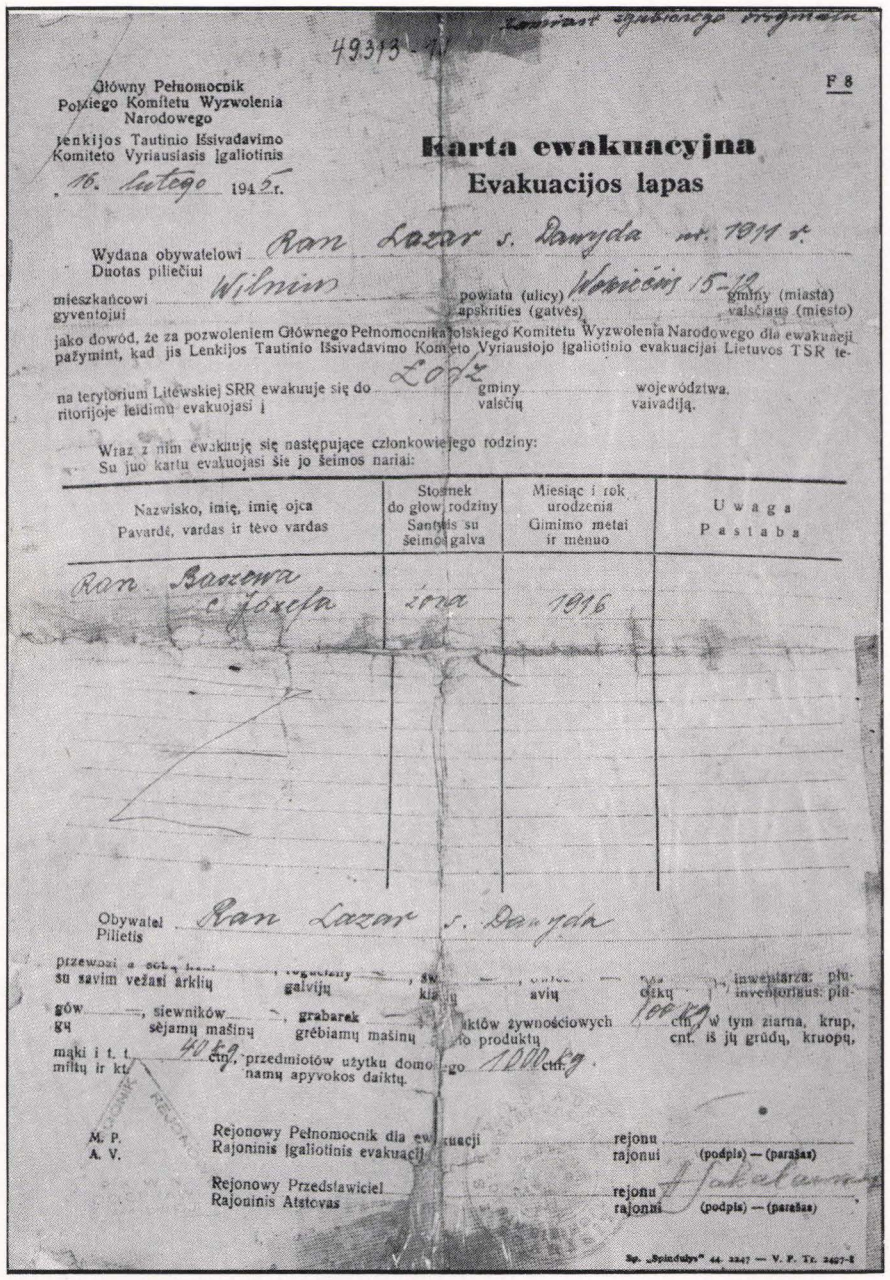
FAREWELL

ПРОЩАНИЕ

געזעגענונג

פּרידה

Główny Pełnomocnik
Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego
Lenkijos Tautinio Išsivadavimo Komiteto Vyriausiasis Įgaliotinis

16. lutego 1945 r.

49313-71 Kwitant zgubionego migmatu

F 8

Karta ewakuacyjna
Evakuacijos lapas

Wydana obywatelowi Ran Lazar s. Dawyda ur. 1911 r.
Duotas piliečiui

mieszkańcowi Wilnius powiatu (ulicy) Wosiciaus 15-12 gminy (miasta)
gyventojui apskrities (gatvės) valsčiaus (miesto)

jako dowód, że za pozwoleniem Głównego Pełnomocnika Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego dla ewakuacji pažymint, kad jis Lenkijos Tautinio Išsivadavimo Komiteto Vyriausiojo Įgaliotinio evakuacijai Lietuvos TSR te-

na terytorium Litewskiej SRR ewakuuje się do Łodź gminy valsčių województwa vaivadiją.
ritorijoje leidimu evakuojasi į

Wraz z nim ewakuuje się następujące członkowie jego rodziny:
Su juo kartu evakuojasi šie jo šeimos nariai:

Nazwisko, imię, imię ojca Pavardė, vardas ir tėvo vardas	Stosunek do głowy rodziny Santykis su šeimos galva	Miesiąc i rok urodzenia Gimimo metai ir mėnuo	Uwaga Pastaba
Ran Baszewa c. Józefa	żona	1916	

Obywatel Ran Lazar s. Dawyda
Pilietis

przewozi a sob. i ... , ... , ... , ... , ... inwentarza: plu-
su savim vežasi arklių galvijų kiaulių avių ožkų inventoriaus: pli-

gów ..., siewników ..., grabarek ... któw żywnościowych 100 kg cm., w tym ziarna, krup,
gų sėjamų mašinų grėbiamų mašinų ro produktų cnt. iš jų grūdų, kruopų,

mąki i t. t. 40 kg cm., przedmiotów użytku domowego 1000 kg cm.
miltų ir kt. namų apyvokos daiktų.

M. P.
A. V.

Rejonowy Pełnomocnik dla ewakuacji ... rejonu
Rajoninis Įgaliotinis evakuacijai ... rajonui (podpis) — (parašas)

Rejonowy Przedstawiciel ... rejonu
Rajoninis Atstovas ... rajonui (podpis) — (parašas)

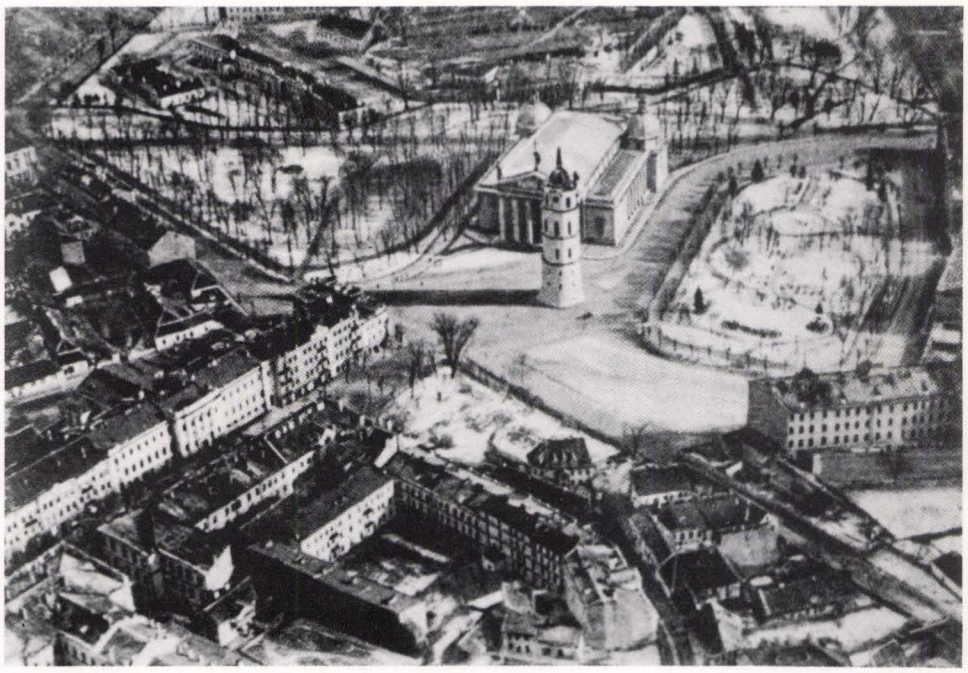
Sp. „Spindulys" 44. 2247 — V. P. Tr. 2457-8

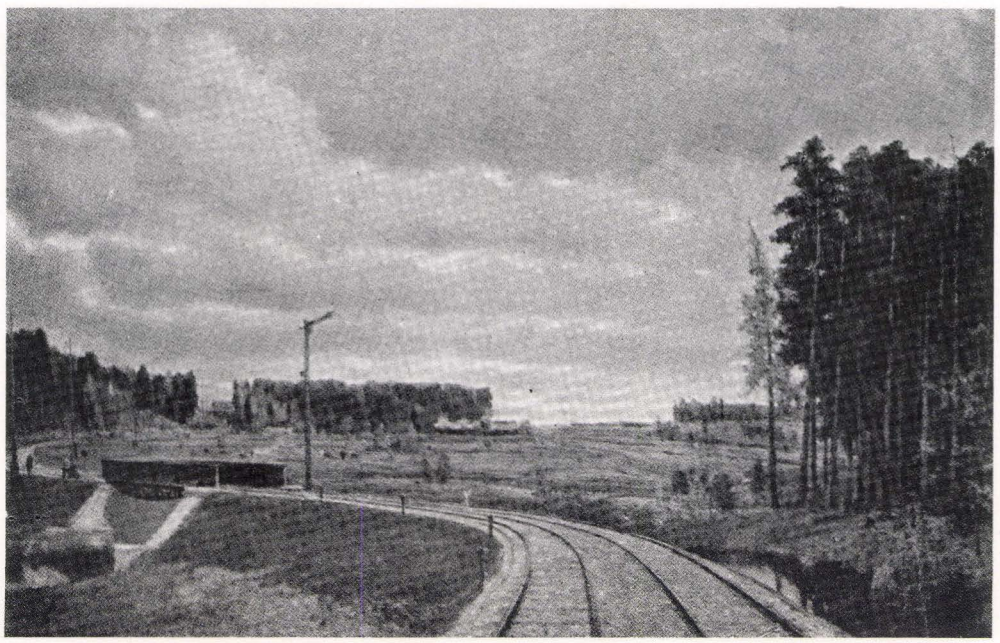
עוואקואציע־בויגן אַרויסצופֿאָרן פון ראַטן־ווילניוס קיין פּוילן

Permit to emigrate from Soviet Vilnius to Poland

תעודת עקירה מוילניוס המועצתית לפּולין

Эвакуационный лист на выезд из советского Вильнюса в Польшу

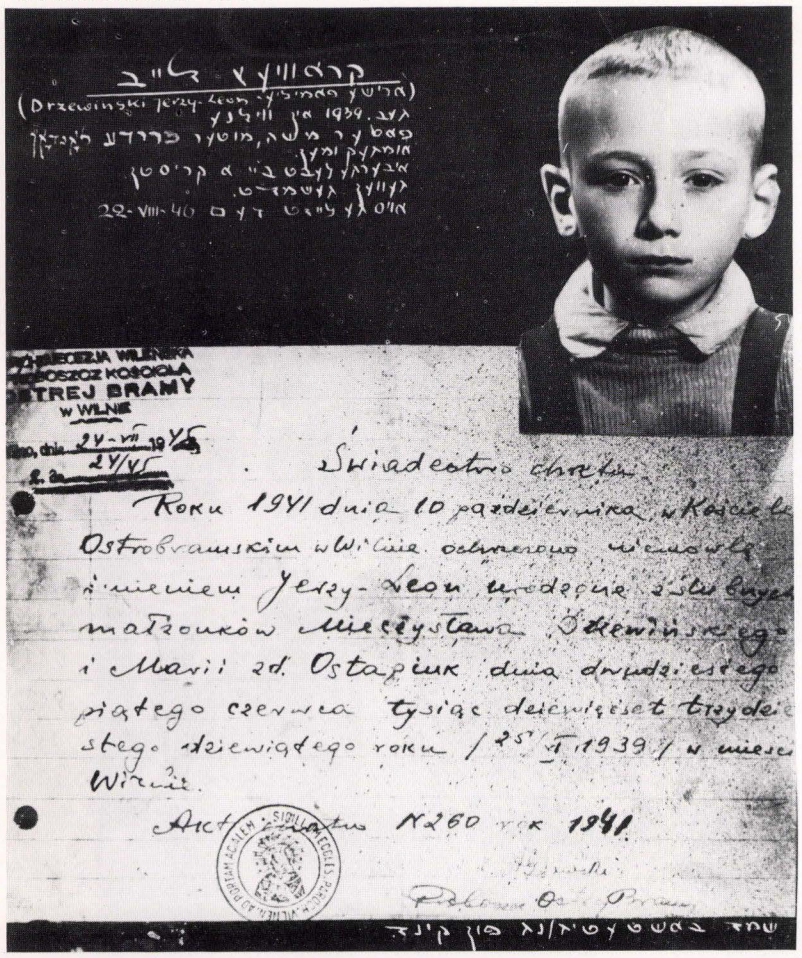

VILNA JEWISH CHILDREN FOUND AND RETURNED FROM THE "ARYAN SIDE"

ОТЫСКАННЫЕ И ВОЗВРАЩЕННЫЕ С „АРИЙСКОЙ СТОРОНЫ" ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙСКИЕ ДЕТИ

אַפּגעפונענע און צוריקגעבראַכטע ווילנער יידישע קינדער פון דער „אַריישער זייט"

ילדים יהודים מוילנה שנמצאו והוחזרו מ„הצד הארי"

לייב קראַוועץ — באשטעטיקונג פון שמד אין אָסטראָבראָם־קלויסטער (1941); אויס־געלייזט דורכן ציוניסטישן „גאולת ילדים"־קאָמיטעט (1945); לעבט אין מדינת ישראל

Leib Kravetz – certificate of conversion in the Ostrobrama Church (1941); redeemed by the Zionist Children's Redemption Committee (1945); lives in the State of Israel

לייב קראוויץ — אישור התנצרות בבית־התפילה אוסטרובראמה (1941); נפדה ע"י הוועד הציוני לגאולת ילדים (1945); גר במדינת ישראל

Лейб Кравец – удостоверение о крещении в Остробрамском костеле; выкуплен сионистским комитетом „Геулат Йелодим" (Спасение детей) живет в Израиле

„פאַרן יידישן קינדל" — איינמאַליקע אויסגאַבע פון ציוניסטישן קאָאָרדינאַציע־קאָמיטעט „גאולת ילדים" אין פוילן,

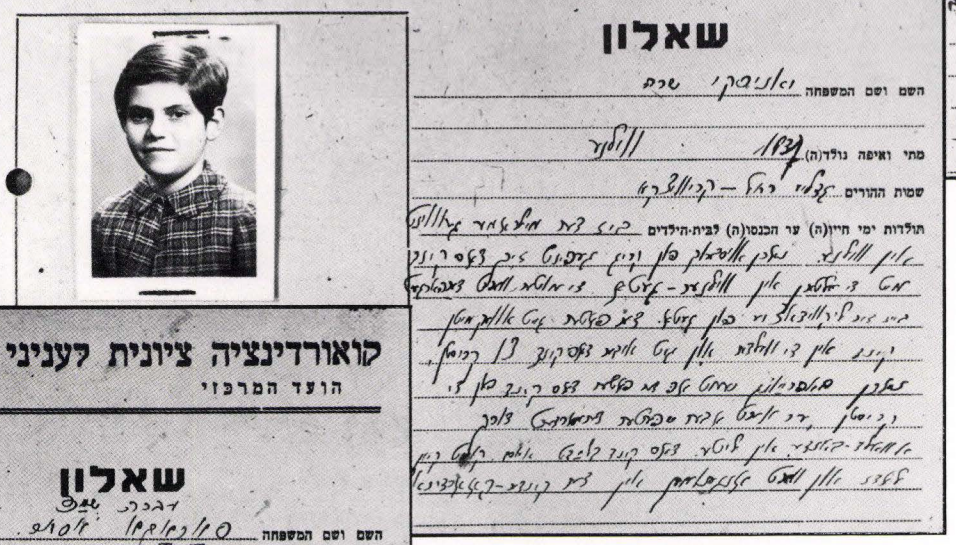
"For the Jewish Child" one-time publication by the Zionist Coordinating Committee "Geulat Yeladim" in Poland

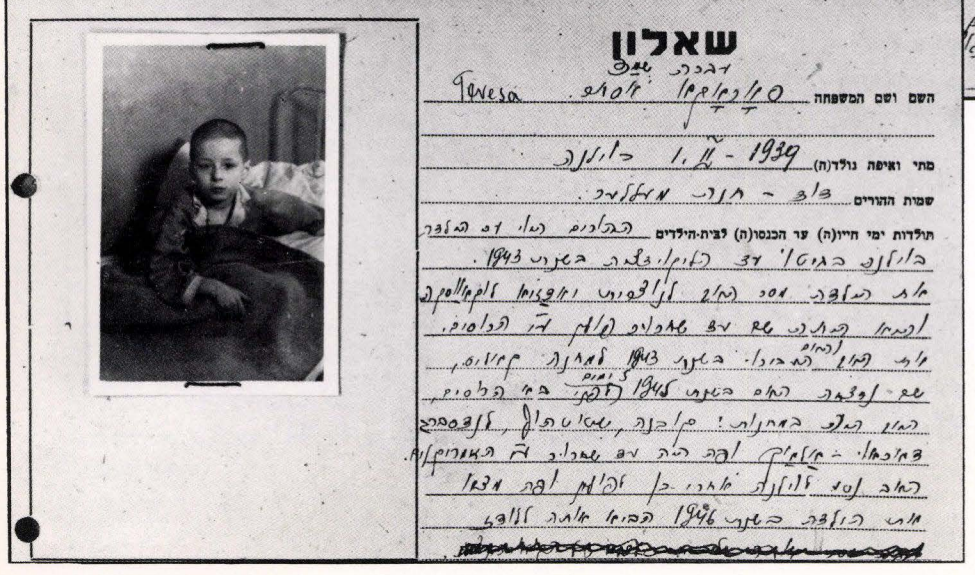
„למען הילד היהודי" — הוצאה חד־פעמית של ועד־התיאום הציוני „גאולת ילדים" בפולין

„Для еврейского ребенка" – еиновременное издание сионистского координационого комитета „Геулат йелодим" (Спасение детей) в Польше

חשון, תש"ז — 1946 XI

דריי פון די עטלעכע צענדליק ווילנער יידישע קינדער, וועלכע דער ציוניסטישער קאָאָרדינאַציע־קאָמיטעט „גאולת ילדים" אין פוילן האָט אָפּגעפונען, אויסגעקעמפט אָדער אויסגעקויפט ביי ייערע ניט־יידישע אָפּוטרופּסים: עטקע רייטבאָרד (געשמדט), שרה יאַניסקי און אסתר סאַראַקאַ (געשמדט) — אַלע לעבן אין מדינת ישראל

Three of the small number of Vilna Jewish children found, fought for or bought up by the Zionist Coordinating Committee "Geulat Yeladim" from their non-Jewish guardians: Etka Reitbord (was converted), Sarah Yaniski and Esther Saroka (was converted) – all of them live in the State of Israel

שלושה מילדי וילנה היהודים המעטים (כמה עשרות), שנמצאו ונפדו על־ידי ועד־התיאום הציוני „גאולת ילדים" מידי אפוטרופסים שאינם יהודים: אטקה רייטבורד שועמדה), שרה יאניסקי ואסתר סרוקה (שועמדה) — כולן במדינת ישראל

Трое из нескольких десятков виленских еврейских детей отысканных, отобранных или выкупленных от их христианских опекунов сионистским координационным комитетом „Геулат йелодим": Этка Рейтборд (крещенная), Сара Яниская и Эстер Сорока (крещенная) – Все оне проживают в Израиле

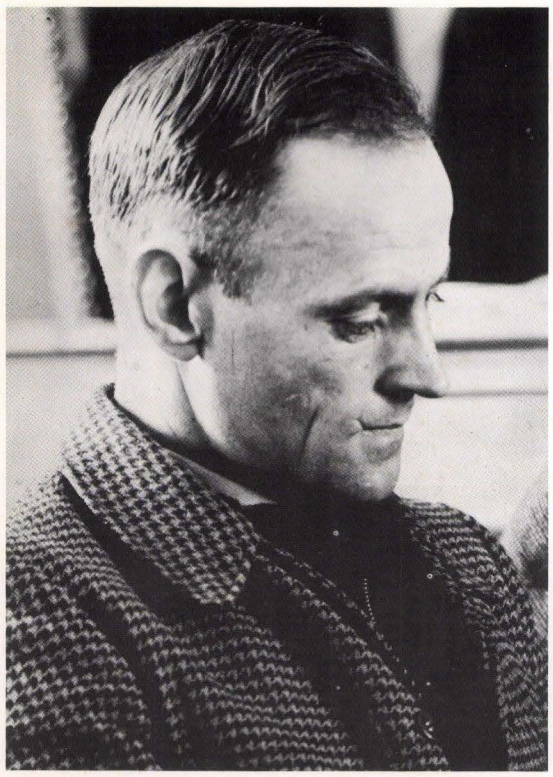
דער פּראָצעס פון מאַרטין ווייס און אויגוסט הערינג

THE TRIAL OF MARTIN WEISS AND AUGUST HERING

המשפט של מרטין ויים ואוגוסט הרינג

ПРОЦЕСС МАРТИНА ВАЙСА И АВГУСТА ХЕРИНГА

1950 II

דער מאַסן־מערדער פון ווילנער יידן אויגוסט הערינג

The mass murderer of Vilna Jews August Hering

רוצחם של יהודי וילנה אוגוסט הרינג

Массовый убийца виленских евреев, Август Херинг

„דער באַלעבאָס פון פּאָנאַר" מאַרטין ווייס

"The Boss of Ponary" Martin Weiss

„אדון פונאר" — מרטין ויים

„Хозяин Понар" – Мартин Вайс

ווייס און הערינג אויף דער באַשולדיקונגס־באַנק

Weiss and Hering on the defendants' bench

ויים והרינג על ספסל הנאשמים

Вайс и Херинг на скамье подсудимых

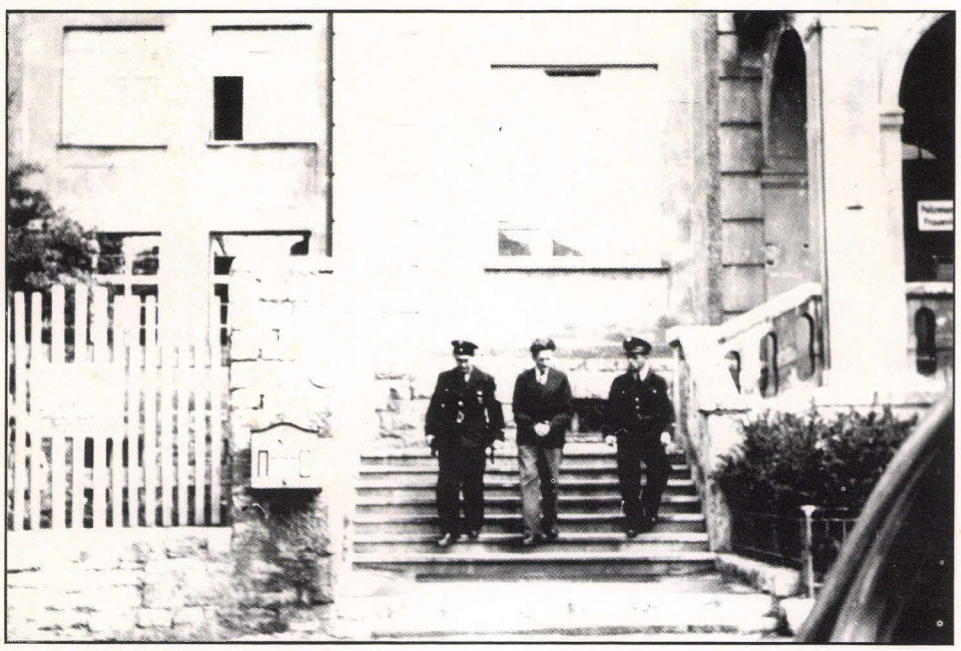

דער גריכט אין ווירצבורג (דייטשלאַנד): אין הינטער־גרונט — 3 ריכטער. פאַר זיי אַן עדות מיטן איבער־זעצער; לינקס — דער פּראָקוראָר; לעבן אים די באַ־שולדיקטע מיט זייערע פאַרטיידיקער; אין פראָנט — די געשוואָרענע ריכטער

בית־המשפט בווירצבורג (גרמניה): ברקע — 3 שופ־טים. לפניהם — עד ומתורגמן; משמאל — הקטיגור; לידו — הנאשמים וסניגוריהם; בחזית — השופטים המושבעים

The Court in Wurzburg (Germany); in the background – 3 judges. In front of them a witness with his interpreter; to the left – the prosecutor; next to him the defendants with their attorneys; in front – the sworn-in judges

Суд в Вюрцбурге (Германия) На заднем плане трое судей. Перед ними свидетель с перевод-чиком; слева – прокурор; около него под-судимые со своими защитниками. спереди – присяжные судьи

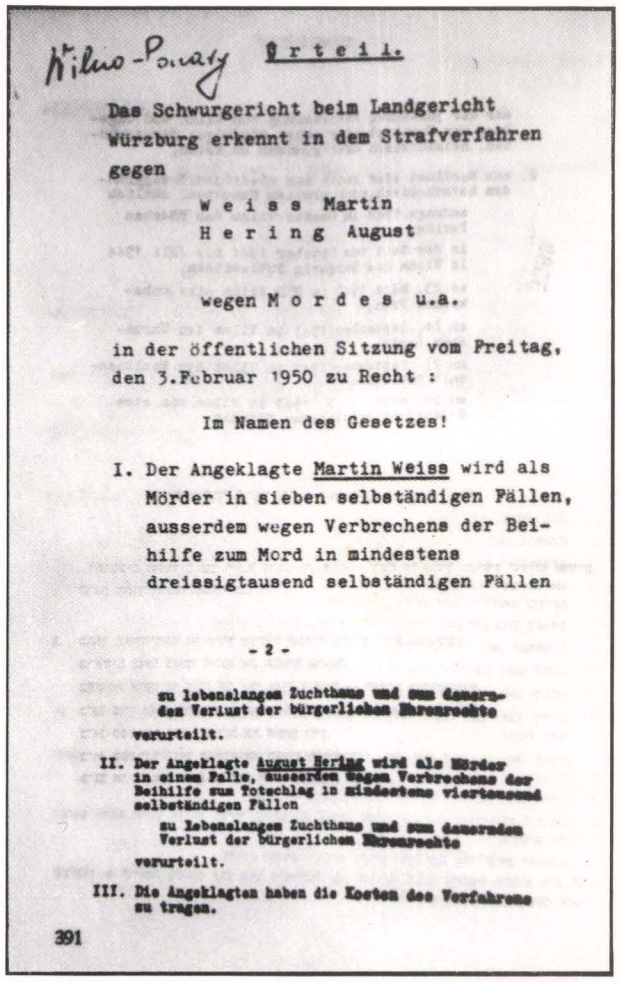

מאַרטין ווייס נאָכן פּראָצעס

Martin Weiss after the trial

מרתין ויים לאחר המשפט

Мартин Вайс после процесса

Kilno-Ponary Urteil.

Das Schwurgericht beim Landgericht Würzburg erkennt in dem Strafverfahren gegen

Weiss Martin
Hering August

wegen Mordes u.a.

in der öffentlichen Sitzung vom Freitag, den 3.Februar 1950 zu Recht :

Im Namen des Gesetzes!

I. Der Angeklagte Martin Weiss wird als Mörder in sieben selbständigen Fällen, ausserdem wegen Verbrechens der Beihilfe zum Mord in mindestens dreissigtausend selbständigen Fällen

- 2 -

zu lebenslangem Zuchthaus und zum dauernden Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte verurteilt.

II. Der Angeklagte August Hering wird als Mörder in einem Falle, ausserdem wegen Verbrechens der Beihilfe zum Totschlag in mindestens viertausend selbständigen Fällen

zu lebenslangem Zuchthaus und zum dauernden Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte verurteilt.

III. Die Angeklagten haben die Kosten des Verfahrens zu tragen.

391

דער אורטייל: מ. וויים און א. הערינג פאַראורטיילט צו אייביקער תפיסה

פסק־הדין: מ. וייס וא. הרינג נדונו למאסר־עולם

The sentence: M. Weiss and A. Hering sentenced to life imprisonment

Приговор: Вайс и Херинг приговорены к пожизненному заключению

דער פּראָצעס פון פּראַנץ מורער אין גראַץ (עסטרייך)

THE TRIAL OF FRANZ MURER IN GRATZ (AUSTRIA)

המשפט של פראנץ מורר בגראץ (אוסטריה)

ПРОЦЕСС ФРАНЦА МУРЕРА В ГРАЦЕ (АВСТРИЯ)

1963 VI

דער אַנקלאָגער ד״ר שומאַן מיט אַן עדות

The prosecuting attorney Dr. Schumann and a witness

הקטיגור ד״ר שומאן עם אחד העדים

Обвинитель д–р Шуман со свидетелем

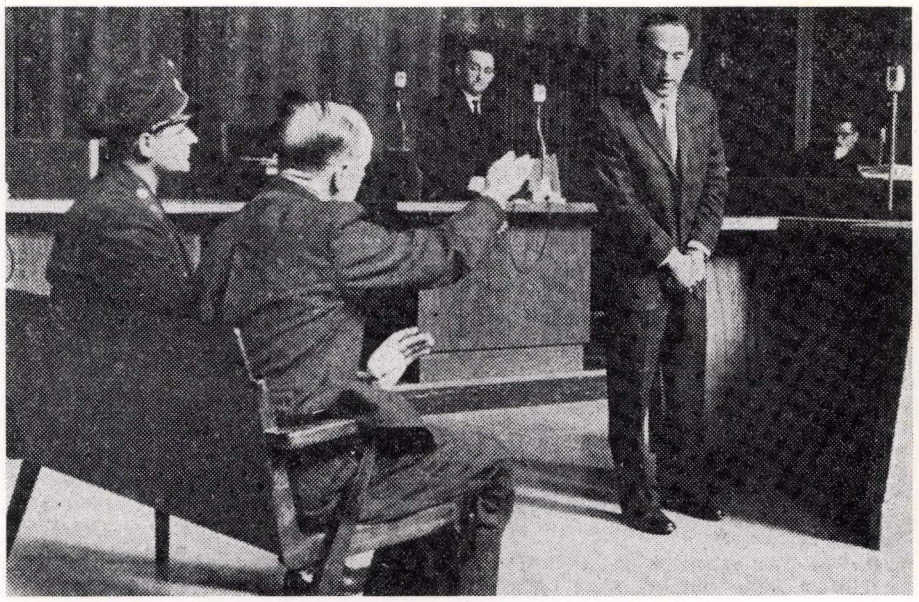

פּראַנץ מורער און זײַן פּאַרטיידיקער ד״ר בעק

Franz Murer and his attorney Dr. Beck

פראנץ מורר וסניגורו ד״ר בק

Франц Мурер и его защитник, д–р Бек

מורער לייקנט די מאָרד־באַשולדיקונגען פון עדות יעקב קאַגאַן

Murer denies the accusation of murder by the witness Jacob Kagan

מורר מכחיש את האשמת־הרצח בפי העד יעקב כגן

Мурер отвергает обвинение в убийстве предъявленное свидетелем Яковом Каганом

הויפּט־ריכטער פון פּראָצעס ד״ר פּעיער

Chief Justice of the trial Dr. Peier

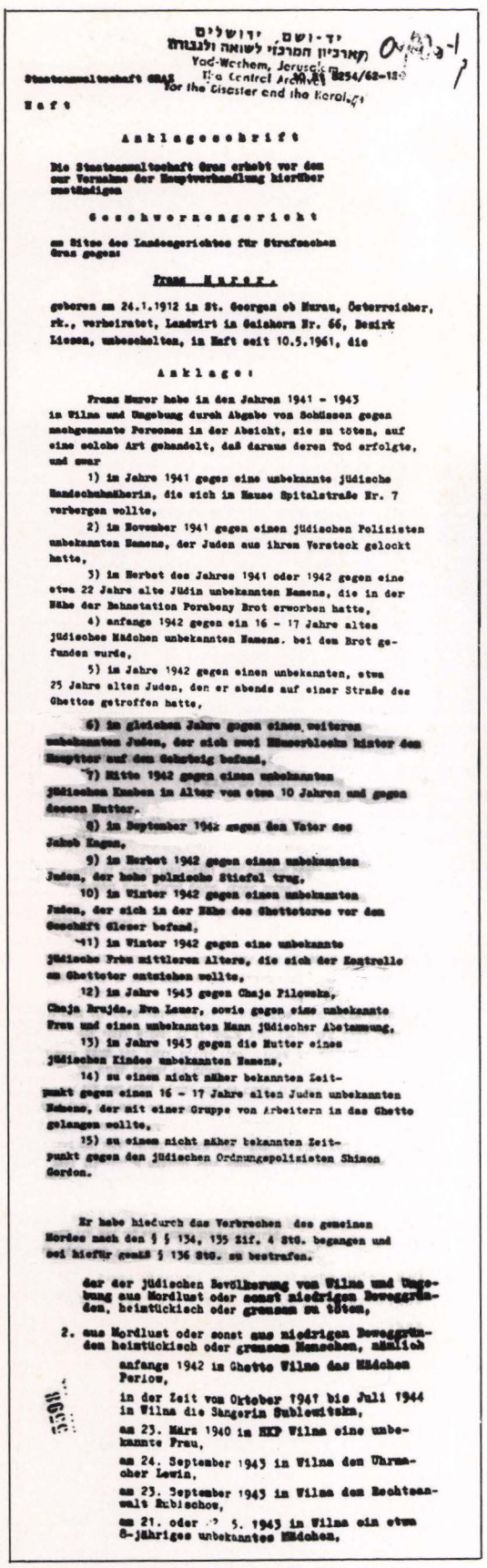
השופט הראשי של המשפט ד״ר פייר

Председатель суда, д–р Фейер

אַכטונג, געפֿאַר־מענטשן פון ווילנע!

דער תּלין מורער איז אַרעסטירט עס איז אומבאַדינגט נויטיק, וואָס מער באשולדיקונגס־מאַטעריאַל, אין קעגנפּאַל קאָן ער ווערן באַפּרייט. יעדער ווי־ל־נער איז מחויב זיך צו מעלדן אין פּאַרבאַנד (אַדער שריפטלעך מיטטיילן) און איבערגעבן אַלץ, וואָס ער ווייס וועגן מורערס פאַרברעכנס.

1947

יד־ושם, ירושלים
תאַדיון המרכזי לשואה ולגבורה
Yad-Wachem, Jerusalem
The Central Archives
for the Disaster and the Heroism

Staatsanwaltschaft Graz 20.Js 254/62-12

Haft

Anklageschrift

Die Staatsanwaltschaft Graz erhebt vor dem zur Vornahme der Hauptverhandlung hierüber zuständigen

Geschworenengericht

am Sitze des Landesgerichtes für Strafsachen Graz gegen:

Franz Murer,

geboren am 24.1.1912 in St. Georgen ob Murau, Österreicher, rk., verheiratet, Landwirt in Gaishorn Nr. 66, Bezirk Liezen, unbescholten, in Haft seit 10.5.1961, die

Anklage:

Franz Murer habe in den Jahren 1941 - 1943 in Wilna und Umgebung durch Abgabe von Schüssen gegen nachgenannte Personen in der Absicht, sie zu töten, auf eine solche Art gehandelt, daß daraus deren Tod erfolgte, und zwar

1) im Jahre 1941 gegen eine unbekannte jüdische Handschuhmacherin, die sich im Hause Spitalstraße Nr. 7 verborgen wollte,

2) im November 1941 gegen einen jüdischen Polizisten unbekannten Namens, der Juden aus ihrem Versteck gelockt hatte,

3) im Herbst des Jahres 1941 oder 1942 gegen eine etwa 22 Jahre alte Jüdin unbekannten Namens, die in der Nähe der Bahnstation Porubany Brot erworben hatte,

4) anfangs 1942 gegen ein 16 - 17 Jahre altes jüdisches Mädchen unbekannten Namens, bei dem Brot gefunden wurde,

5) im Jahre 1942 gegen einen unbekannten, etwa 25 Jahre alten Juden, den er abends auf einer Straße des Ghettos getroffen hatte,

6) im gleichen Jahre gegen einen weiteren unbekannten Juden, der sich zwei Häuserblocks hinter dem Hauptor auf dem Gehsteig befand,

7) Mitte 1942 gegen einen unbekannten jüdischen Knaben im Alter von etwa 10 Jahren und gegen dessen Mutter,

8) im September 1942 gegen den Vater des Jakob Kagan,

9) im Herbst 1942 gegen einen unbekannten Juden, der hohe polnische Stiefel trug,

10) im Winter 1942 gegen einen unbekannten Juden, der sich in der Nähe des Ghettotores vor dem Geschäft Glaser befand,

11) im Winter 1942 gegen eine unbekannte jüdische Frau mittleren Alters, die sich der Kontrolle am Ghettotor entziehen wollte,

12) im Jahre 1943 gegen Chaja Pilowska, Chaja Brujda, Eva Lauer, sowie gegen eine unbekannte Frau und einen unbekannten Mann jüdischer Abstammung,

13) im Jahre 1943 gegen die Mutter eines jüdischen Kindes unbekannten Namens,

14) zu einem nicht näher bekannten Zeitpunkt gegen einen 16 - 17 Jahre alten Juden unbekannten Namens, der mit einer Gruppe von Arbeitern in das Ghetto gelangen wollte,

15) zu einem nicht näher bekannten Zeitpunkt gegen den jüdischen Ordnungspolizisten Shimon Gordon.

Er habe hiedurch das Verbrechen des gemeinen Mordes nach den § § 134, 135 Zif. 4 StG. begangen und sei hiefür gemäß § 136 StG. zu bestrafen.

der der jüdischen Bevölkerung von Wilna und Umgebung aus Mordlust oder sonst niedrigen Beweggründen, heimtückisch oder grausam zu töten,

2. aus Mordlust oder sonst aus niedrigen Beweggründen heimtückisch oder grausam Menschen, nämlich

anfangs 1942 im Ghetto Wilna das Mädchen Perlow,

in der Zeit vom Oktober 1943 bis Juli 1944 in Wilna die Sängerin Sublowitzka,

am 23. März 1940 im KKP Wilna eine unbekannte Frau,

am 24. September 1943 in Wilna den Uhrmacher Lewin,

am 23. September 1943 in Wilna den Rechtsanwalt Rubischow,

am 21. oder ? 5. 1943 in Wilna ein etwa 8-jähriges unbekanntes Mädchen,

אויסצוגן פון באַשולדיקונגס־אַקט

Excerpts from the charges

קטעים מכתב־ההאשמה

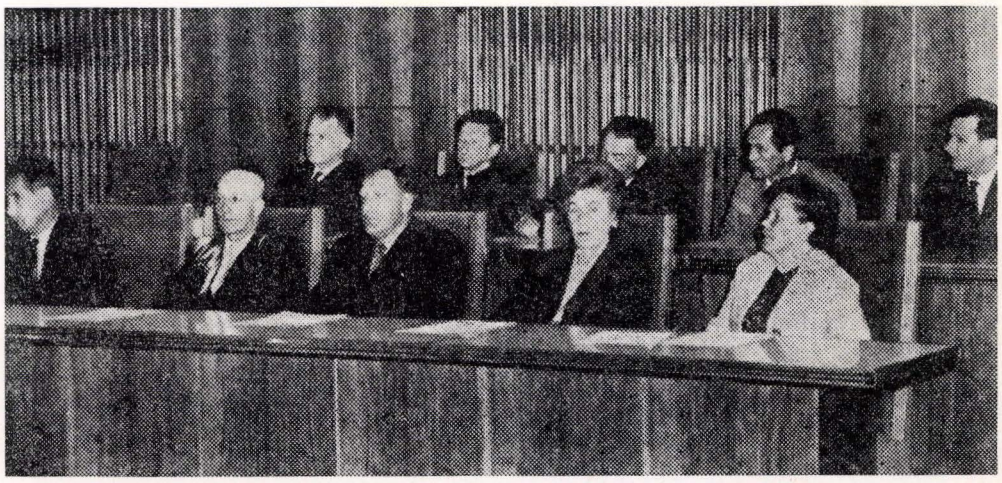
Выписка из обинительного акта

הויפּט־ריכטער פון פּראָצעס ד״ר פּעיער

Chief Justice of the trial Dr. Peier

השופט הראשי של המשפט ד״ר פייר

Председатель суда, д–р Фейер

די געשוואָרענע ריכטער, וואָס האָבן דעם מאַסן־מערדער פון ווילנער יידן באַפרייט פון יעדער שולד

The sworn-in judges who acquitted the mass murderer of Vilna Jews

השופטים המושבעים שזיכו את רוצחם של יהודי וילנה זיכוי גמור

Присяжные заседатели, которые оправдали Мурера – массового убийцу виленских евреев

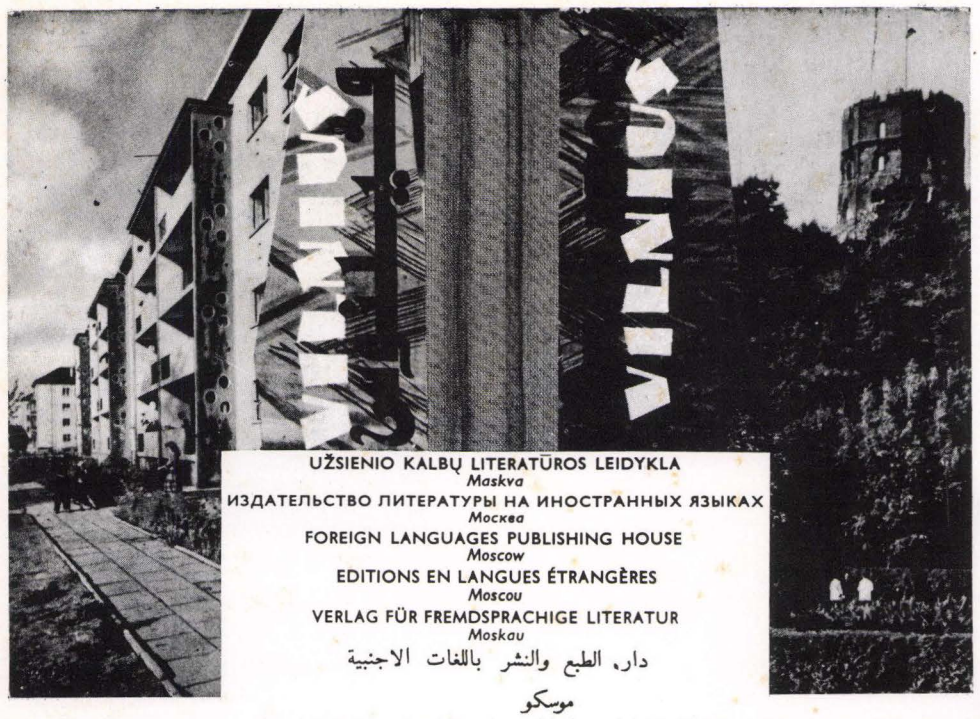
SOVIET PONARY OF JEWISH REMEMBRANCE IN VILNIUS

СОВЕТСКИИ ПОНАР–ПАМЯТИ О ЕВРЕЯХ В ВИЛЬНЮСЕ

19?? – 1944

דער סאָוועטישער פּאָנאַר פון יידישן זכר אין ווילניום

פַּונאר סוביטית לזכר של וילנה היהודית

UŽSIENIO KALBŲ LITERATŪROS LEIDYKLA
Maskva
ИЗДАТЕЛЬСТВО ЛИТЕРАТУРЫ НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ
Москва
FOREIGN LANGUAGES PUBLISHING HOUSE
Moscow
EDITIONS EN LANGUES ÉTRANGÈRES
Moscou
VERLAG FÜR FREMDSPRACHIGE LITERATUR
Moskau
دار الطبع والنشر باللغات الاجنبية
موسكو

אין די פּיל ־ שפּראַכיקע אויסגאַבן וועגן ווילנע זיינען אויך אייגנעשלאָסן דערקלעדונגען אויף אַ ר אַ ב י ש, אַבער אויסגעשלאָסן יידיש

In the multi-lingual publications about Vilna explanations in Arabic were included but no trace of Yiddish

בפרסומים רב־הלשוניים על וילנה נמצאים הסברים אפילו בערבית אך לא ביידיש

В изданиях о Вильнюсе иа иностраных язиках можно найти об' яснения даже по арабски только еврейский язык исключен

The consistent policy of eliminating the Jews as an ethnic identity among the peoples of Soviet Russia as well as the elimination of facts and information about the Jewish past in the country, was the guide-line in all Soviet publications about Vilna – Jews have never lived there; Jerusalem of Lithuania never existed

די קאָנסעקווענטע אָנווענדונג פון דער פּאָליטיק צו עלימינירן די יידן ווי אַן עט־נישע אידענטיטעט צוזיש די פעלקער אין דאָטנפאָרבאַנד און צו עלימינירן די פּאַקטן און ידיעות פון יידישן עבר, איז די ריכט־ליניע אין אַלע סאָוועטישע אויסגאַבעס וועגן ווילנע — קיינמאָל האָבן דאָרט ניט געלעבט קיין יידן; לא היה ולא נברא ירושלים דליטא

יישום עקיב של פוליטיקה, הפוסלת את היהודים כזהות לאומית בין העמים של ברית־המועצות ומעלימה את העוֹבדות והידיעות על העבר היהודים בארץ, הוא הקו המנחה בכל הפרסומים הסובייטיים על וילנה — מעולם לא גרו בה יהודים ; ירושלים דליטא לא היתה ולא נבראה

Последовательная политика элиминации евреев как этнической группы среди народов СССР и игнорирование информаций и фактов об еврейском существовании в стране, строго применяетса во всех советских изданиях о Вильнюсе: Никогда там евреи не жили, некогда не существовал Литов–ский Иерусалим

„ווילניוס", אַרכיטעקטור ביזן 20טן י"ה, אַרויסגעגעבן פון ליטווישן מיניסטאַרן־ראַט, ווילנע, 1955, (15,000 עקז.); 1958 (25,000 עקז.) — בילד נ' 58: דאָס באַרימטע יידישע געסל איז דער איינציקער „אָביעקט" וועגן וועלכן די צוזאַמענשטעלער וויסן־גאַרניט, אפילו ניט דעם נאָמען

"Vilnius, architecture up to the 20th Century, published by the Lithuanian Office of Ministers, Vilnius: 1955 – 15,000 copies; 1955 – 25,000 copies – picture no. 58: the famous Jewish lane is the only "object" about which the authors know nothing, not even its name

„ווילניוס", האדריכלות עד המאה ה־20, הוצאת משרד המיניסטרים, ווילניוס; 1955 — 15,000 עותקים; 1958 — 25,000 עותקים. התמונה מס' 58: הסימטה היהודית המפורסמת היא ה„אוביקט" יחיד שהמחב־רים אינם יודעים עליו כלום, אפילו לא את שמו

„Вильнюс"–архитектура до начала XX века: Албом изданный в Вильнюсе литовсим Советом министров, в 1955 г. (тираж 15,000), в 1958 (25,000). Фото № 58 – Известная еврейская уличка – единственныи объект о котором авторы ничего, не знают, даже название

VILNIUS
ВИЛЬНЮС
WILNIUS
VILNIUS

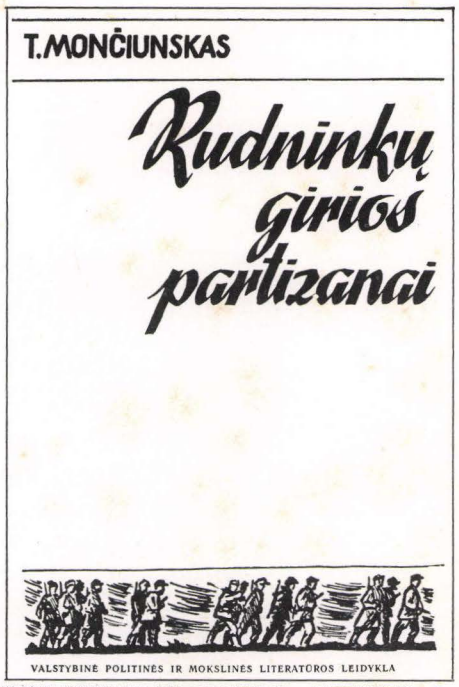

ל. אַנושקין, „אין דער באַרימטער שטאָט ווילנע", מאָסקווע, 1962 — אַ „קראַמיע יעוורעיעוו" ־ געשיכטע פון פיל־שפּראַכיקן דרוק־ וועזן

L. Anushkin, "In the Famous City of Vilna", Moscow, 1962 – A "Jews excluded" history of the multi-lingual publication enterprises

ל. אנושקין, „בעיר המהוללה וילנה", מוסקבה, 1962 — הסטוריה של מיפעלי־ הדפוס הרב־לשוניים „חוץ מיהודים"

Л. Анушкин, „Во славном месте виленском", история многоязычного печатного дела – кроме евреев

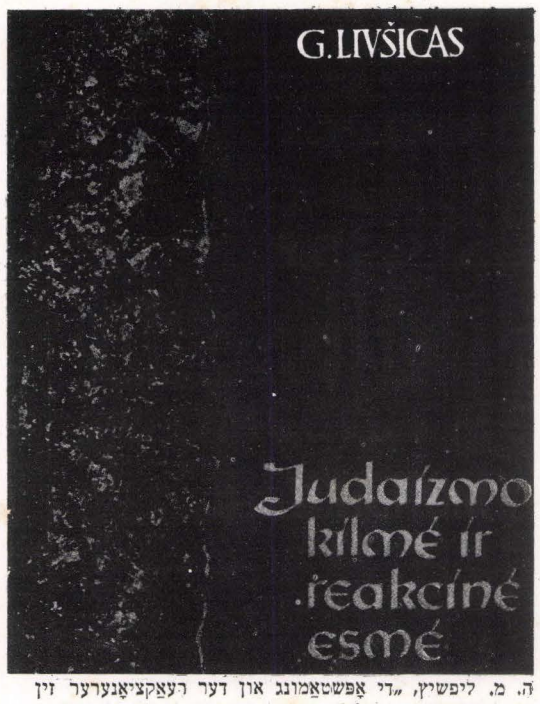

ט. י. מאָנציונסקאָס, „פּאַרטיזאַנער אין רודניצקער וועלדער", ווילניוס, 1959, — יידן־ פריי

T. I. Montsiunskas, "Partisans in Rudnieskis Woods", Vilnius, 1959 – free of Jews

מ. י. מונציונסקאס, „פארטיזנים ביערות רודניקי", וילניוס, 1959 — בלי יהודים

Т. И. Монцюнскас, „Партизаны Руднитской пущи," Вильнюс, 1959. О партизанах - евреях – ни слова

ה. מ. ליפשיץ, „די אָפּשטאַמונג און דער רעאַקציאָנערער זין פון יידישקייט", ווילניוס, 1962 (רוסיש), 1965 (ליטוויש) — יידן־העצע במקום יידישע געשיכטע

H. M. Lifshitz, "The Origin and the Reactionary Essence of Judiasm", Vilnius, 1962 (Russian) 1965 (Lithuanian) – Jew-baiting instead of Jewish history

ה. מ. ליפשיץ, „המוצא והמשמעות הריאקציונית של היהדות", ווילניוס, 1962 (רוסית), 1965 (ליטאית) — שיסוי ביהודים במקום הסטוריה יהודית

Г. М. Лифшиц, "Происхождение и реакционная сущность иудаизма", Вильнюс 1962 (на русском), 1965 (на литовском языке) – Антисемитизм взамен истории